Notes du mont Royal
www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

FLAVII JOSEPHI

OPERUM

QUÆ SUPERSUNT

Pars Altera.

Notes du mont Royal
www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises ici volontairement.

[a]Φ Λ. [b]Ι Ω Σ Η Π Ο Υ,

[c]Π Ε Ρ Ι

Α Ρ Χ Α Ι Ο Τ Η Τ Ο Σ Ι Ο Υ Δ Α Ι Ω Ν,

[d]Κ Α Τ Α [e]Α Π Ι Ω Ν Ο Σ

Λ Ο Γ Ο Σ Α'.

FLAVII JOSEPHI,

DE

ANTIQUITATE JUDÆORUM,

CONTRA APIONEM

LIBER I.

ΙΚΑΝΩΣ μ̃ ὑπολαμβάνω, καὶ διὰ τὸ περὶ τῆς ἀρχαιολογίας συγγραφῆς, χρήσιμε ἀνδρῶν [f]Ἐπαφρόδιτε, τοῖς ἐντευξομένοις αὐτῇ πεποιηκέναι φανερὸν περὶ τοῦ γένους ἡμῶν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι καὶ [g]παλαιότατόν ἐστι καὶ τὴν πρώτην ὑπόστασιν ἔοικεν ἰδίαν, καὶ [h]πῶς τὴν χώραν ἣν [i]νῦν ἔχομεν κατῴκησεν, [k]ἣν, πεντακισχιλίων ἐτῶν ἱστορίαν περιέχουσ̄, ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ἱερῶν [l]βίβλων διὰ τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς συνεγραψάμην. ἐπεὶ δὲ συχνοὺς ὁρῶ τοῖς ὑπὸ δυσμενείας ὑπό τινων εἰρημένοις προσέχοντας βλασφημίαις, καὶ τοῖς περὶ τῆς ἀρχαιολογίας ὑπ' ἐμοῦ γεγραμμένοις ἀπιστοῦντας, τεκμήριόν τε ποιουμένους τοῦ νεώτερον εἶναι τὸ γένος ἡμῶν, [m]διὰ τὸ μηδεμιᾶς παρὰ τοῖς ὀνομαστοῖς τῶν Ἑλληνικῶν ἱστοριογράφων μνήμης ἠξιῶσθαι, περὶ τούτων ἁπάντων ᾠήθην δεῖν γράψαι συντόμως, τῶν μὲν λοιδορούντων τὴν δυσμένειαν καὶ τὴν ἐκούσιον ἐλέγξαι ψευδολογίαν, τῶν δὲ τὴν ἄγνοιαν ἐπανορθώσασθαι, διδάξαι δὲ πάντας ὅσοι τἀληθὲς εἰδέναι βούλοιντο περὶ τῆς ἡμετέρας ἀρχαιότητος. χρήσομαι δὲ τοῖς μὲν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις μάρτυσι, τοῖς ἀξιοπιστοτάτοις εἰς πάσης ἀρχαιολογίας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κεκριμένοις· τοὺς δὲ βλασφη-

SATIS quidem arbitror, me per libros *Prologus.* etiam Antiquitatum, virorum præstantissime Epaphrodite, lecturis eos planum fecisse de gente nostra Judaïca, quod & vetustissima sit, & primam originem sibi propriam habuerit, utque regionem quam nunc tenemus incoluerit, quos, annorum quinque millium historiam complectentes, ex sacris libris nostris Græca lingua conscripsi. Quoniam vero multos video, qui maledicis sermonibus, malo animo à quibusdam jactatis, fidem habeant, eaque quæ ego de antiquitate scripsi non credant, & recentiorem esse gentem nostram colligant ex eo, quod nulla ejusdem mentio facta fuerit apud celebres Græcorum historicos; de hisce omnibus putavi scribendum breviter, tum ut obtrectatorum malevolentiam voluntariumque falsiloquium arguerem, tum ut aliorum ignorantiam corrigerem, universosque de nostra antiquitate edocerem, qui veritatem scire desiderant. Eorum autem quæ à me dicentur utar quidem testibus eis, qui de omni antiquitate apud Græcos fide digni habiti fuerunt: eos vero, qui probrose de nobis

Auctoris in scribendo institutum.

a Φλαῦιν in *Vulgatis*. Φλαΐν in quibusdam *MSS*. Verum nummi nos docent Φλαυΐν correcte scribi. *b* Ἰωσήπου τοῦ Ματθίου τοῦ γένους ἱερέως λόγος Ἰεροσολύμων juxta quosdam *Rufini Codd.* Ἰωσήπου τοῦ Ματθίου *Euseb.* in *Præp. Evang.* p. 476. & in *Eccl. Hist.* p. 84. *c* Idem titulus huic operi inscribitur ab *Eusebio*, in libro VIII. de *Præp. Evang.* c. 7. ad finem, p. 361. & lib. X. c. 6. prope finem, p. 476. & in titulo cap. XIII. ejusdem libri p. 500. περὶ ἀρχαιότητος Ἰουδαίων ἐξ ἱστορίας συγγραφεὺς ἀντιρρητικὸς λόγος πρῶτος κατ' Ἑλλήνων in *Cod. El.* περὶ ἀρχαιότητος Ἰουδαίων ἀντιρρητικὸς πρὸς Ἀπίωνος Γραμματικοῦ. i. e. *de Antiquitate Judæorum refutatorii contra Appionem Grammaticum*, habet *Budæus* in l. V. *de Asse.* quos (inquit) Latine ita versos legimus, ut præstabilius fuisset nunquam fuisse editos. adeo corrupti sunt *Librariorum* vitio & *Interpretis* ignorantia. *d* Κατὰ Ἀπίωνος Γραμματικοῦ Ἀλεξανδρέως ex *Rufino* & inimico ejusdem *Hieronymo* de *Viris Illustribus.* *e* Legitur etiam per geminum π. tanquam Ἀππίων nomen Romanum esset in Græcam speciem detortum ab recto *Appius*, ut Μαρκίων à *Marcius*. Verum Ἀπίων Ægyptiis in usu fuit, deductum ab Api, ut à Serapi *Serapion*. Pro quo nummi faciunt, uti ostendit Cl. *Harduinus* in *Nummis Antiquis Populorum & Urbium illustratis*, sub voce ΥΠΑΙΠΗΝΩΝ. Κατ' Ἀπίωνος non agnoscit *Flor.* pro quibus verbis κατὰ τῶν Ἑλλήνων habet *Porphyrius* περὶ ἀποχῆς. *f* Cum anno XIII° *Domitiani* libros *Antiquitatum* scripserit *Fl. Josephus*, & postea *Commentarium* de *Vita sua*, tanquam appendicem ad *Antiquitatum* libros, ac denique *libros duos adversus Apionem*, omnia autem ista scripta consecrarit *Epaphrodito*: vix potest esse *Epaphroditus* ille, qui olim *Neroni à libellis*, & XIV° *Domitiani* cæsus est, cum jam aliquandiu in exsilio fuisset; sed alter *Epaphroditus*, Trajani (ut inquit *Grotius* ad *Lucam*, c. 1. v. 3.) libertus ac procurator. *g* Ita in *MSS.* & *Vet. Interpr.* παλαιότατόν τε καὶ in *Editis* *h* Iterum cum *MSS.* antea erat, καὶ περὶ τῆς χ. *i* Illud νῦν non agnoscit *El.* *k* St. ἐνεγκαμένου. dein in *MSS.* πεντακισχίλιον ἐτῶν ἀριθμὸν ἱστορ. &c. absque vocula ἣν. De annorum numero videsis *Is. Vossium* in *Chronologia Sacra*, p. 148. *l* Sic *MSS.* βυβλων & βυβλίων in *Editis* passim. *m* Illud διὰ ex conjectura.

a El

nobis falsoque scripsere *aliqua*, ipsos suis verbis convictos dabo. Conabor etiam quid causæ fuerit aperire, quod non multi è Græcis in historiis *suis* gentis nostræ meminerint: necnon & eos, qui de nobis scribere in historiis non omiserunt, producam iis qui aut nesciunt eos aut se nescire simulant.

Non soli Græci de rebus antiquis audiendi.

2. Primum itaque vehementer eos mirari subit, qui de rebus antiquissimis non aliis fidem quam Græcis *hominibus* habendam esse, non nisi ab illis verum exspectandum, proinde neque nobis neque aliis quibuscunque credendum arbitrantur. Equidem hoc in genere secus omnino statuendum intelligo, si modo verum è rebus ipsis sumere potius, quam vanis opinionibus inhærere malimus. Enimvero nova *certe* apud Græcos omnia, & ante unum, ut ita loquar, alterumve diem exstitisse reperias, urbium (*inquam*) molitionem, excogitationem artium, & legum perscriptionem: omnium vero novissimò ad scribendam historiam se contulerunt. At vero & Ægyptiis, & Chaldæis, & Phœnicibus (ne cum iis nostrates hoc loco numerem) vetustissimam atque constantissimam rerum suarum manere memoriam *Græci* fatentur ipsi. Etenim cùm regionem incolunt omnium minime infesto cœlo laborantem, tum diligentiam in eo singularem adhibuerunt, uti ne quid è rebus suis oblivione consepultum jaceret, sed potius omnia publicas in tabulas à viris sapientissimis semper referrentur. Contra vero tractum illum Græciæ universum, infinitorum morborum subinde depasta lues, rerum gestarum memoriam funditus abolevit; adeoque novo semper instituto vitæ curriculo, suum quique sibi universæ principium & caput esse facile persuaserunt. Iidem sero admodum, vixque tandem literarum naturam didicere. Nam qui vetustissimum illarum usum esse volunt, eas illi sese à Phœnicibus atque à Cadmo accepisse gloriantur. neque tamen quisquam, aut in sacris, aut in publicis usquam monumentis ullum ejus temporis exstare vestigium ostenderit; ubi etiam de iis qui Trojanam expeditionem tanto post suscepere dubitatum perdiu quæsitumque est, an literis usi fuerint. Qua de re verior ea constantiorque sententia jam obtinet, ignoratum ab iis hodiernum illarum usum fuisse. Neque tu scriptum omnino apud Græcos ullum, cujus de fide modo constet, Homerica Poësi antiquius invenias. at eum post Trojana tempora natum esse nemo non fatetur: imo ne ab ipso quidem literis suam illam poësin mandatam esse ferunt, sed posterorum memoria propagatam aliquandiu, variis ex cantilenis collectam demum & contextam fuisse, ac propterea tantum in ea vulgo discrepantiæ reperiri. Ergo qui ex illis ad scribendam historiam animum appulere, Cadmus, inquam, Milesius, & Acusilaus Argi-

Vetustior rerum memoria apud Ægyptios & Chaldæos &c.

Græci fatentur se literarum usum à Cadmo & Phœnicibus accepisse.

De Homeri poësi, & quam antiqua sit.

μως περὶ ἡμῶν καὶ ψευδῶς γεγραφότας, αὐτοὺς δι' ἑαυτῶν ἐλεγχομένους παρέξω. πειρασόμεθα δὲ καὶ τὰς αἰτίας ἀποδοῦναι, δι' ἃς οὐ πολλοὶ τῶν ἐθνῶν ἡμῶν τὰ τῆς ἱστορίας Ἕλληνες ἐμνημονεύκασιν· ἐπὶ μέν τοι καὶ τοὺς παραλιπόντας τὴν περὶ ἡμῶν ἱστορίαν ποιήσω φανερὸς τοῖς μὴ γινώσκουσιν ἢ πεφασκομένοις ἀγνοεῖν.

Β'. Πρῶτον οὖν ἐπέρχεταί μοι πάνυ θαυμάζειν τοὺς οἰομένους δεῖν περὶ τῶν παλαιοτάτων ἔργων μόνοις προσέχειν τοῖς Ἕλλησι, καὶ παρὰ τούτων πυνθάνεσθαι τὴν ἀλήθειαν, ἡμῶν δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἀπιστεῖν. πᾶν γὰρ ἐγὼ τοὐναντίον ὁρῶ συμβεβηκός, [a] εἴγε δὴ μὴ ταῖς παταίαις δόξαις ἐπακολουθεῖν, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ὁ δίκαιον τὴν πραγμάτων λαμβάνειν. [b] τὰ μὲν γὰρ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἅπαντα νέα, καὶ χθὲς καὶ πρῴην, ὡς ἂν εἴποι τις, [c] εὑρήσεις γεγονότα· λέγω δὴ τὰς κτίσεις τῶν πόλεων, [d] καὶ τὰ περὶ τὰς ἐπινοίας τῶν τεχνῶν, καὶ τὰ περὶ τὰς τῶν νόμων ἀναγραφάς· πάντων δὲ νεωτάτη φαίνεται περὶ αὐτοῖς ἡ περὶ τὸ συγγράφειν τὰς ἱστορίας ἐπιμέλεια. τὰ μέν τοι παρ' Αἰγυπτίοις τε, καὶ Χαλδαίοις καὶ Φοίνιξιν, ἐγὼ γὰρ νῦν ἡμᾶς ἐκείνοις συγκαταλέγειν, αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν ὁμολογοῦσιν ἀρχαιοτάτῳ τε καὶ μονιμωτάτῳ ἔχειν τὴν μνήμης τῷ πράγματι. καὶ γὰρ τόπους ἅπαντες οἰκοῦσιν, ἥκιστα τοῖς ἐκ τοῦ παντὸς φθοραῖς ὑποκειμένους, καὶ πολλὴν ἐποιήσαντο πρόνοιαν, τοῦ μηδὲν ἄμνημον τῶν παρ' αὐτοῖς πραττομένων παραλιπεῖν, ἀλλ' ἐν δημοσίαις ἀναγραφαῖς ὑπὸ τῶν σοφωτάτων ἀεὶ καθιερῶσθαι. ὧν δὲ περὶ τὴν Ἑλλάδα τόπον μυρίαι μὲν φθοραὶ κατέχουν, ἐξαλείφουσαι τὴν μνήμην τῶν γεγονότων· ἀεὶ δὲ καινοὺς καθιστάμενοι βίους, τοῦ παντὸς οἰόμενοι ἄρχειν [e] ἕκαστοι ἀφ' ἑαυτῶν. ὀψὲ δὲ [f] καὶ μόλις ἔγνωσαν φύσιν γραμμάτων. [g] οἱ γὰρ ἀρχαιοτάτῳ αὐτῶν τῷ χρῆσιν εἰδέναι θέλοντες, παρὰ Φοινίκων καὶ Κάδμου σεμνύνονται μαθεῖν. οὐ μὴν οὐδ' [h] ἐπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου δυνατόν τις ἂν δεῖξαι [i] σωζομένην ἀναγραφήν, [k] οὔτ' ἐν ἱεροῖς, οὔτ' ἐν δημοσίοις ἀναθήμασιν. ὅπου γε καὶ περὶ τῶν ἐπὶ Τροίαν [l] τοσούτοις ἔτεσι στρατευσάντων ὕστερον, πολλὴ γέγονεν ἀπορία τε καὶ ζήτησις, εἰ γράμμασιν ἐχρῶντο. καὶ τἀληθὲς ἐπικρατεῖ μᾶλλον, περὶ οὗ τῶν νῦν ὄντων τοῦ γράμματος χρῆσιν ἐκείνους ἀγνοεῖν. ὅλως δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν οὐδὲν ὁμολογούμενον εὑρίσκεται γράμμα [m] τῆς Ὁμήρου ποιήσεως πρεσβύτερον. οὗτος δὲ καὶ τῶν Τρωϊκῶν [n] ὕστερον φαίνεται γενόμενος· καὶ φασὶν οὐδὲ τοῦτον ἐν γράμμασι τὴν αὐτοῦ ποίησιν καταλιπεῖν, ἀλλὰ [o] διαμνημονευομένην [p] ἐκ τοῦ ἀσμάτων ὕστερον συντεθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰς ἐν αὐτῇ φέρειν τὰς διαφωνίας. οἱ μέν τοι τὰς ἱστορίας ἐπιχειρήσαντες συγγράφειν παρ' αὐτοῖς, λέγω δὲ τοὺς περὶ Κάδμόν τε τὸν Μιλήσιον, καὶ τὸν Ἀργεῖον Ἀκουσίλαον,

a Εἰ δὴ δεῖ legit *Budæus* in *lib.* IV. *de Asse.* b Τὰ μὲν γὰ *Big. Flor.* & *Hafn.* c Ita in *Editis Eusebii* de *Præp. Evang.* p.477. εὕροι in *MS°. Ejusdem.* quo modo & in *Editis Josephi* & in *MSS.* d Καὶ τὰς ἐπινοίας τῶν τεχνῶν καὶ τὰς τῶν ν. in *Eusebii vulgatis.* pro nobis facit *Ejusdem MS. Joannens.* e Ἕκαστος τὸν ὑφ' ἑαυτῷ *Euseb.* in *Editis.* ἕκαστος τὸν ἐφ' ἑαυτῶν in *MS.* ἕκαστοι τὸν ἀφ' ἑαυτῶν *Hafn.* f Δι' αὐτῷ *Euseb.* g Ita *Euseb.* & *Bas.* οἱ γὰρ *Eusebii membranæ.* h Ἀπ' ἐκείνου *Euseb.* minus recte. i Πῶς σωζομένην *Euseb. MS.* k Οὔθ' ἱεροῖς οὔτ' ἐπιδημοσίοις *MS. Euseb.* Vide *Vossium* in lib. I. *de Arte Grammat.* c. 10. & *Lambecium* in *Prodromo Hist. Literariæ*, p. 158. & aliud forsan senties. l Τοσούτοις ὕστερον ἔτεσι *Euseb.* m Vide *Cl. Fabricium* in *Bibliotheca Gr.* Vol. I. p. 3. 4. &c. n Ὑστερος *Euseb.* o Hoc parum verisimile esse existimat *Fabricius* in *Bibl. Gr.* Vol. I. p. 269. p Διὰ γραμμάτων *Euseb.*

a Δια-

λαον, καὶ μὴ τοῦτον εἴπωνται ἄλλοι λέγειν γενέσθαι, βραχὺ τὸ Περσῶν ὅτι τὴν Ἑλλάδα [a] στρατείας τῷ χρόνῳ προέλαβον. Ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς περὶ τὴν ἀστρονομίαν τε καὶ θείων προφήτας παρ' Ἕλλησι φιλοσοφήσαντας, οἷον Φερεκύδην τε τὸν Σύριον καὶ Πυθαγόραν καὶ Θάλητα, πάντες συμφώνως ὁμολογοῦσιν Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων γενομένους μαθητὰς ὀλίγα συγγράψαι· καὶ ταῦτα τοῖς Ἕλλησιν εἰ [b] δοκεῖ πάντων ἀρχαιότατα, καὶ μόλις αὐτὰ πιστεύουσιν ἐπ' ἐκείνων γεγράφθαι.

γ'. Πῶς οὖν [c] οὐκ ἄλογον τετυφῶσθαι τοὺς Ἑλλήνας ὡς μόνους ὑπειλημμένους τὰ ἀρχαῖα, καὶ τὴν ἀλήθειαν περὶ αὐτῶν ἀκριβῶς παραδιδόναι; ἢ τίς ἂν [d] παρ' αὐτῶν συγγραφέων μάθοι ῥᾳδίως, ὅτι μηδὲν βεβαίως εἰδότες συνέγραφον, ἀλλ' ὡς ἕκαστοι περὶ τῶν πραγμάτων [e] εἰκάζοιντο; πλεῖστον γὰρ ἀπὸ τῶν βιβλίων ἀλλήλους ἐλέγχουσι, καὶ τὰ ἐναντιώτατα περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν οὐκ ὀκνοῦσι. περιέργου δ' ἂν εἴην ἐγὼ τοὺς ἐμοῦ μᾶλλον ὑπειλημμένους διδάσκειν, ὅσα μὲν Ἑλλανικὸς Ἀκουσιλάου περὶ τῶν [f] γενεαλογιῶν ἀπεφήνατο, ὅσα δὲ διορθοῦται Ἡσίοδον Ἀκουσιλαος, ἢ τίνα τρόπον Ἔφορος μὲν Ἑλλάνικον ἐν τοῖς πλείστοις ψευδόμενον ὑπεδείκνυσιν, Ἔφορον δὲ Τίμαιος, καὶ Τίμαιον ὁ μετ' ἐκεῖνον γενόμενος, Ἡρόδοτοι δὲ πάντες. Ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν [g] Σικελῶν τοῖς περὶ Ἀντίοχον καὶ Φίλιστον ἢ Καλλίαν Τίμαιος συμφωνεῖν ἠξίωσεν· οὐδ' αὖ περὶ τῶν Ἀττικῶν ὁ τὰς Ἀτθίδας συγγραφότες, ἢ περὶ τῶν Ἀργολικῶν ὁ τὰ περὶ Ἄργους ἱστορήσαντες ἀλλήλοις [h] κατηκολουθήκασι. καὶ τί δεῖ λέγειν περὶ τῶν κατὰ πόλεις καὶ βαρβάρους, [i] ὅπου περὶ τῆς πρεσβευσάσης τῆς Περσικῆς στρατιᾶς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πραχθέντων ὁ δοκιμώτατος ἀπεφήνατο. πολλὰ δὲ καὶ Θουκυδίδης ὡς ψευδόμενος ἐπί τινων κατηγορεῖται, καί τοι δοκῶν ἀκριβέστατα καθ' αὑτὸν ἱστορίαν συγγράφειν.

δ'. Αἰτίαι δὲ τῆς [k] τοσαύτης ἀπιστίας πολλαὶ μὲν ἴσως ἂν καὶ ἕτεραι τοῖς βουλομένοις ζητεῖν ἀναφανεῖεν, ἐγὼ δὲ δυοῖν [l] λεχθησομέναις τὴν μεγίστην ἰσχὺν ἀνατίθημι. καὶ [m] πρότερον ἐρῶ τὴν κυριωτέραν εἶναί μοι δοκοῦσαν. ὃ γὰρ [n] ἐξ ἀρχῆς μὴ ἀσυδαιτήσας, οὐδὲ τοῖς Ἕλλησι [o] δημοσίας γενέσθαι [p] περὶ τῶν ἐκάστοτε πραττομένων ἀναγραφὰς, τοῦτο μάλιστα δὴ καὶ τὴν πλάνην καὶ τὴν ἐξουσίαν [q] ψεύδεσθαι, τοῖς μὴ βουλομένοις βουλευθεῖσι περὶ τῶν παλαιῶν τι γράφειν παρέσχεν. οὐ γὰρ μόνον οὐδὲ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἐμελήθη τοῦ περὶ τὴν ἀναγραφὴν, ἀλλ' οὐδὲ οὐδὲ τοῖς Ἀθηναίοις, οὓς αὐτόχθονας εἶναι λέγουσι καὶ παιδείας ἐπιμελεῖς, οὐδὲν τοιοῦτον εὑρίσκεται γενόμενον· ἀλλὰ τὴν δημοσίαν γραμμάτων ἀρχαιοτάτους εἶναι φασὶ, τοὺς ἐπὶ Δράκοντος αὐτοῖς περὶ τῶν φονικῶν γραφέντας νόμους, ὁλί-

vus, ac siqui præterea nominantur, paulum admodum Persicam adversos Græcos expeditionem tempore anteverterunt. Ad hæc qui de rebus cœlestibus atque divinis primi apud eos philosophari cœperunt, ut Pherecydes Syrius & Pythagoras & Thales, illos & Ægyptiorum Chaldæorumque discipulos fuisse, nec nisi pauca scripsisse, ore omnes uno pronunciant: atque illa Græci cum omnium vetustissima esse arbitrantur, tum vix etiam ab illis ea scripta fuisse credunt.

Græcorum antiquissimi Ægyptiorum & Chaldæorum discipuli.

3. Quis igitur vano stolidoque fastu Græcos laborare non videat, qui sibi & res antiquas tenere soli, & soli accuratam illarum integramq; veritatem tradere videantur? Imo quis non ex iisdem scriptoribus illud perfacile discat, perspecti ab iis nihil exploratique conscriptum, sed tantum quatenus assequi conjectura potuerint? Itaque scriptis suis alios passim alii reprehendunt, nec iisdem omnino de rebus longe diversa loqui erubescunt. Ego vero importunus & otiosus utique videar, si, quibus id quam ipsi mihi notius est, perdocere velim, quam in Genealogiæ rationibus multa sint, in quibus Hellanicus ab Acusilao dissideat: quam apud Hesiodum Acusilaus multa castiget: quam sæpe mendacii reum Hellanicum Ephorus, Ephorum Timæus, Timæumque recentiores, denique Herodotum universi peragant. Neque vero aut de rebus Siculis eadem Timæus, quæ Antiochus & Philistus & Callias, sentire voluit: aut in Atticis qui Atthidas scripsere, vel in Argolicis qui de Argo, aliorum alii sensum mentemque sequuti sunt. quanquam quid ea persequi attinet, quæ per urbes passim contigere, & angustioribus omnino regionibus continentur, cum in ipsa quoque Persica expeditione ac rebus in ea gestis, laudatissimorum scriptorum magna sit plerumque dissensio? prorsus ut ipse etiam Thucydides, licet accuratissimam temporum suorum historiam perscribere videatur, à nonnullis erroris ac vanitatis arguatur.

Vana Græcorum arrogantia.

Sese invicem mendacii arguunt.

Magna inter eos dissensio.

4. Cujus sane diffidii, cum aliæ fortassis plurimæ aliis in illud anquirentibus occurrere possint, tum has præcipue duas summi momenti causas esse intelligo. Atque ut ab ea, quæ mihi potior videtur, incipiam, cum totum illud res eas, quæ ubique fierent, publicas in tabulas referendi studium à Græcis jam usque ab initio neglectum fuisset, id sane cum errori maxime viam aperuit, tum iis etiam omnibus, qui de rebus antiquioribus scribere cogitarent, licentiam obtulit impune mentiendi. Nec enim reliqua duntaxat Græcorum natio hanc tabularum conficiendarum curam jacere permisit: sed ne apud Athenienses quidem, quos tamen & indigenas & disciplinarum apprime studiosos esse ferunt, quicquam ejusmodi factum reperias: cum è publicis quidem literis antiquissimas leges eas fuisse tradant, quas ipsis Draco de cæde tulit, homo,

Res gestas in publicas tabulas referre diu neglexerunt Græci.

a Διαστρατείας τῷ χρ. πρόλαβον in Edit. Bas. & MSS. b Ita cum Euseb. & Vet. Interp. δοκῶν Bas. Aliique. c Οὐκ ἔστ' ἄλογον Euseb. Big. Flor. Hafn. & El. d Παρ' αὐτῶν ἂν τῷ Φυγχ. Big. & Flor. παρ' αὐτῶν ἂν συγγρ. Hafn. παρὰ τῷ αὐτῶν συγγρ. Euseb. e Εἰκάζοι; πλέον γὰρ Euseb. f Γενεαλογικῶν Euseb. MS. g Σικελικῶν Euseb. h Ἠκολουθήκασι Euseb. i Οὗτω γὰ περὶ τῆς Περσικῆς στρατείας Euseb. περὶ τῆς βασιλικῆς τῆς π. Big. Hen. & Hafn. k Τοιαύτης Euseb. l Εἰσηγησομέναις. & mox ἀνατιθέμαι Euseb. m Πρότερον γὰ ἐρῶ Euseb. n Ἐξεπαιδεύσας Euseb. o Δημοσίᾳ γένοιτο Euseb. δημοσίας γένοιτο Hafn. p Τῶν π. τ. ἐ. πρ. ἀναγραφὰς Euseb. q Al. ἀτυδοῦν.

homo, qui non nisi paulo ante Pisistrati tyrannidem lucem aspexerat. Nam Arcadum meminisse quid attinet, qui cum de sua tantopere vetustate glorientur, vix tamen etiam post illa tempora literarum informari cognitione cœperunt?

Causa cur veritati parum studuerunt Græci veteres.

5. Ita plane, cum vetustior commentarius nullus exstaret, qui vel docere discendi cupidos, vel mentientes arguere posset, maxima est scriptores inter excitata dissensio. Cui in causæ alteram hanc adjungas licet. Qui enim ad scribendum sese contulerunt, ii non veritatis utique studio ducebantur, licet hoc profiteri solenne passim omnibus tralatitiumque sit, sed vim orationis unam ostendebant: atque ita quo se quisque genere alios superaturum esse maxime confidebat, in eo elaborabant plurimum. Ergo alii fabulas texere, alii civitatum aut regum benevolentiam & gratiam laudationibus eblandiri cœperunt: nonnulli res ipsas, aut illarum scriptores carpere ac vituperare maluerunt, quod in eo sese facilius excellere posse sperarent. Cæterum isti cum historiæ legibus omnino pugnant. Cum enim eo potissimum argumento historiæ veritas comprobetur, si de rebus iisdem eadem omnes pronuncient, ac scribant. ita sese demum isti maxime reliquos omnes veritatis opinione superaturos putârunt, si ab reliquis maxime diffiderent. Certe dicendi genere & eloquentiæ vi cedere nos oportet scriptoribus Græcis; non autem historiæ de priscis veritate, & maxime de rebus propriæ uniuscujusque patriæ.

De historiæ veritate solliciti Ægyptii, Chaldæi, Judæique.

6. Quod apud Ægyptios quidem & Babylonios ex longissimis retro seculis in rebus conscribendis adhibita fuerit diligentia, quando sacerdotibus quidem id officii commissum erat, & circa eas ipsi philosophabantur, Chaldæis vero apud Babylonios, & maxime Phœnicibus qui Græcis immixti usi sunt literis, ut & vitæ rationem ordinarent, & opera publica memoriæ traderent, dum consentiant omnes, præmittendum hoc puto. De nostris vero progenitoribus, quod eandem (mitto dicere an potiorem) quam prædicti habuerint in conscribenda historia curam, pontificibus & prophetis id muneris injungentes; quodque usque ad nostra tempora cum multa diligentia hoc ipsum servarint, &, si oportet audentius dicere, etiam servabitur, conabor breviter edocere.

Pontifices apud Judæos annalium auctores.

7. Non enim tantum ab initio his rebus viros optimos & in Dei cultu assiduos præfecere, sed & curam habuere ut genus sacerdotale purum semper impermixtumque permaneret. Debet enim quisquis sacerdotio fungitur ex populari sua conjuge liberos quærere, neque ad pecunias aut honores respicere alios sed genus exquirere secundum antiquam suc-

γῳ πρότερον τοῦ Πεισιστράτου τυραννίδος ἀνθρώπου γεγονότος. πρὸς μὲν γὰρ Ἀρκάδων [a] τί δεῖ λέγειν αὐχοῦντων [b] ἀρχαιότητα· μόλις δ' ὅτοι καὶ μετὰ ταῦτα γράμμασιν ἐπαιδεύθησαν;

ε'. Ἀπὸ δὲ τούτων ὁδεμιᾶς [c] προκαταβεβλημένης ἀναγραφῆς, ἢ καὶ τοὺς μαθεῖν βουλομένους διδάξειν ἔμελλε, καὶ τοὺς ψευδομένους ἐλέγξειν, ἡ πολλὴ πρὸς ἀλλήλους ἐγίνετο διαφωνία τοῖς συγγραφεῦσι. δευτέραν δὲ [d] πρὸς ταύτῃ φιτίον ὀφείλω [e] τῷ αἰτίαν. ὃ γὰρ ὅτι τὸ γράφειν ὁρμήσαντες, οὐ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐσπούδασαν, καί τοι τοῦτο [f] προχειρότατόν ἐστιν ἀεὶ τὸ ἐπάγγελμα, λόγων δὲ δυνάμει ἐπεδείκνυντο· καὶ καθ' ὅν τινα τρόπον οἱ τούτῳ [g] παρεδοκιμάσειν τοὺς ἄλλους ὑπελάμβανον, τούτῳ τοῦτον ἠρμόζοντο· τινὲς μὲν ὅτι τὸ μυθολογεῖν [h] προεπόμενοι, τινὲς δὲ πρὸς χάριν ἢ τὰς πόλεις ἢ τοὺς βασιλέας ἐπαινοῦντες, ἄλλοι δὲ ὅτι τὸ κατηγορεῖν τοῦ πράξειν ἢ τοῦ γεγραφότων ἐχώρησαν, [i] εὐδοκιμήσειν τούτῳ νομίζοντες. ὅλως δὲ τὸ παντὸν ἀναιτιώτατοι ἱστορίᾳ πρόσιοντες διαφέρουσι. τῆς μὲν γὰρ ἀληθοῦς ὅτι τεκμήριον ἱστορίας, εἰ περὶ τῶν αὐτῶν ἅπαντες ταὐτὰ καὶ λέγοιεν καὶ γράφοιεν. οἱ δ' εἰ [k] ταὐτὰ γράψειαν ἕτεροι, ὅτοι νομίζοιν αὐτοὶ [l] φανεῖσθαι πάντων ἀληθέστατοι. λόγων μὲν οὖν ἕνεκα καὶ [m] τοῦ τούτοις δεινότητος δεῖ παρεχωρεῖν ἡμᾶς τοῖς συγγραφεῦσι τοῖς Ἑλληνικοῖς· οὐ μὴν καὶ περὶ τῶν ἀρχαίων ἀληθοῦς ἱστορίας, καὶ μάλιστά γε περὶ τῶν ἑκάστοις ὀικείων.

ϛ'. Ὅπερ μὲν οὖν παρ' Αἰγυπτίοις τε καὶ Βαβυλωνίοις, ὅσα μαχροτάτων ἄνωθεν χρόνων, περὶ τὰς ἀναγραφὰς ὀπιμέλειαν, ὅπου μὲν οἱ ἱερεῖς ἦσαν ἐγκεχειρισμένοι, καὶ περὶ ταύτας ἐφιλοσόφουν, Χαλδαῖοι δὲ παρὰ τοῖς Βαβυλωνίοις, καὶ ὅπου μάλιστα δὲ τοῖς Ἕλλησιν [n] ὀπιμιγνυμένων ἐχρήσαντο Φοίνικες γράμμασιν, εἴς τε τὰς περὶ τοῦ βίου οἰκονομίας, καὶ πρὸς τὴν τῶν κοινῶν ἔργων παράδοσιν, ἐπειδὴ συγχωροῦσιν ἅπαντες, ἐάσειν μοι δοκῶ. περὶ δὲ τῶν ἡμετέρων προγόνων, ὅπερ τοῦ αὐτοῦ, ἐῶ γὰρ λέγειν [o] εἰ καὶ πλείω τῶν εἰρημένων ἐποιήσαντο [p] τὴν περὶ τὰς ἀναγραφὰς ὀπιμέλειαν, τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς προφήταις τοῦτο προστάξαντες· καὶ [q] ἐς μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου πεφύλακται μετὰ πολλῆς ἀκριβείας, εἰ δὲ θρασύτερον εἰπεῖν καὶ φυλαχθήσεται, πειρασόμεθα συντόμως διδάσκειν.

ζ'. Οὐ γὰρ μόνον ἐξ ἀρχῆς ὅτι τούτων τοὺς ἀρίστους, καὶ τῇ θεραπείᾳ τοῦ Θεοῦ προσεδρεύοντας κατέστησε, ἀλλ' ὅπως ὁ γένος τοῦ ἱερέων ἄμικτον καὶ καθαρὸν διαμένῃ, προνοήσε. δεῖ γὰρ μετέχοντα τοῦ ἱερατεύειν ἐξ ὁμοεθνοῦς γυναικὸς παιδοποιεῖσθαι, καὶ μὴ πρὸς χρήματα μηδὲ τὰς ἄλλας ὑποβλέπειν τιμάς, ἀλλὰ τὸ γένος ἐξετάζειν ἐκ τῶν ἀρχαίων [r] λαμβάνοντα τὴν δια-

a Τί χρὴ λέγειν *Euseb.* τί δὴ λέγειν *Flor.* & *Big.* *b* Ἀρχαιότητα *Big.* & *Flor.* *c* Προϋπολαμβάνης *Euseb.* *d* Πρὸς ταύτῃ *MS. El.* & *Euseb.* *e* Illud τῶν supplevimus ex *Eusebio* & *MSS.* *f* Πρόχειρον αὐτοῖς ἐστι *Euseb.* *g* Παρεδοκιμάσειν *Euseb.* *h* Τραπόμενοι *Euseb.* *i* Εὐδοκιμήσειν ἐν τούτῳ *Euseb.* *k* Antea ταῦτα. Apud *Eusebium* hæc paulo aliter leguntur. οἱ δ, εἰ μὴ τὰ αὐτὰ γεγράψειαν ἑτέροις, i. e. *si non eadem cum aliis scriberent.* *l* Νομίζοντο αὐτοὶ φαίνεσθαι in *Euseb. impress.* νόμιζον αὐτοὶ φαίνεσθαι in *MS°. Eusebii.* *m* Illud τοῦ è *MS. Eliensi.* *n* Ita *Big. Flor.* & *Vet. Interpr.* ἐπιδεικνυμένων *Bas.* cum *aliis.* quod tuetur *Lamb. Bos* & interpretatur, *& quod maxime Phœnices uterentur literis, qui Græcis earum usum ostenderunt.* Ad hunc vero modum Cl. *Lowthius, maxime vero illorum qui Græcis innotuerunt* (vel *doctrinæ suæ specimen dederunt*) *Phœnices literis usi sunt.* *o* Cl. *Lowthius* malit ἢ καὶ πλείω. *p* Illud τῶν non agnoscunt *plerique MSS.* *q* Ita *Big. El. Hen. Hafn.* & *Vet. Interpr.* ἐς μὲν τοῦ καθ' ἡμᾶς χρ. *Bas.* & *Gen.* ἕως μὲν τοῦ legendum esse conjecerat Cl. *Lowthius.* *r* Διαμένει *El.* *s* Forte legendum λαμβάνοντα, ut cum voce γένος conjungatur. *Lowthius.*

a Παρε-

τῆ διαδοχὴν, καὶ πολλοὺς [a] παραχόμενοι μάρτυρας. καὶ ζῶντα φράζομεν οὐ μόνον ἐπ' αὐτῆς Ιουδαίας, ἀλλ' ὅπου ποτὲ σύστημα τοῦ γένους ἐστὶν ἡμῶν, καθὰ δὴ ἀκριβὲς ἀποστέλλεται τοῖς ἱερεῦσι περὶ τοῦ γάμου· λέγω δὲ τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Βαβυλῶνι, καὶ εἴπου τὰ ἄλλης οἰκουμένης τοῦ γένους τῶν ἱερέων εἰσί τινες διεσπαρμένοι. πέμπουσι γὰρ εἰς Ιεροσόλυμα συγγράψαντες παρόθεν τὰ ὀνόματα [b] τῶν γεγαμένων καὶ τῶν ἐπάνω προγόνων, καὶ τίνες οἱ μαρτυροῦντες. πόλεμος δ' εἰ κατάσχοι, καθάπερ ἤδη γέγονεν πολλάκις, Αντίοχος τε ὁ Επιφανὴς εἰς τὴν χώραν ἐμβαλόντος, καὶ Πομπήιος Μάγνος, καὶ Κοϊντιλίου Οὐάρου, μάλιστα δὲ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, οἱ περιλειπόμενοι τῶν ἱερέων γραφὰ πάλιν ἐκ τῶν ἀρχαίων γραμμάτων συνίστασιν, καὶ δοκιμάζουσι τὰς ὑπολειφθείσας γυναῖκας. [c] καὶ γὰρ ἐπὶ τοῖς αἰχμαλώτοις γενομένοις τοιοῦτον, πολλάκις γεγενῆται αὐταῖς τὴν τοῖς ἀλλόφυλοι κοινωνίαν ὑφορώμενοι. τεκμήριον δὲ μέγιστον τὴν ἀκριβείας· οἱ γὰρ ἀρχιερεῖς οἱ παρ' ἡμῖν ἀπὸ διχιλίων ἐτῶν ὀνομαστοὶ παῖδες ἐκ πατρὸς εἰσὶν καὶ ταῖς ἀναγραφαῖς. τοῖς δὲ [d] τῶν εἰρημένων ὅτι οὖν γένοιτο εἰς παράβασιν, ἀπηγόρευται μήτε τοῖς βωμοῖς παρίστασθαι, μήτε μετέχειν τῆς ἄλλης [e] ἁγιστείας. εἰκότως οὖν, μᾶλλον δὲ ἀναγκαίως, ἅτε [f] μήτε τοῦ ὑπογράφειν αὐτεξουσίου πᾶσιν ὄντος, μήτε τινὸς ἐν τοῖς γραφομένοις εὐθυς διαφωνίας· ἀλλὰ [g] μόνων τῶν προφητῶν τὰ μ̄ ἀνωτάτω καὶ τὰ παλαιότατα, χρόνῳ τὴν ὀπτίπνοιαν τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μαθόντων, τὰ δὲ [h] καθ' αὐτοὺς ὡς ἐγένετο σαφῶς συγγραφόντων.

ν'. Οὐ [i] γὰρ μυριάδες βιβλίων εἰσὶ παρ' ἡμῖν, ἀσυμφώνων καὶ μαχομένων· [k] δύο δὲ μόνα πρὸς τοῖς εἴκοσι βιβλία, τοῦ παντὸς ἔχοντα χρόνου τὸν ἀναγεγραμμένον, τὰ δικαίως θεῖα πεπιστευμένα. καὶ τούτων πέντε μέν ἐστι τὰ Μωϋσέως, ἃ [m] τούς τε νόμους περιέχει, καὶ τὸν τῆς ἀνθρωπογονίας παραδοσιν, μέχρι τῆς αὐτοῦ τελευτῆς. [n] ὅτου ὁ χρόνος ἀπολείπει τρισχιλίων [o] ὀλίγον ἔτεσι. ἀπὸ δὲ τῆς Μωϋσέως τελευτῆς μέχρι τῆς Αρταξέρξου τοῦ μετὰ Ξέρξον Περσῶν βασιλέως [p] ἀρχῆς, οἱ μετὰ Μωϋσῆν προφῆται τὰ κατ' αὐτοὺς πραχθέντα συνέγραψαν ἐν τρισὶ καὶ δέκα βιβλίοις· αἱ δὲ λοιπαὶ τέσσαρες ὕμνους εἰς τὸν Θεὸν καὶ τοῖς ἀνθρώποις ὑποθήκας τοῦ βίου περιέχουσιν. ἀπὸ δὲ Αρταξέρξου μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου γέγραπται μὲν ἕκαστα· πίστεως δὲ οὐχ ὁμοίας ἠξίωνται τοῖς [q] πρὸ αὐτῶν, διὰ τὸ μὴ γενέσθαι τὸν τῶν προφητῶν ἀκριβῆ διαδοχόν. δῆλον δ' ἐστὶν ἔργῳ [r] πῶς ἡμεῖς τοῖς ἰδίοις γράμμασι πεπιστεύκαμεν. τοσούτου γὰρ αἰῶνος ἤδη παρῳχηκότος, [s] οὔτε προσθεῖναί τις τολμᾷ οὐδὲν οὔτε ἀφελεῖν αὐτῶν, οὔτε μεταθεῖναι τετόλμηκεν. πᾶσι δὲ σύμφυτόν ἐστιν εὐθὺς ἐκ τῆς προσήκης γενέσεως

cessionem multis probatum testimoniis. Et hæc observamus non in Judæa tantum, sed ubicunque pars aliqua est de nostra gente, ibi observatur sollicite nuptiarum sacerdotalium regula: puta in Ægypto, in Babylone, & sicubi terrarum præterea sparsi sunt nostri sacerdotes. Mittunt enim Hierosolyma descripta nomina parentum & majorum, additis testium nominibus. Quòd si *bellum enascatur, ut sæpe factum est, sicut cum Antiochus Epiphanes terram invasit, & cum Pompejus Magnus, & cum Quintilius Varus, maxime vero nostris temporibus, tum qui supersunt sacerdotum novas ex veteribus tabulas conficiunt, & inquirunt in feminas superstites. nam nec eas quæ bello captæ fuerunt recipiunt, suspectantes eam quæ sæpe talibus accidit cum alienigenis consuetudinem. Est autem argumentum diligentiæ maximum circa ista, quod summi sacerdotes apud nos in commentariis descripti sunt ab annis bis mille cum suis parentumque nominibus. Si quis adversus hæc deliquerit, ei non licet altari adstare, aut cæterarum ceremoniarum esse participem. recte siquidem, potius autem ex necessitate, cum neq; subscribendi potestas omnibus data, neque ulla sit in scriptis discrepantia; sed solummodo prophetis qui antiquissima quidem & veterrima ex inspiratione divina cognita habuerint, suorum vero temporum res quo modo gestæ erant plane conscripserint.

Judæi sacerdotes de nuptiis sollicitiri.

8. Itaque apud nos nequaquam innumerabilis est librorum multitudo, dissentientium atque inter se pugnantium: sed duo duntaxat & viginti libri, totius *præteriti* temporis historiam complectentes, qui merito creduntur divini. Ex his quinque quidem sunt Moysis, qui & leges continent, & seriem rerum gestarum à conditu generis humani usque ad ipsius interitum. Atque hoc spatium temporis tria fere annorum millia comprehendit. A Moysis autem interitu ad imperium usque Artaxerxis, qui post Xerxem regnavit apud Persas, prophetæ qui Moysi successere res sua ætate gestas tredecim libris complexi sunt: quatuor vero reliqui hymnos in Dei laudem, & præcepta vitæ hominum exhibent *utilissima*. Cæterum ab imperio Artaxerxis ad nostram usque memoriam sunt quidem singula literis mandata; sed nequaquam tantam fidem & auctoritatem meruerunt, quantam superiores ii libri, propterea quod minus explorata fuit successio prophetarum. Quanta porro veneratione libros nostros prosequamur, reipsa apparet. Cum enim tot jam sæcula effluxerint, nemo adhuc nec adjicere quicquam illis, nec demere, aut mutare aliquid est ausus. Sed omnibus Judæis statim ab ipso nascendi exordio

Libri sacri Judæorum XXII.

Istis libris accurata custodia à

a Παρεχόμενοι *El.* *b* Τῶν γαμεμένων juxta *Vet. Interpretem.* *c* γεγραμμένων *Big.* & *Hafn.* *e* Οὐ γὰρ ἐπὶ *Big.* & *Vet. Interpr.* *d* Perperam τῶν εἰρημένων pro *masculino* sumpsit *Vetus Interpr.* cum sit *neutrius* generis & construendum cum ὅτι οὖν *Bos.* *e* Αγιασίας *Hafn.* *f* Μήτε τὸ ὑπο. *Big.* *g* Μόνον *Big.* & *Ruf.* *h* Ita *Flor.* & *El.* καθ' ἑαυτοὺς in *Editis.* *i* Illud γὰρ è *Cod. Elienſi.* *k* Id est, V *libri Moysis*, XIII *libri Prophetarum* [hoc modo, 1 *Josua*, 2 *Judices* cum *Ruth.* 3 *Regum* I. & II. 4 *Regum* III. & IV. 5 *Paralipom.* I. II. 6 *Esdras* cum *Neemia.* 7 *Esther.* 8 *Daniel.* 9 Θρῆνοι. 10 *Esaias.* 11 *Jeremias.* 12 *Ezechiel.* 13 *duodecim Prophetæ minores.* aut sic, 1 *Josua.* 2 *Judices* cum *Ruth.* 3 *Regum* I. & II. 4 *Regum* III. & IV. 5 *Jeremias.* 6 *Ezechiel.* 7 *Esaias* 8 *duodecim Prophetæ minores.* 9 Θρῆνοι. 10 *Esther.* 11 *Esdras cum Neemia.* 12 *Daniel.* 13 *Paralipom* I.II.] IV *libri Hymnorum, viz.* 1 *Psalmi*, 2 *Job*, 3 *Proverbia*, 4 *Canticum* & *Eccles.* simul omnes XXII. Alio autem ordine libros disponit Cl. *Prideauxius* quem videlis in *Connexione Historiæ Veteris & N. Testamenti, parte pr.* p. 332. 8°. *l* Illud θεῖα ex *Eusebio.* *m* Ita cum *Eusebio* in *Eccl. Hist.* l. 3 c. 10. antea in *Josepho* τοὺς νομοθέτας, καὶ τὸν ἀπ' ἀνθρ. *n* Ita *Big.* & *Ruf.* ὅτου *Bas.* *o* Sic *Euseb.* ὀλίγῳ in *Editis Josephi.* *p* Αρχῆς deest *Euseb.* nec agnoscunt *plerique MSS. Josephi.* *q* Πρὸ αὐτῶν *Euseb.* & *El.* *r* Πῶς ἡμεῖς. πρόσιμεν τοῖς ἰδ. γρ. *Euseb.* *s* Οὔτε προσθεῖναί τις, οὔτε ἀφελεῖν ἀπ' αὐτῶν *Euseb.* * *Al.* si bellum impediat & obstaculo sit.

Judæis adhibita. dio hoc insitum atque innatum est, Dei ut hæc esse præcepta credamus, iisdemque constanter adhærescamus, & eorum causa, si opus fuerit, libentissime mortem perferamus. Jam itaque multi captivorum frequenter & tormenta & omne genus mortem in theatris sustinere conspecti sunt, ne ullum verbum contra leges admitterent, scriptasque de illis traditiones. Quis Græcorum tale aliquid subiret, imo vel minimum quidem lædi sufferret, licet omnia ab illis scripta interitus periculum adeant? quippe illa narrationes esse existimant, propere effusas prout allubesceret scriptoribus. Atque ita non immerito sentiunt de antiquioribus, quoniam aliquos nunc quoque vident de istis scribere aggredientes, quibus neque ipsi interfuere, neque operam dedere ut à rerum gnaris illa acciperent. scilicet etiam de bello quod nuperrime gessimus, quidam historias quas conscripserant ediderunt, cum neque ad ea loca pervenerint, neque in vicinia fuerint locorum ubi res gestæ erant: sed ex fama & auditione paucula quædam *temere* componentes, historiæ nomine impudenter admodum & insolenter se efferunt.

Josephi fides in Historia quanta. 9. Ego autem & de omni bello, deque iis quæ particularim gesta erant, veritati congruenter scripsi, cum ipse rebus omnibus interfuerim. Etenim eorum dux exstiteram qui apud nos Galilæi audiunt, quamdiu resistendo eramus, comprehensus autem à Romanis factus sum captivus; cumque me Vespasianus & Titus in custodia haberent, illis semper assidedere coëgerunt, primo quidem vinctum. postea vero solutus ab Alexandria cum Tito missus eram ad Hierosolymorum obsidionem. Quo tempore cum fierent quæ gesta erant nihil meam notitiam effugit. nam & singula in Romano exercitu prospiciens, diligenter ea notabam; quæque à transfugis nunciabantur ego solus intellexi: deinde Romæ otium nactus, opere omni jam præparato, & quibusdam propter Græcam linguam in auxilium vocatis, res prout gestæ erant literis mandabam.

Vespasianum & Titum aliosque appellat. Adeoque veritati confidebam, ut omnium primos Vespasianum & Titum in eo bello imperatores mihi testes facere voluerim. Primum namque illis obtuli libros; & post illos multis quidem Romanorum qui bello interfuêre: plurimis etiam nostratum eos vendidi, viris Græcæ eruditionis non ignaris; in quibus erat Julius Archelaus, Herodes morum gravitate spectatissimus, & rex ipse Agrippa admiratione dignissimus. Isti sane universi testimonium perhibuerunt, quod veritatem accuratam præ me ferebam, non dissimulaturi aut tacituri, si quid factorum per ignorantiam aut per gratiam commutassem aut prætermisissem.

Historiæ Josephi calumniatores. 10. Quidam vero homines male feriati, historiam meam calumniari conati sunt, tanquam ejusmodi esset ut adolescentibus in scholis ad ingenium exercendum proponi debeat. O accusationem incredibilem *turpemque* ca-

Ἰουδαίοις, [a] ὃ νομίζειν αὐτὰ Θεοῦ δόγματα, καὶ τούτοις [b] ἐμμένειν, καὶ [c] ὑπὲρ αὐτῶν εἰ δέοι θνήσκειν ἡδέως. ἤδη οὖν πολλοὶ πολλάκις ἐφοίτησαν τὴν αἰχμαλώτων, φρέβλας καὶ παντοίων θανάτων τέρψεις ἐν θεάτροις ὑπομένοντες, [d] ὅτι ὅ μηδὲν ῥῆμα παρεῖσθαι παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰς μὴ τούτων ἀναγραφάς. ὁ τίς ἂν [e] ὑπομείνειεν Ἑλλήνων ὑπὲρ αὐτῶν, ἀλλ' οὐδ' ὑπὲρ οὗ καὶ πάντα τὰ πρὸ αὐτοῖς ἀφανισθῆναι συγγράμματα, τιμὴ τυχοῦσαν ὑποστήσεται βλάβης; λόγους γὰρ αὐτὰ νομίζουσιν εἶναι, καὶ τιμὴ τῶν γραψάντων βούλησιν ἐχρεωμένους. καὶ τοῦτο δικαίως καὶ περὶ τῶν παλαιοτέρων φανοῦσιν, ἐπειδὴ καὶ τῶν νῦν οἱούς ὁρῶσι τολμῶντας περὶ τούτων συγγράφειν, οἷς μήτ' αὐτοὶ παρεγένοντο, μήτε πυθέσθαι παρὰ τῶν εἰδότων ἐφιλοτιμήθησαν. ἀμέλει καὶ περὶ τοῦ γενομένου νῦν ἡμῖν πολέμου, τινὲς ἱστορίας ὑπογράψαντες ἐξεκηρύξασιν, οὔτ' εἰς τοὺς τόπους παραβαλόντες, οὔτε πλησίον τούτων παραπομείναντες παρεγενόμεθα· ἀλλ' ὀλίγα σωθέντες, τῷ τῆς ἱστορίας ὀνόματι λίαν ἀναιδῶς ἐπεφρόνησαν.

θ'. Ἐγὼ δὲ καὶ περὶ παντὸς πολέμου, καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῷ κατ' μέρος γενομένων, ἀληθῆ τὴν ἀναγραφὴν ἐποιησάμην, τοῖς πράγμασιν αὐτὸς ἅπασι παρατυχών. ἐστρατήγουν μὲν τῶν παρ' ἡμῖν Γαλιλαίων ὀνομαζομένων ἕως ἀντέχειν δυνατὸν ἦν, ἐγενόμην δὲ παρὰ Ῥωμαίοις συλληφθεὶς αἰχμάλωτος· καί με διὰ φυλακῆς Οὐεσπασιανὸς καὶ Τίτος ἔχοντες, ἀεὶ παρεστρατεύεν αὐτῶν ἠνάγκαζον, ὃ μὲν πρῶτον δεδεμένον. αὖθις δὲ λυθεὶς συνεπέμφην ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας Τίτῳ, πρὸς τὴν Ἱεροσολύμων πολιορκίαν. ἐν ᾧ χρόνῳ [f] γενομένων τῶν πραττομένων οὐκ ἔστιν ὃ τὴν ἐμὴν γνῶσιν διέφυγε. καὶ γὰρ τὰ κατ' ὀφθαλμοὺς ὁ Ῥωμαίων ὁρῶν ἐπιμελῶς ἀνέγραφον, καὶ τὰ παρὰ τῶν αὐτομόλων ἀπαγγελλόμενα μόνος αὐτὸς [g] συνίειν· εἶτα σχολῆς ἐν τῇ Ῥώμῃ λαβόμενος, πάσης μοι τῆς παρασκευῆς ἐν παρασκευῇ γεγενημένης, χρησάμενος πρὸς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν συνεργοῖς, ἅπαντα ἐπεισάμην τὰς πράξεις τὰς παραδοσιν. πρῶτοι δέ μοι πρεσβεῖα θάρσους τῆς ἀληθείας, ὡς τε πρόφτους πάντων τοὺς αὐτόχειρας τῶν πολέμου γενομένους Οὐεσπασιανὸν καὶ Τίτον ἠξίωσα λαβεῖν μάρτυρας. πρόφτοις γὰρ δέδωκα τὰ βιβλία· καὶ μετ' ἐκείνους πολλοῖς μὲν Ῥωμαίων τοῖς συμπεπολεμηκόσι, πολλοῖς δὲ τῶν ἡμετέρων ἐπίπρασκον, ἀνδράσι καὶ τὴν Ἑλληνικῆς σοφίας μετειληφόσιν, ὧν ἐστιν Ἰούλιος Ἀρχέλαος, Ἡρώδης ὁ σεμνόταλος, [h] καὶ αὐτὸς ὁ θαυμασιώτατος βασιλεὺς Ἀγρίππας. ἅπαντες μὲν ἅπαντες ἐμαρτύρησαν, ὅτι τὴν ἀληθείας πρόσχημα ἐπιμελῶς, οὐκ ἂν ὑποστειλάμενοι καὶ σιωπήσαντες, εἴ τι κατ' ἄγνοιαν ἢ χαριζόμενος μετέθηκα τῶν γεγενότων ἢ παρέλιπον.

ι'. Φαῦλοι δέ τινες ἄνθρωποι βασκαίνειν μοι τῇ ἱστορίᾳ ἐπεχειρήκασιν, ὥσπερ σχολῇ μειρακίων γύμνασμα προκεῖσθαι νομίζοντες. [i] κατηγορίας πρόσδοξον καὶ βασκανίας. δεινὸν σκεῦος γνώσκειν ὅτι δεῖ τὸν ἄλλοις

a Ita *Euseb.* antea editum erat νομίζειν αὐτά. b Εμμένειν *Euseb.* c Ita cum *Euseb.* περὶ αὐτῶν in vulgatis *Josephi.* d Ita *Rig. Hafn. Hen.* & *Ruf.* ὅτι τοῦ *Bas.* e Υπομείνειν *Rig.* ὅστις ἂν ὑπομείνειν *Hafn.* f Γενομένων delendum, aut πραττομένων. g Ita legendum censeo, antea συνιεν. Verum συνιὼν διανοίᾳ legisse videtur *Interpr. Ves.* h Illud καὶ è *Ves. Interpr.* i Genitivus ille κατηγορίας παρεπ. per se politus, est exclamationis Atticæ, cui aliquando etiam præponitur ὦ vel φεῦ. *L. Bos.*

a Γὰρ

ἄλλοις παράδοσιν πρᾶξεων ἀληθινῶν ὑπισχνούμενον, αὐτὸν ὑπίσαθαι ταύτας πρότερον ἀκριβῶς, ἢ παρηκολουθηκότα τοῖς γεγονόσιν, ἢ πρὸς τοῦ εἰδότων πυνθανόμενον. ὅπερ ἐγὼ μάλιστα περὶ ἀμφοτέρας νομίζω πεποιηκέναι τὰς πραγματείας. τὴν μὲν [a] γὰρ ἀρχαιολογίαν, ὥσπερ ἔφην, οὐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων μεθερμήνευκα, γεγονὼς ἱερεὺς οὐκ γένους, καὶ μετεσχηκὼς τῆς φιλοσοφίας τῆς ἐν ἐκείνοις τοῖς γράμμασι· τὸν δὲ πολέμου τὴν ἱστορίαν ἔγραψα, πολλῶν μὲν αὐτόπτης πρᾶξεων, πλείστων δ' αὐτόπτης γενόμενος, ὅλως δὲ τῶν λεχθέντων ἢ πραχθέντων [b] ὑδετέρων ἀγνοήσας. πῶς οὖν οὐχ ἂν θρασεῖς τινες ἡγήσαιτο, τοὺς ἀνταγωνίζεσθαί μοι περὶ τῆς ἀληθείας ὑπικεχειρηκότας; οἱ καὶ τοῖς τῶν αὐτοκρατόρων ὑπομνήμασιν ἐντυχεῖν λέγουσιν, ἀλλ' ὅμως καὶ τοῖς ἡμετέροις τῶν ἀντιπολεμούντων πράγμασι παρέτυχον.

ια'. Περὶ μὲν οὖν τούτων ἀναγκαίαν ἐποιησάμην τὴν παρέκβασιν, ὑπισχνούμενος βουλόμενος [c] τὴν ἐπαγγελλομένων τὰς ἱστορίας συγγράφειν τὴν εὐχέρειαν· ἱκανῶς δὲ φανερὸν ὡς οἶμαι πεποιηκώς, ὡς ὅτι πάτριός ἐστιν ἡ περὶ τῶν παλαιῶν ἀναγραφὴ τοῖς βαρβάροις μᾶλλον ἢ τοῖς Ἕλλησιν. [d] βούλομαι δὴ μικρὰ πρότερον διαλεχθῆναι πρὸς τοὺς ὑπιχειρεῦντας νέαν ἡμῖν ἀποφαίνειν τὴν κατάστασιν, οὐκ ὄν μηδὲν περὶ ἡμῶν ὡς φασιν ἐκεῖνοι λελέχθαι πρὸς τοῖς Ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν· εἶτα δὲ τὰς μαρτυρίας τῆς ἀρχαιότητος οὐκ τῶν παρ' ἄλλοις γραμμάτων παρέξω, καὶ τοὺς βεβλασφημηκότας ἡμῶν τὸ γένος ἀποδείξω λίαν [e] ἀλόγως βλασφημοῦντας.

ιβ'. Ἡμεῖς τοίνυν ὅτι χώραν οἰκοῦμεν πρὸς θάλασσαν, ὅτ' ἐμπορίαις χαίρομεν, πρὸς τοῖς πρὸς ἄλλους ἀφ' τούτων ὑπομιξίαις. ἀλλ' εἰσὶν μὲν ἡμῖν αἱ πόλεις μακρὰν ἀπὸ θαλάσσης [f] ἀπῳκισμέναι, χώραν δὲ ἀγαθὴν νεμόμενοι ταύτην οὐκ πονοῦμεν· μάλιστα δὲ πάντων περὶ παιδοτροφίαν φιλοκαλοῦντες, καὶ τὸ φυλάττειν τοὺς νόμους, καὶ τὴν κατὰ τούτους παραδεδομένην εὐσέβειαν, ἔργον ἀναγκαιότατον παντὸς βίου πεποιημένοι. πρεσβύσης τοίνυν τοῖς εἰρημένοις καὶ περὶ τὸν βίον ἡμῖν ἰδιότητος, οὐδὲν [g] ἦν οὐ τοῖς παλαιοῖς χρόνοις τὸ ποιοῦν πρὸς τοὺς Ἕλλησας [h] ἡμῖν ὑπομιξίαν, ὥσπερ Αἰγυπτίοις μὲν τὰ παρ' αὐτῶν ἐξαγόμενα καὶ πρὸς αὐτοὺς εἰσαγόμενα· τοῖς δὲ τὴν παράλιον τῆς Φοινίκης κατοικοῦσιν, ἡ περὶ τὰς καπηλείας καὶ τὰς ἐμπορίας σπουδή, ἀφ' τὸ φιλοχρηματεῖν. οὐ μὴν οὐδὲ πρὸς λῃστείας ὥσπερ ἄλλοι τινές, [i] ἢ τὸ πλέον ἔχειν ἀξιοῦν, πολεμοῦντες ἐτράπησαν ἡμῖν οἱ πατέρες, καί τοι πολλὰς τῆς χώρας ἐχούσης μυριάδας ἀνδρῶν οὐκ ἀτόλμων. ἀφ' τοῦτο Φοίνικες μὲν αὐτοὶ κατ' ἐμπορίαν τοῖς Ἕλλησιν ἐπιπλέοντες εὐθὺς ἐγνώσθησαν, καὶ δι' ἐκείνων Αἰγύπτιοι, καὶ πάντες ἀφ' ὧν τὰ φορτία εἰς τοὺς Ἕλλησας διεκόμιζον, μεγάλα πελάγη [k] διαιρούντες. Μῆδοι δὲ μετὰ ταῦτα καὶ Πέρσαι φανεροὶ κατέστησαν, τῆς Ἀσίας ἐπάρξαντες, οἱ δὲ καὶ μέχρι τῆς [l] ἑτέρας ἠπείρου Πέρσαι στρατεύσαντες· Θρᾷκες δὲ ἀφ' γειτονίαν, καὶ τὸ Σκυθικὸν ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Πόντον

lumniam! cum oporteat illud sciri, quod eum deceat qui se polliceatur rerum veritatem aliis traditurum, ipsam prius exacte eas nosse, aut quòd adfuerit cum gererentur, aut quòd ex gnaris eas didicerit. id quod ego in utroque opere me fecisse existimo. Antiquitatis namque libros, sicuti dixi, ex voluminibus sacris interpretatus sum, cum essem genere sacerdos, & à philosophia in scriptis istis comprehensa non alienus: historiam vero belli conscripsi, ut qui ipse res quidem multas gesserim, plurimas vero ipse viderim, & eorum quæ dicta vel gesta erant nihil prorsus ignorarim. Quo modo ergo non procaces isti existimarentur, qui mecum de veritate contendere aggressi sunt? qui licet imperatorum commentarios legisse dicantur, non tamen nostrorum qui illis adversabantur rebus intererant.

Suam fidem asserit Josephus.

11. Et de istis quidem necessariam feci digressionem, significare volens facultatem eorum, qui historiam scribere promittunt: atque abunde me declaratum reliquisse arbitror, quod rerum vetustarum memoriam scriptis consignare magis in usu est apud barbaros quam Græcos. Volo igitur in primis eos paucis redarguere, qui nostrum statum recentem esse contendunt, eo quod nihil de nobis, ut ajunt, illis memorarint scriptores Græci: deinde testimonia antiquitatis *nostræ* ex aliorum scriptis afferam, & eos qui nostræ genti maledixerunt nulla prorsus cum ratione *nobis* maledicere ostendam.

Barbari antiquissimi Historiarum scriptores.

12. Quod ad nos attinet terram habitamus quæ neque mari vicina est, neque negotationibus gaudemus, neque earum causa nobis consuetudo cum aliis gentibus est. Sed sunt urbes quidem nostræ procul à mari sitæ; ipsi autem nos regionem bonam incolentes hanc cum labore exercemus: maxime vero omnium liberis educandis studentes & legum custodiæ, ut qui pietatem ad illas exactam opus totius vitæ maxime necessarium fecerimus. Cum igitur ad ea quæ dicta sunt accedat etiam vivendi ratio propria, nihil erat priscis temporibus quod faceret nobis commercium Græcorum, sicut Ægyptiis mercimonia, ex rebus quæ importarentur aut exportarentur *ad alias gentes*; & Phœnicibus oram maritimam accolentibus, cauponandi & negotiandi studium ex amore pecuniæ. Sed neque ad latrocinia sicut alii quidam, aut amplius habere desiderantes, bellum exercendo conversi sunt patres nostri, licet regio multis virorum strenuorum myriadibus abundaret. Quo factum ut Phœnices negotiationis ergo ad Græcos navigantes statim agniti fuerint, & per illos Ægyptii, dein omnes à quibus ad Græcos onera perferebant, immensa maria pertranseuntes. Medi vero postea atque Persæ illis innotuerunt postquam Asiæ imperarunt, Persæque *præcipue* cum usque ad alteram continentem expeditiones fecissent; Thraces autem propter vicinitatem, & Scythæ ab iis qui in Pontum navigant

Judæa sero admodum Græcis cognita.

Unde aliæ gentes in Græcorum notitiam venerunt.

a Γὰρ non agnoscit *El.* b Οὐδὲν ὅπῃ ἦν *El.* c Καὶ τὴν ἐπαγγ. *El.* d Βούλομαι μικρὰ πρ. in *MSS.* e Ita ex *Vet. Interprete.* οὐ τοῖς λόγοις in *Josephi* Græcis tam *Editis* quam *MSS.* f Ita *Budæus* & *MS. El.* antea ἀποικισμένας. g Οὐδὲν ἦν τοῖς π. χρ. ποιοῦν in aliquot *MSS.* h Illud ἡμῖν non agnoscit *El.* i Οἱ τὸ πλέον ἔχειν ἀξιοῦντες *El.* k Διαιροῦντες in uno *MS.* l Ita ex *Vet. Interpr.* antea erat ἡμετέρας ἠπείρου.

vigant cogniti ſunt: atq; in univerſum omnes, ad mare vel Orientale vel Heſperium habitantes, in eorum notitiam facilius venerunt, quibus in animo fuit hiſtoriæ aliquid ſcribere. Superiora vero incolentes & procul à mari maximam in partem ignorati erant. Hoc idem & iis contigit qui in Europa habitant. Siquidem Romanorum urbis, in tantam potentiam jam inde olim evectæ, & tantas res bellicas proſpere gerentis, neque Herodotus neque Thucydides quoquo modo meminerunt, nec omnino alius eorum æqualis ſcriptor, ſed ſero & vix tandem eorum nomen in Græcia auditum. Gallorum etiam & Hiſpanorum res uſque adeo ignotæ iis fuerunt qui accuratiſſimi ſcriptores fuiſſe videntur, in quibus eſt Ephorus, ut Iberos unam civitatem eſſe exiſtimaverit, cum tam late in occidentem fines eorum pateant: & ritus eorum, qui nec fuerunt nec fuiſſe unquam dicti ſunt, ſcribere, tanquam ita illis uterentur, non dubitarunt. Cauſa vero earum quidem rerum ignorantiæ fuit, quod illi ſecum ipſi viverent commercia aliarum gentium averſantes; ſcriptorum vero mendacii, quod volebant illi quippiam ultra alios memoriæ mandaſſe videri. Quomodo ergo mirari convenit, ſi neque noſtra gens plurimis erat nota, neque ad ſcribendum de ſe aliquam ſuppeditavit occaſionem, tam longo ſcilicet intervallo disjuncta à mari, talibus vitæ inſtitutis ſeſe accommodans.

Romani diu Græcis ignoti.

Græcorum genus non antiquum.

13. Pone igitur nos argumento uti velle Græcorum, quod non ſit genus eorum antiquum, eo quod nihil in libris noſtris de iis dictum reperiatur. Nonne omnino nos riſu exciperent, ipſas ut arbitror à me nunc allatas proferentes cauſas, & teſtes è vicinis regionibus adducerent antiquitatis ſuæ. Igitur & ego hoc conabor efficere. Ægyptiis enim & Phœnicibus præcipue teſtibus utar, cum nemo eorum teſtimonio tanquam falſo detrahere potuerit. Videntur enim & maxime in nos iniqui, communiter quidem omnes Ægyptii, Phœnicum vero Tyrii. De Chaldæis autem nequaquam hoc idem dicere potero, quoniam & generis noſtri principes exſtiterunt, & propter cognationem in hiſtoriis ſuis Judæorum meminerunt. Cum vero de iſtis probationes afferam, tunc etiam *iſtos* Græcorum hiſtoricos memorabo qui Judæorum mentionem fecere; ne quis *eorum* ex invidia & detrectatione hujuſmodi occaſionem arripiat nobis contradicendi.

Ægyptii & Tyrii Judæis infenſi.

Manetho Hiſtoricus apud Ægyptios.

14. Initium jam faciam ab Ægyptiorum literis. Ipſas quidem eorum literas ut proferam fieri non poteſt. Manetho autem genere fuit Ægyptius, vir Græcam eruditionem aſſequutus, uti ex eo intelligitur, quod Græce patriam hiſtoriam ſcripſerit, eam, ut ipſe profitetur, è *ſacris interpretatus libris; qui etiam Herodotum in multis convincit de rebus Ægyptiacis per ignorantiam mentitum. Ille certe Manetho hiſtoriarum Ægyptiarum

ἐγνώσθη πλείστων· ὅλως γὰρ ἅπαντες οἱ τῷ τῷ θαλάττῃ, καὶ τῷ πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς καὶ πρὸς τῷ ἑσπέρῳ κατοικοῦντες, τοῖς συγγράφειν τι βουλομένοις γνωριμώτερον κατέστησαν. οἱ δὲ ταύτης [a] ἀνωτέρω τὰς οἰκήσεις ἔχοντες ὀψιπλεῖστον ἠγνόηθησαν. καὶ τοῦτο φαίνεται καὶ περὶ τῷ Εὐρώπῃ συμβεβηκός. ὅπου γε τῆς Ρωμαίων πόλεως, τοιαύτῃ οὖσα μακρῷ δυνάμει κεχλημένης, καὶ τοιαύτας πράξεις κατορθούσης πολεμικάς, οὔθ' ὁ Ηρόδοτος [b] οὔθ' ὁ Θουκυδίδης, οὔτε τοῦ ἅμα τούτοις γενομένου οὐδὲ εἰς [c] ἐμνημόνευκεν, ἀλλ' [d] ὀψέποτε καὶ μόλις αὐτοῦ εἰς τοὺς Ελλήνας ἡ γνῶσις διεξῆλθον. περὶ μὲ [e] γὰρ Γαλατῶν τε καὶ Ιβήρων οὕτως ἠγνόησαν οἱ δοκοῦντες ἀκριβέστατοι συγγραφεῖς, ὧν ἐστιν Εφορος, ὡς τε πόλιν οἴεται μίαν εἶναι τοὺς Ιβηρας, τοσοῦτο μέρος τῆς Εσπερίας γῆς κατοικοῦντας· καὶ τὰ μήτε γενόμενα παρ' αὐτοῖς ἔθη μήτε λεγόμενα γράφειν, ὡς ἐκείνων αὐτοῖς χρωμένων, ἐτόλμησαν. αἴτιον δὲ τοῦ μὲν μὴ γινώσκειν τἀληθές, τὸ λίαν ἀνεπίμικτον· τοῦ δὲ γράφειν ψευδῆ, τὸ βούλεσθαι δοκεῖν τι πλέον τοῦ ἄλλων ἱστορεῖν. πῶς οὖν ἔτι θαυμάζειν προσῆκεν, εἰ μηδὲ τὸ ἡμέτερον ἔθνος πολλοῖς ἐγιγνώσκετο, μηδὲ τῆς ἐν τοῖς συγγράμμασι μνήμης ἀφορμὴν παρέσχεν, οὕτω μὲν ἀπῳκισμένον τῆς θαλάττης, οὕτω δὲ βιοτεύειν προῃρημένον.

ιγ'. Φέρε τοίνυν ἡμᾶς ἀξιῶν τεκμηρίῳ [f] χρήσασθαι περὶ τῶν Ελλήνων, ὅτι μὴ παλαιόν ἐστιν αὐτῶν τὸ γένος ὃ μηδὲν ἐν ταῖς ἡμετέραις ἀναγραφαῖς περὶ αὐτῶν εὑρήσθαι. ἆρ' οὐχὶ πάντας ἂν κατεγέλων, αὐτὰς οἶμαι τὰς ὑπ' ἐμοῦ νῦν εἰρημένας κομίζοντες αἰτίας, καὶ μάρτυρας ἂν τοὺς πλησιοχώρους παρείχοντο τῶν αὐτῶν ἀρχαιότητος. κἀγὼ τοίνυν πειράσομαι τοῦτο ποιεῖν. Αἰγυπτίοις γὰρ καὶ Φοίνιξι μάλιστα δὴ χρήσομαι μάρτυσιν, οὐκ ἄν τινος ὡς ψεύδη τὴν μαρτυρίαν διαβάλλειν δυνηθέντος. φαίνονται γὰρ καὶ δὴ μάλιστα πρὸς ἡμᾶς δυσμενῶς διατεθέντες, κοινῇ μὲ ἅπαντες Αἰγύπτιοι, Φοίνικων δὲ Τύριοι. περὶ μέν τοι Χαλδαίων οὐκέτι δυναίμην ἂν τοῦτο τοῦτο λέγειν, ἐπεὶ καὶ γένους ἡμῶν ἀρχηγοὶ κατεστήκασι, καὶ διὰ τὴν συγγένειαν ἐν ταῖς αὐτῶν ἀναγραφαῖς Ιουδαίων μνημονεύουσιν. ὅταν δὲ τὰς περὶ τούτων πίστεις παράχω, τότε καὶ τοὺς Ελληνικῶν συγγραφέων ἐπιφανῶ τοὺς μνήμην Ιουδαίων πεποιηκότας, ἵνα μηδὲ ταύτην ἐπὶ τοσφασιν οἱ βασκαίνοντες ἔχωσι τοῖς ἡμᾶς ἀπιλογίας.

ιδ'. [g] Αρξομαι δὲ πρῶτον ἀπὸ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις γραμμάτων, αὐτὰ μὲ οὖν [h] οὐχ οἷόν τε παρατίθεσθαι κἀκείνων. [i] Μανεθὼν δ' ἦν ὁ γένος ἀνὴρ Αἰγύπτιος, τὴν Ελληνικῆς μετειληφὼς παιδείας, ὡς δῆλός ἐστι· γέγραφε γὰρ Ελλάδι φωνῇ τὴν πάτριον ἱστορίαν, ἐκ τε τῶν [k] ἱερῶν, ὡς φησιν αὐτός, μεταφράσας, καὶ πολλὰ τὴν Ηροδότου ἐλέγχει τῶν Αἰγυπτιακῶν ἀγνοίᾳ ἐψευσμένον. αὐτὸς δὴ τοίνυν ὁ Μανεθὼν ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν

a Ita ex *MSS.* ἄνω in *Editis.* b Οὔτε Θουκυδίδης *El.* c Εμνημόνευσεν *El.* d Οὐδὲ καὶ μόλις *El.* e Illud γὰρ non agnoſcit *El.* f Χρῆσθαι *El.* g Locus ab *Euſebio* citatus in *Præp. Evangel.* l. 10 c. 13. h Ita ex *Euſebio* & *MS. Big.* antea erat οὐχ οἷόν τε & mox κἀκείνων. i *Al.* Μανεθὼς & Μανεώθος. k Ιερέων *Baſ.* ἱερῶν *cæteri omnes.* * *Vel* ſacerdotum annalibus.

a *Al.*

τῶν Αἰγυπτιακῶν βιβλίων περὶ ἡμῶν γράφειν πεπείσομαι δὲ τοῦ λέξιν αὐτῶν, καθάπερ αὐτὸν ἐκείνον παρεγαγὼν μάρτυρα. "ἐγένετο βασιλεύς ἡμῖν, [a] Τίμαιος ὄνο-
"μα, ὅτι τούτου οὐκ οἶδ' ὅπως ὁ θεὸς ἀντέπνευσεν, καὶ
"παρεδόξως ἐπὶ τὸν πρὸς ἀνατολὴν μέρεσιν, ἄνθρωποι 5
"ὀνόματος ἄσημοι, καταθαρσήσαντες ὅτι τὴν χώραν [b] ἐστρά-
"τευσε, καὶ ῥαδίως ἀμαχητὶ βιβίλιν κρατοῦντες εἷλον.
"καὶ τοὺς ἡγεμονεύσαντας ἐν αὐτῇ χειρωσάμενοι, ὁ λοι-
"πὸν τάς τε πόλεις ὠμῶς ἐνέπρησαν, καὶ τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν
"κατέσκαψαν. πᾶσι δὲ τοῖς ἐπιχωρίοις ἐχθρότατα 10
"πως ἐχρήσαντο, τοὺς μὲν σφάζοντες, τῶν δὲ καὶ τέκνα καὶ
"γυναῖκας εἰς δουλείαν ἄγοντες. τέλος δὲ καὶ βασι-
"λέα ἕνα ἐξ αὐτῶν ἐποίησαν, ᾧ ὄνομα ἦν [c] Σάλατις. καὶ
"οὗτος ἐν τῇ Μέμφιδι κατῴκει, τήν τε ἄνω καὶ κά-
"τω χώραν δασμολογῶν, καὶ φρουρὰν ἐν τοῖς ἐπιτηδεια- 15
"τάτοις καταλείπων τόποις. μάλιστα δὲ καὶ τὰ πρὸς
"ἀνατολὴν ἐπεφρόντισε μέρη, προορώμενος Ασσυ-
"ρίων, [d] τότε μείζονι ἰσχύοντων, ἐπιθυμίαν τοῦ αὐ-
"τῆς βασιλείας [e] ἐφόδου. εὑρὼν δὲ [f] ἐν νομῷ τῷ Σαΐ-
"τῃ πόλιν ἐπιφανεστάτην, κειμένην μὲν πρὸς ἀνατολὴν 20
"τοῦ Βουβαστίτου ποταμοῦ, καλουμένην δ' [g] ἀπὸ τῆς
"ἀρχαίας θεολογίας [h] Αὔαριν, βιβλίῳ ἔκτισέν τε, καὶ
"τοῖς τείχεσιν ὀχυρωτάτην ἐποίησεν ὠκοδόμησε αὐτῇ καὶ
"πλῆθος ὁπλιτῶν εἰς εἴκοσι καὶ τετταρακοσιάδας
"ἀνδρῶν πρὸς φυλακήν. ἐνθάδε καὶ θέρειαν ἤρχετο, 25
"τὰ μὲν σιτομετρῶν καὶ μισθοφορίαν παρεχόμενος, τὰ δὲ
"[i] καὶ ταῖς ἐξοπλισίαις πρὸς φόβον τῶν ἔξωθεν ἐπιμελῶς
"γυμνάζων. ἄρξας δ' ὀκτωκαιδεκάτῃ τοῦ βίου ἐτελεύτη-
"σεν. μετὰ τοῦτον δὲ ἕτερος ἐβασίλευσεν τετταρα καὶ τετ-
"ράκοντα ἔτη, καλούμενος [k] Βαιών. μετ' ὃν ἄλλος Απαχνᾶς, 30
"ἐξ καὶ τεσσάκοντα ἔτη καὶ μῆνας ἑπτά. ἑπτὰ δὲ καὶ Απωφις
"ἓν καὶ ἑξήκοντα, καὶ [l] Ιανίας πεντήκοντα καὶ μῆνα ἕνα. ὅτι πᾶ-
"σι δὲ καὶ [m] Ασσις ὀνέα καὶ τετταράκοντα καὶ μῆνας δύο.
"καὶ οὗτοι μὲν ἐξ ὧν αὐτοῖς ἐγένοντο πρῶτοι ἄρχοντες,
"[n] πολεμοῦντες ἀεὶ καὶ ποθοῦντες μᾶλλον τὴν Αἰγύπτου ἐξαρᾶν 35
"τοῦ ῥίζαν. ἐκαλεῖτο δὲ ὁ [o] σύμπαν αὐτῶν ἔθνος
"[p] ΥΚΣΩΣ, τοῦτο δὲ ὅστι βασιλεῖς ποιμένες. ὁ γὰρ [q] ΥΚ
"κατ' ἱερὰν γλῶσσαν βασιλέα σημαίνει, ὁ δὲ [r] ΣΩΣ
"ποιμένα ὅστι καὶ ποιμένες κοινῇ τῇ κοινῇ διάλεκτον, καὶ ὅ-
"τι συνιστάμενον [s] ΥΚΣΩΣ. τινὲς δὲ λέγουσιν αὐ- 40
"τοὺς Αραβας εἶναι." [t] ἐν δ' ἄλλῳ ἀντιγράφῳ βασι-
λεῖς σημαίνεσθαι φασὶ [u] τὸν ΥΚ προσηγορίας, [x] ἀλλὰ
τοιαυτίον αἰχμαλώτους δηλοῦσθαι ποιμένας. ὁ γὰρ
[y] ΥΚ πάλιν Αἰγυπτιαστὶ καὶ ὁ ΑΚ διασημαίνουσι, αἰ-
χμαλώτους ῥητῶς μηνύει. καὶ τοῦτο μᾶλλον πιθανώτερόν 45
μοι φαίνεται, καὶ παλαιᾶς ἱστορίας ἐχόμενον. "[z] τούτους δὲ τοὺς
"προσκαταριθμουμένους βασιλέας [a] τοὺς τῶν ποιμένων κα-

secundo ita de nobis scribit (ejus quippe verba proferre libet, ut qui ipsum illum pro teste producam.) "Regem olim habuimus Ti-
"maum, cujus tempore, cum nobis Deus ne-
"scio quo pacto esset iratior, ex partibus orien-
"talibus homines ignobili genere illi quidem,
"sed tamen audaciæ pleni, repentinum hanc
"in regionem impetum fecerunt, eamque fa-
"cile admodum ac sine pugna subegerunt:
"atque principibus ejus in suam potestatem
"redactis, de cætero & civitates crudeliter
"incenderunt, & Deorum templa everterunt.
"Porroque in omnes indigenas inimicissime
"se gesserunt, alios quidem perimentes, alio-
"rum vero & liberos & conjuges in servitu-
"tem agentes. tandem vero unum ex illis
"regem crearunt, cui nomen Salatis. Atque
"hic in Memphide versabatur, provinciam su-
"periorem & inferiorem tributariam faciens,
"præsidiaque in locis opportunissimis relin-
"quens. Quin & maxime partes munivit
"orientales, prospiciens Assyriis, tunc aliis
"*populis* potentioribus, futuram cupiditatem
"invadendi illud ipsum regnum. Cum na-
"ctus esset in Saïte nomo civitatem opportu-
"nissimam ad orientem fluvii Bubastitæ sitam,
"quæ vero ab antiquis theologis Avaris ap-
"pellabatur, & ipsam ædificavit & muris fir-
"missimis communivit, postquam illic collo-
"casset ad custodiam ejus armatorum multi-
"tudinem usque ad CCXL millia virorum. Il-
"lic veniebat æstatis tempore, tam ut fru-
"menta meteret & conductitiis mercedem
"solveret, quam ut armatos ad terrorem ex-
"traneorum diligenter exerceret. Cum au-
"tem regnasset annis XIX, vitam finivit. Post
"hunc etiam regnavit alter annis XLIV, Bæon
"nomine. Post quem alius Apachnas nomi-
"ne, annis XXXVI & mensibus VII. Dein
"etiam Apophis LXI, & Janias L & mense uno.
"Post omnes autem Assis annis XLIX & mensi-
"bus II. Et isti quidem sex inter eos fuere
"primi principes, bellum semper gerentes,
"& maxime Ægyptum radicitus exstinguere
"cupientes. Vocabatur autem gens *eorum* uni- *Reges pastores.*
"versa HYCSOS, id est Reges pastores. HYC
"enim in sacra lingua Regem sonat, SOS
"vero pastorem sive pastores secundum dia-
"lectum communem, unde vox composita
"HYCSOS. Sunt autem qui Arabas illos ex-
"stitisse dicunt." In alio autem exemplari nomine illo HYCSOS non Reges significari *comperi*, sed è diverso captivos pastores indicari. HYC enim iterum Ægyptiaca lingua, & HAC cum aspiratione, captivos proprie nominatimque significat. Atque id mihi verisimilius videtur, & *magis* cum antiqua historia consentiens. "Illos autem
"Regum olim Pastorumque nomine appella-
"tos,

Testimonium ex Manethone.

a Al. Τίμαιος. *b* Ita ex *Eusebio*: antea ἐπιστρέψαντες. *c* Σάλπις *Vet. Interpr.* *d* Ita cum Cl. *Perizonio*. τοτὲ in *Editis* & *MSS.* *e* Iterum cum viris Cll. *Perizonio* & *Lomthio*, pro ἔφοδον. *f* *E. Bernardus* legendum censet (ex *Georgio Syncello*, p. 61.) ἐν νόμῳ Σεθροΐτῃ. Cum satis constet (ut inquit) *Sais* sitam esse prope ostium Nili *Sebennisicum*, *Sebro* vero super ostium ejus *Bubastiticum*, ut nos docet *Ptolemæus* ipsis fere *Josephi* verbis. *g* Ita *Big.* & *Vet. Interpr.* τῆς *Bas.* *h* Αὔαριν vel (quod idem est) Αὔαριν in *libris* omnibus. *i* Καὶ τοῖς ὁπλίταις juxta *Vet. Interpr.* *k* Βαίων *Georg. Syncell.* p. 108. *l* Ιανίας *Big.* & *Hafn.* haud male. *m* Ασσις *Vet. Interpr.* Σέθως aut Ασθ *Georg. Syncell.* p. 123. Αρχλης aut Αγχλης *Africano* & *Eusebio*. *n* Ita *Big.* *Hafn.* & *Vet. Interpr.* antea erat ποθοῦντες ἀεὶ καὶ μᾶλλον. *o* Illa τὸ σύμπαν αὐτῶν ex *Eusebio*. *p* Υκσοῦς *Euseb.* *q* Ὑκσοῦς *Euseb.* *r* Ὀσσοῦς *Euseb.* *s* Υκσοῦς *Euseb.* *t* Ἐν δ' ἄλλοις ἀντιγράφοις legisse videtur *Vet. Interpr.* *u* Τῆς τῶν Υκσοῦς πρ. *Euseb.* Forsan ἀφ' τῶν Υκσοῦς πρ. *x* Ἀλλὰ τοιαυτίον βασιλεῖς αἰχμαλώτους δηλοῦσθαι ἐν Ποιμένας *Big.* *y* Υκσοῦς *Euseb.* *z* Ita cum *Eusebio*. τούτους δὲ [vel οὐ] τοὺς *Vet. Interpr.* antea erat τούτους τοὺς πρ. *a* Καὶ τοὺς τῶν π. *Euseb.* Forsan τοὺς ἐν τῷ ποιμένων, quod eorum ex numero reges crearentur. *Viger.*

a Illud

"tos, illorumque posteros Ægyptum in sua "potestate habuisse dicit, annis circiter XI su- "pra quingentos. tum vero susceptam ad- "versus pastores à Thebaïdis ac reliquæ Æ- "gypti regibus expeditionem, bellumque gra- "ve ac diuturnum inter ipsos conflatum fuisse. "Sub rege autem cui Alisfragmuthosis nomen "erat, debellatos Pastores illos, ac reliqua Æ- "gypto pulsos, unum in locum inclusos esse "tradit, cujus ambitus decem jugerum millia "contineret. Avaris locus ille dicebatur. "Hunc Manetho dicit universum à Pastori- "bus ingenti validoque muro septum ac mu- "nitum, ut quicquid sibi fortunarum esset ac "prædæ id omne tutum ac securum habere "possent. At vero Alisfragmuthoseos filium "Thummosin ccccLXXX millium hominum ex- "ercitu muros obsedisse, atque ipsos per vim "expugnare conatum illum quidem; sed, ob- "sidionis exitu desperato, cum iisdem ea con- "ditione pepigisse, uti Ægypto relicto, omnes "quocunque vellent sine ullo suo detrimento "commigrarent. Eos igitur cum universis fa- "miliis atque omni possessione sua, uti per "ictum fœdus poterant, haud pauciores CCXL "millibus ab Ægypto per solitudinem in Sy- "riam tetendisse. Quod autem sibi ab Assy- "riorum principatu metuerent, (tum enim "Asiam tenebant) in ea quam hodie Judæam "appellamus regione urbem ædificasse, quæ "tot hominum millia caperet, eandemque "Hierosolyma nominasse." In alio vero quodam de rebus Ægyptiacis libro Manetho dicit, "hanc *ipsam* gentem Pastores appella- "tam, captivos in sacris suorum libris ha- "beri;" idque recte. Nam antiquis progenitoribus nostris patrium erat *greges* pascere: & pascualem agentes vitam, inde Pastores vocabantur. rursusque captivi non temere in Ægyptiorum libris dicti sunt, quoniam progenitor noster Josephus dixit ad Ægyptiorum regem, se captivum esse, & postea fratres in Ægyptum evocavit regis permissu. Sed de istis quidem alibi inquisitionem faciemus diligentiorem.

Manethonis testimonium uberius.

15. Nunc autem hujus antiquitatis testes producam Ægyptios. Itaque rursus ea quæ tradidit Manetho, ad quod tempus referantur, subjiciam. Sic enim ait: "Postquam ex "Ægypto egressus est Pastorum populus ad "Hierosolyma, qui illos ex Ægypto pepulit "rex *nomine* Tethmosis, postea regnavit an- "nis viginti & quinque, & mensibus quatuor, "& defunctus est: regnumque sibi vendica- "vit filius ejus Chebron per annos tredecim. "Post quem Amenophis, *annis* viginti & "mensibus VII. hujus autem soror *Amesses*, "XXI & mensibus IX. post hanc Mephres

"καλυμένων, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν γενομένους, κρατῆσαι τῆς "Αἰγύπτου φησὶν ἔτη τοῦς τοῖς πεντακοσίοις ἑνδέκα. "μετὰ ταῦτα δὲ, τὴν ὁκ τῆς Θεβαΐδος καὶ τῆς ἄλλης Αἰγύπτου "βασιλέων γενέσθαι φησὶν ὅτι τοὺς ποιμένας ἐπανάστα- "σιν, καὶ πόλεμον [a] αὐτοῖς συρραγῆναι μέγαν καὶ πολυ- "χρόνιον. ὅτι δὲ βασιλέως, ᾧ ὄνομα ἦν [b] Αλισφρα- "γμούθωσις, ἡττωμένους φησὶ τοὺς [c] ποιμένας ὑπ' αὐτοῦ, "ὁκ μὴ τῆς ἄλλης Αἰγύπτου πάσης ὁκπεσεῖν, κατακλει- "σθῆναι δ' εἰς τόπον, ἀρουρῶν ἔχοντα μυρίων τῶν δεκάμη- "τρον. [d] Αὔαριν ὄνομα τῷ τόπῳ. τοῦτον φησὶν ὁ Μανεθὼν "ἅπαντα, τείχει τε μεγάλῳ καὶ ἰσχυρῷ περιβαλεῖν τοὺς "ποιμένας, ὅπως τοῦ τε κτᾶσθαι ἅπασαν ἔχωσιν ὑπ' [e] ὀχυ- "ρῷ, καὶ τὰ λείαν τῶν ἑαυτῶν. τὸν δὲ Αλισφραγμουθώσεως υἱὸν "[f] Θύμμωσιν ὅτι χειρήσαι μὲν αὐτοὺς [g] διὰ πολιορκίας ἑλεῖν "κατὰ κράτος, ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα μυριάσι προσε- "δρεύσαντα τοῖς τείχεσιν· ἐπεὶ δὲ [h] τῆς πολιορκίας ἀπέ- "γνω, ποιήσασθαι συμβάσεις, ἵνα τὴν Αἴγυπτον ὁκλιπόν- "τες ἵ ὅποι βούλοιντο πάντες ἀβλαβεῖς ἀπέλθωσι. τοὺς "δὲ ὅτι ταῖς ὁμολογίαις πανοικεσίᾳ μὲν τῶν κτήσεων ὀὐκ "ἐλάττους μυριάδων ὄντας εἴκοσι καὶ τετταράκοντα ἀπὸ τῆς "Αἰγύπτου τὴν ἔρημον εἰς Συρίαν [k] ὁδοιπορῆσαι. φοβουμένους "δὲ τὴν Ασσυρίων δυναστείαν, τότε γὰρ ὀκείνους τῆς Ασίας "κρατεῖν, ὀν τῇ νῦν [l] Ιουδαίᾳ καλουμένῃ πόλιν οἰκοδο- "μησαμένους τοσαύταις μυριάσιν ἀνθρώπων ἀρκέσουσαν, "Ιεροσόλυμα ταύτῃ ὀνομάσαι. ὀν ἄλλῃ δὲ τινι βί- "βλῳ τῶν Αἰγυπτιακῶν Μανεθὼν "τοῦτο φησὶν ἔθνος "τοὺς καλουμένους ποιμένας, αἰχμαλώτους ὀν ταῖς ἱε- "ραῖς αὐτῶν βίβλοις γεγράφθαι," λέγων ὀρθῶς. καὶ γὰρ τοῖς ἀνωτάτω προγόνοις ἡμῶν ὁ ποιμαίνειν πάτριον ἦν, καὶ νομαδικὸν ἔχοντες τὸν βίον, ὅτου ἐκαλοῦντο ποιμένες. αἰχμάλωτοί τε πάλιν ὀὐκ ἀλόγως ὠνο- μάσθη τῶν Αἰγυπτίων ἀνεγράφησαν, ἐπειδὴ τὸν [m] πρόγονος ἡμῶν Ιώσηπος ἑαυτὸν ἔφη πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων αἰ- χμάλωτον εἶναι, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς εἰς τὴν Αἴγυπτον ὕστερον μετεπέμψατο, τοῦ βασιλέως ἐπιτρέψαντος. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν ἄλλοις ποιήσομαι τὴν ἐξέτασιν ἀκριβεστέραν.

ιε'. Νυνὶ δὲ τὴν ἀρχαιότητος ταύτης παραθήσομαι τοὺς Αἰγυπτίους μάρτυρας. πάλιν οὖν τὰ τοῦ Μανεθῶνος, πῶς ἔχει πρὸς τὴν τοῦ χρόνου τάξιν, ὑπογράψω. φησὶ δὲ οὕτω· "μετὰ τὸ ἐξελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου τὸν λαὸν "[n] τῶν ποιμένων εἰς Ιεροσόλυμα, ὁ ὀνόμασε αὐτοὺς "ἐξ Αἰγύπτου βασιλεὺς [o] Τέθμωσις, ἐβασίλευσεν μετὰ "ταῦτα ἔτη εἴκοσι πέντε καὶ μῆνας τέσσαρας, καὶ ἐτε- "λεύτησεν, καὶ παρέλαβε τὴν ἀρχὴν [p] αὐτοῦ υἱὸς Χέβρων ἔτη "δεκατέσσαρα. [q] μετὰ τὸν Αμένωφις [r] εἴκοσι καὶ μῆνας ἑπτά. τοῦ "δὲ ἀδελφὴ [s] Αμεσσὴς εἴκοσιν καὶ μῆνας ἑννέα. τὸν δὲ [t] Μήφρης "δώδεκα

a Illud αὐτοῖς non agnoscit *Euseb.* *b* Μισφραγμούθωσις *Euseb.* hîc & alibi Μισφραγμάθωσις *Georg. Syncell.* p. 103. *c* Ποιμένας, καὶ ὀὐκ μὲν τῆς ἄλλης *Euseb.* ποιμένας ἐξ αὐτῆς μὲν *Big.* *d* Ita ex *Eusebio.* minus correcte Αὔαριν in *Vulgatis Josephi.* *e* Εχυρῷ *Euseb.* *f* Θυμέθωσιν *Euseb.* Θυμῶσιν & Τεθμωσιν mox ipse *Flavius* è *Manethone.* Idem vero princeps ex eodem *Manethone* Τεθμωσις *Africano* & *Eusebio* apud *G. Syncell.* & in *Canone Chronico*; & Τοθμωσις *Theophilo Antiocheno* ex *Josepho.* *g* Διὰ πολιορκίας *Euseb.* *h* Τῶν πολιορκίας *Euseb.* *i* Ita *Big.* & *Euseb.* ὅπη in *cæteris.* *k* Διοδοιπορῆσαι *Euseb.* *l* Ita cum *Eusebio* & *Josephi Codd. MSS.* antea erat Ιουδαίων. *m* Ad oram *Codd. Big. Hen.* & *Hafn.* apponuntur ista ab *Editis* nonnihil diversa, ὁ πρόγονος ἡμῶν Ιώσηπος κρατήσας πεμφθεὶς παρὰ τὸν ἀδελφὸν εἰς Αἴγυπτον πρὸς βασιλέα τῆς Αἰγύπτου, καὶ πάλιν ὕστερον τοὺς αὐτοῦ ἀδελφοὺς μετεπέμψατο, τοῦ βασιλέως ἐπιτρέψαντος. *n* Illa τῶν ποιμένων desunt *Cod. El.* *o* Θέμωσις *Vet. Interpr.* Αμασις *Philofrato.* Αμῶς *Africano*, Αμωσις *Eusebio* & *Georg. Syncello.* Vide *Lambertum Bos* in *Animadvers.* ad *Scriptores* Gr. cap. XXVII. p. 116. *p* Ο υἱὸς αὐτοῦ *El.* *q* Τοῦτο δ' *Vet. Interpr.* *r* Εικοσιν *African.* & *Euseb.* *s* Αμεσσὶς *El.* Αμεσσὶς *Syncell.* Αμίσση *Theophil.* quem pariter ac *Syncellum* velim cum *Josepho* in his & sequentibus conferas. *t* Μήφρις *El.* Μισφρὶς *Syncell.*

a Μισφρα-

"δώδεκα καὶ μῆνας ὀνέα. τοῦ δὲ [a] Μιφραμύθωσις εἴκοσι
"πέντε καὶ μῆνας δέκα. τοῦ δὲ [b] Θυμῶσις ὀνέα καὶ μῆ-
"νας ὀκτώ. τοῦ δ' [c] Ἀμένωφις τριάκοντα καὶ μῆνας δέκα.
"τοῦ δὲ Ὦρος τριακοντατέσσαρας καὶ μῆνας πέντε. τοῦ δὲ θυγά-
"τηρ [d] Ἀκεγχρὴς δώδεκα καὶ μῆνα ἕνα. ἡ δὲ [e] Ῥάθω-
"τις ἀδελφὸς ὀνέα. τοῦ δὲ Ἀκεγχέρης δώδεκα καὶ μῆ-
"νας πέντε. τοῦ δὲ Ἀκεγχέρης ἕτερος δώδεκα καὶ μῆνας
"τρεῖς. τοῦ δὲ Ἀρμαῖς τέσσαρα καὶ μῆνα ἕνα. τοῦ δὲ Ῥα-
"μέσσης ἓν καὶ μῆνας τέσσαρας. τοῦ δὲ Ἀρμέσσης Μιαμ-
"μοῦ ἑξήκοντατέσσαρας καὶ μῆνας δύο. τοῦ δὲ Ἀμένωφις δέ-
"κα καὶ ἐννέα καὶ μῆνας ἕξ. [f] τοῦ δὲ Σέθωσις, καὶ Ῥαμέσσης,
"ἱππικοῦ καὶ ναυτικοῦ ἔχων δυνάμεις. [g] οὗτος
"μὲν ἀδελφὸν Ἀρμαῖν ἐπίτροπον τῆς Αἰγύπτου κατέστη-
"σεν, καὶ πᾶσαν μὲν αὐτῷ τοῦ ἄλλου βασιλικοῦ πε-
"ποίηκεν ἐξουσίαν, μόνον δὲ ἐνετείλατο ψήφισμα μὴ
"φορεῖν, μηδὲ τοῦ βασιλίδος μητέρα τε τῶν τέκνων
"ἀδικεῖν, ἀπέχεσθαι δὲ καὶ τῶν ἄλλων βασιλικῶν παλ-
"λακίδων. αὐτὸς δὲ ἐπὶ Κύπρον καὶ Φοινίκην καὶ πό-
"λιν Ἀσσυρίους τε καὶ Μήδους στρατεύσας, ἅπαντας, τοὺς
"μὲν δόρατι, τοὺς δὲ ἀμαχητί, φόβῳ δὲ τῆς πολλῆς δυ-
"νάμεως, ὑποχείριος ἔλαβε· καὶ μέγα φρονήσας ἐπὶ
"ταῖς εὐθραγίαις, ἔτι καὶ θαρσαλεώτερον [h] ἐπορεύετο,
"τὰς πρὸς ἀνατολὰς πόλεις τε καὶ χώρας καταστρεφόμε-
"νος. χρόνου τε ἱκανοῦ γενομένου, Ἀρμαῖς ὁ καταλειφθεὶς
"ὑπὸ Αἰγύπτῳ, [i] πάντα τοὔμπαλιν, οἷς ἀδελφὸς παρῄνει
"μὴ ποιεῖν, ἀδεῶς ἔστρατεν. καὶ δὴ τὴν βασιλίδα βιαίως
"ἔχων, καὶ ταῖς ἄλλαις παλλακίσιν ἀφειδῶς διετέλει χρώ-
"μενος. στεφόμενος δὲ ὑπὸ τῶν φίλων ψήφισμα ἐφόρει,
"καὶ ἀντῆρε τῷ ἀδελφῷ. ὁ δὲ τεταγμένος ἐπὶ [k] τῶν ἱερῶν
"τῆς Αἰγύπτου, γράψας βιβλίον ἔπεμψε τῷ Σεθώσει, δη-
"λῶν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅτι ἀντῆρεν ὁ ἀδελφὸς αὐτῷ Ἀρμαῖς.
"τοιαῦτα χρῆμα οὖν ὑπέστρεψεν εἰς Πηλούσιον, καὶ κατέ-
"στησεν τῆς ἰδίας βασιλείας. ἡ δὲ χώρα ἐκλήθη
"ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος Αἴγυπτος. λέγεται δὲ ὅτι
"ὁ μὲν [l] Σέθωσις ἐκαλεῖτο Αἴγυπτος, Ἀρμαῖς δὲ ὁ
"ἀδελφὸς αὐτοῦ Δαναός.

ιϛ'. Ταῦτα μὲν ὁ [m] Μανεθών. δῆλον δὲ ἐστιν ἐκ τῶν
εἰρημένων ἐτῶν τοῦ χρόνου συλλογισθέντος, ὅτι οἱ καλούμενοι
ποιμένες, ἡμέτεροι [n] δὲ πρόγονοι, τρισὶ καὶ ἐνενήκοντα
καὶ τριακοσίοις πρόσθεν ἔτεσιν, ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀπαλ-
λαγέντες, τὴν χώραν ταύτην [o] ἀπῴκησαν, ἢ [p] Δα-
ναὸν εἰς Ἄργος ἀφικέσθαι. καί τοι τοῦτον ἀρχαιότα-
τον Ἀργεῖοι νομίζουσι. δύο τοίνυν ὁ Μανεθὼν ἡμῖν τὰ
μέγιστα μεμαρτύρηκεν ἐκ τῶν [q] παρ' Αἰγυπτίοις γραμ-
μάτων· πρῶτον μὲν τὴν ἑτέρωθεν ἄφιξιν εἰς Αἴγυ-
πτον, ἔπειτα δὲ τὴν ἐκεῖθεν ἀπαλλαγήν, ὥστε ἀρ-
χαίαν τοῖς χρόνοις, ὡς ἐγγύς που [r] πρεσβεῖν αὐ-
τὴν τῶν Ἰλιακῶν ἔτεσι χιλίοις. ὥστε ὧν δ' ὁ Μα-

"annis XII & mensibus IX. post hunc Me-
"phramuthosis *annis* XXV & mensibus X. post
"eum Thmosis annis IX & mensibus VIII.
"post eum Amenophis *annis* XXX & mensi-
"bus V. post eum Orus *annis* XXXVI & mensi-
"bus V. Hujus autem filia Acenchres *annis*
"XII & mense I. post eam frater Rathotis
"*annis* IX. post hunc Acenceres *annis* XII &
"mensibus V. post hunc Acencheres alter an-
"nis XX & mensibus III. post hunc Ar-
"maïs *annis* IV & mense I. post hunc Ra-
"messes *anno* I & mensibus IV. post hunc
"Armesses Miammi *annis* LXVI & mensibus
"II. post hunc Amenophis annis XIX &
"mensibus VI. post hunc Sethosis, & Ra-
"messes, qui *plurimas* copias habuit eque-
"stres & navales. Hic fratrem quidem Ar-
"maïn procuratorem Ægypti constituit, &
"aliam ei omnem regalem contulit potesta-
"tem, tantummodo autem ei injunxit, ne co-
"ronam gestaret, neque reginam matremque
"liberorum injuria afficeret, insuperque ut
"abstineret ab aliis regalibus concubinis. Ille
"vero in Cyprum & Phœnicen, rursusque in
"Assyrios & Medos expeditione suscepta,
"universos, alios quidem ferro, alios vero si-
"ne pugna magnæ suæ potestatis terrore sibi
"subjugavit: atque prospero rerum successu
"valde elatus, aliquanto audaciùs progredieba-
"tur, orientales urbes & provincias subver-
"tendo. Multoque post tempore, Armaïs,
"qui in Ægypto fuerat relictus, omnia con-
"tra quam frater monuerat ne faceret, sine
"timore faciebat. Nam & reginæ vim infe-
"rebat, aliisque concubinis ad libitum mi-
"sceri non cessabat: persuasusque ab amicis
"corona utebatur, & contra fratrem insurge-
"bat. Is vero qui constitutus erat super sa-
"cra Ægyptiaca codicillos Sethosi misit, eum
"de omnibus certiorem faciens, quodque fra-
"ter ipsius Armaïs contra eum bellum move-
"bat. Illico igitur Pelusium reversus est, &
"proprium tenuit regnum. Provincia vero
"ex ejus nomine appellata est Ægyptus. di-
"cit enim quod Sethosis quidem Ægyptus vo-
"cabatur, Armaïs autem frater ejus Danaus.

16. Atque hæc quidem Manetho. Ergo si tempus ad initam annorum istorum rationem exigemus, constabit omnino, quos Pastores ipsi vocabant, majores nostros, annis ante tribus & nonaginta supra trecentos, ubi ex Ægypto migrassent, regionem illam insedisse, quàm Danaus Argos venisset, qui tamen ab Argivis pro antiquissimo celebratur. Ita duo nobis eaque sane præcipua, hoc Manethonis quod Ægyptiarum literarum fidem sequitur, testimonio confecta sunt: alterum eos in Ægyptum aliunde profectos esse; alterum indidem ipsos aliò commigrasse, quod etiam posterius adeo vetustum, ut Trojana tempora annis prope mille antecederet. Ista vero quæ Mane-

Quæ sequuntur ex Manethonis testimonio?

a Μισφραγμύθωσις *Syncell.* *b* Τεθμωσις *Theophil.* & *Syncell.* *c* *Al.* Αμθώφης *d* Αγκεγχρὶς *El.* Αχείης & Αχεγχέρης apud *Syncellum.* Αχεγχερὴς *Big.* *e* *Al.* Ῥωθῶς. *f* Marginі *Codd. Big.* & *Hasn.* hæc nota apponitur, ἐύρεται τὸ ἑτέρῳ ἀνεγραφῳ ὅτως. μετ' ὀν Σεθωσις καὶ Ραμεσσης δύο ἀδελφοί, ὁ μὲν ναυτικὴν ἔχων δυναμιν, τὰς κατὰ θαλατταν ἀπαντῶντας διεχειρῶτο πολιορκῶν· μετ' ὀ πολὺ δ καὶ τὸν Ραμεσσὴν ἀπολὼν, Αρμαῖν ἄλλον αὐτοῦ ἀδελφὸν ἐπίτροπον τῆς Αἰγύπτου κατέστησεν. *g* Οὗτος deest *Big.* *h* Επιπορεύετο *Big.* & *Hasn.* *i* Παντα τοὔμπαλιν *Hasn.* *k* Ita cum *Vet. Interpr.* ἐπὶ τῶν ἱερέων in *Græcis.* *l* Σαθως *Big.* *m* *Al.* Μανεθὼς & Μανεθῶς. *n* Illud δὲ ex *Eusebio* de *Præp. Evang.* p. 501. *o* Ita ex *MSS.* & *Euseb.* ἐπῴκησαν in *Editis Josephi.* *p* Imo Inachum antiquissimum regem Argivi, non Danaum jactant. Confer *Theophilum* ad *Autolychum* l. 3. p. 251. *Edit. Oxon.* *q* Παρὰ τοῖς Αἰγ. *Euseb.* *r* Ita ex *Eusebio.* antea erat πρεσβύτερον. Peccat (inquit Cl. *Lowthius*) duplo majorem annorum summam computando, quam vera temporum ratio statuit. Ab ingressu enim Israëlitarum in Ægyptum ad Trojæ excidium vix effluxerunt anni

Manetho non ex literis Ægyptiacis, ſed (ſicut ipſe profeſſus eſt) ab incertis auctoribus memorata, adjecit, poſtea particulatim excutiam, ea mendacia eſſe oſtendens ſine veriſimilitudine conficta.

Phœnicum de Judæis teſtimonia.

17. Volo itaque ab iſtis etiam nunc tranſire ad ea, quæ apud Phœnicas de noſtro genere conſcripta ſunt; & in hanc rem teſtimonia ex illis afferam. Apud Tyrios ſane literæ ſunt à multis annis conſignatæ publicis monumentis, & magna cum cura adſervatæ, ad ea ſpectantes quæ memoria digna ab illis geſta erant & cum aliis interceſſerant. In iſtis ſcriptum eſt, à Solomone rege Hieroſolymis templum fuiſſe conſtructum, annis CXLIII & menſibus octo priuſquam à Tyriis Carthago ædificaretur, atque in illis templi noſtri apparatus deſcriptus legitur. Hiromus enim Tyriorum rex amicus erat regis noſtri Solomonis, patris in amicitia cum eo inita ſucceſſor. Is itaque ſuam Solomoni munificentiam exhibens ad claritatem fabricæ, auri quidem talenta centum & viginti donavit; cumque pulcherrimam ſylvam ex monte, cui nomen Libanus, excidiſſet, *lignum* ad tecti contignationem miſit: Solomon vero donis aliis quamplurimis eum remuneravit, & terra in Galilææ regione quæ Chabulon dicitur. Præcipue autem illos ſapientiæ ſtudium ad invicem conſtrinxit. Problemata enim ſolvenda mutuo mittebant, & in his ſuperior uſquequaque erat Solomon, inque cæteris ſapientia præſtare viſus eſt. Hactenus vero plures ex epiſtolis ad ſe invicem ſcriptis apud Tyrios aſſervantur. Quod autem ſermo de Tyriorum literis à me non fingitur, teſtem producam Dium, virum qui Phœnicum hiſtoriam accurate ſcripſiſſe creditur. Ille igitur ſua de Phœnicibus narratione in hunc modum ſcribit: "Abibalo vivis erepto, filius ejus Hiromus regnavit. Hic partes urbis orientales "aggere cinxit & ampliorem eam reddidit; "& Olympii Jovis templum, ab omni vicinarum ædium ſtrue ſejunctum & in inſula poſitum, aggere interjecto copulavit urbi, & "aureis donariis exornavit, aſcendenſque in "Libanum materiam incidit ad fanorum exſtructionem. Regem autem Hieroſolymorum Solomonem ad eum ajunt ænigmata "miſiſſe & ab eo alia repoſciſſe ea lege, "ut qui diſſolvere non poſſet, diſſolventi *multa nomine* pecunias penderet. Quam conditionem cum Hiromus accepiſſet, nec reſolvere ambages potuiſſet, mulctam ingentem pecuniarum pependiſſe. Post virum "quendam Tyrium nomine Abdemonum exſtitiſſe, qui problemata propoſita ſolveret "aliaque invicem proponeret: quæ cum Solomon non reſolviſſet, pecunias multas Hiromo inſuper pependiſſe." Ita quidem Dius de iis quæ jam diximus teſtatus eſt.

Ex Dio hiſtorico.

νεθὼν οὐκ ἐκ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις [a] γραμμάτων, ἀλλ' ὡς αὐτὸς ὡμολόγηκεν, ἐκ τῶν ἀδεσπότως μυθολογουμένων παρεσκεύασεν, ὕστερον ἐξελέγξω κατὰ μέρος, ἀποδείκνυς τὴν ἀπίθανον αὐτῶν ψευδολογίαν.

ιζ'. Βούλομαι τοίνυν ἀπὸ τούτων ἐπὶ μετελθεῖν ὅσα τὰ παρὰ τοῖς Φοίνιξιν ἀναγεγραμμένα περὶ τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ τὰς ἐξ ἐκείνων μαρτυρίας παραφέρειν. ἔστι τοίνυν παρὰ Τυρίοις [b] πολλῶν ἐτῶν γράμματα, δημοσίᾳ γεγραμμένα, καὶ πεφυλαγμένα λίαν ἐπιμελῶς, περὶ τῶν παρ' αὐτοῖς γενομένων καὶ πρὸς ἀλλήλους παραχθέντων μνήμης ἀξίων. ἐν τούτοις γέγραπται, ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ᾠκοδομήθη ναὸς ὑπὸ [c] Σολομῶνος τοῦ βασιλέως, [d] ἔτεσι τριακόσιοι ἑκατὸν πεντεκαίδεκα καὶ τρισὶν καὶ μησὶν ὀκτὼ πρὸ κτίσεως Τυρίων [e] Καρχηδόνος, ἀνεγράφη δὲ παρ' ἐκείνοις ἡ τοῦ ναοῦ κατασκευὴ τοῦ παρ' ἡμῖν· [f] Εἴραμος δὲ ὁ τῶν Τυρίων βασιλεὺς φίλος ἦν τοῦ βασιλέως ἡμῶν Σολομῶνος, πατρικὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν [g] διαδεδεγμένος. αὐτὸς οὖν συμφιλοτιμούμενος εἰς τὴν τοῦ κατασκευάσματος τῷ Σολομῶνι λαμπρότητα, χρυσίου μὲν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἔδωκε τάλαντα· τιμῶν δὲ καλλίστην ὕλην οὐκ ἐκ τοῦ ὄρους, ὃ καλεῖται Λίβανος, εἰς τὸν ὄροφον ἀπέστειλεν. ἀντεδωρήσατο δὲ αὐτὸν ὁ Σολομὼν ἄλλοις τε πολλοῖς, καὶ γῆν κατὰ χώραν τὴν Γαλιλαίας τῆς [h] Χαβουλῶν λεγομένης. μάλιστα δὲ αὐτοὺς εἰς φιλίαν [i] τὴν σοφίας συνῆγεν ἐπιθυμία· προβλήματα γὰρ ἀλλήλοις [k] ἀντεπέστελλον λύειν κελεύοντες, καὶ κρείττων ἐν τούτοις ἦν ὁ Σολομών, καὶ τἄλλα σοφώτερος. σύζυγοι δὲ μέχρι νῦν παρὰ τοῖς Τυρίοις πολλαὶ τῶν ἐπιστολῶν, ἃς ἐκεῖνοι πρὸς ἀλλήλους [l] ἔγραψαν. ὅτι δ' [m] οὐ λόγος ἐστὶν ὑπ' ἐμοῦ συγκείμενος, ὁ περὶ τούτων παρὰ τοῖς Τυρίοις γεγραμμάτων παραθήσομαι μάρτυρα. [n] Δῖον, ἄνδρα περὶ τὴν Φοινικικὴν ἱστορίαν ἀκριβῆ γεγενέναι [o] πεπιστευμένον. οὗτος τοίνυν ἐν ταῖς περὶ Φοινίκων ἱστορίαις γράφει τὸν τρόπον τοῦτον· "Ἀβιβάλου τελευτήσαντος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εἴραμος ἐβασίλευσεν. οὗτος τὰ πρὸς ἀνατολὰς μέρη [p] τῆς πόλεως προσέχωσεν. καὶ μεῖζον ὃ ἄρχει [q] πεποίηκεν, καὶ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς τὸ ἱερὸν καθ' ἑαυτὸ ὂν [r] ἐν νήσῳ, χώσας τὴν μεταξὺ τόπον, συνῆψε τῇ πόλει, καὶ χρυσοῖς ἀναθήμασιν ἐκόσμησεν· ἀναβὰς δὲ εἰς τὸν Λίβανον ὑλοτόμησε πρὸς τὴν τῶν ναῶν κατασκευήν. τὸν δὲ τυραννοῦντα Ἱεροσολύμων Σολομῶνα πέμψαι φασὶ πρὸς τὸν Εἴραμον αἰνίγματα, καὶ [t] παρ' αὐτοῦ λαβεῖν ἀξιοῦν· τὸν δὲ μὴ δυνηθέντα διακρῖναι, τὸν λύσαντι χρήματα ἀποτίνειν. ὁμολογήσαντα δὲ τὸν Εἴραμον, καὶ μὴ δυνηθέντα λύσαι τὰ αἰνίγματα, πολλὰ τῶν χρημάτων εἰς τὸ ἐπιζήμιον ἀναλῶσαι. εἶτα δὲ Ἀβδήμονόν τινα Τύριον ἄνδρα τὰ προτεθέντα λύσαι, καὶ αὐτὸν ἄλλα προβαλεῖν· ἃ μὴ λύσαντα τὸν Σολομῶνα, πολλὰ τῷ Εἰράμῳ προσαποτίσαι χρήματα." "Διῖος μὲν οὕτω περὶ τῶν προφρημένων ἡμῖν μεμαρτύρηκεν.

ιη'. Ἀλλὰ

D. multo minus ab exitu, quem hæc verba reſpicere videntur. Certe ab Inacho, quem Moyſe multo antiquiorem recte facit *Euſebius*, ad Trojam captam annos tantum DCXLI recenſet *Petavius*, annos autem DCLVII R. P. *Epiſc. Vigorn.* in *Tabb. Chronol.* *a* Πραγμάτων *Haſn.* quod viro docto non diſplicuit propter ſequens μυθολογουμένων. *b* Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν γε. & mox ἐν οἷς *Syncell.* *c* *Al.* Σολομῶντος. *d* Hunc calculum redarguit *Scaliger* in *Prologo* ad Librum *de Emendatione Temporum*, p. 38. Vide *Petavium* in parte ſecunda *de doctrina Temporum*, p. 146. *e* *Al.* Χαλχηδόνα. *f* De Hiromo & Solomone videſis p. 340. & 353. *g* Διαδεξάμενος. ἔτος ὢν *Syncell.* p. 182. *h* Ita cum *Bocharto* in *Chanaan*, l. 2. c. 4. prius erat ἐν τῇ Ζαβουλῶν λεγ. *i* Η σοφίας ἐπήγαγεν ἐπιθυμία *Syncell.* *k* Αντέστελλον *Syncell.* *l* Εγραφον *Idem.* *m* Οτι δ' ὁ λόγος *Idem.* *n* Δεξιον *Idem.* *o* Πεπιστευμένον Διωνα *Idem.* *p* Illa τῆς πόλεως non agnoſcit *Syncellus*, p. 182. *q* Εποίησε *Syncell.* *r* Εν ἴσῳ *Idem.* *ſ* Παρ' αὐτοῦ τὸν λόγον λαβεῖν *El.*

a Iſta

ιη'. Αλλὰ πρὸς τούτῳ παραθήσομαι Μένανδρον τὸν Εφέσιον. γέγραφε δὲ οὗτος τὰς ἐφ' ἑκάστου τῶν βασιλέων πράξεις πᾶσι τοῖς Ελλησι καὶ βαρβάροις γενομένας, ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις ὀπιχωρίων γραμμάτων ἀναδιδάσας τὴν ἱστορίαν μαθεῖν. γράφων δὲ περὶ τῶν βεβασιλευκότων ἐν Τύρῳ, ἑπόμενα γενόμενος καὶ τὸν Εἴρωμον, ταῦτα φησί. "[a] τελευτήσαντος δὲ "Αβιβάλου, διεδέξατο τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εἴρωμος, "[b] ὃς βιώσας ἔτη πενήκοντα τρία ἐβασίλευσεν ἔτη τεσά- "κοντα τέσσαρα. οὗτος ἔχωσε τὸν εὐρύχωρον, τόν τε χρυσοῦν "κίονα τὸν ἐν τοῖς τοῦ Διὸς ἀνέθηκεν· [c] ἔπ τε ὕλιω ξύλων "ἀπελθὼν ἔκοψεν, ἀπὸ τοῦ λεγομένου ὄρους Λιβάνου, κέδρι- "να ξύλα εἰς τὰς τῶν ἱερῶν στέγας· καθελών τε τὰ ἀρχαῖα "ἱερὰ καινοὺς ναοὺς ᾠκοδόμησε, τά,τε τοῦ Ηρακλέους καὶ τῆς "Ασάρτης τέμενος ἀνιέρωσεν, [d] καὶ ὃ μὲν τοῦ Ηρακλέους πρῶ- "τον ἐποίησε τὸν τῷ Περιτίῳ μηνί, εἶτα ὁ τῆς Ασάρτης, "ὁπότε [e] Τιτυοῖς ἐπεστράτευσεν, μὴ ἀποδιδοῦσι τοὺς φόρους. "οὓς καὶ ὑποταξας ἑαυτῷ πάλιν ἀνέστρεψεν. [f] ὅτι τούτου "δὲ τὸν νῦν Αβδήμονος παῖς νεώτερος, [g] ὃς εἶχε τὰ προ- "βλήματα, ἃ ἐπέταττε Σολομὼν ὁ Ιεροσολύμων βασι- "λεύς." [h] ψηφίζει δὲ ὁ χρόνος ἀπὸ τούτου τοῦ βασιλέως "ἄχρι τῆς Καρχηδόνος κτίσεως οὕτως· "τελευτήσαντος Εἰ- "ρώμου διεδέξατο τὴν βασιλείαν [i] Βαλεάζαρος ὁ υἱὸς, ὃς, "βιώσας, ἔτη τεσσαρακοντα τρία, ἐβασίλευσεν ἔτη ἑπτά. "μετὰ τοῦτον [k] Αβδάστρατος ὁ αὐτοῦ υἱὸς, βιώσας ἔτη εἴκοσι "ἐννέα, ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. τοῦτον οἱ τροφεῖς αὐτοῦ υἱοὶ "τέσσαρες ἐπιβουλεύσαντες ἀπώλεσε, ὧν ὁ πρεσβύτερος "ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαδύο. [l] μθ' οὗς Ασταρτος ὁ [m] Δε- "λεαστάρτου, ὃς, βιώσας ἔτη πεντήκοντα τέσσαρα, ἐβα- "σίλευσεν ἔτη δώδεκα. μετὰ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ασή- "ρυμος, βιώσας ἔτη τέσσαρα καὶ πεντήκοντα, ἐβασίλευσεν "ἔτη ὀνέα. οὗτος ἀπώλεσε ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ [n] Φέλητος, "ὃς λαβὼν τὴν βασιλείαν ἦρξε μῆνας ὀκτώ, βιώσας ἔτη "πεντήκοντα. τοῦτον ἀνεῖλεν Ειθώβαλος ὁ τῆς Ασάρτης "ἱερεύς, ὃς, βασιλεύσας ἔτη τεσσαρακονταδύο, ἐβίωσεν ἔτη "ἑξηκοντοκτώ. τοῦτον διεδέξατο Βαδέζορος υἱὸς, ὃς, "βιώσας ἔτη τεσσαρακοντα πέντε, ἐβασίλευσεν ἔτη ἕξ. "τούτου διάδοχος γέγονε Μάτγηνος ὁ υἱὸς, ὃς, βιώσας ἔτη "τεσσαρακοντα δύο, ἐβασίλευσεν ἔτη ὀνέα. τούτου διάδοχος "γέγονε Πυγμαλίων, βιώσας δ' ἔτη πεντήκοντα ἕξ, ἐβα- "σίλευσεν ἔτη τεσσαρακοντα ἑπτά. ἐν δὲ τῷ ἑπτ' αὐτοῦ ἔτει ἐδρά- "μω ἔτει, ἡ [o] ἀδελφὴ αὐτοῦ φυγοῦσα, οἰκεῖ τῇ Λιβύῃ πόλιν "ᾠκοδόμησε Καρχηδόνα." συνάγει δὲ πᾶς ὁ χρόνος ἀπὸ τῆς Εἰρώμου βασιλείας ἄχρι Καρχηδόνος κτίσεως, ἔτη ρνε'. [p] μῆνες η'. ἐπεὶ δὲ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς Εἰρώμου βασιλείας ἐν Ιεροσολύμοις ᾠκοδομήθη ὁ ναός, γέγονεν [q] οὖν ἀπὸ τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ ναοῦ ἄχρι Καρχηδόνος κτίσεως, [r] ἔτη ἑκατὸν τεσσαρακοντα τρία, μῆνες ὀκτώ. τῆς μὲν οὖν παρὰ Φοινίκων

18. Sed & Menandrum Ephesium huic adjungam. Is enim singulorum regum tempore res gestas apud Græcos Barbarosque memoriæ mandabat, ex vernaculis cujusque provinciæ *vel gentis* actis, studens historiæ veritatem pandere. De iis itaque qui in Tyro regnarunt scribens, & deinde veniens ad Hiromum regem, ista dicit. "Abibalo vita functo, "Hiromus filius ejus regnum accepit, qui re- "gnavit annos XXXIV, vita ad annum LIII "producta. Hic aggere Vastum, *qui dicitur*, "locum exæquavit; prætereaq; auream colu- "mnam in Jovis templo collocavit: & ad ligno- "rum sylvam profectus, è monte Libano appel- "lato construendis templorum tectis cedros ex- "cidit; demolitusque antiqua delubra, nova "templa ædificavit, Herculisque & Astartæ "fana consecravit, primumque Herculis *tem- "plum* fecit in mense Peritio, deinde Astar- "tæ, quando bellum movit adversus Tityos, "quod tributa *illis imperata* non solverint: "quos cum sibi etiam iterum subjecisset, rever- "sus est. Hujus ætate quidam Abdemonus puer "junior clarebat, qui problemata, quæ Solo- "mon rex Hierosolymorum *explicari* jussit "*ingenio semper* superabat." Supputatur vero tempus ab hoc rege usque ad constructionem Carthaginis, hoc modo: "Hiromo de- "functo, in ejus regnum successit Baleazarus "*ejus* filius, qui, cum vixisset annis XLIII, se- "ptem regnavit annis. Post hunc Abdastratus "illius filius vita exacta annorum XXIX regna- "vit novem. Hunc nutricis suæ filii quatuor "insidiis peremerunt, quorum senior regna- "vit annis XII. Post quos Astartus filius De- "læastarti regnavit, qui vixit annis LIV, re- "gnavit annis XII. Post hunc frater ejus "Aserymus, qui vixit annis LIV, regnavit an- "nis novem. Hic à fratre Phelete interfe- "ctus est, & regno suscepto mensibus impe- "ravit octo, cum vixisset annis L. Hunc in- "terfecit Ithobalus Astartæ sacerdos, qui, cum "vixisset annis LXVIII, regnavit annis XXXII. "Huic successit Badezorus filius, qui, cum "vixisset annis XLV, regnavit annis sex. Huic "successor factus est Matgenus *ejus* filius, "qui cum vixisset annis XXXII novem re- "gnavit annis. Huic successit Pygmalion, "qui vixit annis LVI, & regnum tenuit XLVII. "Hujus regni anno septimo soror ejus *Dido*, "fuga elapsa, in Libya civitatem condidit Car- "thaginem". Itaque colligitur omne tempus à regno Hyromi usque ad conditam Carthaginem, ad annos CLV & menses VIII. Cum vero anno XII Hiromi regis in Hierosolymis ædificatum sit templum, fluxit igitur à templi conditu usque ad constructionem Carthaginis tempus annorum CXLIII, mensium VIII. Et ex Phœnicum quidem *de gente nostra* testimoniis

Menandri Ephesii testimonium.

a Ista *Menandri* occurrunt & apud *Josephum* p. 353. & apud *Syncellum* p. 182. ex quibus *Scaliger* testimonium *Menandri* restituit in *Græcorum Fragmentis Selectis*, libro de *Emendatione Temporum* annexis. *b* Ista supplevi ex *Josepho*, p. 353. & *Syncello* p.183. Antea erat βιώσας ἔτη τεσσαρακοντα τέσσαρα. omissis quæ in medio erant. *c* Ita ex *iisdem*. ἔπεστι in *Vulgatis Josephi* & *MSS.* *d* Πρώτου τὸν τοῦ ἡλίου Ηρακλέους ἐποιήσατο. *Al.* *e* Τίτος *El.* Τυείος reponendum censet Cl. *Lowthius*. *f* Ita p.353. & *Syncell.* p.183. pro ἐπὶ τούτου. *g* Ος αἰεὶ ἐνίκα p.353. & *Syncell.* p.183. *h* Ista omnia usq; ad πολιόστοιχος ejicit *Scaliger*, tanquam *Menandri* non essent, sed *Josephi*. *i* Βαλεάζαρος *Syncell.* *k* Αὐδάστρατος *Syncell.* *l* Μεθ' ὃν *Syncell.* *m* Ελεαστάρτου *Syncell.* *n* Φίλητος *Idem.* *o* *Scaliger* legit ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Διδὼ φυγ. ex *Vet. Interpr.* consentiente *Theophilo* ad *Autolychum*, quem pariter ac *Syncellum* velim in istis conferas cum *Josepho*, adjiciasque *Scaligeri Prolegomena* ad lib. *de Emendatione Temporum* p. 38. & Notas ejusdem ad *Fragmenta Gr.* p. 28. *p* Ita ex *Theophilo*. antea erat μῆνες κ'. *q* Οὖν omittit *Hafn.* ut & *Vet. Interpr.* *r* Ετη φλγ'. *Theophil. Antioch.*

ſtimoniis quid opus eſt plura adſcribere. cernitur enim veritas *ex adductis* valde comprobata. & multum, videlicet, conſtructionem templi præcedit progenitorum noſtrorum in hanc regionem adventus. Cum enim eam univerſam debellaſſent, tum demum templum ædificare cœperunt. Et hæc aperte ex ſacris literis à me declarata ſunt in Antiquitatum libris.

Beroſi Chaldæi teſtimonium.

19. Jam vero ea nunc referam quæ de nobis apud Chaldæos literarum monumentis mandata ſunt, quæ cum libris noſtris etiam ſuper aliis rebus in pleriſque conſentiunt. Teſtis autem horum eſt Beroſus, vir genere quidem Chaldæus, iis vero non ignotus qui in literarum ſtudiis verſantur, quoniam ſcripta de Aſtronomia & Chaldæorum philoſophia ipſe Græcorum in uſum edidit. Is igitur Beroſus, antiquiſſimas ſequutus hiſtorias, de diluvio & hominibus in eo pereuntibus eadem plane ac Moyſes narravit: ſimul & de Arca in qua Noëus generis noſtri princeps ſervatus eſt, ipſa ſcilicet in ſummitatem montium Armeniorum delata. Deinde ortos à Noëo numerans & ſua quibuſque tempora aſſignans, ad Nabopollaſſarum tandem venit, Babylonis & Chaldæorum regem, reſque ab eo geſtas memorans refert, "quemadmodum in Ægy-"ptum & terram noſtram miſſo filio ſuo Na-"buchodonoſoro multis cum copiis, poſtquam "eos defeciſſe intellexit, omnes devicit, & "templum Hieroſolymitanum incendit, cun-"ctumque gentis noſtræ populum ſuis è ſedi-"bus excitatum Babylonem tulit. Unde & "civitatem contigit deſolatam manſiſſe annis "LXX uſque ad Cyrum regem Perſarum." Dicit inſuper, "quod Babylonius tenuerit Ægy-"ptum, Syriam, Phœniciam, Arabiam; quód-"que priores Chaldæorum & Babyloniorum "reges univerſos rebus à ſe *præclare* geſtis "ſuperarit." Deinde inferius paulo hæc iterum refert Beroſus in Antiquitatibus. Ipſa vero Beroſi verba proferam, ad hunc modum ſe habentia: "Cum autem audiſſet pater ejus "Nabopollaſſarus, eum, qui in Ægypto & "Cœle-Syria & Phœnice præpoſitus fuerat, "ſatrapen ab eo defeciſſe, ipſe, ferendis labo-"ribus per ætatem impar, filio Nabuchodo-"noſoro * ætate valenti tradidit partem exer-"citus, miſitque ad illum bello perſequen-"dum. Nabuchodonoſorus autem, cum *ſa-"trapa* deſertore congreſſus, idque juſta acie, & "eum devicit & regionem denuo in regni ſui "ditionem redegit. At ſub id tempus evenit, "ut Nabopollaſſarus pater, cum morbum con-"traxiſſet, in urbe Babyloniorum diem obiret "ſupremum, poſtquam regnaſſet annis XXIX. "Nabuchodonoſorus autem, cum non multo "poſt patris interitum accepiſſet, rebuſque in "Ægypto & reliqua regione ordinatis, Ju-"dæorum & Phœnicum ac Syrorum & gen-"tium in Ægypto captivis amicorum quorun-

μαρτυρίας τὴν δόξαν πλείω. βλέπει γὰρ τἀληθὲς ἰσχυρῶς ὁμολογηθέν. καὶ πολὺ δήπου πρόγει τῆς τοῦ νεὼ κατασκευῆς ἡ τῶν προγόνων ἡμῶν εἰς τὴν χώραν ἄφιξις. ὅτε γὰρ αὐτίκα πᾶσαν πολέμῳ παρέλαβον, τότε τὸν νεὼν κατεσκεύασαν. καὶ ταῦτα σαφῶς ἐκ τῶν ἱερῶν γεγραμμάτων ἐπὶ ἐμοῦ δεδήλωται ἐν τῇ [2] ἀρχαιολογίᾳ.

ιθ'. Λέξω δὲ νῦν ἤδη τὰ παρὰ Χαλδαίοις ἀναγεγραμμένα καὶ ἱστορήματα περὶ ἡμῶν, ἃ πρὸς ἔχει πολλὴν ὁμολογίαν καὶ περὶ τὰ ἄλλα τοῖς ἡμετέροις γράμμασι. μάρτυς δὲ τούτων [b] Βηρωσσὸς, ἀνὴρ Χαλδαῖος μὲν τὸ γένος, γνώριμος δὲ τοῖς περὶ παιδείαν ἀναστρεφομένοις, ἐπειδὴ περί τε ἀστρονομίας, καὶ περὶ τὰ [c] παρὰ Χαλδαίοις φιλοσοφούμενα αὐτὸς εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξήνεγκε τὰς συγγραφάς. οὗτος τοίνυν ὁ Βηρωσσὸς ταῖς ἀρχαιοτάταις ἐπακολουθῶν ἀναγραφαῖς, περί τε τοῦ γενομένου κατακλυσμοῦ καὶ τὴν ἐν αὐτῷ φθορὰν τῶν ἀνθρώπων, καθάπερ Μωϋσῆς οὗτος ἱστόρησε καὶ [d] περὶ τὴν λάρνακος, ἐν ᾗ Νῶχος ὁ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγὸς διεσώθη, προσενεχθείσης αὐτῆς ταῖς ἀκρωρείαις τῶν Αρμενίων ὀρῶν. ἔπειτα τοὺς ἀπὸ Νώχου καταλέγων, καὶ τοὺς χρόνους αὐτοῖς προσιθεὶς, ὅθι [e] Ναβολάσσαρος παραγίνεται, τὸν Βαβυλῶνος καὶ Χαλδαίων βασιλέα, καὶ τὰς τούτου πράξεις ἀφηγούμενος λέγει, "πίνα πρόπον πέμψας ὅθι τὸν Αἴγυπτον καὶ ὅθι τὸν ἡμέ-"τερον γῆν τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ Ναβουχοδονόσορον μετὰ πολλῆς δυ-"νάμεως, ἐπειδὴ πρὸς ἀφεστῶτας αὐτοὺς [f] ἐπύθετο, πάντων "ἐκράτησεν, καὶ τὸν ναὸν κατέφλεξεν τὸν ἐν Ιεροσολύμοις, ὅλως "τε πᾶν τὸ παρ' ἡμῶν λαὸν ἀναστήσας, εἰς Βαβυλῶνα με-"τῴκισεν. συνέβη δὲ καὶ τὴν πόλιν ἐρημωθῆναι χρόνον ἐτῶν "ἑβδομήκοντα, μέχρι Κύρου τοῦ Περσῶν βασιλέως." "κρατῆ-"σαι δὲ φησὶ τὸν Βαβυλώνιον Αἰγύπτου, Συρίας, Φοινίκης, Ara-"bias, πάντας δὲ [g] ὑπερβαλλόμενον ταῖς πράξεσι τοὺς πρὸ "αὐτοῦ Χαλδαίων καὶ Βαβυλωνίων βεβασιλευκότας." εἶθ' ἑξῆς ὑποκαταβὰς ὀλίγον ὁ Βηρωσσὸς, πάλιν παραπίπτει εἰς τὴν τοῦ ἀρχαιότητος ἱστοριογραφίαν. αὐτὰ δὲ παραθήσομεν τὰ τοῦ Βηρωσσοῦ τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον. "ἀκούσας δ' ὁ πατὴρ "αὐτοῦ [h] Ναβολάσσαρος, ὅτι ὁ τεταγμένος σατράπης ἔντε "Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς περὶ τὴν Συρίαν καὶ Κοίλῃ καὶ τὴν Φοινίκων "τόποις ἀποστάτης γέγονεν, καὶ δυνάμενος αὐτὸς ἔτι κακο-"παθεῖν, συστήσας τῷ υἱῷ Ναβουχοδονοσόρῳ ὅτι ἔτι ἐν ἡλικίᾳ "μέρη τινὰ τὴν δυνάμεως, ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτόν. συμμίξας "δὲ Ναβουχοδονόσορος τῷ ἀποστάτῃ, καὶ παραταξάμενος, αὐ-"τοῦ τε ἐκυρίευσεν, καὶ τὴν χώραν [i] ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν [k] αὐτοῦ βα-"σιλείαν ἐποίησεν. [l] τῷ δὲ καιρῷ αὐτοῦ συνέβη Ναβολασσά-"ρῳ, τοῦτον τὸν χρόνον ἀρρωστήσαντι, ἐν τῇ Βαβυλωνίων "πόλει μεταλλάξαι τὸν βίον, ἔτη βεβασιλευκότι [m] εἴκοσιν ἐν-"νέα. ἀποθνήσκων δὲ μετ' οὐ πολὺ τοῦ πατρὸς τελευτήν "Ναβουχοδονόσορος, καταστήσας τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον πρά-"γματα καὶ τὴν λοιπὴν χώραν, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους Ιουδαίων "τε καὶ Φοινίκων καὶ Σύρων καὶ τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐθνῶν συν-

[a] τάξας

a St. l. 8. c. 2. &c. b Βηρῶσος *Hafn.* paſſim. c Illud παρὰ è *MSS.* d Vide lib. I. *Antiqq.* p. 14. e Ναβοπολάσσαρος legit *Scaliger* in *Prolegomenis* ad Librum *de Emendatione Temporum* p. 13. f Ita cum *Lamb. Bos.* antea erat ὑπέθετο. nullo plane ſenſu. g Ὑπερβαλόμενον in *MSS.* h Potius Ναβοπολάσσαρος. i Ἐξαῦθις *Euſeb.* in lib. IX. *Præpar. Evangel.* p. 455. Confer *Perizonium* in *Originibus Ægyptiacis*, p. 422, 423. k Ita pro αὐτῷ apud *Euſeb.* & αὐτῶν in *Joſephi* Exemplaribus. Vide *Scaligerum* ad *Fragm. Gr.* p. 10. l Sic in *Antiqq.* l. 10. p. 459. antea erat τῷ δὲ. m Recte (inquit *Scaliger* p. 10.) non εἴκοσι ἐν prout in *Originum* l. X. * *Al.* adhuc juveni, *vel* adulto.

a Ita

"τάξας ποτὶ τοὺς φίλους, μὴ [a] βαρυτάτης δυνάμεως καὶ τῆς
"λοιπῆς ὠφελείας ἀναχομίζειν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, αὐτὸς
"ὁρμήσας ὀλιγοστὸς παρεγένετο διὰ τῆς ἐρήμου εἰς Βαβυλῶνα.
"καταλαβὼν δὲ τὰ πράγματα διοικούμενα ὑπὸ [b] Χαλ-
"δαίων, καὶ παρατηρουμένην τὴν βασιλείαν ὑπὸ τοῦ [c] βελτίστου
"αὐτοῦ, κυριεύσας ἐξ ὁλοκλήρου τῆς πατρικῆς ἀρχῆς, τοῖς μὲν
"αἰχμαλώτοις παραγενόμενος συνέταξεν αὐτοῖς ἀποικίας
"ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῆς Βαβυλωνίας τόποις ἀποδεῖξαι·
"αὐτὸς δὲ ἀπὸ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου λαφύρων τό,τε Βήλου ἱερὸν
"καὶ τὰ λοιπὰ κοσμήσας φιλοτίμως, τὴν τε ὑπάρχουσαν ἐξ
"ἀρχῆς πόλιν, καὶ ἑτέραν ἔξωθεν προσκατεσκεύασε καὶ [d] ἀνα-
"κτησάμενος, ὡς ὁ μηκέτι δυνάσθαι τοὺς πολιορκοῦντας τὴν
"πολεμίαν ἀναστρέφοντας ὅτι τὴν πόλιν καταστρεφόν, ὑπερε-
"βάλετο τρεῖς μὲν τὴν ἔνδον πόλεως περιβόλους, τρεῖς δὲ τὴν
"ἔξω τούτων, τοὺς μὲν ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου, τοὺς δὲ
"ἐξ αὐτῆς τῆς πλίνθου. καὶ τειχίσας ἀξιολόγως τὴν πόλιν, καὶ
"τοὺς πυλῶνας κοσμήσας ἱεροπρεπῶς, προσκατεσκεύασεν
"τοῖς πατρικοῖς βασιλείοις ἕτερα βασίλεια ἐχόμενα ἐκείνων,
"ὑπεραίροντα ἀνάθημα καὶ τὴν πολλὴν πολυτέλειαν. μακρὰ
"δ' ἴσως ἔσται ἐάν τις ἐξηγῆται. πλὴν ὅλα γε [e] εἰς ὑπερβο-
"λὴν ὡς μεγάλα καὶ ὑπερήφανα, συνετελέσθη ἡμέραις δε-
"καπέντε. ἐν δὲ τοῖς βασιλείοις τούτοις [f] ἀναλήμματα
"λίθινα ὑψηλὰ ἀνῳκοδομήσας, καὶ τὴν ὄψιν [g] ἀποδοὺς ὁμοιο-
"τάτην τοῖς ὄρεσι, κατεφυτεύσας δένδρεσι παντοδαπῆς
"ἐξεργάσατο, καὶ κατασκευάσας τὴν κρεμαστὸν κρεμαστὸν
"παράδεισον, διὰ τὸ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐπιθυμεῖν τῆς ὀρείας
"διαθέσεως, τεθραμμένην ἐν τοῖς κατὰ τὴν Μηδίαν τόποις.

"dam fidei commendatis, ut eos una cum
"gravis armaturæ militibus & impedimentis
"in Babyloniam deportarent, ipse cum pau-
"cis itinere per desertum facto Babylonem se
"conferebat. Potitus autem rerum quas Chal-
"dæi administraverunt, regnique sibi ab eo-
"rum potissimo adservati, totum patris quod
"fuerat imperium adeptus, captivis quidem,
"ubi *eo* venerant, colonias in Babyloniæ locis
"maxime opportunis assignari jussit: ipse ve-
"ro postquam de belli manubiis Beli templum
"aliaque largiter ornaverat, urbemque *Baby-*
"*lonis* quæ jam erat, *nova* etiam altera addi-
"ta, instauraverat, ne possent posthac qui ad
"urbem *istam* venirent obsidendam abacto
"flumine eam *facilius* aggredi, ternos quidem
"interiori urbi, ternosque pariter exteriori
"murorum ambitus circumdedit, partim qui-
"dem è cocto latere & bitumine, partim ve-
"ro ex eodem latere *sola*. Cumque urbem be-
"ne munivisset, & portas magnifice adornas-
"set, paternæ regiæ contiguam aliam exstru-
"xit, supereminentem & altitudine & omni
"splendore. Longum fortasse esset ejus descri-
"ptionem facere. Suffecerit dicere hoc opus &
"magnitudine & omni rerum paratu eximium
"intra dies perfectum esse quindecim. In hac
"autem regia * pylas è lapidibus exstruxit ex-
"celsas, easdemque omnis generis arboribus
"consitas, ut speciem montibus quam similli-
"mam referrent, elaboravit, facto etiam pa-
"radiso, qui nuncupatur pensilis, quod uxor
"ejus, utpote in Mediæ locis educata, † mon-
"tosi situs desiderio teneretur."

Alia ex Berosi testimonia.

20. Atque hæc quidem Berosus de rege prædicto retulit, insuperque multa in tertio Chaldaïcorum libro, in quo reprehendit historicos Græcos, ut qui vane arbitrantur à Semiramide Assyria Babylonem ædificatam, falsoque scripserunt miranda opera illic ab ipsa fuisse constructa. Atque in istis Chaldæorum quidem historia fide digna habenda est: maxime quod in archivis Phœnicum scripta reperiantur quæ cum iis conveniunt à Berosi narratis de rege Babyloniorum, Syriam scilicet & universam Phœniciam illum subegisse. His sane adstipulatur Philostratus in Historiis, quo in loco Tyri obsidionis meminit; & Megasthenes in quarto volumine rerum Indicarum, ubi ostendere contendit prædictum Babyloniorum regem & fortitudine Herculem & magnitudine præstitisse. dicit enim eum Libyæ bonam partem & Iberiam subjugasse. Quæ vero de Hierosolymorum templo jam dicta sunt, & concrematum esse à Babyloniorum exercitu, & cœptum rursus ædificari, cum Cyrus Asiæ imperium accepisset, ex iis quæ præterea refert Berosus clare manifestabimus. Sic enim in *libro* tertio ait: "Et Nabuchodo-
"nosorus quidem, posteaquam inchoavit præ-
"dictum murum morbo implicitus, mox è vita
"excessit cum regnasset annos tres & qua-
"draginta.

Quibus adstipulantur Philostratus & Megasthenes.

Iterum aliud.

κ'. Ταῦτα μὲν [h] οὕτος ἱστόρησε περὶ τοῦ προειρημένου βασιλέως, καὶ πολλὰ πρὸς τούτοις [i] ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τῶν Χαλδαϊκῶν, ἐν ᾗ μέμφεται τοῖς Ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν, ὡς μάτην οἰομένοις ὑπὸ [k] Σεμιράμιδος τῆς Ασσυρίας κτισθῆναι τὴν Βαβυλῶνα, καὶ τὰ θαυμάσια κατασκευασθῆναι περὶ αὐτὴν ὑπ' ἐκείνης ἔργα ψευδῶς γεγραφότες. καὶ ταῦτα τὴν μὲν τῶν Χαλδαίων [l] γραφὴν ἀξιόπιστον ἡγητέον· καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς [m] ἀρχαίοις τῶν Φοινίκων σύμφωνα τοῖς ὑπὸ Βιρωσσοῦ λεγομένοις ἀναγέγραπται, περὶ οὗ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως, ὅτι καὶ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Φοινίκην ἅπασαν ἐκεῖνος κατεστρέψατο. περὶ τούτων γοῦν συμφωνεῖ [n] καὶ Φιλόστρατος ἐν τοῖς ἱστορίαις, μεμνημένος τῆς Τύρου πολιορκίας. καὶ Μεγασθένης ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Ἰνδικῶν, δι' ἧς ἀποφαίνειν πεφυκὼς τὸν προφημένον βασιλέα τῶν Βαβυλωνίων, Ἡρακλέους ἀνδρείᾳ καὶ μεγέθει πράξεων διενηνοχέναι. κατεστρέψασθαι γὰρ αὐτὸν φησὶ καὶ Λιβύης τὴν πολλὴν καὶ Ἰβηρίαν. τὰ δὲ περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ προφημένου τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις, ὅτι κατεσκάφη μὲν ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων στρατευσάντων, ἤρξατο δὲ πάλιν ἀνοικοδομεῖσθαι, Κύρου τῆς Ασίας τὴν βασιλείαν παραλαβόντος, ἐκ τῶν Βιρωσσοῦ σαφῶς ἀποδειχθήσεται παρατιθέντων. λέγει γὰρ οὕτω διὰ τῆς τρίτης.
"Ναβοχοδονόσορος μὲν οὖν μὴ ὁ ἄρξας τοῦ προφημένου τεί-
"χους, ἐμπεσὼν εἰς ἀῤῥωστίαν, μετηλλάξατο τὸν βίον, βεβα-

Alia ex Berosi testimonia.

Quibus adstipulantur Philostratus & Megasthenes.

Iterum aliud.

a Ita *Hafn. Big.* & *Josephus* in *Originibus*, pro μὴ τὸν. *b* Non gentem intelligit, sed philosophos Babyloniæ. *Scalig.* *c* Hoc plane ostendit de Chaldæis philosophis (qui plurimum gratia & auctoritate potuerunt apud reges & populum) non de gente dictum *Idem.* quem velim adeas fuse de istis agentem in *Notis* ad *Fragmenta Græcorum.* *d* Ita cum *Scaligero* ad *Fragmenta Gr.* p. 13. antea erat ἀναγκάσας. Confer *Originum* l. 10. p. 459. *e* Illud ὡς è *Cod. Ellensi.* *f* Confer *Scaligeri* notas ad *Fragmenta Gr.* p. 13. *g* Παραδοὺς *El.* *h* Οὗτος ἱστόρησεν *Big.* *i* Illa ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ addidi ex *MSS.* *k* Σαμιράμιδος in *MSS.* *l* Ἀναγραφὴν *Big.* *m* Ita *Big.* ἀρχαίοις in *ceteris.* *n* Illud καὶ è *MSS.* * *Al.* ex lapide sublimia extulit ambulacra. † *Al.* montium aspectu delectaretur. *a* Εὐλο

Berosus testimonium suppeditat.

"draginta. In regnum autem succedebat fi-
"lius ejus Evilmaradouchus. Hic, quod sum-
"ma rerum nefarie ac petulanter abutere-
"tur, anno altero quam regnare cœperat,
"Neriglissoori sororis suæ conjugis insidiis
"occubuit. Hujus autem post necem, idem
"ipse Neriglissoorus, qui ei fecit insidias,
"imperium suscepit & annis regnavit quatuor.
"Hujus filius Laborosoarchodus, cum adhuc
"puer esset, regnum quidem tenuit menses
"novem: per insidias vero, quod multam
"indolis pravitatem præ se ferret, à necessa-
"riis suis cum cruciatu interfectus est. Hoc
"autem perempto, cum inter se coiissent
"insidiatores ejus, communi consensu re-
"gnum detulere ad Nabonnidum quendam
"Babylonium, qui & ipse in eadem conjura-
"tione fuerat. Hoc regnante Babylonis mœ-
"nia, quæ flumini adjacebant, ex cocto la-
"tere & bitumine splendidiùs ædificata sunt.
"Cum autem regni ejus annus decimus septi-
"mus ageretur, Cyrus ex Perside cum ingenti
"profectus exercitu, ac reliquum ejus impe-
"rium populatus, in Babyloniam ipsam inva-
"sit. Quam ejus impressionem cum sensisset
"Nabonnidus, obviam egressus cum exercitu,
"acieque conserta pugna victus, & cum pau-
"cis in fugam conjectus, sese in Borsippeno-
"rum oppidum inclusum dedit. Cyrus au-
"tem Babylone capta, constitutoque exteriora
"ejus munimenta diruere, quod civitatem vi-
"deret ad res novas mobilem, urbem vero
"expugnatu difficilem, inde in Borsippum pro-
"ficiscitur, Nabonnidum obsessurus. Nabon-
"nidum autem, cum non tulisset obsidionem,
"sed prius sese dedidisset, perhumaniter ha-
"buit Cyrus, dataque ei ad habitandum Car-
"mania, Babylonia dimitti voluit. Et Na-
"bonnidus quidem, reliquo tempore in ista
"regione exacto, diem obiit supremum.

"σιλευκὼς ἔτη τεσσαρακοντατρία. ὃ δὲ βασιλείας κύ-
"ριος ἐγένετο ὁ υἱὸς αὐτοῦ [a] Εὐειλμαράδουχος. οὗτος τεσσαρὰς
"τὸ τεσσαρμάτων ἀνόμως καὶ ἀστοργῶς, ὑπεβουλευθεὶς ὑπὸ
"τοῦ τοῦ ἀδελφοῦ ἔχοντος αὐτοῦ [b] Νηριγλισσόορου ἀνηρέθη, βα-
5 "σιλεύσας ἔτη δύο. μετὰ δὲ τὸ ἀναιρεθῆναι τοῦτον, λαβὼν
"δεξάμενος τὴν ἀρχὴν ὁ ὑπεβουλεύσας αὐτῷ Νηριγλισσόορος,
"ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα. τούτου υἱὸς [c] Λαβοροσσάρχο-
"δος ἐκυέσθη μὲν τὴν βασιλείας παῖς ὢν μῆνας ἐννέα· ὑπο-
"βουλευθεὶς δὲ, διὰ τὸ πολλὰ ἐμφαίνειν κακοήθη, ὑπὸ τῶν
10 "φίλων ἀπετυμπανίσθη. ἀπολομένου δὲ τούτου, συνελ-
"θόντες οἱ ὑπεβουλεύσαντες αὐτῷ, κοινῇ τὴν βασιλείαν
"παρέδοσαν [d] Ναβοννήδῳ τινὶ τῶν ἐκ Βαβυλῶνος, ὅστις
"ἐκ τῆς αὐτῆς [e] ὑποσυστάσεως. ὑπὸ τούτου τοῦ τὰ μὲν τῆς
"ποταμοῖς τείχη τῆς Βαβυλωνίων πόλεως, ἐξ ὀπτῆς πλίν-
15 "θου καὶ ἀσφάλτου κατεκοσμήθη. ὕσης δὲ τῆς βασιλείας
"αὐτοῦ τὸ δεκαεπτακαιδεκάτῳ ἔτει, [f] παρεξελήλυθὼς Κῦρος
"ἐκ τῆς Περσίδος μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ καταστρεψά-
"μενος [g] τὴν λοιπὴν Ἀσίαν πᾶσαν, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν Βα-
"βυλωνίας. αἰσθόμενος δὲ Ναβόννηδος τὴν ἔφοδον αὐ-
20 "τοῦ, ἀπαντήσας μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ παραταξάμενος,
"ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ καὶ φυγὼν ὀλιγοστὸς, συνεκλείσθη
"εἰς τὴν Βορσιππηνῶν πόλιν. Κῦρος δὲ Βαβυλῶνα κατα-
"λαβόμενος, καὶ συντάξας τὰ ἔξω τῆς πόλεως τείχη
"κατασκάψαι, διὰ τὸ λίαν αὐτὸν παρακινεῖν καὶ
25 "δυσάλωτον φανῆναι τὴν πόλιν, ἀνέζευξεν ὑπὸ Βόρσιπ-
"πον, ἐκπολιορκήσων τὸν Ναβόννηδον. τοῦ δὲ Ναβον-
"νήδου οὐχ ὑπομείναντος τὴν πολιορκίαν, ἀλλ' ἐγχει-
"ρήσαντος αὐτὸν, τοῦτον χρησάμενος Κῦρος φιλαν-
"θρώπως, καὶ δοὺς οἰκητήριον αὐτῷ Καρμανίαν, ἐξέ-
30 "πεμψεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίας. Ναβόννηδος μὲν οὖν, ὁ
"λοιπὸν τοῦ χρόνου διαγενόμενος ἐν ἐκείνῃ τῇ χώ-
"ρᾳ, κατέστρεψε τὸν βίον.

Cum quo consentiunt sacræ literæ:

21. Atque hæc narratio consentientem habet cum nostris scripturis veritatem. Proditum enim in illis est, Nabuchodonosorum anno regni sui decimo octavo templum nostrum diruisse, ejusque excidium totos quinquaginta annos durasse; anno autem Cyri regni secundo jactis fundamentis restitui cœptum, denuo vero Darii regni secundo partibus omnibus ablutum esse. Quin & *istis* adjiciam Phœnicum historias. haud enim omittendum est probationum sat superque afferre. Est autem in illis temporum dinumeratio hujusmodi. "Ithobalo apud Tyrios regnante Nabuchodo-
"nosorus Tyrum obsedit per annos XIII. Post
"hunc regnavit Baal annos decem. Post hunc
"Judices constituti sunt & ipsi rexêre; Ecniba-
"lus Basilaci menses duos, Chelbes Abdæi men-
"ses decem, Abbarus summus pontifex menses
"tres, Mytgonus & Gerastratus Abdelemi ju-
"dices per annos sex; post quos annum unum
"cum potestate regia Tyro præfuit Balatorus.

Phœnicumque historiæ.

καὶ. Ταῦτα σύμφωνον ἔχει τοῖς ἡμετέραις βίβλοις τὴν ἀλήθειαν. γέγραπται γὰρ ἐν αὐταῖς ὅτι Ναβυχοδο-
35 νόσορος ὀκτωκαιδεκάτῳ τοῦ αὐτοῦ βασιλείας ἔτει τὸ παρ' ἡμῖν ναὸν ἠρήμωσε, καὶ τὴν ἀφάνειαν [h] ὑπὲ ἔτη πεντήκοντα· δευτέρῳ δὲ τοῦ Κύρου βασιλείας ἔτει τὸ θεμέλιον ἐπεβλήθη, [i] δευτέρῳ πάλιν τοῦ Δαρείου βασιλείας [k] ἀπεπλέσθη. τεκμήσω δὲ καὶ τοὺς τῶν Φοινίκων ἀναγραφάς.
40 οὐ γὰρ παραλειπέον τὴν ἀπόδειξιν τὴν τοιαύτην. ἔστι δὲ τοιαύτη τῶν χρόνων ἡ καταρίθμησις. "[l] Ἰθὲ Εἰθωβάλου
"τοῦ βασιλέως ἐπολιόρκησε Ναβυχοδονόσορος [m] τὴν Τύρον
"ἐπ' ἔτη δεκαεπτά. μετὰ τοῦτον ἐβασίλευσε Βαὰλ ἔτη
"δέκα. μετὰ τοῦτον δικασταὶ κατεστάθησαν οἱ ἐδίκαζον. Ἐκ-
45 "νίβαλος Βασιλάχου μῆνας δύο, Χέλβης Ἀβδαίου μῆ-
"νας δέκα, Ἄββαρος ἀρχιερεὺς μῆνας τρεῖς, Μύτγο-
"νος καὶ Γεράστρατος τοῦ Ἀβδημέλου δικασταὶ ἔτη
"ἕξ, ὧν μεταξὺ ἐβασίλευσε Βαλάτορος ἐνιαυτὸν ἕνα.
"τούτου

[a] Εὐιλμαλάρουχος *Euseb.* in *Præpar. Evangel.* p.455. & mox Νηριγλισσέορος. [b] Ita *Scaliger.* Νηριγλισσεροόρου in *Editis Josephi.* Νηριγλισσόρου & Νηριγλισσόρος *Euseb.* [c] Λαβοροσσόρχος *Al.* Χαβοσσαστάρχος *Euseb.* [d] Ναννήδῳ in *MS. El.* [e] Ita ex *Eusebio* pro ὑποτάσσεως, quod antea obtinebat in *Josephi* libris. [f] Προσελήλυθὼς *Euseb.* ἐξελήλυθὼς *Syncell.* p. 226. [g] Βασιλέων ἅπασαν *Euseb.* [h] Prius editum ἐπὶ ἔτη ἑπτά. malui sane ἐπὶ ἔτη πεντήκοντα ex *Eusebio* & *Syncello.* ἐδιμήκοντα omnino legendum esse censet Cl. *Lowthius* [i] Ἑκτῷ πάλιν *Syncell.* quod tuetur *N. Abramus* in *Pharo Vet. Test.* p.304. quem videsis. δικάτῳ πάλιν *Euseb.* [k] Ἐπλίσθη *Euseb.* & *Syncell.* [l] Vide *Petavium* de *Doctrina Temp.* parte secunda p. 147. &c. [m] Τὴν Τύρον ἐπ' ἔτη δέκα τρία in *MSS. Big. El.* & *Vet. Interpr.* Ideoque verba, quæ excidisse videntur, illorum auctoritate restituimus.

τούτου τελευτήσαντος, ἀποστείλαντες μετεπέμψαντο Μέρβαλον ὁ τοῦ Βαβυλῶνος, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα. τούτου τελευτήσαντος, μετεπέμψαντο τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Εἴρωμον, ὃς ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσιν. Ὑπὸ τούτου Κῦρος Περσῶν ἐδυνάστευσεν. ὅλων ὁ σύμπας χρόνος ἔτη πεντήκοντα τέσσαρα [a] καὶ τρεῖς μῆνες πρὸς αὐτοῖς. [b] ἑβδόμῳ μὲν οὖν τῷ τοῦ Ναβουχοδονοσόρου βασιλείας ἤρξατο πολιορκεῖν Τύρον· τεσσαρεσκαιδεκάτῳ δ' ἔτει τοῦ Εἰρώμου Κῦρος ὁ Πέρσης τὸν κράτος παρέλαβεν. καὶ σύμφωνα μὲν ὑπὸ τῶν τοῖς ἡμετέροις γράμμασι τὰ Χαλδαίων καὶ Τυρίων. ὁμολογημένη δὲ καὶ ἀναντίρρητος ἡ περὶ τῶν εἰρημένων μοι μαρτυρία τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχαιότητος. τοῖς μὲν οὖν μὴ σφόδρα φιλονείκοις ἀρκέσει ὑπολαμβάνειν τὰ προειρημένα.

κβ'. Δεῖ δ' ἄρα καὶ τοῖς ἀπιστοῦσιν τοῖς [c] μὲν τὰ τοῖς βαρβάροις ἀναγραφαῖς, μόνοις δὲ τοῖς Ἕλλησι πιστεύειν ἀξιοῦσιν, ἀποπληρῶσαι τὴν ὑπόθεσιν, καὶ παρεχεῖν πολλοὺς καὶ τούτων ὑπισχνούμενος τὸν ἔθνος ἡμῶν, καὶ καθ' ὃ καιρὸς ἦν αὐτοῖς, μνημονεύοντας παρεθέσθαι τὰ ἰδίοις αὐτοῦ συγγράμμασιν. Πυθαγόρας τοίνυν ὁ Σάμιος ἀρχαῖος ὤν, σοφίᾳ δὲ καὶ τῇ περὶ τὸ θεῖον εὐσεβείᾳ πάντων ὑπειληφμένος διενεγκεῖν τῶν φιλοσοφησάντων, οὐ μόνον ἐγνωκὼς τὰ παρ' ἡμῖν δῆλός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ζηλωτὴς αὐτοῦ οὐκ ὀλίγου γεγενημένος. αὐτοῦ μὲν οὖν οὐδὲν ὁμολογεῖται σύγγραμμα, πολλοὶ δὲ τὰ περὶ αὐτὸν ἱστορήκασι, καὶ τούτων ἐπισημότατός ἐστιν Ἑρμιππος, ἀνὴρ περὶ πᾶσαν ἱστορίαν ἐπιμελής. λέγει τοίνυν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Πυθαγόρου βιβλίων, "ὅτι Πυθαγόρας, ἑνὸς αὐτῶν τῶν συνουσιαστῶν τελευτήσαντος, "τοὔνομα Καλλιφῶντος, τὸ γένος Κροτωνιάτου, τὴν οἰκείαν "ψυχὴν ἔλεγε συνοικεῖν αὐτῷ καὶ νύκτωρ καὶ "[d] καθ' ἡμέραν· καὶ ὅτι παρεκελεύετο μὴ διέρχεσθαι τόπον ἐφ' οὗ ἂν ὄνος ὀκλάσῃ, καὶ τῶν διψίων ὑδάτων "ἀπέχεσθαι, καὶ πάσης ἀπέχειν βλασφημίας." εἶτα προσγράφει μετὰ ταῦτα καὶ τάδε. "ταῦτα δ' ἔφασκε "καὶ ἔλεγε, τὰς Ἰουδαίων καὶ Θρακῶν δόξας μιμούμενος, καὶ μεταφέρων εἰς ἑαυτόν. [e] λέγεται γὰρ ὡς ἀληθῶς ὁ ἀνὴρ οἰκεῖον πολλὰ τῶν παρὰ Ἰουδαίοις νομίμων, εἰς τὴν αὐτοῦ μετενεγκεῖν φιλοσοφίαν. ἔτι δὲ καὶ τῶν πόλεις οὐκ ἄγνωστον ἡμῶν πάλαι τὸ ἔθνος, καὶ πολλὰ τῶν ἐθῶν εἰς τινας ἤδη παραπεφοιτήκει, καὶ ζῆλος πρὸς οἰκείοις ἠξίουτο. δηλοῖ δὲ ὁ Θεόφραστος ἐν τοῖς περὶ νόμων. λέγει γὰρ ὅτι κωλύουσιν [f] ἐν Τυρίων νόμοι ξενικοὺς ὅρκους ὀμνύειν. ἐν οἷς μετά τινων ἄλλων καὶ τὸν καλούμενον ὅρκον Κορβᾶν καταριθμεῖ. παρ' οὐδενὶ δ' ἂν οὗτος εὑρεθείη πλὴν μόνοις Ἰουδαίοις. δηλοῖ δ' ὡς ἂν εἴποι τις ἐκ τῆς Ἑβραίων μεθερμηνευόμενος παραλέξεως, [g] δῶρον Θεοῦ. καὶ μὴν οὐδὲ Ἡρόδοτος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ἠγνόησεν ἡμῶν τὸ ἔθνος, ἀλλὰ τρόπῳ τινὶ φαίνεται μεμνημένος. περὶ γὰρ Κόλχων

Quo mortuo misère Tyrii qui ex Babylone Merbalum advocarent, regnavitque annos quatuor. Eo mortuo advocarunt fratrem ejus Hiromum, qui regnavit annos xx. Hujus tempore Cyrus apud Persas potens erat. Quapropter omne tempus est annorum LIV, triumque insuper mensium. Septimo siquidem anno regni sui Nabuchodonosorus cœpit obsidere Tyrum: quartodecimo autem anno regis Hiromi Cyrus Persa imperium accepit. Et consonant quidem quæ de templo tradita à Chaldæis ac Tyriis cum scriptis nostris. Manifestum vero, cuique contradici nequit, est testimonium de gentis nostræ antiquitate ex prædictis. Et his quidem, qui non sunt valde contentionis cupidi, sufficere arbitror quæ jam præmissa sunt.

22. Oportet autem non credentibus scriptis Barbaricis, sed solis Græcis fidem habendam esse dicentibus, quæsitis satisfacere, multosque ex illis *testes* exhibere, quibus nota erat gens nostra, illosque adjicere qui in scriptis suis, prout ipsis commodum visum est, nostri meminerunt. Pythagoram igitur Samium, valde quidem antiquum, sapientia vero & erga Deum pietate philosophorum præstantissimum habitum, non solum nostra instituta cognovisse certum est, sed etiam in plerisque ea sequutum esse & æmulatum. Et ipsum quidem nihil scriptum reliquisse in confesso est, multi tamen de eo retulêre, & ex illis celeberrimus est Hermippus, vir circa omnem historiam indagator diligens. Refert utique in primo de Pythagora libro, "quod Pythagoras, uno familiarium suorum defuncto, nomine Calliphonte, genere Crotoniate, illius animam dicebat secum degere die noctuque, & quòd præciperet, ut non transiret locum ubi asinus lapsus esset, & ab aqua fœculenta averteret, & ab omni maledicto abstineret." Deinde post hæc & ista adjicit. "Hæc autem faciebat dicebatque, Judæorum ac Thracum opiniones imitans & sibi vindicans." Vere enim dicitur quod vir ille multa Judæorum instituta in suam philosophiam transtulit. Quin & per civitates non olim ignota fuit gens nostra, multæque ex illius consuetudinibus ad quasdam jam transierunt, & imitatione dignæ à nonnullis habebantur. Quod indicat Theophrastus in iis quæ scripsit de Legibus. dicit enim "Tyriorum legibus prohiberi, ne quis adhibeat externa juramenta." in quibus cum quibusdam aliis etiam id juramentum, quod Corban vocatur, recenset. Apud nullos autem hoc invenitur juramentum, nisi apud solos Judæos. significat autem, quasi quis dicat, ex Hebraica dialecto vocem interpretans, donum Dei. Verum neque Herodotus Halicarnassensis nostram ignoravit gentem, sed quodammodo ejus meminisse videtur. De Colchis enim referens,

Græcorum testimonia.

Pythagoræ

Ex Hermippo:

Theophrasti,

Herodoti.

a Καὶ ἓξ μῆνες in *Cod. Hafn.* & *Big.* *b* Ἑβδόμῳ μὲν γὰρ ἔτει τοῦ Ναβουχ. in *Cod. Hafn.* Est qui hoc modo nescio qua auctoritate, legit; ἑβδόμῳ μὲν γὰρ ἔτει τοῦ αὐτοῦ βασιλείας ὁ Ναβουχοδονόσορος ἤρξατο &c. Locus *Jacobo Cappello* [in *Hist. Sacr.* & *Exot.*] ita legendus videtur; ἑβδόμῳ μὲν γὰρ τῷ δεκάτῳ ἔτει τοῦ Ναβουχοδονοσόρου βασιλείας ἤρξατο πολ. Vide *Usserium* ad A. M. 3419. & *Petavium* in *Doctrina Temp. parte secunda* p. 147, 148. *c* Illud μὲν è *Cod. Big.* *d* Ita *Cod. Hafn.* antea μεθ' ἡμέραν. *e* Ita cum *Cod. Big.* & *Vet. Interpr.* Prius erat, λέγει γὰρ ὡς ἀληθῆς ὁ ἀνήρ. *f* Παρὰ Τυρίων in *Cod. Eliensi.* *g* Δῶρον τοῦ κυρίου reddunt LXX. *Levit.* c. 1. v. 10. & 2, 4. & 3, 1. δῶρον Θεοῦ apud *Epiphanium* in *Haresi* 33. c. 4. Neque tamen [cum *Bocharto*] sollicitare oportet *Josephi* lectionem; cum δῶρον Θεοῦ eodem modo dicat, quo alibi χρήματα Θεοῦ & Θεοῦ θησαυρὸν quove *Lucas* (c. 21. v. 4.) posuit τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ. *Cotelerius* in *Notis* ad *Const. Apost.* p. 166. *Edit. Paris.*

ferens, in ſecundo libro iſta habet: "ſoli au-
"tem omnium hominum Colchi & Ægyptii
"& Æthiopes ab initio pudenda circumci-
"dunt. Phœnices vero & Syri, qui ſunt in
"Palæſtina, didiciſſe ab Ægyptiis & ipſi con-
"fitentur. Syri autem qui fluvium Thermo-
"dontem & Parthenium accolunt, & horum
"contermini Macrones à Colchis ſe nuper *id*
"didiciſſe ajunt. Hi enim ex hominibus ſoli
"ſunt qui circumciduntur: & apparet eos
"hoc facere more eodem ac Ægyptii. Ipſi
"vero Ægyptii atque Æthiopes, non queo di-
"cere utri ab utris didicerint." Dixit ergo Syros, qui in Palæſtina ſunt, circumcidi: omnium autem qui habitant Palæſtinam ſoli Judæi circumciduntur. Hoc igitur ſciens de ipſis pronunciavit. Quin & Chœrilus ex antiquioribus poëtis de gente noſtra meminit, quod cum Xerxe Perſarum rege expeditionis contra Græcos particeps fuerit. Cum enim gentes omnes enumeraſſet, noviſſimam noſtram poſuit, dicens,

Chœrili teſtimonium,

Exin miranda ſpecie gens caſtra ſecuta eſt,
Phœnicum ignoto quæ voces ederet ore.
Hæc Solymos habitans montes ſtagnum prope vaſtum,
Circumtonſa comis, ſqualleuti vertice, equini
Exuvias capitis duratas igne gerebat.

Palam ergo eſt, ſicut arbitror, omnibus, noſtri illum meminiſſe, quod & Solymi montes in noſtra regione ſint in quibus habitamus, & palus quæ dicitur Aſphaltites. ipſa enim omnium quæ in Syria ſunt latiſſima & maxima. Et Chœrilus quidem ita noſtri meminit. Quod autem non ſolum Judæos agnoſcebant, ſed ut inciderant in eos admirabantur, non è vulgo Græci, ſed ob ſapientiam maximè celebres, oſtendere facile eſt. Clearchus enim Ariſtotelis diſcipulus, & Peripateticorum nulli ſecundus, libro primo de Somno dicit Ariſtotelem doctorem ſuum de quodam viro Judæo iſta referre, Ariſtotelem in hunc modum loquentem inducens. Ita enim ſcriptum eſt. "Sed longum eſſet
"narrare quamplurima: quicquid vero hoc
"in homine admirationis aliquid habere ac
"philoſophum ſapere videtur, eodem modo
"perſequi nihilominus utile fuerit. Tibi au-
"tem, Hyperochida, ut aperte quod res eſt
"dicam, mirum quiddam ſomniorumque per-
"ſimile narrare videbor. Cui Hyperochides
"verecunde, & hac ipſa de cauſa, inquit, nobis
"omnibus audiendi deſiderium cietur. Ergo,
"ſubjicit Ariſtoteles, genus hominis, ut præ-
"cipiunt Rhetores, in primis aperiamus, ne

Clearchique.

ἱστορῶν ὁ τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ, φησὶν οὕτως. "μοῦνοι δὲ πάν-
"των, φησί, Κόλχοι καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Αἰθίοπες αἰδοῖα μόνοι
"ἀπ' ἀρχῆς τὰ αἰδοῖα. Φοίνικες δὲ καὶ Σύριοι οἱ τῇ
"Παλαιστίνῃ, καὶ οὗτοι ὁμολογοῦσι παρ' Αἰγυπτίων μεμαθη-
"κέναι. Σύριοι δὲ οἱ περὶ Θερμώδοντα καὶ Παρθένιον
"ποταμὸν, καὶ Μάκρωνες οἱ τούτοισιν ἀγχιγείτονες ὄντες,
"ὑπὸ Κόλχων φασὶν νεωστὶ μεμαθηκέναι. οὗτοι γὰρ εἰσὶν
"οἱ περιτεμνόμενοι ἀνθρώπων μοῦνοι, καὶ οὗτοι Αἰγυπτίοισι
"φαίνονται ποιεῦντες τοῦτο. αὐτοὶ δὲ Αἰγυπτίων καὶ
"Αἰθιόπων οὐκ ἔχων εἰπεῖν, ὁκότεροι παρὰ τὸ ἑτέρων ἐξέ-
"μαθον." οὐκοῦν εἴρηκε Σύρους τοὺς περὶ τῇ Παλαιστίνῃ περι-
τέμνεσθαι· τοὺς δὲ τὴν Παλαιστίνην κατοικοῦντας μόνους τοῦτο
ποιοῦσιν Ἰουδαῖοι. τοῦτο ἄρα γινώσκων εἴρηκεν περὶ αὐτῶν. καὶ
[a] Χοιρίλος δὲ ἀρχαιότερος γενόμενος ποιητὴς μέμνηται τοῦ ἔθνους
ἡμῶν, ὅτι συνεστράτευται Ξέρξῃ τῷ Περσῶν βασιλεῖ τὴν
Ἑλλάδα. καταριθμησάμενος γὰρ πάντα τὰ ἔθνη, τελευ-
ταῖον καὶ τὸ ἡμέτερον ἐτάξε λέγων,

Τῷ δ' ὄπιθεν διέβαινε γένος θαυμαστὸν ἰδέσθαι,
Γλῶσσαν μὲν Φοίνισσαν ὑπὸ στομάτων ἀφιέντες.
[b] Ὤκεετ' ἐν Σολύμοις ὄρεσι πλατείῃ [c] ἐπὶ λίμνῃ.
[d] Αὐχμαλέοι κορυφάς. [e] τριχοκυέλιδες· αὐτὰρ ὕπερθεν
Ἵππων [f] δαρτὰ πρόσωπ' ἐφόρευν ἐσκληκότα καπνῷ.

δῆλον οὖν ἐστιν, ὡς οἶμαι, πᾶσιν ἡμῖν [g] αὐτὸν μεμνῆσθαι,
τῷ καὶ τὰ Σόλυμα ὄρη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἶναι χώρᾳ, ἃ
κατοικοῦμεν, καὶ τὴν Ασφαλτῖτιν λεγομένην λίμνην. αὕ-
τη γὰρ πασῶν τῶν ἐν τῇ Συρίᾳ [h] λίμνη πλατυτέρα καὶ
μείζων καθέστηκεν. καὶ [i] Χοιρίλος μὲν οὖτω μέμνηται ἡμῶν.
ὅτι δὲ οὐ μόνον ἠπίσαντο τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλὰ καὶ [k] ἐθαύ-
μαζον, ὅσοις αὐτοῖς ἐντύχοιεν, οὐχ οἱ φαυλότατοι τῶν
Ἑλλήνων, ἀλλ' οἱ διὰ σοφίαν μάλιστα τεθαυμασμένοι, ῥᾴδιον γνῶναι. [l] Κλέαρχος γὰρ ὁ Αριστοτέλους ὢν
μαθητὴς, καὶ τὸν ἐκ τοῦ Περιπάτου φιλόσοφον οὐδενὸς
δεύτερον, ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ὕπνου βιβλίῳ φησὶν, Αρι-
στοτέλει τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ περί τινος ἀνδρὸς Ἰουδαίου
τοιαῦτα ἱστορεῖν, [m] αὐτόν τε τὸν λόγον Αριστοτέλους παρεισ-
θείς. ἔστι δ' οὕτω γεγραμμένον. "ἀλλὰ τὰ μὲν πολλὰ
"μακρὸν ἂν εἴη λέγειν· ὅσα δ' ἔχει τὸν ἐκείνου [n] θαυμασιό-
"τητά τινα, καὶ φιλοσοφίαν ὁμοίως, διελθεῖν [o] οὐ χεῖρον.
"[p] ὡς σαφῶς δὲ σοὶ εἰπεῖν, Υπεροχίδη, [q] θαυμαστόν τι ὀνεί-
"ρων ἴσα σοὶ δόξω λέγειν. καὶ ὁ Υπεροχίδης εὐλαβού-
"μενος, δι' αὐτὸ γὰρ ἔφη τοῦτο, καὶ ζητοῦμεν ἀκοῦσαι
"πάντες. σοῦν, εἶπεν ὁ Αριστοτέλης, τὸν τοῦ ῥητορικοῦ
"παράγγελμα, τὸ γένος αὐτοῦ πρῶτον διέλθωμεν, ἵνα
"μὴ

a Sc. qui floruit Perſicis temporibus & expeditionem Xerxis in Græciam epico carmine conſcripſit. Vide (præter *Voſſium* & *Fabrum* de *Poëtis Gr.*) *Scaligerum* in *Animadverſ. Euſeb.* ad numerum MDXXXIV. & *Sam. Petitum* in *Obſervatt.* l. 2. c. 2. *Eundemque* in *Animadverſ. ἀνεκδότοις* p. 447, & 448. *b* Ὤκεον δ' *Euſeb* in *Præp. Evang.* l. 9. c. 9. p. 412. ᾤκει δ' *in Big.* & *Haſn.* ὠκεῖν τ' *in* & ᾤκεν τ' *in Aliis.* *c* Παρὰ *Euſeb. ἐπὶ Haſn.* *d* Αὐχαλέοι (quod *Heſychius* exponit σεμνοὶ, *graves, venerabiles*) malit *L. Bos* in *Animadverſ.* ad *Script. Gr.* p. 118. *e* Τριχοκυρσίδες *Euſeb.* τριχοκυέλιδες (i. e. *omnino tonſo capite*) legendum cenſet *Petitus*, p. 446. Scilicet quod præter morem cæterarum gentium, quæ comam alebant, neque quando tondebantur totum deponebant capillitium, ſed aliæ alio tondebantur tonſuræ modo. *f* Δ' ἀγρὰ *in MS. Elienſ.* *g* Αὐτὸν *El.* *h* Λιμῶν *Euſeb.* & *Edit. Gen.* *i* Viri ſummi, (*Scaliger* in Notis ad *Fragmenta Vett.* p. 12. *Bocharius* de *Coloniis Phœnicum*, l. 1. c. 6. & *Cunæus* de *Rep. Hebr.* l. 2. c. 8.) *Flavium* haud recte mentem *Chœrili* percepiſſe exiſtimant. contra quos faciunt *Grotius* (ad *Levit.* c. 19. v. 27. & ad *Luc.* c. 3. v. 14) *Salmaſ.* in *Epiſt.* ad *Colvium*, p. 60. & *Sam. Petitus* in *Animadverſ. ἀνεκδότοις* p. 446. *k* Θαυμάζειν *El.* *l* Clearchi Solenſis verba etiam apud *Euſebium* exſtant, lib. IX. de *Præp. Evang.* c. 5. Vide *Jonſium* de *Script. Hiſt. Phil.* l. 1. c. 18. *m* Αὐτῷ τε *in MSS.* *n* Θαυμασιωτέτου τινὰ Φιλοσοφίαν *El.* ὅσα δ' ἔχει τῶν ἐκείνου θαυμασιότητά τινα *Haſn.* *o* Οὐχ εὕρεν *Big. El.* & *Haſn.* *p* Illud ὡς non agnoſcit *Big.* nec *Euſeb.* qui legit, σαφῶς δ' ἴσθι, εἶπον, Υπ. σαφῶς δοῖ εἰπεῖν, Υπεροχίδη, θαυμαστὸν, ὀνείρους ἴσα *Haſn.* *q* Θαυμαστὸν τι ὀνείρους *Euſeb.*

a Ita

"μὴ ἀπειθῶμεν τοῖς τῆς ἀπαγγελιῶν διδασκάλοις. λέγε,
"εἶπεν ὁ Ὑπερχίδης, [b] ὅτι σοι δοκῇ. κἀκεῖνος, τί-
"νων ὁ μὲν γένος ἦν Ἰουδαῖος ἐκ τῆς Κοίλης Συρίας. οὗ-
"τοι δὲ εἰσιν [c] ἀπόγονοι τῶν ἐν Ἰνδοῖς φιλοσόφων. καλοῦν-
"ται δὲ ὡς φασιν οἱ φιλόσοφοι παρὰ μὲν Ἰνδοῖς [d] Κα-
"λανοί, παρὰ δὲ Σύροις Ἰουδαῖοι, τοὔνομα λαβόντες
"ἀπὸ τοῦ τόπου· προσαγορεύεται γὰρ οὗ κατοικοῦσι τόπου,
"Ἰουδαία. τὸ δὲ τῆς πόλεως αὐτῶν ὄνομα πάνυ σκολιόν
"ἐστιν, [e] Ἱερουσαλὴμ γὰρ αὐτὴν καλοῦσιν. οὗτος οὖν ὁ ἄν-
"θρωπος ἐπιξενούμενός τε πολλοῖς, καὶ τῶν ἄνω τόπων
"εἰς τοὺς ἐπιθαλατίους κατοικαβαίνων Ἑλληνικὸς
"ἦν, οὐ τῇ διαλέκτῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ ψυχῇ. καὶ
"τότε διατριβόντων ἡμῶν περὶ τὴν Ἀσίαν, [g] παρα-
"βαλὼν εἰς [h] αὐτοὺς τόπους, ὧν οἷς ἡμεν, ἐντυγχάνει
"ἡμῖν τε καί τισι ἑτέροις τῶν φιλοσοφιῶν, τερπόμενος
"αὐτῶν τῇ σοφίᾳ. [i] ὡς δὲ πολλοῖς τῶν ἐν παιδείᾳ συνῳ-
"κείωτο, παρεδίδου τι μᾶλλον ὧν εἶχεν." Ταῦτ' εἴρηκεν
Ἀριστοτέλης παρὰ τῷ Κλεάρχῳ, καὶ περὶ πολλὴν
καὶ θαυμάσιον καρτερίαν τοῦ Ἰουδαίου ἀνδρὸς ἐν τῇ διαίτῃ
καὶ σωφροσύνῃ διεξιών. ἔνεστι δὲ τοῖς βουλομένοις ἐξ
αὐτοῦ τὸ πλέον γνῶναι τοῦ βιβλίου. φυλάττομαι γὰρ ἐγὼ
τὸ πλείω τῶν ἱκανῶν παραπιθεῖν. [k] Κλέαρχος μὲν
οὖν ἐν παρεκβάσει ταῦτ' εἴρηκεν· [l] τὸ γὰρ προκείμενον
αὐτῷ ἕτερον· οὕτως ἡμῶν μνημονεύσας. Ἑκαταῖος
δὲ ὁ Ἀβδηρίτης, ἀνὴρ φιλόσοφος ἅμα καὶ περὶ τὰς
πράξεις ἱκανώτατος, Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ συνακμάσας,
καὶ Πτολεμαίῳ τῷ [m] Λάγου συγγενόμενος, οὐ
παρέργως, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν Ἰουδαίων συγγράφει βι-
βλίον, ἐξ οὗ βούλομαι κεφαλαιωδῶς ἐπιδραμεῖν ἔνια τῶν
εἰρημένων· καὶ πρῶτον ἐπιδείξω τὸ χρόνον. μνημονεύει
γὰρ τοῦ Πτολεμαίου περὶ Γάζαν πρὸς Δημήτριον μάχης·
αὕτη δὲ γέγονεν ἑνδεκάτῳ μὲν ἔτει τοῦ Ἀλεξάνδρου τε-
λευτῆς, ἐπὶ δὲ Ὀλυμπιάδος ἑβδόμης καὶ δεκάτης καὶ
ἑκατοστῆς, ὡς ἱστορεῖ Κάστωρ. [n] προσθεὶς γὰρ ταύτῃ τῇ
Ὀλυμπιάδι φησίν, ἐπὶ ταύτης Πτολεμαῖος ὁ Λάγου
οἴκαδε τὴν Γάζαν μάχῃ Δημήτριον τὸν Ἀντιγόνου, τὸν
ἐπικληθέντα πολιορκητήν. Ἀλέξανδρον δὲ τεθνάναι
πάντες ὁμολογοῦσιν ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης
Ὀλυμπιάδος. δῆλον οὖν ὅτι καὶ κατ' ἐκεῖνον
καὶ κατὰ Ἀλέξανδρον ἤκμαζεν ἡμῶν τὸ ἔθνος. λέ-
γει τοίνυν ὁ Ἑκαταῖος πάλιν τάδε· "ὅτι μετὰ τὴν ἐν Γάζῃ
"μάχην ὁ Πτολεμαῖος ἐγένετο τῶν περὶ Συρίαν τό-
"πων ἐγκρατής. καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων πυθανό-
"μενοι τὴν ἠπιότητα καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ Πτολε-
"μαίου, συναπαίρειν εἰς Αἴγυπτον αὐτῷ, καὶ κοινωνεῖν τῶν
"πραγμάτων ἠβουλήθησαν. ὧν εἷς ἦν, φησίν, Ἐζεκίας

"scilicet non auditi à nobis esse narrationum
"magistri videantur. Tu vero uti libuerit,
"inquit Hyperochides. Ille ergo gente qui-
"dem Judæus erat ex Cœle-Syria. Isti vero
"originem ducunt à Philosophis apud Indos: *Indi philosophi Judæorum.*
"vocanturque (ut ajunt) Philosophi apud In-
"dos quidem Calani, apud Syros autem Judæi,
"nomen à loco accipientes; quæ enim ab
"iis regio incolitur, Judæam vulgo nominant.
"Urbis autem ipsorum nomen tortuosum ad-
"modum & *impeditum est*, Hierusalem enim
"vocatur. Hic igitur homo cum à plerisque
"hospitio exciperetur, & à superioribus par-
"tibus ad maritima loca descenderet, non ser-
"mone tantum sed etiam animo Græcus erat.
"Et tunc nobis, in Asia forte degentibus, ac-
"cidit, ut eadem appulsus ad loca, nobiscum
"aliquandiu, simulque cum aliis quibusdam
"philosophiæ studiosis, versaretur, eorum sa-
"pientiæ experimentum faciens. Atque, ut
"cum plurimis doctrina præstantibus familia-
"riter vixerat, plus aliquanto quam accipe-
"ret nobiscum ille communicabat." Hæc di-
xit Aristoteles apud Clearchum, & super hæc
multam ac mirabilem Judæi viri in victu con-
tinentiam & castimoniam narrat. Licet au-
tem volentibus plus ex ipsius libro cognosce-
re. Mihi enim cautum est, ne plura quam de-
cet adjiciam. Et Clearchus quidem ex di-
gressione ista dixit (aliud enim ipsi propos-
tum erat) nostri generis ad hunc modum men-
tione facta. Hecatæus autem Abderita, vir *Hecatæus Abderita de Judæis librum conscripsit.*
non modo philosophus, sed etiam rebus ge-
rendis aptissimus, Alexandri regis æqualis,
cum quo etiam floruit, & postea cum Ptole-
mæo Lagi conversatus est, non obiter, sed *in-
tegrum* de Judæis ipsis librum conscripsit, ex
quo volo summatim quædam eorum quæ ab
eo sunt dicta percurrere: primumque tempus
ostendam. Meminit enim prælii, quo circa
Gazam conflixit Ptolemæus cum Demetrio:
illud vero contigit undecimo quidem anno à
morte Alexandri, Olympiade vero CXVII, sic-
uti narrat Castor. Apposita enim hac Olym-
piade, dicit, "Sub hac Ptolemæus Lagi circa
"Gazam prælio superavit Demetrium Anti-
"goni, qui vocabatur Poliorcetes." Alexan-
drum vero agnoscunt universi Olympiade CXIV
è vita excessisse. Palam ergo est, quod illius
tempore & sub Alexandro gens nostra florue-
rit. Quare & Hecatæus insuper dicit, scili-
cet, "Ptolemæum post prælium ad Gazam
"locorum in Syria factum esse compotem;
"magnumque hominum numerum, cognita
"Ptolemæi mansuetudine & clementia, cum
"eo profectum esse ad Ægyptum, eo ani-
"mo, ut rerum *illic* gerendarum participes
"fierent. quorum unus, inquit, erat Ezecias
"pon-

a Ita cum *Eusebio*, ut intelligatur *de narrationum præceptoribus, qui de rebus narrandis præcepta tradunt.* antea erat ἐπιχειρίλων. *b* Οὕτως εἰ δοκεῖ *Euseb.* εἰ τι σοι δοκεῖ *Hafn.* & *El.* *c* Ἀπόγονοι τῶν ἐν Ἰνδοῖς Καλανῶν, παρὰ δὲ Ἰνδοῖς *Euseb.* quem velim conferas. *d* Ita ex *Eusebio* & *Suida.* antea Κάλανοι. Confer *Eusebium.* *e* Ad hunc modum ex *Eusebio.* Ἱεροσαλύμων aut Ἱεροσαλύμων in *Josephi libris.* Vide *Euseb.* in *Præp. Evang.* p. 409. *f* Ita *Eusebius* pro θαλασσίοις, quod antea obtinuit. *g* Παραλαβὼν ἄνθρωπον *El.* *h* Illud αὐτοὺς ex *Eusebio.* in qua legitur ὡς τοὺς αὐτοὺς τόπους ἄνθρωπος, ὁτυγχάνει ἡμῖν τε καὶ &c. Est qui legit εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους ὁ θεῖος ἄνθρωπος. *i* Ita cum *Euseb.* antea ὡς ἂν πολλοὶ συνῳκείωντο. Vulgata autem *Josephi* (inquit *Vigerus*) longe aliam sententiam efficiunt; quasi eò libentius sua cum aliis communicaret, quò plures eruditione præstantes convenirent. *k* Ita lego cum Cl. *Lowthio*, vestigia *Veteris Interpretis* sequutus, qui reddit, *Clearchus igitur, facta digressione, cum aliud propositum haberet, nostri generis ita meminit.* *l* Antea erat, καὶ γὰρ προκείμενον ἦν αὐτῷ καθ' ἕτερον ἕτως ἡμῶν μνημονεύσας. Est qui malit, καὶ, ἃ τὶ γὰρ προκείμενον ἦν αὐτῷ, ἕτως ἡμῶν ἐμνημόνευσεν. Vel hoc modo, καθ' ἕτερον τῶν ἡμῶν μνημονεύσας. *m* Λάγου & mox Λάγου in *Cod. Eliensi.* *n* Προσθεὶς γὰρ καὶ ταύτῃ in *Eodem.*

Ezecias pontifex Judæorum.

"pontifex Judæorum: homo ætate quidem "quasi annorum LXVI, dignitate vero apud "populares suos magnus, & animi sapientia "non mediocri, & dicendi facultate pollens, &, "si quis alius, rerum peritus: quanquam, *ut* ait, "omnes Judæorum sacerdotes, qui decimas in "lucem editorum accipiunt, & res in commu-"ni positas administrant, mille omnes & quin-"genti sint." Rursus autem viri jam laudati mentionem faciens, "Hic, inquit, homo hunc "honorem assequutus, factusque nobis fami-"liaris, ubi quosdam è suis acceperat, diffe-"rentiam omnem illis exposuit, & habitatio-"nem eorum & civilem rationem, quam scri-"ptam habebat, pariter indicavit." Deinde palam facit Hecatæus, erga leges qualiter nosmet habemus; quodque omnia pati malimus, quam contra illas facere, hoc pulchrum esse persuasum habentes. "Quare, inquit, "quanquam & maledictis impeti solent à vi-"cinis advenisque, & injuriosi sæpe tractati "sunt à Persicis regibus & satrapis, non pos-"sunt à sententia deduci, sed pro ea maxime "omnium forti animo omne genus cruciatus "sævissimasq; mortes subeunt, nec adduci pos-"sunt ut patria instituta abdicent." Quin & indicia perhibet non exigua animi eorum propositi tenacis & validi circa legem observandam. Dicit enim, "cum aliquando apud Baby-"lonem esset Alexander, & vellet is Beli tem-"plum quod conciderat reponere, & omnibus "militibus præcepisset humum aggerere, solos "Judæos non opitulatos, imo & verbera & "mulctas graves pertulisse, donec rex eis ig-"noscens laboris talis gratiam fecit. Qui cum "in regionem, inquit, ad suos reversi fuissent, "& templa & altaria exstruxissent, ista omnia "diruerunt: & pro aliis quidem mulctam Sa-"trapis quidem exsolvêre, pro aliis vero ve-"niam consequuti sunt." Et præterea adjicit, "quod merito ob hæc admirationem habent." Atque insuper memorat, gentem nostram populo maxime abundasse. "nam multas no-"strorum, inquit, myriadas è sedibus suis pri-"mum abduxerunt Persæ: non paucæ autem "etiam post obitum Alexandri in Ægyptum "& Phœnicen migrarunt, propter seditionem "in Syria factam." Hic idem vir & magnitudinem regionis quam incolimus & pulchritudinem prodidit. "ad tricies, inquit, cen-"tena millia arurarum habitant optimi fere "& feracissimi soli. Judæa namque hujus est "amplitudinis." Imò quod & urbem eandem, Hierosolyma, pulcherrimam & maximam ex multis retro seculis incolimus, & de virorum multitudine, & de templi exstructione, idem ipse sic refert: "Sunt autem Judæo-"rum castella multa & vici per regionem sparsi: "una autem urbs munita, ambitu ferme L stadio-"rum, quam incolunt quidem hominum circi-"ter centum & quinquaginta millia. istam ve-

Judæi institutorum patriorum tenaces.

Judæi populosissimi.

"[a] ὁ ἀρχιερεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἄνθρωπος τὴν μὲν ἡλικίαν ὡς ἑξη-
"κοντάετες ἐτῶν, ᾧ δ' ἀξιώματι τῷ παρὰ τοῖς ὁμοέθνοις
"μέγας, καὶ τὴν ψυχὴν οὐκ ἀνόητος, ἔτι δὲ καὶ λέγειν δυνατὸς,
"καὶ [b] τοῖς περὶ τὰ πράγματα, εἴπερ τις ἄλλος, ἔμπει-
"ρος· καί τι, φησὶν, οἱ πάντες ἱερεῖς τῶν Ἰουδαίων, οἱ τὴν
"δεκάτην τῶν γινομένων λαμβάνοντες, καὶ τὰ κοινὰ διοι-
"κοῦντες, περὶ χιλίους μάλιστα καὶ πεντακοσίους εἰσίν."
πάλιν δὲ ὁ παρειρημένος μνημονεύων ἀνδρὸς, "οὗτος, φη-
"σὶν, ὁ ἄνθρωπος τετευχὼς τῆς παρ' ἡμῖν τιμῆς ταύτης, καὶ συνήθης
"ἡμῖν γενόμενος, παραλαβών [d] τινας τῶν μθ' ἑαυτοῦ, [e] τὴν
"διαφορὰν ἀνέγνω πᾶσαν αὐτοῖς, εἶχε δὲ τὴν κατοίκη-
"σιν αὐτοῦ καὶ τὴν πολιτείαν γεγραμμένην." εἶτα Ἑκα-
ταῖος δηλοῖ πάλιν πῶς ἔχομεν πρὸς τοὺς νόμους, "ὅτι
"πάντα πάσχειν ὑπὲρ οὗ μὴ παραβῆναι τούτους παραμύ-
"θια, καλὸν εἶναι νομίζοντες. πολλῶν, φησὶ, καὶ κα-
"κῶς ἀκούοντες ὑπὸ τῶν ἀγχιστέων, καὶ τῶν εἰσαφικνουμέ-
"νων [g] πάντων, καὶ παραπλησιαζόμενοι πολλάκις ὑπὸ
"τῶν Περσικῶν βασιλέων καὶ σατραπῶν, οὐ δύνανται μετα-
"πειθῆναι τῇ διανοίᾳ, ἀλλὰ γυμνωθῆναι πρὸ τού-
"των καὶ αἰκίας καὶ θανάτους δεινοτάτοις μάλιστα πάντων
"ἀπαντῶσι, μὴ ἀρνούμενοι τὰ πατρῷα." παρέχει δὲ καὶ
τεκμήρια τῆς ἰσχυρογνωμοσύνης τῆς περὶ τοὺς νόμους οὐκ ὀλί-
γα. φησὶ γὰρ, "Ἀλεξάνδρου ποτὲ ὄντος Βαβυλῶνι γενομέ-
"νου, καὶ παρεσκευασμένου τὸν τοῦ Βήλου πεπτωκὸς ἱερὸν ἀνακα-
"θᾶραι, καὶ πᾶσιν αὐτοῦ [h] τοῖς στρατιώταις ὁμοίως φέρειν τὴν
"χοῦν παρηγγείλατο, μόνους τοὺς Ἰουδαίους οὐ παρακεῖν·
"ἀλλὰ καὶ πολλὰς ὑπομεῖναι πληγὰς, καὶ ζημίας ἀποτί-
"σαι μεγάλας, [i] ἕως αὐτοῖς συγγνόντα τὴν βασιλέα δοῦναι
"τὴν ἄδειαν. [k] τῶν γε μὴν εἰς τὴν χώραν, φησὶ, πρὸς αὐ-
"τοὺς ἀφικνουμένων, καὶ νεὼς καὶ βωμοὺς καθασκευασάντων,
"ἅπαντα ταῦτα κατέσκαψαν. καὶ τὴν μὲν ζημίαν τοῖς σατρά-
"παις ἐξέτισαν, περί τινων δὲ καὶ [l] συγγνώμης μετελάμβανον."
καὶ [m] προσεπιπίθησιν, "ὅτι δίκαιον ὄντι τούτοις αὐτοὺς ὄντι
"θαυμάζειν." λέγει δὴ καὶ περὶ οὗ πολυανθρωπότατον γεγονέναι
ἡμῶν τὸ ἔθνος. "πολλοὺς μὲν γὰρ ἡμῶν φησιν ἀναστάσους εἰς
"Βαβυλῶνα Πέρσαι πρότερον αὐτῶν ἐποίησε μυριάδας·
"οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου θάνατον εἰς Αἴγυπτον καὶ
"Φοινίκην μετέστησε, διὰ τὴν ἐν Συρίᾳ στάσιν." ὁ δὲ αὐτὸς οὗ-
τος ἀνὴρ καὶ τὸ μέγεθος τῆς χώρας, ἣν κατοικοῦμεν, καὶ τὸ κάλ-
λος ἱστόρηκε. "τριακοσίας γὰρ μυριάδας [n] ἀρουρῶν, κεδὸν
"τὴν ἀρίστης καὶ παμφορωτάτης χώρας, νέμονται, φησίν. ἡ γὰρ
"Ἰουδαία [o] τοσαύτη πλάτος ὄντι." ἀλλὰ μὴν ὅτι καὶ τὴν
πόλιν [p] αὐτοῦ τὰ Ἱεροσόλυμα κάλλιστην τε καὶ μεγίστην
ἐκ παλαιοτάτου κατοικοῦμεν, καὶ περὶ πλήθους ἀνδρῶν, καὶ περὶ
τὴν οὗ νεὼ κατασκευῆς, οὗτος αὐτὸς διηγεῖται. "ἔστι γὰρ τῆς Ἰου-
δαίων τὰ μὲν πολλὰ ὀχυρώματα κατὰ τὴν χώραν καὶ κώμας.
"μία δὲ πόλις ὀχυρὰ πεπηγυῖα μάλιστα στάδιον τὴν περί-
"μετρον, ἣν οἰκοῦσι [q] μὲν ἀνθρώπων περὶ δώδεκα μυριάδες. κα-
"λοῦσι

a Secundanus fortasse pontifex, nam summus tum erat Onias I. *Usserius* ad *Annum Mundi* 3693. *b* Illa τοῖς περὶ commode abesse possunt. *d* Ita in *MSS.* τινα in *Editis*. *e* Antea τῶν τι διαφορὰν ἀνέγνω. *f* Νομίζομεν *Big.* *g* Πάντες δὲ περιπ. *Big.* *h* Καὶ στρατιώταις *El.* *i* Εως ἂν αὐτοῖς *El.* *k* Επεὶ γε μὴν *Big.* & *El.* Forsan legendum τῶν γε μὴν στρατιωτῶν & mox περὶς αὐτούς. *l* Ita ex *MSS.* συγγνώμας in *Editis*. *m* Προσεπιπίθησιν *El.* *n* Arura mensura est apud Græcos *quinquaginta pedes* capiens, i.e. *octo ulnas & triientem*, vel passus decem, ita ut *ulna* pro *senis pedibus*, & *passus* pro quinis accipiamus. *Budæus.* *o* Ita lego ex *Vet. Interpr.* si quis cum Cl. *Lowthio* malit τοσούτον πλάτους, per me licet. *p* Αὐτῶν *El.* *q* Μία δὲ ἡ Ἱερουσαλὴμ πόλις ὀχ. *Euseb.* de *Præp. Evang.* p. 408. *r* Illud μὲν ex *Eusebio*. ut & mox ὁ post εὐρ. in pag. seq. v. 3.

a Ex

"λῦσι δ' αὐτίκα Ἱεροσόλυμα. οἰκοῦμεν δ' ἐπὶ κατὰ
"μέσον μάλιστα τὴν πόλεως περίβολος λίθινος, μῆκος
"ὡς πεντάπλεθρος, εὖρος δὲ πηχῶν ἑκατόν, ἔχων
"διπλᾶς πύλας. ἐν ᾧ βωμός ἐστι τετράγωνος, [a] οὐκ
"ἐκ τμητῶν λίθων ἀλλ' ἐκ συλλέκτων ἀργῶν λίθων ὑπο
"συγκείμενος. [b] πλευραὶ μὲν ἑκάστην εἴκοσι πηχῶν,
"ὕψος δὲ δεκάπηχυ. καὶ παρ' αὐτὸν οἴκημα μέγα,
"ἐν ᾧ βωμός ἐστι καὶ λυχνίον, ἀμφότερα χρυσᾶ, δύο
"τάλαντα τὸν ὁλκόν. [c] ἔνθα τέτταρα φῶς ἐστιν ἀνα-
"πόσβεστον καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας. ἄγαλ-
"μα δὲ ἐκεῖ ἔστιν οὐδὲ ἀνάθημα τοιαῦτον οὐδὲ
"φύτευμα παντελῶς [d] οὐδέν, οἷς ἐλπίδες ἢ τι τοιῦ-
"τον. ἱερατεύουσι δ' ἐν αὐτῷ καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς
"ἡμέρας ἱερεῖς, ἁγνείας τινὰς ἀγωνίζοντες, καὶ τοιαῦ-
"τα οἶνον οὐ πίνοντες ἐν τῷ ἱερῷ." ἔτι γε μὴν ὅτι καὶ
Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ συνεστρατεύομεν, [e] καὶ μέχρι τῶν
τοῖς ἐπιδόχοις αὐτοῦ, μεμαρτύρηκεν. [f] οἷς αὐτὸς
[g] ἐνδεχέσθαι φησὶν ἐν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κατὰ τὴν
στρατείαν γενομένοις, [h] τοῦτο ἐνδείξομαι. λέγει δ'
οὗτος. "ἐμοῦ γοῦν ὅτε τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν βα-
"δίζοντος, συνηκολούθει τις μετὰ τῶν ἄλλων τῶν
"ἐνδεπεμπόντων [i] ἡμᾶς ἱππέων Ἰουδαῖος, ὄνομα [k] Μο-
"σόλλαμος, ἄνθρωπος [l] ἰκανὸς καὶ ψυχὴν εὔ-
"ρωστος, καὶ τοξότης ἐκ δὲ πάντων ὁμολογούμε-
"νος καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἄριστος.
"οὗτος οὖν ὁ ἄνθρωπος [m] ἐπιβαδίζοντα πολλῶν
"καὶ τὴν ὁδὸν, καὶ μάντεώς τινος ὀρνιθευομένου, καὶ πάν-
"τας ἐπιστρέψαι ἀξιοῦντος, ἠρώτησε διὰ τί ποτε
"μνήσει. δείξαντος δὲ τοῦ μάντεως αὐτῷ [n] ἓν ὄρ-
"νιθα, καὶ φήσαντος, [o] ἐὰν μὲν αὐτοῦ μείνῃ, ἐπι-
"μνήσει [p] συμφέρει πᾶσιν, [q] ἂν δ' ἀναστὰς εἰς τὴν μ-
"ετοῦθεν πτέρυγας ἐπιστήσῃ, ἐὰν δὲ εἰς τὴν πιοῦσαν
"[r] ἀναχωρῶν αὖθις, σιωπήσας [s] καὶ παρελκύσας ὃ τό-
"ξον ἔβαλε, καὶ τὴν ὄρνιθα κατάξας ἀπέκτεινεν. [t] ἀγα-
"νακτήσαντα δὲ τοῦ μάντεως καὶ πάντα ἄλλα, καὶ χα-
"λεπαινόντων αὐτῷ, τί μαίνεσθε, ἔφη, [u] κακοδαιμονέ-
"στατον ὄρνιθα λαβόντες εἰς τὰς χεῖρας; πῶς δ' [x] οὗ-
"τος, τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν οὐ [y] προιδὼν, περὶ τῆς ἡμε-
"τέρας πορείας ἡμῖν ἄν τι ὑγιὲς [z] ἀπήγγελλεν; εἰ
"δὲ ἠδύνατο προγινώσκειν τὸ μέλλον, εἰς τόπον
"τοῦτον οὐκ ἂν ἦλθε, φοβούμενος μὴ τοξευθεὶς αὐτὸν
"ἀποκτείνῃ Μοσόλλαμος Ἰουδαῖος." ἀλλὰ τί με Ἑκα-
ταίου μαρτυρεῖν ἄλις. τοῖς δὲ βουλομένοις πλείω μαθεῖν,
τῷ βιβλίῳ ῥᾴδιόν ἐστιν ἐντυχεῖν. οὐκ ἀνήσω δὲ
καὶ [a] ἐπ' εὐηθείᾳ ἀφαυρῷ, καθάπερ αὐτὸς οἴε-
ται, μνήμην πεποιημένος ἡμῶν Ἀγαθαρχίδου ἐπιφάσκο-

"ro Hierosolyma vocant. illic autem in me- *Hierosolymorum descriptio.*
"ditullio scilicet urbis septum est lapideum,
"quinque fere jugerum longitudinis, latitudi-
"nis cubitorum centum, portas habens gemi-
"nas. Ibidem altare quadratum, ex impolito-
"rum & candidorum lapidum coagmentatio-
"ne conflatum; cujus latera singula viginti
"cubitorum sunt, altitudo vero duodecim. &
"præter hoc altare, ingens tabernaculum est,
"quo & ara & lychnuchus continentur, utrum-
"que aureum, pondus talentorum duum. in-
"super autem lumen inextinctum dies nocte-
"que continenter ardet. Nullum ibi simula-
"chrum, donarium omnino nullum, adeoque
"nec planta nec lucus, nec aliud quicquam
"ejusmodi. Sacerdotes in eo, noctu pariter
"atque interdiu assidui, certis quibusdam ex-
"piationibus dant operam, quos in templo vi-
"num omnino gustare nefas." Sed præterea
testis est, militasse nos cum Alexandro, &
postea ejus cum successoribus. Subjiciam il-
lud ex iis quibus ipse se interfuisse dicit, ab
homine quodam Judæo gestum in expeditio- *Mosollamus Judæus avem oscinem occidit præsente Hecataeo.*
ne. Ita enim *rem* narrat. "Cum proficisceret
"ad mare Rubrum, una cum aliis equitibus Ju-
"dæis quos itineris duces habebamus, unus
"eorum aliquis comitabatur, nomine Mosol-
"lamus, vir cum animi magnitudine cum cor-
"poris robore non vulgari, idemque sagitta-
"rius omnium tam Græcorum quam barbaro-
"rum confessione peritissimus. Is igitur ho-
"mo, cum universa multitudo iter illud age-
"rent, & vates quidam augurium captaret
"peteretque ut cuncti starent, interrogavit
"quorsum substitissent. Cum autem augur ei
"avem ostendisset, simulque dixisset, si qui-
"dem ibi resideret avis, omnibus *etiam* ut eo
"in loco manerent expedire, sin protinus vo-
"lando contenderet, porro pergerent ipsi quo-
"que, sin denique retro, retro similiter illi
"redirent, *Judæus* nihil contra, sed intento
"arcu jaculatur, avemque confixam peremit.
"Hic augure aliisque nonnullis graviter in-
"dignantibus, ipsique una diras imprecanti-
"bus, Quid, inquit, usque adeo furitis *hac de*
"*re*, infaustissimam avem in manus sumentes?
"Quomodo ista, *inquit*, quæ vitæ ipsa suæ
"providere non potuit, sani quicquam de
"suscepto à nobis itinere prænunciare valuit?
"Enimvero si prænôsse futurum potuisset,
"nunquam *utique* hunc in locum venisset,
"præ metu ne Mosollami Judæi sagittis con-
"fixa moreretur." Verum testimoniorum ex
Hecatæo satis *habuimus*. Nam quibus in
animo est plura cognoscere, facile est librum
ipsum adire. Non vero me pigebit nominare
Agatharchiden, cum irrisione simplicitatis, ut
ei visum est, nostrûm mentionem facientem.

Is

a Ex lapidibus non dolatis, sed collectis juxta *Vat. Pseudepr.* ἀτμήτων ἀργῶν λίθων apud *Eusebium* & *Codd. MSS.* unde pro οὐκ ἐκ ἀργῶν repositi οὐκ συλλέκτων ἀργῶν λίθων. Confer *Deut.* 27. 5. *b* Ita ex *Eusebio* & *MSS.* prius erat πλευρὰ δὲ ἑκάστη. *c* Καὶ ἡ τέτταρα *Euseb.* *d* Οὐδὲ οἷον ἄλλο. *Euseb.* *e* Illud τῷ non agnoscunt *MSS.* *f* Οἷς δ' αὐτὸς *Euseb.* de *Præp. Evang.* p. 408. *g* Παρατυχὼν & mox γενομένοις in *Cod. Eliensi.* *h* Ita cum *Cod. Big.* ταῦτα in *cæteris.* *i* Ita ex *Eusebio.* ἡμῖν in *Josephi* exemplaribus *k* Μοσήμων *Euseb.* *l* Ita ex *Eusebio.* antea lectum erat, ἱκανὸς καὶ ψυχὴν εὔρωστος, καὶ τοξότης δὲ πάντων. *m* Βαδίζοντα *Euseb.* *n* Sic *Euseb.* antea τὴν ὀρν. ut & paulo post. *o* Ἐὰν μὲν ἐν *Big.* *p* Ita *Euseb.* συμφέρον in libris plerisque *Josephi.* συμφέρῃ *Big.* *q* Ἐὰν δ' ἀναστὰς *Euseb.* *r* Ita distinxi cum *Eusebio.* antea ἀναχωρῶν, αὖθις [pro quo αὐτὸς legendum conjicit *Van-Dale* de *Idololatria* p.393.] σιωπήσας. *s* Καὶ ἐλκύσας *Hafn.* *t* Ἀγανακτοῦντος *Euseb.* *u* Κακοδαιμονέστατον ὄρνιθα λαβόντες εἰς τὰς χεῖρας *Euseb.* τί μαίνεσθε, ἔφη, κακοδαιμονέστατον ὄρνιθα λαβόντες εἰς τὰς χεῖρας; *Quid furitis, inquit, ex infelicissima ave fatalia capientes?* ex conjectura *Petiti* in *Animadvers.* ἀκολούθως, *Tom.* IV. p. 5. *x* Οὗτος, ἔφη, τὴν *Euseb.* *y* Προειδὼς *Euseb.* *z* Ἀνήγγελλεν *Euseb.* *a* Τῷ οὖν ἐν εὐθείᾳ ἀφαυρῷ *Et.*

Agatharchides irrisor Judæorum.

Is enim narrans de Stratonice, "quemadmodum in Syriam quidem è Macedonia venerit, viro suo Demetrio derelicto: Seleuco autem uxorem eam ducere nolente, id quod ipsa exspectaverat; exercitum vero apud Babylonem ipso colligente, res novas circa Antiochiam molita est. deinde, post regis reversionem capta Antiochia, in Seleuciam fugerit; cumq; liceret ipsi statim navi discedere, somnio id facere prohibenti parendo capta est & interiit." Ista præfatus Agatharchides, & cum dicteriis Stratonice exprobrans superstitionem, in exemplum adhibet quod de genere nostro dicitur, & in hunc modum scripsit. "Ii qui appellantur Judæi, cum urbem habeant firmissimam, quam ab indigenis Hierosolyma vocari accidit, solitis otiari diebus septimis, ita ut eo tempore nec arma ferant, nec agrum colant, nec alterius omnino cujusquam ministerii curam habeant, sed in templo extensis manibus preces faciant ad vesperam usque, cum illam urbem intraret Ptolemæus Lagi filius cum exercitu, * & hominibus, qui urbem custodire debuerant, stultitiam observantibus, patria quidem ipsorum acerbum accepit dominum, lex vero convicta est stultam habere consuetudinem. Docuit autem alios omnes, præter ipsos, eventus ille, ut tunc somnia fugerent, & à concepta per legem opinione desisterent, ubi in rebus ambiguis humana eos consilia destituunt." Hoc autem Agatharchidi ridiculum videtur; eis autem qui non animo infesto hæc examinant magnum apparet & multa laude dignum, si & saluti & patriæ quidam custodiam legum inque Deum pietatem semper præferunt.

Cur quidam historiographi Judæorum mentionem omiserint.

23. Quod vero scriptorum nonnulli gentem nostram non ignorantes, sed propter invidiam quandam aut alias ob causas non justas memoriam nostri omiserint, indicium me daturum esse arbitror. Hieronymus enim, qui successorum *Alexandri* historiam conscripsit, æqualis quidem Hecatæi, regis vero Antigoni amicus, Syriæ erat procurator. Verum Hecatæus etiam librum quidem scripsit de gente nostra: Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminit, licet pene in ipsis locis nutritus esset. In tantum hominum voluntates inter se dissident. alter namque dignos existimavit quos studiose memoraret; alteri vero omnino iniqua quædam passio ad veritatem discernendam tenebras offudit. Sufficiunt tamen ad fidem hujus antiquitatis faciendam, Syrorum & Chaldæorum ac Phœnicum historiæ, prætereaque tot è Græcis historici. quibus insuper etiam licet addere, Theophilum, & Theodotum, & Mnaseam, & Aristophanem, & Hermogenem, & Euhemerum, & Cononem, & Zopyrionem, aliosque forte quamplurimos; nec enim omnes evolvi libros, qui rerum nostrarum ex professo meminerunt. Et quanquam eorum etiam, quos nominatim citavimus, plerique quòd literas nostras minime

διηγούμενος δὲ περὶ Στρατονίκης, "ὃν τρόπον ἦλθε μὲ-
"[a] εἰς Συρίαν ἐκ Μακεδονίας, καταλιποῦσα τὸν ἑαυτῆς ἄν-
"δρα Δημήτριον, Σελεύκου δὲ γαμεῖν αὐτὴν οὐ θελήσαντος,
"ὅνπερ ἐκείνη προσεδόκησεν, πολεμοῦντος δὲ τοῦ ἐπὶ Βαβυ-
"λῶνος στρατιὰν αὐτοῦ, περὶ τὴν Ἀντιόχειαν ἐνεωτέρισεν.
"εἶθ' ὡς ἀνέστρεψεν ὁ βασιλεύς, ἁλισκομένης τῆς Ἀντιο-
"χείας, εἰς Σελεύκειαν φυγοῦσα, παρὸν αὐτῇ ταχέως
"ἐκπλεῖν, ἐνυπνίῳ κωλύοντι πειθεῖσα ἐλήφθη καὶ
"ἀπέθανεν." Ταῦτα προειπὼν ὁ Ἀγαθαρχίδης, καὶ ὀνει-
σκώπων τῇ Στρατονίκῃ τὴν δεισιδαιμονίαν, παραδείγμασι χρῆται περὶ ἡμῶν λόγῳ, καὶ γράφει οὕτως.
"οἱ [b] καλούμενοι Ἰουδαῖοι πόλιν οἰκοῦντες ὀχυρωτάτην πα-
"σῶν· ἣν καλεῖν Ἱεροσόλυμα συμβαίνει τοὺς ἐγχωρίους,
"ἀργεῖν εἰθισμένοι δι' ἑβδόμης ἡμέρας, καὶ μηδὲ τὰ ὅπλα
"βαστάζειν οὐ τοῖς εἰρημένοις χρόνοις, μήτε γεωργίας
"ἅπτεσθαι, μήτε ἄλλης ὁτιμελείας λειτουργίας μηδεμιᾶς,
"ἀλλ' οὐ τοῖς ἱεροῖς ἐκτετακότες τὰς χεῖρας εὐχεσθαι
"μέχρι τῆς ἑσπέρας, [c] εἰσιόντος εἰς τὴν πόλιν Πτολεμαίου τοῦ
"Λάγου μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ τῶν ἀνθρώπων [d] ἀντὶ τοῦ φυλάτ-
"τειν τὴν πόλιν διατηρούντων τὴν ἄνοιαν, ἡ μὲν πατρὶς εἰλή-
"φει δεσπότην πικρόν, ὁ δὲ νόμος ἐξηλέγχθη φαῦλον
"ἔχων ἐθισμόν. ὃ δὲ συμβὰν πλὴν ἐκείνων τοὺς ἄλλους
"πάντας ἐδίδαξε, τηνικαῦτα [e] φυγεῖν ἐνύπνια, καὶ τὴν περὶ
"τοῦ νόμου παραδεδομένην ὑπόνοιαν, ἡνίκ' ἂν τοῖς ἀν-
"θρωπίνοις λογισμοῖς περὶ τῶν ἀμφιβολουμένων ἐξαπορῶσιν."
"τοῦτο μὲν Ἀγαθαρχίδῃ καταγέλωτος ἄξιον δοκεῖ·
τοῖς δὲ μὴ μετ' δυσμενείας ἐξετάζουσι φαίνεται μέγα καὶ πολ-
λῶν ἄξιον ἐγκωμίων, εἰ καὶ σωτηρίας καὶ πατρίδος ἄνθρωποί τινες
νόμων φυλακὴν καὶ τὴν πρὸς Θεὸν εὐσέβειαν ἀεὶ προτιμῶσιν.

κγ'. Ὅτι δὲ οὐκ ἀγνοοῦντες ἔνιοι τῶν συγγραφέων τὸ
ἔθνος ἡμῶν, ἀλλ' ἐπὶ φθόνου τινός, ἢ δι' ἄλλας αἰτίας
οὐχ ὑγιεῖς, τινὰ μνήμιον παρέλιπον, τεκμήριον οἰόμεθα παρέ-
ξειν. Ἱερώνυμος γὰρ ὁ τινὰ περὶ τῶν διαδόχων ἱστορίαν
συγγεγραφὼς, κατ' τὸν αὐτὸν μὲν τῶν Ἑκαταίῳ χρόνον, φίλος
δ' ὢν [f] Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως, τὴν Συρίαν ἐπετρόπευεν. ἀλλ'
ὅμως Ἑκαταῖος μὲν καὶ βιβλίον ἔγραψε περὶ ἡμῶν· Ἱερώνυμος
δ' οὐδαμοῦ κατ' τὴν ἱστορίαν ἐμνημόνευσε, καί τοι σχεδὸν ἐν
τοῖς τόποις ἀνατεθραμμένος. τοσοῦτον αἱ προαιρέσεις τῶν
ἀνθρώπων διήνεγκαν. τῶν μὲν γὰρ ἐδόξαμεν καὶ παρὰ τοῖς
μνήμης ἄξιοι· τῶν δὲ πρὸς τινὰ ἀλήθειαν πάντας
τι πάθος οὐκ εὐγνώμον ἐπεσκότησεν. ἀρκοῦσι δὲ ὅμως
εἰς τινὰ ἀπόδειξιν τῆς ἀρχαιότητος αὐτῆς Αἰγυπτίων
καὶ Χαλδαίων καὶ Φοινίκων ἀναγραφαί, πρὸς ἐκείναις τε τοσοῦτοι τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς. ἔτι δὲ καὶ
πρὸς τοῖς εἰρημένοις, Θεόφιλος, καὶ Θεόδοτος, καὶ
Μνασέας, καὶ Ἀριστοφάνης, καὶ Ἑρμογένης, Εὐήμερός τε
καὶ Κόων, καὶ Ζωπυρίων, καὶ πολλοί τινες ἄλλοι τάχα·
οὐ γὰρ ἔγωγε πᾶσιν ἐντετύχηκα τοῖς βιβλίοις· οἱ παρεργῶς ἡμῶν ἐμνημονεύκασιν. οἱ πολλοὶ δὲ τῶν εἰρημένων
ἀνδρῶν, τῆς μὲν ἀληθείας τῶν ἐξ ἀρχῆς πραγμάτων
διήμαρ-

a Ita ex *Vet. Interpr.* & *Codd. MSS.* antea erat, ἐκ Συρίας εἰς Μακεδονίαν. b Confer pag. 508. c Εἰσιόντος δ' εἰς legisse videtur *Vet. Interpr.* d Ita *Hafn.* & *El.* pro αὐτὴν φυλ. e Sic lego cum *Grotio.* antea erat φυγεῖν εἰς ἐνύπνια. f Ita ex *Vet. Interpr.* Ἀντιόχου in *Græcis.* * Per stultitiam hominum qui urbem defendere vetebantur, *Grotius* ad *Maccab.* I. c. 2. qui *Græca* dat ad hunc modum, καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων αὐτὴν φυλάττειν τὴν πόλιν ἀναπείθοντων τὴν ἄνοιαν.

a Huetius

διήμαρτον, ὅτι μὴ τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν βίβλοις ἐνέτυχον· κοινῶς μέντοι περὶ τῆς ἀρχαιότητος ἅπαντες μεμαρτυρήκασιν, ὑπὲρ ἧς τὰ νῦν λέγειν προῃρούμην. ὁ μέντοι [a] Φαληρεὺς Δημήτριος, καὶ [b] Φίλων ὁ πρεσβύτερος, καὶ Εὐπόλεμος, ἐπὶ πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον. οἷς συγγιγνώσκειν ἄξιον· ἐπεὶ γὰρ ἐθέλω αὐτοῖς μετὰ πάσης ἀκριβείας τοῖς ἡμετέροις γράμμασι παρακολουθεῖν.

κδ'. Εἰ ἔτι μοι κεφάλαιον ἐπολείπετο τῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν προτιθέντων ἐν λόγῳ, τὰς βλασφημίας καὶ τὰς λοιδορίας, αἷς κέχρηνταί τινες κατὰ γένους ἡμῶν ἀποδεῖξαι ψευδεῖς, καὶ τοῖς γραφοῦσι [c] ταῦτας καθ' ἑαυτῶν χρήσασθαι μάρτυσιν. ὅτι μὲν οὖν [d] καὶ ἐτέροις τοῦτο πολλοῖς συμβέβηκε, διὰ τὴν οἵαν δυσμένειαν οἶμαι γιγνώσκειν τοὺς πλέον τοῖς ἱστορίαις ἐντυγχάνοντας. καὶ γὰρ ἐθνῶν τινες καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων πόλεων ῥυπαίνειν τὴν εὐγένειαν, καὶ τὰς πολιτείας ἐπεχείρησαν λοιδορεῖν. Θεόπομπος μὲν τὴν Ἀθηναίων, τὴν δὲ Λακεδαιμονίων Πολυκράτης, ὁ δὲ τὴν [e] Τριπολιτικὸν γράψας· οὐ γὰρ δὴ Θεόπομπός ἐστιν ὥς τινες οἴονται· καὶ τὴν Θηβαίων πόλιν [f] διέβαλε. πολλὰ δὲ καὶ Τίμαιος ἐν τοῖς ἱστορίαις περὶ τῶν προειρημένων καὶ περὶ ἄλλων βεβλασφήμηκεν. μάλιστα δὲ τοῦτο ποιοῦσι, τοῖς ἐνδοξοτάτοις προσπολεμοῦντες, τινὲς μὲν διὰ φθόνον καὶ κακοήθειαν, ἄλλοι δὲ διὰ τὸ κενολογεῖν μνήμης ἀξιωθήσεσθαι νομίζοντες. παρὰ μὲν οὖν τοῖς ἀνοήτοις ταύτης [g] οὐδαμῶς ἁμαρτάνουσι τὴν ἐλπίδος, οἱ δ' ὑγιαίνοντες τῇ [h] κρίσει, πολλὴν αὐτῶν μοχθηρίαν καταδικάζουσι.

κε'. Τῶν δὲ εἰς ἡμᾶς βλασφημιῶν ἤρξαντο μὲν Αἰγύπτιοι· βουλόμενοι δ' ἐκείνοις τινὲς χαρίζεσθαι, παρεκτρέπειν ἐπεχείρησαν τὴν ἀλήθειαν, ὅτε τὴν εἰς Αἴγυπτον ἄφιξιν ὡς ἐγένετο τῶν ἡμετέρων προγόνων ὁμολογοῦντες, ὅτε τὴν ἔξοδον ἀληθεύοντες. αἰτίας δὲ πολλὰς ἔλαβον τοῦ μισεῖν καὶ φθονεῖν, τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν ἐδυνάστευσαν ἡμῶν ὑπὸ πρόγονοι, κἀκεῖθεν ἀπαλλαγέντες ὅτι τὴν οἰκείαν, πάλιν εὐδαιμόνησαν, εἶθ' ἡ τῶν ἱερῶν [i] ὑπεναντιότης πολλὴν αὐτοῖς ἐνεποίησεν ἔχθραν, τοσοῦτον τῆς ἡμετέρας διαφερούσης εὐσεβείας πρὸς τὴν ὑπ' ἐκείνων νενομισμένην, ὅσον θεοῦ φύσις ζώων ἀλόγων διέστηκεν. κοινὸν μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐστι πάτριον τὸ ζῶα θεοὺς νομίζειν, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐν ταῖς τιμαῖς αὐτῶν διαφέρονται· κοῦφοι δὲ καὶ ἀνόητοι παντάπασιν ἄνθρωποι, κακῶς ἐξ ἀρχῆς εἰθισμένοι δοξάζειν περὶ θεῶν. μιμήσασθαι μὲν τὴν σεμνότητα τῆς ἡμετέρας θεολογίας οὐκ ἐχώρησαν· ὁρῶντες δὲ ζηλουμένους ὑπὸ πολλῶν ἐφθόνησαν. εἰς τοσοῦτον γὰρ ἦλθον ἀνοίας καὶ μικροψυχίας ἔνιοι τῶν παρ' αὐ-

attigerint, à rerum jam inde ab initio gestarum veritate aberrarunt; communi tamen consensu omnes eidem antiquitati suffragati sunt, quod unum mihi hoc loco propositum fuerat. Ex quibus sane Demetrius Phalareus, & Philo senior, & Eupolemus, à vero propius abfuerunt: quibus etiam, si quid peccarunt, veniam hoc nomine dare æquum utique sit, quòd librorum nostrorum sensum minus accurate capere & assequi potuerint.

24. Unum adhuc mihi capitulum restat, ex iis quæ sub initium orationis proposui; *scilicet* ut calumnias & convicia, quibus nostrum genus onerant nonnulli, falsa esse ostendam, auctoresque eorundam testes contra semetipsos adducam. Et quod quidem multis aliis hoc evenit propter quorundam inimicitias, eos intelligere arbitror, qui majori studio in historiis versantur. Nam & gentium nonnulli & gloriosissimarum civitatum nobilitatem fœdare, rerumque publicarum formas maledictis insectari tentarunt. Theopompus quidem Athenienſium, Lacedæmoniorum vero Polycrates; atque is qui Tripoliticum scripsit (non enim Theopompus est, ut quidam arbitrantur) etiam *Thebanorum civitatem calumniatus est. Multa vero etiam Timæus in historiis *suis* de prædictis aliisque detraxit. Maximeque hoc faciunt, quando rem habent cum præclarissimis, quidam propter invidiam atque malevolentiam, alii vero propter inanem loquacitatem memoria se dignos fore existimantes. Et apud stultos quidem nequaquam hac de spe decidunt; sani vero judicii viri illis hanc malignitatem vitio vertunt.

Causæ calumniarum quibus onerati fuerunt Judæi.

25. Quæ vero probra & maledicta in nostrates jactata sunt, iis causam & originem Ægyptii præbuerunt; quorum gratiæ nonnulli scriptores inservire cupientes veritatem rerum gestarum pervertere aggressi sunt, nec majorum nostrorum adventum in Ægyptum, ut re vera fuit, ingenue fatentes, nec inde egressum bona fide commemorantes. Causas autem multas *Ægyptii* odii atque invidiæ habuerunt, queis in nostram gentem exstimulati sunt. Et ab initio quidem quod nostri olim rerum in patria eorum potiti sunt; deinde quod illinc digressi, in propria patria secunda omnia nacti sunt: postremo religionum diversitas ingens eis odium in nos accendit, tantum religione nostra ab ea quam ipsi veram pietatem putant differente, quantum divina natura brutis animalibus præstat. Communis namque apud illos ritus est patrius, ejuscemodi bruta Deos arbitrari; singillatim autem alii alia colunt, homines fatui omnino & insipientes, & ab initio malas de Diis opiniones habere consueti. Noluerunt quidem ad gravitatem nostræ de Diis doctrinæ imitandam perduci: cum autem nostra instituta viderent à multis probata, nobis inviderunt. Nam eò quidem amentiæ animique pusilli

Ægyptii cur oderint Judæos?

a *Huetius* (in *Dem. Evangel.* l. 1. c. 23 & 29.) existimat *Josephum* confudisse *Demetrium Phalereum* cum *Demetrio Judæo*, qui de *Regibus Judæorum* scripsit. b Qui itidem *de Regibus Judæorum* scripsit, teste *Clemente Alexandrino*: sed parum convenientia cum iis quæ à *Demetrio Phalereo* tradebantur, Ἀφρόνως τοῦ Δημητρίου, *Strom.* l. 1. p. 404. *Edit. Oxon.* Hunc *Philonem* inter Ethnicos recenset *Josephus*, quem si sequamur (inquit *Lowthius*) concidit illorum sententia, qui *Librum Sapientiæ* ipsi tanquam *Auctori* aut saltem *Interpreti* tribuunt. c Ita ex *Codd. Hafn.* & *El.* ταῦτα in *Editis Aliisque*. d Illud καὶ pro μὲν è *MSS.* e Sic *MSS.* antea Τριπολικόν. f Ita cum *Vet. Interpr.* προσέβαλε in *Editis* & *MSS.* g Οὐ διαμαρτάνουσι *Big.* h Ita cum *Cod. Big.* antea erat ἀκρίσει. i Eo modo cum *Vet. Interprete*, pro ἡ τούτων ὑπεναντιότης. * Thebæorum momordit urbem *Vet. Interpr.*

pusilli processêre quidam apud ipsos, ut non pigeret eos etiam contra antiquas suorum historias aliqua dicere: immo odio & invidia occœcati ignorarunt, quod sibimet contraria scripserint.

Manethonis mendacia de Judæis.

26. Ad unum itaque præcipuum orationem referam, quem paulo ante antiquitatis nostræ testem adhibui. Hic enim Manetho, qui historiam Ægyptiacam è sacris literis interpretari pollicitus est, præfatus "nostros progeni-"tores cum multis myriadibus in Ægyptum "advenisse ejusque incolas subjugasse, deinde "ipse agnoscens quod tempore postea sequu-"to illa regione exciderint & Judæam nunc "*dictam* occuparint, atque Hierosolymis ædi-"ficatis templum exstruxerint," eousque historias quidem antiquas sequutus est: postea vero sumpta sibi licentia, ut videretur scripsisse relata & dicta de Judæis, incredibilia quædam inseruit, volens permiscere nobis multitudinem Ægyptiorum leprosorum & alios ob morbos (ut dicit) ex Ægypto fugere compulsorum. Amenophim enim regem, *falsum nomen, adjiciens, & idcirco tempus ipsius regni definire non ausus, quamvis aliis regibus accurate annos apponeret, huic annectit quasdam fabulas, oblitus ferme tradidisse se, quingentis & octodecim annis prius evenisse Pastorum exitum ad Hierosolyma. Rex enim, quando illi exierunt, fuit Tethmosis. Et ab hoc tempore regum qui postea fuere, anni sunt trecenti nonaginta tres, usque ad fratres *nomine* Sethonem & Hermæum; quorum Sethonem quidem Ægyptum, Hermæum vero Danaum denominatum dicit. quem cum Sethon expulisset, regnavit annis quinquaginta & novem, & post illum filiorum natu major Rampses annis LXVI. Ante tot igitur annos patres nostros ex Ægypto egressos confessus, dein cum Amenophin regem supposuisset," hunc ait con-"cupivisse Deorum spectatorem esse, sicut "& Orum quendam priorum regum, & hoc "suum desiderium communicasse cum filio "cujusdam Papios, cui idem cum eo nomen "erat Amenophis, quique de divina visus est "participare natura, propter sapientiam præ-"scientiamque futurorum. Itaque regi dixisse "hunc cognominem, quod posset videre Deos, "si regionem universam de leprosis homini-"bus & immundis purgare vellet. Regem "gaudio *ex responso* perfusum omnes corpo-"ris aliqua injuria affectos ex Ægypto con-"gregasse dicit; & multitudinem crevisse ad "numerum octo myriadum; eosque ad se-"ctiones lapidum in partem Nili orientalem "misisse, ut in opere exercerentur pariter ac "alii Ægyptii eò destinati. Fuisse autem quos-"dam inter eos etiam eruditorum sacerdotum "lepra perfusos ait. Amenophin vero illum "sapientem divinumque virum subveritum "esse, ne in se regemque Dei iram concita-"ret, si illis vis adhiberetur; prætereaq; dixisse "*animo præsagiente*," nonnullos auxilio ven-

τοῖς, ὡς ὑδὲ τοῖς ἀρχαίοις αὐτῶν ἀναγραφαῖς ὤκνησαν τἀναντία λέγειν· ἀλλὰ καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἐναντία γεγράφασι, ὑπὸ τυφλότητος τοῦ πάθους ἠγνόησαν.

κϛ'. Εφ' ἑνὸς δὲ τούτου φήσω τὸν λόγον· ᾧ καὶ μάρτυσι μακροὶ ἐμπροσθεν τῆς ἀρχαιότητος ἐχρησάμην. ὁ γὰρ Μανεθὼ οὗτος, ὁ τὴν Αἰγυπτιακὴν ἱστορίαν ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων μεθερμηνεύειν ὑπεσχημένος, προοιμιασάμενος τοὺς ἡμετέρους προγόνους πολλαῖς μυριάσιν ὀλίγου δεῖν τὴν Αἴγυπτον ἐλθόντας κρατῆσαι τῶν ἐνοικούντων, εἶτ' αὐτὸς ὁμολογῶν χρόνῳ πάλιν ὕστερον ἐκπεσόντας τῆς ἰδίας Ιουδαίας καταλῆξαι, καὶ κλίσαντας Ιεροσόλυμα τὴν νῦν κατασκευάσασθαι," μίγνυσι μὲν τούτοις ἀκολούθησι τοῖς ἀναγραφαῖς· ἔπειτα δὲ δοὺς ἐξουσίαν αὐτῷ, διὰ τὸ φάσκειν γράφειν τὰ μυθευόμενα καὶ λεγόμενα περὶ τῶν Ιουδαίων, λόγους ἀπιθάνους [b] παρεμβάλειν, ἀναμίξας βυλόμενος ἡμῖν Αἰγυπτίων πλῆθος λεπρῶν, καὶ διὰ ἄλλους ἀρρωστήματα, ὡς φησι, φυγεῖν ἐκ τῆς Αἰγύπτου καταγωσθέντων. Αμένωφιν γὰρ βασιλέα προθεὶς, ψευδὲς ὄνομα, καὶ ἀφ' τοῦτο χρόνον αὐτῆς τῆς βασιλείας ὁρίσαι μὴ τολμήσας, καί τοι γε διὰ τῶν ἄλλων βασιλέων ἀκριβῶς τὰ ἔτη προσθεὶς, τούτῳ προσάπτει τινὰς μυθολογίας, διαλαθόμενος σχεδὸν ὅτι πεντακοσίοις ἔτεσι καὶ δεκαοκτὼ πρότερον ἱστόρηκε γενέσθαι τὴν πεμπάνων ἔξοδον εἰς Ιεροσόλυμα. Τέθμωσις γὰρ ἦν βασιλεὺς ὅτε ἐξῆεσαν. Ἀπὸ δὲ τούτων μεταξὺ τῶν βασιλέων κατ' αὐτὸν διακόσια ὀγδοηκοντατρία ἔτη, μέχρι τῶν δύο ἀδελφῶν Σέθω καὶ Ερμαίου, ὧν τὸν μὲν Σέθων Αἴγυπτον, τὸν δὲ Ερμαῖον Δαναὸν μετονομασθῆναί φησιν. ὃν ἐκβαλὼν ὁ Σέθως ἐβασίλευσεν ἔτη νθ'. καὶ μετ' αὐτὸν ὁ πρεσβύτερος τῶν υἱῶν αὐτοῦ [c] Ράμψης ξϛ'. τοσούτοις οὖν πρότερον ἔτεσιν ἀπελθεῖν ἐκ Αἰγύπτου τοὺς πατέρας ἡμῶν ὁμολογήσας, εἶτα τὸν Αμένωφιν ἐπιθείς βασιλέα, φησὶ "τοῦτον ἐπιθυμῆσαι "Θεῶν γενέσθαι θεατῆ, [d] ὥσπερ Ωρος εἷς τῶν πρὸ αὐτοῦ βα-"σιλευκότων· ἀνειπεῖν δὲ τῷ ἐπιθυμήσαι ὁμωνύμῳ μὲ-"αὐτῷ Αμενώφει, πατρὸς δὲ [e] Πάπιος ὄντι, θείας δὲ "δεκτικῶν μετοχῆς φύσεως, κατά τε σοφίαν καὶ προ-"γνωσιν τῶν ἐσομένων. εἰπεῖν οὖν αὐτῷ τοῦτον τὸν ὁμώνυ-"μον, ὅτι δυνήσεται Θεοὺς ἰδεῖν, εἰ καθαρὰν ἀπό τε λε-"πρῶν καὶ τῶν [f] ἄλλων μιαρῶν ἀνθρώπων τὴν χώραν ἅπασαν "ποιήσειεν. ἡσθέντα δὲ τὸν βασιλέα, πάντας τοὺς τὰ σώ-"ματα λελωβημένους ἐκ τῆς Αἰγύπτου συναγαγεῖν· γενέσθαι "δὲ τὸν πλήθους μυριάδας ὀκτώ· καὶ τούτους εἰς τὰς λιθο-"τομίας τὰς ἐπὶ τῷ πρὸς ἀνατολὴν μέρει τοῦ Νείλου ἐμβα-"λεῖν αὐτοὺς, ὅπως ἐργάζοιντο καὶ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων οἱ "[g] ἐγκεχωρισμένοι. εἶναι δὲ τινας ἐν αὐτοῖς καὶ τῶν λογίων ἱε-"ρέων φησὶ, λέπρᾳ συγκεχυμένους. τὸν δὲ Αμένωφιν ἐκεῖ-"νον, τὸν σοφὸν καὶ μαντικὸν ἄνδρα, ἐπιστήσαντα τοῖς αὐ-"τοῦ τε καὶ τὸν βασιλέα χόλον τῶν Θεῶν, εἰ βιασθέντες ὀφθή-"σονται." καὶ [h] προσθέμενον εἰπεῖν, "ὅτι συμμαχήσουσί τινες "τοῖς

a Illud τῶν è *MSS.* *b* Sic in *MS. Hafn.* antea erat παρεμβαλεῖν. *c* Ita ex *MSS.* Ράμψης in *Editis.* *d* Sic ex *Vet. Interpr.* antea erat ὥσπερ ὧν εἷς τῶν &c. *e* Iterum ex *MSS.* Παπίου in *Editis.* *f* Illud ἄλλων ex *MSS.* ut & mox τοὺς post λιθοτομίας. *g* An legendum ἐγκεχωρισμένοι? *h* Sic *MS.* antea προσθέμενον. * *Id est*, hominem qui non exstitit, & idcirco falso insignitum nomine, quod nullum virum istius temporis regem designavit; licet cæteroquin aliis Ægypti regibus recte & vere tributum fuerit.

"τοῖς μιαροῖς, καὶ τῆς Αἰγύπτου κρατήσουσιν ἐπ' ἔτη
"δεκατρία. μὴ τολμῆσαι μὲν αὐτὸν εἰπεῖν ζῶντα τῷ
"βασιλεῖ, γεγραφὼ δὲ καταλιπόντα περὶ πάντων
"ἑαυτὸν ἀνελεῖν. διὰ ἀθυμίαν δὲ τοῦ βασιλέα."
κἀπειτα κατὰ λέξιν ὅτι γέγραφεν. "τῶν δὲ τοῖς
"λατομίαις ὡς χρόνῳ ἱκανὸς διῆλθεν ταλαιπωρού-
"των, ἀξιωθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἵνα τοὺς καταλύσιν αὐ-
"τοῖς καὶ σκέπῃ δόμησιν τῇ τότε τῶν ποιμέ-
"νων ἐρημωθεῖσαν [a] πόλιν, Αὔαριν συνεχώρησεν. ἔστι δ'
"ἡ πόλις κατὰ τὴν θεολογίαν ἄνωθεν Τυφῶνος. οἱ
"δὲ εἰς ταύτην εἰσελθόντες, καὶ τὸν τόπον τοῦτον [b] εἰς
"δόσιν ἔχοντες, ἡγεμόνα αὐτῶν λεγόμενόν τινα τῶν
"Ἡλιοπολιτῶν ἱερέων [c] Οσάρσιφον ἐστήσαντο. καὶ τού-
"τῳ πειθαρχήσοντες ἐν πᾶσιν ὠρκωμότησαν. ὁ δὲ πρῶ-
"τον μὲν αὐτοῖς νόμον ἔθετο, [d] μήτε προσκυνεῖν θεούς,
"μήτε τῶν μάλιστα ἐν Αἰγύπτῳ θεμιστευομένων ἱερῶν
"ζώων ἀπέχεσθαι μηδενός, πάντα τε θύειν καὶ ἀναλοῦν.
"συνάπτεσθαι δὲ μηδενὶ πλὴν τῶν συνωμοσμένων.
"τοιαῦτα δὲ νομοθετήσας, καὶ πλεῖστα ἄλλα, μάλιστα
"τοῖς Αἰγυπτίοις [e] ἐθισμοῖς ἐναντίωμα, ἐκέλευσεν πο-
"λυχρόνια τὰ τῆς πόλεως ἐπισκευάζειν τείχη, καὶ τοὺς
"πόλεμον ἑτοίμους γίνεσθαι τοῦ τε πρὸς [f] Αμένωφιν τὸν βασι-
"λέα. αὐτὸς δὲ προσλαβόμενος μὲν ἑαυτῷ καὶ τοὺς ἄλλων
"ἱερέων καὶ συμμεμιασμένων, ἔπεμψε πρέσβεις [g] πρὸς τοὺς
"ὑπὸ Τεθμώσεως [h] ἀπελαθέντας, ποιμένας, εἰς πόλιν τὴν
"καλουμένην Ιεροσόλυμα. καὶ τὰ καθ' ἑαυτὸν καὶ
"τοὺς ἄλλους τοὺς συναπμαοθέντας δηλώσας, ἠξίου συνε-
"στρατεύειν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' Αἴγυπτον. [i] ἐπάξειν μὲν
"οὖν αὐτοὺς ἐπηγείλατο, πρῶτον μὲν εἰς Αὔαριν τὴν
"προγονικὴν αὐτῶν πατρίδα, καὶ τὰ ὑπαρχόντα τοῖς
"ὄχλοις παρέξειν ἀφθόνως, ὑπερμαχήσειν δὲ ὅτε δέοι,
"καὶ ῥᾳδίως ὑποχείριον αὐτοῖς τὴν χώραν ποιήσειν. οἱ
"δὲ ὑπερχαρεῖς [k] γενόμενοι πάντες προθύμως εἰς εἴκοσι
"μυριάδας ἀνδρῶν συνεξώρμησαν, καὶ μετ' οὐ πολὺ
"ἦκον εἰς Αὔαριν. Αμένωφις δ' ὁ τῶν Αἰγυπτίων βα-
"σιλεὺς, ὡς ἐπύθετο τὰ κατὰ τὴν ἐκείνων ἔφοδον, οὐ
"μετρίως συνεχύθη, τῆς περὶ Αμενώφεως τοῦ Πά-
"πιος μνησθεὶς προδηλώσεως. καὶ πρότερον συναγα-
"γὼν πλῆθος Αἰγυπτίων, καὶ βουλευσάμενος μετ'
"αὐτῶν ἐν τούτοις ἡγεμόνων, τά τε ἱερὰ ζῶα τὰ θεο-
"τα μάλιστα ἐν τοῖς ἱεροῖς τιμώμενα ὡς γ' ἑαυτὸν με-
"τεπέμψατο, καὶ τοῖς κατὰ μέρος ἱερεῦσιν [l] παρήγ-
"γειλεν, ὡς ἀσφαλέστατα τῶν θεῶν συγκρύψαι τὰ ξόα-
"να. ὁ δὲ υἱὸν [m] Σέθων τὸν καὶ Ραμέσσην ἀπὸ Ράμ-
"ψεως τοῦ πατρὸς ὠνομασμένον, πενταέτη ὄντα, ἐξέθετο
"πρὸς τὸν ἑαυτοῦ φίλον. αὐτὸς δὲ διαβὰς τοῖς ἄλ-
"λοις Αἰγυπτίοις, τοῦτον εἰς τριάκοντα μυριάδας ἀνδρῶν
"μαχιμωτάτων, καὶ τοῖς πολεμίοις ἀπαντήσαντα τοῦ
"συνέβαλεν· ἀλλὰ μέλλων θεομαχεῖν νομίσας, παλιν-
"δρομήσας ἦκεν εἰς Μέμφιν. ἀναλαβὼν τε τοῦτο Απιν, καὶ

"turos pollutis, & Ægypto dominaturos tre-
"decim annis. Et ipsum quidem ista regi di-
"cere non ausum esse, omnia vero scripta re-
"liquisse & semet interemisse. Qua de causa
"regem anxietate laborasse." Deinde ad ver-
bum hoc narravit: "Cum autem illi satis lon-
"go tempore in lapicidinis graviter laboras-
"sent, rex imploratus ut ad requiem & tuta-
"men eorum secerneret civitatem, urbem in-
"colis exhaustam, quæ fuerat Pastorum, no-
"mine Avarim, eis concessit. Est autem *hæc*
"urbs, juxta theologiam antiquam, Typhonis.
"Porro illi in eam ingressi, atque hunc lo-
"cum ad res novas moliendas opportunum
"nacti, ducem sibimet quendam Heliopolita-
"norum pontificum Osarsiphum constituere,
"& huic se in omnibus obtemperaturos jurave-
"runt. At ille primam quidem eis legem po-
"suit, ut neque Deos adorarent, neque ab
"animalibus ullis, quæ præcipue sacra apud
"Ægyptios erant, se *penitus* abstinerent, sed
"ut omnia mactarent atque consumerent:
"nullique copularentur nisi qui ejusdem con-
"jurationis esset. Cum autem ista sanxisset
"& alia quamplurima maxime Ægyptiorum
"moribus adversantia, multarum manuum ope-
"ra jussit ædificare civitatis muros, & ad bel-
"lum sese parare adversus Amenophin regem.
"Ipse vero, assumptis secum etiam aliis sacer-
"dotibus & pollutorum quibusdam, misit le-
"gatos ad Pastores, qui à Tethmosi depulsi in
"urbem Hierosolyma dictam se contulerant.
"Et declaratis iis quæ sibi aliisque ignomi-
"niose habitis acciderant, rogavit ut una ex-
"peditionem facerent in Ægyptum. & quidem
"promisit se primum eos ducturum in Avarim
"avitam suam patriam, & necessaria se co-
"piose exhibiturum turbæ, propugnaturum
"autem cum opus foret, & facile regionem
"sub potestatem eorum redacturum. Illi ve-
"ro supra modum læti, omnes alacriter usque
"ad ducenta millia virorum pariter sunt egressi
"& non multo post ad Avarim veniebant.
"Amenophis autem Ægyptiorum rex, quam-
"primum illorum invasionem inaudivit, non
"mediocriter animum despondere cœpit, *præ-*
"*cipue* cum ei in mentem venirent quæ prædi-
"xerat Amenophis Papios *filius*. Et primum
"quidem congregata plebe Ægyptiaca, inito-
"que consilio cum principibus eorum, & ani-
"malia sacra, maxime illa quæ præcipue in
"templis colebantur, ad se arcessivit; & sa-
"cerdotibus sigillatim præcepit ut simulachra
"deorum quam securissime occultarent. Fi-
"lium vero Sethonem, qui etiam Ramesses à
"Rampse patris nomine vocabatur, cum quin-
"que esset annorum, transportandum curavit
"ad amicum. Ipse autem transgressus cum
"aliis Ægyptiis ad trecenta millia virorum
"pugnacissimorum, hostibus ei obviam factis
"*prælio* non congressus est: sed fore ratus,
"ut contra Deum pugnaret, retrorsum rever-
"sus Memphim petebat: assumptoque Api &
"aliis

a Ita *MSS.* & *Vet. Interpr.* prius deerat πόλιν. *b* Εἰς ἀπολαύσεσιν *Hafn.* *c* Ita cum *Vet. Interpr.* Οσίρσιφον in *Editis.* *d* Illa μήτε προσκυνεῖν θεοὺς adjecta esse volui ex *Vet. Interpr.* & *MSS.* *e* Sic *MSS.* ἐθισμοῖς in *Editis.* *f* Ita *Vet. Interpr.* Μένωφιν in *Græcis.* *g* Illud πρὸς è *MSS.* *h* Sic *MSS.* ἐπιλθόντας in *Editis.* *i* Ἀπάξειν malit Cl. *Lowthius.* *k* Antea distinctum erat, γενόμενοι πάντες προθύμως &c. *l* Παρήγγειλεν *Big.* *m* Σίθων *Big.*

a Παρ-

"aliis animalibus sacris, quæ ad se accersive-
"rat, mox in Æthiopiam cum universis navi-
"bus & Ægyptiorum multitudine se transtu-
"lit. Beneficiis enim ipsi obstrictus erat Æ-
"thiopum rex: unde cum eum suscepisset, po-
"pulumque universum omnibus istius regio-
"niis ad hominum victum necessariis excepis-
"set, & urbes & vicos, qui ad fatale illud tre-
"decim annorum exsilium sufficerent, tribui
"jussit, ut & exercitum Æthiopicum, qui in
"custodiam Amenopheos suorumque excu-
"bias ageret ad fines Ægypti. Et in Æthio-
"pia quidem hæc gesta sunt. Solymitæ vero,
"ubi descenderant, cum pollutis Ægyptiorum,
"male adeo homines tractarunt, ut eorum vi-
"ctoria pessima illis videretur, qui tunc eo-
"rum impietates inspiciebant. Etenim non
"solum urbes & vicos incenderunt: neque
"sacrilegia committere, aut Deorum simula-
"chra vastare satis habebant; sed iisdem etiam
"continuo utebantur ad assandas carnes ani-
"malium sacrorum quæ cultu divino afficie-
"bantur, hisque mactandis jugulandisque sa-
"cerdotes & vates adhiberi coëgerunt, nu-
"dosque ejecerunt. Dicitur autem quod rei-
"publicæ conditor erat legumq; lator, sacerdos,
"genere Heliopolitanus, nomine Osarsiph,
"ex Osiride Deo, quem colit urbs Heliopolis,
"denominatus, cum ad hoc *hominum* genus
"transisset, nomen mutavit, & vocatus erat
"Moyses.

27. Et quæ quidem Ægyptii de Judæis fe-
runt, ejusmodi sunt cum aliis multis, quæ bre-
vitatis ergo prætereo. Iterum autem dicit Ma-
netho, "quod postea Amenophis ex Æthio-
"pia regressus est cum magna militum manu,
"& filius ejus Rampses itidem cum exercitu;
"quódque hi duo congressi cum Pastoribus
"atque pollutis eos superarint; & multis cæ-
"sis persequuti sint eos usque ad Syriæ fi-
"nes." Hæc quidem & ejuscemodi alia scri-
psit Manetho. Illum autem nugari & mani-
feste mentiri ostendam, facta prius distinctio-
ne illorum gratia quæ mox contra illum pro-
feram. Is quippe concessit nobis atque agno-
vit, istos origine nequaquam Ægyptios esse,
sed ipsos aliunde advenisse & Ægyptum oc-
cupasse, & inde rursus egressos esse. Quod
vero nobis postea non permixti fuerint Ægy-
ptii morbidi, quódque ex illis non fuerit Moy-
ses populi ductor, sed multis eos ætatibus præ-
cesserit, ex illius dictis ista probare *pro virili*
conabor.

Elegans Josephi disputatio, qua superiora mendacia ilèγχει.

28. Primam itaque figmenti causam po-
suit ridiculam. "Rex enim, inquit, Ameno-
"phis videre Deos desideravit." Quos *pu-*
tas? siquidem legibus apud eos receptos, Bo-
vem, & Hircum, & Crocodilos, & Cynoce-
phalos, videbat. Cœlestes autem quomodo
poterat? & cur hoc habuit desiderium? quia
utique & prior rex alter hos viderat. Ab illo
ergo audierat, quales essent, & quemadmo-
dum eos vidisset: adeo ut nova nequaquam

"τὰ ἄλλα τὰ ὁλκῶν μεταπεμφθέντα ἱερὰ ζῶα, εὐ-
"θὺς εἰς Αἰθιοπίαν σὺν ἅπαντι τῷ στόλῳ καὶ πλήθει τῶν
"Αἰγυπτίων ἀνήχθη. χαείτη γὰρ ἦν αὐτῷ ὑποχείριος ὁ
"τῶν Αἰθιόπων βασιλεύς· ὅθεν ὑποδεξάμενος, καὶ τοὺς
5 "ὄχλους πάντας ὑπολαβὼν οἷς ἔχει ἡ χώρα τῶν τοῖς
"ἀνθρωπίνοις τροφὴν ἐπιτηδείαν, [a] καὶ πόλεις καὶ κώμας
"τοῖς τῶν πεπρωμένων τρισκαίδεκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀρ-
"χῆς αὐτῷ [b] ἐκπλεῖσιν αὐτάρκεις, οὐχ ἥττόν γε καὶ στρατό-
"πεδον Αἰθιοπικὸν τοῖς φυλακίοις ἐπέταξε τοῖς περὶ
10 "Αμενώφεως τοῦ βασιλέως ὅθι τὸ ὅριον τῆς Αἰγύπτου. καὶ
"τὰ μὲν κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τοιαῦτα. οἱ δὲ Σολυμῖται
"κατελθόντες, σὺν τοῖς μιαροῖς τῆς Αἰγυπτίων ὄντας ἀνο-
"σίως [c] τοῖς ἀνθρώποις τοιοῦτοι ἐγένοντο, ὥστε τῶν τότε
"παρόντων κρίσιν [d] χαείστην φαίνεσθαι, τοῖς τότε τὰ τού-
15 "των ἀσεβήματα θεωμένοις. καὶ γὰρ οὐ μόνον πόλεις καὶ κώμας
"ἐνέπρησαν, οὐδὲ ἱεροσυλοῦντες, οὐδὲ λυμαινόμενοι ξόανα θεῶν
"ἠρκοῦντο, ἀλλὰ καὶ τοῖς αὐτοῖς ὁπλαείοις τῶν σεβασευομέ-
"νων ἱερῶν ζώων χρώμενοι διετέλουν, καὶ θύτας καὶ σφα-
"γεῖς τούτων ἱερεῖς καὶ προφήτας ἠνάγκαζον γίνεσθαι,
20 "καὶ γύμνους ἐξέβαλον. λέγεται δ' ὅτι τῆς πολιτείας καὶ
"τοῦ νόμου αὐτοῖς καταβαλόμενος ἱερεὺς, τὸ γένος
"Ηλιουπολίτης, ὄνομα Οσαρσίφ, ἀπὸ τοῦ τῶν Ηλίου πό-
"λει Θεοῦ Οσίρεως, ὡς μετέβη εἰς τοῦτο τὸ γένος, μετετί-
"θη τοὔνομα καὶ προσηγορεύθη Μωϋσῆς.

25 κζ. Α μὲν οὖν Αἰγύπτιοι φέρουσι περὶ τῶν Ιουδαίων
ταῦτ' ὄντι καὶ ἕτερα πλείονα, ἃ παείημι συντομίας ἕνε-
κα. λέγει δὲ ὁ Μανεθὼν πάλιν, "ὅτι μετὰ ταῦτα ἐπιλ-
"θὼν ὁ Αμένωφις ἀπὸ Αἰθιοπίας μετὰ μεγάλης δυνάμεως,
"καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ράμψης καὶ αὐτὸς ἔχων δυνάμειν· καὶ συμ-
30 "βαλόντες οἱ δύο [e] τοῖς ποιμέσι καὶ τοῖς μιαρεῖς, νίκη-
"σαν αὐτοὺς, καὶ πολλοὺς ἀποκτείναντες ἐδίωξαν αὐτοὺς
"ἄχρι τῶν ὁρίων τῆς Συρίας." ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοιαῦ-
τα Μανεθὼν συνέγραψεν. ὅτι δὲ ληρεῖ καὶ ψεύδεται φαει-
νῶς, ἐπιδείξω, προδιασκεψάμενος ἐκεῖνο [f] τὸ ὕστερον
35 [g] περὶ αὐτῶν λεχθησόμενον ἕνεκα. δέδωκε γὰρ οὗτος ἡμῖν
καὶ ὡμολόγηκεν, ἐξ ἀρχῆς τε μὴ εἶναι τὸ γένος Αἰγυ-
πτίους, ἀλλ' αὐτοὺς ἔξωθεν ἐπελθόντας κρατῆσαι τῆς Αἰ-
γύπτου, καὶ πάλιν ἐξ αὐτῆς ἀπελθεῖν. ὅτι δ' οὐκ ἀνεμί-
χθησαν ἡμῖν ὕστερον τοῖς Αἰγυπτίοις οἱ τὰ σώματα
40 λελωβημένοι, καὶ ὅτι οὐκ τούτων ἦν ἡν Μωϋσῆς ὁ τοῦ λαοῦ
ἀγαγών, ἀλλὰ πολλαῖς ἐγγύτερον γενεαῖς ὕστερον, ταῦτα
πειράσομεν διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων ἐλέγχειν.

κη'. Πρώτην δὲ τοῦ αἰτίας τοῦ πλάσματος ὑποτίθε-
ται καταγέλαστον. "ὁ βασιλεὺς γὰρ, φησὶν, Αμένωφις ἐπε-
45 "θύμησε τοὺς Θεοὺς ἰδεῖν." ποίους; εἰ μὲν τοὺς παρ' αὐ-
τοῖς νενομοθετημένους, τὸν βοῦν, καὶ τράγον, καὶ κροκοδείλους, καὶ
κυνοκεφάλους, εἑώρα. τοὺς οὐρανίους δὲ πῶς ἠδυνάτο; καὶ δια-
τί ταύτην ἔσχε τὴν ἐπιθυμίαν; ὅτι γὰρ Δία καὶ τοιούτους αὐ-
τῷ βασιλεὺς ἄλλος ἑωράκει. παρ' ἐκείνου τοίνυν ἐπύνθα-
50 νετο τίνες εἰσὶ, καὶ ποῖα τρόπον αὐτοὺς εἶδεν. ὡς τε κρείττης
αὐτοῦ

a Περιχὼν aut simile vocabulum post πόλεις excidisse suspicor. b Εἰς τὸν ἐκπλεῖσιν in *MSS.* c Καὶ τοῖς ἀνθρ. *Hafn.* d Ita cum Cl. *Lowthio* ex *Vet. Interpr.* antea erat χρόνον φαίνεσθαι, nullo plane sensu. e Illa τοῖς ποιμέσι & debemus *MSS.* & *Vet. Interpreti.* f Sic *MSS.* τὴν ὕστερον in *Editis.* g Πρὸς ἀφελίας in *MSS.*

a Ita

ἀπὸ τέχνης οὐκ ἔδει. Ἀλλὰ σοφὸς ἦν ὁ μάντις, δι' οὗ τοῦτο κατορθώσειν ὁ βασιλεὺς ὑπελάμβανε. καὶ πῶς ἂν γένοιτο τὸ ἀδύνατον αὐτῷ τῆς ἐπιθυμίας; ἂν γὰρ ἀπέβη. πόθεν δὲ καὶ λόγον εἶχε διὰ τοὺς ἠκρωτηριασμένους ἢ λεπρῶντας ἀφανεῖς εἶναι τοὺς Θεούς; ὀργίζονται γὰρ ὅτι τοῖς ἀσεβήμασιν, οὐκ ὅτι τοῖς ἐλαττώμασι τοῦ σώματος. ὀκτὼ δὲ μυριάδας τῶν λεπρῶν καὶ κακῶς διακειμένων, πῶς οἷόν τε μιᾷ ἡδὺν ἡμέρᾳ συλλεγῆναι; πῶς δὲ παρήκουσε τοῦ μάντεως ὁ βασιλεύς; ὁ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκέλευεν ἐξοικίσαι τῆς Αἰγύπτου τοὺς λελωβημένους· ὁ δ' αὐτοὺς εἰς τὰς λιθοτομίας ἐνέβαλεν, ὥσπερ τῶν ἐργαζομένων δεόμενος, οὐκ ἐκεῖ καὶ καθᾶραι τὴν χώραν προαιρούμενος. φησὶ δέ, "ὃν μὲν μάντιν αὐτὸν ἀνελεῖν, τῷ ὀργῷ τῶν Θεῶν προ-"ορώμενον, καὶ τὰ συμβησόμενα περὶ τῷ Αἰγύπτῳ, τῷ "δὲ βασιλεῖ γεγραμμένῳ τὴν προῤῥησιν καταλιπεῖν." εἶτα πῶς οὐκ ἐξ ἀρχῆς ὁ μάντις τὸν αὐτοῦ θάνατον προπτίσαιο; πῶς δὲ οὐκ εὐθὺς ἀντεῖπεν τῷ βασιλεῖ βουλομένῳ τοὺς Θεοὺς ἰδεῖν; πῶς δ' εὔλογος ὁ φόβος τοῦ μὴ παρ' αὐτὸν συμβησομένων κακῶν; ἢ τί χεῖρον ἔδει παθεῖν, [a] διὸ ἀνελεῖν ἑαυτὸν ἔσπευδεν; ὃ δὲ δὴ πάντων εὐηθέστατον ἴδωμεν. πυθόμενος γὰρ ταῦτα, καὶ περὶ τῶν μελλόντων φοβηθεὶς τοὺς λελωβημένους ἐκείνους, ὧν ἀπὸ καθαρεῦσαι προῄρητο τὴν Αἴγυπτον, οὐδὲ τότε τῆς χώρας ἐξήλασεν· ἀλλὰ "δεηθεῖσιν [b] αὐτοῖς ἔδωκε πόλιν, ὥς φησι, "τῇ πάλαι μὲν [c] οἰκηθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ποιμένων, "Αὔαριν δὲ καλουμένῃ. εἰς ἣν ἀθροισθέντας, αὐτοὺς "ἡγεμόνα φησὶν ἐξελέσθαι τῶν ἐξ Ἡλιουπόλεως πάλαι "γενομένων ἱερέων. καὶ τοῦτον αὐτοῖς εἰσηγήσασθαι, μήτε "θεοὺς προσκυνεῖν, μήτε τῶν ἐπ' Αἰγύπτῳ θρησκευομέ-"νων ζώων ἀπέχεσθαι, πάντα δὲ θύειν καὶ κατεσθίειν, "συναπόλεσθαι δὲ μηδενὶ πλὴν τῶν συνωμοσμένων· "ὅρκοις τε ὁ πλῆθος ὀμωσάμενον, ἢ μὴν τούτοις "ἐμμένειν τοῖς νόμοις, καὶ τειχίσαντα τὴν Αὔαριν πρὸς "ὃν Βασιλέα πόλεμον ἐξενεγκεῖν." καὶ προσέθησιν, "ὅτι ἔπεμψεν εἰς Ἱεροσόλυμα, παρακαλῶν ἐκείνους "αὐτοῖς συμμαχεῖν, καὶ δώσειν αὐτοῖς τὴν Αὔαριν ὑπι-"σχνούμενος· εἶναι γὰρ αὐτὴν τοῖς ἐκ τῶν Ἱεροσολύ-"μων ἀφιξομένοις πρεσβυτικήν. ἀφ' ἧς ὁρμωμένους αὐ-"τοὺς πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον καθέξειν." εἶτα, "τοὺς "μὲν ἐπελθεῖν εἴκοσι χιλιάσι μυριάσι, λέγει· ὃν δὲ "βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων Αμένωφιν, οὐκ οἰόμενον δεῖν "θεομαχεῖν, εἰς τὴν Αἰθιοπίαν εὐθὺς ἀποδρᾶναι, τὴν "δὲ Απιν καὶ τινα τῶν ἄλλων ἱερῶν ζώων παρατεθει-"κέναι τοῖς ἱερεῦσι, φυλάττειν κελεύσαντα." εἶτα, "τοὺς Ἱεροσολυμίτας ἐπελθόντας, τάς τε πόλεις ἀνι-"ρᾶναι, καὶ τὰ ἱερὰ κατακαῦσαι, καὶ τοὺς ἱππέας ἀπο-"σφάττειν, ὅλως τε μηδεμιᾶς ἀπέχεσθαι παρανομίας "μηδὲ ὠμότητος. ὁ δὲ τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς "νόμους αὐτοῖς καταβαλόμενος ἱερεύς, φησίν, ἐκ "τοῦ γένους Ἡλιουπολίτης, ὄνομα δ' Οσαρσίφ, ἀπὸ "τοῦ ἐν Ἡλιουπόλει Θεοῦ [d] Οσίρεως· μεταθέμενος δὲ

egeret arte. Sed forsan *dicatur* sapientem exstitisse vatem illum, per quem hæc rex posse agere confidebat. Quod si ita fuisset, quomodo non præscivit, fieri id non posse cujus desiderio tenebatur? non enim evenit *quod voluit*. Proinde quid causæ fuerit quod propter mutilos aut leprosos oculorum ejus obtutum effugerent dii? Irascuntur enim propter flagitia, non propter corpora mutilata & debilitata. Deinde quî fieri potuit, ut octo myriadas leprosorum & male se habentium uno propemodum die congregaret? aut quomodo rex vati dicto audire non recusavit? Nam ille quidem præcepit corpore debilitatos Ægypti finibus pelli: illic vero eos in latumias conjiciendos curavit, tanquam operariis egeret, non autem regionem purgare vellet. Dicit etiam, "quod vates sibimet mortem conscieverit, ut qui Deorum iram prævideret, & "ea quæ Ægypto eventura essent mala; quod-"que prædictionem regi in scriptis reliquerit? Proinde quomodo ab initio vates suum interitum non præscivit? quomodo non è vestigio regi contradixit volenti videre Deos? quomodo autem justus ille metus calamitatum non sui temporis? aut quid gravius passurus esset, ut seipsum interimere festinaret? Quod vero omnium stultissimum *jam* videamus. Cum enim ista audivisset & de futuris jam metuisset, debiles illos quibus Ægyptum ex prædictione purgare debuerat, neque tunc de regione pepulit; sed "rogantibus eis, sicut ait, ci-"vitatem dedit. dudum à Pastoribus habita-"tam, quæ vocabatur Avaris. Ad quam con-"gregati principem, inquit, delegêre ex sa-"cerdotibus olim Heliopolitanis. atque hunc "apud illos introduxisse, ut neque Deos ado-"rarent, neque ab animalibus abstinerent quæ "in Ægypto cultu divino afficiebantur, sed "omnia mactarent atque consumerent, & ne-"mini nisi ejusdem conjurationis connubio "jungerentur; fideque jurejurando data eos "devinxisse ad perseverandum in istis legibus; "cumque Avarin munivisset, regi bellum in-"tulisse." Deinde adjicit, "quod Hierosoly-"ma misit, incolas obsecrans ut sese illis ad-"jungerent, promittensque se illis daturum "esse Avarin, avitam scilicet Hierosolymis "exire volentibus patriam. unde facto impe-"tu posse illos Ægyptum omnem in suam po-"testatem redigere." Mox subjungit, "illos "quidem eò venisse cum ducentis armatorum "millibus, regem vero Ægyptiorum Ameno-"phin, ut qui putaret cum Deo non pugnan-"dum esse, statim in Æthiopiam se fuga rece-"pisse, & Apim cum aliis sacris animalibus "apud sacerdotes deposuisse, ea servare jus-"sos." Dein, "Hierosolymitas, postquam ve-"nissent, urbes evertisse & templa concre-"masse, & equites peremisse, *refert*, & omni-"no nulla iniquitate aut crudelitate absti-"nuisse. Qui vero reip. formam & leges eis "posuit, erat, inquit, genere Heliopolites, no-"mine Osarsiph, ab Osiri Heliopolitano Deo "denominatus; qui cum nomen sibi mutasset "Moysen

a Ita in ora *Exemplaris* cujusdam *Josephi*. in textu erat ὃν' ἂν ἑαυτὸν ἔσπευδεν. Aliquid deesse viderat Cl. *Lowthius*. atque locum in hunc modum refingendum esse conjecit, ἂν μὲν ἑαυτὸν ἀποκτεῖναι οὐκ ἔσπευδεν. *b* Sic è *Cod. Big.* αὐτὸς in *Impressis*. *c* Iterum cum *Codd. Big.* & *Hafn.* οἰκισθεῖσαν in *cæteris*. *d* Perperam Οσίρεως in *Ed. Gen.*

"Moysen se appellavit. Amenophin vero di-
"cit anno tertiodecimo (tantum enim tempo-
"ris quo regno pelleretur ei fatis decretum
"erat) ex Æthiopia profectum cum magnis
"copiis, congressumque cum Pastoribus &
"pollutis, & prælio eos superasse & multos
"interfecisse, ad fines usque Syriæ *eos* per-
"sequutum.

Manetho nulla nititur verisimilitudine.

29. In his iterum non intellexit sine veri-
similitudine se mentiri. Leprosi namque &
multitudo quæ cum illis erat, licet prius ira-
scerentur regi, illisque qui eos male adeo tra-
ctarunt, etiam juxta prædictionem vatis: ta-
men cum latomiis exiissent, & urbem ab ipso
& provinciam accepissent, omnes in eum *pro-
culdubio* nitiores evasissent. Quod si & ipsum
odio habuissent, seorsum ei insidiari potuissent,
& non omnibus bellum inferre; cum scilicet
totidem numero plurimas illic cognationes ha-
bere possent. Proinde etiam si contra homi-
nes pugnare decreverint; non erat ut auderent
contra Deos illorum pugnare, & leges
patriis eorum & quibus educti erant & *assue-
ti* contrarias ferre. Oportet itaque nos Ma-
nethoni gratias agere, quod hujus iniquitatis
principes exstitisse dicat, non eos qui Hiero-
solymis egressi sunt, sed illos ipsos utpote Æ-
gyptios, & ex illis maxime sacerdotes & ista
excogitasse & multitudinem ad jurandum ad-
egisse. Illud autem quomodo rationi non ab-
sonum? Familiarium quidem & amicorum
nemo à rep. defecit, neque periculorum belli
particeps factus est: sed misêre pollutos Hie-
rosolyma, ut inde auxilia adducerent. qua-
nam amicitia aut familiaritate intercedente?
nam è contra hostes erant, & moribus pluri-
mum differebant. Illi vero, *ut* dicit, sine mo-
ra eis obsequuti sunt, pollicitationibus *scilicet*
inducti, quod Ægyptum occupaturi essent;
quasi ipsi non admodum ejus regionis gnari,
ex qua per vim pulsi fuerant. qui si tum mi-
seram aut egenam vitam egissent, forsan
periculum adiissent. Cum autem urbem habita-
rent beatam, & regione *satis* ampla Ægypto
meliori fruerentur, quid tandem erat, cur ob
veteres hostes, eosque corporibus morbidos,
quos nemo è suis libenter sustinet, illis ut opem
ferant discrimen adituri essent: neque enim
futuram regis fugam præsciebant. nam ipse è
contra dixit, "filium Amenophios cum tre-
"centis millibus ad Pelusium occurrisse:" id
quod omnino cognitum erat universis qui ad-
venerant. Mutationem vero propositi & fu-
gam ejus unde conjectare poterant? Deinde,
"occupatis horreis Ægypti, multa mala fe-
"cisse ait exercitum Hierosolymitanum." at-
que hæc eis exprobrat, quasi non hostes eis
induxisset, aut quasi hæc sint aliunde accito
militi objicienda, cum eadem ante adven-
tum eorum fecissent, facturosque se jurassent
qui genere erant Ægyptii. Quinetiam, "ali-
"quanto post Amenophin, *ait*, hostes aggres-
"sum prælio superasse, fusosque ac fugatos Sy-
"riam usque persequutum esse." Adeo scilicet
Ægyptus est omnibus undecunque eam inva-

"Μωϋσῆν αὐτὸν προσηγόρευον. τεσσαρεσκαιδεκάτῳ δὲ, φη-
"σὶν, ἔτει τῆς Ἀμένωφιν, τοσοῦτον γὰρ αὐτῷ [a] χρόνον εἰς τὸ
"ὁρμῆσαι πεπρωμένον, ἐξ Αἰθιοπίας ἐπελθόντα μετ'
"πολλῆς στρατιᾶς, καὶ συμβαλόντα τοῖς ποιμέσι καὶ τοῖς μια-
"ροῖς, νικήσαί τε τῇ μάχῃ, καὶ κτεῖναι πολλοὺς ἐπιδιώ-
"ξαντα μέχρι τῶν τῆς Συρίας ὅρων.

κθ'. Ἐν τούτοις πάλιν οὐ σωφίσιν ἀπιθάνως ψευ-
δόμενος. οἱ γὰρ λεπροὶ καὶ ὁ μετ' αὐτῶν πλῆθος, εἰ καὶ
πρότερον ὠργίζοντο τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς τὰ περὶ αὐτοὺς
πεποιηκόσι, κατά τε τὴν τοῦ μάντεως προαγόρευσιν, ἀλλ'
ὅτε τῶν λιθοτομιῶν ἐξῆλθον, καὶ πόλιν παρ' αὐτοῦ καὶ χώραν
ἔλαβον, [b] πάντας ἂν ἐγκρίνειν πρᾴοτερον πρὸς αὐτόν.
εἰ δὲ καὶ κἀκεῖνον ἐμίσουν, ἰδίᾳ μὲν ἂν αὐτῷ ἐπεβούλευον,
οὐκ ἂν δὲ πρὸς ἅπαντας ἤρξαντο πόλεμον, δηλονότι πλεί-
ονας ἔχοντες συγγενείας, τοσοῦτοί γε τὸ πλῆθος ὄντες. ὅμως
δὲ καὶ τοῖς ἀνθρώποις πολεμεῖν διεγνωκότες, οὐκ ἂν εἰς
τοὺς αὐτῶν θεοὺς πολεμεῖν ἐτόλμησε, οὐδ' ὑπεναντιωτάτους
ἔθεντο νόμους τοῖς πατρίοις αὐτῶν καὶ οἷς ἐτεθράφη-
σαν. δεῖ δ' ἡμᾶς τῷ Μανεθῶνι χάριν ἔχειν, ὅτι τοιούτης
τῆς παρανομίας οὐχὶ τοὺς ἐξ Ἱεροσολύμων ἐλθόντας ἀρ-
χηγοὺς γενέσθαι φησὶν, ἀλλ' αὐτοὺς ἐκείνους ὄντας Αἰ-
γυπτίους, καὶ τούτων μάλιστα τοὺς ἱερεῖς ἐπινοῆσαί τε ταῦ-
τα καὶ ὁρκωμοτῆσαι τὸ πλῆθος. ἐκεῖνο ἰδοῦσι πῶς οὐκ
ἄλογον; τοῖς μὲν οἰκείοις αὐτοῖς καὶ τῶν φίλων συνα-
ποστῆ-
σαι οὐδένα, μηδὲ τοῦ πολέμου τὸ κίνδυνον συνάρασθαι·
πέμψαι δὲ τοὺς μιαροὺς εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τινὰ παρ'
ἐκείνων ἐπάγεσθαι συμμαχίαν. ποίας αὐτοῖς φιλίας, ἢ
τίνος αὐτοῖς οἰκειότητος προϋπηργμένης; τοὐναντίον
γὰρ ἦσαν πολέμιοι, καὶ τοῖς ἔθεσι πλεῖστον διέφερον. ὁ δὲ
φησιν εὐθὺς ὑπακοῦσαι τοῖς ὑποσχομένοις, ὅτι τινὰ Αἴ-
γυπτον καθέξουσιν, ὥσπερ αὐτῶν οὐ σφόδρα τῆς χώρας ἐμ-
πείρους ἐχόντων, ἧς βιασθέντες ἐκπεπτώκασιν. εἰ μὲν οὖν
ἄπορος ἢ κακῶς ἔπραττον, ἴσως ἂν καὶ [c] παρεβάλοντο.
πόλιν δὲ κατοικοῦντες εὐδαίμονα, καὶ χώραν πολ-
λῷ κρείττω τῆς Αἰγύπτου καρπούμενοι, ἄρα τί ποτ' ἂν
ἐχθροῖς μὲν πάλαι, τοὶ δὲ σώματα λελωβημένοις, οὓς μη-
δὲ τῶν οἰκείων οὐδεὶς [d] ὑπομένει, τούτοις ἔμελλον παρα-
κινδυνεύσειν βοηθοῦντες· οὐ γὰρ δή γε ἀγνοοῦντες
προσδόκησαν δρασμὸν τοῦ βασιλέως. τοὐναντίον δὲ αὐτὸς εἰ-
ρηκεν, "ὡς ὁ παῖς τοῦ Ἀμενώφιος τριάκοντα μυριάδας ἔχων,
"εἰς Πηλούσιον ὑπαντιάζειν" καὶ τοῦτο μὲν ἠδεισαν πάντες οἱ
παραγινόμενοι, τὴν δὲ μετάνοιαν αὐτοῦ καὶ τὴν φυγὴν πόθεν
εἰκάζειν ἔμελλον; "[e] τὰ σιτία κρατήσαντας, φησὶ, τὸν
"Αἰγύπτου πολλὰ καὶ δεινὰ δρᾶν τοὺς ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων
"ὁπερατώσαντας." καὶ περὶ τούτων ὀνειδίζει, καθάπερ οὐ
πολεμίους αὐτοῖς ἐπαγαγών, ἢ δέον τοῖς ἔξωθεν ὁπλισθεῖσιν
ἐγκαλεῖν, ὁπότε ταῦτα πρὸ τῆς ἐκείνων ἀφίξεως ἔπραττον,
καὶ πράξειν ὠμωμόκεσαν, οἱ τὸ γένος Αἰγύπτιοι. ἀλλὰ καὶ
"χρόνοις ὕστερον Ἀμένωφις ἐπελθὼν συνίκησε μάχῃ, καὶ
"κτείνων τοὺς πολεμίους μέχρι τῆς Συρίας ἤλασεν." οὕτω
γὰρ παντάπασιν ὄντων ἡ Αἰγυπτίων τοῖς ὁποθενδη-
ποτοῦν

[a] Sic *MSS.* antea erat χρόνῳ. [b] Πάντας in aliquot *MSS.* [c] Hinc *Parabolanus.* Vide *Huetium* in *Demonstr. Evangelica,* Prop. III. §. 20. [d] Ὑπίδῃ in *Cod. Hafn.* [e] Ἔπειτα κρατήσαντας in margine *impressi exemplaris* Viri docti manu notati.

ποτῶν ἐλπίσιν εὐάλωτος· καὶ ὃ τότε πολέμῳ κρατοῦντες αὐτῶν, ζῆν πυθανόμενοι τὸν Ἀμένωφιν, ὅτε πάς ὁ τῆς Αἰθιοπίας ἐμβολὰς ὠχύρωσαν, πολλῷ εἰς τοῦτο παρεσκευῶν ἔχοντες, ὅτε τινὶ ἄλλῳ ἡτοίμασαν δυνάμει. "ὁ δὲ καὶ μέχρι τῆς Συρίας ἀνα- 5 "ρῶν, φησίν, αὐτοὺς, ἠκολούθησε διὰ τῆς ψάμμου "τῆς ἀνύδρου." [a] δηλονότι ὑ ῥᾴδιον ὂν ἀμαχεὶ διαπορεύσῃ διελθεῖν.

λ'. Κατὰ μὲν οὖν τὸν Μανεθῶνα, ὅτε ὁ τῆς Αἰγύπτου ὁ γένος ἡμῶν ἐστιν, ὅτε τῶν ἐκεῖθεν τινες ἀνεμίχθη- 10 σαν. τῶν δὲ λεπρῶν ὑ νοσούντων πολλοὺς μὲν εἰκὸς ἐν ταῖς λιθοτομίαις ἀποθανεῖν, πολλῷ χρόνον ἀκδ γενομένους ὑ κακοπαθοῦντας· πολλοὺς δ' ἐν ταῖς μετὰ ταῦτα μάχαις, πλείστους δ' ἐν τῇ τελευταίᾳ ὑ τῇ φυγῇ.

λα'. Λοιπόν μοι περὶ αὐτὸν εἰπεῖν περὶ Μωϋσέως. 15 τοῦτον δὲ τὸν ἄνδρα θαυμαστὸν μὲν Αἰγύπτιοι ὑ θεῖον νομίζουσι· βούλονται δὲ περιποιεῖν αὐτοῖς μετὰ βλασφημίας ἀπιθάνου, λέγοντες Ἡλιουπολίτην εἶναι τῶν ἐκεῖθεν ἱερέων ἕνα, διὰ τὴν λέπραν συνεξελαθεντα. δείκνυται δ' ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς, ὀκτωκαίδεκα σὺν τοῖς πεντακοσίοις πρότερον ἔτεσι γενομένου, ὑ τοὺς ἡμετέρους ἐξαγαγόν ἐκ τῆς Αἰγύπτου πατέρας εἰς τὴν χώραν τὴν νῦν οἰκουμένην ὑφ' ἡμῶν. ὅτι δὲ οὐδὲ συμφορά τινι τοιαύτῃ περὶ τὸ σῶμα κεχρημένος ἦν, ἐκ τῶν λεγομένων αὐτῷ δῆλός ἐστι. τοῖς γὰρ λεπρῶσιν ἀπείρηκε, μήτε μένειν ἐν πόλει, μήτ' ἐν κώμῃ κατοικεῖν, ἀλλὰ μόνους περιπατεῖν κεκαρμένους τὰ ἱμάτια. ὑ τὴν ἀψάμενον αὐτῶν ἢ [b] ὁμόσκηνον γενόμενον, ὑ καθαρὸν ἡγεῖται. ὑ μὴν κἂν θεραπευθῇ τὸ νόσημα, καὶ τὴν αὐτῶν φύσιν ἀπολάβῃ, παρεῖρηκε πάσας ἁγνείας, καθαρμοὺς πηγαίων ὑδάτων λουτροῖς, καὶ [c] ξυρήσεις πάσης τριχός, πολλάς τε κελεύει ὑ παντοίας ἀποτελέσαντα θυσίας τότε παρελθεῖν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν. [d] καίτοι τοὐναντίον εἰκὸς ἦν προνοίᾳ τινὶ ὑ φιλανθρωπίᾳ χρήσασθαι, τὴν ἐν τῇ συμφορᾷ ταύτῃ γενομένοις, πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτῷ δυστυχήσαντας. ὑ μόνον δὲ περὶ τῶν λεπρῶν ὅτων νομοθέτησεν, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ὑ ὅ βραχύτατόν τι τοῦ σώματος ἠκρωτηριασμένοις ἱερᾶσθαι συγκεχώρηκεν. ἀλλ' εἰ ὑ μεταξύ τις ἱερωμένος τοιαύτῃ χρήσαιτο συμφορᾷ, τὴν τιμὴν αὐτὸν ἀφείλετο. πῶς οὖν εἰκὸς ἐκεῖνον ταῦτα νομοθετεῖν καθ' ἑαυτοῦ, εἰς ὄνειδός τε ὑ βλάβην νόμους συνυφηκότα; ἀλλὰ μὴν ὑ τοὔνομα λίαν ἀπιθάνως μετατέθεικεν. "Οσαρσὶφ γὰρ, φησίν, ἐκαλεῖτο". τοῦτο μὲν οὖν εἰς τὴν μετάθεσιν οὐκ ἐναρμόζει. τὸ δ' ἀληθὲς ὄνομα δηλοῖ τὸν ἐκ τοῦ ὕδατος σωθέντα Μωϋσῆν· ὁ γὰρ ὕδωρ οἱ Αἰγύπτιοι Μῶϋ καλοῦσιν. ἐκφυῶς οὖν γενομένην νομίζω ὑ δῆλον, ὅτι Μανεθὼς, ἕως μὲν ἠκολούθει ταῖς ἀρχαίαις [e] ἀναγραφαῖς, ὑ πολὺ τὴν ἀληθείας διημάρτανεν· ὅτε δὲ τοὺς ἀδιαστότους μύθους παρεπόμενος, ἢ συνέθηκεν αὐτὸς ἀπιθάνως, ἢ τινι τῶν παρὰ ἀπέχθειαν εἰρηκότων ἐπίστευσεν.

λβ'. Μετὰ τοῦτον ἐξετάσαι βούλομαι Χαιρήμονα. καὶ γὰρ ὅτι Αἰγυπτιακὴν φάσκων ἱστορίαν συγγρα-

dentibus captu facilis; & qui tunc ea jure belli potiebantur, cum scirent Amenophin vivere, neque aditus ex Æthiopia communiverant, cum ad hoc bene parati instructique essent; neque de aliis copiis comparandis cogitaverant. "Ille vero etiam Syriam usque "trucidans eos (*ut* ait) persequutus est per "arenosa & inaquosa loca." Scilicet cum haud facile esset exercitui etiam absque pugna ea pertransire.

30. Jam quidem juxta Manethonem, neque ex Ægypto genus nostrum oriundum, neque inde aliqui admixti sunt. Leprosorum enim & morbidorum multos quidem in lapidicinis periisse verisimile est, qui longo tempore illic fuerint & duriter tractati; multos vero in pugnis quas postea iniverunt, plurimosque in postrema & in fuga.

31. Reliquum mihi ut de Moyse illi contradicam. Hunc virum mirandum quidem Ægyptii & divinum existimant: volunt autem eum sibimet vindicare cum obtrectatione incredibili; dicentes Heliopoliten esse, unum è sacerdotibus istius loci, ob lepram cum aliis pulsum. Ostenditur autem ex historiis eum LXVIII annis priorem exstitisse, & patres nostros ex Ægypto in regionem quam nunc tenemus eduxisse. Quod vero nulla ejusmodi calamitas in corpus ejus inciderit, manifestum est ex iis quæ ab ipso dicebantur. Lepra contracta vetuit aut in urbe aut in vico habitare, sed solos ambulare voluit, & quidem conscissis vestibus. Et qui eos tetigerit, aut eodem usus fuerit tecto, eum censet impurum. Præterea si sanetur morbus, & corpus ad suam naturam redeat, imperat purificationes quasdam per ablutiones in fontanis aquis & per abrasiones omnium pilorum: multisque & multiplicibus sacris peractis tum demum eis permittit redire ad sacram urbem. Quanquam è contra par erat, ut qui talem calamitatem expertus esset, provida quadam cura & humanitate uteretur erga eos, quibus accideret malo ejusmodi conflictari. Non solum autem de leprosis ad hunc modum leges tulit, sed ne minima quidem corporis parte mutilatos ad sacrorum curam admisit. Verum etsi quis sacris admotus in talem calamitatem incideret, honore eum privari jussit. Quomodo igitur verisimile est illum has adversus semetipsum cum opprobrio & damno leges tulisse? Quin & nomen quidem ei valde incredibiliter mutatum. "Osarsiph enim (inquit) "vocabatur." Et hoc quidem mutationi parum congruum. Verum autem nomen significat ex aqua servatum Moysen. nam aquam Moy vocant Ægyptii. Satis igitur declaratum esse existimo, quod Manetho, quatenus veterum scripta sequitur, non multum à veritate aberraverit: ubi vero ad fabulas ab incerto auctore se vertit, aut parum verisimiliter eas confinxit, aut iis qui ex odio in gentem eas narraverant fidem habuit.

Vana de Moyse finxit Manetho.

32. Post hunc volo in Chæremonem inquirere. Hic enim Ægyptiacam se scribere historiam

Chæremonis locus ex

[a] Δηλονότι ὑ ῥᾴδιον ὑδὲ ἀμαχεῖ διαπορεύσῃ διελθεῖν *Hafn.* [b] Dicitur & ὁμοιόφυλος pro eodem. [c] Sic è *MSS.* ξυρήσεις in *Editis.* magis emphaticè καὶ ξυρήσεις πάσης τῆς τριχός. [d] Similia habet in *Originibus*, l. 6. c. 5. p. [e] Ἱστορίας in *Cod. Elienſi.*

Ægyptiaca historia.

historiam professus, addensq; idem nomen regis quod Manethon, Amenophin, & filium ejus Ramessen, ait, "Isidem in somnis Amenophi "apparuisse, de eo querentem, quod templum "illius per bellum dirutum esset. Phritiphan-"tem vero sacrum scribam dixisse, si de pol-"lutis hominibus Ægyptum purgare vellet, "fore ut liberetur à nocturnis terroribus. At-"que ita morbidorum millia CCL collegisse & "è finibus ejecisse. Duces vero eorum fuisse "scribas Moysen & Josephum, atque hunc "sacrorum scribam *fuisse*: Ægyptia vero eis "nomina esse, Moysi quidem Tisithen, Jose-"pho vero Peteseph. Hos Pelusium venisse, "ibique offendisse CCCLXXX millia ab Ame-"nophi relicta, quæ is in Ægyptum transferre "noluerat. Cum his icto fœdere contra Æ-"gyptum expeditionem factam. Amenophin "autem, impetum illorum non sustinentem, "in Ægyptum fugisse, relicta uxore gravida: "quam, in speluncas quasdam abditam, pue-"rum enixam esse, nomine Messenen, eumque "adultum expulisse Judæos in Syriam, numero "circiter ducenta millia; & patrem Ameno-"phin ex Æthiopia recepisse.

Pugna inter Manethonem & Chæremonem de fuga Judæorum ex Ægypto.

33. Et hæc quidem Chæremon. Reor autem ex his ipsis quæ dicta sunt amborum manifestam fore mentiendi voluntatem. Si quid enim veritatis subesset, fieri non potuit ut in tantum discreparent. at qui mendacia componunt, non quæ cum aliis consentiunt ista scribunt, sed quod ipsis visum est confingunt. Et ille quidem regiam cupiditatem videndi Deos ait causam exstitisse ejiciendi impuros: Chæremon autem suum de Iside somnium finxit. Et ille quidem Amenophin esse dicit, qui regem præmonuit de lustratione facienda: hic vero Phritiphantem. in multitudinis autem numero sane non multum discordant, illo octoginta millia referente, hoc ducenta quinquaginta. Præterea Manetho quidem primum in lapicidinas ejici pollutos, deinde ad Avarim habitandam traduci: ac reliqua Ægypto bello vexata, tum demum ab illis accita esse dicit Hierosolymitanorum auxilia. Chæremon autem Ægypto discedentes circa Pelusium invenisse trecenta millia octoginta millia hominum ab Amenophi relicta, & cum illis rursus Ægyptum invasisse, Amenophin vero in Æthiopiam se recepisse. Quod vero est omnium lepidissimum, ne illud quidem, quinam & unde erant tot militum myriades dixit, neque Ægyptiine fuerint genere, an aliunde advenientes. Sed neque causam indicavit, cur eos rex in Ægyptum ducere noluerit, qui de leprosis & Iside somnium confinxit. Moysi vero & Josephum, quasi eodem tempore simul expulsum, Chæremon adjunxit, & quidem quatuor ætatibus ante Moysen defunctum, quorum sunt anni centum fere & septuaginta. Quin & Ramesses Amenophios filius, secundum Manethonem quidem, adolescens bellum administrat cum patre, & cum eodem exsulat, fuga elapsus in Æthiopiam. Hic au-

φειν, καὶ προσθεὶς ἑαυτὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως, ὅπερ ὁ Μανεθώς, Αμένωφιν, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ραμίσσην, φησίν, ὅτι "κατ' "τὸν ὕπνους ἡ Ισις ἐφάνη τῷ Αμενώφει, μεμφομένη αὐ-"τῷ, ὅτι τὸ ἱερὸν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ πολέμου κατέσκαπται. "[a] Φριτιφάντιν δὲ ἱερογραμματέα φάναι, ἐὰν τοὺς μο-"λυσμοὺς ἐκβάλῃ τῶν ἀνθρώπων καθαρὴν τὴν Αἴγυπτον, παύσεσθαι "τὰς [b] πτοίας αὐτόν. Ἐπιλέξαντα δὲ τὸν ὀπισθόμενον μυριάδας "εἰκοσιπέντε ἐκβαλεῖν. ἡγεῖσθαι δ' αὐτῷ γραμματέας "Μωϋσῆν τε καὶ Ιώσηπον, καὶ τοῦτον ἱερογραμματέα· Αἰ-"γύπτια δ' αὐτοῖς ὀνόματα εἶναι, τῷ μὲν Μωϋσῇ Τισιθέν, "τῷ δὲ Ιωσήπῳ Πετεσήφ. τούτους δ' εἰς Πηλούσιον ἐλ-"θεῖν καὶ ἐπιτυχεῖν μυριάσι τριακοσιαδὶ καταλελειμ-"μένοις ὑπὸ τοῦ Αμενώφιος, ἃς οὐ θέλων εἰς τὴν Αἴγυπτον "παραγαγεῖν. οἷς φιλίαν συνθεμένους ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον "στρατεῦσαι. τὸν δὲ Αμένωφιν οὐχ ὑπομείναντα τὴν ἔφοδον "αὐτῶν, εἰς Αἰθιοπίαν φυγεῖν καταλιπόντα τὴν γυναῖκα "ἔγκυον· ἣν κρυπτομένην ἐν τισι σπηλαίοις τεκεῖν παῖδα, "ὄνομα [c] Μεσσήνην, ὃν ἀνδρωθέντα ἐκδιῶξαι τοὺς Ιουδαίους "εἰς τὴν Συρίαν, ὄντας περὶ εἴκοσι μυριάδας, καὶ τὸν πατέ-"ρα Αμένωφιν ἐκ τῆς Αἰθιοπίας καταδέξασθαι.

λγ'. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Χαιρήμων. ὤμην δ' αὐτόθεν φανερὰν εἶναι ἐκ τῆς εἰρημένων τὴν ἀμφοῖν ψευδολογίαν. ἀληθείας μὲν γάρ τινος ὑποκειμένης, ἀδύνατον ἦν διαφωνεῖν ἐπὶ τοσοῦτον. οἱ δὲ τὰ ψευδῆ συντιθέντες, οὐχ ἑπόμενα σύμφωνα γεγράφασιν, ἀλλ' αὐτοῖς τὰ δόξαντα πλάττουσιν. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἐπιθυμίαν τοῦ βασιλέως ἵνα τοὺς Θεοὺς ἴδῃ, φησὶν ἀρχὴν γενέσθαι τῆς τῶν μιαρῶν ἐκβολῆς· ὁ δὲ Χαιρήμων ἴδιον ὡς τῆς Ισιδος ὄνειρον συνετίθεικεν. κἀκεῖνος μὲν Αμένωφιν λέγει, τὴν προειπόντα τῷ βασιλεῖ τὴν καθαρμόν· οὗτος δὲ Φριτιφάντην. ὁ δὲ δὴ τοῦ πλήθους ἀριθμὸς καὶ σφόδρα συνεγγύς, ὀκτὼ μὲν μυριάδας ἐκείνου λέγοντος, [d] τούτου δὲ πέντε πρὸς ταῖς εἴκοσιν. ἔτι τοίνυν ὁ μὲν Μανεθὼς πρώτους εἰς τὰς λιθοτομίας τοὺς μιαροὺς ἐκβαλὼν, εἶτα αὐτοῖς τὴν Αὔαριν δοὺς ἐγκατοικεῖν, καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους Αἰγυπτίους [e] ἐκπολεμώσας, τότε φησὶν ἐπικαλέσασθαι τὴν παρὰ τῶν Ιεροσολυμιτῶν αὐτοῖς ἐπικουρίαν. ὁ δὲ Χαιρήμων ἀπαλλαττομένους ἐκ τῆς Αἰγύπτου, περὶ Πηλούσιον εὑρεῖν ἐκτὸς καὶ τριακόσια μυριάδας ἀνθρώπων, καταλελειμμένας ὑπὸ τοῦ Αμενώφιος, καὶ μετ' ἐκείνων πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐμβαλεῖν, φυγεῖν δὲ τὸν Αμένωφιν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. ὃ δὲ δὴ γενναιότατον τῶνδε τίνες ἢ πόθεν ἦσαν αἱ τοσαῦται τοῦ στρατοῦ μυριάδες εἴρηκεν, εἴτε Αἰγύπτιοι ὄντες, εἴτ' ἔξωθεν ἥκοντες. ἀλλ' οὐδὲ τὴν αἰτίαν διεσάφησεν, δι' ἣν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀγαγεῖν [f] οὐκ ἠθέλησεν, ὁ περὶ τῶν λεπρῶν ὃν τῆς Ισιδος ὄνειρον συμπλάσας. τῷ δὲ Μωϋσῇ καὶ τὴν Ιώσηπον ὁ Χαιρήμων, ὡς ἐν ταυτῷ χρόνῳ συνεξηλελασμένον, προσέθεικεν, τὴν πρὸ Μωϋσέως πρεσβύτερον τέσσαρσι γενεαῖς τετελευτηκότα, ἃν ἐστιν ἔτη ἑξὸν ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατόν. ἀλλὰ μὴν ὁ Ραμίσσης ὁ τοῦ Αμενώφιος υἱὸς, κατὰ μὲν τὴν Μανεθῶνα, νεανίας συμπολεμεῖ τῷ πατρὶ, καὶ συνεκπίπτει, φυγὼν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. οὗτος δὲ

a Φριτοφάντιν vel Φριτοφάντιν in aliquot *MSS.* b Πτοίας in *Cod. Elienſi.* c Ραμίσσην in *Cod. Elienſi.* d Τοῦ δὲ in *MS.* e Εκπολεμῶσαι in *MS.* f Οὐκ ἠθέλησεν in *MS.*

πεποίηκεν αὐτὸν μὴ τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος, ἀλλὰ πολλαῖς πολὺ γεγενημένον· καὶ μὴ ταῦτα νικῶντα μάχῃ, καὶ τοὺς Ἰουδαίους εἰς Συρίαν ἐξελαύνοντα, τὸν ἀριθμὸν ὄντας περὶ μυριάδας ἑκατὸν. ὡς τὸν εὐχερείας· ὅτε γὰρ πρότερον οἵ τινες ἦσαν οἱ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ μυριάδες εἶπεν· ὅτε πῶς οἱ [a] πεντακόσια καὶ τρεῖς διεφθάρησαν· πότερον ἐν τῇ μάχῃ κατέπεσον, ἢ πρὸς τὴν Ραμέσσην [b] μετεβάλλοντο. ὃ δὲ δὴ θαυμασιώτατον, οὐδὲ τίνας χαλᾷ τοὺς Ἰουδαίους δυνατὸν ἐστι παρ' αὐτοῦ μαθεῖν, ἢ ποτέροις αὐτῶν τίθῃ ταύτην τὴν προσηγορίαν· τοῖς εἰκοσιπέντε μυριάσι τοῦ λεπρῶν, ἢ τοῖς ὀκτὼ καὶ πεντάκοντα τοῖς περὶ τὸν Πελούσιον. ἀλλὰ γὰρ εὔηθες ἴσως ἂν εἴη λέγειν πολλοὺς ἐλέγχειν τοὺς ὑφ' ἑαυτοῦ ἐλεγμένους. ὃ γὰρ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐστὶν μετεκόπτετο.

λδ'. Ἐπεισάξω δὲ τούτοις Λυσίμαχον, εἰληφότα μὲν τὴν αὐτὴν τοῖς προειρημένοις ὑπόθεσιν τοῦ ψεύσματος, ὑπερπεπαικότα δὲ τὴν ἐκείνων ἀπιθανότητα τοῖς πλάσμασι. δι' ὃ καὶ δῆλός ἐστι συντεθεικὼς κατὰ πολλὴν ἀπέχθειαν. λέγει γάρ· "ὅτι Βοκχόρεως τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέως, τὸν "λαὸν τῶν Ἰουδαίων λεπροὺς ὄντας καὶ ψωρούς, καὶ ἄλλα νοσή- "ματά τινα ἔχοντας, εἰς τὰ ἱερὰ καταφεύγοντας μετα- "τῶν τροφήν. πολλοῖς δὲ ἀνθρώποις νοσηλίᾳ περι- "πεσόντων, ἀκαρπίαν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ γενέσθαι. Βόκχορον "δὴ, τὸν τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα, [c] εἰς Αμμωνα πέμψαι πε- "ρὶ τῆς ἀκαρπίας τοὺς μαντευσομένους· τὸν Θεὸν δὲ [d] εἰπεῖν, "τὰ ἱερὰ καθαρὰ ἀπ' ἀνθρώπων ἀνάγνων καὶ δυσσεβῶν, "[e] ἐκβαλόντα αὐτοὺς ἐκ τῶν ἱερῶν εἰς τόπους ἐρήμους, τοὺς "δὲ ψωροὺς καὶ λεπροὺς βυθίσαι, ὡς τοῦ ἡλίου ἀγανακτοῦντος "ὅτι τῇ τούτων ζωῇ, καὶ τὰ ἱερὰ ἁγνίσαι, καὶ ὅτι τὴν γῆν "καρποφορήσειν. τὸν δὲ Βόκχορον τοὺς χρησμοὺς λαβόντα, "τούς τε ἱερεῖς καὶ ὁπτεωμίτας προσκαλεσάμενον, κελεῦσαι "ὁπλοχλῶ ποιησαμένους τὸν ἀκαθάρτων, τοῖς στρατιώταις "τούτους παραδοῦναι καλάξειν αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον· τοὺς δὲ "λεπροὺς εἰς μολυβδίνους χάρτας ἐνδήσαντας, ἵνα καθῶσιν "εἰς τὸ πέλαγος. βυθισθέντων δὲ τῶν λεπρῶν καὶ ψωρῶν, "τοὺς ἄλλους συναθροισθέντας εἰς τόπους ἐρήμους ἐκτεθῆναι "ἐπ' ἀπωλείᾳ· συναχθέντας δὲ βουλεύσασθαι περὶ αὐτῶν, "νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης, πῦρ καὶ λύχνους καύσαντας φυλάτ- "τειν ἑαυτούς, τοῦ τ' ἐπιόντος νύκτα νηστεύσαντας ἱλάσκεσθαι "τοὺς θεούς, περὶ οὗ σῶσαι αὐτούς. τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Μωυ- "σῆν τινα συμβουλεύσαι αὐτοῖς, παραβαλλομένους μίαν ὁδὸν "τέμνειν, [f] ἄχρις ἂν ἔλθωσιν εἰς τόπους οἰκουμένους, παρα- "κελεύσαι τε αὐτοῖς, μήτε ἀνθρώπων τινὶ εὐνοήσειν, "μήτε ἄριστα συμβουλεύσειν, ἀλλὰ τὰ χείρονα· θεῶν τε "ναοὺς καὶ βωμοὺς, οἷς ἂν ἐντύχωσιν, ἀναστρέπειν. συναγ- "νεσάντων δὲ τῶν ἄλλων, τὰ δοχθέντα ποιοῦντας διὰ τῆς ἐρήμου "πορεύεσθαι, ἱκανῶς δὲ ὀχληθέντας ἐλθεῖν εἰς τὴν οἰκουμένην "χώραν, καὶ τοὺς τε ἀνθρώπους ὑβρίζοντας, καὶ τὰ ἱερὰ συλῶν- "τας καὶ ἐμπρήσαντας, ἐλθεῖν εἰς τὴν νῦν Ἰουδαίαν προσαγορευο- "μένην, κτίσαντας δὲ πόλιν ἐνταῦθα κατοικεῖν. ὃ δὲ ἄρα "τοῦτο [g] Ἱερόσυλα ἀπὸ τῆς ἐκείνων διαθέσεως [h] ὠνόμασεν· "ὕστερον δ' αὐτοὺς ὑπερκρατήσαντας, χρόνῳ διαλλάξαι τὴν ὀνο-

tem finxit eum post patris obitum in spelunca quadam natum, & postea in prælio victoriam reportantem, & Judæos in Syriam abigentem, numero circiter cc millia. O facilitatem *hominis*! neque enim prius, quinam erant illa cccLXXX millia, dixit, neque quomodo CLXXX millia perierint; in aciéne ceciderint, an ad Ramessen transfugerint. quod vero maxime mirandum, ne cognoscere quidem ex eo licet, quosnam vocet Judæos, vel utris eorum det hanc appellationem; illisne ccc millibus leprosorum, an his cccLXXX millibus, quæ circa Pelusium erant. Sed stultum fortasse esset eos pluribus redarguere, qui à semetipsis redarguti sunt. Si ab aliis, hoc utique ferendum esset.

34. His autem addam Lysimachum, idem quidem habentem cum prædictis mendacii argumentum, illorum vero incredibilitatem figmentorum enormitate superantem. unde constat eum ex magno *in nos* odio *sua* confinxisse. dicit enim, "sub Bocchori rege Ægy- "ptiorum, populum Judæorum, quod essent "lepra, scabie, & aliis quibusdam morbis in- "fecti, ad templa confugisse, & victum men- "dicasse. multis autem hominibus morbo "correptis, sterilitatem in Ægypto accidisse. "Bocchorim vero, Ægyptiorum regem, ad Am- "monem scitatum oracula de sterilitate mi- "sisse: responsumque à Deo, repurganda esse "templa ab hominibus impuris & impiis, eji- "ciendo eos è templis in loca deserta, cæ- "terum scabiosos ac leprosos mergendos, tan- "quam sole ut isti viverent ægre ferente; & "templa expianda, atque ita fore ut terra "fructum ferat. Bocchorim autem accepto "oraculo, accersitisque sacerdotibus & sacri- "ficiis, jussisse, ut impuri collecti militibus "traderentur, deportandi in desertum; utque "leprosi plumbeis laminis involuti in pelagus "dejicerentur. Submersis autem leprosis ac "impetiginosis, reliquos congregatos in loca "deserta expositos esse ut perirent. Eos au- "tem habito concilio de seipsis consultasse: "& nocte superveniente, accensis ignibus ac "lucernis custodias agitasse; sequentique no- "cte jejunasse ut Deos saluti suæ propitios "haberent. Insequenti vero luce, à Moyse quo- "dam ipsis consilium datum, ut irent intrepidi "una via, usque dum ad loca culta perveni- "retur: tum præcepisse, ne cui hominum in "posterum benevoli essent, neque optima sug- "gererent sed deteriora; utque Deorum tem- "pla & altaria, prout in ea inciderent, ever- "terent. Cum autem alii ista comprobassent, "& facere decrevissent, iter factum esse per "desertum, & post multa incommoda tandem "ad loca culta perventum: dein & homini- "bus injuriose tractatis, & fanis compilatis "ac incensis, venisse in locum qui nunc Ju- "dæa dicitur, conditaque civitate illic habi- "tare. istam autem urbem Ἱερόσυλα ab ipsorum "* dispositione nominatam esse: postea au- "tem auctos viribus nomen mutasse ut pro- "bro

Lysimachus dissentit ab utroque.

a Εἴκοσι καὶ τρεῖς in *MSS Big.* & *Hafn.* In *Vet. Interpr.* habemus, *neque quomodo* CLXXX *millia perierint.* b Μετεβάλοντο in *MSS.* c Εἰς Αμμωνος in *MSS.* & hic loci & infra, p. 1360. v. 5. d Ἐρεῖν in *MSS.* e *Al.* ἐκβαλόντα. f Ἀχρὶς ἂν ἔτυχον ἔλθωσιν in *Codd. Big.* & *Hafn.* g Ἱεροσύλημα in *MSS.* h Ὠνόμασεν in *MSS.* * *Vix.* quod ἱερὰ συνελέγοντο.

Facetus error de Hierosolymis.

"bro non afficerentur, & urbem Hierosolyma, & seipsos Hierosolymos vocasse.

35. Hic non eundem cum illis invenit regem quem memoraret, sed recentius nomen confinxit; & omisso somnio & vase Ægyptio ad Ammonem abiit de impeniginosis ac leprosis responsum relaturus. Dicit enim ad templa collectam multitudinem Judæorum, incertum leprosisoe nomen imponens, an quod solos Judæos morbus occuparit? ait enim, populus Judæorum. qualis? advena an indigena? Cur igitur eos, cum sint Ægyptii, Judæos vocas? Quod si hospites sint, cur undenam sunt non dicis? Quomodo autem, cum rex tam multos ex his in mare demersisset, & reliquos in loca deserta ejecisset, tanta multitudo superfuit? aut quo pacto desertum pertransierunt, & regionem occuparunt quam nunc tenemus, & urbem insuper condiderunt, & templum exstruxerant apud omnes celebre? Oportebat autem non solum legislatorem nominasse, sed & genus ejus indicasse, quisnam erat, & ex quibus ortus; & quamobrem eis inter eundum tales voluerit ferre leges de Diis, deque iis quæ hominibus cederent in injuriam. Sive enim Ægyptii erant genere, non tam facile patrios mores abdicassent: sive aliunde erant, omnino aliquas habebant leges ad quas longa consuetudine instituti erant. At enim si quidem jurassent, nunquam se illis qui eos expulerant fore benevolos, non immerito factum fuisset; illos vero bellum acerrimum adversus omnes homines suscepisse, cum essent (ut ipse ait) miseri, & omnium opis egeni, magnam plane non illorum, sed qui ista finxerit, stultitiam ostendisset; qui scilicet affirmare ausus est, nomen impositum civitati à templorum spoliatione, & hoc postea fuisse mutatum. Manifestum enim posteris quidem tale nomen probrosum fuisse & odiosum: ipsi vero qui fundarunt urbem, sibi ornamento fore existimarunt ejusmodi nomen. Hic autem vir bonus præ immoderata convitiandi intemperantia non intellexit, quod sacrorum direptio non eadem voce Græcis & Judæis exprimitur. Quid ergo amplius quilibet diceret contra mendacium impudenter adeo confictum? Sed quoniam justam ad magnitudinem excrevit libellus, alio facto principio, reliqua, quæ ad id quod proposui spectant, faciam sedulo ut adjiciantur.

"μασίαν [a] ὡς ὁ μὴ ὀνειδίζειν, καὶ τὴν τε πόλιν Ἱερο-
"σόλυμα, καὶ αὐτοὺς Ἱεροσολύμους προσαγορεύειν.

λε΄. Οὗτος δὲ οὐ τὴν αὐτὸν ἐκείνοις εὗρεν εἰπεῖν βασιλέα, χρόνῳ πρότερον δ' ὄνομα συντίθησιν, καὶ παρεὶς ὄνειρον καὶ σκεῦος Αἰγύπτιον, εἰς Ἄμμωνα ἀπελήλυθε περὶ τῶν φυμάτων καὶ λεπρῶν χρησμὸν οἴσων. φησὶ γὰρ εἰς τὰ ἱερὰ συλλέγειν πλῆθος Ἰουδαίων. ἄρα γε [b] τούτοις τοῖς λεπροῖς ὄνομα θέμενος, [c] ἢ μόνων τῶν Ἰουδαίων τοῖς νοσήμασι περιπεσόντων; λέγει γὰρ ὁ λαὸς τῶν Ἰουδαίων. ὁποῖος; ἔπηλυς, ἢ ὁ γένος ἐγχώριος; διὰ τίνων Αἰγυπτίους αὐτοὺς ὅλως Ἰουδαίους καλεῖς; εἰ δὲ ξένοι, διὰ πόθεν οὐ λέγεις; πῶς δὲ, τοῦ βασιλέως πολλοὺς μὲ αὐτῶν βυθίσαντος εἰς τὴν θάλασσαν, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς ἐρήμους τόπους ἐκβαλόντος, τοσοῦτοι ὁ πλῆθος ὑπελείφθησαν; ἢ τίνα τρόπον διεξῆλθον μὲ τὴν ἔρημον, ἐκράτησαν δὲ τῆς χώρας ἣν νῦν κατοικοῦμεν, ἔκτισαν δὲ καὶ πόλιν, καὶ νεὼν ᾠκοδομήσαντο πᾶσι περιβόητον; ἐχρῆν δὲ καὶ περὶ τοῦ νομοθέτου μὴ μόνον εἰπεῖν τοὔνομα, δηλῶσαι δὲ καὶ ὁ γένος ὅς τις ἦν καὶ πόθεν· διὰ δὲ τούτους ἂν αὐτοῖς ἐπεχείρησε τιθέναι νόμους περὶ θεῶν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀδικίας χάριν τὴν πορείαν. εἴτε γὰρ Αἰγύπτιοι ὁ γένος ἦσαν, οὐκ ἂν ὅσα τῶν πατρίων ἐθῶν οὕτω ῥᾳδίως μετεβάλλοντο· εἴτ' ἀλλαχόθεν ἦσαν, πάντως τινὲς ὑπῆρχον αὐτοῖς νόμοι, ἅτε μακρᾶς συνηθείας πεφυλαγμένοι. εἰ μὲ οὖν περὶ τῶν ἐξελασάντων αὐτοὺς ὤμοσε μηδὲ ποτε εὐνοήσειν, λόγον εἶχεν εἰκότα, πᾶσι δὲ πόλεμον ἀνθρώποις ἀκήρυκτον ἄρασθαι τούτοις, εὖτε ἔπεσχεθαι ὡς αὐτὸς λέγει κακῶς, τοῦ καὶ πάντων βοηθείας δεομένους, ἄνοιαν οὐκ ὀλίγην, ἀλλὰ τοῦ ψευδομένου πάνυ πολλὴν παρίστησιν· ὅς γε καὶ τοὔνομα θέσθαι τῇ πόλει ἀπὸ τῆς [d] ἱεροσυλίας αὐτοὺς ἐπόλμησεν εἰπεῖν, τοῦτο δὲ μετὰ ταῦτα τοὐναντίον. δῆλον γὰρ ὅτι τοῖς μὲ ὕστερον γενομένοις αἰσχρὸν τοὔνομα καὶ μῖσος ἔφερεν· αὐτοὶ δ' οἱ κτίζοντες τὴν πόλιν, κοσμήσειν αὐτοὺς ὑπελάμβανον τοιοῦτον ὀνομάσαντες. ὁ δὲ γενναῖος ἀπὸ πολλῆς τοῦ λοιδορεῖν ἀκρασίας οὐ συνῆκεν, ὅτι ἱεροσυλεῖν καὶ τὴν αὐτὴν φωνὴν Ἰουδαῖοι τοῖς Ἕλλησιν ὀνομάζομεν. τί οὖν ἔτι πλείω τις λέγοι τοὺς τοσοῦτον ψευδόμενον οὕτως ἀναισχύντως; ἀλλ' ἐπειδὴ σύμμετρον ἤδη ὁ βιβλίον εἴληφε μέγεθος, ἑτέραν ποιησάμενος ἀρχὴν, τὰ λοιπὰ τοῦ εἰς τὸ προκείμενον συμφέρομεν προσανα-
δοῦναι.

a Ita lego cum *Vet. Interpr.* antea erat ὡς τὸ ὀνειδίζειν. b Illud τούτοις ex *MSS.* c Μόνων in *MSS.* d Vide *Nicephorum Callistum* in *Eccl. Hist.* l.IV.c.33. sub finem.

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ,

ΠΕΡΙ

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ ΙΟΥΔΑΙΩΝ,

[a]ΚΑΤΑ ΑΠΙΩΝΟΣ

[b]ΛΟΓΟΣ Β'.

FLAVII JOSEPHI,

DE

ANTIQUITATE JUDÆORUM,

CONTRA APIONEM

LIBER II.

ΔΙΑ μὲν οὖν τοῦ προτέρου βιβλίου, τιμιώτατέ μοι Επαφρόδιτε, περί τε τῆς ἀρχαιότητος ἡμῶν ἐπέδειξα τοῖς Φοινίκων καὶ Χαλδαίων καὶ Αἰγυπτίων γράμμασι πιστωσάμενος τὴν ἀλήθειαν, καὶ πολλοὺς τῶν Ελλήνων συγγραφεῖς παραχόμενος μάρτυρας· τήν τε ἀντίρρησιν ἐποιησάμην πρὸς Μανεθῶνα καὶ Χαιρήμονα καί τινας ἑτέρους. ἄρξομαι δὲ νῦν τοὺς ὑπολειπομένους τῶν γεγραφότων τὶ καθ' ἡμῶν ἐλέγχειν· [c]καί τοι περὶ τῆς πρὸς Απίωνα τὴν γραμματικὸν ἀντιρρήσεως ἐπῆλθέ μοι διαπορεῖν, εἰ χρὴ σπουδάσαι. τὰ μὲν γάρ ἐστι τῶν ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένων τοῖς ὑπ' ἄλλων εἰρημένοις ὅμοια, τὰ δὲ λίαν ψυχρῶς προστέθεικεν, τὰ πλεῖστα δὲ βωμολοχίαν ἔχει, καὶ πολλὴν, εἰ δὴ τἀληθὲς εἰπεῖν, ἀπαιδευσίαν· ὡς ἂν ὑπ' ἀνθρώπου συγκείμενα καὶ φαύλου τὸν τρόπον, καὶ παρὰ πάντα τὸν βίον ὀχλαγωγοῦ γεγονότος. ἐπεὶ δ' οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων [d]διὰ τὴν ἄνοιαν ὑπὸ τῶν τοιούτων ἁλίσκονται λόγων μᾶλλον, ἢ τῶν μετά τινος σπουδῆς γεγραμμένων, καὶ χαίρουσι μὲν ταῖς λοιδορίαις, ἄχθονται δὲ τοῖς ἐπαίνοις, ἀναγκαῖον ἡγησάμην εἶναι, μηδὲ τοῦτον ἀνεξέταστον καταλιπεῖν, κατηγορίαν ἡμῶν ἄντικρυς ὡς ἐν δίκῃ γεγραφότα. καὶ γὰρ αὖ κἀκεῖνο τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ὁρῶ παρακολουθοῦν, ὃ λίαν ἐφήδεσθαι, ὅταν τὶς ἀρξάμενος βλασφημεῖν ἕτερον, αὐτὸς ἐλέγχηται περὶ τῶν αὐτῷ προσόντων κακῶν. ἔστι μὲν οὖν οὐ ῥᾴδιον αὐτοῦ διελθεῖν τοὺς λόγον, οὐδὲ σαφῶς γνῶναι τί λέγειν βούλεται. σχεδὸν δ' ὡς ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ ψευσμάτων συγχύσει, τὰ μὲν εἰς τὴν ὁμοίαν ἰδέαν πίπτει τοῖς προεξητασμένοις, περὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου τῶν ἡμετέρων προ-

SUPERIORI quidem libro, mi chariſſime Epaphrodite, & gentis noſtræ antiquitatem demonſtravi, veritatem ex Phœnicum & Chaldæorum & Ægyptiorum ſcriptis confirmando, multis etiam Græcorum hiſtoricis in teſtes adductis, & calumnias Manethonis & Chæremonis & aliorum quorundam refutavi. Nunc vero ad reliquos, qui aliquid contra nos ſcripſerunt, refellendos arguendoſque aggrediar: quanquam ſubit mihi dubitare, an Apioni Grammatico refutando operam impenderem. Nam eorum quæ ab ipſo ſcripta ſunt, nonnulla quidem ſimilia ſunt dictis aliorum, quæ vero de ſuo adjecit valde frigida ſunt; & in pleriſque ſcurrilitatem prodit, ſeque (ſi vere *& libere loquendum*) plane indoctum eſſe oſtendit; ac ſi compoſita eſſent ab homine pravis moribus, quique omni vita ſua ſe pro circulatore geſſit. Quoniam vero multi hominum præ ſtultitia iſtiuſmodi potius orationibus capiuntur, quam iis quæ cura quadam *& diligentia* literis ſunt mandatæ, & contumeliis quidem gaudent, aliorum vero laudes moleſte ferunt, neceſſarium eſſe duxi ne hunc quidem ſine examine præterire, qui nos palam tanquam in judicio accuſavit. Etenim illud quoque hominum pleriſque inſitum video, ut valde delectentur, cum is, qui alteri orſus eſt maledicere, ſua ob vitia redarguitur. Ejus quidem certe orationem nec legere facile eſt, neque plane intelligere quid dicere velit: fere autem quaſi valde perturbatus & ex mendaciis confuſus, paſſim quidem in ſimilia incidit iis, quæ ſupra ad examen vocavimus de majorum noſtrorum ex

Apion qualis homo.

a Hoc in libro *Apioni* præcipue reſpondet *Joſephus*. nam prior liber aliis Judaïcæ gentis obtrectatoribus ab eo eſt oppoſitus. *Uſſerius*. *b* Ἀντιρρητικὸς λόγος δεύτερος in aliquot *MSS*. *c* Καὶ τοῖς περὶ τῆς . . . . . ἀντιρρήσεως τετολμημένοις in *MSS*. *d* Διὰ τὴν αὐτῶν ἄνοιαν *MSS*.

Summa libri Apionis contra Judæos.

ex Ægypto migratione; partim vero accusationem instituit Judæorum Alexandriam habitantium. tertium autem istis admiscetur de sacris templi nostri ceremoniis, & aliis ritibus quos criminatur.

Apionis confutatio.

2. Sane quod nec genere Ægyptii fuerint patres nostri, neque ob labem corporis aut alias quasdam ejusmodi calamitates inde pulsi fuerint, non mediocriter solum, sed pene ultra modum, superius à me demonstratum existimo: quæ vero istis adjungit Apion breviter memorabo. Ista enim in tertio rerum Ægyptiacarum dicit: "Moyses, ut accepi à "grandioribus natu Ægyptiis, Heliopolitanus "erat; qui, patriis institutis obligatus, sub-"diales precationes ad septa qualia urbs ha-"bebat, reduxit. Totam autem *civitatem* ad "subsolanum *inter precandum* convertebat. "ita enim Heliopolis sita est. Pro gnomoni-"bus autem columnas statuit, quibus scaphæ "forma subjecta erat; ab harum vero sum-"mitatibus umbra in eam incidebat; ita ut "eundem cursum quem sol in æthere absol-"veret." Atque hujuscemodi est admiranda illa hujus Grammatici phrasis. Mendacium autem verbis argui non desiderat, sed ex operibus *Moysis* abunde constat. Neque enim cum primum tabernaculum Deo construeret Moyses, aut ipse ullam talem formam ei indidit, aut posteros facere præcepit: neque Solomon, qui postea templum construxit Hierosolymis, se *ea in re* ita curiosum exhibuit, qualiter confinxit Apion. "Accepisse autem "dicit à senioribus, Moysen fuisse Heliopoli-"tanum:" scilicet ipse quidem junior, illis vero fidem habens, qui per ætatem illum noverant, & eum eo versati fuerant. Cum de Homero quidem poëta, ipse, licet Grammaticus, non posset quænam ejus sit patria certo affirmare; neque de Pythagora tantum non heri nudiusve tertius nato: de Moyse vero tam multis annis illos præcedente tam facile decernit, credens iis quæ à senioribus acceperat. unde manifeste illum mentiri apparet. Quod ad temporum vero rationem, quibus Moysen ait eduxisse leprosos & cæcos & claudos, belle antecessoribus suis (uti puto) concinit Grammaticus *ille* accuratissimus. Nam Manetho quidem Judæos dicit regnante Tethmosi ex Ægypto discessisse, annis CCCXCIII antequam exsilium apud Argos egerit Danaus: Lysimachus vero tempore Bocchoris regis, hoc est ante annos MDCC. Molon autem & alii quidam, ut cuique visum est. At vero Apion cæteris fide dignior exacte illum exitum definivit VII Olympiade, ejusque anno primo, in quo, ut ait, Pœni Carthaginem condiderunt. Carthaginis autem mentionem adjecit, ratus id veritatis argumentum fore evidentissimum: nec animadvertit à semetipso adductum quo coargueretur. Si enim de hac colonia, monumentis Phœnicum credendum est, in illis Hiromus rex traditur antiquior Carthaginis conditu annis plus quam CL. de

γόνων μεταναςάσεως· τὰ δ' ὅτι κατηγορεῖ τῆς τῶν Ἀλεξανδρείᾳ κατοικούντων Ἰουδαίων. τρίτον δ' ὅτι τούτοις μέμικται, περὶ τῆς ἁγνείας τῆς κατὰ τὸ ἱερὸν ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων νομίμων κατηγορεῖ.

Β'. Οπ μὲν οὖν ὅτι Αἰγύπτιοι τὸ γένος ἦσαν ἡμῶν οἱ πατέρες, ὅτε λαβὼν λύμαν σωμάτων, ἢ τοιαύτας ἄλλας συμφοράς τινας ὁκεῖθεν ἐξηλάθησαν, οὐ μόνον μετρίως, ἀλλὰ καὶ πέρα τοῦ συμμέτρου προαποδεδεῖχθαι νομίζω. περὶ ὧν δὲ προσέθησιν ὁ Απίων ὀλιγωρήσομεν σιωπώμενος. φησὶ γὰρ ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Αἰγυπτιακῶν τάδε. "Μωϋσῆς, ὡς "ἤκουσα παρὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν Αἰγυπτίων, ἦν Ηλιου-"πολίτης· ὃς, πατρίοις ἔθεσι κατηγορημένος, αἰθρίους "προσευχὰς ἀνῆγεν εἰς οἵους εἶχεν ἡ πόλις προσόλους. "πρὸς ἀφηλιώτην δὲ πᾶσαν ἀπέστρεφεν. οὕτω γὰρ καὶ Ηλίου "κεῖται πόλις. ἀντὶ δὲ ὀβελῶν ἔστησε κίονας, ὑφ' οἷς ἦν "σκύτωμα [a] σκάφης, σκία δ' ἀπ' ἄκρων ἐπ' αὐτῷ "διακειμένη, ὡς, ὃν αὐτὸν αἰθρεῖ, τοῦτον ἀεὶ τὸν δρόμον Ηλίου "συμπεριπολεῖ." τοιαύτη μέν τις ἡ θαυμαστὴ τοῦ γραμματικοῦ φράσις. τὸ δὲ ψεῦσμα λόγων καὶ δεόμενον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων πρόδηλον. ὅτε γὰρ αὐτὸς Μωϋσῆς ὅτε τὴν πρώτην σκηνὴν τῷ Θεῷ κατεσκεύασεν, οὐθὲν σκύτωμα τοιοῦτον [b] εἰς αὐτὴν ἐνέθηκεν, οὔτε ποιεῖν τοῖς ἔπειτα προσέταξεν· ὅ,τε μὴν ὕστερον καταβασκευάσας τὸν ναὸν τὸν ἐν Ιεροσολύμοις Σολομὼν πάσης ἀπέχετο τοιαύτης πρόνοιας, οἵαν συμπέπλεκεν Απίων. "ἀκοῦσαι δέ, φησί, τῶν "πρεσβυτέρων, ὅτι Μωϋσῆς ὁ Ηλιουπολίτης, δυλοιόν τι πρό-"τερος μὲν ὢν αὐτός, ἐκείνοις δὲ πιστεύσας, τοῖς ἀφ' τῆς "ἡλικίας ἐπιγαμένοις αὐτὸν καὶ συγγενομένοις." καὶ περὶ μὲν Ομήρου τοῦ ποιητοῦ, γραμματικὸς ὢν αὐτός, οὐκ ἂν ἔχοι τις αὐτοῦ πατρίδ' ὅτι ἀβεβαιωσάμενος εἰπεῖν, οὐδὲ περὶ Πυθαγόρου μόνον οὐκ ἐχθὲς καὶ πρώην γεγονότος· περὶ δὲ Μωϋσέως τοσούτῳ πλήθει προάγοντος ἐκείνους ἐτῶν, ὅτου ὀλιγοστοῖ ῥαδίως πιστεῦσαι ἀκοῇ πρεσβυτέρων, ὡς δῆλός ἐστι καταψευσάμενος. τὰ δὲ δὴ τῶν χρόνων, οἷς φησι τὸν Μωϋσῆν ἐξαγαγεῖν τοὺς λεπρῶντας καὶ τυφλοὺς καὶ τοὺς βάδους πεπηρωμένους, σφόδρα δὴ τοῖς [c] πρὸ αὐτοῦ συμπεφώνηκεν ὡς οἶμαι ὁ γραμματικὸς ὁ [d] ἀκριβέστατος. Μανεθὼς μὲν γὰρ κατὰ τὸν Τεθμώσιν βασιλεύοντα ἀπαλλαγῆναί φησιν ἐξ Αἰγύπτου τοὺς Ιουδαίους, πρὸ ἐτῶν τετρακοσίων σὺν ἑκατονταετῶν τῆς εἰς Αργος Δαναοῦ φυγῆς· Λυσίμαχος δὲ κατὰ Βόκχοριν τὸν βασιλέα, τουτέστι πρὸ ἐτῶν χιλίων ἑπτακοσίων. Μόλων δὲ καὶ ἄλλοι τινὲς ὡς αὐτοῖς ἔδοξεν. ὁ δὲ γε πάντων πιστότατος Απίων ἀφείσαλο τὴν ἔξοδον ἀκριβῶς, κατὰ τὴν ἑβδόμην Ολυμπιάδα, καὶ (αὐτοῦ ἔτος εἷς) πρῶτον, ἐν ᾧ φησι Καρχηδόνα Φοίνικες ἔκτισαν. τοῦτο δὲ πάντως προσέθηκε τὸ Καρχηδόνα, τεκμήριον οἰόμενος αὐτῷ γενέσθαι τῆς ἀληθείας σαφεστάτου· οὐ συνῆκε δὲ καθ' ἑαυτοῦ τὸν ἔλεγχον ὀλισθόμενος. εἰ γὰρ περὶ τῆς ἀποικίας πιστεύειν δεῖ τοῖς Φοινίκων ἀναγραφαῖς, ἐν ἐκείναις Εἴρωμος ὁ βασιλεὺς γέγραπται πρεσβύτερος τῆς Καρχηδόνος κτίσεως, [e] ἔτεσι πλείοσι πρὸς τοῖς πενήκοντα καὶ ἑκατόν, περὶ

[a] Ita lego cum *Huetio* in *Demonstr. Evang.* prop. IV. § 14. antea erat σκάφη, σκία δ' ἀνδρὸς, & mox ὡς ἂν ἐν αὐθ. [b] Ita *MSS.* εἰς αὐτὴν in *Editis.* [c] Sic *MSS.* πρὸ αὐτῶ in *Editis.* [d] Ita in *MS. Eliensi.* ἀκριβῆς in *cæteris.* [e] Supra in libro superiori dicitur, ἔτεσι πέντε καὶ τοῖς τ.

ὃ τὰς πίστεις ἀνωτέρω παρέχομαι ἐκ τῶν Φοινίκων ἀναγραφῶν, [a] καὶ ὅτι Σολομῶνι, τῷ τὸν ναὸν οἰκοδομησαμένῳ τὸν τῶν Ἱεροσολύμοις, φίλος ἦν Εἴραμος, καὶ πολλὰ συνεβάλλετο πρὸς τὴν τοῦ ναοῦ κατασκευήν. αὐτὸς δὲ ὁ Σολομῶν ᾠκοδόμησε τὸν ναὸν, μετὰ τὸ ἐξελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου τοὺς Ἰουδαίους, [b] δώδεκα καὶ ἑξακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον. τὸν δὲ ἀριθμὸν τῶν ἐλαθέντων [c] τῶν αὐτὸν Λυσιμάχῳ γεγράφασι, ἔνδεκα μυριάδας φησὶ μυριάδας, θαυμαστήν τινα καὶ πιθανὴν ἀποδίδωσιν αἰτίαν, ἀφ' ἧς φησι τὸ σάββατον ὠνομάσθαι. "ὁδεύσαντες γὰρ, φησὶν, ἐξ ἡμερῶν ὁδὸν βουβῶνας ἔχοντες, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ ἀναπαυσάμενοι σωθέντες εἰς τὴν χώραν τὴν νῦν Ἰουδαίαν λεγομένην, καὶ καλοῦσι τὴν ἡμέραν σάββατον, σώζοντες τὴν Αἰγυπτίων γλῶτταν. τὸν γὰρ βουβῶνα ἄλγος καλοῦσιν Αἰγύπτιοι Σαββάτωσιν." οὐκ ἂν οὖν τις [d] ἢ καταγελάσειε τῆς φλυαρίας, ἢ τοιαυτόν μισήσειε τὸν τῷ τοιαῦτα γράφειν ἀναιδείαν. δῆλον γὰρ ὅτι πάντες ἐβουβωνίασαν ἕνδεκα μυριάδες ἀνθρώπων. Ἀλλ' εἰ μὴ ἦσαν κωφοὶ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ καὶ πάντα τρόπον νοσοῦντες, ὁποῖοι αὐτοὺς φησιν Απίων, οὐδ' ἂν μιᾶς ἡμέρας προελθεῖν ὁδὸν ἠδυνήθησαν. εἰ δ' οἷοι βαδίζειν διὰ πολλῆς ἐρημίας, καὶ προσέτι νικᾶν τοὺς αὐτοῖς [e] ἀντιστατοῦντας μαχόμενοι πάντες, οὐκ ἂν ἀθροοι μετὰ τὴν ἕκτην ἡμέραν ἐβουβωνίασαν. ὅτι γὰρ φύσει πῶς τοιοῦτον [f] τοῖς βαδίζουσιν ἐξ ἀνάγκης. ἀλλὰ πολλαὶ μυριάδες στρατοπέδων [g] τὸ σύμμετρον ἀεὶ βαδίζουσιν. ὅτι κατ' αὐτόματον εἰκὸς οὐκ συμβῆναι. πάντων γὰρ ἀλογώτατον. ὁ δὲ θαυμαστὸς Απίων, "διὰ μὲν ἓξ ἡμερῶν αὐτοὺς ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἰουδαίαν προεφήκεν, "πάλιν δὲ τὸν Μωϋσῆν εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Αραβίας ὄρος, ὃ καλεῖται Σίναιον, ἀναβάντα φησὶν [h] ἡμέρας τεσσαράκοντα κρυφθῆναι, κἀκεῖθεν καταβάντα, "δοῦναι τοῖς Ἰουδαίοις τοὺς νόμους." καίτοι πῶς οἷόν τε τοὺς αὐτοὺς καὶ τεσσαράκοντα μόνας ἡμέρας τὸν ἐρήμῳ καὶ ἀνύδρῳ τόπῳ, καὶ τὴν μεταξὺ πᾶσαν τὸν ἡμέρας ἐξ διελθεῖν. ἡ δὲ τοῦ ὀνομασίας τοῦ σαββάτου γραμματικὴ μετάθεσις ἀναίδειαν ἔχει πολλὴν ἢ δεινὴν ἀμαθίαν. τὸ γὰρ σαββὼ καὶ σάββατον πλεῖστον ἀλλήλων διαφέρει· τὸ μὲν γὰρ σάββατον κατὰ τὴν [i] Ἰουδαίαν διάλεκτον ἀνάπαυσις ἐστιν ἀπὸ παντὸς ἔργου, τὸ δὲ σαββὼ, καθάπερ κἀκεῖνός φησι, δηλοῖ παρ' Αἰγυπτίοις τὸ βουβῶνος ἄλγος.

γ'. Τοιαῦτα μὲν τινα περὶ Μωϋσέως καὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου γενομένης τοῖς Ἰουδαίοις ἀπαλλαγῆς, ὁ Αἰγύπτιος Απίων ἐκαινοποίησε, καὶ τοὺς ἄλλους ὑπερβάλλεσθαι. καὶ πάνυ δὲ θαυμάζω, εἰ περὶ τῶν ἡμετέρων ψευδεῖ προγόνων, λέγων αὐτοὺς εἶναι τὸ γένος Αἰγυπτίους. αὐτὸς γὰρ περὶ αὐτοῦ τοῦτον ἐψεύδετο. καὶ γεγενημένος ἐν Οάσει τῇ Αἰγύπτου, πάντων Αἰγυπτίων προέχων ὧν ἂν εἴποι τις, τὴν μὲν ἀληθῆ πατρίδα καὶ τὸ γένος ἐξαμόσατο. Αλεξανδρεῖς δὲ [k] καταψευδόμενος, ὁμολογεῖ τὴν μοχθηρίαν τοῦ γένους. οὐκοῦν τοῦτον ὃν ὑπὸ μισεῖ καὶ βούλεται λοιδορεῖν, τούτους Αἰγυπτίους καλεῖ· εἰ μὴ γὰρ φαυλοτάτους [l] ὠνόμαζεν Αἰγυπτίους,

quo superius ex Phœnicum commentariis confirmatum dedi, quod Solomoni, cum templum Hierosolymitanum exstruxisset, amicus fuerit Hiromus, & multa ad templi fabricam contulerit. ipse vero Solomon templum ædificavit post Judæorum discessum ex Ægypto annis DCXII. Porro numerum pulsorum eundem quem Lysimachus commentus (ait enim eorum fuisse millia CX.) miram quandam & credibilem reddit causam, cur Sabbatum nominari dicit *diem septimam*. "Exacto enim "inquit) sex dierum itinere, inguinum ulceri-"bus affecti sunt, & hac de causa septima die "quieverunt, incolumes constituti in regione, "quæ nunc Judæa vocatur: & appellaverunt "eam diem Sabbatum, servata Ægyptiorum "voce; nam inguinis dolorem Ægyptii vo-"cant Sabbatosin." Annon igitur vel deridenda hæc nugacitas, vel contra odio habenda talis in scribendo impudentia. Apparet enim quod omnes inguinibus laboraverint, hominum millia centum & decem. Atqui si erant cæci & claudi & omne genus morbis vexati, quales *eos* fuisse ait Apion, ne unius quidem diei iter progredi valuissent. Sin autem poterant per magnam solitudinem proficisci, prætereaque sibi obsistentes vincere ad unum omnes pugnando, nequaquam universi post sextam diem inguinum morbo correpti fuissent. Neque enim à natura tale quippiam venire iter agentibus necesse est. Sed plurimarum myriadum exercitus definita semper itinera peragunt. neque temere ita accidisse verisimile videtur. hoc enim omnium absurdissimum est. At vero mirificus *hic* Apion "sex quidem "diebus eos perveniſse in Judæam jam ante "dixit: rursus autem Moysen conscenso mon-"te Ægyptum inter & Arabiam medio, qui "Sinæus appellatur, quadraginta diebus deli-"tuisse dicit, indeque descendentem Judæis "leges dedisse." quanquam fieri non potest, eosdem & quadraginta dies in deserto ac inaquoso loco manere, & quod in medio spatium est id totum sex diebus pertransire. Grammatica autem translatio de appellatione Sabbati multam præ se fert impudentiam vel certe magnam imperitiam. nam Sabbo & Sabbatum plurimum inter se differunt. quippe Sabbatum ex Judæorum dialecto est cessatio ab omni opere: Sabbo vero, ut ille affirmat, apud Ægyptios inguinum dolorem significat.

Pergit Apionem confutare.

De vocibus Sabbatum & Sabbo.

3. Hujuscemodi quidem nonnulla de Moyse & Judæorum ex Ægypto discessu nuper excogitavit Ægyptius Apion, præter alios ista commentus. Et quid mirum, si de nostris mentitur patribus, dicens eos genere Ægyptios esse. Ipse enim è contra de seipso mentiebatur: & natus in Oasi Ægypti, & Ægyptiorum omnium (ut sic dixerim) primus, veram quidem patriam & genus suum ejuravit. Alexandrinum autem se mentitus, generis sui pravitatem agnoscit. Merito igitur quos odit & conviciis insectatur, hos Ægyptios appellat. Nisi enim pessimos esse existimaret Ægyptios, genus

a Illud & adjectum esse volui. b In *Antiquitatum* l. VIII. c. 3. tantum 592 annos computat. c Αὐτοῦ Αυν. in *MS. Elienſi* d Οὐ καταγ. in *eodem MS.* e Ἀντιπαρῶν *Big.* f Ὑπὸ τοῖς in *Codice Elienſi.* g Τὸ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας στρατ. in *MSS.* h Ἡμέρας *Big.* i Ἰουδαίων *Big.*

genus ſuum haud ipſe negaſſet. quandoquidem qui ſe patriæ celebritate efferunt, honorificum quidem ducunt ab ea cognominari, eos vero redarguunt qui præter jus eam ſibi vendicant. Erga nos autem alterutro modo affecti ſunt Ægyptii. aut enim quaſi ſeſe efferentes cognationem ſimulant, aut nos in infamiæ ſuæ ſocietatem adſciſcunt. At præclarus iſte Apion videtur contumelioſam noſtrûm inſectationem quaſi mercedem voluiſſe reddere Alexandrinis pro data ſibi civitate: cognitoque illis cum Judæis una ſecum Alexandriam habitantibus interceſſiſſe inimicitiam, propoſuit quidem illis convicium facere, alios vero univerſos ſimul comprehendit, de utriſque impudenter mentiens.

4 Videamus igitur quænam illa gravia & non ferenda, de quibus Judæos Alexandriam habitantes accuſat. "E Syria, inquit, profecti "ſedes fixerunt ad importuoſum mare, in vi- "cinia alliſionis fluctuum." Ergo ſi locus opprobrium habet, non quidem patriæ ſuæ, ſed *tamen* quam patriam dicit, Alexandriæ conviciatur. illius enim & ora maritima pars eſt, ut omnes fatentur, ad inhabitandum optima. Sin autem per vim eam Judæi occupaverint, ita ut ne poſt quidem ejicerentur, fortitudinis eorum argumentum eſt. Verum Alexander eis locum ad habitandum dedit, & par cum Macedonibus jus conſequuti ſunt. Neſcio autem quid dicturus fuerit Apion, ſi circa Necropolim habitaſſent, ac non circa regiam ſedes poſuiſſent, & hodieque eorum tribus appellaretur Macedones. Sane ſi legiſſet epiſtolas Alexandri regis, & Ptolemæi Lagi, ac in ſucceſſorum illius Ægypti regum reſcripta incidiſſet, & columnam ſtantem Alexandriæ, & jura continentem quæ Cæſar magnus Judæis conceſſit: hæc, inquam, ſi certe quidem ſciens contraria ſcribere auſus eſt, improbus erat: ſin vero nihil horum novit, indoctus. Illud autem quod ſe mirari dicit, quomodo cum Judæi eſſent Alexandrini vocarentur, ſimilis inſcientiæ eſt. Omnes enim in coloniam aliquam evocati, etſi plurimum invicem genere differant; à conditoribus appellationem accipiunt. Et quid opus eſt de aliis dicere? Noſtrorum enim ipſorum qui Antiochiam inhabitant, Antiocheni nominantur. jus enim civium eis dedit conditor Seleucus. Similiter qui in Epheſo *ſunt* & in reliqua Jonia eandem cum civibus inde natis appellationem ſortiuntur: illis hoc præſtantibus *regni* ſucceſſoribus. Romanorum autem clementia omnibus fere de ſuo nomine appellari conceſſit, non ſolum viris *ſingulis*, ſed & maximis gentibus in univerſum. Hiſpani ſcilicet antiqui & Tyrrheni & Sabini vocantur Romani. Si vero hunc modum *communionis* civitatis tollit Apion, deſinat ſemetipſum Alexandrinum dicere. Natus enim, ut antea dixi, in intima Ægypto, quomodo erit Alexandrinus, jure civitatis, quod ipſe de nobis prædicat, ſublato? cum ſolis Ægyptiis orbis nunc Romani domini par-

Jura & privilegia Judæis conceſſa ab Alexandro M. Aliiſque.

Οὐκ ἀν ὅ γένος αὐτὸς ἔφυγον. ὡς [a] οἴγε μεγαλοφρονοῦντες ὅτι τῆς ἑαυτῶν πατρίδος, σεμνυνόμενοι μὲν ἀπὸ τούτου αὐτοὶ χρηματίζοντες, τοὺς [b] ἀδίκως δ' αὐτῶν ἀντιποιουμένους ἐλέγχουσι. πρὸς ἡμᾶς δὲ δυοῖν θάτερον Αἰγύπτιοι πεπόνθασιν. ἢ γὰρ ὡς ἐπιστεμνυνόμενοι προσποιοῦνται τὴν συγγένειαν, ἢ κοινωνοὺς ἡμᾶς ἐπιποιοῦνται τῆς αὐτῶν κακοδοξίας. ὁ δὲ γενναῖος Απίων δοκεῖ μὲν τὴν βλασφημίαν τὴν κατ' ἡμῶν ὥσπερ τινα μισθὸν ἐθελῆσαι παρέχειν Αλεξανδρεῦσι τῆς δοθείσης αὐτοῖς πολιτείας· καὶ τὴν ἀπέχθειαν αὐτῶν ἐπιζάμενος [c] τὴν πρὸς τοὺς συνοικοῦντας, αὐτοῖς ἐπὶ τῆς Αλεξανδρείας Ιουδαίους, [d] πρωτόθεν μὲν ἐκείνοις λοιδορεῖσθαι, [e] συμπεριλαμβάνει δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ἐν ἀμφοτέροις ἀναισχύντως ψευδόμενος.

5 Δ'. Τίνα τοίνυν ἐστὶ τὰ δεινὰ καὶ βαρέα τὰ ὑπὸ Αλεξανδρείας κατοικούντων Ιουδαίων, ἃ κατηγόρηκεν αὐτῶν, ἰδωμεν. "ἐλθόντες, φησίν, ἀπὸ Συρίας ὤκησε πρὸς ἁλίμενον θάλασσαν, γειτνιάσαντες τῆς τοῦ κυμάτων ἀκβολῆς." οὐκ οὖν ὁ τόπος εἰ λοιδορίαν ἔχει, τὴν οὐ πατρίδα μέν, λεγομένην δὲ αὐτῷ, τὴν Αλεξάνδρειαν λοιδορεῖ. ἀκείτης γὰρ καὶ τὸ παράλιόν ἐστι μέρος ὡς πάντες ὁμολογοῦσιν εἰς κατοίκησιν ὂν κάλλιστον. Ιουδαῖοι δ' εἰ μὲν βιασάμενοι κατέχουσι, ὡς μηδ' ὕστερον ἀκπεσεῖν, ἀνδρείας τεκμήριον ἐς αὐτοῖς. εἰς κατοίκησιν δὲ αὐτοῖς ἔδωκε τόπον Αλέξανδρος· [f] καὶ ἴσης παρὰ τοῖς Μακεδόσι τιμῆς ἐπέτυχον. οὐκ οἶδα δὲ τί ποτ' ἂν ἔλεγεν Απίων, εἰ πρὸς τῇ Νεκροπόλει κατῴκουν, [g] καὶ μὴ πρὸς τοῖς βασιλείοις ἦσαν ἱδρυμένοι, καὶ μέχρι νῦν αὐτῶν ἡ φυλὴ τὴν προσηγορίαν [h] ἔχει Μακεδόνες. εἰ μὲν οὖν ἀναγνοὺς τὰς ἐπιστολὰς Αλεξάνδρου τοῦ βασιλέως, καὶ τὰς Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, καὶ τὴν μετ' ἐκεῖνον τῆς Αἰγύπτου βασιλέων ἐντυχὼν τοῖς γράμμασι, καὶ τὴν στήλην τὴν ἑστῶσαν ἐν Αλεξανδρείᾳ καὶ τὰ δικαιώματα παρέλαβε, ἃ Καῖσαρ ὁ μέγας τοῖς Ιουδαίοις ἔδωκεν· εἰ μὲν οὖν ταῦτα, φημί, γινώσκων, τἀναντία γράφειν [i] ἐτόλμησε, πονηρὸς ἦν· εἰ δὲ μηδὲν ἠπίστατο τούτων, ἀπαίδευτος. ὃ δὲ δὴ θαυμάζειν φησὶν Ιουδαίους ὄντας Αλεξανδρεῖς ἀκαλήθως, τὴν ὁμοίας ἀπαιδευσίας. πάντες γὰρ οἱ εἰς ἀποικίαν τινὰ κεκλημένοι, κἂν πλεῖστον ἀλλήλων τοῖς γένεσι διαφέρωσιν, ἀπὸ τῶν οἰκιστῶν τὴν προσηγορίαν λαμβάνουσι. καὶ τί δεῖ περὶ τῶν ἄλλων λέγειν. αὐτῶν γὰρ ἡμῶν οἱ τὴν Αντιόχειαν κατοικοῦντες, Αντιοχεῖς ὀνομάζοιντο. τὴν γὰρ πολιτείαν αὐτοῖς ἔδωκεν ὁ κτίστης Σέλευκος. ὁμοίως οἱ ἐν Εφέσῳ καὶ κατὰ τὴν ἄλλην Ιωνίαν, τοῖς αὐτηγενέσι πολίταις ὁμωνυμοῦσι· τοῦτο παρεχόντων αὐτοῖς τῶν διαδόχων. ἡ δὲ Ρωμαίων φιλανθρωπία [k] πᾶσιν μιᾷ δοῦναι τὴν αὐτὴν προσηγορίαν [l] μεταδίδωκεν· οὐ μόνοις ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ μεγάλοις ἔθνεσιν ὅλοις. Ιβηρες γοῦν οἱ πάλαι, καὶ Τυρρηνοί, καὶ Σαβῖνοι, Ρωμαῖοι καλοῦνται. εἰ δὲ τοῦτον ἀφαιρεῖται τὸν τρόπον τὴν πολιτείας Απίων, παυσάσθω λέγων αὑτὸν Αλεξανδρέα. γεννηθεὶς γὰρ, ὡς προεῖπον, ἐν τῷ βαθυτάτῳ τῆς Αἰγύπτου, πῶς ἂν Αλεξανδρεὺς εἴη· τὴν δόσιν πολιτείας ὡς αὐτὸς ἐφ' ἡμῶν ἠξίωκεν ἀναιρουμένης. καὶ τοι [m] μόνοις Αἰγυπτίοις οἱ νῦν τοῦ Ρωμαίων τῆς οἰκουμένης μεταλαμβάνειν

[a] Ὡς οἶμαι μιγ. in *Cod. Elienſi.* [b] Ἀδίκως *Big.* [c] Τοὺς πρὸς τοὺς *Big.* [d] Πρωτόθεν *Big.* [e] Συμπεριλαμβάνων *Big.* [f] Vide lib. 2. *de Bello Jud.* p. 1098. [g] Καὶ μὴ πρὸς τοῖς βασιλικοῖς *Big.* [h] Ita in *Cod. Big.* antea erat ἔχω. [i] Ἐτόλμα *Big.* [k] Πᾶσιν ἐ μιᾷ δοῦν *Big.* [l] Antea μεταδιδόασιν ἐ μ. [m] Vide *Plin. Jun.* Lib. X. Epiſt. XXII. & *Iſidor. Peluſ.* L. 1. *Epiſt.* 489. p. 123.

[a] Vide

λαμβάνειν ἡγεμονίας πολιτείας ἀπεφήνασιν. ὁ δ' ὅπως ὀρθῶς γενναῖος, ὡς μετέχειν ἀξιῶν αὐτός, ὧν τυχεῖν ἐκωλύετο, συκοφαντεῖν ἐπεχείρησε τοὺς δικαίως λαβόντας. ὁ γὰρ Ἀλεξανδρος τὴν οἰκουμένην τῷ μὴ ἀναδοῦς ὑπ' αὐτοῦ πόλιν κτιζομένην, Ἀλέξανδρος τῶν ἡμετέρων τινὰς ἐκεῖ συνήθροισεν. ἀλλὰ πάντας δοκιμάζων ὀπιμελῶς ἀρετῆς καὶ πίστεως, τοῦτο τοῖς ἡμετέροις ὃ γέρας ἔδωκεν. ἐτίμα γὰρ ἡμῶν τὸ ἔθνος, ὡς καὶ φησιν Ἑκαταῖος περὶ ἡμῶν, ὅτι διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ πίστιν, ἣν αὐτῷ παρέχον Ἰουδαῖοι, τῷ Σαμαρείτῃ χώραν προσέθηκεν ἔχειν αὐτοῖς ἀφορολόγητον. ὅμοια δὲ Ἀλεξάνδρῳ καὶ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου περὶ τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατοικούντων ἐφρόντισε. καὶ γὰρ τὰ κατ' Αἴγυπτον αὐτοῖς [a] ἐπεχείρει φρουρεῖν, πιστὸς ἅμα καὶ γενναίως φυλάξειν ὑπολαμβάνων· καὶ Κυρήνης ἐγκρατὴς ἄρχειν βουλόμενος, καὶ τὴν ἄλλην τὴν ἐν τῇ Λιβύῃ πόλεων, εἰς αὐτὰς μέρος Ἰουδαίων ἔπεμψε κατοικήσων. ὁ δὲ μετ' αὐτὸν Πτολεμαῖος, ὁ Φιλάδελφος ὀνομασθείς, καὶ μόνον εἴ τινες ἦσαν αἰχμάλωτοι παρ' αὐτῷ τῶν ἡμετέρων, πάντας ἀπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ χρήματα πολλάκις ἐδωρήσατο· καὶ ὃ μέγιστον, ἐπιθυμητὴς ἐγένετο γνῶναι τοὺς ἡμετέρους νόμους, καὶ ταῖς τῶν ἱερῶν γραφῶν βίβλοις ἐντυχεῖν. ἔπεμψε γὰρ ἀξιῶν ἄνδρας ἑρμηνεῦσαι, [b] τοὺς ἑρμηνεύσοντας αὐτῷ τὸν νόμον, καὶ γραφῆναι ζῶντα καλῶς τὴν ἐπιμέλειαν ἐπέταξεν καὶ τοῖς τυχοῦσιν· ἀλλὰ Δημήτριον τὸν Φαληρέα, καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Ἀριστέα, καὶ μὲν παιδείᾳ τῶν καθ' ἑαυτὸν [c] διαφέροντα Δημήτριον, τοὺς δὲ τὸν σώματος αὐτοῦ φυλακὴν ἐγκεχειρισμένους, ὅτι τὴν ὀπιμελείας ταύτης ἔταξεν, οὐκ ἂν δόξαν τοὺς νόμους καὶ τὴν πάτριον ἡμῶν φιλοσοφίαν ὀπιθυμήσας ἐκμαθεῖν, εἰ τῶν χρωμένων αὐτοῖς ἀνδρῶν καταφρόνει, καὶ μὴ λίαν ἐθαύμαζεν.

ε'. Ἀπίων δὲ σχεδὸν ἐφ' ἑξῆς πάντες ἔλαθον ὃ τῶν πρόσθεν αὐτοῦ Μακεδόνων βασιλεῖς, οἰκειότατα πρὸς ἡμᾶς διατελέντες. καὶ γὰρ τρίτος Πτολεμαῖος, ὁ λεγόμενος Εὐεργέτης, κατασχὼν ὅλην Συρίαν τῇ κράτει, καὶ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ θεοῖς χαριστήρια τὴν νίκης ἔθυσεν· ἀλλὰ παραγενόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλὰς ὡς ἡμῖν νόμιμόν ἐστιν ἐπιτέλεσε θυσίας τῷ Θεῷ· καὶ ἀνέθηκεν ἀναθήματα τὴν νίκης [d] ἄξια. ὁ δὲ Φιλομήτωρ Πτολεμαῖος καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Κλεοπάτρα, τὴν βασιλείαν ὅλην τὴν ἑαυτῶν Ἰουδαίοις ἐπίστευσαν· καὶ στρατηγοὶ πάσης τῆς δυνάμεως ἦσαν, Ὀνίας καὶ [e] Δοσίθεος Ἰουδαῖοι. ὧν Ἀπίων σκώπτει τὰ ὀνόματα· δίκαιον τὰ ἔργα θαυμάζειν καὶ μὴ λοιδορεῖν, ἀλλὰ χάριν αὐτοῖς ἔχειν ὅτι [f] διεσώσαντο τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἧς ὡς πολίτης ἀντιποιεῖται. πολεμούντων γὰρ αὐτῶν τῇ βασιλίσσῃ Κλεοπάτρᾳ, καὶ κινδυνευόντων ὀλέθρῳ κακῶν, ὅτι συμβάσεις ἐποίησε, καὶ τὴν ἐμφυλίων κακῶν ἀπήλλαξαν. ἀλλὰ "μετὰ "ταῦτα, φησίν, Ὀνίας ὅτι τὴν πόλιν ἤγαγε στρατὸν ὀλίγον ὄν- "τος ἐκεῖ Θέρμου τοῦ παρὰ Ῥωμαίων πρεσβευτοῦ καὶ παρόντος." ὀρθῶς δὲ ποιῶν φαίην ἂν καὶ μάλα δικαίως. ὁ γὰρ Φύσκων ὀνομασθεὶς Πτολεμαῖος, ἀποθανόντος αὐτοῦ τοῦ ἀδελφοῦ Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος, ἀπὸ Κυρήνης ἐξῆλθε Κλεοπά-

ticipare cujuslibet civitatis interdixerint. Ille vero adeo generosus est, ut, cum vellet *jure* obtinere quæ impetrare prohibetur, conatus fuerit eos calumniari qui ista justissime assequuti sunt. Non enim Alexander propter inopiam habitatorum civitatis, quam studiose ædificabat, nostrorum aliquos illic congregavit. Sed, omnes probitatis ergo & fidei probe perspectos & exploratos habens, hoc præmium nostris tribuit. "nostram enim gentem "honorabat, ut etiam de nobis dicit Hecatæus, quod propter probitatem atque fidem, "quam ei præbuere Judæi, regionem Samari- "tidem, ab omni tributo liberam, ab iis insu- "per teneri voluerit." Similiter quoque sensit post Alexandrum Ptolemæus Lagi de Judæis Alexandriam habitantibus. etenim castra Ægyptiaca eis commisit, arbitratus illis nec fidem defuturam nec fortitudinem ad ea conservanda: cumque firmum in Cyrene imperium tenere vellet, & in aliis Libyæ civitatibus, illic misit partem Judæorum habitandi causa. Post hunc autem Ptolemæus, qui Philadelphus est appellatus, non solum si qui fuere captivi apud eum nostrorum omnibus libertatem, sed & pecunias sæpius dedit: & (quod maximum est) leges nostras cognoscendi desiderio tenebatur, legendiq; sacrarum scripturarum libros. rogatum igitur misit sibi delegari viros qui ei interpretarentur legem; utque volumina pulchre exscriberentur *hujusce rei* curam mandavit non quibuscunque viris: sed Demetrium Phalereum & Andream & Aristeam, Demetrium quidem sui ævi omnium doctrina eminentissimum, illos vero custodiam corporis sibi creditam habentes, huic curæ præfecit; non utique leges & patriam nostram philosophiam discere concupiverat, si his utentes despectui habuerit, & non potius miratus fuerit.

Judæorum fidelitas.

Ptolemæus Lagi.

Ptolemæus Philadelphus.

Versio S. Scripturarum.

5. Apion autem pene omnes deinceps Macedonum majorum ejus reges ignoravit, nobis familiarissimos & amicissimos. Nam & tertius Ptolemæus, dictus Euergetes, tota Syria vi & armis occupata, non Diis Ægyptiacis sacra fecit ut pro victoria gratias ageret; sed, cum Hierosolyma venisset, multas hostias, sicut nostri moris est, Deo immolavit, & donaria victoriâ digna dedicavit. Ptolemæus autem Philometor & uxor ejus Cleopatra omne regnum commisere Judæis, factique sunt totius militiæ duces Onias & Dositheus Judæi: quorum in nomine cavillatur Apion, cum debuisset facta eorum potius mirari & non conviciari, sed gratias illis habere quod servarint Alexandriam, cujus civis videri vult & haberi. Cum enim bellum inferrent reginæ Cleopatræ, & male pereundi discrimen adirent, isti fecerunt ut pax iniretur & mala intestina cessarent. Sed "postea, inquit, Onias ad urbem "deduxit parvum exercitum, cum illic præ- "sens esset Thermus Romanorum legatus." id quod bene recteque admodum factum dicerem. Ptolemæus enim cognomine Physcon, mortuo suo fratre Ptolemæo Philometore, egressus est de Cyrene, eo animo ut Cleopatram

Ptolemæus Euergetes.

Ptolemæus Philometor.

Ptolemæus Physcon.

a Vide in *Antiquitatum* l. 8. p. 508. b Vide *Originum*, l. 1. p. 2. & p. 508. 516. c Διαφιρόντων *Big.* d Ἀξίας *Big.* e Δωσίθεος *Big.* f Διέσωσαν *Big.*

De Onia ejusque fide.

tram è regno ejiceret, & filios regis, ut ipse regnum injuste sibimet applicaret; propter hæc ergo Onias adversus eum bellum pro Cleopatra suscepit: & fidem quam habuit circa reges, nequaquam in necessitate deseruit. Testis autem Deus justitiæ ejus manifestus apparuit. Nam [a] Physcon Ptolemæus, cum adversum exercitum quidem Oniæ pugnare præsumeret, omnes vero Judæos in civitate positos cum filiis & uxoribus capiens nudos atque vinctos elephantis subjecisset, ut ab eis conculcati deficerent, & ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset, in contrarium quæ præparaverat evenêre. Elephanti enim relinquentes sibi appositos Judæos, impetu facto super amicos ejus, multos ex ipsis interemêre. Et post hæc Ptolemæus quidem aspectum terribilem contemplatus est, prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina vero sua charissima, quam alii quidem Ithacam, alii vero Hirenen denominant, supplicante ne tantam impietatem perageret, ei concessit, & ex his, quæ jam egerat vel acturus erat, pœnitentiam egit. Unde recte hanc diem Judæi Alexandriæ constituti, eo quod aperte à Deo salutem promeruêre, celebrare noscuntur. Apion autem omnium calumniator, etiam propter bellum adversus Physconem gestum, Judæos accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit. Is autem etiam ultimæ Cleopatræ reginæ Alexandrinorum meminit, veluti nobis improperans, quoniam circa nos fuit ingrata: & non potius illam redarguere studuit, cui nihil omnino injustitiæ & malorum operum defuit, vel circa generis necessarios, vel circa maritos suos, qui etiam dilexerint eam, vel in communi contra Romanos omnes, & benefactores suos imperatores, quæ etiam sororem Arsinoen occidit in templo, nihil sibi nocentem. Peremit autem & fratrem insidiis: paternosque deos, & sepulchra progenitorum depopulata est. Percipiensque regnum à primo Cæsare, ejus filio & successori rebellare præsumpsit: Antoniumque corrumpens amatoriis rebus & patriæ inimicum fecit, & infidelem circa suos amicos instituit, alios quidem genere regali spolians, alios autem demens ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius [b] dicere, cum illum ipsum in navali certamine relinquens, id est maritum & parentem communium filiorum, tradere cum exercitu principatum, & se sequi coëgit? Novissime vero Alexandria à Cæsare capta, ad hoc usque perducta est, ut saltem hinc sperare se judicaret, si posset ipse manu sua Judæos perimere: eo quod circa omnes crudelis & infidelis exstaret. Putasne gloriandum nobis non esse, si quemadmodum dicit Apion, famis tempore Judæis triticum non est mensa? Sed illa quidem pœnam subiit competentem. Nos autem maximo Cæsare utimur teste auxilii atque fidei quam circa eum contra Ægyptios gessimus: necnon & senatu ejusque consultis, & epistolis Cæsaris Augusti, quibus nostra merita comprobantur. Has literas Apionem opor-

Cleopatra ultima Alexandrinorum regina.

πάτραν ἐκβαλεῖν βουλόμενος τῆς βασιλείας, —

a Pro *Philopatore* male *Physconem* nominat *Josephi Interpres.* b Ita in *MS.* prius *dici.*

tebat

tebat inspicere, & secundum genera examinare testimonia sub Alexandro facta, & omnibus Ptolemæis, & quæ à senatu constituta sunt, necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si vero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus metiri non potuit, hoc indicium est sterilitatis ac penuriæ frumentorum, non accusatio Judæorum. Quid enim sentiant omnes imperatores de Judæis in Alexandria commorantibus, palam est. nam administratio tritici nihilo [a] magis ab eis, quam ab aliis Alexandrinis translata est. Maximam vero eis fidem olim à regibus datam conservare voluerunt, id est, fluminis custodiam, totiusque custodiæ, nequaquam his rebus indignos esse judicantes.

Judæi fidem eis olim à regibus datam conservant.

6. Sed super hoc: quomodo ergo, inquit, si sunt cives, eosdem deos, quos Alexandrini non colunt? Cui respondeo. Quomodo etiam, cum vos sitis Ægyptii, inter alterutros prælio magno & sine fœdere de religione contenditis? [b] aut certe propterea non vos omnes dicimus Ægyptios, & neque communiter homines, quoniam bestias adversantes naturæ [nostræ] colitis, multa diligentia nutrientes? cum genus utique nostrorum unum atque idem esse videatur. Si autem in vobis Ægyptiis tantæ differentiæ opinionum sunt, quid miraris super his, qui aliunde in Alexandriam advenerunt, si legibus à principio [c] constitutis, circa talia permansêre? Is autem seditionis [d] causas nobis apponit: qui si cum veritate ob hoc accusat Judæos in Alexandria constitutos, cur omnes non culpare possit, eo quòd noscamus habere concordiam? Porro etiam seditionis autores, quilibet inveniet Apionis similes Alexandrinorum fuisse cives. Donec enim Græci fuêre & Macedones hanc [e] civitatem habentes, nullam seditionem adversus nos gessêre, sed antiquis cessêre solennitatibus. Cum vero multitudo Ægyptiorum crevisset inter eos, propter confusiones temporum, etiam hoc opus semper est additum. Nostrum vero genus permansit purum. Ipsi igitur molestiæ hujus fuêre principium, nequaquam populo Macedonicam habente constantiam, neque prudentiam Græcam, sed cunctis scilicet utentibus malis moribus Ægyptiorum, & antiquas inimicitias adversum nos exercentibus. E diverso namque factum est quod nobis impropetare præsumunt. nam cum plurimi eorum non opportune jus ejus civitatis obtineant, peregrinos [f] vocantes eos, qui hoc privilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Ægyptiis neque regum quisquam videtur jus civitatis fuisse largitus: neque nunc quilibet imperatorum. Nos autem Alexander quidem introduxit, reges autem auxêre, Romani vero semper custodire dignati sunt. Itaque derogare nobis Apion voluit, quia imperatorum non statuamus imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aut defensione Apionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatem modestiamque Romanorum, quoniam subjectos non cogunt patria jura transcendere

Seditionis Alexandriæ causa.

Depulsio mendacii Apionis, Judæos seditionis Alexandriæ causam exstitisse.

a In *MS.* minus. b In *MS.* an. c In *MS.* constituti. d Ita *MS.* causa in *Editis* e Civilitatem in *MS.* f Sic *MS.* vocant in *Editis.*

a Μόλων

Romanorum erga Judæos magnanimitas.

cendere : sed suscipiunt honores, sicut dare offerentes pium atque legitimum est. Non enim honoribus gratiam habent, qui ex necessitate & violentia conferuntur. Græcis itaque & aliis quibusdam, bonum esse creditur imagines instituere. Denique & patrum & uxorum filiorumque figuras depingentes exsultant, quidam vero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines. alii vero & servos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mirum est, si etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere videantur? Porro autem Legislator, non quasi prophetans Romanorum potentiam non honorandam, sed tanquam causam neque Deo neque hominibus utilem despiciens, & quoniam totius animati, multo magis Dei inanimati, probatur hoc inferius, interdixit imagines fabricare. aliis autem honoribus post Deum colendos non prohibuit viros bonos, quibus nos & imperatores & pop. Rom. dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua sacrificia: & non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Judæorum talia celebramus: verum cum nullas alias hostias ex communi, neq; pro filiis peragamus, solis imperatoribus hunc honorem præcipuum pariter exhibemus, quem hominum nulli persolvimus. Hæc itaque communiter satisfactio posita sit adversus Apionem pro his, quæ de Alexandria dicta sunt.

Respondetur Posidonio & Apollonio.

7. Admiror autem etiam eos, qui ei hujusmodi fomitem præbuêre, id est, Posidonium & [a] Apollonium Molonis: quoniam accusant quidem nos, quare nos eosdem deos cum aliis non colimus. mentientes autem pariter, & de nostro templo blasphemias componentes incongruas, non se putant impie agere: cum sit valde turpissimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta sanctitate pollente.

Et Apioni de Asini capite.

In hoc enim sacrario Apion præsumpsit edicere, "asini caput collocasse Judæos, & id co-
"lere, ac dignum facere tanta religione: &
"hoc affirmat fuisse depalatum, dum Antio-
"chus Epiphanes & exspoliasset templum, &
"illud caput invenisset ex auro compositum
"multis pecuniis dignum." Ad hoc igitur primum quidem respondeo, quoniam Ægyptius, vel si aliquid tale apud nos fuisset, nequaquam debuerat increpare, cum non sit deterior asinus furonibus & hircis & aliis, qui sunt apud eos Dii. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpatus de incredibili suo mendacio. Legibus namque semper utimur iisdem: in quibus sine fine consistimus. Et cum varii casus nostram civitatem, sicut etiam aliorum vexaverint, & [b] Theos, ac Pompejus Magnus, ac Licinius Crassus, & ad novissimum Titus Cæsar, bello vincentes obtinuerint templum, nihil hujusmodi illic invenêre: sed purissimam pietatem, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia vero Antiochus neque justam fecit templi deprædationem, sed egestate pecuniarum ad hoc accessit, cum non esset hostis, & socios insuper nos suos & ami-

a Μόλων apud *Josephum* libro superiori. Si vero pro eodem accipit *Apollonium Molonis*, qui Μολωνὸς dictus est, cum *Molone* perperam confundit, quos esse distinguendos docet *Strabo* l. XIV. *b* Sc. *Antiochus* Θεὸς Ἐπιφανής.

cos

cos aggressus est, nec aliquid dignum derisione illic invenit. Multi & digni conscriptores super hoc quoque testantur; Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, & Castor chronographus, & Apollodorus: qui omnes dicunt pecuniis indigentem Antiochum transgressum fœdera Judæorum, & spoliasse templum auro argentoque plenum. Hæc igitur Apion debuit respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset, & impudentiam canis, qui apud ipsos assolet coli. neque enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos itaque asinis neque honorem neque potestatem aliquam damus, sicut Ægyptii crocodilis & aspidibus: quando eos, qui ab istis mordentur, & à crocodilis rapiuntur, felices & Deo dignos arbitrantur. Sed sunt apud nos asini, quod apud alios sapientes viros, onera sibimet imposita sustinentes. [a] Etsi ad areas accedentes comedant, aut proposita non adimpleant, multas valde plagas accipiunt, quippe operibus & ad agriculturam rebus necessariis ministrantes. Sed aut omnium rudissimus fuit Apion ad componendum verba fallacia, aut certe ex rebus initia sumens, hæc implere non valuit, quando nulla potest contra nos blasphemia provenire.

Historicos alios appellat Josephus.

7. Alteram vero fabulam, derogatione nostra plenam de Græcis apposuit: de quo hoc dicere sat erit, quoniam qui de pietate loqui præsumunt, oportet eos non ignorare minus esse immundum per templa transire, quam sacerdotibus scelesta verba confingere. Isti vero magis studuêre defendere sacrilegum regem, quam justa & veracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim Antiocho gratificari & perfidiam ac sacrilegium ejus [b] tegere, quo circa gentem nostram est usus propter egestatem pecuniarum, detrahentes nobis etiam quæ in futuris essent, mentiti sunt. Propheta vero aliorum factus est Apion, & dixit "Antiochum in templo invenisse lectum & "hominem in eo jacentem, & appositam ei "mensulam maritimis terrenisque volatilium "dapibus plenam, & quod obstupuisset his "homo. Illum vero mox adorasse regis ingres-"sum, tanquam [c] maximam sibi opem præbitu-"ri: ac procidentem ad ejus genua, extensa "dextera poposcisse libertatem; & jubente "rege ut consideret, & diceret quis esset, vel "cur ibidem habitaret, vel quæ esset causa ci-"borum ejus, tunc hominem cum gemitu & "lacrymis lamentabiliter suam narrasse ne-"cessitatem. Ait, inquit, esse se Græcum: & "dum peragraret provinciam parandi victus "causa, correptum se subito ab alienigenis ho-"minibus, atque deductum ad templum, & in-"clusum illic, & à nullo conspici, sed cuncta "dapium apparatione saginari. Et primum "quidem hæc sibi inopinabilia beneficia visa "attulisse lætitiam; deinde suspicionem, post-"ea stuporem: postremum consulentem à mi-"nistris ad se accedentibus audisse legem in-"effabilem Judæorum, pro qua nutriebatur: "& hoc illos facere singulis annis quodam "tempore constituto. Et comprehendere qui-

Fabula de Græco in templum inclusso.

a *Al.* Et licet ad arcas acc. b *Al.* tegere. c *Al.* maximum ei solatium pr.

"dem

"dem Græcum peregrinum, eumque annuo "tempore saginare, & deductum ad quandam "sylvam occidere quidem eum hominem, "ejusque corpus sacrificare secundum suas so-"lennitates, & gustare ex ejus visceribus, & "jusjurandum facere in immolatione Græ-"ci, ut inimicitias contra Græcos haberent: "& tunc in quandam foveam reliqua homi-"nis pereuntis abjicere." Deinde refert eum "dixisse, paucos jam dies debitos sibimet su-"peresse; atque rogasse, ut reveritus Græco-"rum deos, & superans in suo sanguine insi-"dias Judæorum, de malis eum circumstantibus "deliberaret." Hujusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est, sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen à sacrilegio privat Antiochum, sicut arbitrati sunt, qui hæc ad illius gratiam conscripsêre. Non enim præsumpsit aliquid tale, ut ad templum accederet: sed sic invenit non sperans. Fuit ergo voluntatibus iniquis impius, & nihilominus sine Deo, quicquid jussit mendacii superfluitas, quam ex ipsa re cognoscere valde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legum esse dignoscitur, sed maxime adversus Ægyptios & plurimos alios. Cujus enim regionis homines non contigit aliquando apud nos peregrinari? ut adversus solos Græcos renovata conjuratione per effusionem sanguinis ageremus: vel quomodo possibile, ut ad has hostias omnes Judæi colligerentur, & tantis millibus ad gustandum viscera illa sufficerent, sicut ait Apion? vel cur inventum hominem quicunque fuit (non enim suo nomine conscripsit) aut quomodo eum in suam patriam rex non cum pompa deduxit? dum posset hoc faciens, ipse quidem putari pius, & Græcorum amator eximius, assumere vero contra Judæorum odium auxilia magna cunctorum. Sed hæc relinquo: insensatos enim, non verbis, sed operibus decet arguere.

Templi ac porticuum descriptio.

Sciunt igitur omnes, qui vidêre constructionem templi nostri, qualis fuerit, & intransgressibilem ejus purificationis integritatem. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, & & harum singulæ propriam secundum legem habuêre custodiam. In exteriorem itaque ingredi licentia fuit omnibus etiam alienis: mulieres tantummodo menstruatæ transire prohibebantur. In secundam vero porticum cuncti Judæi ingrediebantur, eorumque conjuges cum essent ab omni pollutione mundæ. In tertiam, masculi Judæorum mundi existentes atque purificati. In quartam autem sacerdotes, stolis induti sacerdotalibus. In adytum vero soli principes sacerdotum, propria stola circumamicti. Tanta vero est circa omnia providentia pietatis, ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Mane [a] etiam aperto templo oportebat facientes traditas hostias introire: & meridie rursus, dum clauderetur templum. Denique ne vas quidem aliquod portari licet in templum, sed erant in eo solummodo posita, altare, mensa, thuribulum, candelabrum, quæ omnia in lege conscripta sunt. Etenim nihil amplius neque my-

a *Al.* etenim.

steriorum

— — — — — —
— — — — — —
— — — — —
— — — — — —
— — — — —
— — — — — —
— — — — —
— — — — — —
— — — — —
— — — — — —
— — — — —
— — — — — —
— — — — —
— — — — — —
— — — — —
— — — — — —
— — — — —
— — — — τὴν πορείαν
"ποιουμένων. τοὺς μὲν Ἰουδαίους ὑπὸ τοῦ παραδόξου τῆς θέας "καταπεπληγμένους, πόῤῥω μὲν ὄντας ἡσυχίαν ἄγειν· τὸν "δὲ Ζάβιδον ἐπὶ πολλῆς ἡσυχίας εἰς τὸν ναὸν παρελθεῖν, καὶ "τὴν χρυσῆν ἀποσῦραι τοῦ [a]κάνθωνος κεφαλὴν, οὕτω γὰρ ἀστεϊζόμενος γέγραφεν, καὶ πάλιν εἰς Δώραν κατὰ τάχος ἀπελθεῖν." ἆρ' οὖν καὶ ἡμεῖς ἂν εἴποιμεν, ὅτι τὸν κάνθωνα τουτέστιν ἑαυτὸν Ἀπίων ἐπιφορτίζει, καὶ ποιεῖ τῆς μωρολογίας ἅμα καὶ τῶν ψευσμάτων κατάγομον. καὶ γὰρ τόπους οὐκ ὄντας γράφει, καὶ πόλεις οὐκ εἰδὼς μετατίθησιν. ἡ μὲν γὰρ Ἰδουμαία τῆς ἡμετέρας χώρας ἐστὶν ὅμορος, κατὰ Γάζαν κειμένη, καὶ Δώρα ταύτης ἐστὶν οὐδεμία πόλις· τῆς μέντοι Φοινίκης παρὰ τὸ Καρμήλιον ὄρος Δῶρα πόλις ὀνομάζεται, μηδὲν ἐπικοινωνοῦσα τοῖς Ἀπίωνος φλυαρήμασι. τεσσάρων γὰρ ἡμερῶν ὁδὸν τῆς [b]Ἰουδαίας ἀφέστηκεν. τί δ' ἡμῶν ἔτι κατηγορεῖ τὸ μὴ κοινοὺς ἔχειν τοῖς ἄλλοις θεοὺς, εἰ ῥᾳδίως οὕτως ἐπείσθησαν

ſteriorum aliquorum ineffabilium agitur, neque intus ulla epulatio administratur. Hæc enim quæ prædicta ſunt, habent totius populi teſtimonium manifeſtum, rationemque geſtorum. Licet enim ſint tribus quatuor ſacerdotum, & harum tribuum ſingulæ habeant hominum plus quam quinque millia, fit tamen obſervatio particulariter per dies certos: & his tranſactis, alii ſuccedentes ad ſacrificia veniunt: & congregati in templum *mediante die à præcedentibus claves templi, & ad numerum vaſa omnia percipiunt, nulla re quæ ad cibum aut potum attineat in templum delata. Talia namque etiam ad altaria offerre prohibitum eſt, præter illa quæ ad ſacrificia præparantur.

De ſacerdotibus Judæorum.

8. Quid ergo Apionem dicimus, niſi, nihil horum examinantem, verba † incredula protuliſſe? Sed turpe eſt, hiſtoriæ veram notitiam ſi proferre grammaticus non poſſit. Et ſciens templi noſtri pietatem, hanc quidem prætermiſit. Hominis autem Græci comprehenſionem finxit, pabulum ineffabile, & ciborum opulentiſſimam claritatem: & ‡ pravos ingredientes, ubi nec nobiliſſimos Judæorum licet intrare, niſi fuerint ſacerdotes. Hæc ergo peſſima eſt impietas, atque mendacium ſpontaneum, ad eorum ſeductionem, qui noluerunt diſcutere veritatem. Per ea ſiquidem mala ineffabilia, quæ prædicta ſunt, nobis detrahere tentavêre.

9. Rurſumque tanquam piiſſimus deridet, adjiciens fabulæ inania facta. Ait enim illum retuliſſe, "dum bellum Judæi contra Idumæos "haberent longo quodam tempore, ex aliqua "civitate Idumæorum, qui in ea Apollinem colebat veniſſe ad Judæos, cujus hominis nomen dicitur Zabidus, deinde eis promiſiſſe traditurum ſe eis Apollinem Deum Dorenſium: "venturumque illum ad noſtrum templum, ſi "omnes aſcenderent, & adducerent omnem "multitudinem Judæorum. Zabidum vero feciſſe quoddam machinamentum ligneum, & "circumpoſuiſſe ſibi, & in eo tres ordines finxiſſe lucernarum, & ita ambulaſſe, ut procul "ſtantibus appareret, quaſi ſtella per terram "iter agens. Judæos quidem, inexſpectata viſione obſtupefactos, cum procul quidem abeſſent, quieſcere: Zabidum vero multa quiete "ad templum veniſſe, & aureum detraxiſſe cantherii caput (ita enim ſcripſit, facetus videri "volens) & rurſus Doram velociter ſe contuliſſe." Igitur & nos dicere poſſumus, quod aſinum, hoc eſt ſemetipſum, gravat Apion, facitque ſtultitia ſimul & mendaciis oneratum. nam & loca ponit, quæ nuſquam terrarum exſtant, & civitates earum ignarus transfert. Nam Idumæa quidem regioni noſtræ confinis eſt, poſita juxta Gazam, & nulla in ea eſt urbs Dora: in Phœnicia vero juxta montem Carmelum civitas Dora appellatur, quæ nihil commune habet cum Apionis nugis. quatuor enim dierum itinere diſtat à Judæa. Cur itaque nos præterea accuſat, quod non habeamus communes cum aliis Deos, ſi ſic facile credidere

De Zabido Idumæo.

a Ita hic loci & mox infra reſcripſi pro ἀκανθῶνος. De origine fabulæ vide *Baron.* Tom. I. p. 306. *Fullerum* in l. 2. *Miſcell.* p. 322. *Bochartum* in *Hieroz.* l. 2 c. 18. & *T. Fabrum* in *Epiſtolis.* b Ita cum *MSS.* & *Vet. Interpr.* antea Ἰδυμαίας. * *Forſ.* meridiante. † *Forſ.* incredibilia. ‡ Ita ex *MS.* antea erat *pervios ingr.*

dere patres nostri ad se venturum Apollinem, & cum stellis super terram eum ambulantem intueri putaverunt? Scilicet enim manifestum quod lucernam nunquam prius conspexerunt, qui tot & tanta lucernarum accensionis festa celebrarunt. Sed nec aliquis ei per regionem ambulanti è tot myriadibus obviam ivit: quin & muros sine custodibus invenit bello conflato. Cætera prætereo. Januæ autem templi altitudine quidem erant cubitorum VII, latitudine vero XX, omnes etiam deauratæ, & fere ex auro solido. Has singulis diebus claudebant viri non minus quam viginti, easque apertas relinquere nefas erat. Facile igitur illas lucernifer iste aperuit, aut si aperuisse creditur etiam cantherii, id quod putabatur, caput habens. Utrum igitur cum hoc capite ad nos reversus est, aut illud cum sumpsisset Apion *in templum* introduxit, ut Antiochus inveniret, quo alteram Apioni fabulam narrandi occasionem suppeditaret.

Januæ templi.

Mendacii de juramento depulsio.

10. Mentitur autem & de juramento nostro, "quod *scilicet* juremus per Deum, & cœli "& terræ & maris creatorem, nemini fauturos "alienigenæ, præcipue si Græci fuerint." Oportebat autem mentientem plane dicere, nemini fauturos alienigenæ, præcipue si fuerint Ægyptii. Ita enim primis ejus figmentis congruissent ista de juramento, si à cognatis Ægyptiis patres nostri non propter improbitatem sed ob calamitates expulsi fuissent. A Græcis autem magis locis quam studiis disjuncti sumus, ita ut nullæ inter nos & illos inimicitiæ intercedant aut obtrectationes. Veruntamen è contra multos eorum ad nostras leges accessisse contigit: & nonnulli quidem istis institutis adhæserunt, alii vero, in illis perseverare non ferentes, iterum recesserunt. Et hoc jusjurandum nunquam se quisquam audisse meminit apud nos habitum; sed solus Apion (ut videtur) audivit: is enim ille erat qui id confinxit.

Obviam it alteri calumniæ de servitute Judæorum.

11. Vehementer igitur in Apione admiranda est eximia prudentia, etiam ob hoc quod mox dicetur. "Nam indicio esse, affirmat, "quod neque legibus justis utamur, neque "Deum convenienter ejus naturæ colamus, eo "quod non imperemus, sed diversis potius "gentibus serviamus, & in ipsa civitate cala"mitates quasdam perferamus, utique cum ipsi "ex urbe primaria à multis retro sæculis im"perare & non Romanis servire consueverint: "*quanquam & nemo fere non expertus est "horum egregiam magnanimitatem." Nullus etenim aliorum est qui non affirmet, istiusmodi verborum abunde contra seipsum fecisse Apionem. Paucis etenim contigit in principatu continue præsidere, & non rursus aliis facta mutatione servire. Plurimæ namque gentes aliæ sæpe *aliis* obedire coactæ sunt. Ægyptii autem soli, eo quod se receperint

ὦ πατέρες ἡμῶν, ἥξειν τὸν Ἀπόλλωνα πρὸς αὐτούς, καὶ μετὰ τῶν ἄστρων ὀπτὴ τὸν γῆς φαινόμενον ὁρᾶν αὐτὸν προσεπατοῦντα; λύχνον γὰρ οὐδέπω δῆλον ὅπου πρόσθεν ἑωράκασιν, οἱ τὰς τοσαύτας καὶ τηλικαύτας λυχνοκαΐας ὀπτελοῦντες. Ἀλλ' οὐδέ τις αὐτῷ βαδίζοντι κατὰ τὴν χώραν τοσούτων μυριάδων ὑπήντησεν· ἔρημα δὲ καὶ τὰ τείχη φυλάκων εὗρε πολέμου συνεστηκότος. ἐῶ τἄλλα. θύραι δ' αἱ θύραι ὃ μὲν ὕψος ἦσαν ἑπτὰ πηχῶν, εἴκοσι δὲ ὁ πλάτος· κατάχρυσοι δὲ πᾶσαι καὶ μικρῷ δεῖν σφυρήλατοι. Ταύτας ἔκλειον οὐκ ἐλάττους ὄντες ἄνδρες [a] εἰκοσάδες καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ ὁ καταλιπεῖν ἀνοιγομένας λῷ ἀθέμιτον. ῥᾳδίως οὖν αὐτὰς ὁ λυχνοφόρος ἐκεῖνος ἀνέῳξεν [b] ἂν ἀνοίξειν οἰόμενος, καὶ τίνι τοῦ κεφαλοῦντος ἔχων. πότερον οὖν αὐτίκα πάλιν ὡς ἡμᾶς ἀνέστρεψεν, ἢ λαβὼν Ἀπίων αὐτίκα εἰστεκόμισεν, ἵν' Ἀντίοχος εὕρῃ πρὸς δευτέραν Ἀπίωνι μυθολογίαν.

ι'. [c] Καταψεύδεται δὲ καὶ ὅρκον ἡμῶν, "ὡς ὀμνύοντων τὸν "Θεόν, τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, "μηδενὶ εὐνοήσειν ἀλλοφύλῳ, μάλιστα δὲ Ἕλλησιν." ἔδει δὲ καταψευδόμενον ἅπαξ εἰπεῖν, μηδενὶ εὐνοήσειν ἀλλοφύλῳ, μάλιστα δ' Αἰγυπτίοις. οὕτω γὰρ ἂν τοῖς ἐξ ἀρχῆς αὐτοῦ πλάσμασιν ἥρμοττε τὰ περὶ τὸν ὅρκον, εἰ κατὰ τὴν Αἰγυπτίων τῶν συγγενῶν οἱ πατέρες ἡμῶν, οὐχὶ διὰ ποινείαν, ἀλλ' ὀπὶ συμφοραῖς ἐξεληλαμένοι. τῶν Ἑλλήνων δὲ πλέον τοῖς τόποις ἢ τοῖς ὀπιτηδεύμασιν ἀφεστήκαμεν, ὡς τε μηδεμίαν ἡμῖν εἶναι πρὸς αὐτοῖς ἔχθραν μηδὲ ζηλοτυπίαν. τοὐναντίον μὴν τοι πολλοὶ καὶ αὐτῶν εἰς τοὺς ἡμετέρους νόμους συνέβησαν εἰσελθεῖν, καὶ τινὲς μὲν [d] ἔμειναν, εἰσὶ δ' οἱ, τὴν χαρτερείαν οὐχ ὑπομείναντες, πάλιν ἀπέστησαν. καὶ τοῦτον οὐδεὶς πώποτε τὸν ὅρκον εἶπεν ἀκοῦσαι παρ' ἡμῖν [e] ὠμοσμένον, ἀλλὰ μόνος Ἀπίων ὡς ἔοικεν ἤκουσεν· αὐτὸς γὰρ ὁ συνθεὶς αὐτὸν ἦν.

ια'. Σφόδρα τοίνυν τὴν πολλῆς [f] συνέσεως, καὶ ὀπὶ τῷ μέλλοντι ῥηθήσεσθαι θαυμάζειν ἄξιόν ὀστιν Ἀπίωνα. "τεκμήριον γὰρ εἶναι, φησὶ, τοῦ μήτε νόμοις ἡμᾶς χρῆσθαι δικαίοις, "μήτε τὸν Θεὸν εὐσεβεῖν ὡς πρέπει, [g] τὸ μὴ ἄρχειν, "δουλεύειν δὲ μᾶλλον ἔθνεσι καὶ ἄλλοτε ἄλλοις, καὶ τὸ "κεχρῆσθαι συμφοραῖς ποτὲ περὶ τὴν πόλιν, [h] αὐτοῦ δὲ "λοιπὸν πόλεως ἡγεμονικωτάτης οὐκ τὸν ἄνωθεν ἄρχειν, "ἀλλὰ μὴ Ῥωμαίοις δουλεύειν συνηθισμένων· καί τοι τοῦ "τον ἄν τις ἀπόχοιτο τοιαύτης μεγαλοψυχίας." τὸν μὲν γὰρ ἄλλων οὐκ ἔστιν ὅς τις ἀνθρώπων οὐχ ἑκουσίως καθ' αὐτοῦ φαίη τοῦτον ὑπ' Ἀπίωνος λελέχθαι τὸν λόγον. ὀλίγοις μὲν γὰρ ὑπῆρξεν ἐφ' ἡγεμονίας ἀφ' ἑκατέρας γενέσθαι, καὶ τούτους αἱ μεταβολαὶ πάλιν ἄλλοις δουλεύειν ὑπέζευξαν. ὁ πλεῖστον δὲ φῦλον ἄλλων ὑπακούειν πολλάκις. Αἰγύπτιοι δ' ἄρα μόνοι ἀφ' τὸ καταφυγεῖν, ὡς

a Legendum certe εἴκοσι. Vide lib. 7. *de Bello*, p. 1281. ut & *Villalpandum* in *Ezechielem*, l. 3. fol. 576. b Ἠνέῳξεν ἢ κἂν ἀνοίξειν οἰόμενος malit Cl. *Lowthius*. Verbum ἠνέῳξεν omittunt *Codd. MSS.* c Καταψευδόμενοι ποτε in *MSS.* d Ἐπίμεινεν in *MSS.* e Ὁμωσμένον *Big.* f Συνθήσεως in *MSS.* g Illa τὸ μὴ ἄρχειν omittunt aliquot *MSS.* & *Vet. Interpr.* h Αὐτοῦ δῆλον ὅτι πόλεως ἡγεμονικωτάτης Ῥωμαίους οὐκ ἂν ἄνωθεν ἄρχειν, ἀλλὰ μὴ δουλεύειν συνεθισμένων in *Codd. Big.* & *Hafn.* Quomodo legerit *Vet. Interpr.* aliis conjiciendum relinquo ex hisce verbis, *Cum utique principalis civitas Romanorum sit, cujus cives soli ab initio regnare atque non servire consueverunt.* * Quis etenim horum magnanimitati valeat obsistere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Apion loquutus est; quando paucis contigit in principatu continue præsidere, & non rursus aliis facta mutatione servire &c. *in Vet. Interpr.*

ὡς [a] φασὶν, εἰς τὴν χώραν αὐτῶν τοὺς θεοὺς, καὶ σωθῆναι μεταβαλόντας εἰς μορφὰς θηρίων, ἐξεύρεσιν γέρας εὕροντο τοῦ μηδενὶ δουλεύειν τῶν τὴν Ἀσίας ἢ τὴν Εὐρώπης κρατησάντων· οἱ μίαν ἡμέραν ἐκ παντὸς αἰῶνος ἐλευθερίας οὐ τυγχάνοντες [b] φαίνονται, [c] ἀλλ' οὐδὲ τοῖς τῶν οἰκοδεσποτῶν. ὅν τινα μὴν αὐτοῖς ἐχρήσαντο Πέρσαι τρόπον, οὐχ ἅπαξ μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλάκις πορθοῦντες τὰς πόλεις, ἱερὰ κατασκάπτοντες, τοὺς παρ' αὐτοῖς νομιζομένους θεοὺς καταφάζοντες, οὐκ ἂν ὀνειδίσαιμι. μιμεῖσθαι γὰρ οὐ προσῆκε [d] τὴν Ἀπίωνος ἀπαιδευσίαν, ὃς οὔτε τὰς Ἀθηναίων τύχας, οὔτε τὰς Λακεδαιμονίων ἐνενόησεν, ὧν τοὺς μὲν ἀνδρειοτάτους, τοὺς δὲ εὐσεβεστάτους τῶν Ἑλλήνων ἅπαντες λέγουσιν. ἐῶ βασιλέας τοὺς ἐπ' εὐσεβείᾳ βεβοημένους, ὧν ἕνα Κροῖσον, οἵοις [e] ἐχρήσατο συμφοραῖς βίον. ἐῶ τὴν καταπρησθεῖσαν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, οὐδ' ὁ Ἐφέσῳ ναὸν, τὸν δὲ Δελφοῖς, ἄλλους μυρίους, καὶ οὐδεὶς ὠνείδισε ζῶντα τοῖς παθοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς δράσασι. κατηγὸς δὲ κατήγορος ἡμῶν Ἀπίων εὑρέθη, τῶν ἰδίων αὐτῷ συμβεβηκότων Αἰγύπτου κακῶν ἐπιλαθόμενος. ἀλλὰ Σέσωστρις αὐτὸν ὁ μυθευόμενος Αἰγύπτου βασιλεὺς ἐτύφλωσεν. ἡμεῖς δὲ τοὺς ἡμετέρους οὐκ ἂν εἴποιμεν βασιλέας, Δαυίδην καὶ Σολομῶντα, πολλὰ [f] χειρωσαμένους ἔθνη. τούτους μὲν οὖν παραλίπωμεν. τὰ δὲ γνώριμα πᾶσιν Ἀπίων ἠγνόησεν. ὅτι Περσῶν καὶ [g] μετ' ἐκείνους ἡγουμένων τῆς Ἀσίας Μακεδόνων, Αἰγύπτιοι μὲν ἐδούλευον ἀνδραπόδων οὐδὲν διαφέροντες. ἡμεῖς δὲ ὄντες ἐλεύθεροι παντάπασι καὶ τῶν πέριξ πόλεων ἤρχομεν, ἔτη σχεδὸν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν, μέχρι Μάγνου Πομπηΐου. καὶ πάντων ἐκπολεμηθέντων παρὰ Ῥωμαίων τῶν πανταχοῦ βασιλέων, μόνοι διὰ πίστιν οἱ παρ' ἡμῖν σύμμαχοι καὶ φίλοι διεφυλάχθησαν.

ιβ'. "Ἀλλὰ θαυμαστοὺς ἄνδρας οὐ παρεσχήκαμεν, οὐδ' "τεχνῶν τινων εὑρετὰς, ἢ σοφίᾳ διαφέροντας." καὶ καταριθμεῖ Σωκράτην, καὶ Ζήνωνα, καὶ Κλεάνθην, καὶ τοιούτους τινάς. εἶτα ὁ θαυμασιώτατον τῶν εἰρημένων αὐτὸς ἑαυτὸν προσίθησι, καὶ μακαρίζει τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅτι τοιοῦτον ἔχει πολίτην. ἔδει γὰρ αὐτῷ μάρτυρος ἑαυτοῦ. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἅπασιν ὀχλαγωγὸς ἐδόκει πονηρὸς εἶναι, καὶ τῷ βίῳ καὶ τῷ λόγῳ διεφθαρμένος· ὥστε εἰκότως ἐλεήσαι τὶς ἂν τὴν Ἀλεξάνδρειαν, εἰ τῷ ὄντι τούτῳ μέγα ἐφρόνει. περὶ δὲ τῶν παρ' ἡμῖν ἀνδρῶν γενομένων, οὐδενὸς ἧττον ἐπαίνου τυγχάνειν ἀξίων, ἴσασιν οἱ τὰς ἡμετέρας ἀρχαιολογίας ἐντυγχάνοντες.

ιγ'. Τὰ δὲ λοιπὰ τῶν ἐν τῇ κατηγορίᾳ γεγραμμένων, ἄξιον οὐδ' ἴσως ἀπολογίας παραλιπεῖν, ἵν' αὐτὸς αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων ἢ ὁ κατηγορῶν. ἐγκαλεῖ γὰρ ὅτι ζῶα θύομεν, καὶ χοίρου οὐκ ἐσθίομεν, καὶ τὴν τῶν αἰδοίων κλάσιν παρεπόμεθα. τὸ μὲν οὖν περὶ τῆς τῶν [h] ἡμέρων ζώων ἀναιρέσεως, καὶ-

(sicut ajunt) in eorum regionem Dii, & salutem consequuti fuerint assumendo bestiarum formas, eximiam gratiam invenerunt ut eorum nemini servirent, qui Asiam Europamve tenuere: qui *scilicet* per unam diem ex omni ævo non habuere libertatem, ne quidem apud dominos indigenas. Nam quemadmodum eis usi sunt Persæ, non semel solummodo, sed frequenter urbes eorum vastantes, sacra evertentes, & quos Deos esse crediderunt interficientes, *illis* exprobrare non studeo. Haud enim convenit, ut nos indoctam Apionis stultitiam imitaremur, qui neque de casibus Atheniensium neque Lacedæmoniorum cogitavit; quorum hos quidem fortissimos, illos vero Græcorum religiosissimos esse omnes affirmant. Taceo reges ob pietatem omnium sermone celebratos, interque eos Cræsum, in quas vitæ calamitates incidit. Taceo incensam Atheniensium arcem, templum Ephesinum & Delphicum, aliaque multa, quibus nemo calamitatem passis sed *potius* inferentibus *casus* exprobravit. Novus autem nostrorum accusator inventus est Apion, malorum suorum, quæ in Ægypto ei acciderant, prorsus oblitus. Sed Sesostris illum excœcavit, Ægypti rex, cujus res * fabulis sunt aspersæ. Non est autem ut reges nostros nos memoremus, Davidem & Solomonem, qui multas subegerunt gentes. Et hos quidem missos faciamus. Quæ vero cunctis nota sunt ignoravit Apion; quod Persis, & post illos Asiæ dominantibus Macedonibus, Ægyptii quidem iis serviebant, à mancipiis nihil differentes. Nos autem liberi existentes etiam civitatum finitimarum dominatum & principatum tenuimus, annis centum & viginti usque ad Pompeium magnum. Et cum omnes à Romanis rerum ubique dominis expugnati fuissent, soli majores nostri propter fidem *suam* socii & amici conservati sunt.

Ægyptiorum servitus.

12. "Sed viros admirabiles non tulimus, vel-"uti artium quarundam inventores, aut sapien-"tia præcellentes." Atq; inter hos enumerat Socratem, & Zenonem, & Cleanthem, aliosq; hujusmodi. Deinde, quod ex dictis maxime mirandum, *illis* semetipsum adjicit, & Alexandriam beatam prædicat, quæ civem habuerit tali ingenio præditum. Oportebat enim ipsum de se testimonium dare. Nam aliis quidem circulator esse videbatur improbus, & vita & sermone pravus: adeo ut merito quis Alexandriam miseretur, si super isto sese efferat. De viris autem qui fuere apud nos, non minus quam alii quicunque laude digni, probe sciunt qui in nostris versati sunt Originum libris.

Apionis vanitas.

13. Reliqua autem eorum quæ complectitur accusatio, mereantur forsan ut prætereamtanquam responso indigna, ita ut ipse sui & aliorum Ægyptiorum accusator habeatur. Nam vitio nobis vertit, quod animalia pro victimis mactemus, & non vescamur carne suilla; & pudendorum circumcisionem irridet. Sane quod attinet ad mansuetorum animalium macta-

a Sic cum *Vet. Interpr.* antea φησὶν. b Φαίνονται non agnoscunt *MSS.* c Παρὰ τὴν ἀξιοτιμίαν, ἀλλ' οὐδὲ παρὰ τῶν οἰκοδεσποτῶν legisse videtur *Vet. Interpr.* qui habet, *neque apud indigenas dominos, neque apud externos.* d Ita ex *MSS.* pro καὶ quod obtinuit in *Editis.* e Prius erat ἐχρήσατο. f Ita ex *MS.* & *Vet. Interpr.* χειρωσαμένους in *Editis.* g Sic *MSS.* antea erat μετ' ἐκείνων. h Ἡμερίων in *Cod. Big.* * *Vel*, immodice celebratæ. nam μυθευόμενος hic loci non notat confictum plane regem, sed cujus res gestæ in vanum & falsum sunt detortæ.

ctationem, id nobis cum aliis hominibus universis commune est. Apion autem, nos sacra facientes redarguens, indicat semetipsum genere esse Ægyptium. Non enim si Græcus fuisset aut Macedo, hoc ægre tulisset. Isti enim vovent Hecatombas diis sacrificare, & victimas epulis apponunt. & non idcirco contigit mundum in penuria esse pecorum, quod veritus est Apion. Veruntamen si Ægyptiorum moribus omnes semet addicerent, mundus destitutus quidem esset ab hominibus, ferocissimis autem bestiis abundaret, quas pro diis isti habentes cum cura studioque nutriunt. Quod si quis eum interrogaret, quos putaret omnium Ægyptiorum esse sapientissimos & *maxime* religiosos, illos proculdubio sacerdotes esse agnosceret. Hæc enim duo dicunt sibimet ab initio à regibus esse præcepta, ut deos colant & sapientiam diligant: illi igitur & circumciduntur omnes, & à porcinis abstinent carnibus. Sed neque ullus alter Ægyptiorum cum eis sacra diis facere dignoscitur. Mentem igitur occœcatam habuit Apion, qui Ægyptiorum gratia nos data opera conviciis insectatur, illosque accusat, qui non solum utuntur iisdem, quos in nobis reprehendit, moribus, sed etiam alios circumcidi docent, sicuti dixit Herodotus. Unde jure mihi videtur Apion ob maledicta in patriæ suæ leges pœnas dedisse quas commeruit. Nam ex necessitate circumcisus erat, utpote ulceratus circa pudenda: & cum nihil ei profuerit circumcisio, sed putresceret, magnis doloribus exspiravit. Oportet enim bene ac sapienter institutos legibus propriis circa pietatem adhærere, & aliorum minime carpere. At iste suas quidem deseruit, de nostris vero mentitus est. Atque ita quidem vitam finivit Apion, & hîc etiam *de eo* nobis finem dicendi facere par sit.

Sacerdotes Ægyptii.

Apionis mors ex morbo circa pudenda.

Finis eorum quæ dicta sunt contra Apionem.

14. Quoniam vero & Apollonius Molonis, & Lysimachus, & alii quidem nonnulli, partim quidem per ignorantiam, maxima vero ex parte per malevolentiam de legislatore nostro Moyse & legibus *ejus* verba fecerunt, nec justa nec vera, hunc quidem ut præstigiatorem & deceptorem calumniantes, leges autem malitiæ apud nos, nulliusque virtutis magistras esse affirmantes, volo breviter & de omni reip. nostræ constitutione, & de qualibet re singillatim (sicuti potero) sermonem proferre. Puto enim evidens fore, quod ad pietatem & societatem inter homines servandam, & ad omnia humanitatis officia tuenda, prætereaque ad justitiam, & tolerantiam laborum, mortisque contemptum, optime factas habeamus leges. Rogo tamen eos qui in ista inciderint, ut non cum invidia lectionem adhibeant. Non enim proposui nosmetipsos laudibus prosequi; sed defensionem esse justissimam puto, ductam à legibus juxta quas adhuc vivimus, adversus eos, qui multa nobis eaque falsa objecerunt. præsertim cum Apollonius accusationem non continue sicut Apion instituit, sed sparsim & hinc inde per totam orationem. quippe qui aliquando quidem nobis tanquam atheis & hominum oso-

Apollonii Molonis rejuratio.

νόν ὅτι καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἀπαίδας. Ἀπίων δὲ τοῖς θύουσιν ἐγκαλῶν, αὐτὸν ἐξήλεγξεν ὄντα ὁ γένος Αἰγύπτιον. ὁ γὰρ ἂν Ἕλλην ὢν ἢ Μακεδὼν ἐχαλέπαινεν. οἵτοι γὰρ εὔχονται θύειν ἑκατόμβας τοῖς θεοῖς, καὶ χρῶνται τοῖς ἱερείοις πρὸς εὐωχίαν. ὁ δὲ ἀφ' τοῦτο συμβέβηκεν ἐρημοῦσθαι τὸν κόσμον τῶν βοσκημάτων, ὅσῳ Ἀπίων ἔδεισεν. εἰ μὴτοι τοῖς Αἰγυπτίων ἔθεσιν ἠκολούθουν ἅπαντες, ἠρήμωτο μὲν ἂν ὁ κόσμος τῶν ἀνθρώπων· τῶν ἀγριωτάτων δὲ θηρίων ἐπλημμύνθη, ἃ θεοὺς οἵτοι νομίζοντες ὅπλα μελῶς ἐκτρέφουσι. καὶ μὴν εἴτις αὐτὸν ἤρετο, τῶν πάντων Αἰγυπτίων τίνας εἶ ὁ σοφωτάτους καὶ θεοσεβεῖς νομίζει, πάντας ἂν ὡμολόγησε τοὺς ἱερεῖς. δύο γὰρ αὐτοὺς φασὶν ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐξ ἀρχῆς ταῦτα προστάχθαι, τήν τε τῶν θεῶν θεραπείαν, καὶ τὴν σοφίας τιμὴν ἀσκεῖν· οἰκεῖοι τούτῳ ἅπαντες καὶ περιτέμνονται, καὶ χαρείων ἀπέχονται βρωμάτων. ὁ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων οὐδὲ εἷς συνθύει τοῖς θεοῖς. ἆρ' οὖν τυφλὸς ἦν τὴν νῦν Ἀπίων ὑπὲρ Αἰγυπτίων ἡμᾶς λοιδορεῖν συνθήμενος, ἐκείνων δὲ κατηγορῶν, οἵγε μὴ μόνον χρῶνται τοῖς ὑπὸ τούτου λοιδορουμένοις ἔθεσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἐδίδαξαν περιτέμνεσθαι, καθάπερ εἴρηκεν [a] Ἡρόδοτος. ὅθεν εἰκότως μοι δοκεῖ τῆς εἰς τοὺς πατρίους αὐτοῦ νόμους βλασφημίας δοῦναι δίκην Ἀπίων τὴν πρέπουσαν. περιτμήθη γὰρ ἐξ ἀνάγκης, ἑλκώσεως αὐτῷ περὶ τὸ αἰδοῖον γενομένης· καὶ μηδὲν ὠφεληθεὶς ὑπὸ τῆς περιτομῆς, ἀλλὰ σηπόμενος τὸν δεινοῖς ὀδύναις ἀπέθανεν. δεῖ γὰρ τοὺς εὐφρονοῦντας τοῖς μὲν οἰκείοις νόμοις περὶ τὴν εὐσέβειαν ἀκριβῶς ἐμμένειν, τοὺς δὲ τῶν ἄλλων μὴ λοιδορεῖν. ὁ δὲ τούτους μὲν ἔφυγε, τῶν ἡμετέρων δὲ κατεψεύσατο. τοῦτο μὲν Ἀπίωνι τοῦ βίου τὸ τέλος ἐγένετο, καὶ τοῦτο παρ' ἡμῖν εἰρήσθω τὸ πέρας ἔστω τοῦ λόγου.

ιδ'. Ἐπειδὴ δὲ [b] Ἀπολλώνιος ὁ Μόλων, καὶ Λυσίμαχος, καὶ τινες ἄλλοι τὰ μὲν ὑπ' ἀγνοίας, τὸ πλεῖστον δὲ κατὰ δυσμένειαν, περί τε τοῦ νομοθετήσαντος ἡμῖν Μωϋσέως, καὶ περὶ τῶν νόμων πεποίηνται λόγους, οὔτε δικαίους οὔτε ἀληθεῖς, ὡς μὲν ὡς γόητα καὶ ἀπατεῶνα προβάλλοντες, τοὺς νόμους δὲ κακίας ἡμῖν καὶ ὀδεμιᾶς ἀρετῆς φάσκοντες εἶναι διδασκάλους, βούλομαι συντόμως καὶ περὶ τῆς ὅλης ἡμῶν καταστάσεως τοῦ πολιτεύματος, καὶ περὶ τῶν κατὰ μέρος, ὡς ἂν ὦ δυνατός, εἰπεῖν. οἶμαι γὰρ ἔσεσθαι φανερόν, ὅτι καὶ πρὸς εὐσέβειαν, καὶ πρὸς κοινωνίαν τὴν μετ' ἀλλήλων, καὶ πρὸς τὴν καθόλου φιλανθρωπίαν, ἔτι δὲ πρὸς δικαιοσύνην καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν πόνων καρτερίαν, καὶ θανάτου περιφρόνησιν ἄριστα κειμένους ἔχομεν τοὺς νόμους. παρακαλῶ δὲ τοὺς ἐντυγχανόντας τῇ γραφῇ, μὴ μετὰ φθόνου ποιεῖσθαι τὴν ἀνάγνωσιν. ὁ γὰρ ἐγκώμιον ἡμῶν αὐτῶν προτιθέμενος συγγράφειν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ ψευδῆ κατηγορημένοις ἡμῖν ταύτην ἀπολογίαν δικαιοτάτην εἶναι νομίζω, τὴν ἀπὸ τῶν νόμων, καθ' οὓς ζῶντες διαπολοῦμεν. ἄλλως τε καὶ τὴν κατηγορίαν ὁ Ἀπολλώνιος οὐκ ἀθρόαν ὥσπερ ὁ Ἀπίων ἔταξεν, ἀλλὰ παρεμβάλων καὶ διὰ πάσης τῆς συγγραφῆς. [c] ποτὲ μὲν ὡς ἀθέους καὶ μισανθρώπους

[a] Lib. 2. c. 104. [b] Videsis *Salmasium* in *præfat.* ad *Achillem Tatium*, *Casaubonum* ad *Suetonium* in *Jul. Cæs.* c. 4. & *Huetium* in *Demonstr. Evangel.* prop. IV. §. 33. [b] Καὶ δὴ εἴπας ποτὲ μὲν ὡς ἀθέους in duobus *MSS.* [a] Ei

θρώπους λοιδορᾷ, ποτὲ δ' αὖ δειλίαν ἡμῖν ὀνειδίζει· καὶ τοὔμπαλιν ἔστι ὅπου τόλμαν κατηγορᾷ καὶ ἀπόνοιαν. λέγει δὲ καὶ ἀφυεστάτους εἶναι τῶν βαρβάρων· καὶ διὰ τοῦτο μηδὲν εἰς τὸν βίον εὕρημα συμβεβλῆσθαι μόνους. ταῦτα δὲ πάντα διελεγχθήσεσθαι νομίζω σαφῶς, [a] εἰ τἀναντία τῶν εἰρημένων φανείη, διὰ τοὺς νόμων ἡμῖν προστεταγμένα, καὶ προσταττόμενα μετὰ πάσης ἀκριβείας ὑφ' ἡμῶν. εἰ δ' ἄρα βιασθείην μνησθῆναι τοῦ παρ' ἑτέροις [b] ἐναντίως νενομισμένων, τούτου δίκαιοι τοῦ αἰτίαν ἔχειν εἰσίν, οἱ τὰ παρ' ἡμῖν ὡς χείρω προβάλλειν ἀξιοῦντες. οἷς οὐδέτερον ἀπολειφθήσεσθαι νομίζω λέγειν, οὔθ' ὡς οὐχὶ τούτους ἔχομεν τοὺς νόμους, ὧν ἐγὼ προθήσομαι τοὺς κεφαλαιωδεστάτους, οὔθ' ὡς οὐχὶ μάλιστα πάντων ἐμμένομεν τοῖς ἑαυτοῦ νόμοις.

ιε'. Μικρὸν οὖν ἀναλαβὼν τὸν λόγον, τοῦτ' ἂν εἴποιμι πρῶτον· ὅτι τοῦ ἀνόμως καὶ ἀτάκτως βιοῦντων, οἱ τάξεως καὶ νόμου [c] κοινωνίας ἐπιθυμηταὶ γενόμενοι, καὶ πρῶτοι καταρξάντες, εἰκότως ἂν ἡμερότητι καὶ φύσεως ἀρετῇ διενεγκεῖν μαρτυρηθεῖεν. ἀμέλει πειρῶνται τὰ παρ' [d] ἑαυτοῖς ἕκαστοι πρὸς ὃ ἀρχαιότατον ἀνάγειν, ἵνα μὴ μιμεῖσθαι δόξωσιν ἑτέρους, ἀλλ' αὐτοὶ τοῦ ζῆν νομίμως ἄλλοις ὑφηγήσασθαι. τούτων δὲ τοῦτον ἐχόντων τὸν τρόπον ἀρετὴ μὲν ἐστι νομοθέτου, τὰ βέλτιστα συνιδεῖν, καὶ πεῖσαι τοὺς χρησομένους περὶ τῶν [e] ὑπ' αὐτῷ πεπραγμένων· πλήθους δὲ, ὃ πᾶσι τοῖς δόξασιν ἐμμεῖναι, καὶ μήτε εὐτυχίας μήτε συμφορᾶς αὐτοῦ μηδὲν μεταβάλλειν. φημὶ τοίνυν τὸν ἡμέτερον νομοθέτην τῶν ὁπωσδηποτοῦν μνημονευομένων νομοθετῶν προάγειν ἀρχαιότητι. Λυκοῦργοι γὰρ καὶ Σόλωνες, καὶ [f] Ζάλευκος ὁ τῶν Λοκρῶν, καὶ πάντες οἱ θαυμαζόμενοι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς ἐχθὲς δὴ καὶ πρῴην, ὡς πρὸς ἐκεῖνον παραβαλλόμενοι, φαίνοιν' γεγονότες. ὅπου γε μηδ' αὐτὸ τοὔνομα πάλαι ἐγιγνώσκετο [g] τοῦ νόμου παρὰ τοῖς Ἕλλησι· καὶ μάρτυς Ὅμηρος οὐδαμοῦ τῆς ποιήσεως [h] αὐτῷ χρησάμενος. οὐδὲ γὰρ ἦν τότ' [h] τοῦτον, ἀλλὰ γνώμαις [i] ἀείστοις τὰ πλήθη διῴκει, καὶ προστάγμασι τῶν βασιλέων. ἀφ' οὗ καὶ μέχρι πολλοῦ διέμειναν ἔθεσιν ἀγράφοις χρώμενοι, καὶ πολλὰ τούτων ἀεὶ πρὸς ὃ συμπτωχάνοντα μεταπιπτόντες. ὁ δὲ ἡμέτερος νομοθέτης, ἀρχαιότατος γεγονώς, τοῦτο γὰρ ἐνθένδε ὁμολογεῖται καὶ παρὰ τοῖς πάντα καθ' ἡμῶν λέγουσιν, ἑαυτόν τε παρέχει ἄριστον τοῖς πλήθεσιν ἡγεμόνα καὶ σύμβουλον· τόν τε καταστήσας αὐτοῖς ὅλου τοῦ βίου τὸν νόμον παραλαβὼν, ἔπεισεν παραδέξασθαι, καὶ βεβαιοτάτοις ἴσασι φυλαχθῆναι παρεσκεύασεν.

ιϛ'. Ἰδωμεν δὲ τῶν ἔργων αὐτοῦ τὸ πρῶτον μεγαλεῖον. ἐκεῖνος γὰρ τοὺς προγόνους ἡμῶν, ἐπειδὴ ἔδοξεν αὐτοῖς, τὸν Αἴγυπτον ἐκλιπεῖν, ὅτι τὸν πάτριον γῆν ἐπανιέναι, πολλὰς τὰς μυριάδας παραλαβὼν, ἐκ πολλῶν καὶ ἀμηχάνων διέσωσεν εἰς ἀσφάλειαν·

ribus conviciatur, aliquando vero iterum formidinem nobis exprobrat: & è diverso rursus aliquando temerariæ audaciæ & amentiæ nos insimulat. Quin & nos è barbaris maxime omnium ineptos esse dicit: & propterea nos solos nihil ad vitæ emolumentum utile contulisse. Hæc autem omnia manifeste redargui posse existimo, si universa contra quam ab eo sunt dicta appareant & legibus imperata, & à nobis accurate admodum observata. Si vero coactus fuero mentionem facere legum contrariarum apud alios constitutarum, ob hoc merito culpandi sunt, quibus in animo est nostra ut pejora cum iis conferre quæ apud alios sunt. Quibus neutrum puto relictum fore quod dicant: neque quod non eas habeamus leges, quarum ego summas in medium proferam; neque quod non maxime omnium in legibus propriis perseveremus.

15. Paulo ergo altius exorsus volo primum dicere: quod ii qui ordinis & communium legum primi amatores exstiterunt, eis qui sine lege & ordine vivunt, mansuetudine & bonitate naturæ non immerito præstantiores habeantur. Hinc fit quod singuli *legumlatores* summam suis vetustatem tribui affectant, ut non imitatores aliorum videantur, sed ipsi potius aliis legitime vivendi duces exstitisse. Istis hunc in modum se habentibus, virtus quidem legislatoris est, quæ optima sunt perspicere, eosque de constitutis in bonam opinionem adducere qui illis usuri sunt: populi vero, ut maneant in omnibus quæ scita & jussa fuerint; & neque ex felicitate, neque ex calamitatibus horum aliquid immutare. Dico igitur nostrum legislatorem, quoslibet qui memorantur legislatores antiquitate præcedere. Lycurgus enim, & Solon, & Zaleucus Locrensis, & omnes qui in admiratione sunt apud Græcos, non ita pridem exstitisse videntur si illi conferantur. quando ne ipsum quidem legis nomen olim apud Græcos cognoscebatur: quod & testatur Homerus, qui nusquam in Poësi sua isto est usus. Nihil quippe hujusmodi erat illo tempore, sed optimis sententiis, & regum jussis populi regebantur. Unde etiam longo tempore permansere consuetudinibus non scriptis utentes, multasque illarum semper prout res ceciderit subinde mutantes. Noster vero legislator, qui & antiquissimus, (hoc etenim in confesso est etiam apud universos, qui omnia contra nos loquuntur) & semetipsum populo exhibuit ducem consultoremque præstantissimum; & totam vitæ rationem lege complexus, eis suasit *hanc* libenter excipere, fecitque ut diligentissime observaretur à scientibus prudentibusque.

Moyses legumlatorum antiquissimus.

16. Primum autem videamus quod inter opera ejus magnificum est. Ille enim progenitorum nostrorum, postquam eis visum est Ægypto relicta ad terram propriam revertere, cum multa millia assumpsisset, illos ex multis difficultatibus ad incolumitatem perduxit: nam

a Εἰ τἀναντία τῶν εἰρημένων φανείη καὶ παρὰ τοῦ νόμου in *Cod. Hafn.* b Ὑπναντίων in duobus *MSS.* c Illud κοινωνίας ex *MSS.* & *Vet. Interpr.* d Αὐτοῖς in *MSS.* e Ita etiam legendum apud *Cosmam Indicopleustam* (p.342.) pro Τοῦνομα· ὁ τῶν Λοκρῶν. f Illa τοῦ νόμου, quæ sensum explent, habemus ex *Codd. MSS.* & *Cosma Indicopleusta* p.343. g Videlis *Jos. Barnesium* in versum 20. *Hymni ad Apollinem.* h Τοῦτον pro τοῦτο reposui ex *Indicopleusta.* i Ita ex *Cosma.* ἀείστους in *Edisis.* atque ἀοιδίστους in *MSS.* & *Vet. Interpr.*

nam & inaquosam eos & valde arenosam oportebat viam transire, & bella profligare, & liberos ac uxores cum præda inter pugnandum servare. in quibus omnibus, & ducem egregium & consiliarium sapientissimum se præstitit, & omnium curatorem verissimum. Fecit autem ut omnis à se penderet multitudo, & cum omnia quæ vellet persuadere posset, in nullo horum vindicavit sibimet potestatem. Sed in quo maxime tempore potentiam quidem sibimet comparant, & tyrannidem occupant qui aliis præsunt, populum vero licenter admodum vivere assuefaciunt, in hac ille potestate constitutus, è contrario ipsum oportere pie vivere censuit, multumque benevolentiæ populo præstare: ita & se maxime virtutem suam ostensurum esse existimans, & salutem certissimam illis daturum qui ipsum sibimet ducem fecerunt. Itaque cum bonum ei propositum fuerit, & magnas res gesserit, jure censemus ducem atque consiliarium se Deum habere: & cum sibimet prius persuasisset, quod secundum illius voluntatem omnia ageret atque mente agitaret, credidit modis omnibus oportere, ut etiam populus in ejusmodi opinionem adduceretur. Nam qui Deum suam vitam respicere credunt, nulla in re peccare sustinent. Hujusmodi quidem noster legislator fuit, non magus, non impostor, sicut conviciatores injuste pronunciant; sed quales apud Græcos gloriantur fuisse Minoën, & post eum legislatores alios. Namque quidam leges eorum positas à Deo dicebant: Minos vero ad Apollinem & Delphicum ejus oraculum legum vaticinia referebat, sive hoc verum esse credentes, sive hoc facile *aliis* persuasuros esse existimantes. Qui vero maxime *omnium* perfectissimam legum rationem instituerit, & * justissimam de Deo persuasionem habuerit, ex mutua legum ipsarum contentione quivis intelligat. Jam enim tempus est ut ad eas veniamus. Enimvero, infinita quidem, si singula expendantur, morum atque legum toto passim hominum genere discrimina sunt; eas tamen in summa hæc capita facile licet colligere. Alii quippe uni tantum, paucis quibusdam alii, alii denique populo summam reipublicæ potestatem commiserunt. At legislator noster, hisce neglectis omnibus, Theocraticam (liceat enim hac voce tametsi paulo duriore uti) reip. formam instituit: atque ita summo principatu Dei numini attributo, id egit maxime ut in eo cunctorum oculi ac mentes acquiescerent, tanquam in eo qui & omnium bonorum, seu quæ universe hominum generi eveniunt, seu quæ privatim singuli, difficilio-

Moyses dux egregius & consiliarius optimus.

Origo legum apud Græcos.

Theocratia apud Judæos.

καὶ δὲ τὸ ἄνυδρον αὐτοῖς καὶ πολλὴν ψάμμον ἔδει διοδοιπορῆσαι, καὶ νικῆσαι [a] πολέμους, καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ λείαν ὁμοῦ σώζειν μαχομένους. ὁ δὲ οἷς ἅπασι καὶ στρατηγὸς ἄριστος ἐγένετο, καὶ σύμβουλος σωφρονέστατος, καὶ πάντων χηδεμὼν ἀληθέστατος. ἅπαν δὲ ὁ πλῆθος εἰς ἑαυτὸν ἀνηρτῆσθαι παρεσκεύασεν, καὶ δεῖ παντὸς ἔχων πειθήνους αὐτοῦ καὶ κελεύοντος, εἰς οὐδεμίαν οἰκείαν ἔλαβε χρῆσιν πλεονεξίαν. [b] ὁ δὲ μάλιστα τῷ καιρῷ δυνάμεις μὲν αὐτοῖς περιβάλλονται καὶ τυραννίδας ἀναιρούμενοι, ἐθίζουσι δὲ τὰ πλήθη μετὰ πολλῆς ἀνομίας [c] ζῆν, ὁ τούτῳ τῆς ἐξουσίας ἐκείνος καθεστηκώς, τοὐναντίον ᾤετο δεῖν εὐσεβεῖν, καὶ πολλὴν εὔνοιαν τοῖς λαοῖς ἐμπαρεσκευάζειν· ὅπως αὐτός τε τὰ μάλιστα τὴν ἀρετὴν ἐπιδείξειν τὴν αὐτοῦ νομίζων, [d] καὶ σωτηρίαν τοῖς αὐτὸν ἡγεμόνα ποιουμένοις βεβαιοτάτην παρέξειν. καλῆς οὖν αὐτῷ προαιρέσεως καὶ πράξεων μεγάλων ἐπιτυγχανομένων, εἰκότως [e] ὑπολαμβάνομεν ἡγεμόνα τε καὶ σύμβουλον θεῖον ἔχειν· καὶ πείσας πρότερον ἑαυτὸν, ὅτι κατὰ τὴν ἐκείνου βούλησιν ἅπαντα πράττει καὶ διανοεῖται, οὕτω ᾤετο δεῖν πρὸς πάντας ἐμποιῆσαι τὴν ὑπόληψιν τοῖς πλήθεσιν. ὁ γὰρ πιστεύσαντες ἐπισκοπεῖν Θεὸν τοὺς ἑαυτῶν βίους, οὐδὲν ἀνέχονται ἁμαρτεῖν. τοιοῦτος μὲν δή τις αὐτὸς ἦν ὁ νομοθέτης, οὐ γόης, οὐδ' ἀπατεών, ἅτερ λοιδορούντες λέγουσιν ἀδίκως· ἀλλ' οἷς πρὸς τοὺς Ἕλληνιν αὐχοῦσιν Μίνω γενόμενοι, καὶ μετ' αὐτὸν τοὺς ἄλλους νομοθέτας. ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν τοὺς νόμους [f] ὑποτίθεν· ὁ δέ γε Μίνως ἔλεγεν, ὅτι εἰς τὸν Ἀπόλλω καὶ τὸ Δελφικὸν αὐτοῦ μαντεῖον τοὺς τῶν νόμων μαντείας ἀνέφερεν, ἤτοι ἀληθὲς ὄντας ἔχειν νομίζοντες, ἢ πείσειν ῥᾴον ὑπολαμβάνοντες. τίς δ' οὗ ὁ μάλιστα κατορθώσας τοὺς νόμους, καὶ τίς ὁ διαφέρεται περὶ τὸν τοῦ Θεοῦ πίστεως ἐπιτυχών, πάρεστι ἐξ αὐτῶν καταιδεῖν τῶν νόμων ἀντιπαραβάλλοντας. ἤδη γὰρ περὶ τούτων λεκτέον. οὐκοῦν ἄπειροι μὲν αἱ κατὰ μέρος τῶν [g] ἐθῶν καὶ τῶν νόμων παρὰ τοῖς ἅπασιν ἀνθρώποις [h] διαφοραί, ὅτι δὲ ταῦτα κεφαλαιωδῶς ἂν ἐπίοι τις. οἱ μὲν γὰρ μοναρχίας, οἱ δὲ τὰς ὀλίγων δυναστείας, ἄλλοι δὲ τοῖς πλήθεσιν ἐπέτρεψαν τὴν ἐξουσίαν τῶν πολιτευμάτων. ὁ δ' ἡμέτερος νομοθέτης εἰς μὲν τούτων οὐδενὶ ἀπεῖδεν· ὡς δ' ἄν τις εἴποι βιασάμενος τὸν λόγον, θεοκρατίαν [i] ἀπέδειξε τὸ πολίτευμα, [k] Θεῷ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ κράτος ἀναθεὶς, καὶ πείσας εἰς ἐκεῖνον ἅπαντας ἀφορᾶν, ὡς αἴτιον μὲν ἁπάντων ὄντα τῶν ἀγαθῶν, [l] ἃ κοινῇ τε πᾶσιν ἀνθρώποις ἰδίᾳ τε ἑκάστοις ὑπάρχει, καὶ

a Sic *Vet. Interpr.* & *MSS.* πολεμίους in *Editis.* b Ita juxta *Vet. Interpr.* ὁ δὲ μάλιστα τῷ καιρῷ in *Editis.* c Illud ζῆν adjiciendum censui ex *Vet. Interpr.* d Ista in *Veteri Interprete* exstant, *& salutem firmissimam præbere sequacibus bona voluntate. Ex maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte judicabat, ducem atque consultorem se Deum habere.* Ex quibus haud facile est conjicere, quid in *suo codice* habuerit. e Ἐνόμιζε ἡγεμόνα τε καὶ σύμβουλον Θεὸν ἔχειν legisse videtur *Vet. Interpr.* f Manca sententia est, & forsan hoc modo suppleri debet. ὑποτίθεντες λόγῳ Θεοῦ εἰρῆσθαι. ita enim legisse videtur *Vet. Interpres* qui vertit, *namque quidam eorum leges positas à Jove dicebant.* g Ita lego ex *Eusebio* in *lib.* VIII. de *Præp Evangel.* c. VIII. prius editum erat ἐθῶν. h Post διαφοραί ex *Eusebio* κεφαλαιωδῶς ἂν ἐπίοι τις· quibus ὅτι δὲ τούτων præmisit *Vigerus* ad sensum explendum. i *Al.* ἀπεῖπεν. k Sic *Eusebius.* antea erat, Θεῷ μᾶλλον μόνῳ τὴν &c. *Deo principaliter conversationem nostram atque potestatem assignans* &c. ut reddit *Vet. Interp.* l Ex *Eusebio* & *Vigero* ejus *interprete* locum repræsentavi, qui antea in *Josephi* libris ad hunc modum se habuit, κοινῇ τε πᾶσιν ἀνθρώποις παρέχοντα καὶ ἰδίᾳ. καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὧν ἀπαγορεύουσιν, εἰς ὀλίγον ἀνάγει τὴν ἀπαγόρευσιν. καὶ οἱ μὲν τὸ δικαίν ἰδίδαξαν μὲν εἶναι Θεοῦ μοναρχίαν, μετ' αὐτὸν δ' ἄλλοι τινὲς μυθολογίας ἀνεπλάσαντο, τὸ εἶναι αὐτοὺς δικαίους ἐν ἀμηχανίᾳ, λαθεῖν τὴν ἐκείνου γνώμην οὐκ ἠδυνήθησαν. ἀλλ' ὅτι τὸ πεπαιδευμένον ὀφεῖν, ἔδ' ὃς ἄντις παρ' ἑαυτῷ διανοηθῇ. ἵνα γὰρ αὐτὸν ἀπίδωσιν ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, ἀγένητον, ἄιδιον, ἄφθορον, ἀναλλοίωτον, πάσης ἰδέας θνητῆς κρείττω διαφέροντα. ἐδυνάμει μὲν μόνον ἡμῖν γνωρίμον, ὅπερ δὲ καὶ ὅσιον ἄγνωστον. ταῦτα δεῖ Θεῷ φρονεῖν οἱ σοφώτατοι δικαίως παρὰ τοῖς Ἕλλησι, μοναρχίαν ὡς ἐν παραδείγματι ἀφιέντες. εἰ γὰρ Θεὸς ἢ Θεοὶ εἰδεῖ λέγεται τῇ ἀνάρχῳ φύσει τὰ κρείττα τε ἄστεπτα, καὶ ὡς ἀληθῶς πρέποντα τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτι μὲν ἰδίδαξε χθεσινὸν ἐκείνη τὰς ἀρχὰς παραχωρεῖν, ἰῶ νῦν λέγειν. * *Al.* æquissimam de Deo notionemque atque sententiam animo informarit.

a *Al.*

καὶ ὅσων ἔτυχον αὐτοὶ δεηθέντες, οὐ ἀμηχάνως· λαθεῖν δὲ τὴν ἐκείνου γνώμην οὐκ οἶον, ὅτῳ τι τοῦ προσθομένων ὑδὲν, ὅθ' ὧν ἄν τις παρ' αὐτοῦ ἀφανισθείη. Ἀλλ' αὐτὸν ἀπέφηνε καὶ ἀγένητον, καὶ πρὸς ἅπαν εἶδος χρόνου ἀναλλοίωτον, πάσης ἰδέας θνητῆς κάλλει ἀφαφέστατα, καὶ δυνάμει μὲν ἡμῖν γνώριμον, ὁποῖός δὲ κατ' οὐσίαν ἐστὶν ἄγνωστον. ταῦτα περὶ Θεοῦ φρονεῖν οἱ σοφώτατοι παρ' Ἕλλησιν ὅτι μὲν ἐδιδάχθησαν, ἐκείνου τὰς ἀρχὰς προβαλόντος, ἐῶ νῦν λέγειν· ὅτι δ' ἐστὶ καλὰ καὶ πρέποντα τῇ τοῦ Θεοῦ φύσει καὶ μεγαλειότητι, σφόδρα μεμαρτυρήκασι. καὶ γὰρ Πυθαγόρας καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Πλάτων, καὶ οἱ μετ' ἐκείνους ἀπὸ τῆς Στοᾶς φιλόσοφοι, καὶ μικροῦ δεῖν ἅπαντες οὗτοι φαίνονται, περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ φύσεως πεφρονηκότες. Ἀλλ' οἱ μὲν πρὸς ὀλίγους φιλοσοφοῦντες [a] εἰς πλήθη δόξαις προκατειλημμένα, τὴν ἀλήθειαν τοῦ δόγματος ἐξενεγκεῖν οὐκ ἐτόλμησαν. ὁ δὲ ἡμέτερος νομοθέτης, ἅτε δὴ τὰ ἔργα παρέχων [b] τοῖς νόμοις σύμφωνα, οὐ μόνον τοὺς καθ' αὑτὸν ἔπεισεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνων ἀεὶ γενησομένοις τὴν περὶ τοῦ Θεοῦ πίστιν ἐνέφυσεν ἀμετάκλητον. αἴτιον δ' ὅτι καὶ πρὸ τῆς νομοθεσίας πρὸς τὸ χρήσιμον πάντων [c] ἀεὶ πολὺ διήνεγκεν· οὐ γὰρ μέρος τῆς ἀρετῆς ἐποίησε τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ ταύτης [d] τὰ μέρη τἄλλα συνεῖδε καὶ κατέγνω· λέγω δὲ τὴν δικαιοσύνην, τὴν καρτερίαν, τὴν σωφροσύνην, τὴν τοῦ πολιτοῦ πρὸς ἀλλήλους ἐν ἅπασι συμφωνίαν. ἅπασαι γὰρ αἱ πράξεις καὶ ἀφορμαὶ καὶ λόγοι πάντες, ὅτι τὴν πρὸς Θεὸν [e] ἡμῶν εὐσέβειαν ἔχουσι τὴν ἀναφοράν· οὐδὲν γὰρ τούτων ἀνεξέταστον οὐδὲ ἀόριστον παρέλιπε. δύο μὲν γὰρ εἰσιν ἁπάσης παιδείας τρόποι καὶ τῆς περὶ τὰ ἤθη κατασκευῆς, ὧν ὁ μὲν λόγων [f] διδασκαλικός, ἕτερος δὲ ὁ διὰ [g] τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἐθῶν. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι νομοθέται ταῖς γνώμαις διέστησαν, καὶ θάτερον αὐτοῦ, ὃν ἔδοξαν ἕκαστοι ἑλόμενοι, τὸ ἄλλον παρέλιπον. οἱ Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ Κρῆτες ἔθεσιν ἐπαίδευον οὐ λόγοις· Ἀθηναῖοι δὲ καὶ σχεδὸν οἱ [h] ἄλλοι πάντες Ἕλληνες, ἃ [i] μὲν χρὴ πράττειν ἢ μὴ, προστάττουσι διὰ τῶν νόμων, οὗ δὲ πρὸς αὐτὰ διὰ τοῦ ἔργου ἐθίζειν [k] ὠλιγώρησαν.

ιζ'. Ὁ δ' ἡμέτερος νομοθέτης ἄμφω ταῦτα συνήρμοσε κατὰ πολλὴν ἐπιμέλειαν· οὔτε γὰρ καινὴν ἀπέλιπε τὴν τοῦ ἐθῶν ἄσκησιν, οὔτε οἷον τοῦ λόγου νόμον ἄπρακτον εἴασεν· ἀλλ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς τροφῆς ἀρξάμενος προφῆς, καὶ τὸ [l] κατὰ τὸ οἰκεῖον ἑκάστῳ διαίτης, οὐδὲν οὔτε τῶν βραχυτάτων αὐτεξούσιον ἐπὶ ταῖς βουλήσεσι τοῦ χρησομένου κατέλιπεν. ἀλλὰ καὶ περὶ σιτίων ὅσων ἀπέχεσθαι χρὴ, καὶ τίνα προσφέρεσθαι, καὶ περὶ [m] τῶν κοινωνησόντων τῆς διαίτης, ἔργων τε εὐτονίας [n] περὶ τὰς τέχνας, καὶ τοὐμπαλιν

ribus suis temporibus, votis ac [illegible]ibus impetrant, auctor & caussa sit: atque ejusmodi, cujus cognitionem nullum omnino factum, cogitatio nulla fugere ac latere possit. Eum *Deus Moysis.* præterea cum ortu carere, tum nullam tota æternitate mutationem subire, omnis quoque mortalis formæ dignitatem pulchritudine superare, postremo ut sua nobis potestate notum, sic natura & essentia prorsus ignotum esse profitetur. Mitto sane Græcorum sapientissimos hujus de Deo sententiæ magistrum illum ac ducem habuisse: quam præclara quidem illa quamque Dei cum natura ac majestate conjuncta foret, gravissime testatum ipsi quoque reliquerunt. Pythagoras enim, & Anaxagoras, *Sapientes Græci de Deo quid existimarunt.* & Plato, quique Platonem excepere Stoici Philosophi, ac cæteri prope omnes, in hujus de natura divina sententiæ communionem societatemque venerunt. At enimvero, cum isti fere non nisi cum paucis philosopharentur, & dogmatis hujus veritatem in vulgus aliis jam opinionibus occupatum efferre metuerent: tum noster hic legislator, qui suarum ad legum æquitatem operam consensionem adjungeret, non eos modo qui sua ætate viverent, in eam secum mentem adduxit, verum etiam nepotibus ac posteris illorum omnibus, firmam hanc atque constantem de divino numine fidem inseruit. Quod autem in ea legum suarum informatione fructum etiam fuerit longe quam cæteri majorem sequutus, eo maxime factum est, quod non religionem virtutis partem aliquam fecerit, sed religionis potius *alias* partes esse quasdam & viderit & vero statuerit: justitiam, patientiam, temperantiam, ac mutua[illegible] civium inter se rebus in omnibus conjunctionem. Quippe quod actionum, studiorum, ac sermonum omnium rationes ex una divini numinis religione suspensas habere nos oporteat: cum nihil penitus aut non expensum, aut non definitum constitutumque reliquerit. Nam cum duæ omnino sint cujusvis disciplinæ, ac *Παιδείας τρόποι δύο, ἤθη & λόγοις.* morum instituendorum viæ; quarum altera præceptis, altera conformatione vitæ continetur: cæteri quidem legislatores, dissidentium opinionum varietate distracti, atque alterutram suo quisque sensu viam sequuti, alteram omisere. Ita enim Lacedæmonii simul & Cretenses, moribus ipsis docebant, non præceptis: Athenienses autem Græcique propemodum universi, quid agendum esset, quidve fugiendum legibus edicebant, suos tamen ad utrumque rebus ipsis consuefacere negligebant.

17. At legislator hic noster præcipuo quodam studio ambo ista conjunxit: dum neque mutam vitæ morumque conformationem reliquit, neque legis præcepta operum societate carere permisit: sed, jam inde ab ipsomet alimenti genere, & domestica singulorum victus ratione auspicatus, ne minutissimum quidem aliquid eorum qui *illis* uterentur potestatis & arbitrii facere voluit. Imo quibus abstinendum cibis, quibus item vesci liceat, quinam in victus communionem ac societatem vocandi, quam in operibus contentionem adhibere, quem in

a *Al.* εἰς πολλὴν δόξαις προκατειλημμένον. b *Al.* σύμφωνα τοῖς λόγοις. c Illud ἀεὶ non agnoscit *Euseb.* d Μέρη τε ἄλλα, καὶ συνῄδει αὐτοῖς & κατέγνω *Euseb.* e Ἡμῶν εὐσέβειαν ἀναφέρουσιν *Euseb.* f Ita cum *Eusebio.* antea erat διδασκαλικὸς, ἕτερος δὲ. g Ita *Euseb.* prius διὰ πάσης ἀσκ. h Illud ἄλλοι non agnoscit *Euseb.* i Etiam μὲν desideratur in *Eusebio.* k Ὠλιγώρουν *Euseb.* l Κατὰ τὸ οἰκεῖον ἑκάστῳ *Euseb.* m Κοινωνησόντων *Euseb.* n Illa περὶ τὰς τέχνας non agnoscit *Euseb.* a An-

in otio tenere modum oporteat, certis quasi legis finibus regulisque descripsit: uti sub ejus tanquam parentis cujusdam aut dominæ imperio nutuque viventes, nihil omnino vel malitia vel ignoratione peccemus. Ita ne ignoratione illam, velut aliquam deprecandæ pœnæ speciem relinqueret, longe pulcherrimum nobis maximeque necessarium disciplinæ genus, legem ipsam esse voluit: nec satis id futurum putavit, ut semel, iterum, aut sæpius eam audivissemus, nisi hebdomadis quoque singulis, ab alio quolibet opere feriatos omnes, ad illam dum recitaretur audiendam, animoque penitus informandam, convenire juberet. Id quod ab reliquis omnibus legislatoribus prætermissum videmus.

Ἀκρίβειαν legis frequens apud Judæos.

18. Quare, plerique mortalium à vita suarum ex legum præceptis instituenda tantum absunt, ut in summa fere illarum ignoratione versentur, atque ubi peccaverint, eas tum demum abs se violatas, ex aliis intelligant. Quam ignorantiam summi quoque & principes eorum magistratus confitentur, dum eos rerum administrationi præesse potissimum, ac sibi assidere volunt, qui præcipuam quandam legum peritiam præ se ferant. At ex nostris, quemcunque de legum nostrarum capitibus interroges, universas facilius quam suum ipse nomen edisseret: quippe quas jam usque ab ea qua primum aliquid sentire cœpimus ætate, haustas, mentibus deinceps inustas quodammodo impressasque teneamus. Ita, & rari admodum sunt qui eas violent, & qui violarit, nulla prorsus ei deprecandæ pœnæ ratio superest.

Concordia Judæorum.

19. Atque hic admirabilis inter nos animorum consensionis fons est præcipuus. Nam & idem omnes de Deo sentire, & nullo vitæ morumque diffidio laborare, id vero pulcherrimam ac jucundissimam hominibus animorum studiorumque conjunctionem afferre solet. Enimvero, soli omnino sumus, apud quos neque discrepantes unquam de Deo sententias audies, quod apud alios frequentissimum est: (nec enim vulgaris tantum ac plebejus quilibet, prout peculiaris animi sensus impulerit, *de Deo* loquitur: sed hoc temeritatis vitium ad nonnullos etiam Philosophos permanavit, quorum alii omnem Dei naturam funditus exterminare conati sunt, alii eundem omni hominum cura providentiaque spoliarunt:) nec ullum in vitæ rationibus diffidium videbis. Imo vero, cum summa quædam apud nos omnium sit operum functionumque communio, tum vox similiter eadem, & cum ipsa lege de Deo consentiens, quæ omnia divini oculi sapientia regi profitetur. Quinetiam quod ad vitæ instituta spectat, ex ipsis quoque mulierculis ac mancipiis intelliges, nihil non ex cæteris ad unum religionis finem esse referendum.

Finis vitæ piæ.

20. Atque hinc profectum illud est, quod à nonnullis probro nobis & crimini vertitur, neminem ex nobis ullum aut novæ orationis, aut operis novi auctorem prodiisse. Nam cæteri

ἀναπαύσεως, ὅρον ἔθηκεν αὐτὸς καὶ κανόνα νόμον, ἵν' ὥσπερ ὑπὸ πατρὶ τούτῳ καὶ δεσπότῃ ζῶντες, μήτε βουλόμθοι μηθὲν, μήθ' ὑπ' ἀγνοίας ἁμαρτάνωμεν. οὐδὲ γὰρ τοῦ [a] ἀπ' ἀγνοίας [b] ὑποτίμησιν ἠνέχετο καταλιπεῖν, ἀλλὰ καὶ κάλλιστον καὶ ἀναγκαιότατον ἀπέδειξεν [c] παιδευμάτων νόμον· οὐκ εἰσάπαξ ἀκουσαμθοῦς ἢ δὶς ἢ πολλάκις, ἀλλ' ἑκάστης ἑβδομάδος τοῦ [d] ἄλλων ἔργων ἀφεμθοῦς, ὅπῃ τοῦ ἀκούειν τοῦ νόμου σκέλθοι συλλέγεσθαι καὶ τοῦτον ἀκριβῶς σκαμθάνειν. ὃ δὴ πάντες οἱ νομοθέται ἐοίκασι παραλιπεῖν.

ιη'. Καὶ τοσοῦτον οἱ πλεῖστοι τοῦ ἀνθρώπων ἀπέχουσι, τοῦ κατὰ τοὺς οἰκείους ζῆν νόμους, ὡς τε σχεδὸν αὐτοὺς οὐδ' ἴσασιν· ἀλλ' ὅταν [e] ἐξαμάρτωσι, τότε πρὸς ἄλλων μανθάνουσιν, ὅτι οἱ νόμοι παρεβήκασιν· οἵτε τὰς μεγίστας καὶ κυριωτάτας παρ' αὐτοῖς ἀρχὰς διοικοῦντες ὁμολογοῦσι τοῦ ἄγνοιαν· ὅπῃ γὰρ παρεκαθίσαντα τῆς τοῦ πράγματος οἰκονομίας, τοὺς ἐμπειρίαν ἔχειν τοῦ νόμων ἐπιζητοῦμένους. [f] ἡμῶν δ' ὁτιοῦν εἴπῃς ἔρωτο τοὺς νόμους, ῥᾷον ἂν εἴποι πάντα ἢ τοὔνομα ὃ ἑαυτοῦ. τοιγαροῦν ἀπὸ τῆς πρώτης εὐθὺς αἰσθήσεως αὐτοὺς σκαμθάνοντες, ἔχομεν ἐν ταῖς ψυχαῖς [g] ὥσπερ ἐγκεχαραγμένους. καὶ σπανίως μὲν ὁ παραβαίνων, ἀδυνάτως δ' ἡ τῆς κολάσεως παραίτησις.

ιθ'. Τοῦτο πρῶτον ἀπάντων τοῦ θαυμαστὴν ὁμόνοιαν ἡμῖν ἐμπεποίηκεν. τὸ γὰρ μίαν μὲν ἔχειν καὶ τοῦ αὐτοῦ δόξαν περὶ Θεοῦ, τῷ βίῳ δὲ καὶ τοῖς ἔθεσι μηδὲν ἀλλήλων διαφέρειν, καλλίστην ἐν ἔθνεσιν ἀνθρώπων συμφωνίαν [h] ἀποτελεῖ. παρ' ἡμῖν γὰρ μόνοις, οὔτε περὶ τοῦ Θεοῦ λόγοις ἀκούσεταί τις ἀλλήλοις ὑπεναντίως, ὁποῖα πολλὰ παρ' ἑτέροις· οὐδ' ὑπὸ τοῦ τυχόντος μόνον κατὰ τὸ πρόσωπον ἑκάστῳ λέγεται πάθος, ἀλλὰ καὶ παρά τισι τοῦ φιλοσόφων αὐτοῦ [i] τετόλμηται, τῶν μὲν τοῦ ὅλου τοῦ Θεοῦ φύσιν [k] ἀναιρεῖν τοῖς λόγοις ἐπικειρηκότων, ἄλλων δὲ τοῦ ὑπὲρ ἀνθρώπων αὐτῶν προνοίαν ἀφαιρουμένων· οὐδ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι τῶν βίων ὄψεται διαφορά. ἀλλὰ κοινὰ μὲν ἔργα πάντων παρ' ἡμῖν, εἷς δὲ ὁ λόγος [l] ὁ τῷ νόμῳ συμφωνῶν περὶ Θεοῦ, πάντα λέγων ἐκεῖνον ἐφορᾶν. καὶ μὴν περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον ἐπιτηδευμάτων, ὅτι δὴ πάντα τὰ ἄλλα τέλος ἔχειν τοῦ εὐσέβειαν, καὶ γυναικῶν ἀκούσειεν ἄν τις καὶ τῶν οἰκετῶν.

κ'. Ὅθεν δὴ καὶ ὃ προφερόμθοι ἡμῖν ὑπό τινων ἔγκλημα, [m] ὃ δὴ μὴ καινῶν εὑρετὰς ἔργων ἢ λόγων ἄνδρας παραχεῖν, ἐντεῦθεν συμβέβηκεν. οἱ μὲν δ' ἄλλοι

τὸ

a Antea λάθῃ, quod quidem ferri potest. *b* Ὑποτίμησιν κρατίλιπεν *Euseb.* De voce ὑποτίμησις vide *Vigerum* ad *Eusebium* p. 356. *c* Παίδευμα τ' νόμων *Euseb.* *d* Ita *Euseb.* ἄλλων antea deerat. *e* Ἐξαμαρτάνωσι in *Eusebio.* *f* Ἡμῶν δ' ὁτιοῦν τις εἴποιτο, τὰς νόμους ῥᾷον ἂν τις εἴποι πάντας *Euseb.* *g* Illud ὥσπερ ex *Eusebio.* *h* Ita ex *Euseb.* ἐπιτελεῖ in *Edisis.* *i* Ἀποτετίλμηται *Euseb.* *k* Ἀναιρεῖν τοῖς λόγοις ἐπικειρ. *Euseb.* *l* Ita ex *Eusebio.* antea erat ἑμῶ σύμφωνος.. *m* Sic *Euseb.* prius erat, τὸ ἢ μὴ καινῶν εὑρετὰς ἔργων ἢ λόγων ἀνδρὶ παραχεῖν.

a Ita

τὸ μηδὲν τοῦ πατρίου ἐμμένειν, καλὸν τοῦ νομίζουσι, καὶ τοῖς μάλιστα τολμῶσι ταῦτα παραβαίνειν σοφίας δεινότητα μαρτυροῦσιν. ἡμεῖς δὲ τοιοῦτον μίαν τε καὶ φρόνησιν καὶ ἀρετὴν ὑπειλήφαμεν, τὸ μηδὲν ὅλως ὑπεναντίον μήτε πρᾶξαι μήτε παρανοηθῆναι τοῖς ἐξ ἀρχῆς [a] νομοθετηθεῖσιν. ὅσῳ εἰκότως ἂν εἴη τετιμήσεται τοῦ καλλίστου τεθῆναι τὸν νόμον. τὰ γὰρ μὴ τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον, αἱ πεῖραι [b] διόμβωα διορθώσεως ἐλέγχουσιν.

κα'. Ἡμῖν δὲ τοῖς πειθεῖσιν ἐξ ἀρχῆς τεθῆναι τὸν νόμον κατὰ Θεοῦ βούλησιν, οὐδ' εὐσεβὲς [c] λοιὸν ἐπὶ τοῦτο μὴ φυλάττειν. τί γὰρ αὐτός τις ἂν μεταχειρίσειεν, ἢ τί κάλλιον ἐξεύροι, ἢ τί παρ' ἑτέρων εἰς ἄμεινον [d] ἐξενέγκοι; ἆρα γε τινὶ ὄλῳ καταίσασιν τοῦ πολιτεύματος; καὶ τίς ἢ καλλίων ἢ δικαιοτέρα γένοιτο, [e] τὸν Θεὸν μὲν ἡγεμόνα τῶν ὅλων ἡγεῖσθαι πεποιημένης, τοῖς ἱερεῦσι δὲ κοινῇ μὲν τὰ μέγιστα διοικεῖν ὑπηρετούσης, τῷ δὲ πάντων ἀρχιερεῖ πάλιν αὖ πεπιστευκυίας τινὶ τῶν ἄλλων ἱερέων ἡγεμονίαν. [f] οὓς οὐ κατὰ πλοῦτον, οὐδὲ τισιν ἄλλοις παρεγγίνοντας ἀξιωμάτοις πλεονεξίαις, πρῶτον εὐθὺς ὁ νομοθέτης ὑπὸ τινὶ τιμῇ ἔταξεν· ἀλλ' ὅσοι τῶν μετ' αὐτοῦ πειθοῖ τε καὶ σωφροσύνῃ τῶν ἄλλων διέφερον, τούτοις τινὶ περὶ τὸν Θεὸν μάλιστα θεραπείαν ἐπεχείρησεν. [g] τούτοις δ' οὖν καὶ τοῦ νόμου καὶ τῶν ἄλλων ὑπηρεσιῶν ἀκριβὴς ἐπιμέλεια· καὶ γὰρ ἐπόπται πάντων καὶ δικασταὶ τῶν ἀμφισβητουμένων, καὶ κολασταὶ τῶν κατεγνωσμένων οἱ ἱερεῖς ἐτάχθησαν.

κβ'. Τίς ἂν οὖν ἀρχὴ γένοιτο ταύτης ὁσιωτέρα; τίς δὲ Θεῷ τιμὴ μᾶλλον [h] ἁρμόζουσα; παντὸς μὲν τοῦ πλήθους κατεσκευασμένου πρὸς τὴν εὐσέβειαν, ἐξαίρετον δὲ τὴν ὑπιμέλειαν τῶν ἱερέων πεπιστευμένων, ὥσπερ δὲ [i] τελετῆς τινος τῆς ὅλης πολιτείας οἰκονομουμένης; ἃ γὰρ ὀλίγων ἡμερῶν ἀριθμὸν ὑπιτιθέασιν [k] ἀλλόφυλοι φυλάττειν ὑπισχνοῦνται, μυστήρια καὶ τελετὰς ὀνομάζοντες, [l] ταῦτα μετὰ πολλῆς ἡδονῆς καὶ γνώμης [m] ἀμεταπείστου φυλάττομεν ἡμεῖς διὰ τοῦ παντὸς αἰῶνος. τίνες οὖν εἰσιν αἱ [n] παρρησίαι καὶ ἀπαγορεύσεις; ἁπλαῖ τε καὶ γνώριμοι. πρώτη [n] δ' ἡγεῖται περὶ Θεοῦ, λέγουσα, ὁ Θεὸς ἔχει τὰ [p] πάντα παντελὴς καὶ μακάριος, αὐτὸς ἑαυτῷ καὶ πᾶσιν αὐτάρκης, ἀρχή, καὶ μέσα, καὶ τέλος [q] πάντων· οὗτος ἔργοις μὲν καὶ χάρισιν [r] ὑπεραρκής, καὶ παντὸς ὑπνοποιοῦ φανερώτερος, μορφῇ τε καὶ μεγέθει ἡμῖν [s] ἀφανέστατος· πᾶσα μὲν γὰρ ὕλη [t] πρὸς εἰκόνα τινὶ

quidem, in nulla patriarum consuetudinum acquiescere, præclarum quiddam ac laude dignum arbitrantur, eosque potissimum qui aliquid earum labefactare conantur, à singulari prudentiæ vi solertiaque commendant. Nos contra, unam hanc & prudentiam & virtutem esse statuimus, nihil omnino quod cum legibus ante sanctis quoquo modo pugnet aut invehere aut moliri. Quod sane argumento certissimo est, optime conditam hanc fuisse legem. Quæ enim secus instituta sunt, ea correctione indigere, experientia comprobatur. *Lex Judæorum immutabilis.*

21. At nos, qui hanc primam legem ex divinæ voluntatis arbitrio latam fuisse credimus, eam deinceps violare sine impietate non possumus. Et vero, quid tandem aut ex ea mutare quis possit, aut excogitare melius, aut ab aliis convenientius mutuari? Num forte genus ipsum Reipublicæ *totum immutabit*? At quodnam, obsecro, possit eo vel melius vel æquius institui, quod Deum quidem rerum universarum moderatorem constituat, sacerdotes vero ita publicæ maximorum negotiorum administrationi præficiat, ut illis ipsis sacerdotibus summum omnium pontificem præesse velit? Adde quod eosdem ab ipso jam initio legislator, non pro census magnitudine, aut aliarum ejusmodi rerum, quam fortuna pepererit, copia, in tanto honoris gradu collocari voluerit, sed iis duntaxat qui secum aliis partim orationis vi, partim etiam æquitate morum anteirent, divini cultus ritus commiserit. Id quod ad accuratam & legis, & reliquorum institutorum conservationem, maxime pertinebat: cum & summi omnium quæsitores, & controversiarum judices, & damnatorum punitores constituti sacerdotes essent. *De sacerdotibus.*

22. Quodnam igitur imperii genus hoc sanctius esse queat? aut qui Deo cultus convenientior exhibeti? ubi non multitudo tantum universa ad pietatem studiosissime informetur, sed etiam & insignis quædam à sacerdotibus in rerum administratione diligentia exigatur, & solennem sacri alicujus festi religionem tota reip. ratio imitetur? Nam quæ alienigenæ paucis aliquot diebus mysteria, ut appellant, stataſque ceremonias custodire non possunt, ea nos perpetuo cum suavissime, tum etiam constantissime retinemus. Quænam vero, & cujusmodi nostra illa vel edicta sunt, vel interdicta? Simplicia prorsus & illustria. Princeps quidem & caput omnium illud est, quod ita de Deo statuit: Deum universa complecti; perfectissimum illum esse atque beatissimum; sibi ipsi ac cæteris omnibus satis unum esse, principium, medium, finemque cunctorum: eundem ut operibus ac beneficiis conspicuum, imo rerum omnium longe nobilissimum, ita cum natura, tum etiam magnitudine obscurissimum: materiam omnem, ut genere ipso pretiosissima *Deque eorum in sacris diligentia.* *Judæorum de Deo opiniones.*

a Ita ex *Eusebio*. antea vitiose νομοθετήσασιν. b Διόμβωα in *Euseb.* & *Vulgatis Josephi*. c Sic *Euseb.* antea erat, ἢ ἐπ τοῦτο φυλάττειν. d Μετενέγκοι malit *Montacutius*. e Τῆς τ' Θεὸν *Euseb.* f Οἷς ὐ πλοῦτον, οὐδ' τισιν ἄλλοις παρεγγίνοις πλεονεξίαις, τὸ πρῶτον εὐθὺς νομοθετῆσαι ἐπὶ τῷ τιμῷ ἔταξεν *Euseb.* alteram tamen lectionem repræsentavit *Montacutius*, & sequutus est *Vigerus*: licet ei non displicet πλούτῳ pro κῇ πλοῦτον, cum sequatur οὐδ' τισιν. g Τοῦτο δ' ὖν *Euseb.* altera lectio facilior. h Ita cum *Eusebio*. antea ἁρμόσαντα. i Sic *Vigerus* post *Montacutium*. prius erat πλουτοῦς τινος, & apud *Eusebium* πλουτὶ ἐπ τ' ἄλλῳ πολ. k Ἄλλοι φυλάττειν *Euseb.* l Illud ταῦτα ex *Eusebio*. m Ἀμεταθέτῳ *Euseb.* n Ita ex *Eusebio* & notis *Vigeri* ad p. 365. antea erat παρρησίασις, interrogatione adhibita post γνώριμοι, non ἀπαγορεύσεις. o Sic in *Eusebio*. δὴ γνοτῳ antea in *Josephi* libris. p Σύμπαντα *Euseb.* q Ita cum *Eusebio*. antea erat κῇ πλοῦτος τοῦ πάντων ἔργοις &c. Forsan scripserit *Josephus* κῇ πλοῦτος τοῦ πάντων. ἔργοις &c. r Sic *Euseb.* ἐναργῆσαι prius erat. s Iterum ex *Eusebio*. prius ἄφατος. t Juxta *Eusebium* hunc locum edidi. prius erat, πρὸς ἀκρα τὴν τούτου ἀλλότριος, κἂν ἡ πολυπλῆς, ἄτιμος ἐπ πρὸς τὴν ὁποίου δόξαν, κῇ πᾶσι τίχνι πρὸς μιμ.

Lex Dei, non facies imaginem &c.

tiosissima, vilem, si ad ejus imaginem exigatur, futuram: artem etiam omnem, si ad illius imitationem aspiret, inertem jacere: nihil ejus simile nec videri, nec cogitari posse. Hujus tamen opera sub aspectum cadere, lumen, cœlum, terram, solem, lunam, aquas, animantium procreationes, fructuumque proventus: hæc autem à Deo, non manibus, non labore ullo, non precaria cujusquam opera, sed uno voluntatis suæ nutu perfecta continuò, proque eo ac statuerat, bonitatem sortita esse. Ad illum omnes adhærescere, unum virtutis exercitio colere oportere, quod ea cultus divini ratio sanctissima sit.

Sacerdotum partes & officia.

23. Unius Dei templum unum esse, quod simili simile delectetur; adeoq; commune cum omnibus, quia Numini omnium communi sacrum. Ac sacerdotum quidem proprias ejus placandi partes esse, iis tamen unum semper aliquem præesse genere principem, qui cum aliis sacerdotibus Deo sacrificet, leges custodiat, si quid erit controversum arbitrio definiat, peractos deniq; reos justo supplicio coërceat. Ei qui minus paruerit, pœnam huic luendam esse quasi adversus Deum impie fecerit. Cæterum ea sacrificiorum lex est, uti ne ipsis ad ebrietatis turpitudinem abutamur: cum enim horret id Deus, tum vero & injuriarum & luxus occasionem præbet; modica igitur, honesta, & sobria illa sint oportet, ut ii præsertim *qui sacris operam dant*, castigatam modestiam præ se ferant. Jam inter sacrificandum, in primis pro communi, tum pro sua cuique salute nuncupanda vota sunt. Cum enim ad mutuam societatem nati simus, is Deum sibi maxime conciliet, qui eam vita sua potiorem habuerit. Porro votorum ac precationum summa hæc sit, non uti beneficia nobis conferat; confert enim ille per sese, atq; omnibus passim ingerit; verum ut ea cum rite accipere, tum diligenter conservare possimus. Ad extremum cui sacrificium faciendum erit, ei lex certa quædam præscribit lustrationum genera, quibus, susceptæ si quæ sint ex funere, lecto, uxoris consuetudine, & aliis plerisq; rebus, quas nunc percensere longum esset, labes expientur. Atq; hujusmodi nobis de Deo doctrina, & divini cultus tradita ratio est, quæ legis ipsa quoq; vim obtinet.

De nuptiis.

24. De nuptiis vero quid? Eam tantum consuetudinem, quam cum uxore natura concedit, lex nostra probat, modo tamen ea prolis suscipiendæ caussa ineatur. At marium cum maribus congressiones exsecratur, ejusque flagitii reos capitali supplicio damnat. Cæterum in matrimonio, neq; dotis rationem haberi, neq; per vim rapi conjugem, neq; dolo malo pellici vult: sed ab eo qui collocandæ potestatem habeat, postulari; sic tamen ut cognationis ratio

τούτῳ, καὶ ἡ πολυτελὴς, ἄπιμος, πᾶσα δὲ τέχνη πρὸς μιμήσεως ὁπίσω ἄτεχνος· οὐδὲν ὅμοιον οὔτ' ὁπτοῦμεν, οὔτ' ἐπιζήτοι ὁστὶ ὅσιον. ἔργα βλέπομεν αὐτῷ, φῶς, ἥλιον, γῆν, ἥλιον καὶ σελήνην, [a] ὕδατα, ζώων γενέσεις, καρπῶν ἀναδόσεις. ταῦτα ὁ Θεὸς ἐποίησεν [b] οὐ χρείᾳ, οὐ πόνοις, οὐδὲ τινὶ [c] συνεργασαμένου ὑπόδηθείς· ἀλλ' αὐτῷ καλὰ θελήσαντος, [d] καλῶς ἐὼ εὐθὺς γενόντα. τούτῳ δὴ πάντας ἀκολουθεῖν, καὶ θεραπεύειν αὐτὸν ἀσκοῦντας ἀρετῇ· τρόπος γὰρ Θεῷ θεραπείας οὗτος ὁσιώτατος.

κγ'. Εἷς ναὸς ἑνὸς Θεοῦ· φίλον γὰρ ἀεὶ παντὶ τὸ ὅμοιον. [e] κοινὸς ἁπάντων, κοινὸς Θεοῦ ἁπάντων. τοῦτον θεραπεύουσι μὲν ἅμα παντὸς οἱ ἱερεῖς, ἡγεῖται δὲ τούτων ὁ πρῶτος ἀεὶ κατὰ γένος· οὗτος [f] μετὰ τῶν συνιερέων θύσει τῷ Θεῷ, φυλάξει τοὺς νόμους, δικάσει περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων, κολάσει τοὺς ἐλεγχθέντας [g] ἐπ' ἀδίκῳ. ὁ δέ γε τούτῳ μὴ πειθόμενος, ὑφέξει δίκην ὡς εἰς τὸν Θεὸν αὐτὸν ἀσεβῶν. θύομεν τὰς θυσίας, [h] οὐκ εἰς πλήρωσιν ἑαυτῶν καὶ μέθην· ἀβούλητα γὰρ τῷ Θεῷ τάδε, καὶ προφάσεις ἂν ὕβρεως γένοιτο καὶ πολυτελείας· ἀλλὰ σώφρονας, εὐτάκτους, [i] εὐσταλεῖς, ὅπως μάλιστα σωφρονῶσι. καὶ ὑπὲρ τῶν θυσιῶν, ὑπὲρ τῆς κοινῆς εὐχεσθαι δὴ πρῶτον σωτηρίας, εἶθ' ὑπὲρ ἑαυτῶν. ὅτι γὰρ κοινωνικοὶ γεγόναμεν, καὶ τοῦτο ὁ πρεσβύτατος τοῦ καθ' ἑαυτὸν [k] ἰδίου, μάλιστα εὐν Θεῷ χαριεστέρου. προσκλήσεις δὲ πρὸς τὸν Θεὸν ἔστω διὰ τῆς εὐχῆς καὶ δέησις, οὐχ ὅπως διδῷ τὰ ἀγαθά· δέδωκε γὰρ αὐτὸς ἑκὼν, καὶ πᾶσιν εἰς μέσον κατέθηκεν· ἀλλ' ὅπως δέχεσθαι δυνώμεθα, καὶ λαβόντες φυλάττωμεν. ἁγνείας ὅτι ταῖς θυσίαις [l] διήρκεν ὁ νόμος, ἀπὸ [m] κήδους, ἀπὸ λέχους, ἀπὸ κοινωνίας τῆς πρὸς γυναῖκα, καὶ πολλῶν ἄλλων, ἃ μακρὸν ἂν εἴη [n] νῦν γράφειν. τοιοῦτος μὲν ὁ περὶ Θεοῦ καὶ τῆς ἐκείνου θεραπείας λόγος ἡμῖν ἐστιν, ὁ δ' αὐτὸς ἅμα καὶ νόμος.

κδ'. Τίνες δὲ οἱ [o] περὶ γάμων; μίξιν μόνην οἶδεν ὁ νόμος [p] κατὰ φύσιν τὴν πρὸς γυναῖκα, καὶ τοῦτον εἰ μέλλοι τέκνων ἕνεκα γίνεσθαι. τὴν δὲ πρὸς ἄρρενας ἐξώγκιστο, καὶ θάνατος [q] τὸ ἐπιτίμιον, εἴτις ἐπιχειρήσειεν. γαμεῖν δὲ κελεύει, μὴ πρεσβύτας, μηδὲ βιάσας ἁρπαγῇ, μηδ' ἐν δόλῳ [r] καὶ ἀπάτῃ πείσαντας, ἀλλὰ μνηστεύειν παρὰ οἷς δεῖ κυρίοις, καὶ [s] τοῦ συγγένειαν ἐπιτη-

[a] Ita in *Eusebio*. antea erat ποταμοὺς & θάλασσαν. [b] Sic *Euseb.* prius, οὐ χρείᾳ, οὐδὲ πόνοις, οὐδὲ τινὶ. [c] Εργασαμένου *Euseb.* [d] Ita *Euseb.* prius καθὼς ἐκοκλήθη εὐθὺς ἐγένετο. [e] Antea erat κοινὸς ὁ κόσμος ἁπάντων. Verum ὁ κόσμος omisit *Vet. Interpr.* & recte ut videtur *Vigero*. Nam de Templo loquitur, de mundo loquutus jam erat. [f] Ita *Euseb.* prius erat, ὅστις μὲν ἐστὶ τῶν ἄλλων ἱερέων. In quodam *MS.* ὅστις μὲν τῶν ἄλλων ἱερέων. [g] Illa ἐπ' ἀδίκῳ omittit *Eusebius*. [h] Οὐκ εἰς μέθην ἑαυτοῖς. ἀβούλητον γὰρ τῷ Θεῷ τόδε *Euseb.* [i] Sic *Euseb.* antea εὐσταλεῖς, minus recte: & dein, ὅπως δὲ μάλιστα θύοντες σωφρονῶμεν. ἐπὶ ταῖς θυσίαις. [k] Ita *Euseb.* & hic & in sequentibus, prius erat βίου, μάλιστα τῷ Θεῷ. dein v. 30. καὶ δώσεως· οὐχ ὅπως δῷ. [l] Antea διείρκεν. utrumque probari potest. [m] Ita *Euseb.* rectius multo (ut existimat *Vigerius*) quam ut apud *Josephum* κείται; sequitur enim λέχους. [n] Illud νῦν ex *Eusebio*. [o] Περὶ γαμῶν νόμος *Euseb.* minus recte ut videtur *Vigero*. subintelligendum enim λόγοι, & proxime sequitur μίξιν μόνην οἶδεν ὁ νόμος. [p] Τὴν κατὰ φύσιν *Euseb.* [q] Ita *Euseb.* prius τὸ πεπτίμιον ἐπιτιμ. [r] Καὶ δὲ ἀπάτης *Euseb.* [s] Sic *Euseb.* prius erat μὴ συγγένειαν τῶν ἐπιτηδείων.

ἔθνη. γυνὴ δὲ [a] χείρων, φησὶν, ἀνδρὸς [b] εἰς ἅπαντα. τοιγαροῦν ὑπακούετω, μὴ [c] πρὸς ὕβριν, ἀλλ' ἵνα ἄρχηται· Θεὸς γὰρ ἀνδρὶ τὸ κρατεῖν ἔδωκε. ταύτῃ συνοῖκον δὲ καὶ γήμαντα μόνῃ τὸ δὲ τοῦ ἄλλου συνοικεῖν ἀνόσιον. εἰ δέ τις τοῦτο πράξειεν, θάνατος παραίτησις, ὅτ' εἰ βιάσαιτο παρθένον ἑτέρῳ προσωμολογημένῳ, [d] ὅτ' εἰ πείσαιμι γεγαμημένῳ· τέκνα τρέφειν ἅπαντα προστάττει. καὶ γυναῖκα ἀπεῖπεν, μήτ' ἀμβλῶν ὃ σπαρεὶν, μήτε ἀφαφθείρειν· [e] ἀλλὰ τοῦ φονέα, τεκνοκτόνον ἂν εἴη ψυχὴν ἀφανίζουσα, καὶ τὸ γένος ἐλαττοῦσα. τοιγαροῦν εἴ τις ὅτι [f] λέχος ἢ φθορὰν παρέλθοι, καθαρὸς εἶναι [g] οὐ δυνάσεται. ἢ καὶ μετὰ τοῦ νόμιμον συνουσίαν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἀπολούσασθαι κελεύει ὁ νόμος. ψυχῆς τε γὰρ καὶ σώματος ἐγγίνεται μολυσμὸς, ὡς πρὸς ἄλλην χώραν ὑποβαλόντων. καὶ γὰρ ἐμφυομένη σώμασι κακοπαθεῖ ἡ ψυχὴ, καὶ τούτων αὖ πάλιν ὡς θανάτῳ ἀφαιρεθεῖσα. δι' ὅπερ ἁγνείας [h] ὀπίσασιν τοῖς τοιούτοις προστάττει.

κε'. Οὐ μόνον δ' ὅτι τῆς τοῦ παίδων γενέσεως [i] ἐπέτρεπεν εὐωχίας συνάγειν, καὶ προφάσεις ποιεῖσθαι μέθης· ἀλλὰ σώφρονα τοῦ ἀρχοῦ [k] εὐθὺς τὸ τροφῆς ἔταξε καὶ γράμματα παιδεύειν [l] ἐκέλευσε, πρός τε τοὺς νόμους ἀναφέρεσθαι, καὶ τὸ προγόνων τοὺς πράξεις ὀπίσασθαι. τοὺς μὲν ἵνα μιμῶν), τοῖς δ' ἵνα συστρεφόμενοι, μήτε παραβαίνωσι, μήτε σκῆψιν ἀγνοίας ἔχωσι.

κς'. [m] Τῆς δ' εἰς τοὺς τετελευτηκότας φειδόμενοι οὐσίας, ὅτε [n] πολυτελείας ἐνταφίων, ὅτε κατασκευῆς μνημείων ὀπιφαίνων· ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς τὴν χρείαν [o] προστάττε τοῖς οἰκειοτάτοις ὀπιτελεῖν. πᾶσι δὲ τοῖς [p] παρεῦσι θαπτομένου τινὸς, καὶ [q] συνελθεῖν καὶ συναποδύρασθαι [r] ἐποίησε νόμιμον. [s] καθαίρειν δὲ καὶ τὴν οἶκον καὶ τοὺς οἰκοῦντας ἀπὸ [t] κοίδους· ἵνα πλεῖστον ἀπέχῃ τοῦ [u] δοκεῖν καθαρὸς εἶναί τις φόνον ἐργασάμενος.

κζ'. Γονέων τιμὴν μετὰ τὸν πρὸς Θεὸν δευτέραν ἔταξε, καὶ τοὺς οὐκ ἀμειβόμενον τὰς πρὸς αὐτοῦ χάριτας, ἀλλ' εἰς ὁτιοῦν [x] ἐλλείποντα, λιθοβοληθήσεσθαι

habeatur. *Ac mulier quidem*, inquit scriptura, *viro per omnia deterior est.* Viro igitur obtemperet, non tamen contumeliæ caussa, sed ut alterius imperium ac ductum sequatur: vim enim & potestatem viro Deus concessit. Unius porro tantum, quacum conjunctus fueris, expetenda consuetudo est; alterius enim uxorem cogitare, nefas. Quod in scelus si quis inciderit, certum *ei* capitis supplicium: ut si quis aut virgini cuipiam desponsæ vim obtulerit, aut alii nuptam illexerit; liberorum quicquid susceptum erit, educari lex jubet. Vetat, ne qua mulier susceptum semen aut ejiciat, aut exstinguat: quæ secus faxit, pro liberorum interfectrice haberi vult, perinde ac si re ipsa & fœtus vitam oppresserit, & generis sui propagationem inhibuerit. Ergo si quis ad concubitum vel corruptionem stuprumque processerit, mundus esse non potest. Certe & post viri ac mulieris legitimam conjunctionem lavare jubet lex. Animæ siquidem & corporis pollutio innascitur, velut quasi ad aliam regionem animam demittant. Etenim anima corporibus insita male habet, atque ab iis iterum per mortem velut secernitur. ideoque puritatis augmentum præcepit.

Conjugii leges, paenaque eas violantibus.

25. Jam nec liberorum natalitia lautioribus conviviis celebrari voluit, ne ebrietati color inde aliquis quæreretur: sed eos ab ipsa jam ætate ineunte cum ad moderatum victum assuescere, tum literis informari, legisq; præcepta simul, & res majorum præclaras edoceri: ut harum ad imitationem excitentur, illa vero cum ipso lacte combibentes, nec deinceps violare conentur, nec eorum ignorationem excusare possint.

Nominalia non celebrabant.

26. Defunctorum etiam justis ita prospexit, ut neque profusis sumptibus, neque illustrium sepulchrorum apparatu luxus aleretur: sed quæ funeri necessaria forent, ea propinquioribus perficienda mandarentur. & quicunque dum cadaver efferretur, illac iter haberent, ii ut ad funebrem sese pompam comparent, lachrymasque suas adjungerent. Domum præterea familiamque lustrari à funere voluit, ut ex eo jure quivis intelligeret, quam ille contaminatus haberetur, qui cædem fecisset.

Defunctorum cura.

27. Liberorum erga parentes observantiam secundum à Dei cultu locum tenere jussit: & qui mutuam eorum beneficiis gratiam referre ulla in re neglexerit, eum lapidibus obruendum esse statuit.

Honor parentum.

a Ita *Euseb.* antea χεῖρον. b Antea post εἰς ἅπαντα habuimus, καὶ ἡ πονηρία αὐτῆς ὑπὲρ ἀγαθοποιοῦ γυναικὸς & omnis viri solicitudo est, ut mulierem beneficam reddat, prout verba interpretatur *Ex. Spanhemius* in notis ad *Aristophanem*, p. 250. Verum cum ea non agnoscat *Vet. Interp.* ejecta esse volumus: utpote quæ ex *Ecclesiastico* c. XLII. v. 14. desumpta temeraria Librarii manu huc irrepterint, uti recte post *Pithœum* observavit *Cosmus Episc. Dumelmensis* in *Scholastica Hist. Canonis S. Scripturæ*, p. 20. Istis adde Cl. *Huetium* in *Demonstr. Evangel.* prop. IV. §. XI. c Ita ex *Eusebio* & *Vet. Interpr.* antea erat μὴ πρὸς ὕβριν ταῦθ' ἡγούμενη. d Iterum ex *Eusebio.* prius erat, ὅτ' εἰ πείσαιμι γεγαμημένῳ, ἢ τοιοῦτο φῦσαι. ἀ πείσαι προστάττει ὁ νόμος, καὶ γυναῖκα ἀπεῖπεν, μήτ' ἀμβλῶν ποτὲ ἢ τοῦ σπαρέν, μήτε ἀφθείρειν. *Seldenus* (in lib. IV. De *Jure Nat. & Gentium*, cap. I. p. 465.) ad hunc modum legit, πείσαιμι γεγαμημένῳ. τέκνα τρέφειν ἅπαντα προστάττει νόμος, μήτε ἀπαμβλῶν ποτε &c. *Si quis nuptam pellexerit* [*in concubitum*] *liberos nutrire universos præcepit lex, & mulieribus abortivum facere interdixit fœtum sibi aliquem, aut eum exstinguere.* e Sic *Euseb.* antea, ἀλλὰ μηχανῇ τινι προστριβεῖς αὐτοῦ [pro quibus legit *Cotelerius* (in *Notis* ad *Constitutiones Apostolicas* l. 7. c. 3.) ἢ ἄλλῃ μηχανῇ τινι προστριβεῖς αὐτοῦ, *aut alia quapiam machinatione exponere*] τεκνοκτόνον δ' ἂν εἴη, ψυχ. f Επὶ λέχους φθορὰν *Euseb.* g Locum ad hunc modum repræsentat *Euseb.* τότε προσήκει. καὶ μετ. τ. γ. σ. ἀ. κ. γυναικὸς ἀπολούσασθαι, ψυχῆς ἔχει τοῦτο μείζονα πρὸς ἄλλην χώραν ὑπέλαβε. καὶ γὰρ ἐμφυομένη σώμασι κακοπαθεῖ, & τούτων αὖ πάλιν θανάτῳ ἀφαιρεθεῖσα. διόπερ &c. h Apud *Eusebium* ἐπὶ πᾶσι, probante *Vigero.* i Επίτρεψεν εὐωχίαν συντελεῖν *Euseb.* utrum horum mavis, elige. k Ita ex *Eusebio.* illa τὸ τροφῆς ἔταξε deerant apud *Josephum*, quæ tamen sensus integritas requirit. l Εκέλευσε τοὺς νόμους, καὶ τὰ πρ. *Euseb.* m Τῆς εἰς τοὺς τελ. *Euseb.* non ita recte. n Ita *Euseb.* prius πολυτελείας & mox κατασκευῆς μνημ. r Εταξε *Euseb.* p Ita *Euseb.* antea θρηνοῦσι. quod forsan pro vera lectione habendum. q Περιστελεῖν *Euseb.* r Εποίησε νόμιμον non agnoscit *Euseb.* s Ita *Euseb.* prius erat, καθαίρειν δὲ καὶ τὴν οἰκίαν & τοὺς οἰκοῦντας. t Post κοίδους in *Editis Josephi* sequebantur ἀφ' ἃ τ μιτελθόντα ὑπ βιε. quæ idcirco omisi, quod ea omiserint *Vet. Interpr.* & *Eusebius.* u Ita ex *Eusebio.* prius erat, δοκεῖν αὐτοὺς καθαρὸς εἶναι. τὸς δ' θεὸν ἐργασάμενος, ἢ εἰκὼν ἢ ἄκων, ἐδὶ τὴν πρὸς τούτοις ἀπιστίαν ἂν ἐκδίκησε. χρέων τ. x Iterum cum *Eusebio.* antea ὀκκλίνοντα λιθοβοληθήσεσθαι παραδίδωσι κελεύει καὶ πάντος &c.

Civilia officia.

ſtatuit. Junioribus ſuum erga ſeniores, quia omnium antiquiſſimus Deus, honorem imperavit. Amicis occultum mutuo nihil eſſe patitur, quod nulla ea ſit amicitia, quæ amicorum fidei omnia non credat. Quod ſi poſtea ſuboriantur inimicitiæ, eorum tamen arcana vulgari prohibet. Judex ſi munera acceperit, morte mulctatur. Qui ſupplicem, cui præſto eſſe potuiſſet, neglexerit, reus eſt. Quod non depoſueris, auferre non licet. Alieni quicquam attingere nemo poteſt; nemo fœnus pro mutuo exigere His multiſque aliis vinculis mutua inter nos ſocietas continetur.

Humanitas erga peregrinos.

28. Sed & operæ pretium fuerit videre, qua nos erga extraneos æquitate noſter hic legiſlator eſſe voluerit. Quivis enim intelliget, omnium optime ab eo proviſum id fuiſſe, uti nec patriorum ipſi rituum integritatem labefactemus, nec eorum communionem rerum noſtrarum cupidis invideamus. Quotquot enim legibus noſtris vivere optaverint, omnes peramanter excipit, utique non ſolo genere, ſed etiam voluntaria inſtituti ſocietate communionem iſtam contineri ratus. Qui vero non niſi obiter ad nos, atque aliud agentes accederent, eos in conſuetudinem penitus admitti noluit.

29. Cæterum alia edixit, quorum omnino copiam fieri neceſſe eſt: cujuſmodi ſunt, indigentibus ignem, aquam, cibumque ſuppetere, monſtrare viam, inſepultum neminem præterire. Imo ſuam quoque adverſus hoſtes appellatos æquitatem conſtare voluit. dum nec illorum agros igne vaſtari, nec mites arbores ſuccidi permiſit: ſed & eos, qui in acie cecidiſſent, à victoribus ſpoliari prohibuit. Et captivos, maximeque mulieres, ab injuriis vindicavit. Ac nos ita ad manſuetudinem & humanitatem repetitis longius præceptis condocefecit, ut ne brutarum quidem animantium curam neglexerit. Nam ubi à legitimo, quem unum concedit, earum uſu diſceſſeris, omni alio interdixit. Si quæ ſupplicum inſtar noſtras in ædeis confugerint, eas interfici vetuit: aut parentes cum pullis è nido tolli, aut animantes illas, quarum opera homines uti ſolent, etiam in hoſtili ſolo mactari noluit. Tantopere benignitati conſultum eſſe cupiebat: partim ferendis iis, quæ adhuc commemoratæ ſunt, quæque ad morum informationem pertinent, legibus; partim aliis ſanciendis, quibus in ſuperiorum violatores, citra excuſationem omnem, pœnæ ſtatuuntur.

Belli leges.

De ſanctitate colenda & juſtitia.

30. Pœnam enim capitis ei propoſuit qui adulterium patraverit; qui puellæ vim attulerit; qui vel marem de ſtupro appellare auſus, vel appellanti ſponte obſequutus erit. Exſtat etiam de ſervis lex ejuſmodi, quam deprecari nemo queat. De menſuris item atque ponderibus, ſi quis flagitium commiſerit, aut injuſte quidpiam doloq; malo vendiderit: qui vel ex rebus alienis furatus aliquid fuerit, vel quod abs

ϐεϐαιόδοσι. καὶ παντὸς τοῦ [a] πρεσβυτέρου πρεσβύ ἔχειν τοὺς νέους φησίν, ἐπεὶ πρεσβύτατον ὁ Θεός. κρύπτειν δὲ δὲν ἐᾷ τοὺς φίλους· ὃ γὰρ εἶ φιλίαν τὴ μὴ πάντα πιστεύουσαν. κἂν συμβῇ δέ τις ἔχθρα [b] τούτων ἀπόῤῥητα [c] λέγειν κεκώλυκε. δικάζειν εἰ δῶρά τις λάβοι, θάνατος ἡ ζημία. θεραπεῖν [d] ἱκετεύοντα, βοηθεῖν ἐνὸν, ὑπεύθυνος. ὃ μὴ κατέθηκέ τις, ὑπ ἀναιρήσῃ. τὴ ἀλλοτρίων [e] οὐδενὸς ἅψῃ· δανείσας, τόκον ὃ λήψῃ. Ταῦτα, καὶ πολλὰ τούτοις ὅμοια, τὴ τοὺς ἀλλήλους ἡμῶν συνέχει κοινωνίαν.

κη'. Πῶς δὲ καὶ περὶ τῆς [f] πρὸς ἀλλοφύλους ὑπεικείας ἐφρόνησεν ὁ νομοθέτης, ἄξιον ἰδεῖν. φανεῖται γὰρ ἄριστα πάντων προνοησάμενος, ὅπως μήτε τὰ οἰκεῖα ἀφανιζόμεν, μήτε φθονήσομεν τοῖς μετέχειν τῆς ἡμετέρων παραιρουμένοις. ὅσοι μὲ γὰρ [g] θέλουσιν κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἡμῶν νόμους [h] ζῆν ὑπελθόντες, δέχεται φιλοφρόνως· ὃ τὰ γένει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ προαιρέσει τοῦ βίου νομίζων εἶναι τὴν οἰκειότητα. τοὺς δ' οὐκ παρέργου προσιόντας, ἀναμίγνυσθαι [i] ταῖς συνηθείαις οὐκ ἠθέλησε.

κθ'. Τἄλλα δὲ παρήγγειλε, ὧν ἐστιν ἡ μεταδοσις ἀναγκαῖα· πᾶσι παρέχειν τοῖς δεομένοις πῦρ, ὕδωρ, τροφὴν, ὁδοὺς φράζειν, ἄταφον μὴ παρορᾶν. ὑπεκεῖν δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς πολεμίους κειμένα εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἐᾷ τὴν γῆν αὐτῶν πυροπολεῖν, ὑδὲ [l] κόπτειν ἥμερα δένδρα συγχωρεῖ· ἀλλὰ καὶ σκυλεύειν ἀπείρηκε τοὺς [m] ἐν μάχῃ πεσόντας. ὃ τὴ αἰχμαλώτων φείδεται, ὅπως αὐτῶν ὕβρεις ἀπῇ, μάλιστα δὲ γυναικῶν. [n] ὅτου δὲ ἡμερότητα καὶ φιλανθρωπίαν ἡμᾶς ἐπαίδευσεν, ὡς [o] ὑδὲ τῶν ἀλόγων ζώων ἀλογήσειν. [p] ἀλλὰ μόνον μὲ ἀφῆκε τούτων χρῆσιν τὴ νόμιμον, πᾶσαν δ' ἑτέραν ἐκώλυσεν. ἃ δ' ὥσπερ ἱκετεύοντα [q] προσφεύγει ταῖς οἰκίαις, ἀπεῖπεν ἀνελεῖν. οὐδὲ νοσσοῖς ἐπέτρεψε τοὺς γονέας αὐτῶν συνεξαίρειν· [r] φείδεται δὲ καὶ τῇ πολεμίᾳ τὴ ἐργαζομένων ζώων, καὶ μὴ φονεύειν. ὅτου παντάχοθεν τὰ πρὸς ὑπεικείαν ἐπεσκέψατο, διδασκαλικοῖς μὲν τοῖς προειρημένοις χρησάμενος νόμοις· τοὺς δ' αὖ κατὰ τῆς βαρυνόντων τιμωρητικοὺς τάξας [s] ἀνευ προφάσεως.

λ'. Ζημία γὰρ ὑπὲ τοῖς πλείστοις τῆς βαρυνόντων [u] ὑπὲ θάνατος, ἂν [x] μοιχεύσῃ τις, ἂν βιάσηται κόρην· ἂν ἄρσενι τολμήσῃ παῖδα προσφέρειν, ἂν ὑπομείνῃ παθεῖν [y] παιδεθείς. ἔστι δὲ καὶ ὑπὲ δούλοις ὁμοίως ὁ νόμος ἀπαράτητος. ἀλλὰ καὶ περὶ μέτρων [z] εἴτις κακουργήσειν, ἢ σταθμῆς, ἢ περὶ πράσεως ἀδίκου καὶ δόλῳ γενομένης, κἂν ὑφέληταί τις ἀλλότριον, κἂν ὁ μὴ

a Sic *Euſeb.* prius πρεσβυτέρου — ſine vocula φησίν. *b* Iterum cum *Euſebio.* antea τὸ λέγειν. *c* Prius παραλέγειν κεκώλυκεν. *d* Rurſus ex *Euſebio.* perperam in *Editis Joſephi,* θεραπεῖν βοηθεῖν οἴκοις ὑπεύθυνος. *e* Sic *Euſeb.* antea ἐκ ἀψῃ. *f* Iterum ex *Euſeb.* prius εἰς τοὺς ἀλλ. *g* Εἰν θέλωσι *Euſeb.* Forſan ἂν θέλωσι. *h* Sic *Euſeb.* prius ζῆν, ὑπελθόντας δέχεται φ. quod dubito an rectius ſit. *i* Τῇ συνηθείᾳ *Euſeb.* *k* Ἐπικεῖς ὃ κ. τ. π. ἐρεθίζοντας εἶναι *Euſeb.* *l* Τέμνειν *Euſeb.* *m* Ἐν τῇ μάχῃ πεσ. *Euſeb.* *n* Plenius in *Editis Joſephi,* ὅτου ὃ πάῤῥωθεν ἡμ. ἐφιλ. διδάσκειν ἡμᾶς ἐπαίδευσεν. quæ ſi quis malit, per me licet. *o* Ὡς μηδὲ τῶν ἄλογα ζῶα ὀλιγωρεῖν *Euſeb.* *p* Ita ex *Euſebio.* prius erat, ἀλλὰ μόνον μὲ ἀφῆκεν τούτων χρῆσιν τὴν νομιζομένην πᾶσαν, τὴν δ' ἑτέραν ἐκώλ. *q* Iterum ex *Euſebio.* prius erat ὅσα δ' ὡς ἱκ. προσφύει ταῖς οἰκίαις. *r* Sic *Euſeb.* antea ἐπέτρεπε. *ſ* Rurſus ex *Euſebio.* prius erat, φείδεται ὃ κεκόδοι, κἂν ἡ πολεμία, ἢ συνεργαζομένων ζώων. *t* Οὐκ ἄνευ προφάσεως *Euſeb.* *u* In *Euſebio* ὁ θάνατος. *x* Ita *Euſeb.* prius μοιχεύῃ τις. *y* In *Euſeb.* ὁ παιδεθείς. *z* Ἤν τις *Euſeb.* & mox ἢ περὶ πρᾶσιν.

a Ita

μὴ κατέθηκεν ἀνέλησαν· πάντων οὖν κολάσεις, οὐχ οἵας παρ' ἑτέροις, ἀλλ' ὅσῳ τὸ μεῖζον. περὶ μὲν γὰρ γονέων ἀδικίας, ἢ τῆς εἰς τὸν Θεὸν [a]ἀσεβείας, [b]κἂν μέλῃ τις, εὐθέως ἀπόλλυται. τοῖς μέντοι γε κατὰ τοὺς νόμους πάντα πειθαρχοῦσι, τὸ γέρας οὐκ ἄργυρος, οὐδὲ χρυσός, [c]οὐ μέλι οὐδὲ κοτίνου στέφανος, ἢ σελίνου, καὶ τοιαύτη τις ἀναχήρυξις, ἀλλ' αὐτὸς ἕκαστος εἰπὼν τὸ συνειδὸς ἔχων μαρτυροῦν, πεπίστευκε· τοῦ μὲν νομοθέτου προφητεύσαντος, τοῦ δὲ Θεοῦ τῇ πίστει ἰσχυρὰν παρεσχηκότος, ὅτι τοῖς τοὺς νόμους ἀσφαλῶς φυλάξασι, κἂν εἰ δέοι θνήσκειν ὑπὲρ αὐτῶν προθύμως [d]ἀποθανοῦσιν, ἔδωκεν ὁ Θεὸς γενέσθαι τε πάλιν, καὶ βίον ἀμείνω λαβεῖν οὐκ ἀπεικότως. ὤκνουν δ' ἂν ἐγὼ νῦν ταῦτα γράφειν· εἰ μὴ ἀφ' τῶν ἔργων [e]ἅπασιν ἦν φανερὸν, ὅτι πολλοὶ καὶ πολλάκις ἤδη τῶν ἡμετέρων, οὐδὲ τὸ μηδὲ [e]ῥῆμα φθέγξασθαι παρὰ τὸν νόμον, πάντα παθεῖν γενναίως [f]προείλοντο.

λα'. [g]Καίτοι γε εἰ μὴ συμβεβήκει γνώριμον ἡμῶν τὸ ἔθος ἅπασιν ἀνθρώποις ὑπάρχειν, κἂν φανερῷ κεῖσθαι τῇ ἐθελούσῃ ἡμῶν τοῖς νόμοις ἀκολουθίᾳ, [h]ἀλλά τις ἢ συγγράψας λέγων αὐτὸς ἀνεγίνωσκε τοῖς Ἕλλησιν, ἢ που γε προστυχεῖν ἔξω τῆς [i]γνωσκομένης γῆς ἔφασκεν ἀνθρώποις, τοιαύτῃ μὲν ἔχουσι δόξῃ [k]οὕτω σεμνῇ περὶ τοῦ Θεοῦ, τοιούτοις δὲ νόμοις πολὺ αἰῶνα βεβαίως ἐμμεμενηκόσι· πάντας ἂν οἶμαι θαυμάσαι, ἀφ' τῆς σπανιοῦς παρ' αὐτοῖς μεταβολάς. [l]ἀμέλει τῶν γράψαι τι προσπλήσιον εἰς πολιτείαν καὶ νόμους ἐπιχειρησάντων, ὡς θαυμαστὰ σπουδάσματα κατηγοροῦσι, φάσκοντες αὐτοὺς λαβεῖν [m]ἀδυνάτους ὑποθέσεις. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους παραλείπω φιλοσόφους, ὅσοι τι πιθανὸν ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἐπραγματεύσαντο. Πλάτων δὲ θαυμαζόμενος παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς καὶ σεμνότητι βίου διενεγκὼν καὶ δυνάμει λόγων, καὶ πειθοῖ πάντας ὑπεράρας τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ γεγονότας, ὑπὸ τῶν φασκόντων [n]δεινῶν εἶναι τὰ πολιτικὰ, μικροῦ δεῖν χλευαζόμενος, καὶ κωμῳδούμενος ἀφανεῖς. [o]καίτοι τάχιστα σκοπῶν συχνῶς τις, ἂν εὕροι ῥᾴστα ὄντα καὶ τῶν πολλῶν [p]ἔγγιστα συνηθείας. αὐτὸς δὲ Πλάτων ὁμολογεῖ, ὅτι τῷ ἀληθῆ περὶ τοῦ Θεοῦ δόξαν εἰς τοὺς ὄχλους ἄγειν οὐκ ἐῶ ἀσφαλὲς ἐξενεγκεῖν. ἀλλὰ τὰ μὲν Πλάτωνος [q]λόγους πᾶς εἶναι κενοὺς νομίζουσι, κατὰ πολλοὺς [r]ἐξουσίαν κεκαλλιγραφημένους. μάλιστα δὲ τοῦ νομοθέτου

se depositum esset abstulerit: pœnæ omnium sunt non quales utique apud cæteros obtinent, sed quas summa fere severitas postulabat, constitutæ. Nam aut de parentum injuria, aut in Deum impietate, qui vel cogitarit, is ad mortem continuo rapitur. Jam qui legis ad præcepta rebus in omnibus adhærescunt, iis præmium est, non argentum, vel aurum, non corona ex oleastro, vel apio, aut aliquid ejusmodi præconium: sed conscientiæ quisq; suæ testimonio freti, quod & legislator prædixit, & Deus certissimæ fidei pignore confirmavit, futurum omnino credant, ut illis qui leges constanter servaverint, proque eis, si opus sit mori, libenter strenueque mortem susceperint, & novum deinceps ortum, & vitæ vicissim alterius longeque melioris fructum Deus largiatur. Quæ sane scriberem ipse nunquam, nisi ex factis cognitum id omnibus intelligerem, hominum plerosque nostrorum, sæpiuscule, ne vel una sibi contra legem vocula excideret, omnia fortiter pertulisse.

Panarum severitas apud Judæos.

Præmia obedientiæ legi.

31. Quod si non usque adeo in hominum cognitionem gens nostra venisset, neque singulare voluntatis studium, quo legibus obsequimur, in eorum oculis ac luce versaretur, si quis exsisteret, qui vel instituta nostra, quæ descripta abs sese diceret, Græcis audientibus recitaret, aut extra noti orbis terminos, in eos se alicubi homines incidisse narraret, qui cum tam graviter ac sublime de Deo sentirent, tum etiam iis legibus plura jam sæcula constantissime viverent: equidem in summa omnes admiratione tum futuros existimo, cum iis simul tam crebraram apud se conversionum in mentem veniret. Enimvero qui ex illis simile quiddam de rep. & legibus scribere conati sunt, eos quasi monstra quædam ac prodigia composuissent, & argumenta humanis viribus majora suscepissent, reprehendi ab omnibus & accusari videmus. Alios philosophos prætereo, qui in simili disputationis genere versati sunt. Plato certe quidem, is qui propter singularem vitæ morumque gravitatem, & eximiam dicendi ac persuadendi vim, qua philosophorum nationem longe superavit, Græcorum omnium ore ad miraculum usque celebratur: ille, inquam, Plato, eorum qui aliquid se in rep. gerenda videre arbitrantur, risu prope ac sibilis tanquam in theatro traducitur. cujus tamen si quis hac de re scripta diligenter evolverit, is molliora pleraque, vulgique consuetudini gemina reperiet. Nam ipse quidem ita profitetur, veram de Deo sententiam multitudinis stultitiæ secure committi non posse. Cæterum ista Platonis instituta, sunt quibus verba tantum inania, & exquisito quodam artificio contexta videantur. At Lycurgum quod attinet, illum

Duratio legum apud Judæos.

De Platone.

De Lycurgo.

a Ita *Euseb.* prius ἀσεβείας. b Sic *Euseb.* antea κἂν μελέτη τις. c Sequentia quidem juxta *Eusebium* repræsentavi; cum in *Josephi* libris verba hujusmodi habuerimus, οὐ μέλι οὐδὲ ὁ ἀφανὴς στέφανος, ἀλλὰ τὸ ὑπερβάλλον ἅπαντα τὴν γῆνα, καὶ Θεοῦ ἐγγὺς τὸ [Θεοῦ] φίλον εἶναι. καὶ γὰρ ὁ φιλόθεος ἀνθρὸς τοιαύτη ἡ ἀναχώρυξις. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἕκαστος αὐτῷ τὸ συνειδὸς ἔχων μ. quorum nihil fere agnoscit *Ven. Interpr.* d Ἀποθανοῦν antea. minus recte. e Ita *Euseb.* μηδὲ ῥῆμα μόνον in exemplaribus *Josephi.* f Antea ὑπέστησαν. g Iterum cum *Eusebio.* κἂν τί τι μὴ συμβεβήκει in *Josephi* libris. h Ita *Euseb.* prius, οὐ συγγραφὸς λέγων αὐτὸς ἀνεγ. i Sic *Euseb.* antea γνωμένης. k Iterum cum *Euseb.* prius καὶ ἔτι. l Rursus juxta *Eusebium.* in *Josephi* exemplaribus, ἀμέλει δὲ γράψαι παρ' Ἕλλησι πολιτείας καὶ νόμους ἐπιχειρησάντων, ὡς θαυμαστῶν σπουδῶν κατηγοροῦσι. m Ἀδυνάτους *Euseb.* n Sic *Euseb.* prius δεινοὺς εἶναι. utrumque ferri potest. o Apud *Eusebium,* καίτοι ταχέως σκόπτων συχνῶς τις ἂν εὕροι ῥᾴστα καὶ τοῖς πολλῶν ἐγγὺς συνηθείας. p Ἐγγὺς pro αὐτὸν reposui ex *Eusebio.* q Iterum ex *Eusebio* & *Vet. Interpr.* prius erat, νόμους τινὰς εἶναι κενοὺς νομ. r Ἐξουσίαν hic ante τὸ σεμνότητος usurpasse videtur *Josephus*; nisi tamen nimiam hominis hoc in genere παρρησίαν à nonnullis sugillatam esse velit. *Vigerus.*

illum maxime omnium legislatorum in admiratione habent, Spartamque omnes prædicant, quod ejus in legibus diutissime acquieverit. Ergo primum hoc habemus, virtutis argumento esse, quod legibus obtemperent. Deinde præcones isti Lacedæmoniorum, exiguum illorum constantiæ tempus cum duobus & amplius reip. nostræ annorum millibus conferant, tum ita secum ipsi reputent; Lacedæmonios quamdiu solum antiquam libertatem retinere potuerunt, suarum quoque legum retinentes fuisse: ubi enim fortunæ inclinationes factæ essent, tum earum simul omnem prope memoriam abjecisse. cum interea nos infinitis casibus, ob frequentes regum Asiæ mutationes jactati, ne in supremis periculis, nostras unquam leges prodidimus; non ut in otio viveremus aut luxuriæ nosmet daremus eas observantes: *sed, si quis considerare voluerit, multo majora nobis certamina & opera imposita esse videbit, quam sit illa tolerantia, quæ Lacedæmoniis jussa esse censetur. Illi quippe neque agrum colentes, neque circa opificia sese exercentes, sed ab omni opere vacui, pingues, & corpora ad pulchritudinem exercentes in civitate degebant, aliis ministris ad omnia vitæ necessaria utentes, & cibum paratum ab illis accipientes. Quam sane ob rem, id quod solum opus bonum & humanum, omnia facere & pati sustinent, ut victoriam in bello reportent. Quod autem ne hoc quidem perficere potuerunt, omitto dicere. Non enim singuli solummodo, sed & frequenter multi legis præcepta negligentes semetipsos cum armis hostibus tradidere.

De Spartanis.

Judæorum constantia in legibus observandis.

32. Utrum igitur apud nos, non dico totidem, sed duo vel tres agniti fuerint legis proditores, vel mortem formidantes, non dico illam facilem, quæ solet prœliantibus accidere, sed quæ cum corporis vexatione juncta omnium videri solet gravissima? Quam (ut ego puto) quidam prævalentes nobis non per odium in potestatem suam redactis inflixerunt, sed desiderio videndi admirandum quoddam spectaculum, an homines sint, qui, unum tantummodo ipsis malum esse crederent, si agere quicquam contra leges suas, aut aliquid contra ipsas dicere ulla vi adigerentur. Nihil enim miri esse debet, si mortem super alios omnes pro legibus fortiter oppetimus. haud enim quæ ex nostris institutis facillima videntur alii facile patiuntur, videlicet manuum laborem, simplicemque & tenuem victum, & ut nihil fortuito neq; quod quisque expetat id comedat aut bibat, aut ad concubitum accedat, aut splendide vestiatur, rursusque ut cessationis à labore modus immutabilis observetur. Quin & cum acie congrediuntur, & hostes ex incursibus & populationibus fugant, ordinationibus de vivendi ratione non reluctantur. Nobis vero rursus gratum est circa hæc legibus obedire, & illic abunde habemus ad fortitudinis specimen exhibendum.

Λυκοῦργόν τε [a] θαυμάζουσι, καὶ τὸν Σπάρτην ἅπαντες ὑμνοῦσιν [b] ὅτι τοῖς ἐκείνου νόμοις ὡς πλεῖστον ἐνεκαρτέρησεν. Οὐκοῦν [c] τοῦτο μὲν ὁμολογείσθω τεκμήριον ἀρετῆς εἶναι, τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις. (1) Δὲ Λακεδαιμονίους θαυμάζοντες, τὸν ἐκείνων χρόνον ἀντιπαραβαλλέτωσαν τοῖς πλείοσιν ἢ διχιλίοις ἔτεσι τῆς ἡμετέρας πολιτείας, καὶ τοιόνδε λογιζέσθωσαν, ὅτι Λακεδαιμόνιοι μὲν ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς χρόνον εἶχον τὴν ἐλευθερίαν, ἀκριβῶς ἔδοξαν τοὺς νόμους διαφυλάττειν· ἐπεὶ μέντοι περὶ αὐτοὺς ἐγένοντο μεταβολαὶ τῆς τύχης, μικροῦ δεῖν ἅπαντες ἐξελάθοντο τῶν νόμων. ἡμεῖς δ' ἐν τύχαις μυρίαις γενόμενοι, διὰ τὰς τῶν βασιλευσάντων τῆς Ἀσίας μεταβολάς, οὐδ' ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῶν δεινῶν τοὺς νόμους [d] παρήδομεν, οὐκ ἀρχίας οὐδὲ τροφῆς αὐτοὺς χάριν παριέντες· ἀλλ' εἴτις ἐθέλοι σκοπεῖν, πολλῷ τινι τὸν δοκοῦσιν ὑπερτετάχθαι Λακεδαιμονίοις [e] καρτερίας, μείζονας ἄθλους καὶ πόνους ἡμῖν [g] ὑπεπθέντας. οἱ μέν γε μήτε γῆν ἐργαζόμενοι, μήτε περὶ τέχνας πονοῦντες, ἀλλὰ πάσης ἐργασίας ἄφεροι, λιπαροί, καὶ τὰ σώματα πρὸς κάλλος ἀσκοῦντες, ὑπὸ τὴν πόλεως δίκην· ἄλλοις ὑπηρέταις πρὸς ἅπαντα τὰ τοῦ βίου χρώμενοι, καὶ τροφὴν ἑτοίμην παρ' ἐκείνων λαμβάνοντες. [h] ἐφ' οἷς δὴ τοῦτο μόνον τὸ καλὸν ἔργον καὶ φιλάνθρωπον, ἅπαντα καὶ πράττειν καὶ παθεῖν ὑπομένοντες, τὸ κρατεῖν πάντων ἐφ' οὓς ἂν πραττώσιν. ὅτι δὲ μηδὲ τοῦτο κατώρθωσε, οὐκ λέγειν. οὐ γὰρ καθ' ἕνα μόνον, ἀλλὰ πολλοὶ πολλάκις ἀθρόοι τῶν τοῦ νόμου προσταγμάτων ἀμελήσαντες, αὐτοὺς μετὰ τῶν ὅπλων παρέδοσαν τοῖς πολεμίοις.

λϛ'. Ἆρ οὖν καὶ παρ' ἡμῖν, οὐ λέγω τοσούτους, ἀλλὰ δύο ἢ τρεῖς ἔγνω τις προδότας γενομένους τῶν νόμων, [i] θάνατον φοβοῦντας, οὐχὶ τὸ ῥᾷστον ἐκεῖνο λέγω, τὸ συμβαίνοντα τοῖς μαχομένοις, ἀλλὰ τὸ μετὰ λύμης τοῦ σώματος, ὁποῖον εἶναι δοκεῖ πάντων χαλεπώτατος; ὡς τ' ἐγὼ νομίζω τινὰς κρατήσαντες ἡμῶν, οὐχ ὑπὸ μίσους προσφέρεσθαι ὡς ὑποχείριοις, ἀλλ' ὡς θαυμαστόν τι θέαμα βουλομένους ἰδεῖν· εἰ τινές εἰσι ἄνθρωποι, οἱ μόνον εἰ κακὸν αὐτοῖς πεπιστευκότες, εἰ πρᾶξαί τι παρὰ τοὺς ἑαυτῶν νόμους, ἢ λόγον εἰπεῖν παρ' ἐκείνους παραβιασθεῖεν. οὐ χρὴ δὴ θαυμάζειν εἰ πρὸς θάνατον ἀνδρείως ἔχομεν ὑπὲρ τῶν νόμων παρὰ τοὺς ἄλλους ἅπαντας. οὐδὲ γὰρ τοῖς ῥᾴστα δοκοῦσι τῶν ἡμετέρων ὑπεπθυμάτων, ἄλλοι ῥᾳδίως ὑπομένουσιν, αὐτουργίαν λέγω, καὶ τροφῆς λιτότητα, καὶ τὸ μηδὲν εἰκῇ, μηδ' ὡς ἔτυχεν ἕκαστος, [k] ὑπεπθυμητικῶς φαγεῖν ἢ πιεῖν ἢ συνουσίᾳ [l] προσελθεῖν, ἢ πολυτελείᾳ, καὶ πάλιν ἀρχίας ὑπομεῖναι τάξιν ἀμετακίνητον. ἀλλ' οἱ τοῖς ξίφεσιν ὁμόσε χωροῦντες, καὶ τοὺς πολεμίους ἐξ ἐφόδου τρεπόμενοι, τοῖς προστάγμασι τοῖς περὶ διαίτης [m] οὐκ ἀντέβλεψαν. ἡμῖν δὲ πάλιν οὐκ τοῦ περὶ ταῦτα τῷ νόμῳ πειθαρχεῖν ἡδέως, καὶκῇ πρεπόντως ὑπεδείκνυται τὸ γενναῖον.

λγ'. Εἶτα

a Τιθηνοῦσι *Euseb.* *b* Ita cum *Eusebio*, prius erat, ὅτι τοῖς ἐκείνου νόμοις ἐπὶ πλεῖστον ἤνεγκεν. *c* Iterum cum *Eusebio*. antea erat, οὐκοῦν τοῦτό τι ὁμολογεῖσθω. *d* Οὐδὲν τοῖς ἐχ. *Euseb.* *e* Ita cum *Eusebio*. antea πρόχειρον. *f* Ita cum Cl. *Cotelerio* p. 626. *Notarum* ad Vol. 2. *Monumentorum Eccl. Gr.* antea μαρτυρίας. *g* Επιθέντες malit Cl. *Lowthius*. ut cum ὑπομένοντες conjungatur. *h* Est qui malit ἐφ' ᾧ. *i* Illa θάνατον φοβοῦντας adjeci ex *Vet. Interpr.* ἢ θάνατον φοβηθέντα in *MSS.* *k* Antea ὑπεπθυμικῶς. *l* Sic *MS.* prius προσελθεῖν. *m* Οὐκ ἄν τις βλέψαιεν, aut βλέψειεν in *MSS.* ἀντιβλεψειαμεν legisse videtur *Vet. Interpr.* ut vult *Petitus* in Vol. 3. *Animadversionum Antiquitatum* in *Josephum*, p. 896. Verum ἀντιβλεψαν lego cum *Grotio* in *Acta*, cap 27. v. 16. * Quando si quis &c. *Vet. Interpr.*

a Illud

λγ'. Εἶτα Λυσίμαχοι καὶ Μόλωνες, καὶ τοιοῦτοί τινες ἄλλοι συγγραφεῖς, [a] ἀδοκίμαστοι σοφισταί, μειρακίων ἀπατεῶνες, ὡς πάντων ἡμᾶς φαυλοτάτους ἀνθρώπων λοιδοροῦσιν. ἐγὼ δ' οὐκ ἂν ἐβουλόμην τοῦτο τὸ παρ' ἑτέροις νομίμων ἐξελάζειν. τὰ γὰρ αὐτῶν ἡμῖν φυλάττειν πάτριόν ἐστιν, οὐ τὰ ἀλλοτρίων καταγορεύειν· καὶ περί γε οὗ μήτε χλευάζειν μήτε βλασφημεῖν τοὺς νομιζομένους θεοὺς παρ' ἑτέροις, ἄντικρυς ἡμῖν ὁ νομοθέτης ἀπείρηκεν, αὐτῆς ἕνεκα προσηγορίας τοῦ Θεοῦ. τὰ δὲ καταγόρων διὰ τὴν ἀντιπαραθέσεως ἡμᾶς ἐλέγχειν οἰομένων, οὐχ οἷόν τε καταστιγῆσαι, ἄλλως τε καὶ τοῦ λόγου μέλλοντος οὐχ ὑφ' ἡμῶν ἐπινενοήσθαι, [b] τῶν αὐτὸν συντιθέντων, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν εἰρημένου καὶ λίαν [c] εὐδοκιμούντων. τίς γὰρ τὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὑπὲρ σοφίας τεθαυμασμένων οὐκ ὑπεριδεῖν ἐτόλμησε καὶ ποιητῶν τοῖς ὑπερφανεστάτοις, καὶ νομοθετῶν τοῖς μάλιστα πεπιστευμένοις, ὅτι τοιαύτας δόξας περὶ θεῶν ἐξ ἀρχῆς τοῖς πλήθεσιν ἐγκατέσπειραν ἀριθμῷ μὲν ὁπόσους ἂν αὐτοὶ ἐθελήσωσιν ἀποφήναντες, ἐξ ἀλλήλων δὲ γινομένους, καὶ κατὰ παντοίους τρόπους γενέσεων. τούτους δὲ καὶ διαιροῦντες τόποις καὶ διαίταις ὥσπερ τὰ ζῴων τὰ γένη, τοὺς μὲν ὑπὸ γῆν, τοὺς δὲ ἐν θαλάττῃ, τοὺς μέντοι καὶ τοὺς αὐτῶν ἐν ταρτάρῳ δεδεμένους. ὅσοις δὲ τὸν οὐρανὸν ἀπένειμαν, τούτοις πατέρα μὲν τῷ λόγῳ, τύραννον δὲ τοῖς ἔργοις καὶ δεσπότην ἐφιστάντες· καὶ διὰ τοῦτο συνιστάμενον βουλὴν ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ γυναικὸς καὶ ἀδελφοῦ καὶ θυγατρός, ἣν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς ἐγέννησεν, ἵνα δὴ συλλαβόντες αὐτὸν καθείρξωσιν, ὥσπερ αὐτὸς ἐκεῖνος τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ.

λδ'. Ταῦτα δικαίως μέμψεως πολλῆς ἀξιοῦσιν ⓐ φρονήσει διαφέροντες, καὶ τοὺς τούτοις καταγελῶσιν, εἰ τῶν θεῶν τοὺς μὲν ἀγενεῖς καὶ μειράκια, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους καὶ γενειῶντας εἰ χρὴ δοκεῖν, ἄλλους δὲ τεταχθαι τοῖς τέχναις, χαλκεύοντά τινα, τὸν δὲ ὑφαίνουσαν, ⓑ δὲ πολεμοῦντα καὶ μετὰ ἀνθρώπων μαχόμενον, τοὺς δὲ κιθαρίζοντας, ἢ τοξικῇ χαίροντας· εἶτ' αὐτοῖς ἐγγινομένας τοῖς ἀλλήλους φόνους, καὶ τοῖς ἀνθρώπων φιλονεικίας, μέχρι τοῦ μὴ μόνον ἀλλήλοις τὰς χεῖρας προσφέρειν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀνθρώπων τραυματιζομένους ὀδύρεσθαι καὶ κακοπαθεῖν. τὸ δὲ δὴ πάντων ἀσελγέστατον, τὴν περὶ τὰς μίξεις ἀκρασίαν, καὶ τοὺς ἔρωτας, πῶς οὐκ ἄτοπον μικροῦ δεῖν ἅπασι τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς ἄρρεσι τῶν θεῶν καὶ ταῖς θηλείαις; εἶθ' ὁ γενναιότατος καὶ τοῦτο αὐτὸς ὁ πατήρ, τὰς ἀπατηθείσας ὑπ' αὐτοῦ καὶ γενομένας ἐγκύους, καθειργνυμένας ἢ καταποντιζομένας τοῦ μορφῶ· καὶ τοὺς ἐξ αὐτῆς γεγονότας οὔτε σώζειν δυνάμενος, [d] κρατούμενος ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης, οὔτ' ἀδακρυεὶ τοὺς θανάτους αὐτῶν ὑπομένειν. καλὰ γὰρ ταῦτα [e] καὶ τούτοις ἄλλα ἑπόμενα· μοιχείας μὲν οὐ δεινῶς βλεπομένης οὕτως ἀναισχύντως ὑπὸ τῶν θεῶν, ὥστε πάντας καὶ ζηλοῦν ὁμολογεῖν τοὺς ἐπ' αὐτῇ δεδεμένους. τί γὰρ οὐκ ἔμελλον, ὁπότε μηδ' ὁ πρεσβύτατος καὶ βασιλεὺς ἐδυνήθη τῆς πρὸς τὸν γυναῖκα μίξεως ἐπιχεῖν τὸν ὁρμῶν, ὅσον γοῦν εἰς τὸ δωμάτιον ἀπελθεῖν. ⓒ δὲ δὴ δουλεύοντες τοῖς ἀνθρώποις θεοί, καὶ τοῦ μὲν οἰκοδομοῦντες

33. Et jam Lysimachi & Molones, & quidam hujusmodi alii scriptores, improbi sophistæ, adolescentum deceptores, nos quasi mortalium ignavissimos conviciis infectantur. Ego sane nolo in instituta aliena inquirere. quippe nostratibus moris est patrii propria servare, non aliena accusatum ire; & ridere eos quos gentium aliarum opinio deos confinxit, iisve maledicere, id expresse legislator noster vetuit ob ipsam Dei appellationem. Sed cum accusatores nos facta contentione à se refelli arbitrentur, tacere nequeo, præsertim cum quæ dicturus sum, ea non nunc primum à nobis excogitata, sed jam ante à multis & quidem probatissimis dicta fuisse constet. Quis enim eorum, qui apud Græcos ob sapientiam in admiratione habentur, non redarguit nobilissimos poëtas, & legislatores maximæ fidei, quod tales de diis opiniones ab initio populis inseruerint; facientes eos numero quidem quantos ipsi voluere, ex alterutris vero & variis nascendi modis procreatos. hos autem separantes locis & habitaculis, tanquam genera animalium, alios quidem sub terra, alios in mari, illorum vero antiquissimos in tartaris vinctos *collocarunt*. Quibus vero cœlum attribuerunt, his verbo quidem patrem, re autem vera tyrannum & dominum præficiendo: ideoq; conflatas finxerunt in eum insidias ab uxore & fratre & filia, quam suo è capite procreavit, ut ipsum comprehensum vincirent, sicut & ille ipse suum patrem.

Gentilium deos deridere vetuit Moyses.

Deorum gentilium multitudo.

34. Ista multa reprehensione digna existimant viri sapientia præcellentes, & præterea in ridiculo habent, quod deorum quidem aliquos imberbes & adolescentulos, alios vero ætate provectiores & barbatos esse credendum sit; quin & alios artibus præfectos esse, unum quippe fabrum, aliamque textricem, hunc vero belligerantem & cum hominibus pugnantem, aliosque citharizantes, aut arcu gaudentes: deinde inter se invicem seditiones exortas & hominum gratia contentiones, ut non solum inter se alii aliis manus injicerent, sed etiam ab hominibus vulnerati lugerent, malaque perferrent. Quod vero omnium flagitiosissimum, coitus intemperantiam & amores omnibus fere tum maribus tum feminis diis tribuere, quomodo non absurdum? Deinde, quod præstantissimus *illorum* & princeps, idemque pater, seductas à semetipso & gravidas factas mulieres, in carcerem inclusas aut in mare demersas, insuper habeat: eosque qui ex eo nati sunt nec liberare possit, utpote fato constrictus, neque sine lachrymis eorum perferre mortes. Pulchra sane hæc, & his alia consequentia: quod adulterium in cœlo ita impudenter spectetur à diis, ut alii invidere se faterentur in tali fœditate vinctis. Quid enim facturi non essent, cum nec vetustissimus quidem *illorum* & rex ab uxoris congressu continere se potuerit, donec saltem in cubiculum venissent. Alii quidem dii servientes hominibus, & nunc mercedis gratia

Eorum vitia.

a Ἀδόκιμοι σοφισταί in *MSS.* b Illud τῶν ex conjectura. qua vocula omissa, τῶν αὐτῶν legit *MS. Hafn.* Verum αὐτὸν ad ἔλεγχον subintellectum referri debere existimat Cl. *Lomhius.* c Ita cum *Eodem.* antea εὐδοκιμούντων. d Sic *Vet. Interpr.* non κρατούμενος prout editum erat. e Sequutus sum *Vet. Interpretem.* prius καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπόμενα.

a Legi

tia ædificantes, nunc vero greges pascentes; alii iterum maleficorum more in ferreo carcere vincti, quem sapientum non irritarent, & ad eos redarguendos qui talia finxerunt, & ad magnam credentium stultitiam condemnandam. Alii vero & pavorem quendam & terrorem, necnon & rabiem atque fraudem, & omnes perturbationes pessimas in Dei naturam formamque effinxerunt. harumque honestioribus sacra facere civitatibus persuaserunt. Unde necesse habent, ut deorum quosdam bonorum largitores, aliosque vocent malorum depulsores. deinde vero eos veluti malignissimos homines muneribus atque donis placare contendunt, magni quid mali se ab illis passuros exspectantes, nisi mercedem eis studiose præbuerint.

Causæ errorum circa Deos.

35. Quæ igitur causa est tantæ inæqualitatis, tantique in Deum delicti? Ego quidem arbitror, quod neque veram Dei naturam principio perspexerint eorum legislatores, neque quantum consequi valuerant, cognitionem accurate explicarint, inde alio modo ordinasse remp. sed quasi res esset parvi itidem ut aliæ momenti neglexerunt, dantes potestatem poëtis, ut quos vellent Deos introducerent omnia pati paratos; rhetoribus vero, deos peregrinos, ut quemque maxime idoneum judicarent, plebiscito admittere. Quin & pictores & plastæ in hoc apud Græcos multam habuere potestatem, ut cuilibet liceret formam quandam excogitare, alius quidem ex luto quod vellet fingens, alius vero pingens. Qui vero opificum maxime in admiratione sunt ebur & aurum habent subjectam perpetuo rei novæ exprimendæ materiam. Proinde fanorum quidem alia plane jacent in solitudine, alia singulari studio frequentantur & expiationum omni genere exornantur. Et qui antea honoribus floruerunt dii, consenuere; qui vero ætate vigent, ii in secundam classem, ut honorificentius dicam, surrogati sunt. Alii novi, nescio qui, introducti religione potiuntur, ut interim, quod diximus, deserta loca derelinquantur. Et fanorum alia deseruntur: alia cujusvis ad arbitrium recens construuntur. Cum contra oporteat ipsos opinionem de Deo, honoremque ei debitum absque omni mutatione servare.

Pictores & plastæ deorum multitudinis auctores.

36. Et Apollonius quidem Molon erat è numero stultorum & *superbia* inflatorum. Eos autem de Græcis qui in scriptis suis vere philosophati sunt, neque prædictorum aliquid latuit, neque frigidas allegoriarum excusationes ignoravere. Itaque illos quidem juste sprevere, & in vera decentique de Deo opinione nobiscum consenserunt. Quare motus Plato neque ullum quempiam poëtarum censet in remp. esse admittendum; & Homerum honorifice amovet, coronatum & unguento delibutum, nè rectam de Deo opinionem fabulis destrueret. Plato autem potissimum imitatus est legislatorem nostrum, in hoc quòd nihil

Plato poëtas è rep. excludendos esse censuit.

ὅτι μισθῷ, νῦν δὲ ποιμαίνοντες, ἄλλοι δὲ τρόπον κακούργων [a] ἐν χαλκῷ δεδεμένοι δεσμωτηρίῳ, τίνα τῶν εὖ φρονούντων οὐκ ἂν παροξύνειαν, καὶ τοῖς τοιαῦτα συνθεῖσιν ὑπεπλήξαι, καὶ πολλὴν εὐήθειαν καταγνῶναι τῶν [b] προϊεμένων. οἱ δὲ καὶ δεῖμον τινὰ καὶ φόβον, ἥδη δὲ καὶ λύσσαν καὶ ἀπάτην, καὶ τί δὴ καὶ τῶν κακίστων παθῶν εἰς Θεοῦ φύσιν καὶ μορφὴν ἀνέπλασαν. τοῖς δὲ εὐφημοτέροις τούτων καὶ θεῶν τὰς πόλεις ἔπειθον. ταῦτα δὲ εἰς πολλὴν ἀνάγκην καθίστασθαι, τοὺς μὲν τινας τῶν θεῶν νομίζειν δοτῆρας ἀγαθῶν, τοὺς δὲ καλεῖν ἀποτροπαίους. εἶτα δὲ τούτους, ὥσπερ τοὺς [c] πονηροτάτους τῶν ἀνθρώπων, χάρισι καὶ δώροις ἀποσείουσι, μέγα τι λήψεσθαι κακὸν ὑπ' αὐτῶν προσδοκῶντες, εἰ μὴ μισθὸν αὐτοῖς παρέχοιεν.

λε'. Τί τοίνυν ὁ αἴτιον τοσαύτης ἀνωμαλίας, καὶ περὶ τὸ θεῖον πλημμελείας; ἐγὼ μὲν ὑπολαμβάνω, τὸ μήτε τὴν ἀληθῆ τοῦ Θεοῦ φύσιν ἐξ ἀρχῆς συνιδεῖν αὐτῶν τοὺς νομοθέτας· μήθ' ὅσον καὶ λαβεῖν ἠδυνήθησαν ἀκριβῆ γνῶσιν διοείσαντες, πρὸς τοῦτο ποιήσασθαι τὴν ἄλλην τάξιν τοῦ πολιτεύματος. ἀλλ' ὥσπερ ἄλλό τι [d] φαυλοτάτων ἐφήκαμεν, τοῖς μὲν ποιηταῖς, ὅς τινας ἂν βούλωνται θεοὺς εἰσάγειν, πάντα πάσχοντας· τοῖς δὲ ῥήτορσι, πολιοῦχα φεῦ [e] ἀφ' ἑκάστου ψηφισμάτων ξένων θεῶν τὴν ὑπεπίδοσιν. πολλῆς δὲ καὶ ζωγράφοις καὶ πλάσταις τοῦ εἰς τοῦτο πολλὴν τῶν Ἑλλήνων ἀπήλαυσαν ἐξουσίας, αὐτὸς ἕκαστός τινα μορφὴν ὑπτιώσῃ, ὁ μὲν ἐκ πηλοῦ πλάττων, ὁ δὲ γράφων. οἱ δὲ μάλιστα θαυμαζόμενοι τῶν δημιουργῶν ἐλέφαντα καὶ χρυσὸν ἔχουσι, τοῦ ἀεὶ καινουργίας τινὸς ὑποθέσιν. [f] καὶ τὰ μὲν τῶν ἱερῶν ἐν ἐρημίᾳ παντελῶς εἰσιν, τὰ δὲ ἐμπειροπόλαις καθάρσεσι παντοδαπαῖς κεκοσμήμεθα.] εἶθ' οἱ μὲν [g] πρότερον ἐν ταῖς τιμαῖς ἀκμάσαντες θεοὶ γεγηράκασιν· [οἱ δὲ [h] ἐπακμάζοντες τούτων ἐν δευτέρᾳ τάξει ὑποβεβλήμεθα· ὅπερ δὲ εὐφημότερον λέγειν·] ἄλλοι δὲ καινοί τινες εἰσαγόμενοι θρησκείας τυγχάνουσιν, [ὡς, ἐν παρεκβάσει ὧν προείπομεν, τοὺς τόπους ἐρημωθέντας καταλιπεῖν.] καὶ τῶν ἱερῶν τὰ μὲν ἐρημοῦνται· τὰ δὲ νεωστὶ κατὰ τινὰ τῶν ἀνθρώπων βούλησιν ἔκαστον ἱδρύεται. [i] δέον τοὐναντίον τινὰ τρόπον τὴν περὶ τοῦ Θεοῦ δόξαν αὐτοὺς, καὶ τὴν [k] πρὸς αὐτὸν τιμὴν ἀμετάκινητον διαφυλάττειν.

λς'. Ἀπολλώνιος μὲν οὖν ὁ Μόλων τῶν ἀνοήτων εἷς ἦν καὶ [k] τετυφωμένων. τοὺς μέντοι κατ' [l] ἀλήθειαν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς φιλοσοφήσαντας, οὔτε τῶν [l] προειρημένων οὐδὲν διέλαθεν, οὔτε τὰς ψυχρὰς προφάσεις τῶν ἀλληγοριῶν ἠγνόησαν. διὸ ὀρθῶς τῶν μὲν εἰκότως κατεφρόνησε· εἰς δὲ τὴν ἀληθῆ καὶ πρέπουσαν περὶ τοῦ Θεοῦ δόξαν ἡμῖν συνεφώνησε. ἀφ' ἧς ὁρμηθεὶς ὁ Πλάτων, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδένα ποιητῶν φησι δεῖν εἰς τὴν πολιτείαν παραδέχεσθαι, καὶ τὸν Ὅμηρον εὐφήμως ἀποπέμπεται· στεφανώσας, καὶ μύρον αὐτῷ καταχέας, ἵνα δὴ μὴ τὴν ὀρθὴν δόξαν περὶ Θεοῦ τοῖς μύθοις ἀφανίσῃ. μάλιστα δὲ Πλάτων μεμίμηται τὸν ἡμέτερον νομοθέτην, κἂν τῷ μηδὲν οὕτω παίδευμα

a Legi etiam potest ὁ δεσμωτηρίῳ χαλκῷ δεδεμένοι. b Προεσιμένων credentium juxta *Vet. Interpr.* antea προιεμένων, nullo plane sensu. c Ita *MSS.* & *Vet. Interpr.* antea πονηρότατος. d Sic *MSS.* φαυλοτέρων in *Editis* & *Vet. Interpr.* e Ita cum Cl. *Lowthio.* antea κῷ ψ. f Quæ uncis inclusa dedi, omissa sunt à *Vet. Interpr.* g Πρότερον legisse videtur *Vet. Interpr.* h Ita lego. antea ὑπακμάζοντες. i Δέον τόπον τοιοῦτον in *MSS.* k Forsan τετυφωμένων. l Ita *MSS.* & *Vet. Interpr.* antea ἐρημένων.

παίδευμα προστάξειν τοῖς πολίταις, ὡς ὁ πάντας ἀκριβῶς τοὺς νόμους ἐκμανθάνειν· καὶ μὴν καὶ τοῦ μὴ δεῖν ὡς ἔτυχεν ἐπιμίγνυσθαί τινας ἑξῶθεν, ἀλλ' εἰ καθαρὸν ὁ πολίτευμα τοῦ ἐμμενόντων τοῖς νόμοις προνόησεν. ὡς οὐδὲν λογισάμενος ὁ Μόλων Ἀπολλώνιος ἡμῶν κατηγόρησεν, ὅτι μὴ προσδεχόμεθα τοὺς ἄλλαις προκατειλημμένους δόξαις περὶ Θεοῦ, μηδὲ κοινωνεῖν ἐθέλομεν τοῖς καθ' ἑτέραν συνήθειαν βίου ζῆν προαιρουμένοις. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτ' ἐστὶν ἴδιον ἡμῶν· κοινὸν δὲ πάντων, οὐχ Ἑλλήνων δὲ μόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν εὐδοκιμωτάτων. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ ξενηλασίας ποιούμενοι διετέλουν, καὶ τοῖς αὐτοῖς ἀποδημεῖν πολίταις οὐκ ἐπέτρεπον· ἀμφοῖν ὑφορώμενοι γενήσεσθαι περὶ τοὺς νόμους. [b] ἐκείνοις μὲν οὖν τάχα δυσκολίαν τὶς ὀνειδίσειεν ἂν εἰκότως· οὐδενὶ γὰρ οὔτε τῆς πολιτείας, οὔτε τῆς παρ' αὐτοῖς μετεδίδοσαν διατριβῆς. ἡμεῖς δὲ τὰ μὲν τῶν ἄλλων ζηλοῦν οὐκ ἀξιοῦμεν· τοὺς μέντοι μετέχειν τῶν ἡμετέρων βουλομένους ἡδέως δεχόμεθα. καὶ τοῦτον ἂν εἴη τεκμήριον οὐχὶ φιλανθρωπίας ἅμα καὶ μεγαλοψυχίας.

λζ. Εἰ δὲ περὶ Λακεδαιμονίων ἔτι πλείω λέγειν. Οἱ δὲ κοινῇ εἶναι τῇ ἑαυτῶν δόξαντες πόλιν Ἀθηναῖοι, πῶς περὶ τούτων ἔχοι, Ἀπολλώνιος ἠγνόησεν· ὅτι καὶ τοὺς ῥῆμα μόνον παρὰ τοὺς ἐκείνων νόμους φθεγξαμένους περὶ θεῶν ἀπαραιτήτους ἐκόλασαν. τίνος γὰρ ἑτέρου χάριν Σωκράτης ἀπέθανεν; οὐ γὰρ δὴ παρεδίδου τῇ πόλει τοῖς πολεμίοις, οὐδὲ τῶν ἱερῶν ἐσύλησεν οὐδέν· ἀλλ' ὅτι [c] καινοὺς ὅρκους ὤμνυε, [d] καί τι δαιμόνιον αὐτῷ σημαίνειν ἔφασκεν, ἢ σπουδάζων ἢ παίζων ὡς ἔνιοι λέγουσι, διὰ ταῦτα καταγνώσθη κώνειον πιὼν ἀποθανεῖν. καὶ διαφθείρειν δὲ τοὺς νέους ὁ κατήγορος αὐτὸν ἠπάτα, τῆς πατρίου πολιτείας καὶ τῶν νόμων ὅτι παρῆγον αὐτοὺς καταφρονεῖν. Σωκράτης μὲν οὖν πολίτης Ἀθηναίων τοιαύτην ὑπέμεινε τιμωρίαν. Ἀναξαγόρας δὲ Κλαζομένιος ἦν· ἀλλ' ὅτι νομίζοντων Ἀθηναίων τὸν ἥλιον εἶναι θεόν, ὁ δ' αὐτὸν ἔφη [e] πύρινον εἶναι διάπυρον, θάνατον αὐτοῦ παρ' ὀλίγας ψήφους κατέγνωσαν. καὶ Διαγόρᾳ τῷ [f] Μηλίῳ τάλαντον ἐπεκήρυξαν, εἴ τις αὐτὸν ἀνέλοι· ἐπεὶ τὰ παρ' αὐτοῖς μυστήρια χλευάζειν ἐλέγετο. καὶ Πρωταγόρας, εἰ μὴ θᾶττον ἔφυγε, συλληφθεὶς ἂν ἐτεθνήκει, γράψαί τι δόξας οὐχ ὁμολογούμενον τοῖς Ἀθηναίοις περὶ θεῶν. τί δὲ δεῖ θαυμάζειν εἰ [g] τοὺς ἄνδρας οὕτως ἀξιοπίστους διετέθησαν, οἵ γε μηδὲ γυναικῶν ἐφείσαντο; [g] νῦν μὲν γάρ τινα ἱέρειαν ἀπέκτειναν, ἐπεί τις αὐτῆς κατηγόρησεν, ὅτι ξένους ἐμύει θεούς· νόμῳ δ' ἦν τοῦτο παρ' αὐτοῖς [h] κεκωλυμένον, καὶ τιμωρίᾳ χρῆν τὸν ξένον εἰσαγόντων θεὸν θέλοιο θάνατος. οἱ δὲ τοιούτῳ νόμῳ χρώμενοι, δηλαδὴ τοὺς τῶν ἄλλων οὐκ ἐνόμιζον εἶναι θεούς· οὐ γὰρ ἂν αὐτοῖς πλείοσιν ἀπολαύειν ἐφθόνουν. τὰ μὲν οὖν

magis civibus præceperit, quam ut accurate omnes leges ediscerent, & ne temere extraneorum ulli suis miscerentur, sed ex solis iis constaret respublica qui legibus parerent, curavit. De quibus nihil cogitans Apollonius Molo, accusationem in nos instituit; quod eos non recepimus, qui aliis de Deo opinionibus sunt præoccupati, neque cum eis consortium habere volumus, qui aliud vitæ institutum elegerint. Verum neque hoc proprium generis nostri; sed commune omnium, non modo Græcorum, verum etiam eorum qui inter Græcos probatissimi habentur. Quin & Lacedæmoniis curæ erat perpetuæ peregrinos expellere, neque suis civibus peregrinari permittebant quod utroque modo leges labefactari suspicarentur. Et hos quidem juste forsan difficiles morososque esse quis existimet. nemini enim aut de rep. sua aut diutina apud ipsos mora participare concedunt. Nos autem aliorum instituta imitari nolumus: qui vero nostrorum participes esse cupiunt libenter excipimus. quod utique reor indicium humanitatis & magnanimitatis nostræ.

Gentiles cami de non admittendis peregrinis in civitatem,

Lacedæmonii præcipue.

37. Sed desino jam de Lacedæmoniis amplius dicere. Athenienses vero, qui suam civitatem omnibus communem esse gloriantur, quomodo se his de rebus habuerint, Apollonius ignoravit: quod *scilicet* in animadversione pœnaq; inexorabiles erant, si qui vel verbum præter legem de diis loquerentur. Cujus enim rei alterius gratia Socrates diem obiit supremum? Non enim hostibus prodidit civitatem, neque fanum aliquod spoliavit: sed ei vitio vertitur quod novo more jurabat, & dæmonem quendam id ipsum ei indicasse referebat, sive serio sive (ut dicunt quidam) joco, & propter hoc morti damnatus est cicutam bibendo. Insuper & juvenum eum corruptorem esse ajebat accusator, quod auctor illis fuerit patria instituta legesque contemnendi. Et Socrates quidem civis Athiensis hujusmodi pœnam sustinuit. Anaxagoras autem Clazomenius erat. Sed quia Athenienses solem esse Deum existimarint, ille vero eum ignem candentem esse dixerit, paucis tantum suffragiis absolutus est. Eique qui Diagoram Melium occideret talentum datum iri edicto pronunciarunt, utpote qui eorum mysteria deridere ferebatur. Et Protagoras, nisi ocyus aufugisset, comprehensus interiisset, quod aliquid scripsisse putaretur discrepans ab Athiensium de diis opinionibus. Quid autem miri esse debet, si in viros adeo fide dignos eo animo fuerint, qui ne mulieribus quidem pepercere? Etenim sacerdotem quandam interfecerunt, quodam eam accusante quod deos docuerit peregrinos; lege quippe hoc vetitum erat, morsque eis in pœnam decreta qui deos peregrinos introducerent. Igitur qui tali lege utebantur, aliorum sane deos non credebant esse deos: non enim si credidissent, seipsos beneficio ex pluribus diis privassent. tam bene scilicet admini-

Supplicia ab Athiensibus religionis ergo irrogata.

Socrates, Anaxagoras, & Diagoras, ab illis puniti.

Sacerdos quædam panas luit.

a Sic *MSS.* prius ἄλλων. b Ita *MSS.* prius οἰκείοις & δοκιμωτάτοις. c In contumeliam deorum, inquit *Tertullianus* [in *Apologet.* c. 14.) per *Quercum*, & *Hircum*, & *Canem* dejerabant: dein per *Anserem*, teste *Philostrato*, aliisque. *Lombinus.* d Ita ex *Vet. Interprete*, prius erat καί τι δαιμόνιον αὐτῷ σ. ἔ. ἢ παιζόντων. *Idem.* e Sic ex *Diogene Laërtio* in vita *Anaxagoræ*, prius μύλον. f Μιλησίῳ in *MSS.* perperam. g Ita cum *Vet. Interpr.* prius νῦν μὲν γὰρ τίν. h Κεκωλυμένον in *MSS.*

Anacharsis à Scythis ob religionis mimicæ suspicionem occisus.

ministrabatur Athenienſium reſpublica. Scythæ autem cædibus gaudentes humanis, & parum admodum differentes à beſtiis, arbitrantur tamen ſua myſteria eſſe cuſtodienda: & Anacharſim, quem Græci ſapientiæ ergo mirati ſunt, ad ipſos reverſum occiderunt, quod viſus ſit morum Græcorum plenus ad eos venire. Quin & multos apud Perſas invenire eſt hujuſmodi de cauſa ſupplicio affectos. Sed palam eſt, quod Apollonio placuerint leges Perſarum, illoſque in admiratione habuerit? quod eorum fortitudo & de diis concors opinio Græcis fuiſſet conducibilis: hæc videlicet in templorum concrematione, illa in eo quod propemodum in ſervitutem ab illis redacta fuerit Græcia. Is autem morum omnium imitator exſtitit Perſicorum, uxoribus alienis injurias faciens, & filios caſtrans. Apud nos autem mors decreta eſt, ſi quis vel animalia rationis expertia hoc modo lædat: & ab his legibus nos abducere neque timor potuit dominorum præpotentium, neque deſiderium eos æmulandi qui apud alios honorantur. Neque fortitudinem exercuimus, ad bella ſuſcipienda ut res noſtras augeamus, ſed ut leges nobis maneant. Cætera igitur damna ferentes leniter, ubi ſunt qui nos à legibus cogant diſcedere, hinc etiam ſupra vires bella ſumimus, & ad ultima uſque mala duramus. Cur itaque nos aliorum æmulemur leges, cum eas neque à legiſlatoribus ſuis ſervatas videamus? Quid ni enim damnarent Lacedæmonii inſociabilem illam formam reip. neglectumque nuptiarum; & Elei & Thebani projectiſſimum illum & contra naturam cum maribus concubitum? Nam quæ olim honeſtiſſime & utiliſſime à ſe fieri arbitrabantur, ea niſi reipſa prorſus fugerunt, non confitentur. quinimo latas de eis leges admiſcent. quæ quondam tantum apud Græcos valuerunt, ut etiam diis marium coitus tribuerint; eademque ratione germanarum ſororum connubia, hanc ſibi illicitarum & naturæ repugnantium voluptatum excuſationem comminiſcentes.

Apollonius imitator Perſarum.

Aliorum legiſlatorum iniquitas.

38. Superſedeo nunc de pœnis dicere, quot dederint olim plerique legiſlatores improbis compoſitiones, dum in adulterio mulctam pecuniariam, in corruptela connubium ſanciunt. Quot etiam impietatis crimine occaſiones ſuppeditentur negandi, ſi quis reum examinare conetur. Jam enim apud pleroſque meditatio inolevit leges violandi. at apud nos non ita eſt. Quin etiamſi divitiis & urbibus cæteriſque bonis privemur, at lex quidem nobis permanet immortalis: nec ullus unquam Judæorum vel tam procul diſceſſerit à patria, vel peracerbum ita formidaverit dominum, quin legem magis formidet. Si igitur ob legum virtutes ſic ſumus in eas animati, fateantur nos optimas habere leges. Sin malis *legibus* ſic nos obtemperare arbitrantur, quanam pœna digni ſunt ipſi qui melioribus non pareant? Et quoniam temporis longinquitas exploratrix

Judæi legum ſuarum obſervantiſſimi.

Αθηναίων ᾤχετο καλῶς. Σκύθαι δὲ φόνοις χαίροντες ἀνθρώπων, καὶ βραχὺ τὴν θηρίων διαφέροντες, ὅμως τὰ παρ' αὐτοῖς οἴονται δεῖν τοιστέλλειν· καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων δι' σοφίαν θαυμαζόμενα τὸν Ἀνάχαρσιν, ἐπανελθόντα πρὸς αὐτοὺς ἀνεῖλον, ἐπεὶ τὴν Ἑλληνικῶν ἠθῶν ἔδοξεν ἥκειν ἀνάπλεως. πολλοὺς δὲ καὶ παρὰ Πέρσαις ἄν τις εὕροι καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν κεκολασμένους. ἀλλὰ δηλονότι τοῖς Περσῶν ἔχαιρε νόμοις ὁ Ἀπολλώνιος, κἀκείνους ἐθαύμαζεν, ὅτι τὴν ἀνδρείας αὐτῷ ἀπήλαυς Ἕλληνες, καὶ τὴν ὁμογνωμοσύνης ἣν εἶχον περὶ θεῶν ταύτης μὲν οὖν, ἐν τοῖς ἱεροῖς οἷς κατέκαυσαν, τὴν ἀνδρείας δὲ, δουλώσαντα πρὸς μικρὸν ἐλθόντες. ἀπάντων δὲ καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ μιμητὴς ἐγένετο τῶν Περσικῶν· γυναῖκας ἀλλοτρίας ὑβρίζων, καὶ παῖδας ἐκτέμνων. παρ' ἡμῖν δὲ θάνατος ὥρισται, [b] κἂν ἄλογόν τις ζῶον ὕπτιος ἀδικῇ· καὶ τούτων ἡμᾶς τῶν νόμων ἀπαγαγεῖν, οὔτε φόβος ἴσχυσε τῶν κρατησάντων, οὔτε ζῆλος τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις τετιμημένων. οὐδὲ τὴν ἀνδρείαν ἠσκήσαμεν ὑπὲρ τοῦ πολέμους ἄρασθαι χάριν πλεονεξίας, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ τοὺς νόμους διαφυλάττειν. τὰς γοῦν ἄλλας ἐλαττώσεις ῥᾴως ὑπομένοντες, ἐπειδάν τινες ἡμᾶς τὰ νόμιμα κινεῖν ἀναγκάζωσι, τότε καὶ παρὰ δύναμιν αἰρούμεθα πολέμους, καὶ μέχρι τοῦ ἐσχάτου ταῖς συμφοραῖς ἐγκαρτερεῖν. διὰ τί γὰρ [c] ἂν καὶ ζηλώσαιμεν τοὺς ἑτέρων νόμους; ὁρῶντες μήτε παρὰ τοῖς θεμένοις αὐτοὺς τετηρημένους; πῶς γὰρ οὐκ ἔμελλον Λακεδαιμόνιοι μὴ τὴν ἀνεπιμίκτου καταγνώσεσθαι πολιτείας, καὶ τὴν περὶ τοὺς γάμους ὀλιγωρίας· Ἠλεῖοι δὲ καὶ Θηβαῖοι τὴν παρὰ φύσιν καὶ ἄγαν ἀνέδην πρὸς τοὺς ἄρρενας μίξεως; ἃ γοῦν πάλαι κάλλιστα καὶ συμφορώτατα πρᾶξαι ὑπελάμβανον, ταῦτ' [d] εἰ μὴ καὶ παντάπασι τοῖς ἔργοις πεφεύγασιν, οὐχ ὁμολογοῦσιν. ἀλλὰ καὶ τοὺς περὶ αὐτῶν νόμους ἐπομίγνυσι. τοσοῦτον ποτὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν [e] ἰσχύσαντας, ὥστε καὶ τοῖς θεοῖς τὰς τῶν ἀρρένων μίξεις ἐπιφημίζει· χάριν τοῦ αὐτὸν δὲ λόγον καὶ τοὺς τῶν γνησίων ἀδελφῶν γάμους, ταύτῃ ἐπλογίσαν [f] αὐταῖς τῶν ἀτόπων καὶ παρὰ φύσιν ἡδονῶν σωπηθέντες.

λη'. Ἐῶ νῦν περὶ τῶν τιμωριῶν λέγειν, ὅσας μὲν ἐξ ἀρχῆς ἔδοξε οἱ πλεῖστοι νομοθέται τοῖς πονηροῖς ἀφορίσαι· ὑπὲρ μοιχείας μὲν ζημίας χρημάτων, ὑπὲρ φθορᾶς δὲ γάμους νομοθετήσαντες. ὅσας καὶ περὶ τὴν [g] ἀσεβείας προφάσεις παρέχουσιν ἀρνήσεως, εἴ τις ὑπεχειρήσειν ἐξετάζειν. ἤδη γὰρ παρὰ τοῖς πλείοσι μελέτη γέγονε τοῦ παραβαίνειν τοὺς νόμους· οὐ μὴν καὶ παρ' ἡμῖν. ἀλλὰ κἂν πλούτου, καὶ πόλεων, καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν στερηθῶμεν, ὁ γοῦν νόμος ἡμῖν ἀθάνατος ἀφαιρεῖται· καὶ οὐδεὶς Ἰουδαίων, οὔτε μακρὰν [h] ὄντως ἂν ἀπέλθοι τῆς πατρίδος, [i] οὐδ' ὑπέρτερον φοβηθήσεται δεσπότην, ὡς μὴ περὶ ἐκείνου δεδιέναι τὸν νόμον. εἰ μὲν οὖν διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν νόμων οὕτω πρὸς αὐτοὺς διακείμεθα, συγχωρησάτω ὅτι κρατίστους ἔχομεν νόμους. εἰ δὲ φαύλοις οὕτως ἡμᾶς ἐμμένειν ὑπολαμβάνουσι, τί οὐκ ἂν αὐτοὶ δικαίως πάθοιεν, τοὺς κρείττονας οὐ φυλάττοντες; ἐπεὶ τίνυται ὁ πολὺς χρόνος

a Ita ex *MSS.* prius erat διδολοῦσι. b Reſpicere videtur *Legem* in *Levit.* c. 22. v. 24. Vide *Seldenum* lib. VII. *de Jure Nat. & Gent.* cap. 3. p. 799. c Illud ἂν ex *MSS.* d Εἰ καὶ μὴ π. in *MSS.* e Ἰσχύσαντες in *MS.* f Sic *MSS.* αὐτοῖς in *Editis.* g Εὐσεβείας legit *Vet. Interpr.* h Οὐδ' ὄν in *MSS.* i Ita juxta *Vet. Interpr.* prius erat οὐδ' ἐπὶ μιᾶς φοβηθήσεται διαιτέτας.

a Sic

χρόνος πιστεύῃ πάντων εἰ δοκιμαστὴς ἀληθέστατος· τοῦτον ἂν ποιησάμενον ἐγὼ μάρτυρα [a] τῆς ἀρετῆς ἡμῶν τοῦ νομοθέτου, καὶ τῆς ὑπ' ἐκείνου φήμης περὶ τοῦ Θεοῦ προδιδαχθείσης. ἀπείρου γὰρ τοῦ χρόνου γενομένου, εἴ τις αὐτὸν παραβάλλοι τοῖς τῶν ἄλλων ἡλικίαις νομοθετῶν, [b] παρὰ πάντας εὕροι τοῦτον. 5

λθ'. Υφ' ἡμῶν τε διηλέγχθησαν οἱ νόμοι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις, ἀεὶ καὶ μᾶλλον αὐτοῖς ζῆλον ἐμπεποιήκασι. [c] πρῶτοι μὲν γὰρ οἱ παρὰ τοῖς Ελλησι φιλοσοφήσαντες, τῶν μὲν δοκεῖν τὰ πάτρια διεφύλαττον· οὐ δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τῷ φιλοσοφεῖν ἐκείνῳ κατηκολούθησαν, ὅμοια μὲν περὶ θεῶν φρονοῦντες, εὐτελείαν δὲ βίου καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν διδάσκοντες. οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ πλήθεσιν ἤδη πολὺς ζῆλος γέγονεν οὐκ μακρῷ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας. οὐδ' ἔστιν οὐ πόλις Ελλήνων οὐδὲ βάρβαρος, οὐδὲ ἔθνος, ἔνθα μὴ τὸ τῆς [d] ἑβδομάδος ἔθος οὐ παρεφοίτησε· καὶ αἱ νηστείαι, καὶ λύχνων ἀνακαύσεις, καὶ πολλὰ τῆς εἰς βρῶσιν ἡμῖν οὐ νενομισμένων παραπτήρησις. μιμεῖσθαι δὲ πειρῶνται καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἡμῶν ὁμόνοιαν, καὶ τὴν τῶν ὄντων ἀνάδοσιν, καὶ τὸ φιλεργὸν ἐν ταῖς τέχναις, καὶ τὸ καρτερικὸν ἐν ταῖς ὑπὲρ τῶν νόμων ἀνάγκαις. τὸ δὲ θαυμασιώτατον, ὅτι χωρὶς τοῦ τῆς ἡδονῆς [e] ἐπαγωγοῦ καὶ δελεαστὸς αὐτὸς καθ' αὑτὸν ἴσχυσεν ὁ νόμος· καὶ ὥσπερ ὁ Θεὸς διὰ παντὸς τοῦ κόσμου πεφοίτηκεν, οὕτως ὁ νόμος διὰ πάντων ἀνθρώπων βεβάδικεν. αὐτὸς δέ τις ἕκαστος τὴν πατρίδα καὶ τὸν οἶκον ἐπισκοπῶν τὸν ἀμόν, τοῖς ἐμοῖ λεγομένοις οὐκ ἀπιστήσει. χρὴ τοίνυν πάντων ἀνθρώπων καταγνῶναι πονηρίας ἐθελήσουσιν, εἰ τὰ ἀλλότρια καὶ φαῦλα τῶν οἰκείων καὶ καλῶν ζηλοῦν ἐπιθυμήσαιεν· ἢ παύσαιεν βασκαίνοντας ἡμῖν τοὺς κατηγορίας. οὐδὲ γὰρ ἐπιφθόνου τινὸς ἀντιποιούμεθα πράγματος, τὸν αὐτῶν ἡμῶν τε νομοθέτην, καὶ τοῖς ὑπ' ἐκείνου προφητευθεῖσι περὶ τοῦ Θεοῦ πεπιστευκότες. καὶ γὰρ εἰ μὴ σωίεμεν αὐτὸν τῆς ἀρετῆς τῶν νόμων ἁπάντων, ὑπὸ τοῦ πλήθους γοῦν τῶν ζηλούντων μέγα φρονεῖν ἐπ' αὐτοῖς ἠξιώθημεν.

μ'. Ἀλλὰ γὰρ περὶ μὲν τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας, τὴν ἀκριβῆ πεποίημαι παράδοσιν ἐν τοῖς περὶ ἀρχαιολογίας μοι γραφεῖσι. νυνὶ δ' αὐτῶν ἐπεμνήσθην, ἐφ' ὅσον ἐδόκει ἀναγκαῖον, ὅτε τὰ τῶν ἄλλων ψέγειν, ὅτε τὰ παρ' ἡμῖν ἐγκωμιάζειν προθέμενος· ἀλλ' ἵνα τοὺς περὶ ἡμῶν ἀδίκως γραφόντας ἐλέγξω, πρὸς αὐτὴν ἀναγκῶν τὴν ἀλήθειαν πεφιλοτιμήσατο. καὶ δή μοι δοκῶ πεπληρωκέναι διὰ τῆς γραφῆς ἱκανῶς ἃ προὐπεσχόμην. καὶ γὰρ ἀρχαιότητι προὐπάρχον ἐπιδείξαι τὸ γένος, τῶν κατηγόρων ὅτι νεώτατον ὄντες εἰρηκότων· καὶ γὰρ πολλοὺς ἐν τοῖς συγγράμμασι μεμνημονευκότας ἡμῶν [g] ἀρχαίους παρεσχόμεν μάρτυρας, [h] ἐκείνων ὅτι μηδεὶς ὄντες διαβεβαιωμένων. ἀλλὰ μὴν Αἰγυπτίους ἔφασαν ἡμῶν τοὺς προγόνους· ἐδείχθησαν δ' εἰς Αἰ-

creditur esse omnium verissima, hanc ego testem non dubitem facere tum virtutis nostri legislatoris, tum traditæ ab illo de Deo persuasionis. Nam cum immensum tempus elapsum sit, si quis eum cum cæterorum legislatorum conferat ætatibus, inveniet eum longe ante omnes fuisse. *Moyses antiquissimus Legislator.*

39. Jam ipsius leges cæteris omnibus mortalibus semper magis magisque æmulationem sui commovisse, à nobis demonstratum est. Primi enim qui apud Græcos philosophati sunt, patria quidem instituta visi sunt servare: sed in actionibus studioque sapientiæ illum sequuti sunt, tum eadem de Deo sentientes, tum victus tenuitatem & mutuam inter homines communionem docentes. Quin & jampridem nostrorum Dei colendi rituum imitandorum quamplurimis desiderium incessit. neque ulla vel Græcorum urbs est vel barbarorum, neque ulla gens, ad quam non pervenerit septimi diei, quem otiosi traducimus, celebrandi consuetudo; & apud quam jejunia, & lucernarum incensiones, & multa quæ nobis comedere nefas est observentur. Conantur autem mutuam nostram imitari concordiam, & bonorum largitionem, & in artibus exercendis sedulitatem, & tolerantiam in tormentis quæ pro legibus nostris sustinemus. Etenim, quod est omnium maxime admirandum, citra voluptatis illecebram ipsa per se lex invaluit: ac sicuti Deus universum mundum permeavit, ita lex universos mortales pervasit. Quod si suam quisque patriam domumque consideraverit, is meis dictis non diffidet. Quo fit ut aut condemnandi sint universi mortales voluntariæ pravitatis, si aliena, eademque vitiosa, ante domestica, eademque honesta, æmulari concupiverint; aut invidiæ suæ finem facere debeant accusatores nostri. Neque enim invidiosum quiddam nobis vendicamus, dum nostrum legislatorem honoramus, & ejus de Deo effatis credimus. Nam etiamsi legum omnium virtutem non intelligeremus; certe vel æmulantium multitudo fecisset, ut de eis nobis placeremus. *Judaicas leges cæteri æmulantur.*

40. Verum de legibus quidem & rep. in meo Antiquitatum opere accurate tradidi. Nunc ea commemoravi quantum erat necessarium, non quod aliena recensere, vel nostra collaudare mihi propositum esset: sed ut eos qui de nobis inique scripserunt, evincerem in ipsam veritatem impudenter invectos fuisse. Et sane mihi videor scripto meo satis præstitisse promissa. Etenim in primis vetustum esse demonstravi genus nostrum, quod accusatores recentissimum esse dixerant: & multos allegavi testes, qui antiquitatis nostræ in scriptis suis mentionem fecerunt, illis nullos esse affirmantibus. Cumque Ægyptios fuisse majores nostros dixerint, demonstratum est eos in Ægyptum *Peroratio hujus libri.*

a Sic *MSS.* & *Vet. Interpr.* antea τῶν ἡμῶν τοῦ νομοθέτου. b Ita in *MSS.* παρὰ πάντων in *Editis.* c Ita *MSS.* prius πρῶτον. d Ἑβδομάδος, *Sabbati.* ita vox significat supra p. 1063. v. 19. & p. 1202. v. 28. De more Sabbatum observandi, eadem fere habet *Philo* de *Die Septimo*, ἑορτὴ γὰρ οὐ μιᾶς πόλεως ἢ χώρας ἐστὶν ἀλλὰ τοῦ παντός. Adde quæ ex *Aristobulo* adfert *Euseb.* l. 13. c. 12. de *Præpar. Evangel.* ut & *Theophilum Antioch.* l. 2. ad *Autolychum*, περὶ τῆς ἑβδόμης ἡμέρας ἣν πάντες ἄνθρωποι ἑορτάζουσι. & *Dionem Cassium*, l. 33. τὴν ἡμέραν τὴν τοῦ Κρόνου καλοῦμεν. ubi mox subjicitur morem per septenos dies tempora computandi ab Ægyptiis ad omne humanum genus manasse. Vide *Seldenum* de *Jure Nat. & Gentium*, l. 3. c. 9. & c. 23. e Distinguendum videtur post vocem ἐπαγωγῶ, ut sit ἐπαγῶ, ὡ δελεαστὸς αὐτ. f Sic in *MS.* & *Vet. Interpr.* antea λίγον. quæ vox sane postulat κῷ τῶν ἄλλων. quo modo legendum esse conjicit Cl. *Lowthius.* g Ita in *MS.* prius ἀρχαίους. h Ἐκείνων in *MS. Hafn.*

gyptum aliunde venisse. Et cum ob corporum vitium eos ejectos fuisse mentiti sint, planum factum est eos & volentes & cum singulari robore patriam terram repetiisse. Et cum illi in legislatorem nostrum ceu vitiosissimum invecti sint, compertum est virtutis ejus & olim Deum & post illum tempus exstitisse testem.

Legis officia. 41. De legibus nihil opus fuit oratione longiore. Nam ipsas per se perspectum est, non impietatem sed pietatem docere verissimam: neque ad hominum odium, sed ad facultatum communitatem incitare; injustitiæ inimicas, justitiæ curam gerentes; expultrices otii & luxus; & quæ homines suis contentos & laboriosos esse doceant; & à belli habendi cupidine gerendis avocent; & pro legibus fortes esse faciant; & in pœnis irrogandis sint inexorabiles; & verborum eloquentia indeceptæ, reipsa semper confirmentur. Ista enim nos semper exhibemus literis manifestiora. Itaque ausim equidem dicere plurimorum simul & pulcherrimorum nos cæteris auctores exstitisse. Quid enim inviolata pietate pulchrius? Quid justius quam parere legibus? Quid utilius quam mutuam fovere concordiam, & neque in calamitatibus divelli, * neque in rebus secundis sævire seditionibus: sed in bello mortem contemnere, in pace artibus & agriculturæ operam navare; & omnia & ubique ab arbitro Deo gubernari persuasum habere? Hæc siquidem ab aliis vel primum scripta vel constantius fuissent servata, nos illis, ut discipuli magistris, gratiam deberemus. Sin his nos maxime omnium uti cernimur, & eorum inventionem primam nostram esse demonstravimus, valeant refutati Apiones & Molones, & quicunque mentiri & conviciari gaudent. Tibi vero, Epaphrodite, maxime veritatem amanti, & propter te iis qui itidem genus nostrum cognoscere voluerint, & hic & superior liber scriptus esto.

γωπίον ἐλθόντες ἑτέρωθεν. διὰ δὲ λύμην σωμ[illegible] αὐτοὺς ἐκβληθῆναι κατεψεύσαντο· προαιρέσει καὶ περιουσίᾳ ῥώμης ἐφάνης, ὅτι τὴν οἰκείαν ὑποστρέψαντες γῆν. οἱ μὲν ὡς φαυλότατον ἡμῶν τὴν νομοθέτην ἐλοιδόρης· ὃν δὲ τὴν ἀρετῆς πάλαι μὲν ὁ Θεὸς, μεθ' ἐκεῖνον δὲ μάρτυς ὁ χρόνος εὑρημένος.

μα'. Περὶ τῶν νόμων οὐκ ἐδεήθη λόγου πλείονος. αὐτοὶ γὰρ ἑωράθης δι' αὐτῶν, οὐκ ἀσέβειαν μὲν, εὐσέβειαν δ' ἀληθεστάτην διδάσκοντες· οὐδ' ὅτι μισανθρωπίαν, ἀλλ' ὅτι τὴν τῶν ὅλων κοινωνίαν προσκαλοῦντες, ἀδικίας ἐχθροὶ, δικαιοσύνης ὑπομενεῖς, ἀργίαν καὶ πολυτέλειαν ἐξορίζοντες, αὐτάρκεις καὶ φιλοπόνους εἶναι διδάσκοντες, πολέμου μὲν ἀπείργοντες εἰς πλεονεξίαν, ἀνδρείους δ' ὑπὲρ αὐτῶν εἶναι παρασκευάζοντες, ἀπαράτητοι πρὸς τὰς τιμωρίας, ἀσόφιστοι λόγων πρὸς ἀσκοῦσας, τοῖς ἔργοις ἀεὶ [a] βεβαιούμενοι. ταῦτα γὰρ ἀεὶ ἡμεῖς παρέχομεν τῶν γραμμάτων σαφεστέρα. δι' ὅπερ ἐγὼ θαρσήσας ἂν εἴποιμι, πλείστων ἅμα καὶ καλλίστων ἡμᾶς εἰσηγήτας τοῖς ἄλλοις γεγονέναι. τί γὰρ εὐσεβείας ἀπαραβάτου κάλλιον; τί δὲ τοῖς νόμοις δικαιότερον; ἢ τί συμφερώτερον τοῖς πρὸς ἀλλήλους ὁμονοεῖν, καὶ μήτ' ἐν συμφοραῖς διίστασθαι, μήτ' ἐν εὐτυχίαις σταστάζειν ἐξυβρίζοντας· ἀλλ' ἐν πολέμῳ μὲν θανάτου καταφρονεῖν, ἐν εἰρήνῃ δὲ τέχναις ἢ γεωργίαις προσανέχειν, πάντα δὲ καὶ παντάχοῦ πεπεῖσθαι τὸν Θεὸν ἐπιτροπεύοντα διέπειν. ταῦτ' εἰ μὲν παρ' ἑτέροις ἢ ἔγραφεν πρότερον, ἢ ἐφυλάχθη βεβαιότερον, ἡμεῖς ἂν ἐκείνοις χάριν ὀφείλομεν, ὡς μαθηταὶ γεγονότες. εἰ δὲ καὶ χρώμεθα μάλιστα πάντων βλεπόμεθα, καὶ τὴν πρώτην εὕρεσιν αὐτῶν ἡμετέραν οὖσαν ἐπιδείξαμεν, Απίωνες μὲν καὶ Μόλωνες, καὶ πάντες ὅσοι τῷ ψεύδεσθαι καὶ λοιδορεῖν χαίρουσιν, ἐξελεγχθῶσι. σοὶ δὲ, Επαφρόδιτε, μάλιστα τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶντι, καὶ διὰ σὲ τοῖς ὁμοίως βουλομένοις περὶ τοῦ γένους ἡμῶν εἰδέναι, τοῦτό τε καὶ ὁ πρὸ αὐτοῦ γεγράφθω βιβλίον.

[a] Vocem παραπεβλῶς excidisse existimat Cl. *Lambius*: id quod colligit ex *Vet. Interprete*: qui habet *preparationes semper operibus exsequentes.* * Neque tempora felicitatum per injurias discrepare, *Vet. Interpr.*

ΦΛ.

Notes du mont Royal
www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises ici volontairement.

DISSERTATIO

CL. V.

CHRISTOPHERI CELLARII;

QUA

FLAVII JOSEPHI

DE HERODIBUS HISTORIA

A Νεωτέρα suspicione contra Cl. V.

JOANNEM HARDUINUM

JUSTIS VINDICIIS ADSERITUR,

ET NUMMIS ANTIQUIS CONCILIATUR.

DE Herodibus disserturi principio indicamus, cujus fide in enarratione innitamur. Is *Flavius Josephus* est, Judæorum historiæ auctor locupletissimus; cui tantum antiqui, recentes, & medii tribuerunt, ut nemini historicorum plus potuerint. Quantum enim est, quod Hieronymus illum epist. XXII. ad Eustochium cap. XV. cum optimo comparat, dum *Livium Græcum* appellat? hoc est eum, cujus in condenda historia ingenium, industriam, & fidem non minus omnes mirentur, quam T. Livii Patavini, *cujus visendi causa Gaditanum quemdam ab ultimo terrarum orbe venisse, statimque, ut viderat, abiisse*, cum Plinius lib. II. epist. III. tum idem Hieronymus epist. CIII. cap. I. referunt. Eusebio, probatissimo & ipsi auctori, H. E. lib. III. cap. IX. Josephus est ἄξιος πιστεύεσθαι, *dignus cui fides habeatur*: & ut unum tantummodo ex recentioribus, sed facile principem, adjungamus, magno Scaligero prolegom. Emend. Temp. idem φιλαληθέστατος, *veritatis studiosissimus* non immerito censetur.

II. Quanto igitur laus est illustrior, ab laudatis viris, non interrupto consensu, laudari: tanto major admiratio subit, quod clarissimus vir, & tam Plinio illustrato, quam urbium & populorum ex nummis geographia eximiam laudem doctrinæ consequutus *Joannes Harduinus*, Prolusione Chronologiæ ex nummis restitutæ Lutetiæ nuper excusa, in tantum derogat de Josephi auctoritate, ut pro inepte ficto & suppositito auctore habeat, ad id nummorum, ut ait, fide inductus, qui passim Flavianis narrationibus in Herodiadum historia adversentur. Nos ut omnino magni antiquos nummos facimus, & ex iis multa in historiis & chronologia emendari censemus; ita commoveri nondum possumus, ut præ hisce nummis, quos Harduinus producit, omnis antiquitatis & memoriæ in Josepho consensionem negligamus, aut penitus elusam illam contemni vel everti patiamur. Quanta igitur fieri industria potest, doctissimi viri nummos & rationes quibus nititur, ita exponemus omnium conspectui, adjecta veritati consona interpretatione, ut & nummis genuinis sua fides, & Josephi simul historiæ sua intemerata constet auctoritas.

III. Nota est Josephi de Herodum familia traditio à doctis omnibus huc usque magno consensu approbata, & in Antiqua nostra Historia, locis ubique ex Josepho significatis, breviter repetita. Scilicet Herodem, Antipatri filium, illustri genere proselytorum Idumææ ortum, summam rerum in Palæstina à patre acceptam (is autem Cæsari Julio debuerat) Antigoni Hasmonæorum ultimi, quem Parthi juvabant, invasione amisisse, sed brevi post Antonii ope cum titulo Regis recepisse, atque ita satis multos annos totam Palæstinam, quæ inter Syriam, Arabiam & Ægyptum patet, Augusti Cæsaris auspiciis, qui confirmaverat regnum, severo imperio tenuisse. Hujus filium Archelaum, quum IX annos Judææ & Samariæ imperitasset Ethnarchæ nomine, in Galliam relegatum esse, & ex possessione ejus provinciam Romanam factam, quam procuratores Cæsaris rexerint: reliquos filios, Herodem Antipam & Philippum, utrumque suæ tetrarchiæ præfuisse, illum quidem Galilææ & Perææ; hunc Iturææ & Trachonitidi; & hoc mortuo; illo itidem relegato, Agrippam, primi Herodis ex interfecto filio Aristobulo nepotem, Claudii Cæsaris favore totum avitum regnum, sublata provinciæ forma recepisse, sed hoc post paucos annos exstincto Judæam iterum provinciam factam, filium vero, Agrippam minorem, Chalcidenæ regulum, deinde Abilenes & Philippi tetrarchiæ exstitisse.

IV. Ab his dissentit non una ratione Harduinus. Primum ait, Herodem per Julium Cæsarem ingressum dominationem esse: nec illum totam Palæstinam, sed tantum Judæam & Samariam rexisse: in eodemque regno, cum regio etiam titulo, Archelaum patri successisse: Galilæam autem cum cæteris partibus sub potestate Zenodori tetrarchæ fuisse, cui vivo patre, Herodes, Herodis filius, Philippus frater ejus, uterque tetrarcha, sed divisa possessione, successerint. Et hunc tetrarcham Herodem, Baptistæ interfectorem, non Judæum, nec proselytum, sed gentilem, postea regem factum, eundem esse qui Jacobum sustulerit,

rit, & Petrum conjecerit in vincula, eumque perperam sub Agrippæ nomine à tetrarcha distingui. Neque Judæam postquam semel à morte Archelai (nam & hujus exsilium negat) provinciæ formam induerit, unquam rursus regni habitum, ut Josephus prodit, recepisse. Et quæ reliquæ de hisce rebus paradoxæ opiniones sunt. Singula ordinatim examinabimus.

V. Vir celeberrimus de initio dominationis Herodis ita sentit pag. 24. *Judæa Herodi data est hanc, ut nunc videtur, ob caussam: Erat Julius Cæsar dictator in magno ære alieno Herodis, ut conjicere est ex illa Tullii voce ad Atticum lib.* VI. Epist. I. SED HEUS TU! JAMNE A CÆSARE PER HERODEM TALENTA ATTICA QUINQUAGINTA EXTORSISTIS? Mira res, ne dicam, ridicula. Scripta epistola in Asia est à proconsule Cicerone, quum Cæsar adhuc in Gallia esset. Quo pacto igitur ad illum Herodis Idumæi pecunia? qui ante Alexandrinum bellum ne notus quidem Cæsari fuit. Præterea variatis scripturis vexatus ita locus est, ut quidam non *Herodem*, sed *Orodem* legant: quidam pro *jamne vos* monstrose *Genuarios*; unde sunt, quæ *Genuævos*, quod nomen Allobrogum civitatis est, exsculpant. Quam clarior explicatiorque est Josephi historia, Antipatrum, Herodis patrem, Hyrcani regis amicum, in Pelusiaca expugnatione, & in prœliis cæteris egregiam Cæsari operam in Ægypto præstitisse, à quo id præmium laboris acceperit, ut Hyrcano regi in gerenda republica adjungeretur, aut solus illam administraret, atque iste, quod simul pontifex erat, rebus sacris magis quam civilibus præesset. Vide Joseph. lib. I. de Bello cap. XVIII.

VI. Nunc fines regno Herodis constituendi sunt. Patre superstite præfectus Galilææ erat, unde in amicitiam Sexti Cæsaris, Syriæ proconsulis, venit. Sed patre, Malichi fraude, hoc est veneno, sublato, incidit Antigoni bellum, Parthorum auxilio gestum, quo Hyrcanus rex captivus abductus, Phasaëlus, Herodis frater, in carcere se interfecit; ipse Herodes ægre evasit in Italiam: ubi rex ab senatu Romano, Antonii ope, declaratus, aliquamdiu de regno cum Antigono certavit, donec ille Romanis armis & Sosio duce oppressus captusque & securi percussus fuit. Sic Herodes in totum regnum Hasmonæorum venit, cujus pars etiam Galilæa & vicinæ regiones erant. Vir contra clarissimus Jo. Harduinus pag. 24. *Herodis ethnarchiam regiamque potestatem ad Judæam tantummodo cum Samaria pertinuisse* contendit.

VII. Argumenta, quibus persuasus est, fere hæc sunt: primum, quia Lucæ 1. comm. 5. vocetur βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας tantum *Judææ rex*. At si arcte sumitur *Judæa*, neque Samariæ imperitavit, quod contra Harduinum est: sin laxe, tam Galilæam & Peræam, quam Samariam comprehendit. Deinde objicit Archelai successionem in his duabus tantum partibus, qui tamen Matth. cap. 2. comm. 22. dicatur ἀντὶ τοῦ πατρὸς, *pro parente suo regnasse*, quæ formula integram hereditatem à patre filio relictam significet. Verum est, significat id, quod vult vir clarissimus, nisi testamentum interveniat, aut superioris domini, qui Augustus erat, alia dispositio: quibus duæ tantum ex quatuor regni partibus majori filio cesserunt: reliquæ fratribus tetrarchis Antipæ & Philippo. Etiam illud putat, pag. 26. Herodis regnum coarctare, quod nullas urbes in Galilæa, fidei erga Romanos & reverentiæ monimenta, condiderit, sicut alibi Cæsaream & Sebasten. At nec in Idumæa condidit, & si accurate loquimur, nec in ipsa Judæa, quia Cæsarea, ut ex Act. Apost. 12. comm. 19. apparet, extra limitem Judææ fuit. Sufficit aliquibus regni locis condidisse: in singulis partibus ædificare necessarium non erat.

VIII. Tandem illud, tanquam præcipuum urget, quod Herodis temporibus Galilæa Zenodori tetrarchæ fuisset, à quo Herodis filii vel adfinitate vel alio titulo acceperint, non autem ex paterna hereditate. Id credit fide nummi unius alteriusque, qui Octaviani vultum præferant, & in postica vultum Zenodori sine diademate, cum inscriptione ΖΗΝΟΔΩΡΟΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗ .... ΓΗ ..... & in altero, ΖΗΝΟΔΩΡΟΥ ΤΕΤΡΑΡΧΟΥ .... detritis literis cæteris, ut legi nequeant. Priore annus Græcorum ita expressus conspicitur, L. ΒΠΣ, id est CLXXXII. Sed quid inde conficitur ad minuendos Herodiaci regni fines? Josephus Antiq. Jud. lib. XV. cap. 9. Zenodoro Trachonitidem cum vicinis partibus adsignat, easque diserte à Galilæa distinguit, quas Augustus post mortem Zenodori donaverit Herodi. Id quod & Dio Cassius confirmat lib. LIV. pag. 526. sub urbis annum DCCXXXIV. τῷ Ἡρώδῃ Ζηνοδώρου πρὸς τετραρχίαν ἔδωκεν, *Herodi Zenodori cujusdam tetrarchiam donavit* Augustus. Hæc tetrarchia fere illa erat, quam postea Philippus ex paterna hereditate accepit, Paneadem etiam, quod Josephus addit, complexa: sed tota extra Galilæam. Harduinus autem p. 30. *Eo*, inquit, *animus ut credam inclinat, Galilææ simul tetrarcham fuisse* Zenodorum. Quoniam vero nihil præter inclinationem suam, hoc est conjecturam, adfert; nos potiori jure, id est regni Hasmonæi, in quo Herodes successit, adseveramus, extra Zenodori hujus possessiones Galilæam exstitisse. Quod de *vultu* obvertit, insueto in nummis Judaicis, contra ipsum auctorem invertimus; quia Galilæa ubique ab Judæis habitata erat, uti pernotum est ex evangeliis; nummi vultum præferentes, ut Zenodori sunt, ad Galilææ dominum non possunt pertinere. Unum, antequam ad reliqua pergamus, de Herode non prætereundum est, post patris mortem, sed ante bellum Parthicum, *tetrarcham* ab Antonio, quemadmodum & Phasaëlus frater, constitutum fuisse, quod Josephus tradit l. XIV. c. 13. p. 642. Hyrcano autem capto, & exstincto fratre Phasaëlo, *ethnarchæ* nomen sibi usurpasse, quod nos vir illustrissimus & princeps in his literis, *Ezechiel Spanhemius* docet de Præst. & Usu Numism. pag. 447. producto nummo, cui inscriptum est ΗΡΩΔΟΥ ΕΘΝΑΡ .... quem is pro summo judicio suo non alium, quam primum Herodem censet fuisse, antequam regium nomen ab Romanis impetraret.

IX. Nunc de *Archelao* disquiremus, quem Josephus ἐθνάρχου, *Ethnarchæ* honores, non regios, ab Augusto accepisse refert l. XVII. Antiq. cap. 13. ipsumque antequam possessionem Augustus confirmaret, ψευδοποιεῖσθαι τῆς βασιλείου ὀνόματος, *regio nomine abstinuisse*. (ibidem cap. XI.) quod illud unice à Cæsaris auctoritate & adsensu dependeret. Harduinus autem æque regem, ac patrem, fuisse sibi persuasum habet, quia Matth. cap. 2. comm. 22. βασιλεύειν *regnasse* dicatur, & in locum patris successisse. Quis vero nescit, sacros scriptores sæpe cum vulgo loqui, cui Judaico præsertim, etiam minores principes *reges* dicuntur, quemadmodum Herodes alter in una eademque historia à Matthæo cap. XIV ineunte, & Luca cap. IX. comm. 7. recte & ex Romanorum genio & decreto, τετράρχης *tetrarcha*; à Marco autem cap. VI. comm. 14. βασιλεὺς *rex*, populari loquendi modo, appellatur. Successit in locum quidem patris Archelaus, sed ex parte, quæ ibidem ad Judæam (ὅλης τῆς Ἰουδαίας) restricta est: non in toto regno: neque in nomen etiam regium, quod non hereditarium erat, sed Romanorum liberalitate concedendum.

X. In annis etiam Archelai, & exitu non levis est dissensus. Josephus ait extremo lib. XVII. Archelaum

δεκάτῳ ἔτει τῆς ἀρχῆς, *decimo principatus anno*,- id est exacto nono imperii, accusatum à suis & Viennam Galliæ ab Augusto relegatum esse. In re consentit Dio Cassius lib. LV. p.567. Ἡρώδης ὁ Παλαιστινὸς, αἰτίαν παρὰ τῶν ἀδελφῶν λαβὼν, ὑπὸ τῶν Ἀλπεις ὑπερορίσθη, *Herodes*, inquit, *Palæstinus à fratribus accusatus trans Alpes relegatus est*. Quod is octavo ante mortem Augusti anno, qui & Christi ætatis ferme octavus erat, contigisse, per consules annorum singulorum enumerat. Ex Josephi autem calculo non ante undecimum annum Christi potest accidisse. Quod Harduino p 38. videtur cum sacro codice pugnare, quo *Christus dominus dicatur, ante annum ætatis duodecimum, singulis annis templum frequentasse, id quod post annum ætatis fere octavum intelligendum videtur: ut saltem per annos quatuor ante id tempus in templum se contulisse credatur, quod adire Archelao vivo, quem fugerat, noluisset*. Quod vix ex Lucæ contextu (cap.II.) probaveris, ubi κατὰ τὸ ἔθος, non ad Christum puerum, sed ad parentes vel ad festos dies eorumque ritus referendum est, nisi ex verbis comm.44. νομίσαντες ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, quod multi interpretes faciunt, idem velimus colligere. Cui opinioni non repugnamus, nec vero ex eo firmiter, quod Archelaum fugerit, probari credimus, vivente illo in templum non venisse. Ex Ægypto reversi cum puero parentes non tam Archelaum, ut Herodis filium,refugerunt (sic enim nec se filio alteri credidissent Galilææ imperanti) sed proditionem exhabitationis loco in Bethlehemitico agro, timuerunt.

XI. Sed de annis faciliores sumus, quum numeris, præsertim per notas scriptis, perfacile aliquid erroris adlabi possit. Nulli genuini nummi, ab Archelao percussi, superant, ex quibus decidi controversia possit: id solum ex nummo, quem Harduinus ostendit, clarum probatumque videtur ante annum XXXIX receptæ Asiæ, seu pugnæ Actiacæ sublatum Archelaum fuisse. Is enim nummus *spica*, fertilitatis symbolo, & *Palma*, Judææ gloria, insignitus non alius quam KAICAPOC nomen habet, & anni notam ΛΘ, ex quo conjicitur, in Judæa jam provincia cusum esse, non in regno, aut ethnarchia. Quoquo autem anno Archelai imperium cessavit, de modo cessationis major est controversia. Josepho is relegatus est: Harduino sine herede obiit. Quod vero, ut supra diximus, Josepho, DIO Cassius consentit, qui communi nomine *Herodem* vocat, quem alii *Archelaum*, ut in Antipa quoque & Agrippa consuevit fieri; huic receptæ sententiæ eo constantius inhæremus, quo propius ad illam etiam Judæi accedunt. Ben Gorion enim cap. LXI. extremo: ויחי מקץ ה׳ ימים עלה על ארקילאוס חיל הרומיים ויאסרהו שר ההיל בנחשתים וישלחהו אל רומי וימת שם *Post quintum diem* (à somnio Archelai) *adscendit contra Archelaum exercitus Romanorum, cujus dux illum catenis constrinxit, misitque Romam ubi mortuus est*. Consentit auctor in deportatione, licet modi & loci definitione aberret.

XII. Sed gravissima lis, ut prædiximus, de *Herode* tetrarcha est, & *Agrippa* rege, quos distinguit Josephus ut filium Herodis, Baptistæ interfectorem, Antipam singulari nomine, eundemque tetrarcham Galilææ, non regem, in Galliam à C. Cæsare relegatum: & alterum Agrippam Herodem, Herodis magni ex Aristobulo, quem interfecerat, nepotem, à Caio Cæsare tetrarchiis Philippi & Lysaniæ, ac regio nomine ornatum, postea etiam tetrarchia Antipæ à Claudio Judææ quoque & Samariæ regionibus auctum sed brevis imperii regem, vix tertio Claudii expleto anno fataliter peremptum. Harduino autem unus idemque est Herodes longo tempore tetrarcha, tandem etiam rex, atque sic idem qui Baptistam & Jacobum, Joannis fratrem, interfecit. Quam sententiam nunc nostrum est diligentius examinare.

XIII. Primum in eo Harduinus est, ut tetrarcham Herodem, non Judæum, nec proselytum, sed gentilem fuisse persuadeat p. 54. seq. At vero qui natus est Judæo patre, & ea gente oriundus, quæ tota ante nonaginta annos proselytorum lege Judæis adscripta fuerat, & qui præfuit genti Judaicæ, ut Galilæi erant: ac quotannis ad sacra Judæorum profectus Hierosolymam est, & Joannem Baptistam libenter audivit; hunc Judæis ritibus initiatum fuisse negabimus? Natus is erat Herode rege, Judaismi observatore, ut præter Josephum vel ex Augusti joco apud Macrobium lib. II. Saturn.cap.IV. *Melius est Herodis porcum esse quam filium*, apparet. Non exstat in Scripturis sanctis, tetrarcham hunc regis Herodis filium esse, quod Josephus adfirmat; sed si Josepho non credemus, evincit vetus inscriptio, à diligentissimo viro Jac. Sponio Miscell. Erud. Antiq. f. 338. in lucem producta: ΗΡΩΔΗΝ ΗΡΩΔΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΥΙΟΝ ΤΕΤΡΑΡΧΗΝ &c. Nec illa ætate Idumæi, unde Genus Herodes ducebat, proselyti, sed Judæi erant, à longo tempore in Judaismum recepti, adeo ut Scaliger ad Euseb. Animadvers. p. 165. probet, Herodem majorem proselyti abnepotem exstitisse. Quæ satis confirmant, non ita tetrarcham, ut Ἕλληνες *Græci*, Joann. XII. vers. 20. quod Harduinus credit, Hierosolymam sacrorum caussa profectum, sed tanquam Judæum & Judaica sacra plenissime professum. quod autem p. 56. ex illicito conjugio, cum fratris uxore inito, & ab Joanne improbato, contra Judaïsmum tetrarchæ argumentum petit, nobis plane contrarium videtur; nec dignum, cui multis verbis respondeamus.

XIV. Deinde ex nummo & numero annorum tetrarchiæ Josephum falsitatis incusat. Is ita scalptus Græcis literis est: ΗΡΩΔΗΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ. MΓ. & in altera facie ΓΑΙΩ ΚΑΙΣΑ, ΓΕΡΜ. ΣΕΒ. sive ut eminentissimus vir Hen. Noris, singulari dissertatione *de Nummo Herodis Antipæ*, æri incisum expressit,in anticæ laurea ΓΑΙΩ ΚΑΙΣΑ. ΓΕΡ. .... ΝΙΚΩ: in postica circa palmam ΗΡΩΔΗΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ, cum anni literis MΓ. Ex quo constare videtur sub Caio Caligula XLIII annum tetrarchiæ Herodem egisse. Sed nec hoc Josephi historiæ repugnat, qui non sub alio quam Caio principe, relegatum tetrarcham dixit, & postremo quidem illius anno. Vide Antiq. Jud. lib.XVIII. cap.9. Et laudatus Norisius pro docta sua computandi ratione ita calculum disponit, ut hinc XLIII tetrarchiæ annus cum ultimo Caligulæ bene conveniat. Quod si vero aliam & vulgarem rationem numerus tetrarchiæ excedere videatur; non inconveniens erit dicere, Antipam à vivo patre, seu aliquot ante mortem annis, Galilææ fuisse præfectum, sicut ipse pater Herodes ab Antipatro parente suo, adhuc superstite & principatum tenente, ut supra diximus, eidem Galilææ præpositus fuerat. Hæc satis tuendo calculo sunt, si utique non alia æra, quam tetrarchiæ acceptæ, intelligenda sit.

XV. Ad hæc unum esse tetrarcham & regem ex communi nomine *Herodis* Harduinus putat, quum Scriptura neque *Antipæ*, neque *Agrippæ*, majoris, nempe, nomen habeat. Sed nihil proficit. Etiamsi enim discriminationis nomina, quæ Josephus pandit, Scriptura non usurpaverit: habet tamen alios discernendi satis claros characteres, dum v. gr. Act. XII & XIII, utroque ineunte capite, alterum Herodem *regem*, alterum *tetrarcham* nominat ,qui sane diversi honores & munia sunt. Et quoties alii scriptores *Antiochos*, *Ptolemæos* nominant, non apposito, quo differant in-

vicem, ullo cognomine? Justinus quidem Martyr. Dial. contra Tryph. p. 330. Herodem quoque Herodis, sub quo natus Christus est, filium, βασιλέα *regem*, vocat, sed dum βασιλέα Ἰουδαίων *Judæorum regem*, & διάδοχον *successorem patris* appellat, satis imperitiam historicarum rerum prodidit.

XVI. Ad alium itaque nummum p. 48. vir clarissimus provocat, in quo scriptum est ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔ..... ΤΔΙΟΣ: & in altera parte ΚΛΑΥΔΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΤ. Γ, *Rex Herodes Philoclaudius & Claudio Cæsari Augusto, ann. III.* Quid cogit vero, ut de Herode Herodis filio hæc intelligamus, aut quid impedit, quo minus cum summo viro, quem iterum honoris caussa nominamus, Ez. Spanhemio, pag. 443. de Agrippa Majore interpretemur? Is sane, Josepho teste lib. XIX extremo, tres annos vixit in aucto sibi à Claudio regno, in cujus beneficii professionem *Philoclaudius* censeri voluit, & aliquot regni sui urbes, ut Gabam, Tiberiadem, *Claudias* appellavit, quod supra laudatus Henricus Noris in Epoch. Syro Maced. pag. 389 & 463 itidem ex nummis declaravit. Quo & illum nummum referendum putamus, quem Lucas Holsteinius, Germanorum quondam inter Italos decus in Steph. Byz. pag. 154 ex Barberina Gaza ostendit, ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔΗΣ, & in aversa. ΚΛΑΥΔΙΑ ΚΑΙΣΑΡΙΑ. *Rex Herodes, Claudia Cæsaria.*

XVII. Hic est ille Herodes, Josepho *Agrippa major* cognominatus: cujus mentio facta est XII. cap. Apostol. Actuum. Quod si Josephi testimonium pro more spreverit vir doctissimus Harduinus; nequaquam tamen contemni licebit antiquissimi interpretis Syri suffragium, qui, ut omnem scrupulum eximeret, non tam interpretem quam paraphrastam egit, dubitabilem locum cap. XII. comm. I. summa perspicuitate ita interpretatus, ܗܪܘܕܤ ܡܠܟܐ ܕܡܬܩܪܐ ܐܓܪܦܐ. *Herodes rex, qui cognominatur Agrippas.* Quid clarius dici potuisset, & quidem in tanta antiquitate, qua vix majorem habere possumus? Sic omnes codices ferunt, nec quidquam variantis lectionis observatum unquam est, unde de novitate aut interpolatione conjici fortassis possit.

XVIII. Quum ergo vir clarissimus nihil ex nummis adferat, quo recepta ex Josepho de Herodibus sententia evertatur; utique in ea perstantes, Act. XII Herodem Agrippam, Aristobuli filium, cui Claudius Cæsar avitum regnum donaverat, intelligendum esse censemus. Hinc à Tiberio, cui maledixerat, in vincula conjectus, à Caio Cæsare solutus & rex tetrarchiæ Philippi & Lysaniæ factus, post tertium annum ab eodem tetrarchæ Herodis possessionem accepit: mox à Claudio Samariam quoque & Judæam, ut sic omnem Palæstinam sive Israëlis terram, per triennium, ad fatalem usque mortis pœnam, ab Josepho non minus quam à S. Luca (licet ab illo obscurius) notatam, possederit. Vide Antiq. Jud. lib. XIX extr. & Dion. Cass. lib. LIX. p. 645. & LIX. p. 670.

XIX. Accedit egregium ab hoste testimonium, Justo nempe Tiberiensi, Galilæo, cui graves inimicitiæ cum Josepho æquali suo intercesserunt, nihilominus cum isto in Herodum distinctione consentiente. Ex ejus chronico Photius Biblioth. cod. XXXIII hæc excerpsit: Ἀρχὴ δὲ ἱστορίας ἀπὸ Μωσέως, καταλήγει δὲ ἕως τελευτῆς Ἀγρίππα τοῦ ἑβδόμου μὲν τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας Ἡρώδου ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίοις βασιλεύσαντος, ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ἐπὶ Κλαυδίου, ἐκοίμησε δὲ ἐπὶ Νέρωνος, καὶ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ. τελευτᾷ δ' ἔτει τείτῳ Τραϊανοῦ. Hoc est, in Herodum regnatrice familia septimum ac ultimum fuisse Agrippam minorem, qui sub Claudio regnare cœperit, vita excesserit anno tertio Trajani. Bene autem hic numerus cum Josepho convenit, cui I. est *Herodes Magnus*: II. *Archelaus*: III. *Philippus*: IV. *Antipas*: V. *Agrippas major*: VI. *Herodes Chalcidicus*: VII. *Agrippa minor.*

XX. Negat Harduinus Herodem Actuum Apostolicorum Judææ imperasse, aut provinciam Romanam rursus regnum fieri potuisse. At quot exempla in Asia sunt, Ciliciæ, Ponti, Syriæ Commagenæ, ubi, provinciæ formulis abrogatis, regna restituta sunt? Ex Tabulis, Historiæ Antiquæ nostræ subjectis, omnia clarissime dilucent. Sed Hierosolymæ forsan hospes fuit, ut tetrarcha Herodes, cui vinctum Servatorem Pilatus submisit. Apostoles itaque tanquam Galilæos, ad Galilææ principem, sorte præsentem, procurator Cæsaris remisit, præsertim in caussa non civili, sed religionis Judaicæ. Ita sentit & interpretatur sæpe laudatus Harduinus p. 55. Verum haudquaquam hæc sufficiunt ad sensum Lucæ interpretandum. Si hospes tantum fuit; unde potestatem supplicii in milites præsidis Romani habet, neglectæ custodiæ reos? nam XIX commate ejusdem capitis, ἐκέλευσε ἀπαχθῆναι, *duci ad supplicium* & securi feriri *jussit*, quod Latini etiam simpliciter *duci* dicunt. Plinius de Christianis ad Trajanum epistola, *perseverantes duci jussi.* Vide quæ ibi adnotavimus. Syrus interpres rursus perspicue, ܐܡܪ ܕܢܩܛܠܘܢ ܠܢܛܪܐ ܘܦܩܕ ܠܡܩܛܠ. *condemnavit illos custodes, & præcepit interfici.* Addo: si hospes tantum fuit, cur Hierosolymis Cæsaream discessit, & διατρίβειν *habitavit* ibidem tanquam in regia sua? Quando autem provincia erat Judæa, non Galilæi principis, sed præsidis Romani sedes Cæsarea erat, uti ex Felicis & Festi historia longe est clarissimum.

XXI. Ipse nummus, quo Harduinus gloriatur, inscriptus ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΕΓΑΣ ΑΓΡΙΠΠΑΣ ΦΙΛΟΚΛΑΥΔΙΟΣ *Rex magnus Agrippa Claudii amicus*, pro Josephi sententia cum primis facit. Si enim *magnus rex* ille fuit, uti fuit, nummo præferente, omnino sequi oportet, ut majores possessiones, quàm geminam tetrarchiam, ab Harduino ipsi tributam, Galilææ & Philippi, (vide pag. 65.) tenuerit, quæ vix *regis* aut *reguli* nomine, ne dicam *magni*, dignæ habebantur. Josepho autem hic Agrippa amplioris regni, aviti nempe, seu totius Palæstinæ dominus laudatur, à quo minus ambitiosus ille titulus abhorret.

XXII. Diximus supra de religione Herodis illius tetrarchæ: à quo diversum Herodem regem esse, Act. XII. memoratum, quum demonstraverimus, de ejus etiam religione despicere nonnullum in historia pretium erit. Harduinus, cui unus est terrarcha & rex, eodem loco negat, qui Jacobum occiderit, Judæum fuisse. *Nec proselytum*, inquit, p. 55. *neque Judæum fuisse, Lucas aperte declarat; qui eum non studio religionis impulsum, sed* QUIA PLACERET JUDÆIS, *bellum Christianis indixisse narrat.* Anne vero Judæi non sunt, qui *Judæis student placere*? Sic neque Romani fuissent, qui *populares* dicebantur effusis patrimoniis, ut populo placerent, ejus favorem sibi & studium populi conciliantes: nec ex imperatoribus Romani, qui ob eandem caussam *civilissime*, ut Eutropius ait, sese in imperio gesserunt.

XXIII. Hujus Agrippæ frater fuit *Herodes rex Chalcidensis*, Josepho auctore lib. II. de Bello Jud. pag. 1071.) cujus nummum Petrus Seguinus, vir hujus studii peritissimus, produxit, ita signatum in laurea: ΚΛΑΥΔΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΤ. Ε. id est, *Claudio Cæsari Augusto anno V.* & in aversa parte, senili capiti, & fascia regali præcincto circumscriptum: ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔ..... ΤΔΙΟΣ, *Rex Herodes* φιλοκλαύδιος, Harduinus contra pag. 58. *Quid si non tantum nullus Herodes Chalcidicus, sed neque regnum Chalcis ullum fuit?*

Ita

Ita facillime censet præjudicio occupatus, falsa omnia esse, quæ ex sola Josephi historia promuntur. Hic vero Herodem, Agrippæ fratrem, lib. 19. p. 873. dicit τὴν Χαλκίδος δυναστεύοντα, *Chalcidis dynastam*: & lib. 11. de Bello c. 11. de eodem, ἦρξε τῆς Χαλκίδος, *regnabat in Chalcide*. Immo *rex* à Claudio appellatus in epist. apud Joseph. lib. xx. cap. 1. Momentum quæstionis ex eo pendet, an quinto Claudii anno superfuerit Herodes Agrippa, quod vero simile non est, etiam contra Eusebium, qui in Chronicis *quarto* imperii anno interiisse dicit, quod laudat & approbat Scaliger Animadvers. pag. 189. Quid? quod Dio Cassius, incorrupta fide Auctor, lib. LX. pag. 670. de Claudio Cæsare: ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἡρῴδῃ δυναστείαν τινὰ ἔδωκε, *fratri* (majoris Agrippæ) *principatum quemdam dedit*, quem Josephus lib. XIX. cap. 5. nominatim significat non alium quam *Chalcidicum* fuisse. Nondum ergo satis rationis est, ut ab Josepho & Eusebio refugiamus, quibus cum bene etiam Dio, ut cognovimus jam, concordat.

XXIV. Filius *Agrippa* superest in Actibus Apostolorum cap. 30. cum sorore *Berenice* memoratus. Hic Romæ apud Claudium erat septemdecim annorum adolescens, quum de morte patris nuntius adferretur. Cui successorem hunc Claudius constituisset, nisi amici admonuissent, periculosum esse limitaneum regnum, ut Judaicum erat, puero regi committere. Rursus itaque in provinciæ formam Judæa cum cæteris Agrippæ possessionibus redacta, Cuspio Fado misso, qui præses ordinaret regeretque. Vide Josephum extremo lib. xx. Negat Harduinus, Judæam iterum provinciam factam, quæ nunquam cessaverit, postquam semel facta sub Augusto fuerat. Respondimus supra sectione 19. exemplis regionum in Asia, quæ ex Romanis provinciis regna, & rursus provinciæ facta fuerant. Nunc Taciti suffragium accedat ex lib. v. Hist. cap. 9. *Claudius defunctis regibus, aut ad modicum redactis, Judæam provinciam equitibus Romanis aut libertis permisit.*

XXV. Nec vero Agrippa, Agrippæ filius, regno caruit, sed id non statim post mortem patris consequutus est. Josephus Scaliger in Euseb. p. 189. *Non statim, ait, ab obitu patris regnum illi traditum, sed nomine Cæsaris tamdiu administratum, quoad Rex tutelæ suæ fieret.* Idem paucis interjectis ad Taciti verba annali XII. c. XXIII. Ituraei Et Judaei, Defunctis Regibus Sohemo Atque Agrippa, Provinciae Syriae Additi, *Intelligendum*, inquit, *Ituræos Syriæ perpetuo additos fuisse: Judæos autem, quoad Agrippa Junior ad tutelam suam perveniret. Sed quinquennio post obitum Agrippæ senioris hoc contigisse quis credat, nisi qui in ratione temporum, & historia externa, Corn. Tacitum non semel, neque leviter peccasse meminerit?* Malim aliter scripsisset vir maximæ dignitatis. Bene enim inter Tacitum atque Josephum convenit. Mors Agrippæ majoris, ut supra ex Josepho & Eusebio ostensum, in annum IV. Claudii incidit. Minor Agrippa, XVII annorum puer, non successit patri, cujus regnum provinciæ formam subiit, aut Syriacæ provinciæ adjectum fuit. Nono imperii anno ineunte, hoc est C. Pompejo & Q. Verannio Coss. in Chalcidico regno, Herodi patruo haud dubie tum morituro, Agrippam, Agrippæ filium, imperator Claudius suffecit: sed quadriennio post, hoc est imperii sui duodecimo anno, dempta Chalcide, eidem Philippi & Lysaniæ tetrarchias, hoc est Trachonitidem, Batanæam, & Abilenam donavit, quum interea Judæa, Samaria & Galilæa, ac reliqua ejusdem juris, à præside Romano usque ad excidium urbis regerentur. Vide Josephum lib. xx. c. 5. &c. Diu præfuit regno suo Agrippa, per L annos, ab IX Claudii ad III Trajani. Photius enim patriarcha, Cod. XXXIII Bibliothecæ, ex Justo Tiberiensi, qui æqualis Josepho fuit, verbis supra adlegatis hæc recenset: Ἄρχεται τῆς ἱστορίας ἀπὸ Μωσέως, καταλήγει δ' ἕως τελευτῆς Ἀγρίππα τοῦ ἡδδόμου μὲν τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας Ἡρῴδου ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίων βασιλεῦσιν. ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ἐπὶ Κλαυδίου, ἐπηύξηθη δὲ ὑπὸ Νέρωνος, καὶ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ, τελευτᾷ δὲ ἔτει τείτῳ Τραϊανοῦ. Hoc est: *Incipit* (Justus) *historiam à Mose: desinit in morte Agrippæ, septimi illius è familia Herodis, & ultimi inter Judæorum reges. Qui regnum sub Claudio accepit, quod auctum à Nerone est, magisque à Vespasiano. Mortuus anno tertio Trajani.* Multa numismata hujus regis supersunt cum Vespasiani, Titi, Domitiani iconibus percussa, quæ summus patronus noster Ez. Spanhemius de Præst. & Usu numism. p. 864. ostendit, quorum illud, quod cum Vespasiani effigie est, in postica habet ETOT KΘ. BA. ΑΓΡΙΠΠΑ *anno* XXIX *regis Agrippa*, quod satis argumentum est longævæ dominationis.

XXVI. Hæc de Herodibus eorumque ordine & successione. Quod reliquum eorum est, quæ contra Josephum Harduinus urget, nunc vindicandum nobis sumimus. Cujus fidem ille ut omnibus suspectam faciat, primum objicit, *Antipæ* nomen, quod Josepho debemus, in nummis & inscriptione supra n. XIII. adducta non apparere. At vero si valeret, etiam *Archelai* nomen suspectum foret, quod, ut ipse Harduinus fatetur, in nummis non occurrit, & pro illo *Herodes* apud Cassium invenitur. Quale autem sit *Antipæ* nomen, Gorionides cap. 63. ineunte ostendit. qui אנטיפטר, *Antipatrum*, Græco nomine appellat, ex quo fit *Antipas*, sicut ex Harpocrates *Harpocras* apud Plinium lib. x. epist. v. Pergit Harduinus Josepho falsitatem objicere, dum Herodem Antipam modo in Galliam, modo in Hispaniam relegatum dicat. Sed & hæc perfacile conciliari possunt, quum in Galliam primum, deinde ut gravior pœna esset, in Hispaniam usque, atque sic longissime à patria, abduci potuerit. In Hispaniam missum fuisse Gorionides quoque cap. LXIII, & Rabbi Ganz. pag. 36. confirmant, ספרד locum exsilii nominantes, quæ Judæis Hispania est. Ad hæc ex eo etiam suspectum vult Josephum reddere p. 51, quod Claudium in imperio capessendo ab Agrippa, qui forte Romæ erat, adjutum scribat, quum non pronum ad fidem sit, ditionis barbaræ regulum consiliorum senatus arbitrum fuisse. Sed & heic non deest, qui Josephi fidem tueatur, Dio Cassius lib. LX. p. 670. de Claudio: τῷ Ἀγρίππᾳ τῷ Παλαιστινῷ, συμπαρέλαβε δὲ ἐν τῇ Ῥώμῃ ὢν τῷ ἀρχὴν παρεσκευάζεσθαι, *Agrippæ Palæstino, qui eum in potiundo principatu adjuverat, regnum auxit.*

XXVII. Alia via vir clarissimus Josephum adgreditur, templi Hierosolymitani novam structuram, quam ille lib. XV. cap. XI. Herodi tribuit, *confictam* in magnificentiæ prædicationem esse, pag. 32. objiciens. Non autem confictam esse illam templi instaurationem, etiam ex divino scriptore Joann. cap. II. comm. 20, non obscure probatur. Illi enim XLVI anni οἰκοδομήσεως, ad Zorobabelis templum, quod quadriennio perfectum fuit (Esdræ VI, 15.) referri non possunt. Neque cum provincia Judæa esset, cessavit templum renovari, nec vero auspiciis Romani illud præsidis fiebat. Cæsares enim principi cuidam Judaici generis hanc sacrorum & templi curam permisere, ut, Agrippa majore sublato, Claudius Herodi fratri, Chalcidensi regulo, concessit, Joseph. lib. XX cap. I & III, quod jus postmodum Agrippæ minori mansit, usque ad templi & urbis eversionem. Vide ibidem cap. VII, & cum primis cap. VIII. f. 899, ubi de Agrippa rege dicitur, ἐπιτρέπουσι ὑπὸ Κλαυδίου Καίσαρος τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἱερῶν, *templi curam ei Claudius Cæsar*

far concrediderat; quamvis neque Herodi illi, nec Agrippæ juniori in Judæam vel Hierosolyma quidquam juris fuerit, quod omne penes præsidem seu procuratorem erat.

XXVIII. Aliud crimen Josepho Harduinus impingit, ex quo constare putat, auctoriali Palæstinam non fuisse conspectam. quia lib. xv. cap. XIII Cæsaream Palæstinæ ἐν τῇ Φοινίκῃ in *Phœnice*, posuisset. Novum crimen & ante inauditum, cujus si reus Josephus agendus est, ante hunc princeps geographorum Strabo quoque condemnari debet. Hic enim lib. XVI. pag. 520. *Jam Cœlesyria peragrata*, ἐπὶ τοῦ Φοινίκου μέτειμεν, *in Phœnicen transimus*. Recensitis urbibus, tandem claudit, p. 523. hisce verbis, Τοιαῦτα μὲν ὁ Φοινίκη *Hactenus de Phœnicia*. Medio sermone & in mediis Phœnices urbibus infit: Μετὰ τοῦ Ἄκου, Στράτωνος πύργος ναυσταθμὸν ἔχων, *post Acen* (quæ Ptolemaïs est) *Stratonis turris, navale habens*. Hæc autem ipsa Cæsarea. Plinius lib. v. cap. XIII *Stratonis turris, eadem Cæsarea, ab Herode rege condita*. Quo jure nunc Josephus accusatur, qui idem sensit quod Strabo, quod alii geographorum historicorumque? quibusdam longior in austrum Phœnicia procurrit, licet aliis angustiori limite definiatur. Livius lib. XXXV. cap. XIII. *Antiochus rex. ea hyeme Raphiæ in Phœnice Ptolemæo regi Ægypti filia in matrimonium data, - - extremo jam hiemis Ephesum pervenit*. Raphia autem prope Ægypti fines ad mare est.

XXIX. Tandem etiam de *Hasmonæorum regno*, Josephum Harduinus subleſtæ fidei insimulat. At vero diu ante Josephum Strabo lib. XVI. p. 524. in Syriæ & Judææ enarratione, πρῶτος ἀνὴρ ἱερεὺς ἀνέδειξεν ἑαυτὸν βασιλέα Ἀλέξανδρος, *primus pro pontifice se regem fecit Alexander*, qui & Jannæus erat, Hyrcani & Aristobuli pater: quod satis ad *fabulam*, quam objicit Harduinus, diluendam est, licet in eo corrigendus Strabo sit, quod Alexander hic non primus fuerat, qui diademate & regis titulo uteretur, sed frater ejus Aristobulus eodem honore antecessit. Ad hoc, credo, inductus est vir clarissimus, quod nummos forsan Hasmonæorum regum non repererat. Sed sic multæ & præstantissimæ partes historiarum negandæ forent. v. gr. Imperium Trapezuntinum, quod per CCL annos stetit, ab Alexio Comneno conditum, quum Constantinopolis in Latinorum potestatem venisset; ex nummis adhuc illustrari nondum potuit, nec peritissimi viri eos videre se meminerunt. Nec vero propterea fabula est quod Nicetas, Gregoras, Paullus Venetus, Chalcocondyles de illo narraverunt.

XXX. Denique in foro quoque Grammaticorum Harduinus reum Josephum facit: *Taceo*, inquit, p. 64, *de Josephi solœco*, Λαγίππου, *quod etiam in Codd. MSS. legitur, pro* Λαγείππου, *ut nummi exhibent ipsius Agrippæ, quicum vixisse vult videri*. Sed bona verba, quæso. Solœcum non est, quo optimi Græcitatis scriptores usi sunt. Gemina forma gignendi casus in his nominibus est, & Λαγείππου quidem, Act. Apost. XXV. 23. & apud Xiphilinum Vespasiano tam Stephani editione p. 222. quam Sylburgii p. 322. reperitur, nec vero solœca est altera in ι terminata, qua Plutarchus in Antonio p. 946. Dio Cassius ineunte lib. LII, Appianus Alexandrinus B. Civ. lib. v, & elegantiorum imitator Zonaras in Augusto, usi sunt. Hosne ergo solœcismi accusabit Harduinus? Nec in aliis propriis, in ας finitis, inusitatum est. v. gr. Αἰνείου Ἀρέτου Μαυίου. Theodorus Gaza, Isagog. lib. I. p. 4. κλίνεται Αἰνείας, Αἰνείου & nummus ab Andr. Morellio, sagacissimo antiquitatis scrutatore, in Specim. Tab. XXIII nuper productus: ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΡΕΤΟΥ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ: & ipse Dio Cassius d. l. μετά τε τοῦ Αγείππου καὶ τοῦ Μαυίου. Neque alterius formæ, quam solam Harduinus Græcam putat ignarus fuit Josephus noster, quod vel uno exemplo satis sit ostendisse. Lib. XIV. Antiquit. cap II. pag. 469. Πόντιος, τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀρέτου.

XXXI. Superest, quod infantium cædem de industria præterierit, *ne legisse sacras Novi Testamenti literas videretur*: p. 36. Etiam Scaligero in Euseb. Animadvers. p. 176. *mirum est, tam belluinæ crudelitatis exemplum ab Josepho præteritum esse, qui tanta diligentia, reliqua sævitiæ Herodianæ facinora persequitur*. Miramur ipsimet; nec vero id satis putamus esse ad fraudem scribentis, quo Harduinus refert, evincendam. Fieri enim alia de causa potuit, & si qua culpa est in Nicolaum Damascenum potius, quam Josephum, illa rejicienda. Iste enim haud dubie præteriit, quia vivente Herode scripsit, cujus amicus & orator ad Augustum fuit; quem dum presse, uti non diffitetur, Josephus insequutus est; forte accidit, quod aliis pluribus accidisse novimus, ut non dedita opera, sed partim memoriæ lapsu, partim tenaci præeuntis persequutione, detestabile factum effugerit animum, memoriam, & manum scribentis.

* * *

CL. V. Jo. Harduinus pag. 39. τυραννίας scriptores accusat, qui Romanos *imperatores* vocant βασιλέας, & *imperium* illorum βασιλείαν. Esto, exosa Latina fuisse vocabula *regnum* & *rex*: Græca tamen mitius fuerunt, nec invitis Romanis, habita. Herodianus lib. I. cap. II. de Marco imperatore, βασιλεύοντι Μάρκῳ: & cap. VII de Commodo τοῦ βασιλέως ἄρξιν; ac ibidem de Faustina augusta, βασίλισσα. Et ante Herodianum Pausanias Phoc. cap. XVI. Βασιλεὺς Αὔγουστος: & Dionysius Perieg. v. 1052.

Αὐσονίου βασιλῆος, ———

Augustum Cæsarem, sub quo scripsit, designans: ac Diodorus Siculus ecloga libri XXXV. ΙΜΠΕΡΑΤΩΡΑ αὐτὸν ἀναγορεύειν καὶ προσκυνεῖν, ὅ ἐστι βασιλέα. Non est itaque quod cum Harduino τὴν βασιλέα ὑπερέχοντα 1 Petri II. comm. 14. de Polemone malimus, quam cum Grotio de Romano imperatore, interpretari. Sequiori ævo ita βασιλέως vocem sibi Constantinopolitani vindicarunt, ut cæteros reges, etiam ipsos Germanicos imperatores, ægre βασιλέας, sed tantum ῥῆγας (à ῥὴξ, *rex*) appellaverint. Exempla prostant passim in Historia Byzantina.

IN-

INDEX PRIMUS,

VOCUM GRÆCARUM.

A.

Ἀβασάνιστος 261
ἀβάσκανοι 978
ἀβέβηλον 1177
ἀβούλητον 172
ἀβροδίαιτοι 157
ἄβρωτος 205
ἀγαγεῖν βουλὴν 46
ἄγγαροι 490
ἄγειν μειζόνως τινὰ 815
ἀγένεια 288
—— ψυχῆς 163
ἀγέννεια 1000
ἀγέραστος 1269
ἀγήρω 475
—— μνήμη 272
ἅγια 1102
ἅγιον ἱερῶ 569
ἀγκαλὶς 179
ἁγνεία 905, 1357
ἁγνίζειν 46, 183, 427, 1359
ἀγνωμονεῖν 85, 671, 737, 741, 757
ἀγνωμόνως 744
ἀγνωμοσύνη 202, 524, 821, 915, 921
ἀγνώμων ἀξίωσις 1068
ἀγόραιον ἄγειν 634
ἀγροικία *rus* 303
ἀγυρτικαὶ λογοποιΐαι 1118
ἄγχει 212
ἀγχόνη 309
ἀγχώμαλον 1270
ἀγωγὴ ἐθῶν 508
ἀγωνία 268, 434, 1166
ἀγωνιᾷν 397, 943
ἀγωνίζεσθαι 416
ἀγωνιζόμενος 275
ἀγώνισμα 567, 983, 992, 997, 1028. *Vide Cas. in Comment. ad Polyb. p. 47. Edit. Par. in 8vo.*
ἀγωνίσματα 688
ἀγωνιῶν 254
ἀγωνοθετεῖν 754, 1269
ἀδακρυτὶ 190
ἀδεὲς 856
ἄδεια 186, 179
ἀδήριτον 159
ἀδηρίτως 1119
ἀδιακόνητον 837
ἀδιαλείπτως 1164
ἀδιάλλακτον 307
ἀδικεῖν *lædere* 870
ἀδόκητον 1103
ἀδοκήτως 995, 1126
ἀδόλως 187
ἀδοξεῖν 954, 970, 1088, 1190, 1243
ἀδροσία 58
ἀδρότερα τάγματα 1107
ἀδυσώπητον 1272
ἀδωροδόκητος 141, 461
ἀέννας 125
ἀέτωμα 109
ἀζήλωτον 1314
ἀήθεις 103
ἀήθων ἅψασθαι 586
ἀθανατίζειν 793
ἀθέμιτον 906, 1275
ἄθεσμος 1314
ἀθετεῖν 663
ἀθροίζειν εἰς ἐκκλησίαν 131
ἀθρόως 289, 577
ἄθυρμα 528, 1177
αἰδεῖσθαι 954, 27
Αἰθίοπες 358
αἰθρία 103
αἴθριον 107
αἴθριος 1098
αἰθριώτατος 695
αἰκία 26. αἰκία βασάνων 1141
αἰκίαι προσώπου 461
αἰκίαν αἰκισάμενος 285
αἰκίζειν 581
αἰκιζόμενος 300, 533
αἰκισάμενος 300
αἱμασιὰ 150
αἴξας 143, 1325
αἱρεῖται 817
αἱρετισταὶ 1061
αἱροσώτερον 578
αἰσχύνη 167, 168
αἰσχυνόμενος ἐμαυτὸν 2
αἰτιάζεσθαι 397
αἰωρεῖσθαι 809, 810, 812
αἰωρούμενος 311, 359
ἀκατάσχετος 1071
ἀκαταφρόνητος 422
ἀκατιαιτίατος 1019
ἀκέραιον 163
ἀκέραιος πόλις 184
ἀκήρυκτος πόλεμος 989
ἀκινάκης 895
ἀκμαὶ 372, 1168
ἀκμαῖος 1316
ἀκμαιότατον τῆς στρατιᾶς 295
ἀκμὴ ἡλικίας 289
—— θέρους 996
—— χειμῶνος 990
ἀκμὴν *adhuc* 848
ἀκμητὶ 994
ἀκοινώνητος 142, 1152
ἀκοκᾶν 1022
ἀκολασία 891
ἄκολος 1245
ἀκοντίζειν 254
ἀκοσμεῖν 290
ἄκοσμος φυγὴ 251
ἀκόσμως 138
ἀκραιφνεῖς 811
ἀκραιφνὴς 4, 811, 833
—— ἀρετὴ 4
ἀκρασία 1082
—— ἀφροδισίων 360
—— παθῶν 958
—— χειρῶν 1220
ἄκρατον 272, 590, 1066, 1089, 1229
ἄκρατος εὔνοια 760
—— ὀργὴ 196, 765, 826
ἀκρατόφορος 1256
ἀκρατῶς 212, 338, 1000, 1163
ἀκριβοῦν 1040
ἄκριτον πλῆθος 1147
ἄκριτος ἐπίθεσις 1219
ἀκροάματα 845
ἀκροβολισμοὶ 646, 943
ἄκροι 639
ἀκροτομῆσαι 1067
ἀκρότομοι λίθοι 342
ἀκρωτήρια 381, 408
ἀκρωτηριάζειν 1357
ἀκυροῦν 826, 895, 1393
ἀλαβαρχεῖν 886
ἀλαβάρχης 821. *Videsis Commentatores ad Cic. in Epp. ad Att. l. 2. ep. 17.*
ἀλαβαρχία 891
ἀλαλαγμὸς 1136
ἀλαλάξοντες 251
ἀλαστορίᾳ 749
ἀλαστὼρ 1033.
ἀλγεινότερος 253
ἄλγημα 872
ἀλεεινὸν 1147
ἀλεστῶν *ex recto* ἀλεστὴ 124. vide *Budæi Lexicon.*
ἀλεωρὴ 808
ἄλη 133
ἀληθείαις 943
ἄληπτος 211
ἀλήτης 104
—— βίος 374
ἁλίζειν ἐκκλησίαν 870
ἀλιτήριοι 65, 142, 1300
ἀλιτήριον 412, 494
ἀλιτήριος 1020
ἀλληλοφθορία 763
ἀλλόγλωσσοι 15
ἀλλόκοτον 491
ἀλλοφωνία 16
ἀλόγιστοι 1168
—— τολμαὶ 1296
ἀλόγιστος ἡδονὴ 360. ἐν ἀλογίστῳ 1140
ἀλύοντες 666
ἀλυσιδωτὸν 318
ἅλων 289
ἅλως 171
ἁλώσιμος 926
ἅλωσις 210
ἀμαθία 132
ἀμάραι 1256
ἁμαρτάδες 123
ἁμαρτὰς 831
ἀμαυροῦν 28, 400
ἀμαυρούμενοι τὰς ὄψεις 370
ἀμαύρωσις 400
ἀμαχητὶ 369
ἄμαχος 672
ἀμβλυνεῖσθαι 869
ἀμέθυσος 114
ἀμείβειν διαδοχαῖς 349
ἀμείβεσθαί τινα τούτων 521
ἀμέλει 1094, 1189
ἀμελλητὶ 867
ἀμεριμνία 1037
ἀμετάγνωστον 737
ἀμετακίνητος προαίρεσις 2
ἀμετάπτωτον τοῦ σχήματος 864
ἀμήχανα 131
—— κακὰ 371
ἀμηχανεῖν 8, 233
ἀμηχανία 197
ἀμηχάνητος 41
ἄμηνις 864
ἄμιλλα 1251
ἀμιλλώμενοι ἀλλήλοις 118
ἀμιξία διαίτης 583
ἀμισθὶ 35
ἀμνησία 304
ἀμοιρεῖν 366
ἄμοιρος 125
ἄμοιρος γῆς 169
ἄμυνα 232, 1068, 1073
ἀμύνασθαι 212
ἀμύνειν αὐτῷ 57
ἀμύνη *auxilium* 1076
ἀμύνης καιρὸς 961
ἀμφηγνυμένον 1205
ἀμφήριστον 713
ἀμφίβολοι 862
ἀμφίκυρτος 1221
ἀνὰ 358
ἀναβιοῦν 379
ἀναβλύειν 104
ἀναβολαὶ 757
ἀναγεννώμενον 137
ἀνάγκασμα 795
ἀνάγκη *vis* 343
ἄναγνοι 1359
ἀναγωγὴ 809
ἀναδόσεις ὑδάτων 1309
ἀνάδυσις 1035
ἀναζεύγνυμι 309
ἀναζυγὴ 778
ἀναζωπυρᾶν 365, 415, 494
ἀναζωπύρησις 541
ἀναίδην 1290
ἀναιρεῖ 194
ἀναίρεσις 198
ἀναισθητῶν 487, 1172
ἀνακαινίζειν 413
ἀνακαλέσασθαι 1002
ἀνακεκομμένη θάλασσα 141
ἀνακλητικὸν σημαίνειν 318
ἀνακοπὴ 1077
—— ῥεύματος 180
ἀνακόπτειν 872, 976
ἀνακρατῆσαι 529
ἀνακτᾶσθαι 408, 494
—— δώροις 668
ἀνακύπτειν 872, 1289

ἀναλαμ-

INDEX PRIMUS,

ἀναλαμβάνειν σφάλμαθα 1125
ἀναλήμματα 1343
ἀναλημπῆρες 345
ἀναλιχμᾶν 390
ἀναλογιζόμενος 174
ἀνάλογον 862,1010,1013
ἀναλογῶν 248
ἀναλόγως 658,870,1264
ἀναμάθειν 732
ἀναμαχέσασθαι 292
ἀναμάχεσθαι 574
ἀναμφίων χωρὶς 1123
ἀναμὶξ 476
ἀναμιξάμενος 818
ἀναμφίλεκτος 143
ἀνανεύμενος 994
ἀνανεύειν 1156
ἀνανέωσις 413,541
ἀναντωτικὸν 480
ἀναοσεῖν 1231
ἀναντιαγώνιστον 1301
ἀναντίλεκτα 846,857
ἀναντίλεκτον 94
ἀναντῆρητος 1345
ἀναξεσμένον 342
ἀναξιοπάθεια 664
ἀναξυεὶς 112
ἀναπαλαίειν 1162
ἀναπαρεὶς 738
ἀναπιδύειν 613
ἀναπίμπλαται 138
ἀνάπλεα 839
ἀναπνέειν 404
ἀναπνοαὶ 1063
ἀναπολεῖν μνήμη 477
ἀναπολεῖσθαι 573
ἀναπολόγητον 1373
ἀναπόσβιστον 1349
ἀνάπυρα 755
ἀναρπῆν κύβον 825
ἀνάρπαστον 622
ἀναῤῥιπίζεσθαι 1076
ἀναῤῥιπῆν κίνδυνον 1175
ἀναρτᾶν 309,862
ἀνάσασθαι 1348
ἀνάσασις 1285
ἀνάσατα 803
ἀνάσατοι 44,470
ἀνάσημα 360, 460,
—— ἡλικίας 77
ἀναστραφεὶς 679
ἀναστραφησόμενος 843
ἀναστῆναι 768
ἀνασώζειν 204
ἀνάτασις 981,1290
ἀνάφαντον 931,683,713, 1172, 1176, 1181
ἀναχαιτίζειν 1087, 1242
ἀνὰ χεῖρα 517
ἀνδραγαθία 2
ἀνδρίζεσθαι 1263
ἀνδρόμενος 212
ἀνδρωθεὶς 892
ἀνεγκωμίασον 156
ἀνέδω 958, 967, 1012, 1037, 1082, 1106, 1219, 1270, 1290
ἀνέζευξεν οἴς 181
ἀνειδεὶς 961
ἀνειλόμενοι 972, 1162, 1219
ἀνείμενον τὸ δικαίας 820
ἀνειμένος 352
ἀνεῖναι 463
ἀνεῖσθαι 115
ἀνείσφορον 504,579
ἀνέκαθεν 865
ἀνεμίσητον 139,236
ἀνεν δοιασὸν 777
ἀνενεγκὼν 638, 984
—— ἐκ τραυμάτων 568
ἀνεντόητον 674
ἀνεξέλεγκτον 135
ἀνεξισμένος 578
ἀνεξικακία 1172
ἀνεπαστάτος 171
ἀνεπαχθὴς 815, 859
ἀνεπηρέαστον 700
ἀνεπίβατος 115
ἀνεπιβούλευτον 841
ἀνεπίκλυστον 830
ἀνεπικωλύτως 866
ἀνεπίμικτοι 162,165
ἀνεπίφατος 1323
ἀνεπιτάκτως 855
ἀνέργαστος σῖτος 1245
ἀνερεθίζεσθαι 138
ἀνεῤῥοιζεῖν 1139
ἄνεσις 818
ἀνέσεις 133
ἀνέτοιμοι 914
ἀνευφήμεν 1110, 1167, 1168
ἀνήδονον 754
ἀνήκεστον 742
—— πάθος 964,1073
ἀνήκεστος 817
ἀνήκεστοι συμφοραὶ 3
ἀνήνυτον 1010,1071,1097
ἀνηρτῆσθαι 1376
ἄνθεμις 515
ἀνθρακιὰ 1402
ἄνθραξ 114
ἀνθυποκρίνεσθαι 1034
ἀνιαρῶς διατίθεμαι 941
ἀνιάτως 869
—— ἔχειν 196
ἀνιμᾶν 52
ἀνιστόρητοι 1086
ἀνίχνευτοι 811
ἀνοδία 1167
ἀνοίκειος 689
ἀνομβεία 609
ἀνόμημα 368
ἀνόητος 945,1015
ἀνόσια ζῶα 1184
ἀνοχὴ 975
ἀνταγωνιστὴς 285
ἀντείκειν χεῖρας 1321
ἀνταναπλεῖος 359
ἀντανίσωμα 833
ἀντίδεικα 3
ἀντεπῶν 2
ἀντεφοδιάζεσθαι 691
ἀντέχεσθαι ἐλευθερίας 888
ἀντεχόμενοι αὐτῶν 1183
ἀντέχειν 360
ἀντιβασιλεύειν 1189
ἀντιβλέπειν 225,1384
ἀντιβαλεῖν 314
ἀντιβάλλω 1181
ἀντιγαταλλαξάμενος 1133
ἀντιγαταλλάσσειν 441
ἀντιρρέειν 54,282
ἄντικρυς contra 826
ἀντίληψις 1172
ἀντιμέτωποι 1215
ἀντίπαλον 1094,1321
ἀντιπαράστασις 1385
ἀντιφθεγγαζόμενοι 1002
ἀντιπαρεξάγειν 821
ἀντιπαρεγορεῖν 992
ἀντιπειστᾶν 1132
ἀντιπνεύειν 1337
ἀντιπροσβάλλειν 305
ἀντιποιεῖσθαι 139,1325
ἀντιποίησις 156
ἀντιπρόσωπον 1216
ἀντιπρεσβεύειν 1398
ἀντίῤῥησις 1361
ἀντιῤῥητικὸς 1361
ἀντισύμβολος 799
ἀντίστασμα 843,753
ἀντιστασιώτης 608
ἀντιφιλονεικεῖν 86,1189
ἀντίψυχον 1410
ἄνυξ 344
ἀνυπόδυτος 1016
ἀνύποιστον 854
ἀνύποστον 283
ἀνυπόστατος 420,971,1011, 1232, 1240
ἀνυπόστολον 713
ἀνυποτίμητον 746
ἀνυποτιμήτως 679,734
ἀνύσιμον 1225
ἀνυσιπώτατοι 999
ἀνυπιώτερον 1239
ἀνωθεῖν 1129
ἀνωμαλία 1386
ἀνώμαλον 966,1265
ἀνώμαλος πρὸς 1014
ἀξιόχρεα ἁμαρτήματα 1063
ἀξιόχρεως μάρτυς 192
ἀξίωσις 153,432
ἀξιῶ jubeo 42
ἀξιαφηγητότατον 703
ἀξιολόγως 351
ἀξιόμαχοι 400,423,966
ἀξιοπίστως 1021
ἀοίδιμος 842
ἀπαγγελία λόγων 152
ἀπαγορεύειν 53, 206, 591, 856
ἀπαιωρεῖν 493
ἀπακοῦειν 239
ἀπαλλαγὴ 153
ἀπαλλοτρεῖν 135
ἀπαμβλύνειν 1141, 1194
ἀπάνθρωποι 349
ἀπαντικρὺ 1308
ἀπαθάνατοι 822
ἀπαράτητος 169, 1382
ἀπαραίτητος 4
ἀπαρέλλακτον 465
ἀπαθαμιλλητὸν 359
ἀπαρασκεύαστοι 172
ἀπαθανατίσας 672
ἀπαράντεος 1135
ἀπαρεγχάρακτον 687
ἀπαρηγόρητος συμφορὰ 294
ἀπαξήκοστον 1184
ἄπαρσις 773
ἀπαρτίζειν 351
ἀπαρτιδῆναι 522
ἀπάρχειν 533
ἀπάρχεσθαι 593
ἀπαρχὴ. κατ' ἀπαρχὰς 858
ἀπασπαῖρεῖν 1308
ἀπατεὼν 365,893,1075, 1374,1376
ἀπαυθαδιάζεσθαι 1221
ἀπαυθαδίζεσθαι 1221
—— ἀπαυτομολεῖν 1405
ἀπεγνωκὼς 1254
ἀπειθεῖν 1082
ἀπειλητὴς 979
ἀπειπεῖν 448
ἀπείρατος 1084, 1122
ἀπειρηκότες 225, 556, 1123
ἀπειρεχάλως 272,625
ἄπειρον. εἰς τὸ ἄπειρον συνελθεῖν 110
ἄπικρος 270
ἀπελέγχειν 1085
ἀπ' ἐλπίδων 849
ἀπεμπολᾶν 470
ἀπερείδεσθαι 1113
ἀσθέπτυκτον 113
ἀσθέσειπτον 1163
ἀπεῤῥῶγες 1407
ἀπερυθριᾶν 764
ἀπέχεσθαι ἐξ ἀνθρώπων 190
ἀπέχθεια 1372
ἀπεχθάνεσθαι 1242
ἀπεχθανόμενοι 477, 585, 570
ἀπεχθῶς διακείμενος 105
ἀπέχω fero 1033
ἀπεωσμένοι 738
ἀπεωσμένον 120
ἀπηνεῖς 494,1065
ἀπήνη 871
ἀπηρτημένα 892
ἀπηρτισμένον τελέως 110
ἀπλᾶγες 1077, 1266
ἀπλότης 154
ἀπλότης 1236
ἀποβάλλεσθαι 171
ἀποβίωσεσθαι εἰς ἀρετῆς λόγον 3
ἀπόγεια 809
ἀπογένεσθαι ἐξ ἀνθρώπων 178
ἀπογνώσκειν 89,130
ἀπόγνωσις 187,844
ἀπογραφὴ 510
ἀποδασμὸς 20
ἀποδειλιάζειν 324
ἀποδειλιῶντες 1319
ἀποδεῖν ligare 165
ἀποδέχεσθαι 271,279
ἀπόδημος ἀγαθῶν 68
ἀποδοχὴ 272
ἀποδυρίζεσθαι 270
ἀποδύσασθαι 1014
ἀπόδυσις 532
ἀποθέσιμα 724
ἀπόθετα 898
ἀποθησαυρίζειν 1304
ἀποθλίβειν 241
ἀποθρύπτειν 1135
ἀποκαραδοκεῖν 1137
ἀπόκρημνος 994,1165
ἀποκρύπτειν 1004
ἀπολαμβάνειν 109
ἀπολαμβάνεσθαί τινος 88
ἄπολις 133
ἀπολομοσμὸς 712
ἀπολύμενον 792
ἀπολυτρῶν 1077
ἀπομάχεσθαι 561
ἀπομαχόμενος 110
ἀπομυλίσειν 874, 982
ἀπομιμήσεσθαι 114
ἀπομιμεῖσθαι 144, 274
ἀπόμιμησις 115
ἀπομνημονεύειν 982
ἀπομοίρα 274
ἀπονητὶ 1187
ἀπονοεῖν 426
ἀπονοηθεὶς 174
ἀπόνως 342,346
ἀποπάλλειν 1228
ἀποπατεῖν 1063

ἀπο-

ἀποπιστεύειν 684
ἄποπτον 597, 653
ἄποπτος 695
ἀπορεῖν γνώμης 46
ἀπόρθητον 349
ἄπορον τῆς ἀλανοίας 356
ἀπόῤῥηξις 858
ἀπόῤῥητα ἀλανοίας 305
ἀπόῤῥητον 2
ἀπόῤῥωξ 1007
ἀποσείομαι 1386
ἀποσκευάζειν 826, 864, 1097
ἀποσκευάζειν τῶν γένους 60
ἀποσκευάζεσθαι 960, 979, 1017, 1175
ἀποσκευάζεσθαι ἐγκλήματα 1035
ἀποσκευὴ 184, 543, 556, 796, 1071
ἀποσκήπτειν 322
ἀποσκοπῶν 769
ἀποσοβεῖν 57
ἀποστάτης 471
ἀποστίλβειν 872
ἀποστολὴ 881, 930
ἀπόστολος 783
ἀποστραφῆναι 893
ἀποστροφὴ 849, 1070
ἀποσφίγγεσθαι 112
ἀποτάσσεσθαι 1123
ἀπότεροι 1216
ἀποτίμησις 794
ἀποτιννύειν 171
ἀποτίσασθαι 187
ἀποτολμᾶν 202
ἀποτομὰς 94
ἀπότομον κρημνῶν 103
ἀπότομος 870, 1129
ἄποτον 94
ἀποτρίβειν 872
ἀποτρόπαιος 1386
ἀποτροπὴ 779
ἀποτροπιασμος 12, 123
ἀποτυγχάνειν 866
ἀποτυμπανίζεσθαι 1344
ἀπότυπος 898
ἀπόφασις 57, 911
ἀποφορτίζειν 975
ἀποφορτίσασθαι 988
ἀποφράττειν 596
ἀποχειροτονεῖν 233, 1051
ἀποχρώντως 350
ἀποχώρησις 845
ἀποψεύδεσθαι 1170
ἀποψηφίζεσθαι 980
ἀποψυχθεὶς 848
ἀπραγμόνως 591
ἀπραγμοσύνη 8
ἀπράγμων 600
ἄπρακτοι 889, 932, 1069
ἄπρακτος 433, 915
ἀπράκτως 566
ἀπρομηθὲς 811
ἀπρονόητος φορὰ 466
ἀπροσδεὴς 348
ἀπροστάτευτοι 466, 894
ἀπροστάτευτον 566
ἀραρὸς 640
ἀργὴ ψάμμος 1068
ἀργία 125, 828, 1067
ἀργὸς σιδηρὸς 1316
ἀργυρίζειν 991
ἀργυρίζεσθαι 1024
ἄρδευσις 94
ἄρδην ἀφανίζειν 427, 934, 941
ἀρειμάνιος 1087, 1263
ἀρεσθεὶς 403
ἀρθεὶς 826
ἀρθῆναι 821
ἀρθρέμβολα 1401
ἀριστεῖον 624
ἄρκυς 250, 1271
ἁρματηλάτης 230
ἁρμοδίως 4
ἁρμόζειν 890, 1155
ἁρμονία 1195
ἁρμονίως 344
ἁρμὸς 10
ἄρουρα 1348
ἁρπαγέντες ὑφ' ἡδονῆς 226
ἅρπαγμα 486
ἅρπαξ 345
ἅρπη 652
ἁρπεδὼν 112
ἀρτάβαι 521
ἀρτιτόκους 225
ἀρτίως 1178
ἀρχηγὸς κακῶν 306
ἀρχὴν prorsus 133
—— τῆς ἀρχὴν prorsus 13, 684
ἀρχιστράτηγος 257
ἀρωγὰ 768
ἀσέλγεια 368, 887
ἀσελγὴς τόπος 563
ἀσήμαντος 1265
ἀσθμαίνειν 254
ἄσκεπτος 1035
—— ἐλπὶς 1215
ἀσκέπτως 664
ἀσκόπως 50, 1121
ἀσμενίσας 76
ἀσμενιστὸν 868
ἀσπιδίσκαι 1229
ἀσσάριον 97
ἀστὴ 420
ἀστρατήγητοι 1073, 1169
ἀσυλλόγιστον 147, 425
—— πλῆθος 356
ἀσύμφυλον 491
ἀσύνοπτον 736, 1307
ἀσφαλίζεσθαι 458
ἀσχάλλειν 1131, 1153
ἀσχολεῖν 324, 1138
ἄτακτος γυμνασία 1114
ἀταλαίπωρον 125
ἀταμίευτον 870, 1163, 1271
ἀταρακτήσας 697
ἀταράχως 624
ἄτεγκτος 902, 1244
ἀτενὴς 1323
ἀτενίζειν 872, 1252
ἀτιθάσσευτος 1285
ἀτιμία 165
ἄτονος 979, 1020, 1126, 1251, 1261
ἄτοπος 716
ἀτρέμαιον κατάστημα 684
ἀτρεμεῖν 726
ἀτρεμήσειν 832
ἀτρεμοῦντες 1122
ἄτρεπτον 474
ἀτρέπτως 1323
ἄτρεστον 1321
ἀτρύτως 487
ἀτυχία 856
αὐθάδης 26
αὐθέντης 1073
αὐθήμερον & αὐθημερινὸν 122, 1140
αὐθιγενὴς 1364
αὖθις 125, 128
αὖθις postea 426
αὖθις ἄνθρωποι 857
αὖθις. ἐν τοῖς αὖθις χρόνοις 105
αὖθις ἐσόμενοι 143. οἱ αὖθις ibid.
αὔλειον 1110
αὐλὴ 27, 326, 449
αὐλίζεσθαι 1122
αὐλίζοντες 1124
αὖοι 1277
αὖος τῷ δέει 1004
αὔτανδρος 1002, 1098, 1098, 1139, 1178, 1182
αὐτεξούσιος 155
αὐτεξουσιότης 1394
αὐτοκέλευστος 754
αὐτοκρατορὶς 794
αὐτοκράτωρ 119
—— λογισμὸς 206
αὐτομάτη φήμη 1149
αὐτοματισμὸς 466
αὐτομάτως 125, 128, 141, 142, 181
αὐτονυκτὶ 775
αὐτοτελὴς 620
αὐτουργία 1384
αὐτόχειρ 257, 531
—— ἐκείνου 656
αὐτοφίλαυτος 204
αὐτοχειρία 737
ἀφ' αἵματος 1001
ἀφαιρέματα 632
ἀφαλλόμενος 913
ἀφανίζειν 13, 210, 251, 291, 398, 406, 538
ἀφανίζεσθαι 176
—— ἐξ ἀνθρώπων 396
ἀφανίσαι 155
ἀφανισμὸς 9, 73
ἀφελὴς 128
ἀφετήρια 1232, 1261
ἀφετήριον ὄργανον 1124
ἀφήγημα 1406
ἀφηγεῖσθαι 1065, 1071
—— τῶν ὅλων 1094
ἀφήγησις 175
—— πραγμάτων 983
ἀφηνιάζειν 1189
ἀφηνιάζεσθαι 1169
ἀφιᾶσιν 124
ἀφιδρύματα 831
ἀφιερῶσθαι 118
ἀφιερόω 484
ἀφίημι ἀξίωσιν 304
ἀφιππάζεσθαι 672
ἄφιππον χωρίον 672
ἀφῖχθε 154
ἀφοδιασθεὶς 1058
ἀφορία γῆς 291
ἀφορμαὶ 575, 979, 1024, 1240, 1243
ἀφορμαὶ opes 602
ἀφορμαὶ 979
—— βίου 530
ἀφορμὴ 96, 603, 1023
—— σωτηρίας 94
ἀφορολόγητον 1365
ἄφροντις 850
ἀφυέστατος 1375
ἀφωνία 402, 638
ἀχανὴς 494, 1066
ἀχαριστεῖν 1090
ἀχάτης 114
ἀχλύειν 381
ἄχραντος 1228
ἀχώριστοι 427
ἀψὶς vel ἀψὶς 344
ἄωρον 1197

B.

Βάδην 250
βάδος 341, 344
βαθμοὶ τολμημάτων 1172
βαλάνου μύρος 62
βάλλειν 138
βάμμα 113, 114
βαπτίζειν 666
βαπτίζεσθαι 419, 1169
βαπτίζεσθαι 905
βαπτιζόμενος 1012
βάρις 464, 479, 658, 885, 928
βαρύνεσθαι 1172
βάσεις 228
βασιλειᾶν 954, 960
βασιλιᾶν 1199
βασιλευόμενοι 231
βασιλίζειν 26
βασιλικώτατος 234
βάσιμος 109
βασκαίνειν 945
βασκανία 126, 458
βάσκανος 233
βάσκανοι 980
βάσταγμα 248, 873
βαστάζειν 249, 619
βαστάζειν exportare 533
βαστάζειν tollere 440
βατὸς τόπος 115
βδέλλα 97
βήρυλλος 114
βιάζεσθαι βούλησιν 305
—— σωφροσύνην 152
βλάστησις 515
βλασφημία 266
βλασφημεῖν 249, 250, 390
—— πικρῶς 407
βοτὰ 85
βούβαλοι 338
βουβῶνες 1363
βουβωνιάζειν 1363
βουκολεῖν 1322
βουνιὰς 115
βραβεύειν 229, 248, 393, 1251, 1270, 1309, 1315
—— δίκαια 206
—— εὐνομίαν 103
—— σωτηρίαν 1177
βραβεύεσθαι 981
βραβευόμενον 14, 141
βραδύτατοι παθεῖν 1125
βραδυτὴς 288
βρασμοὶ 1003
βρασσόμενον 1137
βράττεσθαι 1280
βραχεῖ τούτων πλέον 528
βρίθειν 1265
βρίθος 1138
βροχωτὴρ 112, 113
βρύων 562
βυβλινὸν πλέγμα. 75
βύζην 1139, 1284
βύθιον 590
βυθὸς 5
βωμολοχία 1361

Γ.

Γαναθηνὸς 228
γαλεώτης 1027
γάλλοι 172
γαλίχιοι 76
γάστρα 1079
γαυρὸς 104
γεγυμνωμένος 1348
γεγονὸς ἐκβοᾶν 140
γείσιον 1223,1228,1269
γειτνιακὴ συνήθεια 87
γειτνίασις 1299
γειτονία 1301
γενάρχης 32
γενικὰ 1100
γέρρα 1130
γηρῶν 180
γηροκομεῖν 315
γηροκομία 219,303
γηροκόμος 32
γλυκυμοὶ 108,109
γλιχόμενος 625,1323
γλυκὺς 699
γλωσσόκομον 225
γνήσιοι 955
γνήσιος *legitimus* 35
γνωρίζειν 347
γνώριμοι 74,1067,1068, 1073, 1074, 1102, 1110, 1111
γνωριμώτατος 904
γνωσιμαχεῖν 198,571
γόης 1374,1376
γονόῤῥοι 1291
γοργὸς τὰς ὄψεις 247
γυναικομανεῖν 1012
γυναικωνῖτις 753,849
γωνιτὶς 1125

Δ.

Δαιμονᾶν 1075,1323
δαιμόνια 247,1308
δαιμονιζόμενος 339
δαιμόνιον 254,1035
—— τέρας 997
δαιμόνιος ὁρμὴ 1197
—— φύσεις 590, 1302, 1318
—— θυμία 1153
—— συμφορὰ 1002
δαίμων 1033,1037
δαίνυσθαι 241,1291
δαιτυμὼν 1291
δακτυλίθραι 1401
δακτύλιος σημαντὴρ 1042
δακρυτὸς 176
δάκχαρος. v. *Le Moyne* ad *Barnab.* p.620
δαπανᾶν πυρὶ 160
δασμὸς 225
δασμολογεῖν 1284,1337
δαψιλέστερον ἢ μέτρῳ 203
δαδουχοῦμαι 1176
δείκηλον 1066, 1068
δειναδρεῖν 1403, 1405
δεῖλαι ὀψία 93
δειμᾶν 173
δέιμαθαι 8, 150
δεινότης λόγων 1
δεισιδαιμονία 133, 437, 968,1066,1072,1089
δεισιδαιμονία *religio* 866
δεκαμυείαι φλεγμῶν 115
δελεάζοντες 1096,1102
δελεαστὸς 1389
Δελφικὴ τράπεζα 110
δεξαμενὴ 380
δεξιαὶ 1160. δεξιαὶ πίστεις 1166. ὀπὶ δεξιὰς στρωθεῖν 957, 1140. ὀπὶ δεξιαῖς 781
δεξιότης 396
—— λόγων 396
δεξιώματα 712
δεξίωσις 709
δεξιώτερον 348
δόντας 299
δεινοῦν 55, 641, 1202
δεινότης 1301
δεινοτεύειν 104
δεινοτικῶς 1189
δεῖν 117,121,122
δειλίνεια φάρμακα 989
δημαγωγία 372
δημαγωγῶν 304, 908
δῆμος 841,921
δημοτελὴς 212
δημοτικὸς 119,363,615
δημοτικὸς *popularis* 923, 1174
δημοκόσιον 940
δημότης 167
ἀβασανίζειν 210
ἀβόρολον 404
ἀβρωσις 1328
ἀγγελία 1144
ἀγὼν ὑπὸ 444
ἀγνοια 775
ἀγνωσις *cognitio* 668
ἀγχοῦ 328
διαδιδράσκειν 847
διαδοκαπτόμενοι 1220
ἀδρᾶσιν πιεῖν 757
ἀδρᾶσις 808
ἀδύνας δρασμῷ 1142
ἀδυρεῖν 1291
ἀδύζυξις 489
ἀδυδίζεσθαι 625
ἀδύζημα 112
ἀδύνασις 257, 264, 955, 964
δεδῆσθαι 360
δίαιτα 128,229,364,458, 352,395
δίαιτα βίου 584
—— ἐγκλημάτων 102
—— πολιτικὴ 694
δίαιτα 1385
διαιτᾶν κρίσεις 620
διαίτητὴς 102
διαλυτὴς 1034
διακάθαρσιν 872
διακρεστεῖν 275,278,669
ἀδίκων 111,113
διακένως ὑφασμένον 112
διακινδυνεύειν 275
διακλοῖειν 1191
διακονεῖν 333
διακονεῖσθαι 462
διακοντίζεσθαι 1174
διακόρεσις 301
διακοσμεῖν 229
—— δυόμενον 385
διακόσμησις 9
διακύειν 889
διακρεμνίζειν 961
διαπείνων 957
διακρυβολίζεσθαι 1189
διακρίνειν 990
—— νόσον 967
διακρίνεσθαι 1005, 1017, 1020, 1147, 1179
διακωδωνίζειν 863
διαλαμβάνειν 340,1230
διαλείματα 44,1261
διαλείπειν 1033
ἀδιάθετος 1021
διαλλακτὴς 44,982
διαλύεσθαι 965
—— μέμψεις 195
διαμαχεῖν 1292
διαμάχης 155
διαμαλίζειν 121
ἀδάμαντος 187
διαμισεῖν 1184
διαμώμενος 85,94
διανασεῖν 861
διανθίζειν 352
διανύσας 994
διαπαίζειν 1236
διαπαλαίειν 45
διαπαροξύνειν 446
διαπιπτοντηδὸν σοφία 356
διαπίπτειν 511,1085
διαπεπίστευον 1296
διαπεύσιοι βοαὶ 1079
διαπεύστος 1048,1283
διαπίνειν 23,426,1394
διαφεῖν 1308
διαῤῥεῖν καρὰς 844
διασαφεῖν 214,940
διασείειν 1216
διασύρειν 235
διασφαλεῖς 518
ἀδιάταξις πολιτεύματος 2
διαστρεφεῖν 967
διατείνειν 658
διατείχισμα 1227
διατίθεμαι 268
διατίθεσθαι ἔξον 28
διατιμᾶν 584
διάτορος 432
διαῤῥοὴ 1085
ἀδιάφθορος 1266
διαύπνωσις 115
διαυγαδεῖς 220
διαυγὲς 98
διαυγέστερον 515
διαφθείρειν ἢ ἀδίκοις 420, 425
διαφορὰ 904,991
διάφορος *inimici* 1075, 1223
διάφορον 510
—— μεγίδες οἴκημα 895
διάφορος 931,1002
διαφόρως ὄχα 871
διαφορώτατα ἁπάντων 1063
διαφορώτατοι 650
διάφραγμα 845
διαφυλάττειν 849
διαχάρας ἅλιον 1038
διαχλεύειν 426
διάχυσις 689
διαπαύειν 1118, 1153, 1155, 1161, 1164, 1191, 1215, 1216
διαπτοῦν 69,656,1271, 1310
διακπτοῦντες 848,1153
διακπίπτειν 646, 1280, 1310
διεδόσιν 275
διελαύνειν ξίφει 1097
διενοχλεῖν 397
διεξελαύνειν 1305
διεξέει πᾶσιν 148. ἢ βασιλείας *ibid.*
διεξδικεῖν 956
διέπειν 1390
διεργάζεσθαι 847,1141
διεργασθεὶς 872
διεσπεραγεῖν 251
διεύλοιν 1252
διεθίσας 56
διημαρεύειν 766
διηνθισμένον 113
διϊκνεῖσθαι τὸ σωμάτων 565
διϊσάμενοι 1093,1230
διχομοῖρος 791
διχολογεῖν 173,868
διχολογεῖος 612,1110
διχολογία 641, 697, 970,1314
διχόματα 1304
διχόνοια 827
διοδεύειν 1140,1146
διοικήσεις βασιλείας 1042
διοίκησις *ditio* 697
δι' ὄχλου εἶναι 1075
διπλοῖς 245
δίστυλος 1227
δισταγὴς *vel* διστγὴς 344
δίψια ὕδατα 1345
διώκειν *sequi* 366
διωλύκιον 1310
διωρία 1239
δολερὸν 214
δολιόπαλος 1175
δολοφρονηθεὶς 421
δόμησις 1008, 1090
δόμος *ordo* 469, 479
δόξαν 144
δόξαν παρέχειν *videri* 27
δορίκλιτον 157,1194
δορυφορεῖν τινα 1006
δορυβόλα 420
δυλοκρατεία 837,863
δοτὴρ 37
δρᾶγμα 50,124
δράκα 124
δραματουργῶν 1016
δρασμὸς 991. δρασμὸν παρεχεῖν 141
δράσειν 669. δρασόμενος 1145
δρασήριος 65
—— ἀνὴρ 279,396,404, 779,983
δρομάδες κάμηλοι 274
δρύφακτος 596,707,1130, 1226,1269
δυναστεύειν 302
δυσαλωτοὶ 1138,1008
δυσαναλυτοὶ 1138
δυσαναχωρεῖν 297
δυσαντίπλεκτον 831
δυσαποδίδακτον 710
δυσάρεσοι 138
δύσαρκτον 1057
δυσαυξεῖς 94
δυσδιάθετος 1312
δυσδιοίκητον 1089
δύσλυπος διακείμενος 183
δυσλυπεῖντες 161
δυσόμβολον 751
δυσομβολόπαλον 616
δυστεδίνητα 995
δυσήνυστον 1251
δυδιανατῶντες 1162,1179, 1240, 1252, 1266
δυσκατάλυτοι 1174

δυσμα-

δυσμαχώτατον 297
δυσμένεια 257,569
δυσμεταχείριστον 971
δυσπαραίτητον 721
δυσπειθὴς 138
δυσπρέπεια 113
δυσειγὴς 324
δυσήνακτον 1181
δυσφημία 715
δυσχωρία 655,780
δυσωπεῖν 523, 960, 971, 1145, 1186
δυσωπεῖσθαι 990
δυσώπημα 1021
δυσωπῆσαι 538,732
δωροδοκία 651

E.

Εγγαστρίμυθος 269
ἐγγενὴς 870
ἐγγράφως 1025
ἐγγύη 145
ἔγερσιν ποιεῖν 353
ἐγκαθεζόμενοι 254
ἐγκαθεῖρξαι 179
ἐγκάθετοι 1281
ἐγκαλεῖν αὐτοῖς ἀπάτης 185
ἐγκαλλωπίζεσθαι 799
ἐγκάρσιος 695
ἐγκέλευστον 1048
ἐγκεχειρισμένος 331
ἐγκεχειρισμένοι ἀρχὰς 209
ἐγκρατῶς ἄρχειν 603
ἐγκρίνεσθαι 1062
ἐγκύμων 26, 878
ἔγκυος 296
ἐγχειρεῖν 211,214
ἐγχειρίζεσθαι 338
ἐγχειρίζειν ἑαυτὸν *tradere seipsum* 1344
ἐγχειρισθεὶς 901
ἐγχώσας 346
ἔδνα 252
ἐδώδιμον 45,1195
ἐθελοκακεῖν 173
ἐθελοντὴς 486
ἔθημον 1262,1267
ἐθνικὴ φωνὴ 511
ἐθνοπλήκτης 1399
εἰδέα 703
εἴδωλα 1327
εἰκαῖα χερμὰς 1224
—— ψαμμὸς 1068
εἰκαῖον 1184
εἰκαῖος τόπος 1068
εἰκαίως 1191
εἰκὸς 1317
εἴλη 888,916,925
εἰλικρινὴς λογισμὸς 869
εἰργᾶσθαι 283
εἰργνύμενον 112
εἰρεσιώνη 123. v.Cas. cum Bar. p. 448.
εἰρηνεύεσθαι 491,897
εἰρωνεία 1180,1185
εἰρωνεύεσθαι 980,1080
εἰς ἅπαν 349
εἰσαφεῖναι 1253
εἴσδοσις 511 in *Var. Lect.*
εἰσηγεῖσθαι νηστείαν 932
εἰσηγουμένων ἄλλων 126
εἰσκύπτειν 703
εἰσπράξασθαι 155
εἴσπραξις χρεῶν 1092
εἰσπράττειν αὐτὸν δίκην 306
εἰσπράττεσθαι δίκας 918
εἰσπράττεσθαι δίκην ὑπὲρ 408
ἑκατοντόμαχοι 592
ἐκβλύσαι 94
ἐκβοηθεῖν 1153
ἐκβρασθῆναι 419,1148
ἐκγοητεύειν 982
ἐκδεικνύμενοι 1065
ἐκδεινῶν μειζόνως 761
ἐκδιαιτεῖν 1314,1396
ἐκδιαιτώμενος εἰς τρυφὴν 1015
ἐκδιδύσκω 1078
ἐκδικηθῆναι 267
ἐκδίκησις 254
ἐκδικίᾳ 838
ἔκδοσις 511
ἔκδοτος 268
ἐκδυσωπεῖν 670
ἐκεχειρία 5, 1089, 1123, 1219
ἐκθειάζων 818
ἔκθεσμος 1397
ἐκθορὼν 997
ἐκθύμως 852,1074
ἐκκηρύσσειν 1090,1112
ἐκκλέπτειν 1142
ἐκκλησιάζειν 232,372
ἐκκοιτοῦντες 1269
ἐκκριθεὶς 1063
ἔκκρισις 125,1063
ἔκκριτος 1208,1084
ἐκκροτήσας 228
ἐκκρούειν 964
ἐκκρούεσθαι 762
ἔκλαμπρος 1216
ἐκλειπία 864
ἐκλιπαρήσαντες 210
ἐκλυθεὶς 984
ἐκλυσσᾶν 601
ἔκλυτον 318,1002
ἐκμανὴς 360
ἐκμειλιχθεὶς 1200
ἐκμεμετρημένος 111
ἐκνεύσας 289
ἐκνικᾶσθαι 569
ἐκπαραβόλως 1310
ἐκπεπολεμωμένον 570
ἐκπεριελθεῖν 183
ἐκπριϊὼν 145
ἐκπριοδεύειν 111,753
ἐκπιέζειν 127
ἐκπικραίνεσθαι 824
ἐκπικραινόμενοι 202
ἔκποδος 280
ἐκποδὼν 253,821
—— ποιεῖν 463
—— ποιεῖσθαι 576
—— ἑαυτὸς ποιεῖν 443
ἐκπολεμοῦσθαι 149,547,582, 1147,1155
ἐκπολιτεύειν 1395
ἐκπρεπῶς 99,150
ἐκπυρσεύειν 1205, 1224, 1318
ἐκπύρωσις 891
ἐκπυρῶται 1198
ἔκπυστος 804
ἐκρήσσειν ὀργὴν 980
ἐκριπίζειν 1079
ἐκριπίζεσθαι 1084
ἐκριπισθέντες 962
ἐκσείω 1101,1103,1191
ἐκσκευάζεσθαι 1190
ἔκσπονδοι 1091
ἐκστησάμενοι τῷ λόγῳ 929
ἐκ συνθήματος 1066
ἐκ συντάγματος 1066
ἐκταφρεύειν 1215
ἐκτέμνειν 1388
ἐκτενῶς 1271
ἐκτίνειν χάριν 437
ἐκτομία 172
ἐκτόπως 1062,1183
ἐκτρέπεσθαι 27
ἐκτύπωμα 1229
ἐκφαυλίζειν 115,214,238, 253
ἐκφαυλισμὸς 120
ἔκφαυλον 127
ἐκφοβεῖν 1019
ἐκφοίτησις 841
ἐκφροντίζειν 853
ἔκφρων 255, 1026
ἐκφύσαντες 515
ἔκφυσις 515
ἐκχαλκεύειν 115
ἐλασία 78, 210
ἔλασις 441
ἔλασμα 503
ἐλάτη 344
ἐλαύνεσθαι 85
ἔλεγχος 1034,1037,1038, 1040
ἐλεπόλεις 1103,1127
ἐλήλατο 110
ἕλιξ 114
ἐλλαμπρύνεσθαι 800
ἐλπὶς metus 850. ἀπ' ἐλπίδος 859
ἐλπίδος ψυχρότερος 1261
ἔλυτρον 115
ἐμβατεύειν 81
ἐμβεβροντημένοι 1281
ἐμβολαὶ χώρας 984
ἐμβολὴ 1235,1236
ἐμβολὴ *aditus* 1216
ἔμμηνον αἷμα 1308
ἔμμηνος 1228
ἐμπαροινεῖν 261,764,892, 1334
ἐμπεδοῦν 873
ἐμπείρως εἶχε 432
ἐμπεριπλέοντες 1155
ἐμπερονᾶν 1297
ἐμπίπλασθαι 165
ἐμπιπράντες 894
ἐμπίπρησιν 986
ἐμπόδιον 1023
ἐμπολιτεύειν 780
ἐμπορεύειν 1022
ἐμφάνεια 233,704
ἔμφασιν διδόναι 1078
—— παρέχειν 1175
ἐμφερὴς 107,110,114
ἐμφιλοχωρεῖν 69
ἐμφορούμενος 233,338
ἔμφρουρος 1102,1114
ἐμφωλεύειν 994, 1038
ἐναγὴς 306,421
ἐναγιασμὸς 958,959,1267
ἐναγισμοὶ 864,972
ἐναγόμενος κλοπῆς 63
ἔναγχος 236
ἐναποκάμνειν 1126
ἐνάρετος 1266
ἐνάριθμος 354
ἐναυλίζειν 975
ἐνδαίκνυσθαι 840, 1059, 1168
ἔνδακρυς 40
ἔνδειξις 798,850
ἐνδελεχισμὸς 477, 958, 1266
ἐνδῆσαι ἀραῖς 152
ἐνδιαιτᾶσθαι 131
ἐνδοιασίμως 738
ἐνδόμησις 695
ἐνδὺς 1068
ἔνδροσος νάμασιν ὑδάτων 354
ἐνδυτοῦ θώρακος 1229
ἐνειλήματα 516
ἐνειλινδεῖσθαι 1201
ἐνεπόρπωσε 116
ἐνεργεῖσθαι 675
ἐνεργὸς 1121,1199
ἐνεῤῥαμμένος 120
ἐνεστᾶναι 121
ἐνευδοκιμεῖν 1332
ἐνεχυριάζειν 169
ἐνήλατον 352
ἐνημέρημα 676
ἐνήσκηνται τῷ ὕψει 114
ἐνηχεῖν 402
ἐνθηλυπαθεῖν 1201
ἔνθους 1143
ἐνθυμεῖσθαι μείζονα 983
ἐνθύμημα 932
ἐνιαύσιον πεδίον 410
ἔννοιαν λαβόντες 1101
ἐνομβρία 379
ἔνορκοι πίστεις 432
ἐνόω 1130
ἐνπορπόω 1229
ἐνράσσει 211
ἐνσοιδεὶς 212
ἐνσκήπτειν 156, 299, 322
ἐνσκήπτει νόσον 964
ἐνστόμισμα 829
ἔνταξις 692
ἐντειχίζειν φρουρὺς 420
ἐντεταμένως 479
ἔντευξις 668
ἐντομὴ 115
ἐντορεύειν 342
ἐντραπέντες 1321
ἐντρέπεσθαι 1240
ἐντριβόμενος 854
ἐντροπὴ 54,146,647,699, 1280
ἐντυπεῖν 1060
ἐνύβρισμα 924
ἔνυστρον 145
ἐξαγγελτὸς 828
Εξαγριαίνειν 768
Εξαγριόω 765, 767, 781, 817
ἐξαγριούμενος 101
ἐξαγριοῦν 665, 817, 1008, 1178
ἐξᾴδειν 247,254
ἐξάδελφος 900
ἐξαιθριασθὲν 1154,1195
ἐξαίρεσις 162
ἐξαίρετα 331
ἐξαίρετον 157, 181, 1007
ἐξαίρετος 509,1061
ἐξαιρέτως 2,870,1176
ἐξαίσιοι βοαὶ 1071
—— πέτραι 1264
ἐξακολουθεῖν 368
ἐξάκουστος 162
ἐξακριβάζειν 870
ἐξακριβοῦν 1160
ἐξακρούεσθαι 961
ἐξαλλάττειν 707
ἐξαπίναιος 1002
ἐξαπιναίως ἐπιδρομὰς 1126

ἐξ ἀπόπλου 581,995
ἔξαθρον 127
ἔξαρνος 183
ἐξαρπάζειν κινδύνων 251
ἐξαυδαλίζεσθαι 698
ἐξ αὐτῆς *statim* 295
ἐξαφανίζειν 133,264,350
ἐξαφανίζεσθαι 248
ἐξαφανίσαι 405
ἐξεγγίονος 751
ἐξέδρα 352,1214
ἐξειφωνεῖσθαι 667,683
ἐξιλλωΐζειν 17
ἐξιπτάσθαι 866
ἐξεργασία 956
ἐξερημοῦσθαι 1199
ἐξισμὸν 342,346
ἐξομενίζειν 1395
ἐξουτελίζειν 236,793
ἐξηγεῖσθαι πραγμάτων 856
ἐξυλκύντα 86
ἐξημερεύω 1392
ἐξοκνμὸς 111
ἐξιδιώσασθαι 156,736
ἐξικετεύειν 126
ἐξιπτάσασθαι 398
ἐξίσταται κλήσεως 128
ἐξισορεῖν 131
ἐξοκέλλειν 762,1179,1188
ἐξολόθρευσις 492
ἐξομαλίζειν 1128
ἐξορκεῖν 412
ἐξορκίζειν 73
ἐξόρκωσις 339
ἐξυβρίζειν 127,229
ἐξυβρίζειν εἰς τὴν τύχην 1067, 1074
ἐξυβρίζεις εἰς 26
ἐξυπηρετῶν 562
ἐξωκέλλειν εἰς σκυτὴν 1075
ἐξώλεις 192,1173
ἐξώλης 1036
ἑορτάζειν ἀνάκτεσιν 541
—— γάμοις 490
—— γενέθλιον 869
—— σκηνοπηγίαν 485
ἐπαγγελία 211
ἐπαγγελία *narratio* 955
ἐπάγγελμα 1332
ἐπαγωγὸν 1389
ἐπαινεῖν τοῖς εἰρ. 140
ἐπαλαζονεύεσθαι 1097,1170
ἐπαλαλάζειν 1337,1161
ἐπαλληθεύειν 1314
ἐπαλληλιμμένον 779
ἐπάλληλοι 1213
ἐπάλξεις 1130,1223
ἐπαμύνειν 992
ἐπανακύπλω 1034
ἐπαναξυρίζω 855
ἐπανασειόμενοι 849
ἐπανασοβεῖσθαι 851
ἐπαναστέχειν 833
ἐπανήκεστον 930
ἐπάνω χρημάτων 463
ἐπαρᾶσθαί τινι τὸν Θεὸν 401
ἐπάρατος 306
ἐπαρκεῖν 672,676
ἐπάρχεσθαι 338
ἐπαθμαίνειν 1398
ἐπαυθαδίζειν 1131
ἐπαύλεις 1053
ἔπαυλις 1103
ἐπαυρίζων 1008
ἔπειξις 860
ἐπειρωτεύειν 964
ἐπειρωτευόμενος 1253
ἐπείσακτοι γάμοι 360
ἐπεύχεσθαι 239
ἐπιλαμπρύνειν 932
ἐπιλαπίζειν 591,681
ἐπέμμενος 1291
ἐπιπίνει 220
ἐπιρειδόμενος 432
ἐπιρείσας 275
ἐπιρριπτισμός 402
ἐπιξυνάδιν πρεσβυμότερον 2
ἐπίτειος 121
ἐπιφημεῖν 144
ἐπίκοον 202, 332, 419, 1145
ἐπίκοος 323, 419, 1145
—— γίνεσθαι 350
ἐπίλυδες 351,548
ἔπιλυς βίος 374
—— λέων 1156
ἐπίρεια 597,663
ἐπίσαν 114
ἐπιβάθρα 501,1317,1324
ἐπιβάλλειν 679,1011
ἐπιβαπίζειν 1024
ἐπιβατήριον μάχαιραν 1136
ἐπίβατον 115,199,763
ἐπιβεὶς 817,1042
ἐπιβοίω 284
ἐπιβοᾶν 1165
ἐπιβολαί 1225
ἐπιβόλαιον 254
ἐπιβολὴ 298, 502, 647, 960, 1041
ἐπιβρίθειν 1133, 1135, 1233
ἐπιβωμίτης 1359
ἐπιγαμία 500,751
ἐπιγελᾶν 983
ἐπιδαυλεύειν 870
ἐπιδέξιον 774
ἐπιδιακινδυνεύειν 648
ἐπιδικάζεσθαι ἀρχῆς 853
ἐπιδικάσιμον 139
ἐπίδοξος 595
ἐπιδραπόμενος 728
ἐπιδρομὴ 566
ἐπιεικεῖς λόγος 382
ἐπιεικὴς τὸ ἦθος 395
ἐπιεικῶς 988
ἐπιεικῶς ὑψηλὸν 1009
ἐπιθειάζειν 90, 151, 850, 1041
ἐπιθειάσας 348
ἐπίθεμα 110
ἐπὶ καρῷ 1171
ἐπικαρπία 944,983,1264
ἐπικαρπολογούμενος 1393
ἐπικάρσιος 1317
ἐπικαταπιδῶντες 1155
ἐπικατασείω 959
ἐπικείμενος ἄρτος 345
—— πρεσβυτεῖον 1016
ἐπικαχαλκευμένος 107,108
ἐπίκηρον 536
ἐπίκλην 900
ἐπικλίνει 26
ἐπικλυτὴ χωρία 185
ἐπικυρικὸν 621
ἐπικυφίζειν 262
ἐπικυφίζεσθαι 819
ἐπίκριτοι 1125
ἐπικροτεῖν 658
ἐπικυμαίνειν 141
ἐπιλίθιον 59
ἐπιλογὴ 1359
ἐπιλογισμὸς 697,995
ἐπίμαχον 613,999
ἐπιμελητὴς 327
ἐπιμιξία 162,728
ἐπινίκια 543
ἐπινίκιον 1307
ἐπίορκος 914
ἐπίπεδον 113, 582, 1227, 1315
ἐπίπληξις κολάσεως 857
ἐπιπλήττειν 894
ἐπιπλήττειν τινὶ 872,874
ἐπίπλων 121
ἐπιπολάζειν 85
ἐπιπολαίας πληγὰς 1126
ἐπιπολαίως 1135
ἐπίπρασθαι 54,970,1021
ἐπίπρασθαι ποιεῖν 244
—— δόμβος 140
ἐπιρρεγολογούμενοι 1393
ἐπισάττειν 31,266
ἐπισείειν 981
ἐπισεμνυνόμενοι 1364
ἐπισίδειν 359
ἐπίσημοι ἡμέραι 109
ἐπισημότατος 126
ἐπιστὰς 1358
ἐπιστισμὸς 1124
ἐπισκιάζεσθαι 666
ἐπισκήπτειν 764
ἐπίσκηψις 801
ἐπίσκοπος 533
ἐπισκοτῶν 203,1230,1238
ἐπιστάρχειν 1124
ἐπιστῶ 417
ἐπίστασις 745,746
ἐπιστέλλειν 612
ἐπιστενάζειν 911
ἐπιστομίζειν 778
ἐπιστόμισμα 860
ἐπιστρατεύειν 954
ἐπιστρόφιδά τινος 603
ἐπιστροφὴ 563,780,851
ἐπισωαίνειν 185
ἐπισφαλὲς 184
ἐπισφαλέστερος 254
ἐπισφαλῶ 195,198
ἐπισφαλῶς 257
ἐπίτασις νόσου 1039
—— ὀδυνῶν 872
ἐπιτάφιοι ἔπαινοι 279
ἐπιτάφιος θρῆνος 283
ἐπιτείχισμα 1013
ἐπιτεχνᾶσθαι 237
ἐπιτελὴς 348
ἐπίτευγμα 1125
ἐπιτεωδνὴς βίου ἕξις. 843
ἐπιτηδείως ἔχειν πρός 149
ἐπίτηδες 184,297
ἐπιτήδευσις 113,160
ἐπίτιμον 170, 636, 995, 1033,1380
ἐπιτρεπῆναι 139
ἐπιτροπεύειν 135,697,865, 1296
ἐπίτροπος 424
ἐπιφάνεια 261, 521, 701, 1304
ἐπιφάνεια θεοῦ 400
ἐπιφανὴς 907
ἐπίφημισμα 1303
ἐπίφοβος 540
ἐπιφωνᾶν 850
ἐπιφοίτησις 753
ἐπιφροσύνη 701
ἐπιφυλλὶς 165
ἐπιχλευάζειν 1185
ἐπιχώνιος 1163
ἐπιχωριάζειν 34
ἐπιψηφίζειν 854,999
ἐπολιδαίνειν 1138
ἐπομβρία 19,104
ἐπόμνυμαι 236
ἐπόφθαλμιᾶν 43
ἐπῳδαὶ 339
ἐπωμὶς 113 bis. 346
ἐπώνυμα 710
ἐπώνυμοι ἡμέραι 573
ἐρανίζειν 51
ἐράσμιος 866
ἐργάζεσθαι κακὸν αὐτῶν 310, 327
ἐργαλεῖον 235,343,1123
ἐργολαβεῖν 1022,1079
ἐριδίζειν 157
ἐρέπτια 208,975,1161
ἔρευνα 1094
ἐρινεὺς 1275
ἔρμαιον 165,970,1187
ἔσοπτρον 515
ἐστυσμένος 204
ἑστίασις 232,352
ἔστιν ὅς 854
ἐσχάρα 111
ἐσχαρίτη 290
ἑσπεραί 935
ἑταιρία 252
ἑταιρικὸν 616
ἑτερογαμοσύνη 466
ἑτοιμασία 432
εὐαγγελία 1205,1208
εὐαγγελίζειν 181
εὐαγγελίζεσθαι 312,1154
εὐαιρέσεις 535
εὐαρμοσία 110
εὔγναμον 68,779,1180
εὐγναμονεῖν 776
εὐγνωμόνως 413
εὐγνώμων λογισμὸς 36
εὐδαιμονίζειν 1322
εὐδιαθέτως 1124
εὐδοκιμεῖν 308,680
εὐδοκίμησις 625
εὔεμβολος 827
εὐεπίβατον 848
εὐεργεσία 712
εὐεργία 253
εὐετηρία 59,1300
εὐθανατήσοντες 402
εὐθυία 309,1166,1276
—— καρπῶν 1194
εὔζωμος 115
εὐήθως 589
εὐημερία 681
εὐθυεῖν 318
εὐθυόμενος 692
εὐθυμία 93,826
εὐκαιρίαι ἐντεύξεως 737
εὐκαιρίας 546,1321
εὐκατέργαστοι 274
εὐκολία 858
εὐκρασία ἀέρος 354
εὔκρατος ἀρύσασθαι 1154
εὐκτέον 40,312,769
εὐκτὸν 849
εὐλάβεια 494
εὐλαβεῖσθαι 39, 1048, 1395
εὐλαβὴς 249,585
εὐλογεῖν 329
εὐλογεῖσθαι 1243
εὐλογία 477
εὐλογεῖα 1397,1401

εὐμα-

ὑμαρὲς 252,329
ὑμαρέθη 246
εὐνοϊκῶς ἔχειν 313
εὐνομία 229,1007,1396
εὐνυχίζειν 436
εὐοδεῖν 438
εὐπαιδία 211
εὐπεριπολέθητον 1298
εὐπόδηλος 155
εὐπείθεια 1107,1221
εὐπίστεια 1231
εὐπιστὸς 1166
εὐποιΐα 873
εὐπορεῖν 130
εὔπορος 588
εὐπραγία 840
εὐπρέπεια 153,138
—— χαρπῶν 131
εὐπρεπὴς 246
εὐπρεσβύγορος 845
εὔρεια κατεδωμάτων 1197
εὐσεβεῖν 1372
εὐσάθεια τόπου 815
εὐσαθεῖν 674
εὐσελὴς 1380
—— ἄπλιστος 147
εὐτύχως 523
εὐσυνόπτον 961,1150
εὐσυνοπτὸς 1129
εὐσήμονες 907
εὐσχολῶν 340
εὐταξία 1063,1102
εὐτέλεια 205
εὐτολμία 259
εὐτονεῖν 1191,1256,1280
εὐτονία 1123
εὔτονον 1152
εὐτόνως 1191
εὐτρεπὴς 212,415
εὐτρεπίζειν 371,426,539, 620
εὐτρεπίζιος 930
εὐτρεπιδόντα 1322
εὐφημέμενος 1202
εὐφιλὴς ὁμιλεῖν 138
—— ὠφαίοις 354
εὐχρηστία 14
ἐφαπλὶς 116
ἔφεδρος 714
ἐφέσιμον 862
ἐφέστος 43
ἐφέδεσθαι 1361
ἐφημερὶς 327,904
ἐφέδησιν 142
ἔφθη λαβεῖν 2
ἐφίστλις 115
ἐφικτὸν 219
ἐφικτὸν αὐτῷ 192
ἐφόδια 1035,1274
ἐφόδιον 1015,1167,1265
ἐφορμεῖν 990
ἐχέγγυον 851,902
ἔχειν ἢ τεθνᾶναι 872
ἐχεμυθεῖν 1015
ἐχυρότης 186
ἐωλότερον 1187

Z.

Ζάγλη 164
ζευγματῆρες 527
ζηλοτυπεῖν 317
ζηλοτυπεῖος 526
ζηλοτυπία 330
ζηλωτὸς 289,881
ζηλωτὸς ἦν 360
ζηλωτότερον 252
ζωγρεῖν 1290
ζωγρία 901
ζωμὸς 582

H.

Ἡγεμονικώτατος 1296
ἤγημα 640
ἤγημαι 847
ἠγλαϊσμένον 116
ἤδεως ἔχειν 285,413
ἡδυπάθεια 1393
ἠθολογεῖν 1407
ἡμίβρωτοι 1322
ἡμιβλιον 703
ἠπειρωθῆναι 90
ἠρεμεῖν 135,227,906
ἦρτο 815, 830
ἠσυχάτης ἀρετῶ 132
ἠσυμβίον 113
ἡσυχάζειν 298
ἡσθὰς γυναικὸς 670

Θ.

Θαλεῖον 1063
Θάλεια εὐφροσύνα 869
Θαλπόμενοι ἐλπίδι 1176
Θαυματοποιοὶ 1125
Θαυματία 1133
Θεάτρον 220
Θεάζειν 768
Θεασμὸς 1075,1114
Θεωρήτερον 999
Θεμιστοῦμενον 1353
Θεμιτὸν 1292
Θεοκλυτεῖται 81
Θεόκλυτος 26
Θεόκριτος 41
Θεοσέβεια 2
Θεοφιλεῖς 14
Θεοφιλὴς *deo charus* 47 415
Θεραπαινὶς 290,308
Θεραπεία 294,1015
Θεραπεία *famulitium* 645
Θέλγεται 1228
Θέκη 370
Θόλου ἢ ἄξιον *in architectonicis* 108,109
Θηλύνειν 172
Θρίκλεια χρύσια 470
Θρεῦειν 355
Θρεῦσιν 41
Θόλος 347
Θορυβέω 1178,1184
Θραῦσμα 209
Θρέμματα 427,426,469
Θρασυκεύμενον 1101
Θρυγὸς 150, 346, 596, 1009
Θρίγκωμα 701
Θροεῖν 850
Θρυλεῖν 818
Θρυλλόμενοι βαθίσμασιν 1201
Θυΐεσκε 120
Θύματα 388
Θυμελικοὶ 688
Θυμαδία 1300
Θυμιᾶν 118
Θυμιάμενον 125,995
Θυμοῦσθαι 982
Θυμαία 117
Θυρὸς 358
Θύρωμα 351
Θύσαιροι 113,114,1229
Θυσιαστὴν ἔργον 1229
Θύτης 517
Θύωμα 117
Θωράκια 1093,1224

I.

Ἰδέαις 114
ἰατρεύειν 922
ἰδέα 358, 177, 1154
ἰδιότροπον 509
ἰδιοτέμεον 119
ἰδιοτύπειν 334
ἰδιότης 370
ἴδρις 799
ἱδρύεσθαι 8
ἱερὰ γράμματα 1229
ἱερεῖα 119
—— καίειν 13
ἱερεῖον 82, 329
ἱερόδουλοι 481
ἱερὸν 393
ἱεροποιΐαι 635
ἱεροσυλία 503
ἱεροσυλῶν 459,1343
ἱεροψάλτης 522
ἱεράματα 16,44
ἱεραμβίον 500
ἱκμὰς 94
ἵλη 874
—— ἱππέων 407
ἱλυσιόμενος 7,1134
ἵμερος 1005
ἰνίον 115
ἰσοδόλιστος 761
ἱππάζειν ἄριστοι 211
ἱππήλατον 654
ἱππότης 291
ἱππῶν 738
ἶρις 117
ἶς 1274
ἰσοπέλιδες 1405
ἰσοπολιτεία 894
ἰσόπιμον 363
ἰσορεῖν *videre* 28
ἰσορεῖν 141,142,350,762, 1265
ἰσόρησα *vidi*. Dale de Idol.
ἱστορία 179. κατ' ἱστορίαν 1149,1795
ἰχθὺς 881
ἰχθυογνωμοσύνη 1348
ἰτέα 123
ἴυγξ 1064
ἰχὼρ 85

K.

Καθαιμάζειν 122
καθαγιδισόμενον 121
καθαρίζειν 485
καθάριοι 161
καθαριδῆναι 1392
καθαροποιεῖν 121
καθάρσιον πῦρ 893
καθαρῶς 803
καθέδρα 194
καθειργνύντες 106
καθεδοῦντες 651
καθήκει 296
καθηδρύκει 129
καθήρωσις 31,720
καθημᾶν 180,254
καθιστάμενοι εἰς ἀπολογίαν 143
καθιστάνοι 719
καθόλου 1242
καθομιλεῖν 824,862
καθομολογεῖν 873
καθοσία 116,987, 1188
καθυμνέω 1034
καθύπνωσε 878
καθυφίεις 229
καινοδοξεῖν 742
καινοτομαθὲν 1275
καιφυγεῖν 515
κάνασις 817
κάρι 1266
καρίων 406
καριότατα 1180
καροπία 1372
καροφυλακεῖν 1268
καροφυλακτεῖν 714
καποδαιμονῶν 1011
κακόδεια 263
κακόδοξος 294
κακοπαθεῖν 459
κακοστραγία 138,596
κακοτεχνία 751
καλαμᾶς 165
κάλαμος 117
καλλιγραφεῖν 1383
καλλιερεῖν 348,426,427, 522,1307
καλλονὴ 515
καλλωπισμὸς 161
κάλπη 1394
καλύβη πηλὸς 844
κάλυξ 114,115
καλώδιον 52,107,214
κάμακες 107
καμὰξ 107
κανὰ 57
καπηλεία 1335
καρδοκεῖν 775,825,1182, 1213,1269
καρατομεῖν 250,998
καρβαρῶντες 58
κάρος 202
καρόω 266,1033
καρπὸς χερὸς 943
καρτερεῖν 320
καρτερικὸν 1262
καρωθὶς 250,1254
κατακιᾶσθαι 133,226
κατακοᾶν 1147
κατακολὴ *initium* 1091
κατακλᾶν 494
κατακέμω 1166
κατακέμεν *cum Dativo* 1172
κατακίζειν 352
κατακλαίζειν 103
κατακνὲς 253,401
κατάγνωσις 1262
κατάγομαι 1371
κατακόρεσις 755
κατακωνίζειν 285
κατακωνίζιος 155,432
κατακαρδαίνειν 1140
κατακλέστερον 351
κατάκλισις 113
κατακλίζειν 10, 62, 315, 1180
κατακλασάμενος 170
κατακλαδῆναι 1146
κατακλὶς 1183
κατάκλικος 183
κατακλύσεις 1142
κατεζεύγνυμι 309,655
κατακόμενος 905

κατα-

καταποχύνειν κεφαλὴν ἀποδῷ. 885
καταμαρᾶσθαι 1033
κατακεντεῖν 638
κατακαρτερεῖν 935, 888, 1272
κατακλεὶς 112
κατακλίματα 693
κατάκλισις 170
κατακοντίζειν 198, 400
κατάκοπος 352
κατακράτος 100
κατακρημνίζεσθαι 240
κατακρημνῶται 114
κατακρίνειν 132
κατάκριτος 1038
κατακύπτειν 1071
καταλέγειν αὐτῶν 867
καταλεύσαντες 132
καταλευσθεὶς 137, 161, 389
καταλήψεως νόμος 1168
καταλιμπάνειν 113
καταλλάκτης 133
καταλογεῖν 327
καταλοχίζειν 508
καταλύσας 930
κατάλυσις 315, 1027
καταμαλακίζεσθαι 244
καταμειλίξασθαι 266
καταμελεῖν 815
καταμησάμενος 1109
καταμόναι 799
κατεμωμόμοι 1082
κατάνευσις 775, 776
κατανόησις 945
κατανομισεύσας 1000
κατάντες 146, 1131
καταντιβαλεῖν 970, 988, 1028
—— τινά 961
καταντλεῖν 347
καταντλούμενοι μύροις 1201
—— καταντιβολῶν 1221
καταπάσας 127
καταπειθὴς 54, 83, 473
καταπέλται 1123, 1401
καταπῆγας 1281
καταπεσθεὶς 419
καταποθῶσιν 86
καταποντίζειν 446
καταποντῶν 655
καταπραΰνειν 132, 888
καταπροδοῦς 1094
καταπίνειν 1162, 1219
καταπίνων 479
καταράκτης 402
καταρδόμενοι 490
καταρήγνυται 855
καταξέκυψαι ὄμβρον 381
καταφείσας χερὶ 371
καταφύπτειν 1315
κατάσκοποι 131
κατασκυθρωπάζειν 486
κατασοφίζεσθαι 280, 389
κατασπορχούμενος 1167
κατασκευδόμενοι 890
κατασταλεὶς 179
κατάστασις 1335
καταστέλλειν 624, 971, 905
καταστέλλειν τραχὺν 894, 887
—— τινὶ τάσιν 865
καταστελλεῖν 714
κατατέμνω 117
κατάστημα ἱερὸν 959
καταστολὴ 1061
καταστρέφειν 899
καταστρέφειν βίον 127
καταστρέφειν δόματα 1003
καταστροφὴ τοῦ τέλους 689
κατασφίγγεσθαι 112
καταχαλάζω 1147
κατασωτεύειν 1177
καταταχεῖν 735
κατατείνειν 1038
καταφανὴς 1236
καταφιλεῖν 317
κατάφορτος 916
κατάφρακτοι 1239
καταφρονεῖν 89, 384, 400, 403, 406, 433, 565, 918
καταφρόνησις 78
κατάφορος 164
κατάφωρος 205, 574, 649, 884
—— γίνεσθαι 75
κατ' χεῖρα 309
καταχωνεύειν 1255
καταχωνεύμενοι 1264
καταχώννυσθαι 1161
κατεπλέμβροι 1139
κατεπεῖν αὐτῷ 870
κατείργεσθαι 828
κατεκωνεύεσθαι 699, 1169, 1315
κατεπλάγη τὴν &c. 147
κατεπηχεῖται 1002
κατεχλάζεσθαι 278
κατευδαιμονίζειν 1042
κατευχὰς preces 517
κατηγορημένος 1362
κατήφεια 600
κατηφεῖν 441, 929
κατηφιᾶν 105
κατεχεῖν 940
κατηχεῖσθαι 300
κατηχούμενον 58
κατεικπεζόμενος 1236
κατεχόμενος 873
κατέπειν 107, 108, 1199
κατοπτεύεσθαι 109
κάτοπτον 109, 1269
κατοχὴ 62
κατωμεδῶν 1141
καῦμα 1140
κάχληξ 180
καψαφίζειν 89
κειμήλια 651
κεκλῆς 1184
κεκοινωνήκεν ὅλῃ τοῦ τῆν φυσιολογίας 3
κερδαίνειν 52
κέρμα 1079
κεφάλαιον summa 422
κεχυμένον 347
κηδεύειν 232, 331
—— νεκρὸν 126
κηδεμονικὸς 977
κηδεμονικῶς 491
κηλὶς 373
κηπεία 1215
κηπεύμενος 117
κηπῦρα 290
κηρύκα 247, 248, 319, 358
κηρύκματα 107
κίνεια 596
κλαιδὼν 959, 1127, 1260, 1283
κλεῖθρα 517
κλεινοῦ 228
κλόνος γῆς 465
κλόδων 419
κλὼν 115
κλωστὴ 162
—— βίοιο 112
κοινολογεῖν 157
κοινολογεῖσθαι 305
κοινωδεὶς 110
κοινωνικεῖν 300
κοιτὶς 75
κολακεὶς 290
κολυμβητὴς 76
κόμαι 87
κομιδὴ 850
κομπάζων 1272
κόμπος 1279
κονίαμα 161
κοπωδεὶς 63
κορδᾶν 145
κοριάνδρος 97
κόρος 338, 1194 bis, 1201
κορυφαῖος 1118
κορυφόμβρος 1271
κοσμήτης 669
κόφισις 766
κυφισμὸς 168
κυφολογία 64, 820
κόχλι αἷμα 116
κραδαίνειν 108, 1301
κράδη 123
κρατεῖν λογισμῷ 240
κρατεῖ τεύοντα 962
κρατυνάμενος 756
κρεμᾶν 593
κρῆνις 107, 515
κριδεὶς πολλαῖς μάχαις 292
κρίνοι 107
κρίμνον 134
κροταλίζειν 411
κρότος 326, 929
κρυδρόγαυλος 344
κρῦμα 289
κύκνηρον 765
κυμαγωγία 695
κύμβαλα 289
κυνικὴ ἄσκησις 265
κυριοκτόνος 285
κύστις 344, 349
κωκύειν 1084
κωκυτὸς 1132, 1137, 1182
κωμῆται 226

Λ.

λαβὶς 345
λάβρος 381, 1040, 1181
λαγαίον 290
λαγαρὸν 112
λαγὼν 112
λαιμαργία 1392
λακίζεσθαι 53
λάκκος 52, 320, 321, 463
λαλιὰ 1061
λαμπηδὼν 119
λαοπλάνοι 365
λαπάρα 655
λαῦραι 695
λαῦρον 381 in Var. Lect.
λαφυραγωγεῖν 598
λαχανεία 1199
λεβηρὶς ὄφεως 112
λέβητες 1402
λεπτοπαλεῖν 1402
λεπτοτάξιον 1125
λειτουργία 145, 721, 856, 957
λειτουργοῦντες κατ' ἀ λειτουργίαν 1091
λελιδότας 137
λεπίδες 108
λεπιδεργία 109
λευχειμονεῖν 1060
λῆμα 1153
λῆμμα 911, 991
λῆξις 1159
λιβάνωτος 111, 125
λίγυρος, λιγύριον 114, 1229
λιθεία ὕλη 341
λιθοβόλα 1123
λιθοβόλοι μαχαιραὶ 1232
λιμνάζοντες 12
λιμώττειν 616
λίνεος 116
λιπαρὰ δίνησις 150
λιπαρεῖν 349
λιπαρὸν γῆρας 333
λιπαρῶς 231
—— δίνησις 315, 334
—— ἐγκείμενος 8
—— ἐγλοῖος 905
λιπαρεῖντες 58
λιποθυμεῖν 390
λιτὸς 1228
λιτότης 524
λιφαρεῖντες 58
λιχμᾶν 389
λογάδες 657, 1178
λογάδιον 161
λόμοι 1282
λόγιον 346
λοχεία 174
λοξοπορεῖν 999, 1013, 1178
λοιπὸν 289
λυπὴ 292, 344
λυχνοβόμοι 1064
λυγμὸς 1268
λύγος 490
λυμαίνεσθαι 1199
—— ἀλήθειαν 1
—— τὴν εὐαρμοστίαν 110
λυμαινόμενοι τὰ σώματα 533
λυμεὼν 1024, 1071, 1078
λύμη 1362
—— ἐρωτικὴ 763, 1384
—— σωμάτων 1390
λυόμενος ὑπὸ οἴνου 274
λυπηρὰ ἐρημία 1304
λυσᾶν 1071
λύσις 851
λυχνοκαῖα 1372
λυποδυσία 1170
λυφᾶν 303
λωφήσαντος χειμῶνος 998

Μ.

Μαγέσσα 83, 84
μάζα 205
μαίανδρος 515
μαίνεσθαι 74
μακέλλη 235
μακρὸς, ἐκ εἰς μακρὰν 263
μαλακίζεσθαι 815
μαλακιζόντες 272, 274
μανιώδης 212, 1163
μαραινόμενοι 1280
μαρμαίρειν 872
μεσᾶν 1274
μεσὸν 1309
μετακίζειν 1272
μέχρι 99, 148
μεγαλαυχία 143
μεγαλεῖον 339, 679, 1375

μεγα-

μεγαλειότης 348
μεγαλόγνοια 870, 1006, 1008
μεγαλόγνων 1230
μεγαλοξέμων γλῶσσα 885
μεγαλόπλμος 192,272
μεγαλοχρία 511
μεγαλόφρων 1106
μεγαλοφρονῆσαι 869
μεγαλοφρόνως 1005
μεγιστάνες 472,879,915
μθ' ἡμέραν 1167
μεθύσαι 942
μεῖζον λέγω 681
μειζόνως 183,683
μειλικτήρια 1242
μειλικτήριοι σπονδαί 1194
μειλίσσεσθαι 975
μειλίσσω 1118
μειλίχιος 694
μελαμβόρειον 1148
μελανειμονεῖν 1179
μελέται *exercitationes* 1125
μεμαλλημένως 1261
μεμανθότως 726
μεσιδάρχης 538
μεσιδαρχία 682
μεσόχμιον 1213,1265
μεσημβρίζων 284
μεσίτεια 882
μεστοῦν 304
μεσίτης 153
μεσολαβεῖν 1214
μεσοπύργια 599
μεταβαλλόμενος εἰς τὸ ἡμερώτερον 209
μεταβολάδιν 437
μεταγενέστεροι 1063,1212
μεταγωγαῖν 472
μεταμέλῳ χρώμενος 826
μεταγωγὴ 510
μεταδίδῳ 799
μεταδοκεῖν 618
μεταδίδοσθαι 147,208
μεταδίδομενοι 202
μεταδιδόν 842
μετακλίσεις 1265
μετακομίζειν 172
μετακοσμήσειν 22
μετάλλεια 999
μεταλλεύειν 657, 779, 1297
μετάμιλος 61
μετανάστης 1242
μεταξὺ γνὸς 241
μεταξὺ δὲ ταῦτα λέγουσιν 417
μεταξὺ pro μετὰ aut μετέπειτα 1070
μεταξὺ πίνων 494
μεταπαιδεύσις 1393
μεταπείθεσθαι 929
μεταπείθειν 356
μεταπείσειν 927,928,966
μεταπίμπλος 211,232
μεταπίπτειν 751
μεταπορεύσις 264
μετάπλασις 783
μεταῤῥεῖν 966
μετάρσια 5, 14
μετάρσιος 14,250
μετάστασις 756, 768, 818
μεταστὰς 127
μεταστῆναι 811
μεταχεῖν 399
μεταχειρίζειν 313
μεταπάξας 185,803,807
μεταφερόμενος 106
μετάφρενον 113,122
μετ' χεῖρας 926
μεταχειρίζειν 285
μεταχειρίσεις 634,821
μετεῖναι 888
μετελθὼν 141
μετέρχεσις 130,214,419, 803
μετέωρος 815,1149,1197
μετίω 1166
μετὰ ὅπλοις 191
μετοικεῖν 1097,1098
μετουσία 51,904
μετοχετεύειν 1392
μετρεῖσις 523,1131
μέτριοι 483,1027,1077, 1080
μετριότης 509
μήκων 115
μηλόβοτος 191
μηνιῶν 348
μηνυτὴν 163
μιαιφόνος 306
μιγάδες 993,1122
μικρόλογος 35,989
μικρολογούμενος 859
μιαδοδοτεῖν 611
μισοπονηρῶν 586
μνησεία 819
μνησιάσις Ἀθηναίας 208
μνήστωρ 766
μνησικακεῖν 567,1166
μνησικακήσας αὐτῷ τ 444
ἐν μοίρᾳ πολέμου 1166
—— ἀνδραπόδων 1189
μολιβδὶς 1232
μολύνω 106
μονόλιθος 578
μονομαχήσαι 249
μονότροπος 1108
μονοτρόπως 322,1246
μονοφαγία 1392
μόνωσις 54,184,220
μοχλεύεσθαι 188
μυδῶντες 1156
μυεῖν μεμυκότες 1208
μύω 1387
μυθεύειν *narrare* 1195, 1199,1373
μῦσος 57,590,796
μυστήριον κακίας 1016
μυστικοὶ 117
μυχαίτατον 376
μυῶ 108
μυωπάζομεν 301

N.

Νάβλα 319,358
νάγμα 1008
νάϊσκοι 364
νάκος 1132
ναρκᾶν 1289
ναρκεῖν 365,367
νάσσεσθαι 998
ναὸς 1008,1290,1291
ναῦς *recto plurali* 358
νάζειν 1397
ναυτιᾶσθαι 666,1179
ναυτικῶς 580
ναυρὸς 191
νεμεσᾶν 98,601,1264
νεμεσᾶσθαι 433
νεμεσῶν 1011,1015
νενομισμένον εἰς θυσίας 144
νεογνὸς 440
νεοδόμητον 347
νεοδρεπεῖς βύρσαι 1130
νεοπαγὲς 1134
νεοσύστατος 1063
νεύειν 346
νέφος 86
νεωκορεῖν 1242
νεώκορος 1242
νεωτερίζειν 143,161,417
νεωτερικὸς 746
νεωτερισμὸς 190,191,414
νεωτεριστὴς 917
νεωτεροποιΐα 652
νηδὺς 406,878
νῆμα 113
νηπιότης 39
νηφάλιος 128
νήφοντες 1229
νηφετὸς 994
νηφεπόδης 109
νοθεύσας 166
νομὴ 1271
νομιζόμενα 133
νοσηλεύειν 685,1164
νοσηλία 170,1359
νοσεῖν 212
νοσιμώτερον 1194
νοσφίζεσθαι 170
νοστερὸν 93,94
νότος 4
νυκτερεύειν 257
νυμφεῖος 214
νυστάζοντος 1157,1261
νύττειν 1141
νωθὴς 979

Ξ.

Ξαινόμενοι 6,1282
ξενία 195
ξενίαι 719
ξενίζεσθαι 6. ξενιζόμενος 5
ξενίων μεταλαμβάνειν 366
ξενιτεύειν 746
ξενῶνες 1225
ξέστης 341
ξιφήρης 972,998
ξυλεία 1124
ξύλωσις 110,211
ξυσὸς 318

O.

Οβελὸς 1228
ὄγκος 1327
—— εὐγενείας 1183
—— πραγμάτων 815
ὀδεύειν 862
ὀδωδᾶν 284
ὀδυρτικὸν 667
οἴησις 746,981
οἰκειότης πρός τι 212
—— τῆ γένους 864
οἰκετία 356,510
οἰκετικὸν 1123
οἰκοδιαιτότης 1373
οἰκονομεῖν βίον 3
—— ἐλπίδα 744
οἶος 150,264
οἷός τε ἦν *vehementer cupiebat* 23
οἰστρηλασία 1393
οἶστρος 1300

οἴχεσθαι 1169, 1254, 1285
ὀκλάζειν 150,1143
ὄκνος 848
ὀλιγανθρωπούμενος 488
ὀλιγοστὸς 459,1344
ὀλιγότης 195
ὀλίθημα γῆς 698
ὀλκὴ 117
ὁλοκαυτεῖν 118
ὁλοκληρὲς 140
ὁλομελῆ 120
ὅλος ἢ πᾶσα ἦν 961
ὁμαρεῖν 56
ὁμήρευμα 39
ὁμιλεῖν κινδυνοῖς 859
—— ἡδονῇ 304
—— θαύμασιν 850
ὁμογνωμονεῖν 502
ὁμαθυμαδὸν 873
ὁμολογίαι 1166
ὁμολογοῦντες *sponsores* 525
ὁμόσιτος 120
ὁμότεχνος 379
ὁμοτράπεζος 294
ὁμόφρων 1357
ὅμως *fere* 344
ὄνθος 1256
ὀνομάζεσθαι 481
ὄνυξ 114
ὀξυβελεῖς 1103, 1123, 1232,1317
ὀξυῤῥόπος 1020
ὀπωνίκα 830
ὀπωδοφυλακεῖν 654
ὅπλισις 100
ὁπλιτικὸν 199
ὀποβάλσαμον 356,393
ὄργανον 1072
ὄρθια 166
ὀεργώμενον 749
ὅρισμα 832
ὀρκομοσῆσαι 1356
ὁρμητήριον 579
ὁρμώμενος 202
ὀροφὴ 346
ὄρυγες 96
ὄρυγμα ὑπόνομον 308
ὀρφανία 1027
ὀρφανὸ γονέων 489
ὀσημέραι 315,356
ὁσία πρὸ 425
ὅσον οὐδέπω 219,1199
ὀδὸς γέρων 30
ὑρὰ 1160
ὑραγία 1101
ὑραγοὶ 1127
ὑχ ὅπ γε 349
ὄφλειν 893
ὀχεύειν 162
ὀχλαγωγὸς 1361
ὀψίγονοι 1133
ὄψις 515

Π.

Πάθημα 85
παιδοκράτεια 1405
παιδοκρατεία 1405
παιανίζειν 1289
παιδιὰ 326
παιδοπειὸς 168
παίδωσις 754
παιζόμενον 1171
παιάνιον νοσημάτων 1309
παλαιστεῖον 344

παλαίων 1041
παλιγγενεσία 475
παλίμπε 1162
παλινδρομεῖν 1261
παλλακὴ 29,206,287
παλλακίς 288
παλτοὶ 997
παλτὸν 653,655
πάμφυλον 1396
πανδοκεύειν 127
πανικὸν δεῖμα 1234
πανοικὶ 144
πανοπλίας 570,887
παντελὲς 228
παντευχία 100,1394
παραβάλλεσθαι 1145,1255, 1263,1359
παραβαλλόμενος 998
παραβαλώτερον 1164
παράβασις 1191
παραβιάζεσθαι 569
παράβολοι 1004
παράβολον ἔργον 252
παράβολος 271,647
παράβλωψ 275,1168
—— θρασεῖς 867
παραβολώτατος ἀγωνιστὴς 978
παράδεισος 325,359
παράδοξον θεᾶς 144
παραδὲς αἰῶνι 1009
παραδύσεις 1130,1261
παραθέμενος 548
παράθεσις 940
παραιτεῖν 663
παραιτεῖσθαι 23,180,181
παραιτήσασθαι 301
παραίτησις 123
παραίπον 447,669,1175
παρακαταβολὴ 784
παρακαταθήκη 1144
παρακεκλημένον 37
παρακμάζειν 726
παρακοπὴ φρενῶν 1021
παρακύεσθαι 244
παρακρατεῖν 666,1035
παρακρεμᾶσθαι 823
παρακρεστεῖν 1004, 1161, 1171,1174
παρακρεστεῖσθαι 1152
παρακρίνειν 174
παρακρίνεσθαι 6,7,432
παρακωχὴ 775
παράλογον 259,435
—— ἐκ παραλόγου 672
παραλόγως 1163
παραλογώτατα 1103
παραμυλλᾶν 1314
παραμονὴ 212
παραλίσκειν 1255
παραπάλαμα 1183
παραπεπλωκέναι 865
παρὰ πίστεως 3
παραπολαίειν 1084
παραπομπὴ 557
παρασπᾶν 889
παρασυνδεῖς 294,610
παρασυνδεθεὶς 934
παρασάλης 1226
παρασὰς 344
παρέσημα 961,963,1069, 1132,1216,1236
—— ψυχῆς 1074,1097, 1174,1265
παρασπάσθαι 274,298
παρασίσεις 400
παρασύρειν 274
παρατάξαμεν 1129
παράταξις 937,939,966, 967, 978, 998, 1096, 1123,1177,1181
παρατείνεσθαι 1185
παρατιθέναι πρὸς αὐτὸ 142
παρ' αὐτῶν 401
παραφανεὶς 1101
παραφθέγγεσθαι 1238
παραφροσύνη 618
παραφυάδες 1392
παραφύεσθαι 968
παραχαράσσειν 211,1024
παραχαράττειν 692,694
παρεγγυᾶν 212
παρεγχεῖν 119
παρεδεῖσα χεὶρ 366
παρείδη 365
παρειμένος 220,608
παρεισφθείρειν 1165,1169
παρῆτο 318
παρεξεζεῖσθαι 1216
πάρεσι 566
παρεσδοκιμεῖν 366,1332
παρεσδοκιμεῖος 525
παρεῶσθαι 715,726
παρηγορία 1194
παρθένος γῆ 5
παρίσαος 1169
πάεσι 139
παρεσθίειν 870,1245
πάρεσκον 323
παροινεῖν 220,602
παροινία 778,789,860
παρόχομαι 1168
παροξυνόμενος 282
παρορμᾶν 132
παρορτύνειν 294
παροχὴ 771
παρύφεσθαι 350
παῤῥησία 160, 162, 280, 421,664
παῤῥησιαζομένη 1080
παρωθέμενος 737
παρωξυμμένον 138
πάσαντες ἅλσεν 121
πασὰς 109
πασσάλιον 1202
πατρὶς 232,327
πατρὶς 162
παύειν αὐτὸς τοῖς χέρσι 863
παύλα κακῶν 895
παῦλα 14
παύειν cessare facio 414
παχύνω 1027
πεδὰς 269
πέζα 113,114
πειθαρχία 243,1296
πειθήνιος 577,1003,1125
πειρατήρια 612
πελεκίζειν 888
πεῖσις 685
πεπαρμένα 1266
πεπεῖν 189
πεποιημένον 123
πεποίθησις 10,99
πεποιμένον ξύλα 108
πεπραγμένος 1309
πεπραμένη 441
περαίνεσθαι ἀ βελὰ 1201
περιγελοιοῦν 1398
περιαγωγαὶ 1125
περιαγωγὴ 344
περιαθρήσας 1042
περιαρεῖν 856
περιαρῶ 76
περιαλγεῖν 155,222,281, 848
περιαλγὴς 301, 371, 441, 1039,1310
περιάπτειν 534
περιβάλλειν συμφορᾶς 3
περιβας 319
περίβλεπτον 163,212,1302
περιβοητὸν 247
περιβολὴ λόγου 2
περίβολος 107,354
περιγραμμένος 112
περιγράσκοντες 1155
περιγίνεσθαι τῶν εὐκλείαν 301
περιγράφειν 115
περιγραφὴ 115
περιδρομὴ 903
περιδύειν exuere 255,278, 406
περιδύειν 599,619
περιδύσαι 425
περιδύσας 967
περεῖναι 756
περικτικώτατον 1392
περιλάσαντες 1168
περιλαύειν 1119,1200
περιλίπαρο 110,111
περιλόμενος 321 cum dupl. accus.
περιμηγκὼν 768
περιμηχθεὶς 807
περιξέσθαι 1224
περόπειν 438,757,1147, 1384
περόπεσθαι 1149
περιφάνεια 518
περιφρία 1362
περισπαμένος 1016
περόχεσις 1132
περιστέμμα 689
περιθέω 1027
περίπειν 148
περίστασθαι 6,155,1219
περίσχει 1120
περιόμπᾶν 1020
περικρατεῖν 473
περιμαχητὸν 104,772,793, 1313
περιμένειν 934
περιξαίνεσθαι 1148
περιοδοῦν 116,757
περίοικοι 956
περιολισθαίνειν 1130
περιολκὴ 679
περὶν 151,176
περιπλεῖς 236
περίπλοον 578,1134
περίπλοι τόποι 1084
περιοᾶν 137,1325
περουσία 955, 961, 1132
περιοχὴ 1227
περιπαθεῖν 669
περιπαθεῖν 664,1400
περιπείρειν 1139,1191
περιπέτεια 2,694
περιπέτειαι παρόλογοι 2
περιπλακεὶς 334
περιπνιγεῖς 322
περιπόθητος 746
περιποιεῖν εἰς τὸ φανερὸν 779
περιπλύσαν 718,1323
περιῤῥαντήριον 107
περιῤῥεῖν 114
περισκιδεσὸς 1308
περιστοιχεῖν 749
περιστέλλεσθαι 513
περιστὸς 1132
περιστὸν 779
περιστέλλειν 19,755,861
περιστήσειν 281
—— εἰς κινδύνους 524
πέρσαι 1225,1230
περισοιχίζειν 752
πέρυλον 1010
περισφίγγεσθαι 113
περιχυθεὶς 446,849
περιστοίζεται 143
περιῤῥοπὴ 658,1145,1383
περιπολομία 619
περιτυχεῖν 279,1383
περιβεισμένος 130
περιφάνεια 108
περιφανῶς 1400
πέφυκε 940
περιφρονεῖν 1398
πέφρεγνες 1401
περιχάμενος 278
περιψοφεῖσθαι 402
περιψήσασα 228
περιωθέμενος 754,834
περιωσμένος 809
πεφνὶς 110,114
πεῖσθλα 420,1130
πεῖσθλοι 972,1317
πεύκη 358
πηδαλιύχειν 1399
πήδημα 254
πηλώμενος 12
πήσειν 1154
πῆξις 97
πηγαῖος 591
πηγαυότητες 919
πηγαυότατος 1176
πήθικοι 358
πίλημα 347
πιμελὴ 122,123
—— ἱερεῖα 245
πιμελὴς 121
πίμπλαται 130
πιστεύσεις 755
πίστις 1254
πιστόομαι 435,1175
πίστωμα 61
πιστωσάμενος 245,256
πλάνοι 1075
πλὰξ ἐείς 308
πλάστιγξ 1133
πλαστοχαφία 909
πλαταγώνιον 115
πλέγμα βύβλινον 75
πλικτὰ ἀγγεῖα 409
πλεονεκτεῖν 1101
πλεονέκημα 1186
—— μεγέθους 148
—— ὕψους 1173
πλεονεκτόμενοι 1261
πλεονεξία 186,283,1173
πλεθύειν 359
πλεθώρα 789
πλήμνη 344
πλησιάζειν 28, 316, 333, 490
πλιθεία 84
πλινθίον 565
πνιγώδης 1147
ποδήρης 345
—— χιτὼν 877
ποδῆρες 345
ποδόνιπτρον 339
ποιλογεῖν 1256
ποικίλλειν 1176
πολέμαρχος 1124,1143

πολε-

πολεμεῖν ποτι 396
πολιμιςήριον 771
πολιμιςὴς ἄκρος 247
πολιμήμωνοι 425,433
πολίδριον 819
πολιτείας 937
πολιτεύειν 35
πολιτεύεσθαι 617,905
πολίπης 416
πολιτογραφεῖν 1386
πολυάνδριον 1213,1268
πολυανδρῶν 827
πολυανθρωπία 15
πολυθρέμματος 265
πολυμερῶς 346
πολυπραγμονεῖν 8, 35, 81, 149,179,509,931,935
πολυπρόσωπος 1028
πολυπροσώπως 714
πολυφωνία 15
πομπεύειν 404,902,1078
πομπὴ deductio 28
πομπὸς deductor 39
πονήμωνοι 531
πορφυτὸς 180
πορθμεῖον 180
ποιεὶς ἡ 721
ποιεικὸς 897
πόρος 153,592
πόσι 571
πόρρωθεν 1109
πότε 310,311
ποτνιώμενος 769,850
πότε πεφαίνοντος 212
πραγματεύεσθαι 155
πραγματικὴ πόλις 1344
πρακτικὸν 603
πρεσβεύσατος 767
πρεσβεῖον 48,608,1014, 1015
πρηθεὶς 127
πρηστὴρ 395
πρεσαγαγὼν ἀξιῶν 808
πρεσάγγελμα 964
πρεσαγόρευσις 822
πρεσαίρεσις βίου 699
πρεσαλίζειν 1137
πρεσανέχειν 1166
πρεσβάλλειν 1062,1177
πρεσβειαμμένα 163
πρέσβημα 781
πρεσβῆτες 1405
πρεσβευτῶσαι 808
πρέσβυς 140,239
πρεσβυτείλεος 161
πρεσδυσωπῆσαι 1080
πρεσεισηγμένα 854
πρεσενδημεῖν 86
πρεσεξαδικεῖν 1129
πρεσεξοδοῦν 1304
πρεσέσθαι 1174
πρεσυτερεπτάμενος 885
πρεσυτερεπτιδεὶς 890
πρεσηγμένως 1022
πρεσήκων 121
πρεσθεραπεύειν 1118
πρεσθεσμία 126,527,671, 704,1112
πρεσθεσμία 689. in *Var. Lect.*
πρεσθιασίζειν 441
πρεσθυμιωμένον vel πρεσθύμενον 118
προϊσάμενοι 202
πρεσκαδίσας 689
πρεσκαδωσιῶς 745
πρεσκάλυμμα 1219
πρεσκληδονιζόμενος 1117
πρέσκλησις 252
πρεσκοιτῶντες 1182,1264
πρεσκομίζειν 439
πρεσκοπὴ ὅτι τὸ χεῖρον 143
πρεσκόψασα νῦξ 1181
πρεσκυμαία 1008
πρεσκυμαπα 695
πρεσκύσειν 1317
πρεσλοχίζεσθαι 208
πρεσλοχίσας ἐνέδρας 183
πρεσμαχεῖν 593
πρεσμαχόμενοι 592
πρεσμαχῶντες 1223,1224
πρεσμετωπίδιον 703
πρεσμήθεια 160,646,789
πρεσμηθεῖσθαι 607
πρεσμηθὴς 81, 845, 1019, 1025
πρεσνομεύειν 594,1197
πρεσνομὴ 148
πρεσνομία 40
πρεσξενεῖν 712,1014,1054
πρεσόδος 864
πρεσπιτῶς 167
πρεσπλακισμὸς 294
πρεσπίπτειν εἰς δάκρυα 212
πρεσπολεμεῖν 1180
πρεσπονεῖν 147
πρεσπόσις 274,297
πρεσέξειζον 350,376,406, 491,1322
πρεσαγανακτεῖν 160
πρὸς ἀκριβὲς 86
πρεσαγλαΐζειν 1226
πρεσαθυμεῖν 1163
πρεσαγακιφιθεὶς 913
πρεσανέχειν 1165
—— τινὶ γνώμῃ 3
πρέσαντες 265,690,1103, 1129,1228
πρεσαντιβολεῖν 1267
πρεσόντως 869
πρεσαποδλίβειν θύρα 401
πρεσαποσκυθάζειν 1184
πρεσαρκεῖν 667
πρεσαρκεῖσθαι 1125
πρεσαυγάζειν 515
πρέσβασις 408
πρέσβατον βαθμοὶ 858
πρέσγειν 1161
πρεσδεδεμένοι 194
πρεσδιαφθειρόμενοι 1190
πρεσεισφοραὶ 770
πρεσέμενοι 280
πρεσενέχαλος 257
πρεσεξαχριαίνειν 85
πρεσεξάπτειν 625
πρεσεξεργάζειν 237
πρεσεπιπαλαιπωρᾶν 147
πρεσεπικατατείνειν 1402
πρεσεξεσμένον 113
πρεσέξεσται 113
πρεσέθαι 139
πρεσευχαὶ 638
πρεσευχὴ 931,932,983
πρεσενέγκαι τὸ ἔφω 220
πρεσενὲς 363, 387, 493, 1154
πρεσηνεμένος 344
πρεδείλπειν 1172
πρεσίδος 209
πρεσῆσθαι 980, 1013, 1185
πρεσίτα 994
πρεσίχει 1120
πρέσσειν 1130
πρέσκαιρος ἔστω 1216
πρεσκείμενος τινι studiosus alicujus 774
πρεσκεκοινωμένον 113
πρεσκόλλησις 342
πρεσκρύειν 567,600,1023
πρέσκρυσμα 1023
πρεσκυρῶντα 569
πρεσκυρῶσα κόμη 1121
πρεσκόπτειν 250
πρεσλιπαρεῖν 515, 569, 657, 1220
πρεσλογοποιεῖν 1002
πρεσλυσᾶν 306
πρεσσλύομαι 674
πρέσσοικοι 960
πρεσοιμώξας 997
πρεσοίσιος 301
πρεσπαρείσας 842
πρεσπολεμόμενοι 1351
πρεσπολεμεῖς 1178
πρεσρέειν 240
πρεσαία 229,901
πρεσατεῖς 233
πρεσάτης 1004
πρεσεγείζειν 77
πρεσήσιος 290
πρέσιμον 167,335
προσρήπτος 227
προσρεπόμενοι 349
προσυπεῖς 110
πρέσυποι 110
προσυχὴν 205
προσυχὼν 232
πρόσφατος 37
προσφέρειν 271
προσφέρεσθαι 56, 634, 887
προσφέρεσθαι ἔφῃς 1245
—— οἶνον 145
προσφερὴς 114
προσφερόμενοι 515
προσφιλεῖς 162
προσφιλὴς charus 36
προσφιλονεικεῖν 50
προσφυὴς 108
προφθαλάζειν 1149
πρόχημα 794
πρόσωπα ἱλαρὰ 1287
πρεστίλεια 166
πρεστίρημα 1011
πρετερήσειν 36
προπιμᾶν 1013
πρεπομὴ 352, 797, 1040, 1133
πρὸ ἢ αὐχένος 446
προτρέπτος 154
προῦξὴ 163
πρὸξένει 1157
πρόπλοος 999
πρύσιν 1334
προφαντὸν 815
προφαίζειν 45,185
προφυλακὴ 574
πρυτανεῦσα 192
πρωτόλια 166
πλαῖον 288
πλάσμα 300,1261
πλέοντες 124
πλοῖα 1358
πόλον 1041
πυρπολεῖν 304, 413, 901, 1382
πυρπολιθεύμενον 889

P.

Ῥάβδωσις 515
ῥάδος 690
ῥαδιουργεῖν 939
ῥάμμα 113
ῥαπίζειν 389
ῥαφάνη 844
ῥάψαι 1240
ῥιφοκίνδυνος 1301
ῥόθιον 1271
ῥοῖαι 344
ῥοιζὸς 1135,1153
ῥοῖσκοι 111
ῥομβωτὸν πλέγμα 515
ῥομφαία 156,259
ῥοπὴ 319,1146
—— ἀγαθῆ 822
ῥυὶς 1125
ῥύμη 295,310
ῥυπόειν & ἐυγόνειν 1351
ῥύσαι 1268
ῥύσια 740,741
ῥύσιον 989,1001

Σ.

Σάββασιν pro σαββάτοις 932
σάββατον 1363
σαββάτωσις vox Ægyptiaca 1363
σαββὼ vox Ægyptiaca 1363
σαθρὸν 1022
σαιόν 63
σάκκος 283
σαλεύειν 272,1113
σάλος 310,1317
σαμψαρὰ 879
σάνδαλα 168
σανίδων ἐπιβολαὶ 171
σάπφειρος 114
σαρδόνυξ 114
σαπφάπας 272,538
σαυρωτῆρες 107
σβέσμιος 104,826,831, 1172
σβεσιεύομενον 1354
σβῶμος 968
σειραὶ 114
σιεραμάσης 285,368,380
σιρίδαλις 122,345
σιμύειν 522
σιμυνόμενος 1307
σιωπῶντες 1252
σημεῖαι 1066
σημάια signa 1121
σημαίνοντος 511
σιμαντὴρ 497,879
σιδηῆς 115
σιρεμάσης, V. σιρομ.
σιπυὸ 338
σιαυτὴς 382
σκαλὶς 1063
σκέμμα 1018,1020,1112, 1175
σκεπασία 177
σκέτλιε 781, 1216, 1232
σκευάζειν κλίνην 254
σκευοφέω 1033
σκευόφημα 1327
σκευοφόρος 738
σκηνὶς 803
σκήπτρος 255
σκηνὴ παντογόνατη 1108

σκῆψις

INDEX PRIMUS,

σκῆψις 303
σκληραγωγεῖν 905
σκληρυχία 363
σκόρπιος 363
σκότεος 869
σκοπελιῶν 703
σκυθρωπάζειν 474
σκυθρωπὸς 256,334
σκυθρωπὸς ἐλπὶς 524
σκυτάλη 798
σκυταλίδες 108,111
σκυταλὶς δακτύλου 115
σκύφος 63
σμάραγδος 114
σμήχεσθαι 1060
σμίλαξ 515
σμύρνη 117
σοβαρὸς 1289
—— τὸ πρόσωπον 1035
σοφίζεσθαι 1134,1167
σπαθήσας 1023
σπάνει 400
σπανίζειν 649
—— αὐτῶν 379
σπαράσσειν 1108, 1101, 1114
σπεῖρα 344,855
σπεφανδὸν 82
σπλάδες 1148
σπῖλος 590
σπονδία 492
σπονδὴ 347
σπονδαῖος 265
σπονδῆς ἄξιος 182
στάδιον circus 936
σταθμὸς statio 994
σακτὴ 62
σαρὸς 1133
σεβασμώτατος 1016
σελινοὶ 110
σεροτυπούμενοι 175
σεσαρκωμένος 1172
στέγος ἢ ψύχη 119
σεφανίτης φόρος 522
σήμων 112
σεβαρὸς 1271,1281
στῆρος 275
στήλη λιθρικὸν 361
στολισμὸς 868
σταγγάλη 247,745
στάτευμα 569
στατήσιμος ἡλικία 88
στατιωτικώτερον 998
σταυγεῖν τι 305,307
στατηγία stratagema 921
στατηγικὸν ἢ γνώμης 1187
στατηγικῶς 1083
στατήριον 1124
στατηγὸς præses 62
στατοκήρυξ 390
στατολογεῖν 1026,1242
στέβλη 840,1334
στεβλούμενοι 1322
στέβλωσις 840
στεβλωτήρια 1401
στεφὸν 498
—— χρύσεον 461
στόργοι 108
στῶσις 1316
συγγένεια 101
—— ἠθῶν 1197
συγγενομονεῖν 1082
συγκαθωσιωμένα 710
συγκαταινεῖν 303
συγκάτωνον 167,187
σύγκλυδες 795,861,1213, 1246
συγκρίνειν 565
συγκροτεῖν στρατιωτικὸν 595
συγκροτεῖσθαι 1174
συγκρύειν 1170,1179
συγχαρητικὰ vel συγχάρητα 1205
συγχέειν τὰ νόμιμα 369
συγχεόμενοι 666
σύγχυσις 404
συκοφαντεῖν 909,955,1365
συκοφάντημα 741
συκοφαντῶν 445
σύλλογος. ἢ συλλόγου διλύθη 105
συλλόγου διαλύεσθαι 105
συμβαλὼν αὐτοῖς εἰς μάχην 243
συμβαλὼν εἰς μάχην 255
συμβατικοὶ λόγοι 803
συμβίωσις 253
συμβολαὶ 1098
συμβόλαιον 3, 597, 809, 937,1092
συμβολὴ 288, 289, 389, 1162
συμβολὴ congressus 424
συμβολὴ junctura 515, 516
συμβολὴν ποιεῖσθαι 203
συμβολία 219,372
σύμμικτοι λίθοι 540
συμμοναδεῖν 753
συμμοναδεὶς 102
συμμορία 202
συμπαθὴς 870
συμπαθῶς ἔχειν 312
συμπανηγυρίζειν 426
συμπαρεισφθείρεσθαι 1169
συμπείθειν 184
συμπίνοντες ἢ θεῷ 292
συμπιεινοῦν 106
συμπιριποιοῦσα 411
συμπιριπολεῖν 1362
συμποιεῖζον 174
συμπόσια 352
συμπροθυμούμενος 132
συμφέρομαι 230
συμφερόμενος ἢ τρόπον 870
συμφέρων. ἐπισυμφέροντί τινος 1027
συμφιλοκαλεῖν 2,501
συμφορὰ 750
συμφρονεῖν 280
—— αὐτῷ 796
συμφρόνησις 871
συμφρύγειν 1394
συμφυγὼν αὐτῷ 549
συμφυρέντες 1063
συμφυόμενος 26
σύμφυτον 703
συναγωγὴ 1299
συναγωνίζειν 508
συναινέω 117
συνακτὴρ 112
συναλίζειν 347
συναλοάω 1153
συναστροφὴ 839
συναυξάνομαι 1013
συναπολεῖν 1168
συναπονοεῖν 197
συνάπτει 186,208
συνάπτειν πολέμοις 556
συνάπτεσθαι ἢ χεῖρα 411
συναράσσειν 1148
συναστίζειν 1162
συναφεῖς τάξεις 1125
συνδιάθετος εἰς ὀργὴν 796
συνδιαιτᾶσθαι 126
συνδιαίτησις 5
συνδιαιτώμενος αὐτῇ τὰ σιτία 298
συνδιαπίθεσθαι 1146
συνδοξάζειν 147
συνδυαζόμενα 121
συνεδρεύειν 595,1175
συνειδὸς conscientia 28
συνειλεῖας 1191,1219
συνεῖναι 410
συνείχετο 477
συνεκδραμεῖν 197
συνεκστρατεύειν 320
συνελαύνειν 1102,1103
συνελαύνειας 1119
συνέλευσις 108
συνελθεῖν 817, 849, 852, 857,858,864
συνεξανοίκειν 1216
συνεπαλαλάζειν 1182
συνεπαφίσεας 954
συνεπδημεῖν 225
συνεχία 239
συνεχέραμμένον 114
συνεγραμμένον 148
συνετῶς 341
συνέχει 222,284
συνεσταλμένοι 1176
συνέσθαι 386
συνέθης 271
συνθέλοντες 621
συνθεπζόμενοι 1201
συνθεωκῶν 668
συνιδεῖν πράγματα 282
συνιζάνειν 202,1317
συνιζήσας 701
συνίζησι γῇ 142
συνιστάνειν 262
συνίστων 283
συνίστωμι 1033
συνιστὰς πρὸς αὐτὸν 817
σύννοια 964
σύνταις 941
συνοδία 258,1108
συνοικῆσαι δυναστείᾳ τινὶ 198
συνοκλάζειν 1136
συνοράω 1175
συνουσία 655,861
συνουσιασμὸς 1393
συνουσιαστὴς 1345
σύνταγμα militum 963
σύνταγμα sodalitium 1019
συντάγματα 620,1231
σύνταξις 521,1148
σύνταξις pensio 945
—— συντάξεις 1232
συντελοῦντες 1230
συντεταγμένοι 138,142
σύντομος ἐπιστολὴ 1176
συντόμως πορεύειν 87
σύντονος 989,1176
—— πάθος 669
—— πορεία 1122
—— φυγὴ 969
συντόνως 885,1111
συντόνως ὀδύνειν 932
συντονώτερον 1118,1254
συνωθεῖν 1491
συνωθούμενοι 887
σύνεγξ 141
συρεγξάσαντες 894
συρεγχεῖς 953
συρεγχνὸς 986, 1139, 1216,1265
συσκιαδεῖσα ἐπιστολὴ 915
συσκηνῶν 205
συσπειραδόντες 1181
σύσσιτος 244
συστάδὸν 1052
συστάδὸν μάχεσθαι 1092
συστασιασαὶ 609
συστραφέντες 498,1139
συστραφῆναι 202
συστρέφειν 801
σφαιρὰς γυμνεῖν 798
σφάλμον 1292
σφαλερὸν 212,228
σφαλερὸν πόνοι 868
σφάλλεσθαι 1152
σφενδονᾶν 147
σφεστηρίσεσθαι 156
σφῆνες 1401
σχεδάζειν 1114,1149
σχετλιάζειν 198, 1113, 1319
σχῆμα δυλείας 128
σχοινία 386,515
σχοινίων βαστάζων 515
σχολαῖος 1302,1303
σῶσρα 91
σωφρονεῖν modeste se gerere 26
σωφρονίζειν 1098, 1091, 1140,1149
σωφρονικὸν 980
σωφρονισμὸς 773,1048
σωφρονιστὴς 780

T.

Τάγμα 612,655
ταικτικὸς 593
ταλαιπορία 1315
ταλαιπωρούμενον 613
ταλαιπωρεῖν 1232
ταλασιεργεῖν 827
ταμιεύειν 498
ταμιεύεσθαι 640, 1131, 1168
ταμιεύμενοι 1278, 1297
ταμιεῖον 1179
τάξις 309
—— οἱ δεῖ ἢ τάξεως 516
ταρσὸς 347
τάχος. τὸ τάχος pro κατὰ τὸ τάχος 556
τειχίφης 181
τεκνῶσι παῖδας 74
τελαμὼν 115
τέλειον 1181
—— ἀπολύμενοι 130
τελεσφορεῖν 19, 127, 1406
τελεταὶ μυστηρίων 839
τέλμα 561,1155
τελματώδης 943
τεμνίσμα 166,793
τέκοντες 164
τέκνον 1160
τεράστιον 435
—— θέαμα 461
τερατεία 1037
τερατεύειν 1023
τερατεύεσθαι 1274
τερατεργία 83
τερέβινθος 62
τερπωλὴ 611
τεχνικὸν 845
τεχνιτεύειν 211,1191
τηλαυγίζειν 301

τηλα-

πηγανίζειν 253
πηγανισὸν 290
πήγανον 1401
πῆλις ὀφθὴ 1138
πιμελεῖν 58,63
πέρα ὀρθὴ 882
πίθεως & γνάμψω 916
πθωεῖν 420
πμᾶν 127,269
πμητὴς 1313
πμητικὸν 871
πμιος αὐτῷ 755
πμωρήσειν 961
πμωεία 754
πμωρία *auxilium* 601
πτάνῳ ὅμοιον 82
πτῶν 127
τοκετὸς 29
τοί 1271,1313
τονίω 1022, 1165, 1261
τυπαῖος 114
πορεία 342 & πορεύειν *ibid.*
πρανὸν 1160
πρανῶς 257,655
πρανότερον 515
πραυματίας 251
πραχηλίζειν 1187
πρίγλυφον 351
πρίγκος 913
πριεπίζων 25
πρίστος 1228
πριστοιχεὶ 1066
πριστοιχία 114,352
πρίχωσις 36
πριώροφος 582
πρόπον πονηρὸν 533
Πρεῖον 1036
Πρεκαντῆρες 1401
πρυλλίον 120
πρυχῆνες 184
πυμβωρυχῶντες 1252
πυραννεῖον 1171,1224
πυραννιῶν 1197
πύρσεις 1224
πυρόω 1094
πύχαι 820
πυχῶν 42

Υ.

Υδρεία 1124
ὑλεργὸς 340
ὑμεῖν 516
ὑμνοῦντες θεὸν 289
ὑμνῳδὸς 327
ὕννις 235
ὑπάγειν 219
ὑπάγων 320
—— λόγοις 549
ὑπαγορεύειν 104,160
ὑπαγόρευσις 758
ὑπαίθριος 1139
ὑπαιθρον 6,256,346,1011
ὑπαιθρος αὐλίζειν 38
ὑπάντησις 503
ὑπαντάζειν 165,543. *cum accus.* 26, 774, 783, 1164
ὑπαστὴς 209
ὕπατος πιὼ 1302
ὑπαχθέντες 209
ὑπειδόμενος 283,360
ὑπειρᾴζων 1013
ὑπέκθεσις 1189
ὑπεκλύειν 1317
ὑπεξίστατο 253
ὑπεραγιζῶς 111,115
ὑπεραστίζειν πινὸς 503
ὑπεραστήρια 1408
ὑπερβασία 87
ὑπερβιάζεσθαι 419
ὑπερβολὴ 713
ὑπερβολὴ *dilatio* 812
—— ἀπελέλοιπεν 187
ὑπέργηρως 192
ὑπερδέξιοι 779, 1100, 1202
ὑπερδικεῖν 225
ὑπὲρ ἑξακισχίλιοι 753
ὑπερδυφραινόμενος 1296
ὑπερεύχεσθαι 478
ὑπερέχειν αὐτῶν & δεξιὰν 228
ὑπερηφανεῖν 140,230,1004
ὑπερηφανεύειν 168
ὑπερήφανος νόμων 164
ὑπέρθεσις 920, 1167
ὑπέρθυρα 1226
ὑπεριδὼν πρὸς ὀργὴν 1102
ὑπειζαν 103
ὑπεῖσαθαι 1245
ὑπείσατο 253
ὑπερκρατεῖν 251
ὑπερκύπτειν 539
ὑπερλαμπρύνεσθαι 1062
ὑπερμαχεῖν 132
ὑπέρογκος 1151,1152
ὑπερέειον 172
ὑπεροχεῖν 12
ὑπεροχὴ 233, 393, 1172
ὑπερπαθεῖν 284, 1071, 1269
ὑπερπαίειν 1359
ὑπερπετῆ 78
ὑπερτείνειν ὀδυνμίαν 149
ὑπέρτερος 45,237
ὑπέρχεσθαι 201,970
ὑπερῶον 918
ὑπεσαλμένον 1048
ὑπεύθυνοι 283
ὑπηρετικὸς 67
ὑπιόντες 968
ὑπιὼν 1016
ὑπόβασις 344
ὑποβολὴ 932
ὑπογράφειν ὀφθαλμὸς 1201
—— ἐλπίδα 599
ὑποδεέστερον 382
ὑπόδεγμα 1089
ὑπόδικος 911
ὑποδοχὴ 340,871
ὑποδραμεῖν χαρὰς 282
ὑποδρομὴ καύματος 142
ὑποδύεσθαι κίνδυνον 689
ὑποδύομαι 109
ὑποδύσεις 1135
ὑποδύω 1229
ὑποζεύγνυμι 1372
ὑποθεῖναι 106
ὑπόθεσις 526, 707, 726, 843,904,1020
ὑποθήκαι 930
ὑποθήκη 102, 204, 350, 600,933
—— θεῶν 107
ὑποθωπεύων 380
ὑποικεῖν 762,1026
ὑποκατακλίνεσθαι 869
ὑποκυρεῖν 106
ὑπολογισμὸς 693
ὑπολῦσαι αὐτὸν 219
ὑπομάσι 1275
ὑπομνηστὸς 768
ὑπονήφαντες 1231
ὑποποιεῖν αὐτῶν 399
ὑπονόμοις ὀρύγμασιν 243
ὑπόνομοι 204,235,240
ὑπόνομος *adjective* 308
ὑπόζυλος 111
ὑπόπειρα 190
ὑποπεπηχότες 1236
ὑποπεπωκότες 1241
ὑποπίπτειν 1215
ὑποπίπτων 1215,1219
ὑπόσπονδος 639,1094
ὑποστεδαθεὶς 858
ὑπόστασις 641, 794, 1329
ὑποστέλλειν 1163
—— αἰδημόνως 1013
ὑποστέλλεσθαι 58,931,1132, 1142,1162
ὑποσολὴ 712,1077
ὑποστράτηγος 172,175
ὑποσύρεσθαι 1138
ὑποτελεῖς βασιλείας 944
ὑποτέμνεσθαι 1323
—— τὸ φῶς 1137
ὑποτίμησις 4
ὑποτοποτασμὸς 757
ὑπόπτερος 228
ὑποτυχὼν 204
ὕπελος 256
ὑπουργεῖν 31,94,340,1323
ὑπουργία 681,725,1323
ὑπουργοὶ εἰρήνης 1062
ὑποφθέγγεσθαι 1119
ὑποχείριον 214,437
ὑποχώρησις 115
ὑπλιάζεσθαι 1138,1228
ὑπλίμος 701
ὑπλοτοπεῖν 758
ὑπώρεια 185
ὑπώρειος 1007
ὕσπληξ 1124
ὑστερεῖν 989
ὑφαντὰ 100,109
ὑφ' ἓν 516
ὑφηνημένων ἄλλων 125
ὑφηγήσασθαι 1375
ὑφήνησις 504
ὑφιστάμενοι 1064
ὑφίσασθαι *polliceri* 528
ὕφορμος 694

Φ.

Φαιδρυνεῖν 39
φάκελλος 208
φάλαγξ ἀφλυθεῖσα 138
φανερὸν τὸ τόπον 915
φάντασμα 45,204
φαραγγώδης 197
—— τόπος 394
φαρμακὸς 407
φαρμάττειν 978
φάρσος 109,362
φάσματα 1327
φαῖναι 338
φαίνωματα 342,346,1126
φειδὼ 957
—— ποιεῖσθαι 13
φερνὴ 523
φερόμενοι τὰ πρῶτα 393
φέρω *cum dativo* 229
φεράνυμον 36,1066
φευγαδεύομενοι 549
φεύγειν 1364
φημίζειν 1013
φθάνω 321
—— λαβεῖν 2
φθάρματα 1246
φθάσαι 316,362
φθασείαν λαφθάντες 184
φθείρεσθαι 1197
φθῆναι 416
φθλιὰ 351
φιλαίπνον 691
φιλάνθρωπος 635
φιλανθρωπία 294
φιλαρχία 601
φίλαρχος 603
φιλαύτος 96
φιλοδίαστος 1173
φιλόδικοι 1173
φιλοζωΐνης 538
φιλοζωΐαν 577
φιλοθεαμοσύνη 849
φιλοκαλεῖν 156,691
φιλοκάλως 508
φιλονεικία 731
φιλόνεικος 676,677
φιλοσοφία 360,669
φιλόσοφον 489
φιλόσοφος 312,489
φιλοσόφως ἀμφιείμενοι 284
—— ἔχειν 153
φιλοτεχνεῖν 343
φιλοτέχνως 317,358
φιλοτησία 64
φιλοτιμεῖσθαι 107,118,212
φιλοτιμία 265, 271
φιλοτιμαὶ νεανικαὶ 731
φιλοτιμεῖν ἔειν 980
φιλότιμον 1007,1008
φιλοφρονεῖν 285,366
φιλοφρονεῖσθαι 195,232,488, 666, 1005, 1034, 1067,1147
φιλοφρόνησις 576,871,978, 987,1021
φιλοφρονούμενος 712
φιλοφόνως 149,271,361, 363,404,504,587
—— ἀποτάζεσθαι 333
φιλοφροσύνη 846,1147
φιλοχρηματία 586
φίλτρον 242
φιμούμενοι 1214,1393
φιμόω 1012
φλεγμονὴ 1012
φλὴ 211
φλογωδέστατος 142
φλυαρήματα 1371
φόβοι 435
φοινίζειν 116
φοινικτὸν 146
φοιτᾶν εἰς συνουσίαν 127
φολιδωτὸς 515
φονᾶν 1001,1019,1139, 1144,1186
φονικὸς 1276
φοράδην 860
φόρειον 812
φορεολογεῖν 982
—— γῆν 471
φορεολογεῖσθαι 1087
φορτικὸς 269
φραστία 124,183
φραστιαὶ 87
φρενοβλάβεια 1026, 1036, 1058, 1075, 1290
φρενήρης 305
φρίκη 1256,1268
φρικωδέστατον 931
φρόνημα 979

INDEX PRIMUS, &c.

φρόνημα βασιλικὸν 589
φρονηματισθεὶς 417
φρονηματισθέντες 205
φρονήματος μεστός 1033
φροντίζειν 583,592
φρύδη 1322
φρυγανισμὸς 1199
φυγαδεύειν 1041
φυγαδεύεσθαι 434, 1024, 1197
φυλακὴ 123
φύλαρχοι 114
φύλον 603,619
φύρδην 845
φύρειν 236
φύρων δάκρυσι 918
φωλεύειν 652
φῶρει 1016
φώριον 669

X.

χαλαρὸν 113
χαλκεύω 114
χαλκούργημα 344
χαμαίζηλοι 94
χαμαιπετεῖ 857
χαράδρα 205,994
χαράκωμα 257,317,987, 1232
χαράττειν βιβλία 939
χαραχώματα 1130
χαριστήρια θύειν 101,123, 1365
χαριστήριοι θυσίαι 435
χαριστήριον 225,232
χαριστηρίους εὐχὰς ποιεῖν 419
χάριτι 858
χάρμα λόγου 842
χαυνωθεὶς 420
χειμαδίζειν 806
χειμάδιος 611
χειμάζεσθαι 1189
χειμων 237
χείρ. μετὰ χεῖρας 321
χειριζόμενος 579
χειρὶς 113
χειρίδωτος χιτὼν 301
χειροηθεὶς 79
χειροποιήτως 1316
χειροτονεῖν 559
χειρουργεῖν 51
χελιμίον 145
χέρμα 997,1155
χερμὰς 1092,1130
χερνῆτις 271
χηρεύειν 870
χηρεύουσαι γυναῖκες 164
χηρεύων 302
χθαμαλὸς 1216,1222
χθαμαλοῦν 1127
χιλὸν 827
χλαμὺς 182
χλεύη 253
χλιαίνεται 1195
χορηγὸς ἀγαθῶν 271
χοῦν 32
χρείαι 1106
χρεωλυτεῖν 826
χρεὼν 330,376,389,390
χρεὼν *indecl.* 1256
χρεὼν *fatum* 989
χρεῶσται 128
χρηματίζειν 472, 503, 1098
χρηματίζοντα ὑπ' αὐτοῦ 561
χρηματίζων τὰ δίκαια 374
χρηματισάμενος 737
χρηματίσας 590
χρυσόλιθος 114
χώα 345
χωνευτὸς 344,370. χωνεύειν *ibid.*
χωνεύω 111
χωννὺς 1309

Ψ.

Ψαλίδες 695
ψαλμὸς 289
ψαύειν 1315
ψαφαρὰ 93,94
ψαφαρὸς 381
ψευδοδοξεῖν 399
ψευδοπολίχνιον 1200
ψηλαφηθεὶς 584
ψίλωσις χρημάτων 783
ψύγμα 1016
ψυχοῤῥαγοῦν 30

Ω.

Ωθισμὸς 1082
ὠκύμορον 474
ὠμοφορεῖ 112
ὠσάμενοι 198
ὠτειλαὶ 811,1186
ὠφέλεια 459,1343

I N-

INDEX SECUNDUS,

Regionum, Urbium, Locorumque.

A.

ABaris. *v.* Avaris.
Abaris *m. al.* Abarim. 176.
Abela. *al.* Abel 382
Abella 864
Abellana 376
Abelmachea 317
Abesarus 267
Abila 1192
—— Peræa 159,178
—— *quæ* Lysaniæ fuerat 864, 890
Abrami habitatio 22
Abuma [Ruma *S. Literis*] 442
Acaron 188
Accaron 194, 196, 225, 228, 395
Ace [*quæ* & Acco & Ptolemais] 244.428
Acedasa 960
Achabare 922
Achabarorum petra 1106
Acra 545, 959, 1221, 1231
Acrabatena 541
Acrabatene, *toparchia* 1106, 1114, 1120, 1121
Acrabatta 1121
Actipus 188
Actium 1004
Adasa 550, 960
Addida 577, 599
Adiabene 880, 885, 1089, 1101
Adiabeni 878
Adida 1196
Adora 578, 584, 599
Adoraim 367
Adullama 259
Ægyptii 18
Ægyptus, describitur 1204
Ælana 356
Æoles *olim* Elisæi 17
Æta 214
Æthiopes 18
—— finitimi Ægyptiis 78
—— occidentales 18
Afra *urbs* 33
Africa 33
Agaba 602
Agalla 609
Agrippias, *olim* Anthedon 965, 1009
Agrippium *castellum* 1007
Ahion 376
Ailath 423
Ain. v. Nain
Aina 182
Ainitæ 182
Alani 1313
Albani 802
Alexandri monumentum 1235
Alexandriæ portus 1204
Alexandrina *palus* 1155
Alexandrium, *arx* 601, 616, 617, 652, 708, 745, 970, 974
Alizæi. v. Elisæi.
Alurus *vicus* 1198
Amalacitæ 98, 416
Amalecitis *regio* 49
Amanus *m.* 16, 18
Amatha 441, 780
Amathæi 188
Amathe 19, 131, 293, 355
Amatha, Epiphania 188 *in notis*
Amathine 19
Amathritis *regio* 574
Amathuns *castellum* 965
Amathus 594, 596, 617, 975
Amerutha. v. Meroth
Ammanitæ 28
Ammanitis *regio* 148, 210
Ammata 280
Ammaus 795, 982, 1106, 1160, 1121, 1311
Amoræa 178, 188
Amoritis 147, 148, 157
Amorrhæi 19
Ampheca. v. Apheca.
Amygdalum stagnum 1248
Anani monumentum 1251
Anathoth 445
Anna. v. Aina.
Anoche, *urbs* 8
Anthedon 594, 599, 616, 682, 965, 975, 1006, 1009, 1095
Antiochi *pharanx* vel *vallis* 599, 967
Antiochia *ad* Daphnen 752
—— Mygdonia *quæ* & Nisibis, 883
—— Syriæ metropolis 764, 1119
Antipatris 497, 966, 720, 1101
Antonia, *turris* 586, 589, 690, 703, 802, 968, 1007, 1222
Anuath *vicus* 1121
Apamenses 1097
Apamia 580, 636, 981, 1001
Apamiæ *arx* 611
Apheca 221, 315, 386
Apheci turris 1101
Apherima 569
Aphra *vel* Afra *urbs* 33
Aphtha *vicus* 1171
Apobaterion 12
Apollinis *fanum* Gazæ 595
—— *templum* Romæ 783
Apollonia 599, 975
Arabes proxime Æthiopiam 405
Aradii 642
Aradus *inf.* 19
Aradus *urbs* 595
Aramæi 20
Aramatha [vel Rabatha, vel Ramoth] 388, 389, 406
Arasamus 320
Arasea *templum* 434
Arbela 551, 652
Arbela *vicus* 934
Arbelorum *spelunca* 922
Arcæa 1303
Arce, *quæ* & Actiptus 188, 338
—— in Arabia, *postea* Petra 146
—— in Libano 19, 188
—— maritima 338
Archelaïs 788
Areceme, *Græcis* Patra 157
Arethusa 615, 973
Aria 20
Ariinanon. i. e. Ramoth 158
Arithæi 188
Aramatha. *v.* Ramoth
Armenia 12, 13, 20, 602
—— minor 871
Arnon *fl.* 147, 148
Arpha *vicus* 1122
Arsamus *arx* 884
Arsane *vel* Tharsane 776
Arucæi 188
Aruma v. Abuma
Arura *locus* 259
Arus *vicus* 1055
Ascalon 188, 194, 199, 225, 251, 523, 565, 977, 1010, 1095
Ascalonitæ, Palæstini 214
Aschanaxi 17
Asiongaber 356
Asochis 924, 927, 965
Asophès 592
Asor *campus* 572
Asorus 202, 203, 358
Asphaltitis *lacus* 24, 127, 393, 677, 1193, 1195
Asphar *lacus* 556
Assyria 23
Assyrii *urbs* 19
Astabari 18
Astaborus *fl.* 79
Astapus *fl.* 79
Astartes *fanum* 275
Athone 609
Avaris 1338, 1352, 1355, 1358
Aulon. v. Campus *magnus.*
Auranitis 696, 783
Auza 378
Aza *m.* 552
Azara. v. Jestraëla.
Azeca 248, 367
Azora 422
Azotus 188, 194, 224, 225, 539, 544, 565, 566, 615, 616, 783, 973

B.

Baaras *vallis* 1308
Babel 16
Babylon 15
Babylon Ægypti, *olim* Letopolis 87
Babylon *urbs Chaldæorum* 16
Babylonii 18
Babylonii *in Batanæa* 922
Baca *vicus* 120
Bachures 308
Bactriani 20
Bactrorum *fines* 885
Bajæ 819
Bala 253
Balaneotæ 1010
Baleth 354
Baris *m.* 13
Baris *dicta* Antonia.
Barsube 229
Basca *urbs* 578
Baselus *torrens* 274
Batanæa 413, 696, 783, 804, 890, 909, 922, 1097, 1121
Batanæa, *toparchia* 752
Bataneas 158
Bathecor. v. Bethezob
Bathyra 752
Bauris 306
Bedriacum 1200
Belsephon 87, 302
Belus *fl.* 1068
Bemeselis 966
Berenice 356
Berœa 547
Berotha 186
Bersabe 1120
Bersabec 381, 412, 1106
Bersobe 922
Bersubæ 29
Berytii 870, 871
Berytus 741, 742, 743, 909, 939, 1205, 1298
Besara 915, 916
Besbius *m.* Vesuvius 891
Besemoth 1192
Besira 282
Betaris 1193
Betchora 354
Bethalaga 557
Betharamathus 1054
Betharamptha. *al.* Julias 797
Bethela 188, 194, 197, 229, 232, 238, 364, 373, 1200
Bethella 556
Bethennabris 1191
Bethezob 1274
Bethleem 320, 367
Bethleeme 211, 217, 246, 247, 256
Bethleemes toparchia 337
Bethlema 194, 197, 211, 217
Bethleme 281
Bethleptephorum toparchia 1193
Bethmaus 910, 911
Bethoma 597
Bethora 185, 1104
Bethoron 550, 556, 1101, 1104
Bethsaida *dicta* Julias 794
Bethsame 226
Bethsana, *vel* Bethsane, i. e. Scythopolis 543, 188, 576
Bethsemara 417
Bethso *locus* 1222
Bethsuma 275, 276
Bethsur 367
Bethsura 275, 276, 542, 545, 546, 559, 572, 959
Bethzacharia 545, 959
Bethzetho 541, 551
Bettæa 292
Bezeca 199
Bezedel *vicus* 1119
Bezetha 1102, 1222, 1223
Bochures. v. Bachures
Borceos *vicus* 1121
Borsippeni 1344
Borsippus 1344
Bosceth 438
Bosor 542
Bosora 158
Bosorra 542
Bosporus 708
Botrys 378
Britannia 1088, 1117
Brixellum 1200
Bubastitis *fl.* 1337
Byblus 1070
Byzantium 708

C.

Cabrothaba 130
Cædesa. v. Cedesa
Cælé-Syria 454
Cœna 262
Cœnopolis 1102, 1251
—— inferior 1251
Cœron 879
Cæsarea 707, 894, 909
Cæsarea *Augusta* 719
Cæsareæ situs & constructio 694
Cæsarea maritima 964, 1147, 1149, 1297, 1298
Cæsarea ad Paneadem 794
Cæsarea Philippi 897, 911, 1149, 1297
Cæsarea *antea* Stratonis turris 605, 694, 871
Cæsareensis portus 1008
Cæsarium *castellum* 1007
Callirrhoë 1041
Callirrhoënses thermæ 768
Camon 209
Campus magnus 188, 337, 543, 690, 924, 925
Campus regius 25
Cana 672, 912, 914, 943

INDEX SECUNDUS,

Cana *vicus* 599,967,997
Canatha 672 *in Var. Lect.*
Canatha *urbs* Cœle-Syriæ 1002
Capernaum. v. Capharnaum.
Capharabis 1200
Capharecho 922,1106
Capharnaum 1155
Caphartaba 720
Caphartalama 549
Caphartaba 1193
Caphethra 1200
Cappadoces *olim* Mosocheni 17
Cappadocia 708
Capreæ 810,812
Carchamesa. v. Charchamesa
Cariathiarim 227,289
Carmelus *m.* 188,338,380, 381,599,643,986,1120
Carnaïm 543
Carræ, ubi servantur arcæ Noëi reliquiæ 879
Calit Jovis templum 1208
Castra 309, 310, 315, 330 v. Manalis
Castra Dei, *locus* 44
Castra Judæorum 621,978
Cedasa Tyriorum 1095
Cedesa 186, 189,572, 1095
Cedron 335, 1216, 1231, 1251
Cedronis vallis 412,1222
Celenderis 758,759
Cepharitæ 182
Cepharnome 943
Chabarzaba 598
Chabolo *vicus* 925,926,927
Chabolo *in Ptolemaidis finibus* 925
Chabulon 353,1120
Chalcidica 1311
Chalcis 611,865
Chalcis *sub Libano* 621,977
Chaldæi 20,22
Chananæa 18,22,38
Charchamesa 442
Charra *urbs* 34, 39
Casphoma 542
Chebron 23, 32, 35, 46, 48, 72,131,189, 193,215,279, 281, 282, 283, 285, 304, 368,544,1199,1200
—— urbium antiquissima
Chephorini 19
Cheslæmi 19
Chethima *inf.* 17
Chettæi 19
Chidonis area 289
Chius 708
Choramus. v. Bauris
Chusæi 18
Chutha *regio* 429
Chuthæi 454,470,478,500, 583
—— Samaritæ 478
Chuthus *fl.* 428
Chuthus *locus* 427
Cicerum *domus* 1251
Cilicia 17,865
Cilicum *vallis* 599
Cilla 262
Citium 17
Cittæi 428
Coi 594
Colles quibus urbs inædificata erat 1221
Coluber 1315
Commagena 865,1311
Coos 708
Cophene *fl.* 20
Coptos 1204
Corduba Iberiæ 838
Cordyæi *montes* 12
Coreæ 616,970
Corræa 228
Cos *inf.* 619
Cremona 1207
Ctesiphon 797,835
Cyanei *scopuli* 708
Cydœssa Tyriorum *vicus* 1167
Cydysa 422
Cypros *castellum* 1007,1009
—— *turris* 720
Cyprus olim *Chethima* 17
Cyprus *locus* 720
Cyrene 619,945
Cyzicus 585

D.

Daæ, *vel* Dahæ 885
Dabaritta 1109
—— *vicus* 935
Dabariteni 916
Dagon *arx* 581,961
Dahi 803
Damascus *urbs* 20,188,291, 1001
Dan *apud fontes Jordanis* 364
Danus *fons Jordanis* 24
Daphne 642
—— ad Antiochiam 985, 997
Dathema 541
Decapolis Syriæ 937
Dei facies, *locus* 45
Delium 612
Delo 621,978,1099
Dianæ templum 544
Dicæarchia 786,820,905
Diglath 6
Dion 503,599
Diospolis 970,1001
Dium 615
Δουῶν ἀγρὸς 1102
Dora 188,580,615,616,907, 960,973,1008,1371
Dora *urbs Phœniciæ* 907,1371
Doreon 962
Doritæ *vel Doriensis in Syria* 867
Drusus *turris* 695
Drymi 643
Drymus 986

E.

Ecbatana 464,479,909
Ecdippa 188
Ecron v. Acaron
Elamæi 19
Elaphantine 1204
Eleüsa 719,739
Eleutherus *fl.* 565,575,670, 1001
Elis 94
Elisæi 17
Elom 368
Elymais *regio* 544
Emalsema 437
Emaus 556,637,782
Emma 265
Emmaus. v. Ammaus
Emesa 807,871,890, 1311
Enemimi 19
Engaddæ 1121
Engaddi *urbs* 393
Engedini 263
Ephesus 708
Ephraim *urbs* 1200
Ephran 206
Ephrathanus *ager* 46
Ephron 543
Epiphania, i. e. Amathe 19
Erebinthorum œcos 1251
Eroge *locus* 421
Esebonitis. *al.* Esthmonitis 690
Escon 36
Esermoth 130
Essa 599
Essabon 599
Essebonitis 531,1905
Essenorum porta 1222
Etame. *al.* Eita 367
Ethan 359
Eudæi 19
Evilæi 18
Euphrates 5,6,19
Euxinus *pontus* 419

F.

Fullonis monumentum 1222

G.

Gaba 115,195,197,238,376, 1095,1120
Gaba, *al.* Gabala 690
Gabala 899
Gabalitæ 416
Gabao 279,1101,1103
Gabaon 239,306
Gabaonitæ 182,185
Gabara 916
Gabara *quæ stadiis à Sogana* 930
Gabareni 908
Gabaroth 908,926
Gabatha 192,232,234,373, 376,557
Gabathona *urbs* 376
Gabath Saul 1215
Gadara 188,539,594,596, 599, 615, 617, 682, 783, 965, 973,975, 1006,1095, 1097
Gadara *metropolis* Perææ 1190
—— *pagus* Galaaditidis 596
Gadareni 908
Gadarenses 696,697, 1097
Gadaris 1120
Gadira 17
Gætuli *olim* Evilæi 18
Galaaditis regio 198, 276, 279, 389, 412, 542, 543, 578
Galadena *regio* 44,52,388
Galadena *terra* 148,151,388, 422
Galadeni 234,596
Galades *collis* 44
Galaditæ Arabes 590
Galatæ Gomarenses 17
Galatia 551
Galbaath 255
Galgala 182, 184, 185, 186, 232, 236, 238, 239, 243, 244,246,315
Galilæa 338, 353, 422, 572, 697
Galilææ duæ 1120
Galilæa *superior* 186,188
Galilæa toparchia 560
Galilæarum descriptio 1120
Gamala 791, 908, 943, 975, 1106,1107,1159,1160
Gamala *castellum* 590, 908, 910,915,921,922 967
Gamaliticus ager 805
Gamalitis *regio* 1121
Ganges 6
Garelime 942
Garizim 583
Garizim *m.* 801
Garizin 534,962
Garizin *m.* 207,501,504,505
Garizitanum templum 531
Gartis *urbs* Galilææ 1299
Gath v. Gitta
Gaulana 158,599,965,967
Gaulanitis 599
Gaulanitis regio 148, 338, 922,1121
Gaza 19,188,194,215,225, 427, 502, 571, 595, 599, 615, 616, 682, 783, 965, 973,1006,1095,1208
Gazara v. Gadara
Gazara 289, 354, 557, 579, 584
Gelboë 270
Gella. v. Gethla
Gennabara 1193
Gennath *portæ* 1222
Gennesar 1106
Gennesar *regio* 1155
Gennesara 572
Gennesariticus lacus 794,795
Gennesaritis *lacus* 188
Gennezar *lacus* 1154
Geon 6
Gerara 374
Gerara *urbs* 28,36
Gerasa 967,1095,1121,1196
Gerasenorum montes 599
Gergesæi 19
Gessiritæ 281
Gesura 302,303
Gethla 267
Getta 188,225,228,248,251
Gibalus *m* 174
Gigantum *vallis* 288
Gihon *fons* 325,326
Ginea 888,1121
Ginnabris 1193
Gitta. v. Getta
Gitta 258, 268, 414, 420, 427
Gitta *castellum* 886
Gittha 996
Gischala 908,911,922,1107, 1159,1165
Gobolitis 49,98
Gomorenses 17
Gophna 637, 982, 1121, 1215, 1268
Gophnitica *toparchia* 959, 1200
Gophnitices toparchiæ 1106
Gordyæi. v. Cordyæi
Græci *unde* 17
Granicus *fl.* 501

H.

Hare. v. Saris
Hebræi *unde dicti* 20
Hebron 23
Hebron. v. Cedron
Hebroniorum urbs 26
Helenæ monumentum 1215, 1222
—— Regia 1231
Heliopolis 547,611,958, 1362
Henochia. v. Anoche.
Heptastadium 517
Heracleopolis 1208
Herodia *urbs* 646
Herodion 708,1121
Herodis monumentum 1251
Heroum urbs 71
Hierichuns. v. Jericho.
Hierosolyma 1359
—— describitur 1221,1222, 1223,1224, &c.
Hippene 1120
Hippeni 1097
Hippica turris 1222
Hippos *urbs* 682,785, 972, 1006,1057,1095
Homonœa 932
Hyrcani 1313
Hyrcania *vel* Hyrcanium 601, 698, 708,770, 974, 975

I.

Jabata *urbs* 437
Jabiflus *urbs* 275,279
Jamnia 783, 922, 973, 975, 1193
Jamnith 1106
Japha 922, 926, 931, 1106, 1139
—— Jotapatæ finitima 1139
Jardes *saltus* 1310
Jazorus *urbs* 541
Iberes 602
Iberi 802
Iberi *olim* Thobeli 17
Iberia 551
Idumæa 48, 188, 293, 381, 1121
Idumæi 416
Jebusæi 19,286
Jericho *vel* Hierichuns 178
—— describitur 149, 971, 1001
—— & regio circumcirca 1193
—— ejusque fons 1194
Jerusolymæ. v. Hierosolyma
Jesraela 381,408
Indicus oceanus 19
Joannis *pontificis* monumentum 1231
Joppe 419, 477, 565, 579, 584, 599, 615, 682, 783, 960, 967, 973, 992, 1121, 1147
—— descripta 1148
Jordanes *fl.* 24,148
Jordanes minor 199,364
Jordanis fons verus 1154
Jordanis *fontes* 188, 1007, 1121

1121
Jotapata 922,927,1106
Jovis Casii templum 1208
Ipan 367
Isacharis 188
Isana 373
Isanæ *vicus* 656
Isara *urbs* 389
Ismaëlitæ 52
Ita 420. in *Var. Lect.*
Itabyrium *m.* 203, 1159, 1106. inter Campum magnum & Scythopolim 1163
Itabyrius *m.* 338, 599, 922
Iturea 590
Judadæi 18
Judæa 18
Judæa *superior* 188
Judææ *propriæ dictæ* descriptio 1121
Julias Parææ *urbs* 892
Julias *urbs* 1155
Julias *al.* Betharamphtha 794
Julias 1122, 1192
Izaræ (aut Jesraëlæ) fons 390
Izari urbs 382

L.

Labatha 293
Labimi 19
Labina 405
Lachis 367
Lachisa 418
Laodicea 983, 1010
Latopolis 87
Lemba 599
Leontopolis 562, 563
Lesbus 708
Letopolis 87
Leuce 1317
Libanus 602, 909, 997
Libanus *m.* 131, 186, 188, 199, 338, 355, 865, 1121
Libna. *v.* Lobana.
Libya 19, 33
Livias 609
Lobana 441
Ludi 20
Ludiemi 19
Lugdunum Galliæ 820
Lycus *fl.* 583
Lydda 569, 637, 1101, 1121, 1193
Lydi 20
Lysias *castellum* 611
Lyssa 609

M.

Maacha 295
Mabortha *olim* Sichem, *i. e.* Neapolis 1193
Macharuns *cast.* 601, 616, 617, 804, 974, 976, 1192, 1307
Macharus 1121, 1122
Machida 185
Machma 238, 239, 558
Machon 292
Macrones 1046
Madæi 17
Madiana *urbs* 80
Madianitæ 149
Magdala *castellum* 915
Mageddo 408
Magedo 354
Magnus campus 310, 690, 915, 916, 1109, 1121, 1122, *v.* Campus magnus
Magogæ, Scythæ 17
Malatha 808
Malla 542
Mambræ lex 27
Manalis 279
Mandra 453
Maniathe 210
Maon 263
Mar *locus* 93
Mareta 367, 374
Mariamne *turris* 1093, 1224
Marissa 544, 599, 609, 615, 616, 962, 963, 965
Marmaritæ 1088
Masada 639, 645, 649, 650, 651, 679, 1093, 1094, 1189, 1313, 1317
Masada *castellum* 984, 988, 1313
Masadæ descriptio 1315
Maspatha 451, 452
Maspha 376
Masphate (quæ alibi Masphahe) 227
Masphathe 210, 233
Massagetæ 470
Mastheron *angustiæ* 264
Materiæ forum 1102
Mauri 18
Maxilla, *locus* 214, 215, 320
Mazaca 17
Medaba 556, 557, 562, 583, 599, 609
Medi 17
Melamborea, *locus* 1148
Melitina 1297
Memnonis monumentum 1068
Memphis 78, 355, 524, 978
Mende 441
Mendesius *vinum* 1208
Meroë 79
Meroth 922, 1120
Mesanæi 20
Mesopotamia 38, 39
Mestræi 18
Mestre, Ægyptus 18
Mia *vicus* 876
Micha 295
Minyas *m.* 13
Misenum 836
Mitylene 708
Moabitæ Arabes 596
Moabitis 147, 217, 1121
Modim 534, 535, 551, 578
Modin 958
Monobazi regia 1231
Mons ferreus 1193
Mopsuestia 595
Morius *m.* 31
Mosocheni 17
Muliebres turres *v.* turres.
Mygdonia 883
Mysia 1205, 1302, 1304

N.

Naballo 609
Nabatæi 542, 610, 612, 976
Nabatæi Arabes 556
Nabatena *regio* 30
Nain 1197, 1198
Nais 888
Nais *urbs* 8
Narbatena toparchia 1100
Neapolis *olim* Sichem & Mabortha 1193
Neara 787
Nearda 827, 833
Nedemi 19
Neronias 897
Nicopolis 720, 1208
Nilus 6
Nini *urbs* (*al.* Ninus) 19, 419, 422, 443
Ninive 419, 422, 423
Niphates 797
Nisibis 827, 883
Noba 258, 259

O.

Oasis 1363
Octaviæ porticus 1305
Odolla 367
Ogyges *ilex* 26
Olivarum *mons* 305, 893, 1216, 1251
Olurus *vicus.* v. Alurus.
Ommatos. *v.* Ammata.
Oniæ regio 621, 978
Ophla 1231
Ophlas 1232
Ophre 33
Ormiza 1002
Oronaæ 599, 609
Oronnæ area, *locus* 322, 323
Oryba 609
Ostracine 1208
Ozæ percussio 289

P.

Palæ-tyrus 428
Palæstina 19
Palæstini 186
Palmira 354
Paneas 794
Panias 697
Panium 1007, 1154
Panium, *specus* 698
Pannonia 1205, 1304
Paphlagones *olim* Rhyphathæi 17
Paphlagonia 708
Papyron 970
Parthenius *fl.* 1346
Pella 599, 611, 615, 967, 970, 973, 1095, 1121
Pelusium 224, 434, 976, 977, 1004, 1208
Peræa 560, 876, 892
—— ejus descriptio 112, 1121
Peristereonos petra 125
Petra 98, 157, 805
Petra magna in Arabia 417
Petra *oppidum* 969
Petræa 804
Phanuel 364
Phanuelus *locus* 45
Pharuna *vallis* 1197
Pharanx 36, 150
Pharathon 211, 556
Pharus *inf.* & *turris* 1204
Phasaëlis 783
Phasaëlis *regio* 770
Phasaëlis *urbs* 1009
Phasaëlitæ 1010
Phasaëlus *turris* 720, 778, 1093, 1224
Phetrolimi 19
Phiala 1154
Phicola 523
Philadelphene 1121
Philadelphia 970, 1004, 1095, 1121
Philistini 19
Phison 5
Phœnicæ 19
Phora 6
Phryges 17
Piscina Solomonis 1222
—— serpentium. v. Serpentium.
Planctus, *locus* 288
Platana 742
Plinthine 1204
Psephina, *turris* 1222

R.

Rabatha, v. Azamatha.
Raëpta 735
Ragaba 599
Rahmæi 18
Ramathon, *urbs* 375
Ramoth, *i. e.* Aramatha.
Raphanææ 1303
Raphia 594, 599, 616, 965, 975, 1208
Raphidim 97
Raphon 543
Reblatha 448, 450
Recema 157
Renga 269
Reffa 646, 650
Rhegines 17
Rhinocolura 599, 647, 1208
Rhinocurura 990
Rhiphathæi 17
Rhoa, *rupes* 198
Rooboth 36
Rubrum mare 6
Ruma 1135
Rydda 609

S.

Saab 1134
Saba, *regio* 79
Sabacteni 18
Sabacti 18
Sabæi 18
Sabatheni 18
Sabbaticus amnis 1303
Sacæ 803, 885
Saira 48
Saïtes nomos 1337
Salem 45
Salamis 1106
Sallis urbecula 1119
Samæa 962
Samechonitis. v. Semechonitis.
Samaræi 19
Samaria 599, 615, 616, 682, 1006, 1120, 1121
Samaria toparchia 560
—— Sebaste *dicta* 685, 690, 962
Samariensis regionis descriptio 1121
Samaris 1120
Samaritæ 429, 454, 504, 531
Samaritæ, origine Chuthæi 478
Samaritis 292
Samega 583
Samosata 654, 996, 1311
Sampho, *vicus* 1055
Samus 708
Sancaria 376, 377
Sapha, *locus* 503
Saphetha 374
Sapphora 617
Saraïm 367
Sarasa 216
Sardinia 801
Sarephtha 378
Saris *urbs* 259
Sarmatæ 1302
Sarpha 320
Saxum *præsidii* 228
Scala Tyriorum 571, 1068
Scenæ *locus* 45
Scopus 1102, 1103, 1216, 1219
Scythæ 17, 803, 1302
Scythopolis 188, 275, 576, 586, 599, 615, 616, 962, 970, 973, 975, 1095, 1116, 1120
Scythopolis urbs maxima vicina Tiberiadi 1150
Scythopolis (sive *Bethsane*) 543
Scythopolitæ 526
Sebaste 690, 707, 745, 783, 1095
Sebaste, *i. e.* Samaria 585
Sebastus portus 759
Sebee 211
Sebonitis 1095
Seeela 267
Selamis 922
Seleucia 599, 834, 922, 967, 1107, 1160
Selo 198, 199
Semareon 376, 377
Semaron, *Græcis* Samano 376
Semechonitis *lacus* 202, 1160
Semega 962
Sennaar *campus* 15, 16
Sennabris 1150
Seph 1106
Sepphoris 657, 780, 782, 794, 907, 975, 994, 1100, 1120
Sepulchrum Rachelæ 232
Serpentium piscina 1219
Serritæ 269
Sibnonitis. v. *Sibonitis.*
Sibonitis 1121
Sicella 269, 273, 274, 278
Sicima 46, 50, 173, 186, 189, 192, 206, 207, 583, 962, 966
Sicimitæ 244, 504
Sicimum 45
Sidon 19, 26, 188, 338, 428, 502, 541
Sidonii Sicima incolentes 534
Sidonis campus magnus 199
Sigo 922, 1106
Silbonitis. v. Sibonitis.
Siloa 1084, 1222, 1231, 1251
Siluns 186, 187, 196, 198, 199, 220, 370

Simo-

Simonias *vicus* 915
Sinæi 19
Sinæus *mons* 81
Sirias terra 9
Sitenna 36
Soba 242
Socho 367
Sochus 248
Sodoma 28
Sodomitica terra 1195
Sodomiticus *lacus* 188
Sodomorum urbs 23
Soganæi 908
Sogane 1107,1160
Sogane 930. xx *stadiis à Gabaris.*
Soganni 922
Solyma 287
—— *urbs* 25
—— *vicus* 922
Somorron 1193
Sophaces 23
Sophene 291,361
Spasini charax 20,879
Spinarum *vallis* 1215
Stratonis turris, *al.* Cæsarea 589, 590, 599, 615, 682, 783,892,964,1006,1008
Struthia piscina 1248
Succoth 45
Suna 270
Susa 465,488,490,492,493
Sycaminus 592
Syene 1204
Sylva Libani, *domus* 358
Synope in *Ponto* 708
Syri 20
—— Transeuphratenses 295
Syria 18
Syria Palæstina 369

T.

Tanaïs 16
Tanis *urbs* 23,1208
Tarichææ 620,892,976,1075, 1106,1109
Tarichæarum *litus & descriptio* 1151
Tarichæ xxx stadiis à Tiberiade 919
Taricheatæ 919
Tarentum 758
Tarsicum mare 358
Tarsus 17
—— Ciliciæ 419
Taurus *m.* 502
Techoa 556
Telithon 599
Templum Jovis Capitolini 1306
—— Pacis 1307
Terebinthus 1199
Thadamor 354
Thamna 192, 213, 214,637, 1121
Thamnæ, toparchia 1106
Thamnatha 556
Thamnitica toparchia 1193
Thapsa 421
Tharabasa 609
Tharsa 375,376
Tharsenses 17
Tharsus 17
Thebæ 209,297
Thebais 505
Thecoa 394
Thecoë 367,1198
Thella 1120
Thermodon *fl.* 1346
Thermæ Ammauntinæ 795
Thersa. v. Tharsa
Thesbona 378
Thessa 988
Thires 17
Thmnis 1208
Thobeli 17
Thraces *unde* 17
Thressa 646 v. Ressa.
Thygrammæi 17
Tiberias 795, 808, 871, 892, 907,1075,1106
Tiberiadis lacus 1122,1193
Tiberias quomodo sita 938
Tigris 6
Tirathaba *vicus* 801
Titanum *vallis.* v. Gigantum.
Trachon 602,696,697,1006
Trachonitæ 719,909
Trachonitarum regio 915
Trachonitis 20,783,804,890 1121
Tripolis 548,586
Trogloditica regio 33
Turres muliebres 1215,1219
Turris Joannis 1273
—— Psephina 1215,1223
Tusculanum 812
Tyrii 908
Tyriorum scala 1068
Tyropæon *vallis* 1222
Tyrus 343,502,541,1120
—— *castellum* 531

U.

Valatha 752
Vallis Antiochi 599,967
—— Ciliciæ 394
—— gratiarum actionis 394
—— Hierichuntis 720
—— Spinarum 1215
Ulatha 697
Ute *urbs* 21

X.

Xaloth 926,1120
Xystus 1084,1222,1273

Z.

Zabulon. v. Chabulon.
Zabulon 1099
Zara 599
Zebeca. v. Bezeca.
Zephyrion *pr.* 1014
Zeugma 1303
Zia 876 in *Var. Lect.*
Zipha 367
Ziphene 262
Zipheni 262
Zoara 609,1195
Zohor 28
Ζῶρα 188. in *Var. Lect.*

IN-

INDEX TERTIUS,

Hominum, Rerumque memorabilium.

A.

AAron 83. fit Pontifex 116. filii ejus 117. ejusque mors 146. Abassamus 477.
Abbarus rex Tyriorum 1344.
Abdastratus Tyriorum rex 1341.
Abdemon Tyrius 354.
Abdemonus 1340,1341.
Abdenago 455.
Abdon successit Eloni 211.
Abelus 7. ejus sacrificium 25.
Abenerus 279, 280. Neri filius 330. Sauli cognatus 232, 278. Israëlitas Davidi conciliat 282. occisus 283.
Abennerigus Spasini Castrorum rex 879.
Abesace virgo 324. Davidis sautrix 325.
Abesalomus 288. ob fratris cædem in Gesuram fugit 302. revocatur Joabi stratagemate 303. insurgit contra Davidem 304. eum persequitur 309. ejus exercitus fusus fugatusque 310. crinibus in arbore suspensus 311. à Joabo transfixus interiit *ibid.*
Abessæus 298,306,310,316. Joabi frater 279,284,314,320.
Abia 311. filius Roboami 368. succedit patri 370. vincit Israëlitas 372.
Abias rex Arabum 884.
Abiatharus fil. Achimelechi 260. servatus Davidem adit 261. pontifex 273,293,305,318,325. sacerdotio abdicatur 334.
Abibalus Tyriorum rex 1340,1341.
Abigæa 266. nupta Davidi 267.
Abigæa, mater Amestæ 309.
Abigail. *v.* Abigæa.
Abilamarodochus 460.
Abimaëlus 20.
Abimelechus tyrannidem occupat 206. urbe pellitur à Sicimitis 207. quos omnes postea delet 208. frusto molæ perit 209.
Abinadabus 226,337.
Abiramus 137.
Abisæus 267. *v.* Abessæus.
Abius filius Aaronis 117.
Abramus vel Abrahamus filius Tharri 20. relinquit Chaldeam 21. in Cananæam se confert *ibid.* ejus habitatio in terra Damascena 22. coloniarum deducendarum auctor 33. Ægyptios instituit in artibus mathematicis 23. terram cum Loto dividit 23. filium ei pollicetur Deus 25. profligat Assyrios 24. moritur 35.
Absalomus. *v.* Abesalomus.
Acenceres Ægypti rex 1339.
Acenchres Ægypti Regina 1339.
Achabus rex Israëlitarum 377. ab Elia increpitus 383. pugnat cum Adado, eumque vincit 384. eique vitam concedit 386. postea interfectus à Syris 390. ejus filii 288,408.
Acharus (*al* Achan) furti reus 182. pœnas luit 183.
Achazes rex 424,425.
Achias *vates* 361,370. ejus vaticinium 440.
Achiala 419.
Achiba 436.
Achilaus 318.
Achilus 293.
Achima uxor Davidis 268.
Achimanus 315.
Achimas filius Sadoci 305, 311, 312. pontifex 450.
Achimilechus pontif. interficitur jussu Sauli 260.
Achinadabus 338.
Achis. *v.* Anchus.
Achitobus 334.
Achitophelus, fautor Abesalomi 305. malum consilium dat 307. semetipsum suspendit 309.
Achonius 483.
Achratheus 492.
Acme 1039. ejus literæ ad Antipatrum & Herodem 764. ejus mors 769.
Acmon Araphæ filius, ex gigantum genere, Davidem aggreditur 318. ab Abessæo interficitur 319.
Actiaca pugna 671,676,1001. VII. anno Herodis 672.
Ada uxor Lamechi 8.
Adadus Damasci & Syrorum rex 291.
Adadi filius Syrorum rex obsidet Samariam 383. iterum 400. in languorem incidit 403.
Adamus creatus 5. Adami lapsus 6.
Aderus Idumæus 361.
Adonias regnum affectat 325. ad aram fugit 326. Abisacen sibi postulat 333. repulsam patitur 334. occiditur *ibid.*
Adonibezechus rex Hierosolymorum 192. capitur & mutilatur & Hierosolymis moritur *ibid.*
Adoramus 292,318,341.
Adramelechus 434.
Adrazarus 361. rex Sophenes 291.
Æbutius decurio 915.
Ægistha uxor Davidis 325.
Ægypti reges per 1360 annos ad Solomonem usque Pharaones dicti 354, 355. Ægyptii sapientia præcellere crediti 338. Ægyptiis non licitum pascua curare 69. sacrorum & templorum multitudo in Ægypto *ibid.*
Ægyptii unde didicerunt artes mathematicas 23. eorum ἱερογραμματεῖς 73.
Ægyptius Pseudopropheta 893, 1075. à Fœlice fusus fugatusque 1076.
Ægyptus unde denominata 1339.
Ælius Gallus 693.
Æmilius Regulus 838.
Æneas, *vulgo* Aretas, succedit Obodæ 736.
Ænigmata sibi invicem proponunt reges, Solomon & Hiromus 353.
Ærea vasa potiora argenteis 483.
Æsopus 665.
Æthiopiæ merces, simia, mancipia 357. Æthiopibus vicini Arabes 405.
Æzelus 20.
Agagus rex Amalecitarum 243. interficitur 246.
Agar cum Ismaële pulsa ab Abramo 30.
Aggæus *vates* 479, 480.
Agones athletici quinquennales, item μουσικοὶ γυμνικοὶ Cæsarei ab Herode instituti 687,1009. Cæsarea absoluta 719.
Agrippa (Marcus) ejus erga Judæos benignitas 520. magnifice ab Herode excipitur 708. multa cum gratia vicissim Herode excipit apud Sinopem 708. in Judæam advenit 707. ejus in Bosporum expeditio 708. Judæorum immunitates confirmat 712. ejus epistola ad Ephesios pro Judæis 723. ad Cyrenenses *ibid.*
Agrippa (Claudius) ejus progenies & mors 1071.
Agrippa magnus 752. Herodis filius *ibid.*
Agrippa filius Aristobuli 806. ejus fortuna varia 808,810. in vincula conjicitur 813. ei futura felicitas prædicitur 814. solvitur & donatur duabus tetrarchiis 818. rex creatur *ibid.* grata facit 824, 825. Romæ ejus magnificentia 824. à Senatu ad Claudium missus 861. quæ suaserit Claudio 864. in regnum remittitur 866. ei restituitur à Claudio omne fere regnum Herodis M. qui Agrippæ πάππῳ 864. ejus elogium 869. ejus in Berytios munificentia 870. ei ut Deo acclamatur 872. ejus (qui in *actis* Herodes) mors θεόλυτος 872. reges aliquot magnifice excipit 871. Cæsareæ edit spectacula, veste splendida indutus 871. *vide Act.* cap. XII. patri Agrippæ non succedit in regno 872, 873, 874. Agrippæ filius patrui regno postea donatur 1072. parte maxima Judææ donatur 887,890, 892. sc. tetrarchiis Philippi & Lysaniæ 890. ex Felice & Drusilla 891. regis literæ de historia Josephi 939,940. Aristobuli filius ex Bernice Salomes filia 1027. rex à Judæis lapide perculsus 1161. vinctus à Tiberio 1067. ejus mors 1071. filius Agrippæ ex Cypride 1071. (Fonteius) 1302.
Aicamus 451.
Ain capta 284.
Aina oppugnata 182. expugnata 183.
Alani 1313.
Albinus Judææ procurator 896, 1077, 1282.
Alcimus (sive Jacimus) P.M. 547. Judam apud Demetrium criminatur 548, 549. moritur 550.
Alcyon medicus 852.
Alexander Alabarcha 809, 886.
Alexander Alexandri ex Glaphyra fil. 1027.
Alexander Antiochi Epiphanis fil. 558. Balas nominatur *ibid.* ejus literæ ad Jonatham 559. contra Demetrium proficiscitur & cum eo pugnat 561. nuptias ambit Ptolemæi filiæ 564. moritur 568.
Alexander & Aristobulus Herodis filii in carcerem conjecti 738. jussu patris strangulati 745, 1026.
Alexander filius Alexandri ab Herode interempti 807.
Alexander fil. Aristobuli 615,616,976. turbat Syriam 618. bellum parat contra Romanos 974. à Sabinio superatur *ibid.* turbas concitat 976. jussu Pompeji occisus 620,622,977.
Alexander frater Aristobuli ei succedit 965. ejus mors 967. ejus filii Hyrcanus & Aristobulus 968.
Alexander Herodis fil. ejus oratio coram Cæsare 718. ejus soror una nuptum datur Antipatro Sororis Herodis filio 751. altera Phasaëlæ fratris Herodis filiæ *ibid.*
Alexander Jannæus Judæorum rex 596. in eum mota seditio *ib.* expeditionem facit in Ptolemaïdem 591. ob crudelitatem Θρακίδας dictus 597. triennio integro quartana laborans moritur 599. ejus filii Hyrcanus & Aristobulus 600,968.
Alexander Lysimachus Alabarcha 865.
Alexander M. patri Philippo succedit 501. superat Darium *ib.* victorlis peragrat Asiam *ib.* legatos mittit Hierosolyma 502. accedit Hierosolyma 503. ejus somnium *ib.* nomen Dei laminæ pontificali inscriptum adorat *ib.* templum ingreditur 504. Judæis dat privilegia *ibid.* ei Pamphylium mare cessit è via 91. ejus scutum ac thoraces in Dianæ templo in Elymaïde servata 544. obit, ejusque regnum di-

divisum 507.
Alexander Phasaeli & Salampsionis fil. 806.
Alexander (Tiberius) Fado succedit 886. procurator Judææ 1071. procurator Ægypti 1081, 1099. totius militiæ præfectus 1204, 1205, 1277.
Alexander Zebinæus rex Syriæ victus ab Antiocho Grypo 585. diem supremum obit *ibid.*
Alexandra regnum administrat 600. morbo corripitur 602. moritur 603. ejus elogium *ibid.*
Alexandra Hyrcani filia, Alexandri Aristobuli regis filii conjux, mater Aristobuli & Mariamnes 663. scribit ad Cleopatram 663. picturas filii filiæque suasu Dellii ad Antonium mittit 663. ficte reconciliatur Herodi 664. fugam adornat in Ægyptum 665.
Alexandra Herodi suspecta 665. luget mortem Aristobuli 666. insidias Herodis filiique necem Cleopatræ significat 667. in custodiam data 669.
Alexandra indigne se gerit erga Mariamnem 684. Herodis jussu interficitur 685.
Alexandra Alexandri Jannæi uxor regnum occupat 967. moritur 969.
Alexandra Phasaëli & Salampsionis filia 806. nupta Timio Cyprio *ibid.*
Alexandræ reginæ mors 603.
Alexandræ matris Mariamnes inhumanitas 684. ejus supplicium 685.
Alexas 750, 1029.
Alexas Salomes maritus 1042.
Alexas Selcias 807.
Alisfragmuthosis Ægypti rex 1338.
Aliturus, Judæus 905.
Altare holocautomatum 111.
Amadathes 490, 498.
Amalecitæ adoriuntur Israëlitas 98. victi & spoliati 100.
Amanes 490. Judæis infestus 491. ejus edictum contra Judæos *ibid.* parat crucem Mardochæo 494. Mardochæum honorare cogitur 495. apud regem accusatur 496. ejus edictum rescinditur 497. crucis supplicio plectitur *ibid.*
Amanis in Judæos conspiratio 490.
Amarames pater Moysis 74.
Amaramus 876.
Amarinus fit rex 376.
Amasias Judææ rex 414, 416. Joabo bellum infert 417. à Joabo victus 418. moritur *ibid.*
Amasias dux 423.
Amasias alter 438.
Amathius 19.
Ambivius (M.) Judææ procurator 795.
Amenophis Ægypti rex 1338, 1339, 1352, 1353, 1354, 1358.
Amessa 309.
Amessa dux 313, 316. à Joabo interficitur 316.
Amessa Jethranæ 330.
Amesses Ægypti regina 1338.
Aminadabus 226, 477.
Aminadabus Sauli fil. 275.
Amitala 441.
Ammonius 566. cæsus 567.
Ammoritis regio trans Jordanem conceditur Gadis ac Rubeli tribubus integris dimidiæque Manassitidi 157.
Amnos *al.* Amnon, filius Davidis 288. 300. Thamaram deperit *ibid.*
Amnon stuprat Thamaram 301. occiditur ab Abesalamo 302.
Amosus Judææ rex 437, 438.
Amphitheatrum prope Hierosolyma, in campo, ab Herode M. exstructum 687. amphitheatrales venationes *ibid.*
Amphitheatrum Hierichunte 770.
Amtaphelus 24.
Anacharis dux Assyriorum 432.
Ananelus fit pontifex 663. ei abrogatur pontificatus 664. restituitur 666.
Ananias Nebedæi fil. fit Pontifex 886. Romam missus vinctus 889. ejus cædes 1094. cum fratre Ezechia interfectus *ibid.*
Ananias P. 1074, 1090. ejusque filius Ananus 1074.
Ananias 481.
Ananias P. Masambali fil. 1253.
Ananias 586, 587, 593, 594.
Anani fil. Ananus 1171. ejus elogium 1170. ejus concio 1172. fuga ad Titum 1276.
Ananus P. M. 794. privatur pontificatu 795. pontifex 1183. P. M. 1170. ejus mors 1183.
Ananus Anani fil. pontifex 896. accusatur 897.
Ananus è Simonis satellitibus 1276.
Ananus templi prætor 889.
Anathus Jonathæ fil. 1102.
Anchus Gittæ rex 268, 269.
Andreas satellitum præfectus 509, 512, 1365.
Andromachus regia Herodis pulsus 730.
Andronicus Messalami fil. 563.
Angariæ Judæis remittuntur 560.
Angeli Dei cum Mulieribus consuescunt 10.
Anilæus 827, 828, 829, 830, 831. ejus cædes 834.
Anna 220.
Anni ratio duplex apud Hebræos 11.
Annibas 876.
Annius (L.) capit Gerasa 1196.
Annius Minucianus 838, 841.
Annius Rufus procurator 795.
Annus Sabaticus 587, 657, 661, 671.
Anochus 8, 11.
Antejus cæsus 849.
Antigonus post Alexandri obitum Asia potitur 507. ejus classis à Ptolemæo fugata 515.
Antigonus Aristobuli fil. 615, 618. accusat Hyrcanum & Antipatrum 622, 978. vincitur ab Herode 639. ambit regnum Judææ 643. in Judæam reductus 646. rex constituitur à Parthis 646, 989. Hyrcanum auribus, Phasaelum vita privat, *ibid.* Socio se dedit 658. vinctus ducitur ad Antonium 659. primus regum à Romanis securi percussus 661, 1000.
Antigonus frater Aristobuli, Hyrcani filius, Samariæ obsidioni præficitur 586. fratri charus 588. ei necem Regina aliique machinantur 589, 963. occisus *ibid.*
Antigonus qui ante Herodem regnaverat 759.
Antiocheni deficiunt à Demetrio 567. eorum odium in Judæos 520.
Antiochiæ incendium 1300.
Antiochus Commagenes rex 797, 865, 871, 1248, 1311.
Antiochus Cyzicenus 585, 591. Samaritis opem ferens, vincitur 586, 962. occiditur 595, 962.
Antiochus Dionysius Syr. rex in Judæos expeditionem facit 598, 966. prælio occumbit 599, 967.
Antiochus Epiphanes expeditionem facit in Ægyptum 532. Hierosolyma capit & templum depeculatur 532, 957, 958, 1291. sævit in Judæos 532, 533, 958. in Persidem proficiscitur 538. decernit Judæos delere si reversus fuerit è Perside 537. responsum ad Samaritas 534. ejus flagitia 582. moritur 544. Philippum regni curatorem constituit 545.
Antiochus Eupator Judæam invadit 545. cum Juda congreditur 546. fœdus facit cum Judæis 547. fidem datam violat *ibid.* interficitur 548, 959.
Antiochus Grypus 331, 585. ejus mors 595.
Antiochus Magnus 520. ejus literæ & programmata in Judæorum gratiam 521, 522. filiam Cleopatram Ptolemæo nuptum dat *ibid.*
Antiochus Philometor 591.
Antiochus pius Cyziceni fil. Seleuco bellum infert 595. occiditur *ibid.*
Antiochus pius Demetrii fr. oppugnat Hierosolyma 582. obsidionem solvit 583. expeditionem facit contra Parthos & in prælio cadit *ibid.*
Antiochus Seleuci nepos (*al.* Alexandri fil.) vulgo Θεὸς 520. adolescens rex coronatur & cum Jonatha amicitiam init 571. à Tryphone sublatus 579, 960.
Antiochus Seleuci fr. prœlio cadit 596.
Antiochus Soter, fr. Demetrii, patris Grypi 585. Tryphonem bello petit 580.
Antipas Herodis fil. ex Malthace Samaritana 751, 1028. tetrarcha Galilææ 770, 785, 1042. it Romam 774, 1049. quænam ei reliquit Herodes 770. quænam ei data à Cæsare 785. rex declaratur ab Herode 1039. vinctus & cæsus 1170.
Antipater Herodi fil. 639. Romam mittitur ad Cæsarem 714, 1030, 1034, 1035. ibi literis Herodem patrem incendit adversus fratres 715. in Mariamnes filios insidias struit 714, 1013, 1016. ejus calliditas 725. turbas movet 608. revocatur ab Herode 714. domum redit 758. cum patre res Judæorum administrat 749. fratribus sublatis omnibus invisus *ibid.* patri necem machinatur 750. de se sollicitus 1035. judicio sistitur coram Varro 759, 1036. sese defendit 763, 1037. in vincula conjicitur 764, 1039. ejus cædes 770, 1042.
Antipater Jasonis fil. 575.
Antipater Idumæus, pater Herodis M. qui prius Antipas, turbas movet 608. legatus missus ad Aretam 616. ejus ἀφεσεῖν 621. auctor Hyrcano ut ad Aretam se reciperet 969. Phasaeli mandat Hierosolyma 624, 979. Herodi Galilæam *ibid.* Cæsarem demereri studet 621, 622, 977, 978. ab eo honoribus augetur. & civitate donatur *ibid.* se defendit contra Antigonum 622. Judææ totius instituitur procurator 622, 624, 979. magno apud Judæos in honore 625. veneno sublatus 637, 983.
Antipater Phasaeli & Salampsionis fil. 806.
Antipater Salomes fil. Archelaum accusat 775, 1032.
Antipater quidam Samaritanus 757, 1032.
Antipater sororis Herodis fil. 751.
Antipatri uxor & liberi 620.
Antipatri uxor Arabissa, Cypros 620.
Antipatris à Vespasiano capta 1193.
Antiphilus 757, 1033. ejus literæ ad Antipatrum 764.
Antonia filia Claudii ex Petina 1074.
Antonia mater Claudii, uxor Druli, Agrippæ dat mutuo pecuniam 810. ejus elogium 812.
Antonia turris 963, capitur 1265.
Antonius centurio 1118, 1119, 1141.
Antonius (L.) Marci fil. litteras ad Sardianos mittit in Judæorum gratiam 633.
Antonius (M.) ejus Ἀμεσία 616, 974. præclare se gerit in Syria 616. ejus & P. Dolabellæ decretum pro Judæis 631. venit in Asiam victo Bruto 639, 640. ejus epistolæ ad Hyrcanum P. M. 640. ad Tyrios 641. Cleopatram deperit 642. Herodem & Phasaelum accusatos absolvit & tetrarchos constituit *ibid.* accusatores supplicio affici jubet *ibid.* summum erga Herodem studium 648. moritur Athenis 652, 994. ejus luxuria 663. elogium 975.
Antonius Primus 1206.
Anubis Deus 799.
Apachnas Ægypti rex 1337.
Apame 474.
Apion pro Græcis legatus ad Cajum 821.
Apollinis templum in palatio 1056.
Apollodotus Gazæorum dux 594. interimitur 595.
Apollonius Alexandri fil. 584.
Apollonius Daus 565. Jonathan ad bellum provocat *ibid.* vincitur 566.
Apollonius 534. Samariæ præfectus 537.
Aponius 863.
Apoptus Ægypti rex 1337.
Apsalomus 1094.
Apsanes ab excessu Jepthes Hebræos rexit 211.
Aqua Deo libatum à Davide 319.
Aquila aurea, supra templi portam collocata,

locata, dejicitur 766,1040.
Aquila Draconem unguibus tenens, in sigillo Lacedæmoniorum regis 530.
Aquilius 847.
Ara Hierosolymitana è lapidibus non sectis 1228,1348.
Ara suffitus 111.
Arabes circumcidunt liberos ab anno XIII. 28.
Arabum magna clades 676.
Aramus 20.
Aranes pater Loti 21.
Arasca templum 434.
Arases rex Syrorum 423,424.
Arca Dei capta à Palæstinis 224. reducta ad Israëlitas 226.
Arca Hierosolyma deportata 289. in domo Obedami excipitur *ibid.*
Arca Noëi ubi substitit 12. reliquiæ Arcæ 879.
Arca sacra 110.
Arcæus 19.
Archelaus Cappadocum rex ad Herodem venit 732, 1019. ab eo deducitur Antiochiam usque 733. Pheroram Herodi reconciliat 733, 1021.
Archelaus Herodis fil. 751,758, 1028, 1033. ei ut regi acclamatur mortuo Herode 771,1042. ejus ad populum allocutio 771, 1047. tumultum sedare nititur 772, 773, 774. Romam se confert 774, 1049. ubi accusatur à Judæorum legatis 784,1056. in exilium pellitur 1059. ejus somnium *ibid.* fit ethnarcha dimidii regni Herodis 785. Glaphyram in uxorem ducit 788,1056. relegatus Viennam *ibid.*
Archelaus Helicæ fil. 809,873.
Archelaus Magdati fil.1276.
Archelaus socer Alexandri 739.
Aremmantus 448.
Aretas Arabum rex 595, 608, 609, 741, 742, 969, 1030. expeditionem facit in Hierosolyma contra Aristobulum 609. succedit Obodæ 736. Hyrcano suppeditat auxilia 970. cum Antipatro Syllæum accusat apud Cæsarem 755.
Aretas Cœle-Syriæ rex 598,667. in Judæam expeditionem facit 599.
Aretas Petræus 782,804,805.
Arietis Romani descriptio 1133.
Ariochus 456.
Arion 527,528.
Aristæus 512,1365. ejus ad Ptolemæum oratio 509.
Aristobulus Agrippæ regis fr. ducit Jotapen 807. Judæorum causam agit apud Petronium 822.
Aristobulus Alexandri Jannæi fil. homo navus & audax 600. cum aliis de Pharisæis queritur 601. Alexandræ convicia facit *ibid.* de regno occupando cogitat 602, 603. ejus cum Hyrcano de regno bellum 607. cum Hyrcano fœdus 608. fit rex 969. vitem auream mittit Pompejo 611. à Pompejo captivus una cum liberis Romam ducitur 615,617,973. ejus in adversis constantia 617. Roma in Judæam profugit *ibid.* à Pompejanis veneno sublatus 620.
Aristobulus Herodis fil.695. ducit uxorem 707. in carcerem conjectus 738. accusatus à patre Beryti damnatur 743. strangulatur 745, 1026. ejus soboles 621, 750,1027.
Aristobulus fil. Herodis regis Chalcidis 892,1311.
Aristobulus Hyrcani fil. 586. ex pontificibus primus rex Judæorum 588. φιλέλλην appellatus *ibid.* ejus mors 590. Aristobuli filia spondetur ab Herode Antipatri filio 751. filia altera Herodi Herodis filio *ibid.*
Aristobulus fil. Josephi & Mariamnes 807.
Aristobulus Aristobuli fil. puer pulcherrimus 665. ab Herode fit pontifex 664. ejus fraude occisus 666, 1012.
Aristobulus Aristobuli Herodis M. filii, ex Bereniee filius 807.
Aristocratia instituta in Judæa 975.
Ariuchus 24.
Arius Lacedæmonium rex 530,573. ejus epistola ad Oniam P. M. 530.
Armais Ægypti rex 1339.
Armamentum Davidis in templo 410.
Armenia ab Antonio debellata 671.
Armesses Ægypti rex 1339.
Arophæus 334.
Arphaxades 20.
Aruntius Euaristus 851.
Aruntius P. 847.
Arsaces rex Parthorum 575,583.
Artabanus rex Mediæ 796, 797, 802, 803,829,830.
Artabanus Parthorum rex fugit ad Izaten 882. & benigne ab eo excipitur *ibid.* moritur 883.
Artabazes Tigranis filius ab Antonio Cleopatræ donatus 1001.
Artaxerxes 488, 489. edictum 491,497.
Artaxias 671.
Artorii calliditas 1273.
Arudæus 19.
Asael 279,280. occisus 283.
Asamonæa familia desinit 659.
Asamonæorum potentia eversa *ibid.*
Asanus rex Hierosolymorum 373. à Damascenorum rege auxilium petit 375.
Aschalanitarum contumacia 525.
Aschanaxus 17.
Aschanes 455.
Aserimus Tyriorum rex 1341.
Asinæus 827,828,829,830,831 &c.
Asini caput, de illo mendacium 1368.
Asochæus rex Ægyptiorum 1292.
Asprenas 845. cæsus 848.
Asis Ægypti rex 1337.
Assyriorum imperium eversum 435.
Astartes fanum 275, 1341. Tyriorum rex *ibid.*
Astronomiæ perdiscendæ causa primi hominum mille prope annos vixerunt 14. è Caldæa in Ægyptum & ab Ægyptiis ad Græcos translæ 23.
Asuras 19.
Asyli jus certis urbibus 158.
Atheniensium psephisma in honorem Hyrcani 623.
Athenion 552. ejus perfidia 672,1002.
Athletica certamina in honorem Cæsaris Hierosolymis ab Herode instituta 687,1009.
Athronges opilio regnum affectat 780, 1054. cum fratribus victus 781.
Attatinus 648.
Augustus in Syriam venit 697. ejus literæ ad Herodem 742. cogit concilium super regno Judææ 775. ejus edictum & literæ in gratiam Judæorum 722, 723. in Herodem irritatur 735. ei reconciliatur ope Nicolai Dam. 740. Herodis regnum & facultates pro arbitrio dividit 1056. ejus obitus 795,1065.
Axioramus P. M. 450.
Azaelus Syrorum rex 382,404 Judæorum fines populatur 414. moritur 416.
Azarias P. M. 450, 455. male pugnat 543.
Azarias vates 374.
Azavus 21.
Azermothes 20.
Azizus rex Emesorum 890, 892. circumcisus 891. Drusillam ducit *ibid.*
Azotii ob arcam Dei plagis percutiuntur 224.
Azotus capta 566.
Azymorum festum 124.1189. Hierosolymis diu intermissum 425. dictum φάσκα 609,773,793,867, 1218.

B.

Baal rex Ammanitarum 451,452.
Baal rex Tyriorum 1344.
Baaras planta 1308.
Babæ filii à Costobaro servati 687. postea interfecti *ibid.*
Babylon à Cyro capta 462.
Babylonis exstructio 1343. eam non conditam à Semiramide, Græcos docet Berosus *ibid.*
Bacchides 548, 551. Judæos aggreditur 556. sævit in Judæos 958.
Badezorus Tyriorum rex 1341.
Bæon Ægypti rex 1337.
Bagathous 490,495.
Bagoas spado 753,754.
Bagoses Judæis infestus 500.
Balachus Moabitarum rex 149,150.
Baladas rex Babyloniorum 435.
Balamus vates 149,150. ejus Asina *ib.*
Balas 24. *v.* Alexander.
Balatorus rex Tyriorum 1344.
Baleazarus rex Tyriorum 1341.
Balenorum rex 24.
Balsamum 149,971. ad Hierichuntem 670.
Balsemus 471.
Baltasarus *i. e.* Naboandelus 460. visio ei oblata *ibid.*
Baltazarius 455.
Banacates 338.
Banaias genere sacerdos, vir fortis 320, 321.
Banaias copiis Solomonis præficitur 335.
Banajas Achili fil. 338.
Banajas Joadæ fil. 293,315,328.
Banaothas 284.
Banus eremita, Josephi præceptor 905.
Barachias 424.
Baracus hortante Debora cum Sisera dimicat 203.
Bardanes Parthorum rex 883. moritur *ibid.*
Baris exstructa 464.
Barnabazus 490.
Barsas 24.
Baruchus 443,451,454.
Barzapharnes Parthorum Satrapa 646, 986.
Basanes Israëlitarum rex 375. moritur 376.
Basanis insidiis perit Nadarbus 373.
Balima filia Solomonis 338.
Bassus. *v.* Ventidius.
Bassus (Cecilius) 981.
Bassus (Lucilius) obsidet Machæruntem 1309. legatus in Judæam missus 1307,1311.
Bathuelus 21.
Bathyllus 1033.
Bathyllus Antipatri libertus 758.
Batus mensura 341.
Bauxus 21.
Beethsabe 296,325.
Bel Tyriorum Deus 377.
Beli templum 459.
Belli leges apud Judæos &c. 1382, 1383.
Bellum Judaicum unde initium ducebat 1078,1079,1080,1083,1091.
Benjamin tribus restituta in integrum 199.
Benjamitæ bello adorti Gabaonitas cladem magnam accipiunt 194, 195, 197,198.
Berenice Agrippæ filia 806, 865, 873, 1071.
Berenice Agrippæ mater moritur 808.
Berenice Archelai & Mariamnes filia 890. Herodis vidua Polemoni nupta 891. eum deserit *ibid.*
Berenice Salomes filia, uxor Aristobuli 707.
Berenice soror Agrippæ vitæ discrimen adit 1081.
Berenicianus Herodis ex fratris filia Berenice filius 1071.
Beryti habitum concilium ad litem disceptandam inter Herodem & filios 742.
Berzelæus 309,315.
Besalelus & Eliabus architecti sacri 106, 118.
Boazus 217. ejus in Rutham benignitas 218. in uxorem eam accipit 219.
Bobelon 481.
Boccias Josephi fil. 334.
Bocchoris Ægyptiorum rex 1359.
Britannia 1284.
Britannicus Claudii ex Messalina fil. 1074.
Brocchus trib. mil. 860.
Buccinæ inventum & figura 129.
Burrus Neroni ab Epistolis 895.

INDEX TERTIUS,

C.

Cadmus Milesius, scriptor 1330.
Cæcilius Bassus interfector Sexti Cæsaris 636,981.
Cæcinna 1206. ad Vespasianum missus 1207.
Cæsar (C.J.) bellum in Ægypto gerit 621. ejus decreta pro Judæis 628, 629,630. à Bruto occisus 636,982.
Cæsareæ descriptio 694. portus 694, 695.
Cæsennius Pætus rector Syriæ 1311.
Cæsonia uxor Caii 856. fortiter moritur 857.
Cais 7. fratrem interficit *ibid.* punitur 8. Naida condit *ibid.*
Caius Agrippæ & Juliæ fil. 774, 775, 1050
Caius factus imperator 816,817,1067. Tiberium Tiberii nepotem tollit 817, 1067. ejus crudelitas *ibid.* quomodo se gerit in imperio 820. contra voluntatem Judæorum statuam suam erigi jubet 820,821,822. Agrippæ precibus annuit 825. literæ ad Petronium 826. sævit in Judæos 836. Jovi se æquat 837. in eum conspiratur 838. conjuratorum numerus 843. ejus obitus 826,847,1069. ejus elogium 857.
Caligæ clavis suffixæ 1266.
Callæa 750.
Callimander 586.
Callinicus Antiochi fil. 1312.
Callistus Caii libertus 843.
Cambyses succedit Cyro 470. post sexennium obit 471.
Camuelus 21.
Candelabrum sacrum 111.
Canistra in capite ferendi mos, unde 57.
Canthera à pontificatu submotus 878.
Capellus Antylli filius 911.
Capito Centurio 1080.
Capitolium finis pompæ triumphalis 1306.
Captivi Judæorum quot occisi, quot superstites 1291. & quinam servati ad triumphum 1304.
Captivitas duorum tribuum & decem 454.
Careas 451.
Carmina Hexametra 91.
Carus Herodis pusio 753.
Cassander post Alexandrum occupat Macedoniam 507.
Cassius Longinus, Syriæ præses 702, 876. eum demerentur Herodes & Antipater 637,982. Parthis repressis in Judæam tendit 620,976. in campis Philippicis victus 639.
Castoris Judæi versutia 1236.
Castrametationis Hebræorum forma 129.
Castrare homines aut animalia Hebræis vetitum 171.
Catapultarum vis 1135.
Catulli calumnia in Judæos 1327. ejus mors & vindicta divina 1328.
Catulus rector Pentapolis Lybiæ 1327.
Celadus 787, 1058.
Celenderis 1034.
Celer *trib.* 889, 890. ejus supplicium 1074.
Celtica legio 848.
Cendebæus, Antiochi exercitus dux 580,960.
Cerealis (Petilius) 1302.
Cerealis (Sextus) dux Romanorum, contra Samaritas missus 1140. Chebronem it 1200. in consilium vocatus super templo 1277. impressionem facit in templum 1269.
Cestius (Gallus) Syriæ præses 925, 1078. cogit exercitum in Judæos 1099. urbem ingreditur 1102. ejus odium in Judæos 1103.
Chæreas (Cassius) 838. in Cajum incitatus 839. conjurationis socios sibi quærit 839. ad supplicium ducitur 864.
Chæreæ virtus 847.
Chætura. *v.* Chatura.
Chagiras 1249.
Chalamas rex 295.
Chalceus 339.
Chalebus speculator Chananææ 132, 193.
Chamas 14 ejus Prosapia 18.
Chanaanus *ibid.*
Chananææ terræ descriptio & divisio 188, 189.
Chananæi tribum Daniticam premunt 199.
Chananæis, Deo invito, parcitur 194.
Chananæis à Judæ & Simeonis tribubus bellum indicitur 193.
Chananæorum terra 187.
Chares 1161. moritur 1164.
Charra 21.
Chatura altera Abrami uxor 33.
Chazadus 21.
Chebron Ægypti rex 1338.
Chebron antiquior Memphide 1199.
Chebron vi capta 193.
Chelbes rex Tyriorum 1344.
Chelcius 586,587,593,594.
Chellio 217.
Chethimus 17.
Chodollamorus 24.
Chosbias Madianitis 154.
Christus & Christiani 798.
Chusarthes rex Assyriorum subigit Israelitas 200.
Chusi 305,306,307,308,311.
Chuthæi unde & quales 429. in Samariam migrant 454, 470. impediunt templi instaurationem 478.
Cinnamus 883,888.
Circumcisionis institutio 26. Judæi soli circumcisi è Palæstinis 1345. Arabes circumcidunt ab anno ætatis XII. 28.
Classicus 1301.
Claudius Cæsar 853,858. latitans rapitur ad imperium 858,859, 1069, 1070. ei favent milites 863. ejus erga Agrippam liberalitas 864, 865, 1071. pro Judæis edictum 865, 866. ejus epistola ad Judæorum principes 877. moritur 891, 1074. ejus uxores & liberi *ibid.*
Clemens 840.
Cleopatra Antiochi filia nupta Ptolemæo 523.
Cleopatra uxor Demetrii secundi 579. eadem Antiocho Soteri nupta 579, 580.
Cleopatra uxor Flori 902.
Cleopatra Hierosolymitana uxor Herodis 751,1028.
Cleopatra uxor Ptol. Philometoris 562, 1365,1366. contra Ptolemæum Lathyrum arma movet 593. Ptolemaidem capit 594. cum Alexandra societatem init *ibid.*
Cleopatra obviam fit Antonio in Cilicia 642. ejus insana avaritia 669, 1001. scelera *ibid.* Arsinoen sororem ope Antonii interficit *ibid.* Arabiæ & Judææ partem ab Antonio impetrat 670. sollicitat Herodem ad *ἀποστασίαν ibid.* eum ad Ægyptum deducit 671.
Cleopatra (Selene) à Tigrane obsessa 602,968.
Clitus Tiberiade seditionis auctor 921. sibi manum alteram amputat jussu Josephi 921,1113.
Cluvius 845.
Collega (Cneus) 1300.
Columba arca emissa 12.
Concio Herodis ad exercitum 673. ad populum 700,719.
Concio Moysis ad Coren & populum 138. ejusdem morituri concio ad populum 159.
Conjuratio in Herodem 689.
Convivium funebre apud Judæos 1047.
Coponius Judææ procurator 791,794, 1060.
Coracinus piscis 1155.
Corbonas sacer thesaurus 1066.
Core, numen Idumæorum 685.
Core seditionem movet 137.
Cores & socii absumpti 143.
Corinthus quidam 755.
Corinthus genere Arabs 1030.
Corn. Faustus Syllæ fil. 614,972.
Cornelius Longi frater 1273.
Corona pontificis 114.
Corvus arca emissus 12.
Corus *mensura* 134.
Costobarus 1018.
Costobarus latronum dux 898.
Costobarus Idumæus Salomes maritus 686.
Coturnicum in Israëlitarum castris magna copia 96.
Coturnicum copia data seditiosis Hebræis 130.
Cotylas. *v.* Zeno.
Cotys Armeniæ minoris rex 871.
Crassus Syriæ præses succedit Gabinio 618. sacram pecuniam depeculatur 618,976. in Judæam venit *ibid.* ejus avaritia 616. Euphrate trajecto perit 620,976.
Creatio mundi 4,5.
Cumanus Judææ procurator 887,888, 889,1072,1073,1074.
Cuspius Fadus Judææ ἐπίτροπος 702,874, 877.
Custodes à Romanis appositi templo 887.
Cypris Agrippæ regis uxor 1071.
Cypros uxor Antipatri ex qua liberos quatuor sustulit 620,976.
Cypros Antipatri & Cypri filia 807. nupta Alexæ Selciæ *ibid.*
Cypros Agrippæ uxor 808,809.
Cypros Herodis M. filia ex Mariamne Hyrcani filia nupsit Antipatro Salomes filio 806.
Cypros Phasaëli & Salampsionis filia nupta Agrippæ Aristobuli filio *ibid.*
Cyrenius. *v.* Quirinius.
Cyrenæi Lacedæmone oriundi 1088.
Cyrus Persarum rex 461,462. de templo instaurando cogitat 468. Judæos Hierosolyma remittit & vasa templi 469. ejus edictum 469. moritur 470.
Cyrus Xerxis fil. Græcis Artaxerxes fit rex 488. ejus epistola 481.

D.

Dæmonia 1308.
Dagon Azotiorum Deus 224.
Dagonis templum crematum 566. ejus forma 565.
Damascus capta 424.
Damascus capta à Romanis 610.
Dana urbs condita 200.
Danielus Propheta 455,456. somnium enuntiat Nabuchodonosori, & interpretatur 456,457. atque inde valde honoratur *ibid.* ejus cognati in medias flammas conjiciuntur 458. scripturam in pariete explicat 461,462. in Mediam deportatur 463. in eum conspiratur *ibid.* in leonum speluncam conjicitur *ibid.* turrim ædificat Ecbatanis 464. ejus vaticinia qualia 465. visio de ariete & hirco 465, 466. vaticinium de Judæorum interitu sub Romanis 465. de excidio templi sub Macedonibus 539.
Dardanus 339.
Darius Artabani fil. 803.
Darius rex Medorum 461,462.
Darius fil. Hystaspis regnat 471. convivium apparat splendidum 472. problemata proponit *ibid.* dat literas Zorobabelo de templo instaurando 475. inquiri jubet in Cyri commentarios de exstructione templi 479. templum ædificari imperat *ibid.* ejus edictum *ibid.*
Dathamnes 137.
Davides rex 247. ejus genus 219. ἀμφεία 249. vitæ discrimen adit ex gigante 249, 250, 318, 319. inungitur à Samuele 247. Saulum bacchantem fidibus pulsandis mitigat *ibid.* apud Saulum in honore 248. postea ei invidetur 251. ejus & Jonathæ amor 253, 256. ejus & Sauli per Jonatham reconciliatio 253. eum interficere postea nititur Saulus 254. ejus fuga 258, 259, 268. bis Saulo parcit 262, 263, 268. Gittenlium regi auxilium promittit 269. Amalecitas persequitur 273. eosque fundit 274. laudationes funebres in gratiam Sau-

li & Jonathæ componit 279. rex Judæ fit *ibid.* ab universis Israelitis rex creatur 285. Hierosolyma expugnat 286. Jebusæos ejicit 287. plures ducit uxores *ibid.* & liberos procreat undecim 288. Palestinos vincit *ibid.* arcam deportat Hierosolyma 289. à Michala uxore reprehenditur 290. templum ædificare statuit *ibid.* ejus victoriæ 291. ejus benignitas erga Memphibosthum 293. Beethsabes amore irretitus 296. Uriam interfici curat 296,297. ideoque à Nathane reprehenditur 298. populum numerari jubet 321. pestem præ cæteris malis eligit 322. Beethsaben in uxorem accipit 298. ejus filius ex Beethsabe moritur 299. luctus ex Abesalomo 312. multa parat in structuram templi 323,324. Solomonem hortatur ad templi extructionem 324,328. sacerdotes & Levitas in classes dividit 327. moritur 331. magnifice sepelitur 331,583. ejus sepulchrum postea apertum 331,724,725,961. ejus in monumento thesauri 724.
Debora vates 202.
Declas 20.
Decreta Romanorum 623. Atheniensium *ibid.* C. J. Cæsaris 628.
Decreta varia in gratiam Judæorum 628,629 &c.
Decretum Athenienfium in honorem Antipatri 623.
Defunctorum cura apud Judæos 1381.
Dei præsentia in tabernaculo 118.
Dellius 650,663,992.
Demetrius Alexandriæ Alabarcha 891.
Demetrius Demetrii fil. amicitiam cum Jonatha init, & Alexandrum vincit 564,565,566.
Demetrius Eucærus, quartus Antiochi Grypi filius, constituitur rex Syriæ apud Damascum 596. à Judæis in auxilium accersitus 597. Alexandrum bello petit & superat 597,598,966. contra fratrem Philippum pugnans captivus ducitur ad Parthos 598. moritur *ibid.*
Demetrius Gadarensis, Pompeii libertus. ejus in gratiam Gadara instaurata à Pompeio 615,973.
Demetrius Nicator 568. ejus literæ ad Jonatham in Judæorum gratiam *ibid.* fit invisus militibus 569. & Antiochensibus 570. Jonathæ fidem fallit *ibid.* ab Antiocho victus in Ciliciam se recepit 571. ab Arsace capitur 575. Tryphonis in eum perfidia 579. prœlio victus ad Cleopatram uxorem confugit 585. inde Tyrum profectus obit *ibid.*
Demetrius Phalereus Bibliothecæ Ptolemaicæ præfectus 508,1365. ejus ad regem supplex libellus 511. ducit LXXII. seniores ultra heptastadium ad legem interpretandam 517,518.
Demetrius Seleuci filius fit rex Syriæ 548. Antiochum regem occidit *ibid.* Bacchidem mittit contra Judæos *ibid.* & Nicanorem 549. ejus ingenium quale 558. ejus literæ ad Jonatham 560. occiditur 560,561.
Demoteles 573.
Dianæ templum in Perside 543,544.
Dianæ agrestis templum 562,563.
Dido Tyriorum regina 1341.
Dies præter solitum producta 185.
Diluvium 10,11,12.
Dina Jacobi filia 45.
Dioclerus 337.
Diodorus Jasonis fil. 584.
Diodotus, qui & Tryphon 569.
Dionysius Tripolita tyrannus 611.
Diophantus literarum simulator 738, 1024.
Divortii libellum an liceat uxori mittere ad maritum? 686. Divortiorum causæ 166.
Doecus Syrus 260.
Dolabellæ literæ ad Ephesios pro Judæis 631.
Dolesus 1190.
Domitia benigna Josepho 946.
Domitianus Vespasiani fil. urbis Romæ præfectus 1204. benignus Josepho 946. imperii procurator 1208. contra Germanos expeditionem facit 1302.
Domitius Sabinus 1238.
Domus saltus Libani 356.
Doris prima Herodis uxor 639.
Doris uxor Herodis mater Antipatri 751,1028. è regia ejicitur 1032.
Doritæ 897. contra eos edictum Petronii *ibid.*
Dorotheus 517.
Dorthus *Judæus* 889.
Dositheus Judæus, ejus perfidia 677, 1365.
Dracontos leges 1331.
Drusilla Agrippæ ex Cypro filia 806, 1071.
Drusilla soror Agrippæ nupta Azizo Emesorum regi 809. postea Felici 891.
Drusus Agrippæ fil. ex Cypro 806.
Drusus Tiberii fil. 815.
Duratio legum Judaicarum 1383.

E.

Ebalus 20.
Eban filius Davidis 288.
Ebutius centurio 1128.
Ebutius decurio occiditur 1162.
Echarampsaris 448.
Ecnibalus rex Tyriorum 1344.
Edictum Artaxerxis 491. Augusti pro Judæis 722. Claudii 865,866. Cyri 469. Darii 479. Petronii contra Doritas 867.
Eglon rex Moabitarum in servitutem redigit Israëlitas 201. occiditur *ibid.*
Ehudes à Moabitis liberat Israëlitas 201. à populo principatum accipit 202.
Eiraës 20.
Elamus 19.
Elanus succedit Basani 376.
Elcanes 219, 220.
Elcias P. M. 450.
Elcias magnus 822.
Eleazari domus 327.
Eleazari Judæi laus 1134.
Eleazarus Aaronis fil. 117.
Eleazarus Anan. P. fil. 795,1091,1106.
Eleazarus Dinæi filius 888, 892, 893, 1073.
Eleazarus Dodeiæ fil. 320.
Eleazarus ejector dæmonum 339.
Eleazarus Joazari frater, pontifex 787. deponitur 788.
Eleazarus Judæ ædictus Aaron 535,546. ab Elephanto opprimitur 546,959.
Eleazarus latronum princeps 876,1313. captus & Romam missus 893,1075. ejus ad suos oratio 1318, 1319.
Eleazarus Moysis fil. 83.
Eleazarus P. M. 2, 146, 511, 787. ejus literæ ad Ptolemæum 512, vita defunctus 192, 523.
Eleazarus sacri thesauri custos 619.
Eleazarus Samææ fil. ejus strenuitas 1134.
Eleazarus Simonis fil. 1105,1176,1177, 1211, 1219, 1276.
Eleazarus Simonis socius moritur 1198.
Eleazarus templi prætor 897,1091.
Eleazarus, vir fortis, captus à Rufo 1309.
Eleutheri equites 987.
Eli pontifex 334.
Eli præfuit Israëlitis post obitum Samsonis 217. ejus filii nequissimi 219.
Elia 424.
Eliabi opera in tabernaculo 106, 118.
Eliacias pontifex 438.
Eliacimus 432.
Eliacimus *alter* 442.
Elias de pluvia Achabum monet 381.
Elias vates 378. quid præstitit viduæ Sarephthanæ *ib.* Achabum adit 379. ejus jussu necantur falsi vates 381. ignem de cœlo devocat 395. ex hominum conspectu sublatus 396.
Eliæ epistolæ ad Joramum 405.
Eliasibus pontifex, 484, 485. moritur 500.
Eliem filius Davidis 288.
Elimelechus 217.
Elionæus Cantheræ filius fit pontifex 871.
Eliphale filius Davidis 288.
Eliræus Saphatæ fil. 347,382,383. ejus miracula 398,399. ejus mors 415.
Elissæus vates medetur fonti prope Hierichuntem 1194.
Elissæus vates moritur 415. ejus laus *ibid.*
Elix *vel* Felix 639.
Elmodadus 20.
Elon post Apsanen imperium assumpsit 211.
Elpis Herodis uxor 751, 1028.
Elthemus *dux* 1004.
Elulæus rex Tyriorum 428.
Elysas 17.
Emnos filius Davidis 288.
Ennaphen filius Davidis *ibid.*
Ennerus 25.
Enochus & Elias ἀφανεῖς facti 396.
Enosus filius Sethi 11.
Epaphroditus quis? 2.
Epaphroditus summus Josephi amicus 946.
Ephesiorum decretum pro Judæis 635.
Ephodes 113,114.
Epicrates 586.
Epicuriorum reprehensio 466.
Epiphanes regis Commagenes fil. 873, 890,1312.
Epistola Jonathæ pontificis ad Lacedæmonios 573. Philadelphi pro libertate Judæorum 509. Philadelphi ad Eleazarum pontificem 512. Eleazari ad Philadelphum *ibid.* Salomonis & Hiromi Tyriorum regis 339. Xerxis Persarum regis ad Esdram 481. Artaxerxis ad Satrapas 490. Antiochi ad Ptolemæi Epiphanem 520. Samaritanorum ad Antiochum cum ΘΕΟΥ appellatione 533. Alexandri Balæ ad Jonatham cum fratris titulo 559. Antiochi M. ad Ptolemæum Epiphanem 518. Demetrii ad Jonatham & Judæos 584. Oniæ ad Ptolemæum & Cleopatram Ægypti reges 562. Ptolemæi & Cleopatræ ad Oniam 562. Julii Cæsaris ad magistratus Romanorum pro Judæis 629. M. Antonii ad Tyrios 641. Ἐπῳδαὶ à Salome compositæ contra morbos 338.
Erica 424.
Esaias *vates* 427, 433, 436. ejus laus *ibid.* ejus prædictio de Assyriis 433. ejus vaticinium de templo Oniæ 1326.
Esavus *dictus* Adomus 48. ejus nativitas 36.
Escholes 25.
Esdras 481. dolet populum externorum affinitati addictum esse 483. legem populo recitat 485. moritur *ibid.*
Essenes 113,114,120. ejus fulgor quando cessavit *ibid.*
Esseni (sive Essæi) ab Herode in honore habiti 699. eorum mores describuntur 793,1060,1061,1062,1063,1064, 1065.
Esther 489. ducta in matrimonium à rege 490. Judæorum suscipit patrocinium 492,493. regem & Amanem ad convivium invitat 494.
Ethanus 339.
Ethi Gittæus 305,310.
Ethnarcha Judæorum Alexandriæ 865.
Eva facta 5. ejus lapsus 6.
Euarachus Cous 737,1024.
Evaristus Arruntius 851.
Evilas 18.
Evilates 20.
Evilmaradouchus 1344.
Euodus Tiberii libertus 815.
Eupolemus Joannis fil. 551.
Euricles Lacedæmonius Herodis filios calumniatur 736,737,1021,1022. in patriam reversus dat pœnas 1024.
Eutychus Agrippæ libertus 810,812.
Eutychus auriga Caii Cæs. 863.
Exploratores à Moyse in terram Chananæorum missi 131.
Exploratores missi à Jesu in Hierichuntem 178. res singulas fideliter narrant 179.

Exsecra-

Exsecrationes & benedictiones è montibus Garizim & Gebal 174,186.
Ezechiel. v. Jezechiel.
Ezechias latronum princeps 625, 979, 1035.
Ezecias rex 425. ejus ad populum pia oratio 425,426. templum lustrat *ibid.* paschatis festum magnifice celebrat *ibid.* Palæstinis bellum infert 427. se tuetur contra Senacheribum 432, 433. ex eo convalescit 435. moritur 436.

F.

Fabatas Cæsaris servus 755. ejus procurator 1030.
Fabius 639.
Fabius centurio 614,972.
Fabius Damasci præfectus 984.
Factiones tres Hierosolymis 1211,1213.
Fadus (Cuspius) Judææ procurator 874, 876,877,1071.
Fœdus inter Antiochum M. & Ptolemæum 523.
Fames 691.
Fames imperante Claudio 134.
Fames Hierosolymis atrox 1245,1252, 1274.
Fames ob Sauli in Gabaonitas sævitiam 318.
Fames Samariæ 586.
Fames in Judæa, & ex ea pestis 691,881, 886.
Fannius prætor Rom. 584.
Fannii consulis decretum pro Judæis 632.
Felix *vel* Elix 639,984.
Felix frater Pallantis 1074. Judææ procurator 1075,890,892. seditiosos castigat 894. accusatur Romæ 895.
Festa Hebræorum 122,123,124.
Festus (Porcius) Judææ procurator 895, 1077. moritur 896.
Flaccus (Norbanus) procos. 723.
Flaccus Syriæ præses 809.
Florus (Gessius) Judææ procurator 794, 874. belli Judaici auctor 898,901, 902,906, 1077, 1079. urbem diripit 1080. victus *ibid.* calumniatur Judæos apud Cestium 1083.
Fons prope Hierichuntem 1194. ei medetur Elissæus vates *ibid.* ejus miranda vis 1195.
Fonteii Agrippæ cædes 1302.
Fronto (Æternius) 1277, 1290.
Frugi (Titus) 1277.
Fulvia, femina nobilis, à Judæo pecunia emuncta 800.
Furius centurio 614,972.
Furti pœna 706.

G.

Gaalæ præsidio se contra Abimelechum tuentur 207.
Gaamus 21.
Gabaonitæ 184. quomodo cum Jesu paciscuntur *ibid.* & fraudem luunt 185. vindicantur 318.
Gabaonitas accusat Levita stupratæ uxoris 195, 196.
Gabares 338.
Gabaris *ibid.*
Gabinius 611, 613, 971. missus in Syriam 616. Syriæ præses 974.
Gadara capta à Vespasiano 1190.
Gadareni capti & cæsi 1127.
Gaddis v. Joannes.
Gadus *vates* 321,322.
Galadenorum regina 596.
Galba 816. Neroni succedit 1196. ex insidiis occiditur 1196,1197.
Galilæa tota venit in potestatem Romanorum 1168.
Galli 1087.
Galli Satellites 1006.
Gallicanus 1142.
Gallus Ælius 693.
Gallus (Cestius) Syriæ præses 9.
Gallus centurio 1162.
Gallus Rubrius 1302.
Gamala obsidentur 1160.
Garizitanum templum dirutum 584.
Gatherus 20.
Gaza capta & diruta 595.
Gazæi à Jonatha male multati 571.
Gedeon quo stratagemate hostes vincit, & Israelitas aliorum dominatu liberat 204,205. ejus mors 206.
Gemellus 730,815,816.
Gentilium dii non deridendi 1385.
Gentium dispersio 16.
Gera pater Ehudis 201.
Gerastratus rex Tyriorum 1344.
Germani describuntur 1087. Romanis serviunt 1284. rebellant 1301.
Germani cujusdam prædictio Agrippæ in carcere 814.
Germani satellites 848.
Germanici domus 848.
Germanicus pater Caligulæ 815.
Germanicus in orientem missus 797. à Pisone sublatus *ibid.*
Gessius (Florus) v. Florus.
Gigantes 193,319.
Glaphyra Archelai Cappadocum regis fil. nubit Alexandro Herodis fil. 707. odio prosequitur Salomen 726,727, 1017. ejus superbia *ibid.* ejus planctus ob vincula mariti 739. occiso marito remittitur ad patrem cum dote 750. nubit Judæ regi Libyæ, dein Archelao regi Judææ 788,789,1059. ejus somnium & mors *ibid.*
Goliathus ex urbe Gitta, vir immanis 248. Israelitas ad singulare certamen provocat *ibid.* à Davide dejicitur 250.
Gomarus, Gomarenses 17.
Gorgias Jamniæ præfectus cum suis in fugam conjicitur 539. postea rem prospere gerit 543.
Gorion Josephi fil. & Simeon Gamalielis hortantur multitudinem ut facinorosos adorirentur 1171. morte plectitur 1186.
Gratus (militum præfectus) 812. Simonem interficit 779, 780, 1053. obviam fit Varo 1055. incidit in Claudium 858, 859.

H.

Hæmanus 339.
Halicarnassensium decretum pro Judæis 635.
Heberus 20.
Hebræorum, invito Moyse, cum Chananæis pugna 135.
Hecatontomachi 592.
Helcias *magnus* 822.
Helcias sacri ærarii custos 896.
Helena Adiabenorum regina Judaicam religionem amplectitur 878. Hierosolyma se confert 886. ubi sepulta *ibid.*
Hemaon 339.
Henochus. v. Anochus.
Herculis templum 1341.
Herennius Capito 809,810.
Hermæus rex Ægypti 1352.
Herodes rex Antipatri filius 620,976. ejus ætas cum rebus admoveretur 624. Galilææ fit præfectus, Ezechiamque cum aliis prædonibus afficit supplicio 624, 625, 979. ob eorum cædem exosus in judicium vocatur, & dicit causam 626. effugit *ibid.* ad Sextum Cæsarem proficiscitur & præficitur Cœle-Syriæ 627. stat à Cassio & Bruto 637. fit Syriæ procurator *ibid.* & 983. Romanorum benevolentiam captat & assequitur *ibid.* Malichum trucidat 638. Antigonum Aristobuli vincit & ex Judæa pellit 639. M. Antonium corrumpit 640. accusatus tetrarcha constituitur 642. strenue pugnat *ibid.* & 986. sibi à Parthis cavet & elabitur ex insidiis 645, 988. quænam ei in fuga acciderunt *ibid.* in Ægyptum venit, & Rhodum postea Romamque 647,648,990. suasu Antonii à senatu Roman. declaratur rex Judææ 648,649,991. ex Italia navigat, & pugnat contra Antigonum 649. Joppen capit & Hierosolyma oppugnat 650, 992. Sepphorim occupat 651. in Galilæa hostes superat 652. & latrones *ibid.* Antonium adit cum auxiliis ad Samosata 654. ab eoque honorifice excipitur *ibid.* magno periculo mirum in modum liberatur 655,656. Pappum superat *ibid.* Mariamnem uxorem ducit, *ibid.* & 999. Hierosolyma expugnat & Antigonum capit 657,658,999,1000. & ad Antonium ducit 659. suos promovet & Antigonianos interficit 661. quetitur de Alexandra 664. Aristobulo insidias struit 666. eumque occidit *ibid.* ad causam dicendam ab Antonio evocatus 667. flectit Antonium 668. Josephum fratrem necari jubet 669. à Cleopatra ad stuprum sollicitatur 670. ejus consilium occidendæ Cleopatræ *ibid.* jussu Antonii Arabes infestat 672,1001. prælio superat Arabas *ibid.* bellum Aretæ infert, *ibid.* ejus oratio 1002. ejus præsentia animi in se excusando apud Cæsarem 679,1005. Cæsarem in Ægyptum deducit 680,1006. & splendide excipit *ibid.* ei regnum confirmatur à Cæsare *ibid.* multis à Cæsare donatur 682,1006. fanum Hierosolymitanum instaurat 680,699,1006. multaque magnifice exstruit 1007 &c. concio ad milites 673. Hyrcanum occidit 678. quomodo amicitiam Antonii excusarit apud Cæsarem, & regnum ab eo obtinuerit 679,1005. mandatum ejus de occidenda Mariamne, si quid sibi acciderit 667. Mariamnem uxorem interficit 684. ex Mariamnes nece perturbatur 684. in morbum divinitus immissum incidit 685,768. morbus ejus describitur 1041. à patriis moribus recedit, & ad omnia mala inclinat 687,688, &c. theatra ædificat & spectacula exhibet 688,1019,1011. contra eum conspiratur 689. fugit in Ægyptum 690. exstruit templum Samariæ 691. & regiam Hierosolymis 693. & castellum magnificum 60 circiter stadia ab Hierosolymis *ibid.* ejus nuptiæ cum Mariamne altera *ib.* fami urgenti succurrit 692. quomodo subditos in officio continuerit 693,694. ejus mores *ibid.* Cæsaream condit & à Cæsare muneratur 695. filios Romam mittit *ibid.* exstruit templum Cæsari & tributorum partem subditis remittit & conventicula populi prohibet & Essenos magnificat 697,698. templum novum ædificat Hierosolymis sumptuosiss. 700. quod describitur 701. legem statuit de furibus novam 706. navigat ad Cæs. & reductis Roma liberis dat uxores, Agrippamque honorat 707, 708. ejus apud Agrippam gratia 709. quartam tributorum partem suis remittit 712. ipsius familia domesticis agitatur dissidiis 713. Antipatrum in gratiam recepit 714. Aquileiam venit 715. filios suos apud Cæs. accusat *ibid.* & 1013. cum filiis redit in gratiam 718. quinquennale certamen celebrat, arces condit 719,989. oppida varia, templum Pythium ædificat, & ludos Olympiacos instaurat 720, 721, 1010. ejus ingenium describitur *ibid.* pecuniis destitutus Davidis sepulchrum recludit 724. omnes conjunctos habet suspectos 726, 727. à Syllæo inique accusatur apud Cæsarem 735. Herodis in filios immanitas 742. quos accusat in concilio Berytensi *ibid.* Nicolaum interrogat quid Romæ sentirent de filiis 743. filios Alexandrum & Aristobulum strangulat 745. liberis ipsorum prospicit 750. Herodis progenies *ibid.* uxores & liberi 751, 806. Herodes Mariamnes filiis sponsalia curat 751, 1027. postea mutat 1028. Antipatrum mittit ad Cæsarem 754,1030. comperit sibi venenum ab Antipatro paratum 755,1031. eaque de re quæstionem habet *ibid.* Antipatrum damnatum in vincula conjicit 764. ejus in senio amarulentia 765. morbo cruciatur 768,1041. summe crudelis *ibid.* ejus mandatum de occidendis

iis

iis quos in circum occluserat 768. negligitur *ibid.* testamentum conficit 765, 1039. manus sibi inferre conatur 770,1041,1042. testamentum rursus mutat *ibid.* sub mortem liberalissimus & crudelissimus 768. testamento mutato moritur ac funeratur 770, 771,1042. testamentum ejus legitur *ibid.* testamento ejus confirmato quantum filiis ipsius patrimonium supersuerit 785.
Herodes Herodis fil. urbes ædificat in honorem Cæsaris 794,1066. tetrarcha fit *ibid.* litteras mittit ad Cæsarem 803. tenet tetrarchas Galilææ & Perææ 819, 1065. exsilio multatur 820,1067.
Herodes frater Herodis tetrarchæ, non ex eadem matre 804.
Herodis Aristobuli fil. ex Berenice Salomes filia 807,1027.
Herodes Herodis fil. ex Mariamne pontificis filia 751,754,1028,1030. è testamento Herodis expunctus 1033.
Herodes Herodis fil. ex Cleopatra 751, 754, 1028.
Herodes Agrippæ frater & Chalcidis rex 871,873. ducit Mariamnem 807. à Claudio impetrat jus in templum & pontifices 878. ejus mors 865,887, 1071. progenies *ibid.*
Herodes Phalaëli & Salampsionis fil. 806.
Herodes Polemonis fr. Chalcidis rex 871.
Herodias Aristobuli filia ex Berenice Salomes filia 804,1027.
Herodias, Agrippæ soror, & conjux Herodis tetrarchæ, honoribus invidet Agrippæ 818,1067. maritum in exsilio comitatur 819,820,1067.
Herodias nupta Herodi, Herodis M. filio ex Mariamne Simonis P. filia 807. postea alteri Herodi nupsit mariti prioris fratri 807,808.
Hezechias rex Jud. 425.
Hiaramus Tyriorum rex Davidis amicus 287.
Hieremias propheta 441. ejus epicedium in Josiam *ibid.* ejus vaticinium contra Hierosolyma 442,444,445. accusatur 443. absolvitur *ibid.* ejus liber comburitur *ibid.* comprehenditur & in carcerem conjicitur 445,446.
Hierichuns. *v.* Jericho.
Hieroboamus Joasi fil. regnat in Israëlitas 418. bellum infert Syris *ibid.* moritur 419.
Hieroboamus Nabathæi fil. in Solomonem conspirat 361. decem tribuum rex creatur 364. vitulas facit aureas *ibid.* ejus manus aret 365. ejus contra Abiam expeditio 371. moritur 373.
Hierosolyma capta 287. unde nomen *ibid.* obsessa a Babyloniis 446. capta 448. capta ab Herode 658. capta à Ptolemæo Lagi 508. quoties capta 1292. solo æquata 1295. eorum primus conditor 1292. Hierosolyma incenduntur 1290.
Hierosolymorum rex & alii quatuor reges contra Gabaonitas bellum movent 185. à Jesu profligantur 186.
Hierosolymorum urbis descriptio 613, 1221,1222,1223,1224,1349.
Hin, mensura Hebr. 117.
Hiramus legatos mittit ad Solomonem 339. & litteras 340.
Hiromus rex Tyri 1340,1341,1345.
Hispani 1087.
Historici inunus 607.
Hophnis filius Eli 219. moritur 221.
Hostia humana 398.
Hyrcanus Alexandri Jannæi filius constituitur pontifex 600,968. foederatur fratri, & otiosam vitam elegit 608, 609, 968, 969. ejus ingenium quale, & cur fugerit ad Aretam *ibid.* Scauri amicitiam frustra ambit 610, 611. disceptat apud Pompeium cum fratre *ibid.* redditur ei pontificatus 615. confirmatur ei pontificatus à Cæsare 622, 978, 979. honoratur ab exteris gentibus 623. honoribus ab Julio Cæs. afficitur 628. capitur & amputantur auriculæ ejus 646,662, 689. à Parthis dimissus ad Herodem revertitur, à quo perfide tractatur 662. occiditur 678. quali fortuna per omnem vitam fuerit agitatus *ibid.*
Hyrcanus primus ejus nominis pontifex 802.
Hyrcanus (qui & Joannes) quomodo à Ptolemæo tractatus & Antiocho Eupatore 581,961. gesta ipsius *ibid.* ejus felicitas 585,586,962.
Hyrcanus Josephi Tobiæ filius 526. callidum ejus commentum 527. ad Ptolemæum mittitur, benigneque ab eo excipitur 528. & honoratur *ibid.* ejus gesta & mors 531.
Hyrcanus Simonis Matthiæ filius effugit Ptolemæi insidias, & principatu potitur 581. oppugnatur ab Antiocho Sotere 582. pacem ab eo redimit ccc talentis, Davidisque thesaurum tribus millibus talentorum imminuit 583. urbes ab hostibus ablatas recuperat, pacemque cum Rom. init. *ibid.* in Syriam expeditionem facit, *ibid.* Samariam obsidet & radicitus tollit, cumque Deo colloquitur 585,586. ejus mors & elogium 588. somnium de filiis quale aliquando habuerit 591.
Hystaspes 471.

I.

Jabesus 421.
Jabinus rex Chananæorum subjugat Israëlitas 202.
Jabisus Galaditidis urbs eversa 198.
Jacimus (sive Alcimus) 547,752.
Jacobus natus 36. ejus lucta 45. de Rachele pacisciturr 40. ejus clandestinus abitus à Labano 42. filii 41, 46. ejus liberi quibuscum venit in Ægyptum 70. ejus lachrymæ Benjaminem in Ægyptum mittentis 62. ejus & Esavi ἀπάντησις 45.
Jacobus frater J. Chr. lapidatur 896, 897.
Jacobus Sosæ fil. 1177,1230,1288.
Jacobus Idumæus patriæ proditor 1198.
Jadelphas 21.
Jaddus, Joannis fil. P.M. 500. Alexandrum parat excipere 503. moritur 505.
Jadon vates 365. à leone occisus 366.
Jaires rem Hebraicam administrat 209.
Jale, mulier Cenites, Sisarem occidit 203.
Jalus Moysis nepos 329.
Jamblichus dynasta 621,977.
Janias Ægypti rex 1337.
Japhetus 14. ejus filii quas terras possiderunt 16.
Jarades 8,11.
Jardes saltus obsessus 1310.
Jason, qui & Jesus 531.
Jason Eleazari fil. 551.
Jazielus vates 393.
Ide liberta 799. in crucem acta 800.
Idumæi 541, 1176, 1180, 1181, 1182, 1314. transitum negant Israëlitis 145.
Idumæi Semi-Judæi 650.
Idumæi fiunt Judæi 584.
Jebar filius Davidis 288.
Jebostus (vel Jebosthus) creatur rex 279. insidiis perit. 284,285.
Jede mater Josiæ 438.
Jehu Nemessi filius 382. rex Israëlitarum declaratur 406. res ab eo gestæ 407, 408. Baalis sacerdotes interfici curavit 410. moritur 413.
Jehu vates 375.
Jenaë filius Davidis 288.
Jephthes, dux Israëlitarum, regem Ammanitarum profligat 210. filiam ex voto temerario mactat *ibid.* Ephraëmitas magna clade afficit 211.
Jerasa 422.
Jeroboamus. *v.* Hieroboamus.
Jericho capta 181. ejus instaurator diris devotus 182.
Jessæmus Achimæi fil. 320.
Jessæus filius Obedæ 246. pater Davidis 247.
Jesus P. M. 1177.1183.
Jesu Christi elogium 798.
Jesu Phabetis filio pontificatus abrogatur 693.
Jesu plebeji clamor & mors 1282.
Jesus. *v.* Josua.
Jesus (sive Jason) P.M. 531.
Jesus Tiberiadis præfectus 917.
Jesus pontificatu abdicatus 665.
Jesus Sapphiræ filius 910, 917, 1106, 1109.
Jesus Gamalielis filius, pontifex 898.
Jesus post Ananum pontificum natu maximus 1177. ejus ad Idumæos concio 1178,1179.
Jesus filius Damnæi P.M, 897.
Jesus Gamalæ filius 923,924.
Jesus filius Naveni 132. Moysis successor 157. dux Israëlitarum contra Amalecitas 99. copias Jordani admovet 178. coram Moyse vaticinatur 174. de tellure dimetienda deliberat 186,187. ejus concio ad pop. Transjordanianum 189.190. ejus obitus 192.
Jesus Saphati filius, latronum princeps 914,1150.
Jesus Thebuthi fil. 1288.
Jesus Josodeci fil. 476.
Jesus sacerdos 1288.
Jethro Madianita 193.
Jezanias 451.
Jezebela uxor Achabi 377. à canibus discerpta 408.
Jezecielus 441,443,444,449.
Imagines, seu effigies æreas boum nefas Judæis effingere 359. imagines erigere aut animantium effigies consecrare vetitum Judæis 765.
Impostores per Judæam 893.
Infanticidium in Ægypto 74.
Joabus dux 279. conspirat cum Adonia 325,330.
Joachazus Judææ rex 442. in Ægypto moritur *ibid.*
Joacimus P.M. 481,485.
Joacimus Judææ rex 43,442. à Babyloniis deficit *ibid.* interficitur *ibid.*
Joadas 438.
Joannes, *al.* Hyrcanus Ptolemæum adoritur 961. aperit Davidis sepulchrum *ibid.* ejus mors & elogium 962.
Joannes Baptista ab Herode necatus 805.
Joannes dictus Gaddis frater Jonathæ interficitur 556.
Joannes Levi filius Gischalorum instaurator 908,1107,1314. Josephi inimicus 912, 916, 1108. affectat tyrannidem 1175,1189.
Joannes Sosæ fil. 1177.
Joannes Essæus 1106,1118.
Joannes Judæ fil. P.M. 500. fratrem in templo interficit *ibid.*
Joannes qui & Hyrcanus 581.
Joannes dux Idumæorum moritur 1234.
Joannes Eliasibi fil. 484.
Joannes Careæ fil. 451. persequitur Ismaelum 453.
Joasus Joazi fil. Israelitarum rex 415.
Joasus è stirpe regia servatus 410. rex Judææ creatur 411. moritur 414.
Joathamus 334. Sicimitis apologum edit 207.
Joazarus Boethi filius P.M. 767, 791, 792. pontificatu privatur 787,794.
Joazus Jehu fil. 413. Israelitarum rex 414.
Jobabus 20.
Jobelus 8.
Jobus arcem Hierosolymitarum capit 287.
Jodamus 285.
Jodaus pontifex 410.
Jonadabus vetus amicus Jehu 409.
Jonas vates 418,419.
Jonathas Anani fil. 868. pontificatum oblatum respuit *ibid.* ejus gesta 1074. à sicariis peremptus 1075.
Jonathas dictus Apphus 535.
Jonathas Asamonæi fil. Antiochi Epiph. filio reconciliatur 960. insidiis Tryphonis capitur & interficitur *ibid.*
Jonathas Dorcadis fil. 1170.
Jonathas Sauli fil. præsidium Palæstinorum

norum adoritur, cæditque 239. Saulo Davidem reconciliat 253. ejus & Davidis consultatio de noscitando Sauli erga Davidem animo 256. cadit in pugna contra Palæstinos 275.
Jonathas quidam Sadducæus Hyrcanum in Pharisæos irritat 587.
Jonathas quidam provocat ad singulare certamen Romanos 1272. à Prisco sagitta interficitur *ibid.*
Jonathas alter 300,302.
Jonathas fil. Abiathari 305, 326.
Jonathas Samæ fil. sternit hominem sex cubitorum 319.
Jonathas Sicariorum princeps capitur 1327.
Jonathas P. à Felice perimitur 893.
Jonathas post Judam principatum suscipit 555,556. cum Simone Nabatæos opprimit 557. cum Bacchide societatem init 558. redit Hierosolyma & cultum Dei restituit 559. mittit qui cum Romanis & Spartanis amicitiam renovent 573. obviam it Demetrii ducibus eosque superat 572. ejus Literæ ad Lacedæmonios 573. interficitur 578.
Joppe diruta 1148.
Joppe capta à Romanis 1100.
Joramus P.M. 450.
Joramus rex Israelitarum 396. ejus in Moabitas expeditio *ibid.* moritur 405,406,407.
Jordanis fluvii trajectus plane mirandus 180.
Josadochus P.M. 450.
Josaphatus Achili filius 293.
Josaphatus rex bonus & pius 387,393. ei Deus ignoscit ob societatem cum Achabo 392. ejus classis naufragium 394. mors 398.
Josephus Zachariæ fil. 543.
Josephus Antipatri fil. 620,976.
Josephus Cabi fil. P.M. 896. privatur pontificatu *ibid.*
Josephus Cami fil. fit pontifex 878. pontificatu privatur 886.
Josephus, Caiaphas dictus, fit pontifex 795. pontificatu privatur 802.
Josephus Madicastræ filius seditionem concitat Gamalis 922.
Josephus Dalæi fil. 1280.
Josephus Ellemi fil. vicarius pontifex in diem 767.
Josephus Archelai sobrinus 1055.
Josephus quæstor 679.
Josephus Gorionis fil. 1105,1114.
Josephus avunculus Herodis 667. arcanum de Mariamne detegit, & necatur *ibid.*
Josephus frater Herodis 688.
Josephus Salomes maritus secretum de Mariamne occidenda prodit 1012. in Idumæam missus 651,993. ejus mors 655,656.
Josephus Josephi, Herodis fratris filius 807.
Josephi fratris Herodis casus 996.
Josephus Tobiæ fil. Oniam avunculum objurgat 523. legationem suscipit ad Ptolemæum 524. ei vectigalia addicit Ptolemæus 525. Syriam ire contendit ad vectigalia exigenda *ibid.* ejus opes & liberi 526. Solymis fratris filiam ducit ex qua natus Hyrcanus 526. moitur 530.
Josephi Jacobi fil. visiones 49,50. ejus venditio 52. ejus continentia 54. in carcerem conjicitur 50. inde liberatur 57. fratres agnoscit 60. eos tentat 63. fratribus se aperit 67,68. ejus mors 72.
Josephus Matthiæ fil. utrique Galilææ præficitur 1106. ejus periculum Tarichæis 1109. stratagemate se recipit Tiberiadem 1112. magno iterum in periculo 1254. ejus mater luget filium ut mortuum *ibid.* ejus concio ad Tarichæenses 918. ejus stratagema 918,920,926,930,933,936,1131, 1132 &c. ex insidiis evadit 918. Tiberiada petit 920. mirabile ejus somnium 924. Tarichæas se confert 931,934. lapide perculsus in summum ipsius vitæ periculum venit 1254. pater ejus vinctus servatur 1253. ejus pietas in patriam 1287. à muliere proditus 1142. Nicanori se tradit 1142, 1143. ejus ad suos oratio 1144. in vitæ periculo 1145. ejus consilium de sortibus adhibendis *ibid.* ad Vespasianum adducitur 1146. ejus ad Vespasianum allocutio *ibid.* in honore apud Vespasianum & Titum 1147. vinculis solutus 1205,1206. facit orationem ad Judæos 1267. hortatur obsessos ad deditionem 1240. accusatur conjurationis 1327. a Vespasiano in honore habitus 944, 946. & à Tito *ibid.* & à Domitiano & Domitia 946. ejus uxores tres prædiis donantur à Tito 945. à Vespasiano terras in Judæa accipit *ibid.* ejus honores *ibid.* & liberi ex stirpe Asmonæorum *ibid.* ejus genus 904. in Hebræis Græcisque literis versatissimus 903, 904. Pharisæus sectâ 905. Romam proficiscitur *ibid.* Galilææ præficitur 906. Sephoritas metu liberat 907. in Galilæa manet 910. ejus moderatio & continentia 912. ejus in scribendo propositum 607. ejus studium in historia scribenda *ibid.* alia opera pollicetur 4. promittit librum περὶ ἰδίων & αἰτῶν 161. quo tempore scripsit antiquitates 903. quando natus 904. quæ scribere proposuit 903, ejus legatio 907. ejus ἀρετὴ in Galilæa 412. ei fides in historia habenda 1334. Vespasianum & Titum aliosque appellat *ibid.*
Josias rex, ejusque pietas 438, 439, 440. moritur 441.
Josua. *v.* Jesus.
Josuæ concio 189. ejus mors 192.
Josua à Moyse destinatus successor 157.
Josua Siæ fil. pontifex 788.
Josue 99,132,174.
Josobetha 410.
Josodecus P.M. 476.
Jotapatenorum cædes urbe capta 1141, 1142.
Jothamus rex Judææ 422. ejus obitus 423.
Jothamus P.M. 450.
Jovanus 17.
Jovis Εὐβουλεὺς templum in monte Garizim 533.
Jovis Victoris ædes 862.
Jovis Olympii templum 1340.
Irenæus orator 774,1049.
Iris 14.
Isaacus 26.
Isaias vates 427. ejus laus 436.
Isidis templum everti jubet Tiberius 800.
Isidis sacra fædantur 798,800.
Ismael 26.
Ismael Phæbi fil. P.M. 795,894.
Ismaelus insidiatur Godoliæ 451. eumque interficit 452.
Israelitarum recensio 129. eorum studium in Deum satiscit 194.
Israelitæ translati in Mediam 428. in captivitatem ducti 427.
Istobus rex 295.
Itus P.M. 450.
Ithamarus fil. Aaronis 117. ejus domus 327,334.
Ithobalus rex Tyriorum 377,378,1341, 1344.
Jubalas 8.
Jubilæus annus 128,581,626,629,961.
Juctas 20.
Jucundi συκοφαντία in Alexandrum 730.
Jucundus 938,1028.
Jucundus (Æmilius) 1103.
Jucundus ἱππάρχης 1079.
Judadas 18.
Judææ descriptio Geographica 1120, 1121,1122.
Judæa sero admodum Græcis cognita 1335. tota subacta & pacata 1324. ejus facta tributaria 615.
Judæi recti ab optimatibus 617,975. de sacerdotum nuptiis solliciti 1332, 1333.
Judæi Alexandriæ æquo jure cum Græcis permissu Alexandri M. 1098.
Judæi Antiocheni 1298. eorum periculum *ibid.*
Judæi Babylonii 909.
Judæi occisi Cæsareæ 1095.
Judæi Scythopolitani misere cæsi 109.
Judæi de sacerdotio inter se discordant 531.
Judæi Sabbato pugnare nolentes occiduntur 535.
Judæi militant Alexandro 504. translati in Ægyptum 508.
Judæi Roma pulsi 800,801.
Judæi cupiunt redigi in formam provinciæ & Syriæ adjungi 784.
Judæi benevole excepti a Seleuco Nicatore 519. à Vespasiano & Tito 520. à M. Agrippa *ibid.* ab Antiocho Magno 521.
Judæi in hippodromum conclusi ab Herode, à Salome & Alexa dimissi 771.
Judæi quinam ita dicti 487.
Judæi Ethnarchæ filius apud Antiochiam patrem defert 1299.
Judæorum cognatio cum Lacedæmoniis 530,571,572. Judæi pro salute & victoria Laconum vota nuncupant 573.
Judæorum regiminis forma 480.
Judæorum nuptiæ 1380,1388.
Judæorum Synagogæ 1299.
Judæorum privilegia sub imperio Rom. 709.
Judæorum legatio ad Cæsarem contra Archelaum 783.
Judæorum Alianorum legatio ad Cæsarem 722.
Judæorum cædes magna 834, 1097, 1321.
Judæorum in Mesopotamia & Babylonia calamitas 827. & in Antiochia 1299.
Judaici belli initium 902.
Judas Essenus propheta 589.
Judas Essæus 964.
Judas Galilæus quartæ sectæ auctor 794, 886,1060.
Judas Jairi filius perit 1311.
Judas Aminadabi fil. 477.
Judas Gaulonita, è Gamalis ortus 792.
Judas Matthiæ successor 459.
Judas Maccabæus 535, 959. cum hostibus congressurus suos hortatur 538. victoriamque reportat 539. venit Hierosolyma 540. templum restaurat *ibid.* principatum occupat 538. templum lustrat, & sacra instaurat 540. Idumæos aliosque ulciscitur 541. arcem Hierosol. oppugnat 545. fit pontifex 550. cum Romanis societatem init 551. præliatur contra Bacchidem 552. occumbit 552,960.
Judas Chapsæi fil. 572.
Judas Sariphæi fil. 766.
Judas Sepphonei fil. 1040.
Judas Libyæ rex 789.
Judas Eliasibi fil. fit pontifex 500.
Judas filius Ezechiæ 1053.
Judas Ezechiæ archilestæ fil. 780.
Judices Hierosolymis è sacerdotibus, Levitis, & primatibus populi 392. in majoribus controversiis ex aliis etiam adlecti *ibid.*
Judices senatus in Syria & in Phœnicia 470.
Juelus P. M. 450.
Julia, quæ Livia 720.
Julia uxor Augusti 750.
Julia soror Caii 862.
Juliani Bithyni fortitudo 1265 1266.
Julii Cæsaris literæ ad Sidonios & decretum in gratiam Judæorum 628. alia à C. Cæsare decreta *ibid.*
Julii Antonii pro Judæis ad Ephesios rescriptum 723.
Julius Lupus 856.
Julius legionis Rom. dux 668.
Jupiter Hellenius, ejusque templum 534.
Jupiter Olympias, ejusque statua 837.
Justus Josephi filius 945.
Justus historicus 937, 938. quando historiam suam edidit 939.
Justus Pisti filius populum irritat 907. ejus elogium 908.

Justus

Justus damnatus à Vespasiano, servatus ab Agrippa 944.
Izates Helenæ fil. religionem Judaicam amplectitur 878, 880. circumciditur 881, 882. victor hostium 884. Monobazo in regnum succedit 879. moritur 885.
Izatæ filii obsessi Hierosolymis 1286.

L.

Labanus Bathueli fil 21. ejus fraus 40, 41.
Laborosoarchodus 1344.
Laborordachus 460.
Lacedæmonii è posteris Abrahami 530.
Lamechus 8,11.
Laodice Galadenorum regina 596.
Laodicensium literæ ad C. Rabilium pro Judæis 633.
Lasthenes Cretensis 564,568.
Latrones in speluncis expugnati 994, 995.
Leges variæ Hebræis datæ 127 &c.
Legis divinæ summarium 105.
Legis tabulæ 106.
Leges Moysaicæ 126,159 &c. recitatæ à pontifice 162.
Legis interpretatio penes VII. apud Persas 489.
Legis Moysaicæ versio in Græcam linguam sub Ptolemæo Philadelpho Ægyptiorum rege 2,508,515,518.
L. Lentuli decretum pro Judæis 632, 633.
Lepidus à Caio occisus 841.
Lepidus (Larcius) 1277.
Leprosi extra urbem habitabant, lege Samaritanorum 401,420.
Leprosorum in fame contilium 402.
Levitæ uxor stuprata à Gabaonitis 195.
Levitica tribus 125.
Levitis & sacerdotibus quænam concessit Deus 144.
Levitarum urbes *ibid.*
Lex data in monte 105.
Lex Dei triumphata 1306. in palatio repetita 1307.
Lex Judæorum de filiis contumacibus 743.
Liber legis repertus 439.
Liberius Maximus Judæam regit 1311.
Libri sacri apud Judæos XXII. 1333.
Libys 18.
Ligniferii festum 1092.
Linguarum varietas 15.
Litteræ Græcorum an à Cadmo & Phœnicibus advectæ 1330.
Livia, *Josepho* Julia 720.
Longi fortitudo 1273.
Longini fortitudo egregia 1236.
Longinus tribunus 1103.
Longinus (Cassius) Syriæ præses 876, 877.
Lotus 21,24. ejus uxor 28.
Lucilius Bassus legatus 1307. *v.* Bassus.
Lucullus 602.
Ludi Palatini 844.
Ludi Olympiaci ab Herode instaurati 720,721.
Ludi gentiles Hierosolymis instituti ab Herode 688.
Ludi ad celebrandum natalem fratris à Tito editi 1298.
Lupi supplicium 864.
Lupus (Julius) 856.
Lupus præses Alexandriæ 1325.
Lychnuchus sacer 111.
Lycurgus 1383.
Lydas 20.
Lydda incensa 1100.
Lysanias Ptolemæi filius interficitur 670, 986.
Lysias exercitûs Antiochi imperator contra Judæos colligit milites 538. interficitur 548.
Lysimachus post obitum Alexandri Hellespontum obtinet 507.

M.

Maccabæorum historia 534,535.
Machæna uxor Roboami 368.
Machæras 653,654,655,995,996.
Machæruntes dedunt se pro salute Elea-zari 1310.
Machas 21.
Machinæ Rom. 1232,1234.
Machinarum Romanorum vis 1135,
Machirus 389. 1138.
Macro 813,815.
Madæi 17.
Mades *ibid.*
Madianitæ vincunt Israelitas & duro imperio premunt 203.
Madianitis bellum infert Moyses 156. & victoriam reportat 157.
Madianiticæ mulieres corrumpunt Israelitas 152,153.
Magogæ 17.
Magoges *ibid.*
Magi 1075.
Malaelus 11.
Malchus (*al.* Malichus) Arabum rex 569,647,990.
Malichus 616,974,982,983. Antipatro struit insidias, quem postea interficit 637. veneno tollit Antipatrum *ibid.* egregius simulator 638. astutia tamen Herodis occiditur 638,984.
Mallo 217.
Malthace mater Archelai obit 777,
Malthace Samaritis Herodis uxor 1028.
Maluelas 11.
Mambras 25.
Manaemus 421.
Manahemus Essenus 699.
Manahemus Judæi Galilæi filius 1093, 1094.
Manasses 436.
Manasses fit pontifex 523.
Manasses fr. Jaddi Sanaballetis filiam in uxorem ducit 500,501,502.
Manasses rex Judææ 436. in captivitatem abductus 437. in regnum remittitur & moritur *ibid.*
Manlius (L.) Lucii fil. 584.
Manna de cœlo 96. quid vocula significat 97.
Mannæus Lazari fil. 1256.
Manoches 212.
Marcœthus 334.
Marcellus Judææ procurator 801.
Marcus (*al.* Murcus) Syriæ præses. succedit Sexto Cæsari in præfectura Syriæ 636,981,982.
Mardochæus patruus Estheris magno in honore 489, 490, 498. ejus luctus 492.
Margenus Tyriorum rex 1341.
Maria, femina nobilis, filium comedit 1274,1275.
Mariamne Agrippæ filia ex Cypride 373,806,1071.
Mariamne Alexandri, Aristobuli filii, filia, Hyrcani ex filia neptis, Herodi desponsata 639, 985. fit infensa Herodi 681, 682,1011. ejus ingenium quale 682. capite damnatur 684. ejus elogium *ibid.*
Mariamne (Josephi Olympiadis filia) Herodis uxor 807, 1028. ejus filii strangulati 1026.
Mariamne nupta Archelao 890. repudiatur 1059. postea Demetrio nubit 891.
Mariamne, soror Moysis, obit 145.
Maris divisio 90.
Marion Tyriorum tyrannus 639,989.
Marsus Syriæ præses 868,869,871.
Marsyas Agrippæ libertus 809,815,817.
Marnelus 8.
Marullus 818.
Mattathias Asamonæi fil. pater Maccabæorum 534. Antiocho non obsequitur 535. Judæos sabbatis pugnare docet 535,536. alios ad legis defensionem animat *ibid.* moritur *ibid.*
Mattathias Absalomi fil. 572.
Matthes. *v.* Simon.
Matthias fit P. M. 868.
Matthias πυρής. 904.
Matthias Margalothi fil. 766. cum aliis comburitur 768.
Matthias, Theophili filius, pontifex 757, 758, 892, 899. pontificatu privatur 767,871.
Matthias Margali fil. 1040.
Matthias Josephi pater 904.
Matthias qui Simonem accessivit capitis damnatur 1253.
Matthias Boethi fil. 1253.
Mathusalas 8,11.
Maximus (Liberius) procurator Judææ 1310.
Maximus (Trebellius) 855.
Mechærus 653,655.
Megassarus 1249.
Meirus Belgæ fil. 1280.
Mela legatus ab Archelao 739.
Melcha 21.
Melchisidecus convivio excipit Abramum 24,25.
Melchisus Sauli fil. 275.
Melchus rex Arabum 647.
Memphibosthus filius Jonathæ 293. ei benefacit Davides 293,314,315.
Menaimus Judæ Galilææ filius 1093. occisus 1094.
Menedemus philosophus 517.
Menelaus (*al.* Onias) P. M. 531,546, 547.
Mensa aurea à Ptolemæo fabricata 513, 514. cum crateribus & phialis 515.
Mensa sacra in sacrario sacerdotum 110.
Mephramuthosis Ægypti rex 1339.
Mephres Ægypti rex 1338.
Merbalus rex Tyriorum 1345.
Mesas 20.
Messalas 648.
Messalina uxor Claudii 891,1074.
Mestraimi filii quas terras possederunt 18.
Metilius dux Romanorum 1094,1095.
Michæas vates 386,388,443. in carcerem conjicitur 389.
Micha filius Memphibosthi 294.
Michala filia Sauli nuptum datur Davidi 252. consulit saluti Davidis, fallitque Sauli nuncios 254. restituitur Davidi 281.
Minæus condit Memphim 355.
Minucianus (Annius) 838,841.
Minucianus (M.) 862.
Misaates 455.
Misaëlus 455.
Misan rex Moabitarum 396.
Mithridates 469.
Mithridates Pergamenus 621,977. Cæsari in Ægypto opem fert *ibid.*
Mithridates Sinaces Parthorum rex 598.
Mithridates Artabani filiam ducit 832. Anilæum cum suis fundit fugatque 833. capitur ab Anilæo 832. dimittitur 833. ejus expeditio in Judæam *ibid.*
Mithridates obit, à Pharnace peremptus 613,971.
Modius Æquiculus 910,915,921.
Monobazus Adiabenorum rex, cognomento Bazæus 878,1101. ejus obitus 879.
Monobazus frater Izatis fit prorex 879. moritur 885.
Mosochus 17.
Moyses, qualis vir fuerit 3. ejus nativitas 74. quomodo servatus 76. cur sic vocatus *ibid.* adoptatur à regina 77. educatur in spem regni *ibid.* diadema regium pedibus calcat *ibid.* præficitur exercitui Ægyptiorum & Æthiopas bello vincit 78. ducit Tharbin uxorem 79. fugit Ægyptios 80. Raguelis filiabus opitulatur contra pastores, ex quibus unam ducit uxorem *ibid.* conspicatur rubum ardentem in Sina 81. confirmatur ei liberatio Israëlitarum 82. edit miracula, nomen Dei cognoscit, redit in Ægyptum *ibid.* edit prodigia apud Pharaothen 83,84,85. educit Israelitas ex Ægypto, & quantus eorum numerus 88. cujus ætatis fuerit cum eos educeret *ibid.* oratio ejus ad Deum pietatis ac fidei plena 90. traducit eos per mare rubrum incolumes *ibid.* aquam amaram facit potabilem 94. coturnices & manna impetrat à Deo 96. ex petra aquam elicit 97. cum Amalecitis pugnat 1000. decem præceptorum tabulas à Deo acceptas populo exhibet 103,104 &c. quadraginta diebus in Sina detinetur *ibid.* de eo suspicio Hebræorum in monte

monte diutius morante *ibid.* Aaroni fratri sacerdotium confert 116. dedicato templo victimas offert 118. in tabernaculo Deum consulit 120. tribum Leviticam Deo dedicat 125. censet omnes tribus præter Leviticam, & ordinat profectioni belloque necessaria 129. mittit exploratores in Chananæam 131. Coræ factionem compescit 138. Moysis justitia 140. ejus precatio ad Deum 140, 141. lustrat populum 145. Sichonem & Ogem reges delet 147. Madionitas cum suis regibus cædit 156, 157. Jesum sibi designat successorem *ibid.* moriturus quid suis prædixerit 159. carmen Hexametrum Hebræis recitat 173. quas leges præscripserit 126,159 &c. jurejurando adstringit populum ad legum custodiam 174. exhortatur Josuam ut in Chananæos exercitum ducat 175. moriturus addit animos Josuæ, totique genti benedicit 175. nube circumdatus disparuit 176. moritur & lugetur triginta diebus à populo *ibid.* ejus elogium *ibid.* ejus libri in templo reconditi 437. fabulose dicitur fuisse leprosus 126. summa ejus auctoritas 132. ejus V. librorum scopus 1333. Moyses apud Manethonem prius Osarsiphus sacerdos Ofiteos Dei Heliopolitani dictus 1354. Ægyptiis vir divinus habitus 1357. ejus tempora quibus vixit descripta 1373. ejus virtus & gesta 1375,1376.
Muchæus 489.
Mucianus Syriæ præses 519,1162,1196, 1205, 1206.
Mundus (Decius) stuprat Paulinam Saturnini uxorem 799. in exsilium pellitur 800.
Mures Azotiorum agrum vastant 224.
Mures aurei 225.
Murcus. *v.* Marcus.
Muscarum Deus Μῦια apud Accaronem 394,395.
Mulica instrumenta κινύρα, νάβλα, κύμβαλα, & eorum forma 319.
Mysianum bellum 1302.
Mytgonus rex Tyriorum 1344.

N.

Naamas filia Lamechi 9.
Naamis uxor Elimelechi 217.
Naases rex Ammanitarum 294. ejus expeditio in Judæos 234.
Nabadus. *v.* Nadabus.
Nabadus & Abius flammis absumpti 119.
Nabal inhumanus 265.
Naboandelus 460.
Nabonnidus 1344.
Nabopollassarus rex 1342.
Nabosaris 448.
Naboth 383.
Nabuchodonosorus rex Babylonis 1342, 1343. magnam Syriæ partem subigit 442. Judæis tributa imperat *ibid.* Hierosolyma depopulatur 443, 447, 448. ejus somnium 456. ejus statua aurea 458. ejus cum bestiis victus *ibid.* moritur *ibid.*
Nabuthus Jezebelæ dolis interfectus 382.
Nabuzardanes templum diripit & incendit 449. postea quæ fecit 451.
Nacebus dux Arabum 735,741.
Nachores 20.
Nadabus 117. rex post Hieroboam 373,
Nahumus vates 22. ejus de Ninive prædictiones 423.
Nathan filius Davidis 288.
Nathanus vates 290,298,325.
Navigia Hebræorum in Pontum & Thraciam sub Achabi filio 394.
Naum vates 422.
Nazaræi 144,145.
Naziræi 866.
Neapolitanus 916,1083,1084.
Nebrodes 15,18.
Nechao rex Ægyptiorum 440,441. victus à Nabuchodonosoro 442.
Neemias 485. ejus in patriam pietas 486. populum hortatur ad mænia ædificanda 487. ejus obitus & elogium 488.
Nephanus 319.
Nergelearus 448.
Nerias P. M. 450.
Neriglissoorus 1344.
Nero factus imperator 892, 1074. tyrannorum crudelissimus 892. ejus cædes 1196.
Netiras Galilæus 1135.
Nicanor 517,534,1142,1143.
Nicanor, amicus Titi, sagitta percussus 123.
Nicanor à Demetrio contra Judæam missus 549. superat Judæ milites *ibid.* postea vincitur & occiditur 550,551, 558.
Nicaso in matrimonium data Manassi 500.
Nicaule 355.
Νικανόρεια singulis annis à Judæis celebrata, in memoriam devicti à Juda Nicanoris 550.
Nico maxima ἐλέπολις 1234.
Nicolaus Damascenus Judæorum patrocinium suscipit 520. & agit apud M. Agrippam 709. ab Herode missus ad Augustum 736. revertitur 743. ejus pro Archelao oratio apud Augustum 776,784,1051. Antipatri crimina exaggerat 760,761,762,1038. Archelaum coram Cæsare excusat 784. pro Archelao adversariis respondet 1051, 1057. ejus frater Ptolemæus 1048, 1049.
Niger Peraita 1101, 1106, 1118, 1186. ejus mira evasio 1119.
Niglisarus 460.
Nilus *fl.* 6.
Nimrodus *v.* Nebrodes.
Noarus 1097,1098.
Noeus 10. arca servatus *ibid.* Deo supplicat post diluvium 13. ejus precibus annuit Deus *ibid.* leges Noeo datæ 14. Noeus inebriatus 19. ejus stemma 11. obitus 14.
Nomus Heliopolites, ubi Memphis 1326.
Nooma mater Roboami 362.
Norbani Flacci literæ pro Judæis ad Sardianos 723.
Norbanus cæsus 849.
Nosta 443.
Numenius Antiochi fil. 573.

O.

Obedamus domo sua arcam excipit 289.
Obedas rex Arabum 597,728,965.
Obedas vates 424.
Obedias 370.
Obimus filius Hieroboami 370.
Ochozias rex 390,395. moritur 396, 407.
Octavia Claudii ex Messalina filia 1074.
Odeas P. M. 450.
Oëus rex Marianitarum 157.
Osellius 987.
Og rex 148. ferreus ejus lectus *ibid.*
Oges Galadenæ & Gaulanitidis rex superatur 148.
Olda vates 439.
Oleum in sacris Hebræorum 121.
Oleo non præparato à Tribulibus nefas uti Judæis 519,1108.
Olympii Jovis simulachrum 837.
Olympias Herodis filia ex Samaritana 751.
Olympias Herodis filia ex Malthace nupta Josepho Herodis fratris filio 1028.
Olympus Romam mittitur 739, 742, 1025.
Onias & Dositheus Judæi duces liberaverunt Alexandriam 1365.
Onias Jaddi fil. patri in pontificatum succedit 505.
Onias Jesus fil. fit pontifex 665.
Onias Oniæ fil. templum in Ægypto ædificat Hierosolymitano simile 562, 563. ejus literæ ad Ptolemæum Philometorem, & Cleopatram *ibid.* Ptolemæi ad eum responsio *ibid.*
Onias Oniæ fil. pontifex, quanta mala fecerit Hierosolymis propter Tobiæ filios civitate ejectos 531, 958. in Ægyptum fugit, ibique urbem & fanum condit *ibid.*
Oniæ templum in Ægypto diruitur 1325.
Onias Simonis fil. fit pontifex 523, 530. ejus mors *ibid.*
Onias (qui & Menelaus) pontifex 547.
Onias, vir justus & Deo charus, qui pluviam precibus impetrarat, lapidibus obruitur 609,610.
Opheires 20.
Ophellius 644,987.
Opobalsamum 357,613.
Oraculum 1283. alterum *ibid.*
Oraculum de futuro urbis & templi excidio 1188,1266.
Oraculum de venturo Messia, ad Vespasianum traductum 1205,1283.
Orebus rex Madianitarum 206.
Organa bellica 1232.
Orodes 796.
Oronna Jebusæus 287. ejus area 322. locus ubi Isaacus erat immolandus, & ubi conditum est templum 323.
Orpha 217.
Orus Ægypti rex 1339.
Osarsiph sacerdos Heliopol. 1355,1357.
Oseas rex 425, vivus captus 427.
Otho declaratus imperator 1196. semet interficit 1200.
Ozas ob tactam arcam, à Deo occisus 289.
Ozias, Amasiæ fil. regnum Judæ patre mortuo capit 418. ejus laus & res ab eo gestæ 420. in templum ad suffiendum ingreditur *ibid.* ob usurpatum sacerdotale munus lepra afficitur 421.

P.

Pacis templum ædificatum 1307.
Pacorus Mediæ rex 883. conjugem & concubinas, captas ab Alanis, centum talentis redemit 1313.
Pacorus Parthorum rex Syriam obtinet 643. insidiatur Hyrcano & Phasaelo 644. contra Judæos pergit 986. in urbem admittitur 987. occiditur 653.
Pætus (Cæsennius) Syriæ præses 1311. ejus in Commagenam expeditio *ibid.*
Papinius 840.
Pappus ab Antigono dux mittitur in Samariam 655,656,997,998.
Palatium Romæ 859.
Pallas 107,812.
Pallas Herodis uxor 751,1028.
Pallas frater Felicis 895,1074.
Pannychis concubina 1021.
Paradisi descriptio 5.
Paradisus pensilis conditus 1343.
Parasceue 124.
de Parentum honore apud Judæos 138, 1382.
Parthi Syriam obtinent & Antigonum stabilire conantur in Judæa 986. in Judæam expeditionem faciunt 643. Hierosolyma oppugnant *ib.* fanum & urbem occupant *ibid.* perfide agunt 643,645,987.
Pascha 124,373,609,773, 1294. ejus celebrandi modus 1291.
Paulina à Mundo stuprata 799.
Paulinus 1142.
Paulinus Lupo in administratione Alexandriæ succedit 1326. templum Oniæ spoliat *ibid.*
Pausanias Cerastæ fil. Philippi Maced. interfector 501.
Pedanius 1025,1271.
Pegmata 1306.
Pentecoste 124,778.
Peræa, tota capta 1192.
Pergamenorum decretum pro Judæis 634.
Persarum οἱ ἐπὶ τοῦ οἴκου 471. penes VII. Persas legum interpretatio 489.
Persarum vestis regia 493.
Pestis sævit in Israelitas 322. Davidis ex pœnitentia cessat *ibid.*
Pestis in Judæa 685.
Petilius Cerealis procos. Germanos ad sobrieta-

ſobtietatem coegit 1302.
Petina uxor Claudii 891,1074.
Petronius Hieroſolyma miſſus à Caio 1068,1069.
Petronius præfectus Ægypti 691, 692. Herodi frumentum ſuppeditat in fame 692,693.
Petronius Syriæ præfectus 892,893.
Petronii (Publii) contra Doritas edictum 867.
Phaceas rex Iſraelitarum 422. Judæis cladem infert 423. moritur 425.
Phædra Herodis uxor 751,1028.
Phalecus 20,137.
Phalion frater Antipatri 610,970.
Phalna filius Davidis 288.
Phannias Samuelis filius fit pontifex 1171.
Pharaones cur dicti Ægyptiorum reges 355.
Phariſæi. v. Sectæ, 587,588,793,1068. ſectæ Stoicorum ſimiles 648,905. eorum potentia 753,968. & auctoritas ſub Alexandra Regina 600,601. dominantur Alexandræ per novennium 968. nolunt ſacramentum præſtare Cæſari 753. multantur *ibid.* invident Hyrcano 587. eorum traditiones non ſcriptæ in libro legis 574, 586,588. circa patrias leges cæteris accuratiores 922. mites ad pœnas 586. Judaica plebs à parte Phariſæorum 588.
Pharnaces Mithridatis fil. 613.
Phaſaelus Antipatri fil. 620,976,751, 1028. quo modo vitam finivit 646, 662,989.
Pheldas 21.
Pheles Tyriorum rex 1341.
Pheltias Lyſi fil. 267,281.
Phenanna 220.
Pheroras Antipatri fil. ex uxore Cypro, quam ex nobili quadam Arabiæ familia duxerat 620, 976. accuſat Herodis filios 726,1017. infenſus Mariamnes filiis 726, 1018. Herodis iram concitat 733. culpam in Salomen rejicit *ibid.* amicitiam init cum Antipatro 752. odio habetur Herodi 754. regia pulſus moritur 755,756.
Pheroræ uxor mulctam pro Phariſæis ſolvit 753. ejus cum aliis feminis ſodalitium *ibid.* 1029. ſe de tecto præcipitat 757,1032.
Pheroræ liberti uxorem ejus veneficii accuſant 755,756. illius confeſſio 757.
Phideas P.M. 450.
Philippio Ptolemæi Mennæi fil. Ariſtobuli filiam ducit uxorem 621. & à patre interficitur *ibid.* 977.
Philippo Archelai fratri quænam reliquit Herodes 770. quænam data à Cæſare 785,1056.
Philippus Galilæus 1135.
Philippus tetrarcha Gaulonitidis 770, 785, 1065.
Philippus Jacimi fil. 752,908,921,1092, 1105.
Philippus Herodis tetrarchæ frater diem obit 803. ejus elogium 804.
Philippus Herodis filius ex Cleopatra 705,751,752,758,1028,1033.
Philippus frater Archelai 1056.
Philippus Syriæ rex 596,598.
Philippus ἐπίτροπος regni 545.
Philippus rex Maced. moritur 501.
Philo pro Judæis legatus ad Cajum 821.
Philoſtephanus 593.
Phineas Cluſothi fil. 1177.
Phinees 155. ejus concio ad Transjordanianos 191. ejus ad ſtirpem redit honos pontificalis 334.
Phineeſes, filius Eleazari, lancea transfigit Zambriam & Chosbiam 155. copias Hebræas ducit contra Madianitas 156. fit pontifex 192.
Phineeſes fil. Eli 219. ſacerdotio fungitur 221. moritur *ibid.*
Phraates Parthorum rex 662. moritur 795.
Phrahataces 795,796.
Phruræi dies 499.
Phullus rex Aſſyriæ 422.
Phutes conditor Libyæ 18.
Pilatus (Pontius) Judææ procurator movet tumultus 797,1066. magnamque Judæorum ſtragem edit 798, 1067. & Samaritanorum 801. Cæſaris effigiem in urbem infert *ibid.* cædis accuſatur *ibid.*
Pileus pontificis 114.
Piſo urbis præfectus 810.
Pitholaus 616,617,620,974,975,976.
Placidi & Joſephi velitationes circa Ptolemaïda 925.
Placidus 944, 1128, 1141, 1164, 1191.
Plato 1383. poëtas è rep. excludendas eſſe cenſuit 1386.
Polemon rex Ciliciæ 891.
Polemon rex Ponti 871.
Politia Judæorum poſt reditum à captivitate qualis 480.
Pollio Phariſæus 661,698.
Pompedius 839,840.
Pompeia uxor Neronis 896.
Q. Pompeius coſ. 863. Syria peragrata, Damaſcum venit 611, 970. Hieroſolyma contendit 612,971. eique traditur urbs 613,972. templum expugnat cum magna Judæorum cæde 614,973. in ſanctum ſanctorum ingreditur *ibid.* ſacris abſtinet *ibid.* Hyrcanum & Ariſtobulum audit de regno diſceptantes 612,974. judex in lite Hyrcani & Ariſtobuli Hyrcano favet, & in Ariſtobulum copias movet *ibid.* in Epirum fugit 620.
Pontificatus ex una familia in aliam transfertur 222.
Pontificatus Oniæ in Heliopolitana Præfectura 547,586,899.
Pontificatus interregnum per quadriennium 559.
Pontificatus Hebræorum perpetuus, niſi ſub Epiphane, Ariſtobulo, & deinde ſub Herode 664.
Pontifex nullus, niſi è ſanguine Aaronis 899. à captiva matre natus pontifex non potuit eſſe 586.
Pontifex, prophetæ & ſenatus decernunt, de quibus judices civitatum neſciverunt pronuntiare 162.
Pontifex Max. dictus Ἀναρπάκης 112.
Pontificis partes & officia 1380.
Pontificis vicarius, qui vices ejus ægrotantis obit, etiam Ἀρχιερὺς dictus 500.
Pontifices Hieroſolymis uno tempore plures 1200,1252,1268.
Pontifices ſecundum genus electi 1380.
Pontificum ſucceſſiones à ſeditioſis ſublatæ 1170.
Pontificum eligendorum jus Herodi Chalcidenſi Dynaſtæ à Claudio datum, quod manſit ejus poſteris, uſque ad initium belli Judaici 877.
Pontificum ſummorum ſeries 450, 899, 900.
Pontificalis veſtis cuſtodia 876.
Pontificis M. veſtimenta 1229.
Pontius v. Pilatus.
Poplas 1049.
Poppæa Neronis uxor 896,902,905.
Porcius v. Feſtus, Judææ procurator 895.
Præcepta à Moſe, duabus tabulis conſcripta, neſas totidem verbis evulgare 103. manu Dei ſcripta 105.
Primogenituræ jus, πρωτοτόκιον 48.
Primus (Antonius) 1196. contra Vitellium proficiſcitur 1206,1207.
Priſcus quidam Jonathan ſagitta transfigit 1272.
Priſcus (Tyrannius) 1102,1103.
Privilegia Judæis conceſſa ab Alexandro M. 1364.
Proculus Vitellius 868.
Prophetæ ſuppoſiti à tyrannis Judæorum 1281.
Prophetæ, excepto Daniele, calamitates prædicunt 465.
Prophetis quantum tribuendum 389.
Prophetiæ Eſaiæ complementum 562.
Prophetiæ Jeremiæ & Ezechielis ἐκκλησιαστικῶς conciliatæ 448,507.
Proſeucha Judæorum 931.
Pſeudalexander 786,787,1058.
Ptolemæus 732 738.
Ptolemæus frater Nic. Damaſceni 774, 1049.
Ptolemæus Epiphanes 520,531.
Ptolemæus Euergetes (*al.* Philopator) 520,523,1365.
Ptolemæus Jamblichi fil. 621,977.
Ptolemæus Lathurus 586, 965. regno pulſus 591. fœdus init cum Alexandro 592. idemque frangit *ibid.* ejus crudelitas *ibid.* ejus Hecatontomachi *ibid.* Alexandri copias ſuperat 593.
Ptolemæus Lagi filius (Soter dictus) Ægyptum tenet poſt obitum Alexandri 507,508. Hieroſolyma per fraudem occupat, & Judæos multos in Ægyptum abducit *ibid.*
Ptolemæus Philadelphus ſecundus Ægypti rex 2,1365. legem Moyſis transferendam curat ex conſilio Demetrii 508, 509. manumittit Judæos 510. ſcribit Eleazaro Judæorum pontifici 511. munificus in donariis parandis 513,518.
Ptolemæus Philometor 531, 532, 564, 1365. cum Cleopatra permittit Oniæ templum ſtruere, miſſis ad eum literis 562. expeditionem facit in Syriam 566. in Syriam venit, cui per Ammonium inſidiæ ſtructæ ab Alexandro *ibid.* dirimit affinitatem cum Alexandro rege Syriæ, & cum Demetrio contrahit 567. moritur 568.
Ptolemæus Mennæi filius 591,602,611, 639,967,986. dynaſta Chalcidis 621. Alexandram in matrimonium accipit 621,977.
Ptolemæus Simonis interfector 581. & Hyrcani fratrum matriſque 581,961.
Ptolemæus regis Herodis procurator 725,916.
Ptolemæus Phyſcon 531, 585, 1365, 1366.
Ptolemæus Sextus 958.
Pudens cum Jonatha congreditur & interficitur 1272.
Pugna navalis ad Tarichæas 1151.
Purpurea veſte uſi Chaldæorum reges 461. item Perſarum Reges 495.
Purpuræ geſtandæ jus Joſepho à Pharaone conceſſum 59.
Pygmalion Tyriorum rex 1341.
Pythium templum ab Herode exſtructum 721.

Q.

Quadratus. v. Ummidius.
Quintiliæ fortitudo 839,840.
Quintilius Varus, Syriæ præfectus. v. Varus.
Quirinius ad Syriam cenſendam miſſus 789,791,1313.

R.

Raazarus Solomonis hoſtis 361.
Rabeſacus 474.
Rachab 182.
Rachaba Hierichuntina 179. conſervata 181.
Rachelis pulchritudo 40. furatur Idola parentis 43. ejus aſtutia 44.
Ragavus Phaleci fil. 20.
Ragmus 18.
Raguelus ſocer Moyſis 101, 244. ejus conſilium de populo ordinando 101, 102.
Rameſſes Ægypti rex 1339,1352,1353.
Rapſaces dux 432. ejus ad Hieroſolymitanos oratio *ibid.*
Rathotis Ægypti rex 1339.
Rathymus 470.
Rationale 113,114,120.
Rebecca Bathueli filia 21. petitur in connubium Iſaaco 33. parit geminos 36. fallit maritum 37.
Recemus rex Madianitarum 157.
Reditus annui octo millia talentorum è vectigalibus Cœles-Syriæ, Phœnices, Judææ ac Samariæ 525.
Regem non decet factorum rationem reddere 668.
Reges ex ſtirpe Davidis quot 449.
Regia Solomonis 551.
Regina Ægypti & Æthiopiæ venit ad Solomonem 356. revertitur in patriam 357.

Regulus (Æmilius) 858.
Rhodus instaurata ab Herode 647.
Riphathes 17.
Robees rex Madianitarum 157.
Roboamus filius Solomonis 304. patri in regnum succedit 362. stulte respondet populo juvenum consilium sequutus 363. ab eo deficiunt decem tribus 364. oppida condit munitque 367. moritur 370.
Romanorum exercitus descriptio 1123, 1124,1125,1127.
Romanorum S. Ctum pro Judæis 584, 623.
Romelia 422.
Roxane Herodis filia ex Phædra 751, 1028.
Rubrius Gallus 1302.
Rufus 779, 1053, 1055. capit Eleazarum 1309.
Rufus (Terentius) Hierosolymis relictus 1298.
Ruma 21.
Ruta miræ magnitudinis 1308.
Rutha ad spicas legendum in agros Boazi egreditur 217.

S.

Sabathes 18,318.
Sabbæus 563.
Sabbaticus fluvius 1303.
Sabbatico anno nefas Judæis serere 660.
Sabbatum & Sabbo 1363.
Sabbatum 5.
Sabbatum aliis omissis in discendis patriis ritibus ac legibus transigitur 710.
Sabbati observatio tollitur 1299.
Sabbati sexta hora appetente pro more solito prandium sumunt Judæi 932.
Sabbato cædes facta Romanorum à seditiosis Judæis 1094.
Sabbata violare addacti Judæi ab Antiocho Epiphane 1299.
Sabbatis non licuit iter facere 583. nec arma movere, aut de pace tractare 1166. non licuit vesperi Sabbati, aut etiam Sabbato in magna necessitate arma capere 919.
Sabbatis Judæorum, hostes illos adorti sunt 535.
Sabbatis vel contra hostes pugnare Judæis autor Matthias 535. item Jonathas 555. inferentes vim hostes repellere Sabbatis, non autem adoriri hostes, licitum 613,828,1088.
Sabactes 18.
Sabæus fil. Bochoriæ 316, 317. ei caput abscinditur 318.
Sabas 18.
Sabbion Alexandræ consilium Herodi narrat 665.
Sabecus dux 295.
Sabinus Syriæ præses 774,1049. accusat Archelaum 775,1050. Judæis fit molestus 778,779,1051.
Sabinus, unus è Caji interfectoribus 863. sibiipsi manus infert 864.
Sabinus, à Vitellio deficiens, Capitolium occupat 1207. à Vitellio interficitur *ibid.*
Sabinus, natione Syrus, vir fortissimus 1264.
Sabinus (Domitius) unus è tribunis 1141,1238.
Sacerdos, non ἀλέκλυρ@ν, altare conscendere, aut templum ingredi vetitus 126,128.
Sacerdoti vetitum uxorem ducere, quæ quæstum faceret, item servam, captivam, cauponariam, aut quæ a viro diverterat 126.
Sacerdotes alii aliis succedentes, ad sacrificia veniebant 1372.
Sacerdotes Jezabelis cultris ac lanceolis corpora sua incidentes 379.
Sacerdotium apud Judæos, magnæ nobilitatis signum 1317.
Sacerdotum præmia 144.
Sacerdotum nuptiæ cum mulieribus ejusdem tribus 1332.
Sacerdotum oppida, decimæ, & quæ sacrificiorum victimæ, aut partes iis cedant 171. eorum munera 1380.
Sacerdotis sacrificaturi vestis 112. & Pontificis Max. 113.
Sacerdotales familiæ XXIV. 1317.
Sacerdotales familiæ duæ ab Aarone 222.
Sacerdotibus, Levitis, immunitas ab omnibus tributis concessa à Xerxe 481.
Sacerdotibus tantum ex Aaronis genere licitum suffitum in templo dare 420.
Sacerdotibus stolam sacram indutis, nefas vinum bibere 126,128.
de Sacerdotibus Judæorum, necnon *de* partibus & officiis eorum fusius agitur 1357,1371,1372,1378,1380.
Sacrificium Abelis è lacte & primogenitis τῶν βοσκημάτων 7.
Sacrificium aliud privatum, aliud publicum 121,122 *&c.*
Sacrificium ὁλοκαύτωμα quomodo peractum *ibid.* sacrificium gratiarum actionis quomodo *ibid.* sacrificium pro peccatis *ibid.* sacrificium è porcis à Judæorum religione alienum 532.
Sacrificia pro recuperanda valetudine 122.
Sacrificia solemnibus diebus à Judæis durante obsidione non omitti, optat Titus 1265,1266. eadem sacrificiorum assiduitas, seu σύλλογοι diebus solemnibus 477,957.
Sacrificia pro salute Cæsaris, in templo quotidie peracta 1068. eadem omissa à seditiosis Judæis 1090.
Sacrificia Hebræorum communi privatorum sumptu pro salute Impp. 1366.
Sacrificia alienigenarum priscis Judæorum institutis recepta 1091. eadem prohibita à seditiosis 1217. sacrificantes domi Hebræi pro privatis epulis, sacerdotibus, quæ cogebantur offerre 144. Hebræorum legibus vetitum spectare, quid agatur in templo & in sacrificiis 895. Judæis vetitum de sacrificio gustare, antequam victimas in templo immolassent 527.
Sacrum vinum & sacrum oleum Hierosolymis à sacerdotibus servata ad sacrificia, à seditiosis effusa 1255.
Sadducæi fatum negantes 573. Pharisæorum sectæ contrarii 586. dicunt sibi νόμιμα quæ scripta in libris legis 588, 589. eorum traditiones *ibid.* & 1065.
Sadducus Pharisæus concitat populum ad seditionem 792.
Sadocus P. M. 286,293,305,318,325, 334,450,792.
Sadraces 481.
Salathielus 476.
Sal in ruinis vastatæ urbis semi-natus 208.
Salampsio, Herodis M. filia ex Mariamne Hyrcani filia, nupsit Phasaëlo Phasaëli fratris Herodis filio 806.
Salatis Ægypti rex 1337.
Salmana dux Madianitarum 206.
Salmanasares rex Assyriorum 427. Israëlitas in Mediam & Persidem transfert *ibid.* Syriam invadit 428.
Salephus 20.
Sales 20.
Salome, quæ & Alexandra, uxor Aristobuli, solvit vinculis fratres mariti defuncti, & Alexandrum Jannæum regem creat 590,591.
Salome moritur 1065. quænam reliquit Juliæ Augusti conjugi *ibid.* ejus redditus annui erant sexaginta talenta 1057.
Salome Antipatri filia, soror Herodis 620,976. contra maritum suum Josephum criminationem protulit 668. alteri marito Costobaro repudium mittit 686. odium exercet in Herodis filios & eorum uxores 707,713, 1018,1024. accusatur Herodi 727. se purgat 728. ejus & Syllæi amores *ibid.* eam, ut Alexæ nuberet, compellit Herodes 750. aperit Herodi conspirationem Antipatri & Pheroræ 753,1029. quænam ei relicta ab Herode 770. quænam accepit à Cæsare 785.
Salome Herodis filia ex Elpide 751, 1028.
Salome filia Herodis, Herodis M. filii & Herodiadis 807. nupta Philippo tetrarchæ Trachonitidis *ibid.* postea Aristobulo filio Herodis, fratris Agrippæ *ibid.*
Samacho 879.
Samaralla 644,662,987.
Samaria ædificata & unde nomen habet 377.
Samariæ fames quâ mater filium comedit 400,401.
Samaria obsessa & mire liberata 401. funditus diruta ab Hyrcano 586,962.
Samaritæ 504, 523. eorum ortus & ingenium *ibid.* templum in monte Garizim exstruunt 505. templum polluunt 794. fiunt Judæis infesti 480, 481, 888. cum Judæis contendunt 563. eorum epistola ad Antiochum 534.
Sambaba 481.
Sameas discipulus Pollionis 626,661, 698. ejus oratio contra Herodem 626. qui postea apud eum magno in honore *ibid.*
Sampsigeramus Emesorum rex 807,871.
Sampson nascitur 212. Palæstinam sibi uxorem petit 213. strangulat leonem *ibid.* ænigma proponit apud epulas nuptiales *ibid.* segetes Palæstinorum incendit 214. traditur Palæstinis *ibid.* asini maxilla hostes ferit 215. portas urbis Gaza evehit *ibid.* Dalilam deperit *ibid.* ab illa proditus, oculis effossis, in carcerem conjicitur 216. ruina domus involvitur *ibid.*
Samuelus nascitur & Deo sacratur 220. eum alloquitur Deus *ibid.* Palæstinorum victor 227,228. Saulo minatur regni amissionem 239. Davidem inungit 247.
Samuelus ab inferis exitus Saulo futura prædicit 270,271.
Samueli filii judicum nequissimi 229. is regis petitione offenditur *ibid.* populo jus regis exponit 230,233. moritur 265.
Sanaballetes (*al.* Sanballetes) 500,584. ad Alexandrum se confert 502. moritur 503.
Sanagarus Anathi fil. Ehudi succedit 201,202.
Sanctum Sanctorum 108.
Saphan scriba 438.
Saphates 338.
Sapinnius 732.
Sapphora uxor Moysis 101.
Sarabasanes 469,478,479,481.
Saramala. *v.* Samaralla.
Sarasarus 434.
Sarra uxor Abrami 22. cum Abramo it Ægyptum *ibid.* rex eam deperit 23, 32.
Sardianorum decretum pro Judæis 635.
Sarcas P. M. 450, 451.
Sareptarum vidua 378.
Sarmatarum irruptio 1302.
Saruia 267, 309.
Saturninus (Cn. Sentius) verba facit contra tyrannidem 853.
Saturninus Syriæ præses 724,741,743, 749,750,755,759,1025.
Saulus filius Cisæ 231. asinas quærens venit ad Samuelum *ibid.* cum Samuelo epulatur 232. lenticula olei caput ejus perfundit Samuelus *ibid.* rex creatur 233. Galadenis auxilium promittit contra Ammanitas spondetque victoriam 235. nova potitur inauguratione 236. Palæstinos aggreditur & victoriam reportat 240. ejus bella genusque 242. cum Amalecitis bellum gerit 243. Aggo regi aliisque parcit, præcepti Dei immemor *ibid.* qua ex re Deum offendit 244. regnique amissionem ei prænunciat Samuelus 245. Sauli crudele facinus 261. à Deo desertus ventriloquum consulit 270. ejus mors 275.
Saulus latronum dux 898.
Scaurus Syriæ præses 970,973,974. in Syriam missus 610. Hierosolyma ab obsidione liberat *ibid.* ejus expeditio in

in Arabiam 616.
Scenopegia festum 123,347,476,665.
Scopas dux victus ab Antiocho 520.
Scripturæ publicæ antiquæ apud Tyrios 1340.
Sebas Ili fil. 320.
Sectæ apud Judæos quænam 574,792, 793,905,1060,1065.
Seditio inter pontifices & sacerdotes 894.
Seditio Coræ & plebis contra Moysen 136.
Seditio inter Hebræos 132. Sedata à Jesu & Chalebo *ibid.*
Seditio Cæsareæ inter Judæos & Syros 894.
Sedecias falsus vates 389.
Sedecias Judææ rex 444. à Babyloniis deficit 445. accersit Hieremiam 447. Babylonem ducitur 449. moritur 450.
Sedraches 455.
Sejani mors 812.
Selene regina dicta Cleopatra 602.
Seleucus post obitum Alexandri Babylone potitur 507.
Seleucus vulgo Nicator 519. benignus Judæis *ibid.*
Seleucus Soter Antiochi Magni fil. 530.
Seleucus filius Antiochi Grypi 595. ejus interitus 596.
Sella uxor Lamechi 8.
Sellumus 421.
Semegarus 448.
Semei filius Geræ 306,314,330. occiditur jussu Solomonis 335.
Semelius 471.
Sempronius (C.) Caji fil. 584.
Semus 14. ejus posteri 19.
Senabares 24.
Senacheribus bello adoritur Ezechiam 431. moritur 434.
Senatus consultum Romanorum de Judæis 551. de fœdere cum Judæis renovando 623. aliud 633.
Senius Gallus Syriæ præses 907.
Sepphoris cremata 782. capta à Josepho 940.
Septimus annus 546.
Septimi diei initium tuba significatum 1203.
Septuaginta seniores quo modo à Ptolemæo excepti 516,517.
Serebæus 476.
Seron Cœle-Syriæ dux 537.
Serpens mulctatur voce ac pedibus 7.
Serugus 20.
Servilis (P.) literæ ad Milesios pro Judæis 624.
Sethon rex Ægypti 1352,1353.
Sethosis Ægypti rex 1339.
Sethus filius Adami 9,11.
Sextus Cæsar procurator Syriæ 625, 626. interficitur 636,980,981.
Sibas 294.
Sibas Sauli libertus 306,314,315.
Sicarii fuga se recipiunt Alexandriam 1324. tormentis adigi nequeunt ut Cæsarem dominum agnoscunt 1325.
Sichon Amorrhæus devictus 147.
Sicima habitat Jesus 186,192.
Sicimitæ 505.
Sicimitis affinis Raguelus 244.
Siclus quid 119.
Sidonius 19.
Signa Romanorum cum imaginibus Cæsaris 797.
Signa quæ præcesserunt destructionem Hierosolymorum 1281.
Signis militaribus sacrificandi mos 1283
Silanus Syriæ præses 797.
Silas Tiberiadis prætor 913,931.
Silas Judæus 611.
Silas Agrippæ in adversis socius 815, 867,868,869. Agrippam offendit *ibid.* occiditur 873.
Silas Babylonius 1101,1118.
Silo 649,650,651,652.
Silon 991,992,993.
Silva (Fulvius) legatus 1313,1315.
Silva (Claudius) obsidet Masadam 1316, 1317.
Siluntе collocatur tabernaculum sacrum 186.
Simeon Gamalielis fil. 1171.
Simon Boethi filius fit pontifex 693. ejus filiam deperit Herodes *ibid.* pontificatu abdicatur 757.
Simon Camithi fil. P. M. 795.
Simon Cantheras P. M. 867. deponitur 868.
Simon Cathlæ filius 1177,1230.
Simon Justus cognominatus frater Eleazari 523. fit P. M. 512,579. à genero suo sublatus 581.
Simon Oniæ fil. P. M. moritur 530.
Simon Essæus vates 788,1059.
Simon Gioræ fil. 1101. pugnam cum Zelotis committit 1197,1198. occupat Idumæam 1199. capitur 1297. supplicio afficitur 1306,1307.
Simon Judæ frater hostes vincit 542. venit in Galilæam *ibid.* dux Judæorum 551.
Simon tyrannus captus, & triumpho reservatus 1298.
Simon Jonathæ frater 577. ejus ad suos oratio *ibid.* factus est pontifex 960. ex insidiis Ptolemæi perit 961.
Simon Absalomi fil. 577.
Simon Arini fil. 1230.
Simon Dosithei fil. 584.
Simonis, ducis Idumæorum, ad Jesu orationem responsio 1180.
Simon Josephi σωματοφύλαξ 917.
Simon Hierosolymitanus 870.
Simon Magus 891.
Simon dictus Matthes 535.
Simon Pharisæus 922.
Simon Psellus 904.
Simon quidam diadema sibi imponit 780,1053.
Simon Sauli filius 1096,1097.
Simon quidam Agrippam criminatur 870.
Simonides, Josephi fil. qui & Agrippa 945.
Siphar 309.
Sisa scriba (*al.* Susa) 293,318.
Sisares tributa imperat Israëlitis 202. à Jale occiditur 203.
Sisines 469,478,479.
Sobacchis Chettæus 319.
Sodomitæ vincuntur ab Assyriis 24.
Soemus tetrarcha 755,909.
Soemus Azizo fratri succedit 892.
Soemus rex Emesæ 1312.
Soemus Ituræus 679. ad Herodis mandata enuncianda adductus 681,682. ab Herode occisus 683.
Solomon filius Davidis 288. promittitur Davidi 290. nascitur 300. inungitur & rex salutatur 326. iterum rex creatur 329. Pharaonis filiam ducit 336. duarum meretricum litem dijudicat *ibid.* ejus potentia 338. libri ab eo compositi *ibid.* ejus literæ ad Hiramum 340. templum ædificat 341. post templum exstructum Deum alloquitur & populum 348. & sacra facit 349. regiam ædificat 251. Tyrii regis ænigmata explicat 353. munit Hierosolyma & varias urbes condit 354. Chananæorum reliquiis tributa imperat 355. Classem ædificat 356. quam ditescit 358. insanit in feminas 359. moritur 362.
Solopades 158.
Solyma 287.
Sophonias P. secundarius 450.
Sosibius Tarentinus 509.
Sosius Syriæ præses 654,657. jussu Antonii adjuvat Herodem in bello contra Antigonum 658,997. capit Antigonum 659,1000.
Souba rex 295.
Soudeas P.M. 450.
de Spartanis 1384.
Spolia Barbarica circa templum Herodis adfixa 702.
Sponsa apud Hebræos, calceum futuri conjugis solvere, & in faciem spuere solita 218.
Sponsalia mutat Herodes precibus Antipatri flexus 751.
Stœchus Agrippæ libertus 815.
Stephanus Cæsaris servus 887,1072.
Straton Bereæ tyrannus 598.
Stola pontificia ubi deposita 702,802, 877.
Suffitum dare in templo, solis sacerdotibus è genere Aaronis licitum 421.
Sures rex Madianitarum 157.
Susa *v.* Sisa.
Susacus rex Ægyptiorum 292,362,368. capit Hierosolyma & templum spoliat 369.
Sylla 943.
Syllæus apud Cæsarem accusatur à Nicolao Damasceno 740. capitis damnatur 741.
Syllæus Arabs Obodæ regis procurator 728,1018,1924. Romam venit 734, 1030. accusat Herodem apud Augustum 735. in conjugium petit Salomen 728. ejus cum Salome nuptiæ ob diversitatem religionum impediuntur 729. ejus nequitia 755,1030.
Symoborus 24.
Syrorum in Judæos odium 965.
Syrus rex Mesopotamitarum 295.

T.

Tabæus 21.
Tabernaculorum festum ἑορτὴ τοῖς Ἑβραίοις ἁγιωτάτη & μεγίστη 347. maximæ apud Judæos celebritatis 665. per VII dies illud celebrandi Hyrcano ab Antiocho Pio, cum eo bellum gerente, facultas data 582. per XIV dies celebratum, exstructo à Solomone templo 349. in hoc festo mos Judæis ramos palmarum & citriorum gestare, unde in Alexandrum pontificem & regem citria à multitudine conjecta 596. mos σκηνοποιοῦς καὶ τὸ ἱερόν, circa templum tentoria collocare 1283.
Tabernaculum exstructum 106. ejus descriptio 107, &c. ejus lustratio sive purificatio 117.
Tangana 481.
Tavaus 21.
Telonia Alexandrina annuatim potentioribus Syriæ aut Phœniciæ oppidis vendebantur ab Ægypti rege 524.
Templum in monte Garizim exstructum 501,502.
Templum ad Panium 698.
Templum bovis aureæ 1160.
Templorum multitudo & diversitas in Ægypto 562,563.
Templa Gentilium non esse spolianda, neque dona tollenda 161.
Templum Athenis Populi & Gratiarum 623.
Templum Beli Babylone 458.
Templum splendidum Samariæ ab Herode exstructum 690. templi Herodis descriptio 701,703.
Templum in monte Garizim Samaritarum simile Hierosolymitano 501, 502.
Templum in Hellopolitana præfectura exstructum, simile templo Hierosolymitano 547,562,586,899.
Templum Dianæ in Elymaide 543. & Dagonis Azoti 565. & Apollinis Gazæ 594.
Templi Hierosolymitani descriptio 341, 342, 1225,1226, &c. ejus dedicatio 348,1006, &c.
Templum Hierosolymitanum post captivitatem sub Zorobabele restauratur 469. ab eo ædificando Judæi prohibiti 470. templum illud jussu Darii Hystaspæ ædificatum 471. absolutum intra septennium 479,480. idem ab Antiocho Epiphane spoliatum 532. idem à Pompejo expugnatum, qui illud ingressus, vidit, quæ videri nefas, sed nihil inde abstulit 615,973.
Templum incenditur invito Tito 1278. eadem die, qua Solomonis templum à Babyloniis combustum 1279.
Templi sanctuarium Titus ingreditur 1278.
Templum Hierosolymitanum Samaritis & aliis gentibus ad adorandum patebat 478. armamentarium Davidis in templo 410. decem millia drachmarum de templo persoluta Syriæ regibus 560. Danielis vaticinium de excidio templi sub Macedonibus completum

pletum 537. mulieribus interiora templi nefas ingredi 703.
Tephthæus Galilæus 1249.
Terebinthus antiquissima mundo coæva 1199.
Terentius Rufus 1298.
Teridates rex Armeniæ 883,1313.
Tero miles 744,1025,1026. accusatur à Tryphone 745.
Terræ hiatus quo absorpti sunt seditiosi 142.
Terræ-motus ingens in Judæa 673.
Testudinis genus 1136.
Tethmosis Ægypti rex 1338,1352,1353.
Τετραρχίαι 567,568.
Thabnæus 376.
Thadalus 24.
Thænus rex Amathes 293.
Thamara filia Davidis 288,300. Roboamo nupta 311.
Thannus 284.
Tharata dux Assyriorum 432.
Tharrus 20.
Thaumastus 813.
Theatrum & Amphitheatrum Hierosolymis ab Herode erectum 687,1009. item Cæsareæ 695.
Theglaphalassar rex Assyriorum 422.
Themasius 474.
Theodestes 490,495.
Theodorus Zenonis fil. 594,965.
Theodosius 563.
Theophilus Anani filius P. M. submotus 867.
Theophilus, Jonathæ frater, pontifex 806.
Thermæ calidæ trans Jordanem 768.
Thermus Rom. legatus 1365.
Thermusa 796,797.
Theudas 886. v. *Bezam* ad *Actor.* c. 5.
Theudion frater Davidis 756,757.
Thiras 17.
Thmosis Ægypti rex 1339.
Thobelus 7,8.
Tholomæus Soemi fil. 621,977.
Tholomæus latronum princeps 876.
Thummosis Ægypti rex 1338.
Thygrammes 17.
Tiberius Alexander Judææ procurator 885.
Tiberius Alexander præfectus Alexandriæ 1098, 1214. tradit Ægyptum Vespasiano 1205.
Tiberius Nero imp. 795,1065,1066. genethliacis deditus 816. ejus ingenium quale 811. ejus augurium de successore 815. moritur 817,1067.
Tigranes 602,671,807,968,1027.
Timaus Ægypti rex 1337.
Timidius 840.
Timius Cyprius 806.
Timotheus 541. cum suis profligatur 543.
Tiridates Armeniæ rex 883.
Titius Syriæ præses 733.
Titus in Alexandriam missus 1117, 1118. magnas copias ad Vespasianum ducit 1122. ejus pietas in patrem 1135. Jotapata capit 1139. ejus erga Josephum captum clementia 1146. missus contra Tarichæatas 1151. ejus ἀφωνία ad Tarichæas 1153. ejus concio ad milites *ibid.* Romam mittitur cum rege Agrippa ad Galbam salutandum 1197. ejus exercitûs ordo 1215. Hierosolyma venit & in periculum incidit *ibid.* ejus fortitudo egregia 1216,1218. ejus studium conservandæ urbis 1239. & templi 1269,1277 &c. Hierosolymis solo æquatis gratias agit exercitui ac præmia dividit 1295,1296. milites suos hortatur 1262,1263. ejus pietas 1297. ejus μακροθυμία in Judæos 1285. movetur misericordia Hierosolyma desoluta intuitus 1304. imperator salutatur veteri more 1283. alloquitur tyrannos Judæorum 1284. fatetur se Dei virtute urbem cepisse 1290. Beryti ludos edit 1303. Antiochiam venit *ibid.* & Romam 1304. quosnam ad triumphum decorandum Romam adducebat *ibid.* ejus approbatio historiæ Josephi 939. ejus testimonium de historia Josephi *ibid.* ejus erga Josephum beneficentia 945.
Tobiæ filii civitate expulsi 958.
Toparchiæ tres, Samaria, Joppe, Galilæa 568.
Trabs aurea in templo à Crasso sublata 619.
Trachonitarum rebellio 733, 735.
Traditiones Pharisæorum non scriptæ in libro legis 587.
Trajanus decimæ legionis dux 1130, 1150.
Tributum in singula capita penderi à Judæis solitum Syriæ Regibus 559. decem millia drachmarum de templo persoluta regi Syriæ 560. tributum CCC. talentorum de universa Judæa & tribus Toparchiis, Samaria, Joppe, & Galilæa solum exactum exactum 568. à tributis immunitas Judæis concessa 578. tributum de suo pontifices Hebræorum Ægyptiorum, regi persolvunt 523.
Tribuum sortes 188.
Triumphalis porta Romæ 1305. ejus apparatûs descriptio *ibid.*
Triumphantes, Romæ ubi & quomodo excipiebantur *ibid.*
Trophæa erecta offendunt Judæos 688.
Tryphon tyrannus Antiochum puerum reducit in Syriam 570,960. erga Demetrium perfidus 575,576. Jonathæ insidiatur 576. irruptionem facit in Judæam 577. perfidia aggreditur Simonem 578. Jonatham interficit *ibid.* & Antiochum cui tutor erat 579. ei regnum defertur 580. paulo post occiditur *ibid.*
Tryphon, regis ἄθυμα 528.
Tryphonis tonsoris συνωφαρία 745,1025, 1026.
Turris in Sennaar exstruitur 15.
Tyranni συνωφαρία in Alexandrum 738, 1023.
Tyrannius Priscus 1202.
Tyri conditus 341.
Tyriorum deus Baal 410. eorum scripturæ publicæ & antiquæ 1336. eorum ἀρχαῖα 428. Jovis Olympii apud Tyrios templum 1340.
Tyrus dicta turris ab Hyrcano exstructa 530.

V.

Vacca rufa 146.
Vaccarum aurearum cultus apud Israëlitas 410.
Valerianus decurio 1150.
Valerius Gratus procurator 795.
Valerius Asiaticus 846,852,862.
Vardanes v. Bardanes.
Varro Syriæ præses 696,2006.
Varus (Quintilius) Syriæ præses 759, 763, 774, 909, 1035, 1051. cogit copias ut opem ferat Sabino 781, 1054. in seditiosos animadvertit 782. Hierosolyma venit ad compescendos motus Judæorum 777.
Vaste regina 488,489.
Vaticinium de captu Hierosol. 1188.
Vaticinium alterum 1283.
Vatinius 845.
Velum 115.
Ventidius (Bassus) dux Romanorum 649,650. corrumpitur ab Antigono 649,991. mittitur ad Parthos Syria arcendos *ibid.* cæso Pacoro, Parthos debellat 652,653,994.
Ventriloqua Saulo solatium adhibet 271. ejus laus *ibid.*
Veranius trib. mil. 860.
Versio Bibliorum 518,1365.
Vespasianus v. Titus.
Vespasiani & Titi erga Judæos benignitas 520.
Vestes sacerdotales 112,113,1229.
Vestis virginalis 301.
Victimæ non immolandæ ad crapulam 380.
Victimæ ad holocausta, bos, agnus, & hœdus, iique annui & masculi 121.
Victimam eodem die natam cum genetrice mactari vetitum, itemque alias, non nisi octavo à partu die 122.
Vindex cum aliis à Nerone deficit 1192.
Vinicius (Marcus) 846.
Vipsanius (M.) Agrippa venit in Syriam 696.
Virga Aaronis 143.
Vitellius Syriæ præses 702,1301,1302. à Judæis magnifice exceptus 801,806. ejus in regem Petræ expeditio 805. in Artabanum missus 802. in Aretam movet 805. post Othonem imperator & interfectus 1196,1200,1207.
Vitellius Proculus 868.
Vitis aurea in templo Herodis 700, 701,1227.
Vitis aurea Hierosolymis Romam missa à Pompejo 571. ab Aristobulo ad Pompejum *ibid.*
Umbraculorum festum. v. *Tabernaculorum* festum.
Ummidius Syriæ præses 889,1073.
Vologesus rex Parthorum 883. Izati bellum denunciat 884,1303,1312.
Volumnius 734,743. procurator & φρουρὰρχος 1025.
Vonones 796,797.
Votum Jephtæ de mactanda filia, nec legitimum, nec Deo gratum 209.
Vox audita in templo, *discedamus hinc* 1282.
Ures rex Madianitarum 157,337.
Uria interfectus 297.
Urias P. M. 450.
Usus 20.
Uxus 21.

X.

Xanthicus mensis 11.
Xerxes succedit Dario 481. ejus literæ ad Esdram 481,482.
ξυλοφορία festum Judæorum 107.

Z.

Zabelus Arabum dynasta 568.
Zabidus Idumæus 1371.
Zabuda 442.
Zacharias rex Israëlitarum 419,421.
Zacharias vates 414,479,480.
Zacharias Baruchi filius 1184. in medio templi trucidatur 1185.
Zacharias Phaaleci filius 1176.
Zacharias fil. Amasiæ 424.
Zamares 376. ejus mors *ibid.*
Zamaris Judæus è Babylone 752.
Zambrias 154. ejus contra Moysen oratio *ibid.*
Zaræus Æthiops 373. contra Asanum expeditionem facit 374.
Zebinas. v. Alexander.
Zebulus proditor 208.
Zebus rex Madianitarum 206.
Zelotæ 1171, 1175, 1182, 1188, 1314.
Zeno, Cotylas dictus, Philadelphiæ tyrannus 581,961.
Zenodorus 696. moritur 697,1006.
Zeuxis 522.
Zimri homo seditiosus 154.
Zizus Arabs 598.
Zodmielus 477.
Zoilus tyrannus 591.
Zorobabelus 469,472.

IN-

INDEX QUARTUS,

SCRIPTORUM.

A.

ACusilaus 14. Argivus 1330,1331.
Agatharchides 1349, 1350.
Cnidius 508.
—— ἐν τοῖς τῶν Διαδόχων πράξεσι ibid.
Alexander Polyhistor 33.
Anacharsis 1388.
Anaxagoras 1377. Clazom. 1387.
Antiochus 1331.
Apion Grammat. 1361,1362,1363, &c.
—— rerum Ægyptiacarum tertio 1362.
Apollodorus 1369.
Apollonius Molon 1386,1387. Molonis F. 1368,1374.
Argolicorum scriptores 1331.
Ariphanes v. Aristophanes.
Aristophanes, rectius forsan Ariphanes, 1350.
Aristoteles 1346,1347.
Asinius 622.
Ἀτθίδων auctores 1331.

B.

Berosus 22, 436. Chaldæus 12, 1342. Rerum Chaldaicarum Auctor 14, 434. In tertio Hist. Chaldaicæ libro 459. In tertio Chaldaicorum libro 1343.

C.

Cadmus Milesius 1330.
Callias 1331.
Castor Chronologus 1347,1369.
Chæremon 1357,1358.
Chœrilus 1346.
Clearchus libro primo de somno 1346, 1347.
Cleodemus v. Malchus.
Conon 1350.

D.

Demetrius Phalereus 1351,1365.
Diagoras Melius 1387.
Diocles in secundo rerum Persicarum 460.
Dius historicus 353,354,1340.

E.

Ephorus 14,1331,1336.
Euhemerus 1350.
Eupolemus 1351.

H.

Hecatæus Abderita 14, 22,511, 1348, 1349,1350,1365.
—— ejus liber de Judæis 1347,1350.
Hellanicus 14,1331.
Hermippus in primo de Pythagora libro 1345.
Hermogenes 1350.
Herodis commentarii 678.
Herodotus 355,368,369, 1331, 1336, 1345,1374. in secundo Hist. libro 434.
Hesiodus 14,1331.
Hestiæus 14,16.
Hieronymus Ægyptius 13,14.
—— ἐν τῇ τῶν Διαδόχων 1350.
Homerus 1375.

J.

Justus historicus 937,939, & alibi.

L.

T. Livius 614.
Lysimachus 1359,1362,1363,1374.

M.

Malchus 33.
Manetho Ægyptius 14,1336,1337,1338, 1340, 1352, 1354, 1356, 1357, 1358, 1362.
Megasthenes in quarto Rerum Indicarum 460,1343.
Menander Ephesius 353,378,428,1341.
Menedemus 517.
Messala 642.
Mnaseas 13,1350.
Mochus 14.
Molon 1362. v. Apollonius.
Moyses 5.

N.

Nicolaus Damascenus 13, 14, 583,593, 608,614,618,725.
—— in quarto Historiarum libro 22, 292.

P.

Pherecydes Syrius 1331.
Philistus 1331.
Philo senior 1351.
Philostratus in Indicis & Phœniciis 460.
—— in Historiis 1343.
Plato 1377, 1386.
Polybius Megalopolitanus 521, 544, 1369.
—— Historiarum XVI. 521.
Polycrates 1351.
Posidonius 1368.
Protagoras 1387.
Pythagoras 1331,1345,1377.

S.

Sibylla 16.
Strabo Cappadox 587,590, 593,611, 614,618,619,622,661,1369.

T.

Thales 1331.
Theodectes poëta 518.
Theodotus 1350.
Theophilus 1350.
Theophrastus de legibus 1345.
Theopompus 518,1351.
Thucydides 1331, 1336.
Timæus 1331,1351.
Timagenes 590,593,1369.
Tripolitici auctor 1351.

Z.

Zopyrion 1350.

ADDENDA ET EMENDANDA IN *JOSEPHO*.

T. *Textum notat*, V. *Versionem*, N. *Notas*, M. *Marginem*. v. *Versum*.

PAG. 3. v. 12. Potius lege ἐκπεσόντα. Ibid. v. ult. ὁμόγεν. Pag. 4. 30. lege πρ. 10. 25. genus. 13. 16. adde in Versione, *incensis victimis*. 14. 4. V. tempestates. Ibid. 45. Chamas. 21. 47. in Not. f. 444. 23. 50. Not. o. 28. Pag. 27. vers ult. ἐδιδόσαν. 32. 29. surriserit] Vide Cl. *Fabricii* Cod. Apocr. V. T. p. 366. 32. v. pen. Not. l. leg. p. 23, 215. 42. 29. ἀπόγειν melius. 48. 21. ἀποστρόφοιν malleim. 51. in Marginibus appone γ' ex una parte, & ex altera III. 57. 31. Vide *Casaub.* contra *Baron.* p. 613. 58. 7. μεθίσι. 73. 5. in Chebrone] *Josephum* contra *S. Bochart.* defendit *Fr. Spanhem.* in Hist. Jobi c. 11. 83. 22. ἀλλοφρονεῖν] Vide *Hesych.* 87. 19. Πάχα] Vid. *Casaub.* c. *Baron.* p. 462. p. 180 v. 42. Φάχα dicitur. 87. 34. Letopolim. 90. 6. ἄ. 91. 21. Vide *Relandi* Palæstin. p. 277. 91. 19. ἐξαμίας. vertitur *Senarii*. minus recte ut constat ex lib. VII. p. 216. Edit. *Bas.* p. 92, ex Cod. *Vat.* lege in Summario libri sect. 9. ὅτι κατελιθώσας πυρὶ μικρὸν τ M. 93. 20. μόις. 104. 29. πωγωνίν. 105. 8. Vid. ad Belli l. 1. c. 33. §. 2. 110. 34. Vid. *Reland.* de Spoliis Templi Hierosol. p. 89. 113. 14. Illæ centum minæ conficiunt talentum, adeoque necesse est ut talentum valeat 450 lib. Monetæ *Anglicanæ*. Vid. *Prideaux* in Præf. ad Connex. p. 19. pr. Vol. 111. 26. lychnuchum. 117. 17. lychnuchi. Ibid. v. 23. Drachmas] i. e. quater novem denarios Mon. *Ang.* Videsis *Prid.* Præf. ad pr. Vol. p. 17. 120. 12. effulgebat splendor] V. *Phil. Jud.* de *Monarchia* l. 2. *Chrysost.* Hom. 37. adversus Judæos, & *Augustin.* l. 2. Quæst. sup. Exodum. adde *Prideauxii* Connex. Hist. V. & N. T. part. 1. p. 154. &c. Ibid. 18. ducentis] Vid. *Casaub.* c. *Baron.* p. 231. 129. 31. Εὗρε] cum grano salis accipiendum; quod *Moyses* non invenerit, sed à Deo didiceris hujusce buccinæ confectionem. Vide Dissertat. *Joan. D'outrein* de Tubis Argenteis, pag. 88. ad finem libri tertii Vide *Reland.* Palæst. Sacr. pag. 277. 146. 46. Vide *Relandum* ubi supra pag. 576. 189. 26. est". 203. v. 29. in M. occisus. 215. 25. κατάμεθον] Vide *Suid.* in voce. Ibid. 36. ἐνηγκετόνω] Vid. *Suidam* in voc. Ibid. 42. λόκαρα. Videsis eundem *Suid.* 229. 31. Μαφαθί, alibi Μαφαθί. 269. 34. Anchus. 277. pro γ'. ἀς πολιορκίσας, lege δ'. ἀς πολιορκίσας, n. e. & pro δ'. ὑπ Δαυίδου, lego γ'. ὑπ Δαυίδου, n. e. mutatis sc. loco & ordine, 279. 18. habili. 319. 15. Ameffam. 320. 40. κ μηδὲν] Vid. L. de Maccab. p. 1394. 335. 39. φυγλιὰ. 337. 43. Βηθλιέμης] Est qui malit Βηθλεμῆς. 338. 6. συνοικῶν Ib. 32. θηρίοις. 339. 4. χαλκίας] Legendum forsan ex 3 Regum IV. 31. Χαλκεδὰς & Δαρδαν & ἀοὶ Μάλαν &. Ibid. in V. Ehanus] Αιμὰν & Ethan Davidis ψαλμωδοὶ memorati 1 Chron. XV. 19. Ibid. 8. arboris] Vid. *Casaub.* c. *Baron.* p. 647. Ibid. 14. admoto annulo] Vid. *Fabric.* Pseudepigr. V. T. p. 1054. & *Borrichium* contra *Conringium* p. 21. Ibid. 48. N. e. πανσιμαλίας] Vid. *Blanc.* in D. E. p. 190. 340. 1. Σολομῶν] Hæ literæ Solomonis & Hirami habentur apud *Eusebium* in P. E. IX. 33, 34. Ex *Eupolemo* descriptæ erant; suis verbis hic exscripsit *Josephus*. Ibid. 23. χαδίαν] ἴσ. χαδίας. 342. 1. συμφώνοντες. ib. N. f. ἡμέραν. 343. 9. ἀλόνιον. 344. 14. αὐτῷ. 345. 24. κ τῶν] ἴσ. ἐξ ὧν μόνω κ τῶν Μωϋσέως αὐτοτυγὼν ἀνέθηκεν ἀς τ ναόν. 346. 26.] Vid. *L' Empereur* in Cod. Middoth, p. 5. 347. 32. ἀνέφερον] Est qui malit ἐπέφερον. 348. 1, &c. γεγονότα τ ὑφανὸν — paulum aliter distingue & versionem corrige. καὶ ἐξ οὗ τοῦ ἀρχαίου γεγονότα τ ὑφανὸν εἴδομεν — & ex iis quæ tibimet condidisti intelligimus cœlum & aërem & terram & mare —. Sic melius & sensui & Grammaticæ consulitur. Cl. *Ibbetsonus*. 350. 3. ἀλφαθρώνους] ἴσ. ἀλφαθρῶνος, ut jungatur cum voce ἀλφίνων. Ib 47. ἀπωθῆ πυρόψιαζ] Verterem, *immunem sineret*, nisi *sineret* exstaret versu superiore; quomodo *Tacitus* Ann. III. 38. *injurias inultas sinere*. Verti etiam potest, *neque populum — impunitum* vel *inultum* prætermitteret. ea est enim vis verbi πυρόψιαζ. *Ibbetson.* 352. in Not. *a*. Antea ἀπίλαυσον, Ita *Samb.* — 353. 19. defuncto autem Abibalo] Confer cum istis *Josephum* contra Apionem, *Theophilum* ad Autol. p. 255. Edit. *Oxon. Syncellum* p. 182. & *Scaligerum* in Vett. Fragmentis, p. 5. Ibid. 20. παρ' αὐτῷ] illa desunt apud Scaligerum. Ib. 21. ἐφεμμος. Ib. 24. ἔπ τι] ἔποιτο sc. Ib. 25. Λιβάνου] κέδρινα ξύλα sc. Ib. 26. κ ναὸν] κεκοσμὸς ναὸς sc. 357. 31. καὶ τοῦ ὄλυρ. — *L.* Ibid. 39. ἐτιμάστερος] ἐτιμωτέρος ὧν α. κ. τ. οἱ. ἐ. σε. ἔπαξ ὀνείνη legisse videtur *Gelenius*, qui vertit, *libentius quam illa peteret largiens*. 364. v. penult. ἄρχον. 369. 34. ἀνθρώπους. 370. 47. pro τι leg. σι. 371. 25. φόλων. 371. 4. τύμῶ. 372. 6. τύμῶ. 376. 1. διήρπασεν. Ibid. v. ult. V. Samaleon. 378. 12. ἐφέσεῶν. Ib 23. ἀποδιδόασι. 379. 23. οὐρόν. 380. 17. τύτων legit Vet. Interpres. 381. 4. μίγεσιν. 382. 18. καλόσωντες] ἴσ. αὐτῷ κιλ. 383. 19. in V. nudis pedibus] Vid. *Bynæum* de Calceis Hebræorum l. 2. c. 4. Ibid. v. 27. pro *Achabus* lege *Adadus*. 408. 33. ἐνδρεοποιοῦν] ἴσ. ἐδρέοντον *L.* 424. in M. pro *Israëlitas* lege *Damascenos*. 426. 55. ἐπιστόσαν. 427. 43. ἐπιστον. Ib. 34. κυθαίων. 428. v. 30. ἐφόνιον μετά. 435. 13. ἐκεῖνον, χρυσὸν δὲ — αὐτῷ — ἀποδιδόασι] Ex Edit. *Bas.* levicula cum mutatione lego ἐκεῖνον. χρυσὸν δὲ ἀφοῖ αὐτῷ ἀδιαφορίαν, ἐδὲ οἱ φίλοι — de ejus vita desperarunt medici, neque vel minima spes amicis superaras. Ita unius literæ interpositione Grammaticæ leges servantur; & à veteri lectione vix receditur. *Ibbetson.* 441. ad finem N. r. adde, & *J. A. Fabricium* de Pseudepigraphis, p. 1117. 449. 29, 35. ἐδιωκόμεν. 450. N. a. ad finem adde, & *Joannes Pearsonio* in Epist. ad *Dodwellum*. 453. 35. in V. l. *Carea*. 457. 31. βασιλεῖα. 459. 14. V. Nebuchodon. Vid. *Scaliger* in Prolegomenis ad lib. de E. T. p. 13. & notis ad Fragmenta Gr. p. 9. Ibid. 18. V. pro *cuidam* l. *quibusdam*. 460. 13. Iberiam] Fabulosa ista videntur *C. L' Empereur*. Ib. 35. Nabonandelus] Vid. eundem *L' Empereur* in Dan. p. 90. 464. 9. ἐπιστάτας τῶν βασιλεῖ] Lege ἐπιστάτας &, quod proprie dicitur de Janitoribus, & aliis ad fores auscultantibus, & responsa reddentibus iis qui adveniunt Act. XII. 13. ubi vid. Interpretes. *Ibbetson.* Ibid. v. 20. ἀποκέκρυν] Versio *Epiphanii* ἀποκέκρυν exprimit. Cæteris tamen, me judice, præferenda est lectio *Vat.* ἀποκέκρυν, illis animum adverterent: neque quidem contemnenda prior lectio ἀποκέκρυν, si pro αὐτοῖς legatur αὐτός. certe ἀποκέκρυν rejicienda. *Idem.* Ib. 36. in V. Turrim] Vid. *Prideaux* part. I. p. 163. & D. *Huetium* in D. E. p. 224. 471. 15. in Marg. adde γ', & ex adverso III. Ib. v. ult. M. pone δ'. IV. 490. 42. V. Amalecitam] Vid. Huet. D. E. p. 196. 498. 19. ἀρχὴν. 400. 10. δημοσίᾳ. 501. 35. V. Sanaballeti. 503. 4. Ἰωδᾶς] Hic putatur esse *Jaddua* F. Jonathanis nominatus Nehemiæ XII. 11. Ib. N. g. Post *Vat.* adde, & *recte*. 508. 38. τὸν τι νόμον] Nihil præter Pentateuchum tunc Græce versum fuisse ex istis colligunt viri docti. & certe Græcus cæterorum librorum stylus arguit, eos, qui Ptol. Philadelphi rogatu Pentateuchum Mosis interpretati sunt, reliquos libros sacros non convertisse. *Pet.* Var. Lect. IV. 9. 509. 35. ἐτίμων. 520. 39. τάνυ. 524. 18. πρωτόδιον. Ibid. 44. ἀφότυς. 526. v. ult. ἐν πάφοις, ita recte *Bas.* *Ibbetson.* 530. 13. Ὀνᾶς] Epistolæ hujus fit mentio in 1 Maccab. c. 12. v. 7. Vid. tamen *J. Scaliger.* in *Isag.* l. 3. p. 332. & in *Bochart.* p. 128. Ibid. 24. ἴσ. τύπον. 533. 3. Vid. *Reland.* de Spoliis Templi Hierosol. p. 19. 535. 12. τῶν ἐπιστήμων] Male vertitur *doctrina*. De Mattathiæ enim *doctrina* nihil, de *liberis* multum habet Josephus: neque unquam ἐπιστήμη ad doctrinam, ad liberos semper refertur. Ἐπιστήμη certe (id enim est ἐπιστήμη) in magna parte felicitatis ponit *Aristoteles*; & apud Judæos potissimum honorifica fœcundius, infamis sterilitas. non numeram autem solummodo, sed & indolem liberorum complectitur ἐπιστήμη, sive ἐπιτυχία, πόνος (*sc.*) ἂν ἐ τυχὴ & ἀγαθῆ, ut ait *Aristot.* Rhetor. I. 22. Ed. *Sturm.* *Ibbetson.* 547. 45. V. Heliopolitana] *Josephum* de Onia erroris arguit D. *Hieronymus* in Comment. in Isaiam, p. 132. Edit. *Bened.* 558. 20. ἀπέστρεψεν] Vers. *convertit*. potius *effudit*. *Ibbet.* 562. 4. Ὀνίου] De Onia vid. Hieronym. in Isaiam, p. 182. Ed. *Ben.* 564. 30. αὐτοῖς] Vocem hanc in T. receptam minime oportuit; cum sine dubio αὐτοὺς vera sit lectio, quæ in omnibus excepto *Hen.* habetur. firmant multa Josephi loca. v. p. 598. v. 37. p. 671. appositissime etiam ad hunc locum p. 680. v. 26. διεφθείρθω ὑπὲρ δυνάμεν αὐτὸν τι κ τοὺς φίλους — neque unquam, quod scio, aliter, nisi forsan p. 694. v. 72. ἂν ἐκέστας ἐδωρεῖτο; ubi tamen si ejusdem *Hen.* auctoritate legatur αὐτοὺς, sibi constabit *Josephus*. *Ibbetson.* 568. 27. οὐκ] Negationem retinet & Textus Maccab. L. 1. c. 23. quidam tollunt 569. v. 39. ἐπεξελεῖν] ἐπεξελθεῖν est *persequi*, *ulcisci*, *punire*, qui sensus huic loco optime convenit. *Ibbetson.* 573. N. *. leg. prop. IV. c. 8. §. 10. &c. 575. in Argum. Marg. pro *Demetrium* leg. *Antiochum*. *Ibbet.* 571. 2. in V. quam regi acceptam deberet] potius, quam *mutuam à rege* acceptam deberet. *Idem.* 588. 7. V. *tradidisse*] Vel, *ex patrum continuata traditione*. Ib. v. ult. levicula mutatio nescio quomodo commodiorem reddit sensum. ὃν εἰργάσω ἐδόκει μόλιστα δὴ, κ κοινῶν —. *Ibbetson.* 589. v. penult. πυρεύοντα] Editorum ἀδεύοντα multum antepono huic lectioni, quæ forsan ex v. 44. irrepsit. Hominem prophetam male habuit, quod Antigonum *superstitem* i. e. ἀδεύοντα, nec, ut prædixerat, fato functum videret. 590. 46. Λεμεσοῦλα. 595. 9. ἀποστείλαντες. 598. 32. τ ἄκρας φόλας, & τ Δαμασκηνῶν πεμπόντ& — vel corrigenda distinctio — φόλας κ τ Δαμασκηνῶν, πεμπόντ& — vel, quod verius puto, legendum — τ ἄκρας φόλας τ Δαμασκηνῶν, πεμπό —. *Ibbetson.* 599. N. *. τ Μεμφίν etiam in lib. *de Bello*. 603. 18.

V.

ADDENDA & EMENDANDA.

V. quæ. 607.20. V. centesimæ] Vid. *Casaub.* c. *Baron.* p.155. 615.38. V. sublataque —] *Al.* & regnum, quod prius sacerdotalis generis hominibus conferebatur, Honor plebeiorum virorum factum est, Herodis scilicet & ejus posterorum. Vide Cl. Cleric. in Proleg. ad Hist. Eccles. p. 21. 618. 3. ἐπανήξεσθαι —— si vertas *rediere*, ἐπανήξουσιν cum cæteris legendum. *Ibbetson.* 620 45. V. Melle conditum] Mellis natura est, ut corpora non sinat computrescere. *Plin. Nat. Hist.* XIV. 13. 622. v. penult. *Hyrcano*] In libro *de Bello Jud.* 1°. Antipatro hoc concessit. 623. 13. σύμβολον τ̃ συμμαχίας γενόμενον] Ista delenda censet *Scaliger.* 624. 38 V. lege se *solum* accingebat. Ibid. 43. quindecim] Quid mirum (inquit *Noldius* p. 59.] cum etiam infra eam ætatem, *Alexander Severus*, adhuc puer, in imperio, &c. Vide *Prideaux.* 634 18. Περγαμ. ἵν. Λακεδαιμ. ——. 635.13. V. acta Publica] Vide *Grotium* in 1 Maccab. c. 12. & *Huet.* in D. E. p. 96. 639. v. 2. pro *Elix* lege *Felix*, & mox *Felicem.* 643. 20. ὅρ⊙. 644 7. V. lege, *legatus ires.* 645. 6. V. filiæ] dele, si lubet. 647. 9. ἀπαλλαχθεὶς —— vers. *repulsus.* potius *recedens*, *discedens.* 649.13. Γαιν] Καιν legendum esse ostendit *Toinardus* in Proleg. ad *Harm. E.* p. 9. 650. 4. V. Ventidius. Ibid. 47. V. privari. Ibid. v. pen. *Antigonus*] Vide p. 992. 651. 27. quarum. 655.49. V. ex supervacaneo] tanquam viribus superiorem. 657. pone in M. ω'. & ex advers. XXVIII. 663. v. 35. πέμπειν τ̃ π —— Quid si mutata paulum distinctione legatur, πέμπειν τ̃ παῖδα, καὶ ὑπὲρ εὐπρεπείας ἀποσταθεὶς, εἰ μὴ —— *ne mitteret puerum, honestatis gratia audens, nisi* —— 670. 20. παραπέμψασα. 671. in M. pro *Antonius Cleopatr.* lege *Herodes* ——. 680. 40. ἀναπίπτον⊙] an ἐξαπίζοντ⊙ prout in *de Bello.* 686. 36. Vide *Grotium* ad Matth. c. 5. v. 31. 659. 9. V. *leg.* latitudine. Ibid. 19. l. placidissimo. Ibid. 39. διαδεξαίτο] Scr. διαμαρτῇ χρόνῳ. Vide ad l. XV. c. 5. 696. 9. Ζηνόδωρ⊙] Hic forsan ille est cujus meminit *Strabo* l. 16. p 756. Ed. *Paris.* Ibid. 10. V. reditus. Ibid. v. 14. lege πλουτόχορος. 697. 32. Rectius *Hen.* ἐρρέθησαν. 698. 15. πηγῇ] Vide *Noldium* p. 274. & *Reland.* in P. S 922. P. 699. v. 29. τ̃ ἀντ' αὐτῶν ὀργῆς ὑπ—] Vers. *de te pœnas ob ista sumet*, potius *pœna ob ista te manebunt.* vel totam periodum sic verterem — *Hæc autem Deum non latere, pœnæ ob ista sub vitæ finem in te immissa manebunt.* dele itaque comma post βίου. *Ibbet.* 707. 19. ἄτε] ἐν ἄτῃ. Ib. v. 43. Vide *Philonem Jud.* in Legatione ad Caium, p. 1033. 709. 35. παῤῥησίᾳ. 710. 10. πλῆθος φίλων ὑφορίζεσθαι. *Gall.* Ibid. 20. βιωσῶν —— ἄπλ —— *G.* Ibid. 39. pro τ̃, *G.* leg. καί. Ibid. v. ult. ἐπιόντος] an ἐπιόντος τ̃ ἱερῶν. 711. 1. pro καὶ *G.* hab. νῦν. Ibid. 7. ἀργῶν] ἀργιῶν. Ibid. N. l. ὑπομιμνήσκων *G.* Ibid. ἀεὶ Edd. præfert *Ibbetson.* 714. 41. Post ἐπ' εἰσήγαγεν *G.* addit μέν. Ib. 44. V. Post] L. Postquam annos X. res Asiæ administrasset. Ib. T. Ἀγρίππα τ̃ ἐν *G.* Ibid. N. n. Vide *Casaub.* c. *Baron.* p. 136. 715.40. ἐλάττον *Gall.* Ibid. 42. μῦθος deest *Gall.* Ibid. N. *d.* leg. Ita *Vat.* & *Gall.* 716. 28. χρόνῳ] χρονίσας *Gall.* 717. 2. in M. adde, *Alexandri Oratio.* Ibid. 15. κολωνίαν *Gall.* 718. 5. ἀτιμωρίας. 719. v. ult. Σεβαστὸν] καὶ μετὰ ταῦτα ἀναθεὶς τ̃ μονοχρονῶν εἰς τὴν ἐπὶ θαλάττῃ Καισάρειαν ἐπώνυμον τ̃ προγόνου Σεβαστοῦ. *Philo* in Legat. ad Caium, 1034. 720. 2. εἰκοσιν. Ibid. N. g. Vide quæ habet *Casaub.* ad *Sueton.* p. 291. 722. 43. ἐν ὥραις. Ib. v. ult. σαββατεῖον] σαββατεῖον videtur Synagoga esse, in quam viri & feminæ communiter in Sabbatis (unde nomen suum habet) solebant convenire; ἀνδρῶνες vero scholæ publicæ, in quibus sapientiæ studiosi erudiebantur & exercebantur. *Vitringa* de Synagog. 725. 9. V. Nam cum] *Nam cum vivente illo & regnante scriberet, regiam, cujus gratiam magni faciebat, obsecutus est, eaque tantum attigit, quæ ad ipsius gloriam pertinerent* — *Grot.* in Epist. p. 49. Ibid. 33. εὔνοιαν. 729. 11. οὐκ εὔνουν ὄντα] *fidam non mansuram* vertit *Noldius* in *Hist. Idum.* p. 121, 122. qui negat puellam hanc Herode prognatam. Ib. 36. ἀπογνωσκότας] Non de *abdicante* dici puto ἀπογινώσκειν, nisi addito ἀρχὴν vel tale quid. verto itaque, *monitos, Herodem omnem vitæ longioris spem abjecisse, utpote ætate provectum*, &c. multo autem facilius flueret sensus si legeretur, ἀπεγνωκότα ἤδη πεπονθότα τοῦ γήρως, ἐ παραγγέλλοντα ——. *Ibbetson.* Ibid. 13. διάδοχον. 730. 12. V. habeant. 731. 17. δεῖν αὐτοῦ. 734. 35. ἐν. 735. 12. εἰργε, atque ita *Bud. Ibbetson.* 737. 45. μεγαλοψύχῳ. 739. 23. Γλαφύραν. 744. 2,30. ποῖ νῦν. Ibid. 21. ἀγαθόν. Ibid. 48. τὸ γὰρ ἀπειροκαλίας ἐξέστησε τ̃ πρέποντος] Verto, *rerum enim imperitia mala decori magistra*, ut sumatur γνωμικῶς —— Si ad Teronem —— referatur, sic potius, —— *præ rerum enim imperitia à decoro deflexit.* doctiss. *Ibbetsonus.* 745. 27. τριακόσιοι] Vers. *viginti*: verum τριακόσιοι est *trecenti.* Ibid. in M. pro *Tryphon* leg. *Teron.* 750. 1. βοηθείας. Ib. v. 21. θεῖος πρὸς μητρός] Vers. *avus maternus*, sed θεῖος est *avunculus* non *avus*, vel potius nomen generale & patruum & avunculum complectens. Vid. Just. Instit. L. III. Tit. VI. §. 3. *Ibbetson.* 751. 22. V. Matrem] Sc. *Doridem.* Vid. etiam *Petit.* tom. 4. 121. Ibid. 24. ἀνεψιὰ —— Sororis filia è *Zonara*, qui per ἐξαδέλφην exponit. Verum per ἐξαδέλφην videtur intelligi non *sororis filia* sed *consobrina*, vel *patruelis* quo sensu interpretatur *Phrynich. Ibbetson.* 753. 12. εὔνοιαν] ὁμόνοιαν in primo de *Bello.* Ibid. v. 29. Sic distingue φιλίας ἀξιώσειν, μὴ ——. Ib. 38. *Feminæ*] Gynæceum nempe Herodis. Ib. 38. V. *cauti, & ad aperte bellandum* —— *prompti*, quæ non bene conveniunt; cauti enim aperta vi fere abstinent, nisi commoda se obtulerit occasio. Totam periodum sic verto. *Homines regibus resistendum maxime validi, circumspecti utpote, data etiam occasione ad aperte bellandum lendumque prompti. Ibbetson.* Ibid. v. 4. V. credebantur enim — *futura scire ex afflatu divino*, fortasse, *eis autem concessa est futuri cognitio ex afflatu divino*, qui sensus verbi πιστεύεσθαι frequens D. Paulo. Sic Rom. III. 2. ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τ̃ Θεοῦ, & alibi. *Idem.* 755. 44. ἐπιθυμία. 757. 7. V. *ne in minimam* — potius *nec in minimam.* *Id.* 758. in Mar. pro *Theophilum* leg. *Matthiam.* Ib. 20 V. comparatis] & comparabat. vid. l. 1. de *Bello.* 759. 24. V. leg. *Varium omnia auditurum.* Ib. v. 45. αὐτὸς ὠλοφύρατο ——. V. *de filiis suis conqueri aggreditur, per quos tot infortunia perpessus*; potius, *suam ipsius in liberis procreandis fortunam deflevit, per quos tot calamitates perpessus* ——. *Ibbetson.* 762. 27. Idem V. Cl. τὸ *astutus* improbat. 763. 39. V. nulli. 765. 29. ἐπήγοντο] Lege ἐπείγοντο cum *Bud. Ibbetson.* 766. 10. V. — nam] Leg. *nam propter audaciam ipsius, & eorum effectionem, quæ lex vetabat, cum alia ei contigisse, quibus præter communem hominum morem vexatus fuerat, tum etiam hunc morbum.* Ib. 10. T. αὐτῶν] αὐτῷ καὶ τ̃ scr. *Casaub.* Ibid. 31. μυστήρια. 768. 12. ἦτρον spatium inter umbilicum & pubem —, quod aliter ὑπογάστριον dicitur *Pollux* Onom. l. 2. §. 170. 769. v. ult. περιλείψοντες. 770. 30. ἐπιδοὺς συγγενέσι] *Epiphan. Josephi* sic verba vertit, *disposuit autem de cæteris suis consanguineis atque cognatis*, unde suspicatur *Casaub.* (in Exerc. c. *Baron.* p. 282. Edit. *Lond.*) legendum esse, ἐπιδοὺς πρὸς αἵματος ἢ συγγενείας ἦσαν αὐτῷ. *quicunque sanguine juncti erant aut cognatione.* Phrasis πρὸς αἵματ⊙ occurrit apud *Origenem* c. *Celsum* p 35. Ed. *Cant.* Ibid. 39, 40. ἥσσων, κρείσσων. 771. 31. αὐτῶν] ἐπιδρομὴ supplet *Casaub.* 772. 14. ἐ πῖς —] ἐπὶ τοῖς αὐτόθι δωρεὰν ἐπιμῖναι. *Casaub.* Ibid. 39. ἐπιδεῖν. Ibid. N. *i.* — ἦσαν ἢ ὅτε malit *Casaub.* 773. 7. ἄπαλον.] ἀπαλλαχθεὶς εἰκοσαετῆ. *Idem.* Ib. 26. Πάσχα. Ibid. v. 29. ὡς] ὅσοι *Casaub.* Ibid. v. pen. V. leg. *pauci vulnerati effugerunt.* 775. v. 25, 26. ἀδικῶν τ⊙ τὸ Καίσαρος διαγνώσεως περὶ αὐτῶ ἐν χερσὶν —. Emendationem licet non reprehendam, versionem tamen minus probo. an διαγνώσει *ignoro* significet, mihi non compertum; certe ex analogia idem quod διαγινώσκω, i. e. *dijudico, cognosco, inquiro, statuo* significat, quem sensum postulat hic locus: sic igitur verte, *Injuriam facit Cæsari, in causa ipsius cognitione*, vel *examine, jam versata.* Injuria erat, judicio nondum finito, auctoritatem ad se, non pertinentem arripere. *Ibbetson.* Ibid. v. 39. ἀνθρώπων τοῦ ἐπὶ τ̃ π.] Legendum sine dubio τ̃ ἐπὶ τῷ πατρί. *Idem.* 777. 4, 5. οὐδὲν γὰρ ἦν, ᾧ μὴ ὁ μετὰ γνώμης] Sensus videtur esse, *nihil enim eorum esse quæ injustitiæ insimulantur, quin ipsis auctoribus sit factum. Idem.* 780. 31. μὴ τυχούσης ἐπιστροφῆς γενομένης] Verto, *nisi mature cura fuisset adhibita.* ἐπιστροφὴ enim non solum est *animadversio*, sed sæpius *cura. Ni mature subventum foret*, diceret *Tacitus. Idem.* 785. 19, 20. *data, ei* — reddebant. Ib. 37. pro *auri* leg. *argenti.* Ibid. ad finem N. f. adde, Vide etiam *Casaub.* c. *Baron.* p. 239, 240. Ibid. v. 37. μυελίδων] Lege μυαγρίδας cum *Bud.* 781. N. d. vide etiam *Casaub.* c. *Baron.* p. 218. 789. 29. V. Cæterum] Potius, *at regione quæ sub Archelai ditione — fuerat vectigali Syriæ contributa, mittitur Quirinus à Cæsare, vir Consularis, tributi pensitationem censu habito taxaturus, & ipsius Archelai venditurus domum.* Hac de vide *Pessini* Spicilegium Evangel. §. XXIV. 790. In lib. 18. Summario. n. 11. leg. Herodes Tetrarcha. 791. in M. p. *Quirinus* leg. *Quirinius*, & p. etiam 754. Ibid. 7. V. per — omnes] *al.* percurrit omnes magistratus, ut fuerit etiam Consul. Ibid. v. 9. διανοίαις] Vide *Huet.* in D. E. p. 392. 792. 32. τοῖς στασιάσασιν] an, *hominibus cum seditione concitatis?* vel *in eandem sectam coeuntibus.* Ibid. 33. ἐπιτιμητ⊙. Ibid. 34. V. *Sadducæi.* 793. 2. V. ratio] *doctrina eorum, vel secta.* Ibid. v. 9. οἰκείοις] οἰκεῖα malit *Joan. Clericus* in Prolegom. ad Hist. Eccles. p. 7. Ibid. v. 14. καὶ δι' αὐτοῖς] Vide ejusdem *Clerici* Proleg. p. 11. Ibid. v. 24. V. virtuti tribuunt] lege, *præclarum ducunt.* Ibid. v. 34. V. Sacra] Vertendum, *in seipsis sacrificia peragunt*, i. e. sese ipsos Deo vovebant & consecrabant, & hoc est quod *Philo* dicit p. 676. *summa religione Deo serviunt, non mactando victimas, sed suas mentes componendo ad sanctimoniam.* Vide *Cuperum* in Epist. ad *D'outr.* sub finem Dissert. *D'outr.* de *Clangore Evangelii* p. 394. Vide etiam *Petit.* in Var. Lect. p. 203. 795. N. *n.* *Epiphani.* quibus accedit *Tacitus.* 796. v. pen. τὰς ὅρους, lege τὰς ὅρους & verte *ad fines*, si *montes* vertas τὰ ὄρη legendum. *Ibbetsonus.* 792. 32. V. Cæsaris Effigiem] Vide *Niceph. Callist.* p. 149. Ibid. 34. V. pro *habere* lege *facere.* 798. 17. αὐλητάς] Vers. *fictas.* sed *fistes* vel *clavas* potius significat vox Græca. *Ibbetsonus.* Ibid. v. 30. Vers. *pellexit.* Melius *Epiphanius, sibi adjunxit. Idem.* Ibid. in N. sæpe Κρισὶς mendose pro Χρισὶς. 499. 10. αἰδοῖα. 802. in M. *Jonathas Pontifex, in locum Caiphæ substitutus.* Ibid. v. 12. ἐπιθυμίαν] τίνα addit *Casaub.* Ibid. v. 14. ὥσπερ] τὴν ἀρχιερωσύνην λαμβάνειν τὸν δ . . . . πιστεύων αὐτῷ παρακελεύειν δι' αὐτόν. ὑπεξελθεῖν δ' ὅμ. *Cas.* ex *Eus.* in D. E. l. 8. 803. N. *y.* Vide *Casaub.* c. *Baron.* p. 155. 805. 3. Juxta Cod. Regium vet. versionis, *trigesimo secundo.* sed à vulgata scriptura stat ratio temporum. 805. 30. μεθόδους. 806. 44. Αρεθούσης. 807. 11. V. Sampsigerami. 818. 14. — ἀναγκάζειν. Ibid. v. 18. lege δαίμονα, καὶ —. 809. 38. V. pro *filio* leg. *fisco.* 819. 46. V. Berenice. 815. 44. καλυμμάτιον τ̃ στρατηγίας τ̃ Θεὸν ὑπολαμβάνων — hujus loci versionem non assequor. itaque & mihi lubet experiri. verto, *sperans fore ut in hoc ejus artificio conniveret Deus.* ad verbum, *ut hoc ejus artificium negligeret Deus*, i. e. *huic se non interponeret, nec impediret, quo minus optatum haberet eventum.* ut στρατηγία sumatur pro στρατήγημα. *Ibbetsonus.* 816. 17. πρὸς τὰ κατορθούμενα —] Vers. *ad eas quæ feliciter evenerant vitam exigens*, quæ perspicuum non fundunt sensum. videtur etiam

ADDENDA & EMENDANDA.

prior lectio levicula cum mutatione defendi posse. καὶ κατορθώματα αὐτῆς, μαλλόνων τῶν εἰς τόδε ἀναπαυομένων ἰκέτας, ἐξηγμένος. Sic lego mutato solum τόδε in τόσδε, & verto, *illius virtutes prolixius etiam iis, qui ad hoc vitæ genus se sponte contuleram, laudans & extollens.* nescio tamen an ἐξηγμένος in ἐξηρμένος non sit mutandum. *Ibbetson.* 817. 21. κρείσσον] videtur κρείσσον legi debere. *Idem.* 818. 9. θρυλῶν] lege θρυλλῶν cum *Gall. Id.* 819. 22. Δεξιωσικότων. Ibid. N. v. 4. φόνου. 822. 39. ὥρας ἕνεκα *Josephus* in hac narratione quædam habet contraria iis quæ tradit *Philo*, p. 1028. *J. Clericus.* 824. v. ult. Καίσαρος. 825. 46. ἀναρπάσειν] ἴσ. ἀναρπάσειν. 828 35. σωφρόνος. 829.36. τὸ λάφυρόν τι ὑπῶν —] versionem paululum immutatam vellem: *ut quæ tum in eo essent ut deficerent, & quod præstare res ad defectionem spectare, in illos jam expeditionem susceptuus esset. Ibbet.* 832.35. ὄνον] Vide *Suidam* voc. ὄνος. 833.1. ἀναφρόδιον.] Vide *Suidam* voc. ἀναφρόδιον. ἴσ. ἀπόφυγον refugium, Vid. p. 849. v. 38. Ibid. 8. ἀγαπᾶν. 834. 36. πάντων. 835. Κτηνοφῶντα] Videsis *Strabonem.* 840 N. v. 2. perpensa. 841. 11. σωστοῦ. 842. 12. V. sereret. Ibid. T. 11. ἐπαγομένου. 844. 44. vel ἡμῖν legendum, vel corrigenda versio. *Ibbetson.* 845. 19. ἔζοντο. 849. 39. ἀιδίου. 862. 43. ἡμερόνυκτα. 863. 7. τριῶν. 865. 8, 9. καὶ ζωντὶ μὲ, τελευτᾷ δὲ Μάρκος —— Vers. *& hanc quidem Agrippa (nam moritur Marcus Alexandri filius) virginem sibi vendicans.* Sed sic distinguendum, καὶ τοιούτῳ μὲ, τελευτᾷ δὲ Μάρκος ὁ δὲ Αλεξάνδρου ὁς παρθένον λαβὼν, ἀδελφῇ —— (*nam moritur Marcus Alexandri F. qui virginem duxerat*) *Usserius* quidem ad annum Christi 41. p. 641. cum versione facit, & ait Marcum, cui desponsa fuit Berenice, ante nuptias defunctum. verum sola *Josephi* auctoritate nititur, cujus verbis vim facit; cum expresse dicat *Josephus* versu superiore — αὐτῇ ὁς Βερενίκῃ — γαμεῖ. *Ibbetson.* 870.47. Vide *Lipsium*, vol. 3 p. 898. 873.26. ἐπὶ τῆ τέγει] V. *super tectis.* verum τέγος Græcis etiam est lupanar, πορνεῖον (vide *Vales.* in *Eus.* H. E. II. 13.) quo sensu hic sumi videtur. *Ibbetson.* 878.13. V. Cantheram] verisimile Simonem Cantheræ fuisse restitutum. 879. M. n. 3. pro *arcis* lege *arcæ.* 881. 33. πλεῖστον] potius πλεῖστος. *Ibbetson.* 884. 25. μεγιστάνων. 985. 40. ἐπιφανεστάτην. 899 4. T. ἀνατολικῶ] τόπον malint nonnulli. vide *Grotium* ad Joh X. 22. Ibid. 4. V. porticum. Ibid. 20. Confer *Hegesippum* II. 13. p. 294. Ed. *Colon.* 900. 7. πεντακοσίων] τριακοσίων Vet. Interp. 901. 24. ἀλλά τινας, — vide *Euseb.* l. 8. D. E. Ibid. 30 φοινικοῦς] δεδεῖς *Euseb.* Ib. 35. ἱερέων] Αρχιερέων *Euseb.* Ibid. 35, 36. τῶν ἀρχῶν] τὴν Ιουδαίων βασιλείαν *Euseb.* 903 31. κατὰ] Ita *Voss.* 907. 28. παραχαράξας] annotatum ad hoc verbum dele. 922. M. n. 2. pro *Gamala* lege *Gamalis.* Ibid. v. 38. σπεδῶν. 928. 4. κρείττω. 932. 38. ἐρμίνων. 935. 16. εὐτρεπῶς — lege εὐτρεπτῶς. longe aliud significat εὐτρεπῶς, quam quod vulgo convenit. *Ibbetsonus.* Ibid. 31. ἐπιπίλμλω. 940. 45. ὁρμῶσας. 954 M. n. 1. pro *Latine* lege *Græce.* Ibid. 5. ἀσθενήμλω] ἀσθενήσαντα *Cas.* Ibid. 32, 33. ἐπιφανεσταμένους] κοσμοφυλακμένους *Id.* Ibid. 45. αὐτοῖς] Legit *Lowthius*, αὐτοὶ ἐδεξῶσιν. 955. 13. λέγομεν] λεγόμενον *Cas.* Ibid. 32. V. tantum illis] *tantum eorum viribus cedunt, quantum instituto. L.* Ibid. 34. V. cum] *ubi etiam illud ipsum quod interfuissent rebus gestis, præclari operis spem faciebat, L.* Ibid. 38. συνιστῶν] συνιστῶν malit *Cas.* 956. v. ult. δόκοδ ἀκυτῆ] ἀκοδείκυτη. *Id.* 959. 21. ἱππεῖς] ἱππέων *Id.* Ibid. 38. πλὴν δὲ δικῶν *Id.* Ibid. 43. Γοφνιλῶ *Id.* 960. 27. ἐπιδίμων *Id.* Ibid. 29. V. satiare] *exorare* vel *flectere.* Ibid. 30. Κυδωνῶν *Casaub.* 961. 12. ὑπὸ *Id.* Ibid. 29. post μητρὸς idem addit αὐτῷ. Ibid. 42. *Id.* legit ὑφιλόρδωρ. 963. v. 1. ἐπιθῆτη *Id.* Ibid. μὴ τριακόσια ἐδεμίκοφλα ἐν ἔτ *Idem.* 965. 23. Agrippias. 966. 21. παράδεξον *Cas.* Ibid. 36. πατροφαξ *Idem.* 967. 10. ἀπάκτων *Id.* 972. 15. ὑγὸν *Idem.* Ibid. 35. περὶ δὲ βωμῶν *Id.* 974. 14, 15. ὁ] ὁ Αρειν] ἡ χρύσεος *Cas.* Ibid. 15. τύτῳ *Id.* Ibid. 24. V. nisi *Gab.*] *nisi Gabinius in Syriam missus, ut Scauro succederet. Josephum* hallucinari putat *Cas.* c. *Baron.* p. 132. ut apparet ex *Appiano* & ratione temporum. 976. 5. pro ἀντὶ — *Cas.* legit αὐτὸ. Ib. v. 8. ὁς ἐπιτρ. malit *Lowthius*, & ad Gabinium refert. 978. 14. V. ille] *hostes enim sibi oppositos devicit lævum cornu tenens. L.* 681. V. 34 Marcus] *advenit ex Italia Sexto Successor Marcus.* Ibid. N. v. 22. post p. 120. adde, & p. 133. 982. 18. ὑοῖς αὐτῷ *Cas.* 984. 24. V. Erat] Potius, *Erat autem Herodes quidem apud Fabium Damasci Præfectum.* Sic p. 639. v. 4. τὸ Δαμασκῷ φαγῶτα Damasci præfectum. 985. 41. post τετράρχας *Cas.* addit τολμῶντα. Ib. 47. ἔτρωσι] *Cas.* ἐτρώρωσι. 986. 7. Vide *Pagi* Critic. vol. 1. p. 219. & *Noldium* p. 234. 987. 18. τὰς ἐπῶυλας *Cas.* Ibid. πῶυλον *Idem.* Ibid. 40. pro Παῦλον *Idem* leg. πάντων. 988. 9. V. filia Mariamne] Potius erat Mariamnes mater. Confer lib. 14. Antt. c. 13. n. 6. ea Alexandra vocabatur. v. lib. 15. c. 6. n. 5. Ibid. 8. T. ἀφθόνῳ ἡ *Casaub.* Ibid. 39 δύο *Idem.* 992. 14. V. * & quidem] Et quidem oppidum Musada propositum his erat, certamen omnium maxime necessarium. *Cas.* ad *Polyb.* p. 47. *Josephus* eleganter operis faciendi vel facti summam appellare solet ἀγωνίσμα. *Ibid.* v. ult. lege *de mœnibus.* 993. M. n. 4. pro *Judæam* lege *Idumæam.* 994. v. ult. an ὑποχωρῶν *ad ipsum se recipere.* 997. 16. πρέποντας *Cas.* 999. 20. ἐπιδείκνυτο *Id.* Ibid. 28. θεοδέστερον] ἴσ. θεοδεστέρου, q. Deiformiorem. 1001. 26. κτηρῶτων *Cas.* Ib. 43. Vide *Stanleium* ad *Æschylum*, p. 850. 1004. 26. ἀφῆν *Cas.* 1007. 23. ἀφόδιον *Id.* Ibid 23. Vide p. 698. 1008. 33. V. appellentibus diversoria] *ad rerum advectarum receptaculum. Cl. Lowthius.* 1043. in summario lib. I II. n. 2. Δεῖ τὸ αὐτὸν *Vat.* Ib. n. 3. ὑπατικὰ *Vat.* 1044 n. 8. ἐπὶ Καίσαρα *Vat.* Ib. n. 12. ἐπιχάζοντας *Vat.* Ἐ Φαρσίσιον *Id.* Ib. n. 15. σὺν ἐδίκῃ. *Idem.* Ib. n. 18 ἀφεῖτον τὸ ὅλον. 1045. n. 20. V. circiter decies mille. Ib. n. 22. τῇ 5 Αγρ. *Vat.* 1046. v. 3. θυμοπαθοῦντα συμῶλον *Vat.* Ib. n. 29 ἐκκρόουντο V. Ib. n. 31. κατ' Αλεξάνδρου. Ibid. n. 33. V. *Cæsarenses.* Ib. T. ἀφὸς χώρον *Vat.* Ib. n. 41. ἑαυτῶν *Vat. Id.* ibid. ἄλλος τι. 1063. 17. τὸς ἀκόντων] Inter τὸς & ἀκόντων σ'. intercidisse existimat *Petitus* in *Var. Lect.* p. 204 *sc. invitis sex è novem qui adsunt.* 1077. 16. ἐπιστοῦν *Cas.* 1087 N. v. 3. pro *cis Istrum* lege *trans Istrum.* 1088. 27. V. octo mensibus] Vide *Lipsium* de Magnitudine Rom. II. 10. Ib. 45. V. pendit. 1095. N. v. 2. Γεδωνῖτο *Bod.* quod forsan rectum. vide *Relandum* in Palæstin. S. p. 199. 1096. 30. Σκυθοπολῖτας. Ibid. 31. V. dissimulantes] Forte, *inescantes illorum fidem.* 1097. 33. V. audacissimos] *audaciores — è medio — formidandos autem carcere detinebant.* 1100. 27. V. Cestius Gallum] an *Cestium Gallum*? 1103. 10, 11. Vide *Savilii* Notas ad *Tacitum*, p. 115. Ed. *Ang.* 1104. 26. V. *Bethora.* 1105. Ἰόσηπος ὁς Γορίων] Inde forsan conflatus Historicus. 1116. n. 23 ἀφόδοιον in MSS. subaud. πύλον. 1119 44. τρίτον ἀδρέτους] Vide *Ph. Berterii* Pithanon Diatrib. 2. p. 147. 1127. 35. Γαρίν] *Cas.* lege Γάδαρον. 1139. 22. V. *magna multitudine* concluſi. 1140. 39. καὶ ἐδίκῃ] illa καὶ ἐδίκῃ deleri jubet *Toinardus.* 1150 2. μεγίστω. 1154. 19. ἐκάλεσθη. 1156. 17. Δεῖ μίσους] Forsan Δεῖ μίσους. 1183. 38. V. quidem. 1184. 39. ἐκοιήσατο. 1185. 10. Δεῖ φθείρωσι τὸν Ζαχαρίαν] Vide *Huet.* in D. E. p. 253. 1186. 22. Γορίων] *Bas. Ed.* habet Γορίων. 1195. 23. ἀνδρωγῶ] ἀνδρωδῆ *Bas.* 1203. 24. V. vociferabantur. 1214. 24. V. *post* septum] *Al.* à tergo septi (interioris) contra exhedram occidentalem, qua solum parte erigi poterant; reliquæ enim partes gradibus erant à longinquo occupatæ. Vide App. ad Bibl. Polyglott. p. 31. 1226. 29. μὴ τοιαῦ ὑ μείζοῦ —] *Sic vertendum, Porticus autem post portas —.* Vide Appar ad B. Polyg. ubi supra. 1266. 7. τὰ δὲ — ὑποδήματα] Videsis *Baldwinum* de Calceis Antiquis c. 13. & *Nigronum* de Caliga. c. 4. 1283. 20. λόγῳ τῆ χώρας] haud facile, inquit *Huetius*, intelligas utrum dictio αὐτῶν — dictioni χώρας an voci ὡς adjungenda Sit. Dem. Evang. pr. VIII. §. XXII. 1291. 18. ὁμόφυλον] *Contribules.* Judæi nim. licet non indigenæ; sed multi ex aliis regionibus, *Hellenistæ. Barlovius.* 1298. n. 37. V. dele *illic.* 1307. 30. Οὐιτελλιανῶ] ἴσ. Οὐιτελλιανός. 1308. 33. αὐτῷ φλογὶ —] Videsis *Lambecium* in Comment. de Biblioth. *Vindob.* l. 2. c. 7. p. 566. 1318. 35. ἀφόδλω] ὑπόδλω. 1329. 9. βλασφημίας. 1330. 41. V. pro Homerica, lege Homeri. 1334. 43. V. pro *& Rex ipse*, leg. *idemque rex.* 1346. 14, 15. Ἑ ἔθνος ἡμῶν] fallitur *Jos.* de Judæis enim non loquitur. *Barlovius.* Vide & *Cunæum.* 1350. 2. Συρίαν. 1389. 15. vide *Tertull.* Apol. c. 16. 1399. 43. Quid si μείζον πόθῶν Ελεάζαρ. 1407. 27. θυμοῦσθαι] Nonnemo legit θυμοῦσθαι. Ib. 35. ἐναγκαλμένη] Quidam legend. conjicit ἐπαγκαλμένη. 1408. 33. κυρτρίας] alludit forte ad Gen. 22. & Historiam de immolando Isaaco. 1409. 24. γυναικὸς] F. γυναίκας. Ibid. 50. Ὡς ἄλλῳ — ὅν —. Anonymus ex conjectura ad oram Ed. *Bas.* in Bibl. Coll. Reg. Oxon. Alicubi male *inquiebat* & *inquiit*, pro *inquit*, occurrunt; quæ mihi vel correctori ad Grammatices leges parum attendenti exciderunt.

P. 555. v. 10. ἐπφύν τοῖς Ιουδαίοις, *adhæsere Judæis*, i. e. eos urserе, & infectati sunt. Sic דבק Hebræis. in vernacula etiam lingua similis locutio. *Ibbetson.* P. 733. in Summario Capitis IX. lege, καὶ ὁς Ηρώδης, ἀγανακτῶν αὐτῷ Καίσαρος, ἔγνω ὁς Ρώμῃ Νικόλαον ἀποστεῖλαι. *Usque Herodes, iratum habens Cæsarem, Nicolaum Romam mittere decrevit.*

SUB-

SUBSCRIBERS
To *JOSEPHUS.*

Those with an Asterisk before their Names subscribed for the large Paper.

A.

ACTON (Edward) LL. B. Rector of Langton in the Isle of Purbeck.
Adams (Fitz-Herbert) D. D. Rector of Lincoln College Oxon. deceased.
Adams (Sam.) M. A. late Fellow of Exeter Coll. Oxon.
Adderly (Rob.) D. D. Fellow of All-Souls College Oxon. deceased.
Mr. Aldworth near Wantage in Berks.
Mr. Allen, Fellow of Merton College.
Allen (Tho.) Rector of Murston in Kent.
Allyn (Richard) B. D. Rector of Staughton and Moulden in the County of Bedford.
Alsop (Ant.) B. D. Rector of Brightwell in Berks.
Dr. Altham, late Canon of Christ Church.
* Dr. Alston, deceased.
Anderton (John) M. A. of University Coll. Oxon.
Andrews (Henry) M. A. Rector of Shafton.
* Dr. Arbuthnot.
Archer (Edmund) D.D. Arch-Deacon of Taunton.
Asheton (Ralph) Esquire.
Atkinson (Arthur) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Atkinson (Will.) M. A. Fellow of Queens College Oxon.
ATTERBURY (FRANCIS) Lord Bishop of ROCHESTER.

B.

Mr. Backshell, Fellow of New College.
* Bacon (Thomas) of Catley in Cambridgeshire Esq; 2 Copies.
Ball (Thomas) M. A. Fellow of Trin. Coll. Oxon.
Ballam (John) M. A. Fellow of Wadham Coll.
Mr. Ballard, Fellow of C.C.C. Oxon.
Banner (Richard) of Bermingham M. A.
Mr. Barker.
Barneby (Edmund) M. A. of Wadham College Oxon.
Mr. Barton, Fellow of New College.
Baynes (Ben.) M. A. Fellow of University College.
Mr. Bean of Merton College Oxon.
Bear (John) B. D. Rector of Shermanbury in Sussex.
Berriman (Will.) M. A. late of Oriel Coll. Oxon.
Betham (Rob.) M. A. Rector of Silchester in Hampshire. deceased.
Mr. Big, Fellow of New College Oxon.
The Rev. Mr. Biddell, Fellow of New College Oxon.
Bird (William) Esq;
Bolton (Robert) M. A. of Wadham Coll. Oxon.
Bourchier (Roger) M. A. Fellow of Worcester College Oxon.
Mr. Bourne, Chaplain of C.C.C. Oxon.
Bowerbank (Christopher) M. A. Fellow of Queen's College Oxon.
Mr. Bradley of Worcester College Oxon.
Bradshaw (William) M. A. late Fellow of New College Oxon.
Brathwaite (Tho.) D.LL. Warden of Winchester.
Brereton (Tho.) B.D. Fellow of Lincoln Coll. Oxon.
Brent (Charles) M. A. Student of Christ-Church Oxon.
* Bridges (John) of Barton near Kettering in Northamptonshire Esq;
Bridges (Marshal) B. D. Chancellor of Wells.
Dr. Broderick, Prebendary of Westminster.
Bromewich (Tho.) M.A. Vice-Principal of St. Mary Hall.
Mr. Brook.
Brooke (Legh) M. A. Fellow of Brazen-Nose College Oxon.
* Brome (William) of Ewithington near Hereford Gent. 2 Copies.
Browne (John) M. A. Fellow of University College Oxon.
BRUGES (JAMES) Duke of CHANDOS.
Bryant (James) B. A. Chaplain of New-College Oxon.
Burrow (Robert) M. A. late Fellow-Commoner of Queens Coll. Oxon.
Burbridge (John) Schoolmaster of Aynhoe in Northamptonshire.
Dr. Burscough, late Fellow of Wadham College.
Dr. Burton, Canon of Christ-Church.
Burton (John) M. A. Fellow of New College.
Mr. Burton of Oriel College Oxon.
Dr. Bynnes of Stafford.

C.

Capel (Will.) M. A. Rector of Milton-Bryan in Bedfordshire.
Mr. Cart.

Mr. Cary of Oriel College.
Carter (George) D. D. Provost of Oriel.
* Cartwright (Tho.) of Aynhoe in Northamptonshire Esq;
Chambers (Cuthbert) B. D. Fellow of Magdalen College. deceased.
Chandler (John) M.A. of Wadham Coll. and Junior Proctor.
* Charlett (Arthur) D. D. Master of University College.
Charlton (Charles) M.D.
* CHETWIND (WALTER) Lord CHETWIND.
* Dr. Chetwood Dean of Gloucester.
Dr. Clark.
* Clarke (The Honourable George) Esq;
* Dr. Clavering, Canon of Christ Church, and Prof. of Hebr.
Clymer (Tho.) M.A. Fellow of Worcester Coll.
* Cobb (John) D. LL. Warden of New Coll.
Collins (Edward) B. LL. Fellow Commoner of Queens College Oxon.
Collins (Tho.) B.D. of Magdalen CollegeOxon.
The Lord COLRAINE.
Mr. Fr. Cornwallis.
The Rev. Mr. Counsell.
Mr. Cranley of Winchester.
Mr. Crafter of C. C. C. Oxon.
* Mr. Asheley Cressener, Vicar of Eastry in Kent.
* CREW (NATHANAEL) Lord Bishop of DURHAM, and Lord CREW.
Crownfield (Henry) B. A. of Queens College Cambridge.

D.

Davies (John) D. D. and D. LL. President of Queens College Cambridge.
The Revd. Mr. Davis Rector of Kingland in Herefordshire.
Davys (John) M.A. late of Hart-Hall in Oxon.
Dr. Dawson of Windsor.
Delaune (Will.) D. D. President of St. John Baptist's College Oxon. and Margaret Professor.
* Denison (Will.) B. D. Fellow of University College.
Dingley (Will.) B.D. late Fellow of C.C.C.Oxon.
DIGBY (WILLIAM) Lord DIGBY.
The Revd. Mr. Dobson, Fellow of New College.
* Dr. Dolben, Prebendary of Durham.
* Dormer (James) Brigadier.
* Drake (Mountague Gerrard) Esq;
* Mr. Thomas Duncomb of Hart-Hall.
* Dunster (Tho.) D. D. Warden of Wadham Coll. deceased.
* The Lord Viscount DUPLIN.
Dyer (Richard) M. A. Fellow of Oriel College.

E.

Mr. Fr. Edmunds of New College.
Elliotson (Jos.) M.A. Fellow of Queens College Oxon.
Ellison (Cuthbert) B. D. Fellow of C.C.C. Oxon. deceased.
Ellison (Nathanael) D. D. Vicar of New-Castle.
Mr. Ellis of Istleworth.
Dr. Eyre, Prebendary of Winchester.

F.

Fairfax (Charles) M.A. late of Christ Ch. Oxon.
Farington (Laurence) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Fenton (Tho.) M.A. Student of Christ Church, 2 Copies.
Feuillerade (Peter) Rector of Bygrave in Hertfordshire.
Dr. Fiddes, 2 Copies.
Fletcher (John) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
* FOLEY (THOMAS) Lord FOLEY.
* Mr. Justice Fortescue-Aland.
Frank (Tho.) M. A. Arch-Deacon of Bedford.
* Freind (John) M. D. R. S. S.
Freind (Rob.) D. D. Master of Westminster.
Frewin (Richard) M. D. Oxon.

G.

Gale (Roger) Esq;
Gardiner (Charles) B.D. Fellow of C.C.C. Oxon.
GASTRELL (FRANCIS) Lord Bishop of CHESTER.
Dr. Geddes of Sarum.
Gibbons (William) M. D. 2 Copies.
GIBSON (EDMUND) Lord Bishop of LINCOLN.
Gibson (John) D. D. Provost of Queens Coll. Oxon. and Prebendary of Lincoln.
Girdler (Tho.) D. D. Fellow of Wadham Coll. Oxon.
Goodwin (Tho.) D.D. of Magdalen Coll. Oxon. deceased.
Dr. Gouch, Vice-Chancellor of Cambridge.
Graves (George) of Mickleton in Gloucestershire, Esq;
Green (Edward) Surgeon.
Green (Sam.) M.A. Fellow of Queens Coll.Oxon.
Green (Stephen) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Green (Thomas) D.D. Archdeacon of Canterbury.
Greenway (George) M. A. Rector of Kympton in Hampshire.
Gregory (Henry) M.A. Student of Christ Church.
Mr. Grou Fellow-Commoner of Oriel College.

H.

* Hales (John) of the Inner Temple Esq;
Hammond (John) D.D. Canon of Christ-Church Oxon.
Hannes (Will.) M. A. of Magdalen College. Oxon.
* HARCOURT (SIMON) Lord HARCOURT.
* Harcourt (The Honourable Simon) Esq;
* HARLEY (ROBERT) Earl of OXFORD and Earl MORTIMER.
* The Lord Harley.
* Harley (Tho.) Esq;
Harrington (Edward) M. A. of Wadham Coll.
* Harwar (Joseph) D. D. President of Magd. Coll. Oxon.
Mr. James Haskoll.

* HA-

* HASTINGS (THEOPHILUS) Earl of HUNTINGTON.
Mr. Haſtings of St. John's College Oxon.
* Haywood (Tho.) D. D. Fellow of St. John Baptiſt's College Oxon.
Healy (Richard) M. A. of C. C. C. Oxon.
Herne (Tho.) M. A. Fellow of Merton Coll. Oxon.
Dr. Hickes, deceaſed, 6 Copies.
Hill (John) B. D. Fellow of Queens College Oxon.
Hill (Sam.) Eſq; Member of Parliament for Lichfield.
Hodgſon (John) M. A. Fellow of Univerſity College Oxon.
Holland (John) D. D. Warden of Merton Coll. Oxon.
The Rev. Mr. Fr. Holland Rector of Sutton-Veney in Wilts.
Mr. Hollier.
Mr. Richard Hollier.
Holloway (Benj.) B. LL. Vicar of Willington in Bedfordſhire.
Holme (George) D. D. Rector of Hedley in Hampſhire, late Fellow of Queens Coll. Oxon.
* HOUGH (JOHN) Lord Biſhop of WORCESTER.
Mr. Howard of Trinity College near Dublin 6 Copies.
Hudſon (George) D. D. Rector of Stanmer in Middleſex, and Chaplain to his Grace the Duke of CHANDOS.
Mr. Huddesford, Chaplain of All-Souls Coll. Oxon.
Hutchinſon (Michael) D. D. Miniſter of Hammerſmith, and Rector of Newnham in Hants.
Hunt (Joſeph) M. A. Fellow of Baliol College Oxon. 6 Copies.
Hurman (Stephen) B.D. Fellow of C.C.C. Oxon. deceaſed.

J.

Jackſon (Laurence) M. A. Fellow of Sidney College in Cambridge.
Mr. Ibbaker.
Ibbetſon (Richard) D. D. Rector of Lambeth and Chaplain to his Grace of CANTERBURY.
Dr. Ibbot.
* Mr. John Imber of Trinity Hall in Cambridge.
* Innys (John) Bookſeller in London 36 Copies ſmall, and 6 large.
Jones (William) B. D. Fellow of Jeſus Coll. Oxon.
Jones (Henry) Bookſeller in Oxford.
* Joy (James) of Weſtminſter Eſq; two Copies, one large, one ſmall.
Iſted (Tho.) Eſq;

K.

* Keck (Robert) of the Inner Temple Eſq; deceaſed.
Keil (John) M. D. Savilian Profeſſor of Aſtronomy in Oxon.
KENNETT (WHITE) Lord Biſhop of PETERBOROUGH, 2 Copies.
Mr. Kidby of Baliol College Oxon.
The Lord Biſhop of KILDARE.
King (John) of the Univerſity of Oxford Gent.
King (Sir Peter) Lord Chief Juſtice.
Dr. King of Chriſt Church. Oxon. deceaſed.
Knight (James) M.A. Prebendary of Wells.

L.

Lake (Gilbert) B. D. Vicar of Chippenham in Wilts.
Lancaſter (Sam.) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Langbaine (William) M. A. Fellow of New College Oxon.
The Rev. Mr. Lavington, Fellow of New Coll. Oxon.
Dr. Layfield, deceaſed.
Layng (Henry) D. D. Arch-Deacon of Wells.
Lee (Theophilus) M. A. of C. C. C. Oxon.
Mr. Legh.
Leigh (Tho.) M. A. Fellow of Brazen-Noſe Coll. Oxon.
Mr. Levet, Fellow of All-Souls College Oxon.
The Rev. Mr. Levit, Fellow of New College Oxon.
Le Warner (Henry) Eſq;
The Library of All-Souls Coll. Oxon.
Library of Chriſt Church Oxon.
Library of C.C.C. Oxon.
Library of Jeſus College Oxon.
* Library of St. John Baptiſts Coll. Oxon.
Library of New College Oxon.
Library of Sidney College in Cambridge.
Library of Trinity College in Cambridge.
Library of Wadham College Oxon.
Library at Wincheſter.
Long (John) B. D. Fellow of C. C. C. Oxon.
Lord (John) M. A. Rector of Todington in Bedfordſhire.
Loveling (Ben.) M. A. Rector of Pangbourne in Berks.
Lowth (William) B. D. Prebendary of Wincheſter.
Lupton (William) D. D. Preacher at Lincoln's Inn and Prebendary of Durham.

M.

* Dr. Maunder.
Maunder (Henry) B. LL. of St. John's Coll.
Martin (James) M. A. Chaplain of New College Oxon.
Martin (William) B. D. Fellow of Merton Coll. Oxon.
Maſters (William) Eſq.
* MASHAM (SAMUEL) Lord MASHAM.
Mather (John) D. D. Preſident of C. C. C. Oxon.
* Mead (Samuel) Eſq; 2 Copies.
Mear (John) M. A. Fellow of Brazen-Noſe College Oxon.
Millart (Roger) Eſq;
Mr. Jeremiah Milles Vicar of Dulo in Cornwall.
Mr. Mordaunt, Gentleman-Commoner of New College Oxon.
* Moſtyn (Richard) Eſq:

Mould (Bernard) M. A. Fellow of Wadham College Oxon.
Dr. Musgrave of Exeter 6 Copies.
Mytton (William) M. A. of Wadham College Oxon.

N.

Needham (Peter) B. D. late Fellow of St. John's College Cambridge.
Nevile (Cavendish) M. A. Fellow of University College Oxon.
Newton (Richard) D.D. Principal of Hart Hall. Oxon.
Dr. Newey.
Nicolson (Jeremiah) M. A. late Fellow of Queens Coll. Oxon.
NICOLSON (WILLIAM) Lord Bishop of LONDON-DERRY.
Noble (William) M. A. Fellow of Queens College Oxon.

O.

Oxenham (William) Esq; Gentleman Commoner of Wadham College Oxon.

P.

The Rev. Mr. Paley.
Panting (Mat.) D. D. Master of Pembroke Coll. Oxon.
* Palmer (Thomas) Esq;
* Parker (William) Esq;
Parry (George) M.A. Fellow of Oriel Coll. Oxon.
Perkins (Ralph) D. LL. Prebendary of Ely, Rector of Stretham, and late Fellow of Queens College in Cambride.
Mr. Pennecke Ch. of Exeter.
Phipps (Sir Constantine) Knt.
Phipps (William) D. LL.
Peisley (Antony) Bookseller in Oxon. 6. Copies.
Porter (Thomas) B. D. Fellow of C. C. C. Oxon.
POTTER (JOHN) D. D. Lord Bishop of OXFORD.
Pound (James) B. D. Rector of Wansted in Essex.
* Primrose (Daniel) D. LL. Fellow of St. John's College in Oxon.
Dr. Prat.
Pudsey (Alexander) D.D. Fellow of Magdalen College Oxon.
Pulleyn (Joseph) M.A. Vice-Principal of Magdalen Hall Oxon. deceased.

Q.

The Duke of QUEENSBERRY.

R.

Rayner (John) M. A. Fellow of Lincoln Coll. Oxon.
Reading (William) M. A.
Randall (Peter) M. A. Fellow of Oriel College Oxon.
Reynell (Carew) M. A. Fellow of C. C. C. Oxon.
Rhodes (Benjamin) of Flitwick in the County of Bedford Esq;
* Richards (Edward) of Compton in Berkshire Esq;
Richardson (James) M.A. Schoolmaster at black-Heath.
Rivers (Thomas) D. LL. Prebendary of Winchester.
Rogers (John) M. A. Fellow of Oriel College Oxon.
Rogers (Robert) M. A. Rector of Abbot's Combe and Rympton in the County of Somerset.
Mr. Roult, B.A. Scholar of Wadham College.
Russel (John) M. A. Fellow of Merton College Oxon. 3 Copies.
Rye (George) D.D. Rector of Islip, and Chaplain to JAMES E. of DERBY.

S.

Salmon (John) M. A. Fellow of Oriel College Oxon. deceased.
Mr. William Salmon of Wells.
Dr. Savage.
Sare (Richard) Bookseller in London. 7 Copies.
The Rev. Mr. Scott.
Sandys (Edwin) M.D. Professor of Botany.
* Sebright (Sir Thomas) Baronet.
The Rev. Mr. Peter Senhouse, Rector of Linton.
* Sheldon (Edward) of Weston in Warwickshire.
Sheldon (William) Esq;
* Shippen (Rob.) D.D. Vice-Chancellor of Oxon. 2 Copies, one large, one small.
The Rev. Mr. Sill.
Mr. Silvester, Fellow of New College Oxon.
* Sloan (Sir Hans) Baronet, 2 Copies, one large, one small.
Smalbrooke (Richard) D. D. Preb. of Hereford.
SMALDRIDGE (GEORGE) Lord Bishop of BRISTOL, deceased.
Mr. Smith of Ratcliffe Street Bristol.
Mr. Smith of C. C. C. Oxon.
Mr. John Smith. of Hart-Hall, Civilian.
Smith (Joshua) M.A. Minister of Aldermanbury.
Dr. Snape, Provost of Kings Coll. Camb.
* SOMERS (JOHN) Lord SOMERS. deceased. 2 Copies.
* SPENCER (CHARLES) E. of SUNDERLAND. 2 Copies.
Spincks (Nathanael) M.A. 6 Copies.
Spry (John) M. A. Fellow of C. C. C. Oxon.
Standfast (William) B. M. of University Coll. 3 Copies.
Mr. Staple.
Mr. Stephens of C.C.C Oxon.
Stephens (Lewis) M.A. of Christ Church Oxon.
Stephens (Richard) of Winchester M. D.
Steadman (Joseph) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Stirpin (John) M. A.
* Stratford (William) D. D. Canon of Christ Church Oxon.

Mr.

Mr. Streat of Merton College Oxon.
Dr. Stuart of St. John's College Oxon.
Sturgeſſe (John) M. A. Chaplain to the Lord Biſhop of NORWICH.
Swift (Jonathan) D. D. Dean of Dublin.
Sydenham (Sir Philip) Baronet.

T.

Mr. Talbot Treaſurer of Sarum.
Dr. Tanner, Chancellor of Norwich, 3 Copies.
Taylor (Brook) D. LL. R. S. S.
*TENISON (THOMAS) AB. of CANTERBURY, deceaſed.
*Terry (Thomas) D.D. Canon of Chriſt Church, and Profeſſor of Greek.
Tickell (Thomas) Eſq;
Tilly (William) D. D. Rector of Aldbury in Oxfordſhire.
Tilſon (Friderick) Eſq;
Mr. Tilliſon.
Mr. Jacob Tiwelen, 3 Copies.
The Rev. Mr. Tomlinſon, Rector of Whickle near New-Caſtle.
Thomſon (John) M. A. Miniſter of Maidenhead in Berks.
Tonkin (Thomas) Eſq;
Topham (Richard) Eſq;
Tottenham (John) M. A. of Lincoln College Oxon.
Trapp (Joſeph) M. A.
TRIMNELL (CHARLES) Lord Biſhop of NORWICH.
Triſtram (Thomas) M. A. Scholar of Pembroke College Oxon.
Troughear (Thomas) M. A. Fellow of Queens College Oxon.
Troutbeck (John) M. A. of Wellingborough in Northamptonſhire.
Dr. Turner Preſident of C.C.C. Oxon. deceaſed.

V.

Veſey (William) B. D. Fellow of Lincoln Coll. Oxon.
Voyce (Henry) M. A. Rector of Broughton in Buckinghamſhire.

Mr. John Urry, Student of Chriſt Church Oxon. deceaſed.

W.

Mr. Wainwright, Student of Chriſt Church Oxon.
*WAKE (WILLIAM) Lord Archbiſhop of CANTERBURY.
Wallis (John) B. D. Fellow of Magdalen Coll. Oxon.
Mr. Walwyn of Maidſton.
Waſſe (Joſeph) M. A. Rector of Aynhoe in Northamptonſhire.
Wats (William) D. D. Fellow of Lincoln Coll. and Prebendary of Durham.
Watkinſon (Joſ.) M. A. Fellow of Merton College Oxon.
Waugh (John) D.D. Rector of St. Peters Cornhill, and Prebendary of Lincoln.
Mr. Webb of Univerſity College Oxon.
Weekeſy (Tho.) M.A. of Oriel College Oxon.
Whaley (Nathanael) M.A. late Fellow of Wadham Coll. Oxon.
White (John) M. A. Student of Chriſt Church Oxon.
Dr. Wickart, Dean of Wincheſter.
Dr. David Wilkins.
William (Jeffrey) M.A.
Williams (Paul) M. A. Rector of Madely in Herefordſhire.
Whiteſide (John) M. A. Chaplain of Chriſt Church, and Keeper of the Muſeum in Oxford.
Dr. Woodroffe of Wincheſter.
Wootton (Sam.) of Englebourne in the County of Devon Eſq;
Dr. Worth of Dublin.
Worth (John) of Penryn in Cornwall, Eſq;
The Rev. Mr. Henry Wright of Oakham in Rutlandſhire.
Wright (Nathanael) M.A. of Inglefield in Berks.
Mr. Samuel Wright.
The Rev. Mr. Wroughton Rector of St. Swithins.
WYNNE (JOHN) Lord Biſhop of St. ASAPH.

Y.

Young (William) M. A.

Subſcribers Omitted:

Mr. Joſhua Bays.
Mr. Simon Browne.
Dr. Edmund Calamy.
Mr. Cleve, Scholar of St. John's College Oxon.
Mr. John Evans.
Mr. Benjamin Groſvenor.
Mr. William Harris.
Holdſworth (Winch) D. D. Fellow of St. John's Coll. Oxon.
Mr. Saunders, B. A. of St. John's College Oxon.
Smith (Mat.) D.D. Fellow of St. John's Coll. Oxon.
Spencer (John) M.A. Scholar of Wadham College Oxon.
Wiles (Moſes) D.D. Fellow of St. John's Coll. Oxon.

F I N I S.